

Asbestinventarisatattest

Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets

Attestnummer : 20260204-000273.000

Uitgegeven op : 04.02.2026

Geldig tot : 04.02.2031

Eindconclusie:

Niet-asbestveilig

Tijdens de inspectie vastgesteld:

13

Asbestmaterialen

3

Beperkingen

0

Uitsluitingen

Hoe zorgt u voor een asbestveilige eigendom?

3	Asbestmaterialen	Dringend verwijderen
0	Asbestmaterialen	Dringend maatregelen nemen
4	Asbestmaterialen	Verwijderen
0	Asbestmaterialen	Maatregelen nemen
6	Asbestmaterialen	Zorgvuldig beheren

Werken gepland?

Er kunnen nog niet-geïnspecteerde asbestmaterialen verborgen zijn in wanden, vloeren, ... Laat ze in een aanvullend onderzoek opsporen.

In deze leeswijzer en in het hoofdstuk [toelichting](#) vindt u meer informatie en verdere uitleg over de gebruikte begrippen.

Over dit attest

Dit asbestattest is het verslag van een uitgevoerde asbestinventarisatie op uw locatie. De belangrijkste conclusies staan gebundeld op het voorblad. Meer details over de aangetroffen asbestmaterialen, foto's, plannen en adviezen vindt u verder in het asbestattest.

Asbestveilig of niet-asbestveilig... wat betekent dit?

Asbestveilig

Een locatie is asbestveilig indien geen asbestmaterialen werden aangetroffen of enkel asbestmaterialen met een laag risico voor de gezondheid of het leefmilieu. Asbestveilig betekent dus niet hetzelfde als asbestvrij. Indien het asbestattest geen asbestmaterialen vermeldt, kunnen er toch nog niet-geïnspecteerde asbestmaterialen verborgen aanwezig zijn, bijvoorbeeld ingesloten in wanden, vloeren of onder de grond. Indien asbestmaterialen aangetroffen werden, vermeldt het voorblad van dit asbestattest welke acties u kan ondernemen om de asbestveilige toestand te behouden.

Niet-asbestveilig

Een locatie is niet-asbestveilig indien asbestmaterialen werden aangetroffen met een verhoogd of hoog risico voor de gezondheid of het leefmilieu. Bepaalde asbestmaterialen geven altijd aanleiding tot de conclusie "niet-asbestveilig". Dit zijn asbestmaterialen die de Vlaamse overheid tegen 2034 wil laten wegnemen. Het gaat om eenvoudig bereikbare niet-hechtgebonden asbestmaterialen en asbestcementen dak- en gevelbekledingen, dakgoten, rookgaskanalen en hemelwaterafvoerkanalen aan de buitenzijde van gebouwen. Het voorblad van dit asbestattest vermeldt welke acties u kan ondernemen om een asbestveilige toestand te verkrijgen.

Acties

De mogelijke acties om een asbestveilige toestand te verkrijgen of behouden, zijn:

Dringend verwijderen

Deze asbestmaterialen moet u zo snel mogelijk (laten) verwijderen om een asbestveilige toestand te verkrijgen. Ze kunnen een onmiddellijk gevaar vormen voor de gezondheid of het leefmilieu.

Dringend maatregelen nemen

Deze asbestmaterialen kunnen een onmiddellijk gevaar vormen voor de gezondheid of het leefmilieu. Omdat ze momenteel niet eenvoudig bereikbaar zijn, moet u ze niet verwijderen maar wel zo snel mogelijk andere maatregelen nemen om het risico te verlagen.

Verwijderen

Deze asbestmaterialen moet u (laten) verwijderen om een asbestveilige toestand te verkrijgen. Ze kunnen een gevaar vormen voor de gezondheid of het leefmilieu.

Maatregelen nemen

Deze asbestmaterialen vormen een gevaar voor de gezondheid of het leefmilieu. Omdat ze momenteel niet eenvoudig bereikbaar zijn, moet u ze niet verwijderen maar wel andere maatregelen nemen om het risico te verlagen.

Zorgvuldig beheren

Deze asbestmaterialen moeten niet weggenomen worden om een asbestveilige toestand te verkrijgen. Ze vormen momenteel geen gevaar voor de gezondheid maar u moet ze wel zorgvuldig beheren om het risico laag te houden.

Aanvullend onderzoek bij werken

Voor een standaard asbestattest worden asbestmaterialen verborgen in bijvoorbeeld wanden, vloeren of onder de grond niet geïnspecteerd. Voorafgaand aan werken is het daarom verstandig aanvullend onderzoek uit te laten voeren om op niet-geïnspecteerde plaatsen asbestmaterialen op te sporen.

Beperkingen en uitsluitingen

Een **beperking** betekent dat de asbestdeskundige tijdens de inspectie een voorwerp of onderdeel in en rondom de constructie onvoldoende kon inspecteren. In die situatie rapporteert de asbestdeskundige dit als een beperking van het onderzoek.

Een **uitsluiting** daarentegen is positief en betekent dat de asbestdeskundige tijdens de inspectie een aanwezige constructie kon uitsluiten van verder onderzoek omdat het bouwjaar 2001 of recenter was. Bij die bouwjaren kan normaal gezien geen asbest aanwezig zijn omdat het gebruik ervan in België finaal in 2001 werd verboden.

Vragen of klachten over uw asbestattest

Contacteer eerst de asbestdeskundige die uw asbestattest opmaakte. U vindt de naam en het certificaatnummer op het voorblad van uw asbestattest. Op www.asbestinfo.be vindt u de overzichtslijst van asbestdeskundigen en hun gegevens. Blijft u toch nog met vragen zitten, of heeft u een klacht, dan kan u dit melden via een digitaal formulier op www.asbestinfo.be aan de hand van uw attestnummer. De door de OVAM erkende certificatie-instelling waarbij de asbestdeskundige is aangesloten, zal uw klacht behandelen.

Inhoudsopgave

Leeswijzer.....	2
Geïnspecteerde zones.....	6
Zone 1: Woning.....	7
Plan 1.1: Woning plan.....	8
Plan 1.2: Gelijkvloers.....	9
Plan 1.3: Gelijkvloers.....	10
Plan 1.4: Gelijkvloers.....	11
Plan 1.5: Gelijkvloers.....	13
Plan 1.6: Gelijkvloers.....	15
Plan 1.7: 1e verdiep.....	17
Plan 1.8: 1e verdiep.....	18
Plan 1.9: 1e verdiep.....	19
Plan 1.10: 1e verdiep.....	20
Plan 1.11: 1e verdiep.....	21
Plan 1.12: Zolder.....	22
Plan 1.13: Zolder.....	23
Plan 1.14: Zolder.....	24
Plan 1.15: Zolder.....	26
Plan 1.16: Kelder.....	27
Plan 1.17: Woning plan.....	28
Zone 2: Geasfalteerde oprit.....	29
Plan 2.1: Geasfalteerde oprit plan.....	30
Asbestmaterialen.....	31
Fiche 1: Dakleien hoofddak (met staalname).....	32
Fiche 2: Asbestcement afval: losse leien buiten.....	36
Fiche 3: Asbestcement afval: losse leien binnen.....	39
Fiche 4: Schouwbus op achterbouw.....	42
Fiche 5: Leidingisolatie in de garage: verdacht (staalname).....	46
Fiche 6: Gevelleien dakkapel (zonder staalname > 3,5m hoog, maar zichtbaar).....	50
Fiche 7: Schouwbuizen op rechtse schouw hoofddak (visueel vastgesteld).....	54
Fiche 8: Lambrisering in de living.....	58
Fiche 9: Overzettaletten op een deel van de vensterbanken op het 1e verdiep.....	62
Fiche 10: Platen op- en rond de schouw in slaapkamer rechtsachter: 1e verdiep.....	66
Fiche 11: Cement plaat tegen kelderdeur.....	70
Fiche 12: Venstertabletten binnen type: Massal.....	74
Fiche 13: Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeelkasten-radiatorknoppen).....	78

Beperkingen.....	82
Fiche 14: Open schouw op het dak.....	83
Fiche 15: Dakgoten niet zichtbaar (materiaal onbekend).....	84
Fiche 16: Onderdak platte daken garage: niet vast te stellen.....	85
Adviezen.....	86
Fiche 17: Ruimte achter valse wanden (geen pleisterwerk zichtbaar).....	87
Fiche 18: Radiatoren.....	88
Fiche 19: Plaatmateriaal tegen dakkapel.....	89
Fiche 20: Tegellijm niet zichtbaar.....	90
Fiche 21: Ruimte achter valse plafonds (geen pleisterwerk zichtbaar).....	91
Geen asbest.....	92
Fiche 22: Muurcementering tegen voorgevel.....	93
Fiche 23: Asfalt op oprit en pad naar achteren.....	95
Fiche 24: Stopverf op witte houten ramen.....	97
Fiche 25: Muurcementering tegen schouwen op de zolder.....	99
Fiche 26: Pleisterwerk muur woning.....	101
Fiche 27: Muurcementering tegen achterbouw.....	103
Fiche 28: Roofing op platte daken garage.....	105
Fiche 29: Onderdakplaten type Menuiserite (klein stukje onderdak).....	107
Fiche 30: Pleisterwerk kelder (muur&plafond).....	109
Fiche 31: Muurcementering garage.....	111
Fiche 32: Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel.....	113
Overige ruimtes en materialen.....	115
Overige niet-asbestverdachte ruimtes en materialen.....	116
Niet aanwezige ruimtes en materialen.....	117
Toelichting.....	118

Geïnspecteerde zones

Zone 1: Woning

Tijdens de inspectie vastgesteld:

13 Asbestmaterialien

3 Beperkingen

0 Uitsluitingen

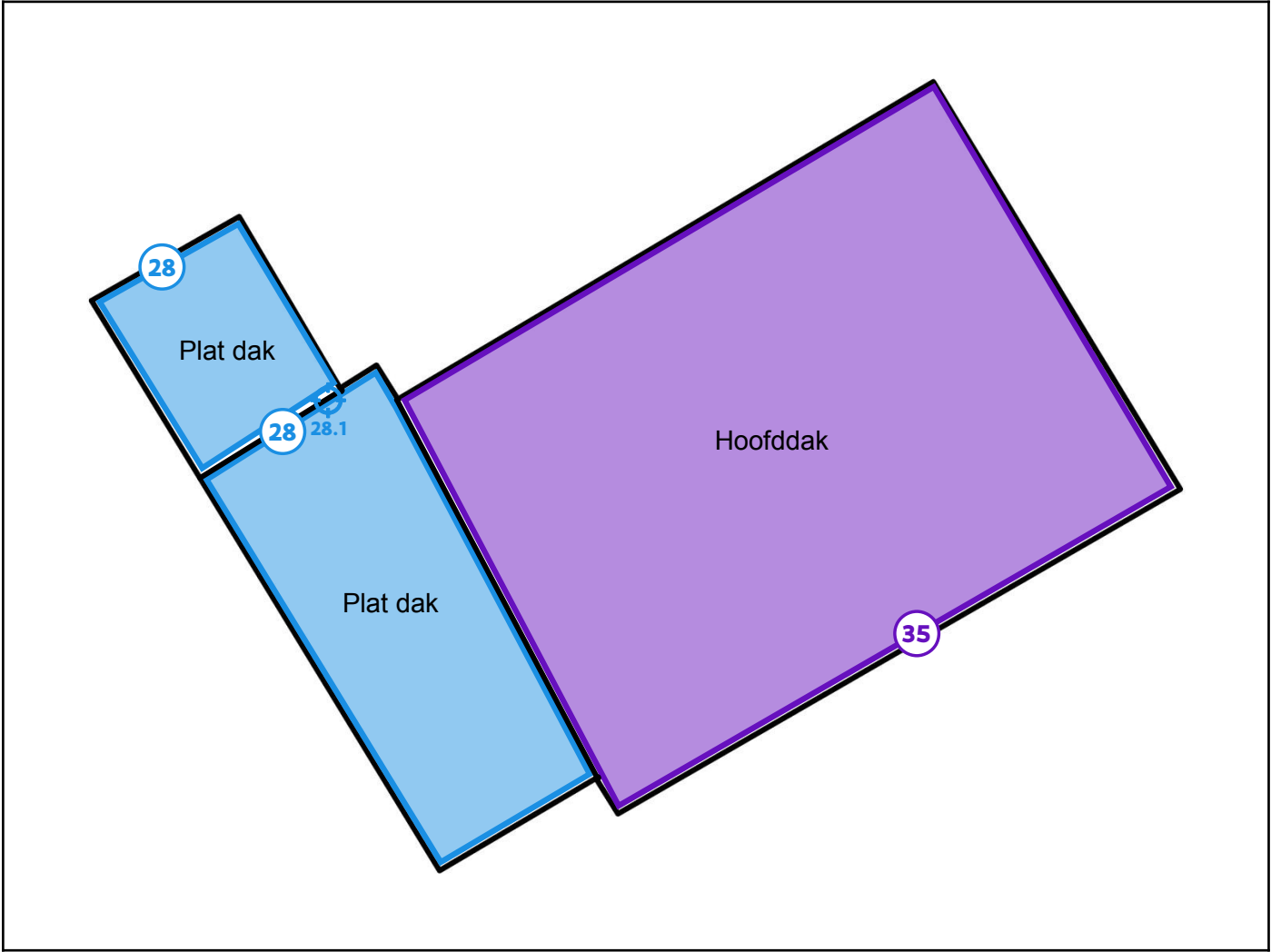
0 Roerende goederen

0 Puin, steenslag, (water)bodem

5 Adviezen

10 Geen asbest

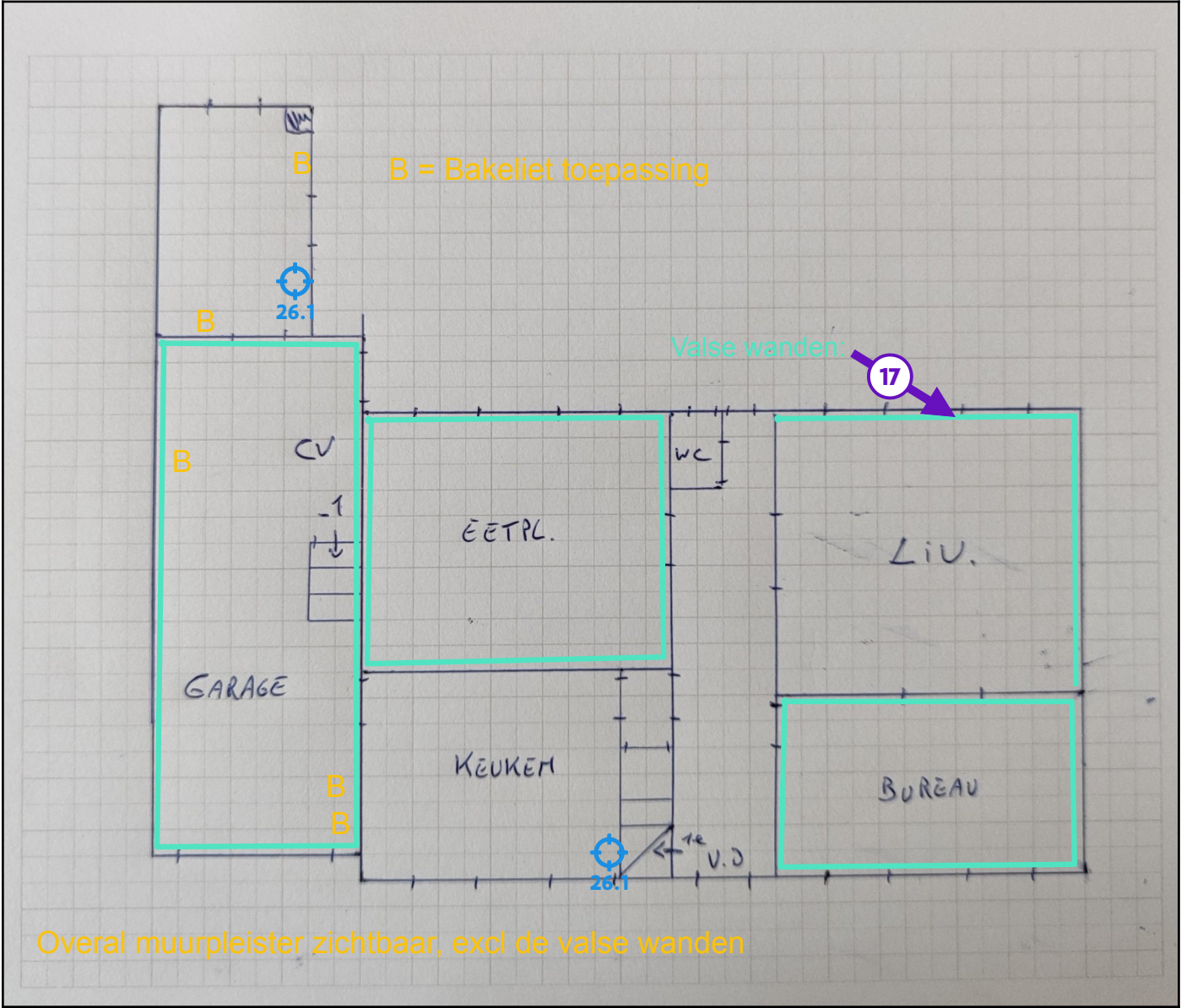
Plan 1.1: Woning plan

Legende van plan 1.1: Woning plan

Beschrijving	Type	Actie
28. Roofing op platte daken garage	Geen asbest	-
28.1 Code: 5	Puntmonster	-
35. Onderdak hoofddak woning	Overige ruimte of materiaal	-

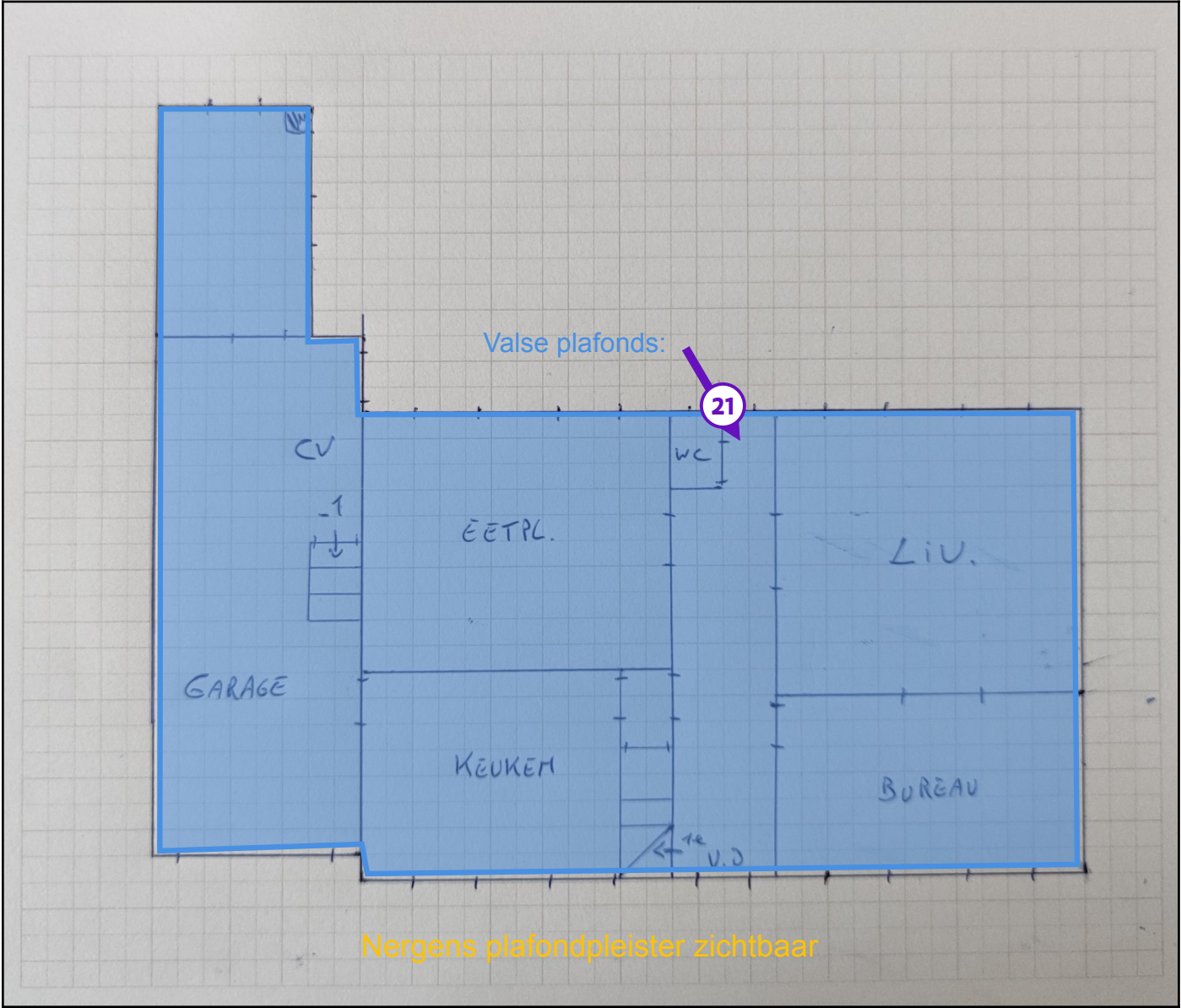
Plan 1.2: Gelijkvloers

Legende van plan 1.2: Gelijkvloers

Beschrijving	Type	Actie
13. Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeeldozen-radiatorknoppen)	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
17. Ruimte achter valse wanden (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-
26. Pleisterwerk muur woning	Geen asbest	-
26.1 Code: 1	Mengmonster	-

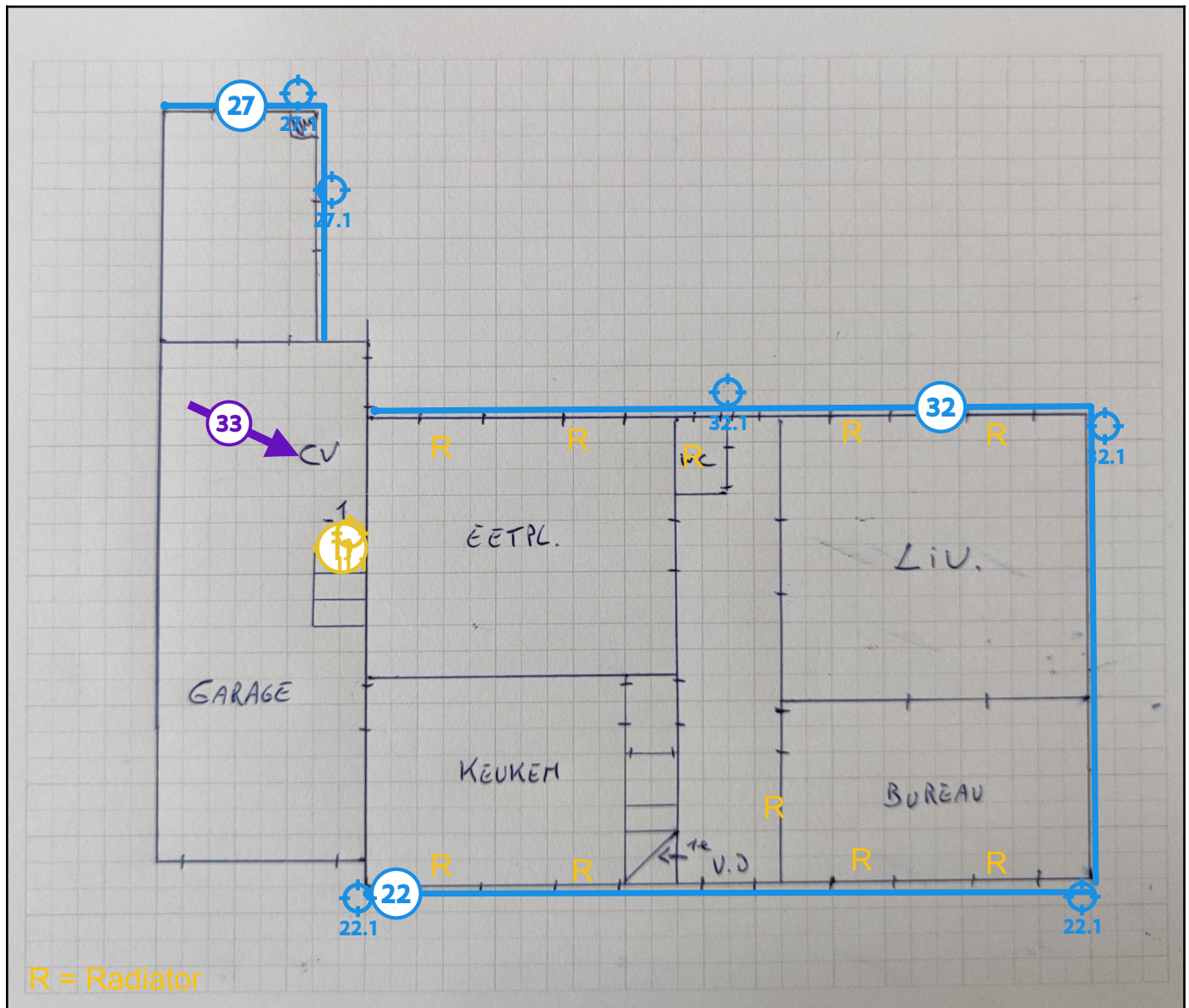
Plan 1.3: Gelijkvloers

Legende van plan 1.3: Gelijkvloers

Beschrijving	Type	Actie
21. Ruimte achter valse plafonds (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-

Plan 1.4: Gelijkvloers

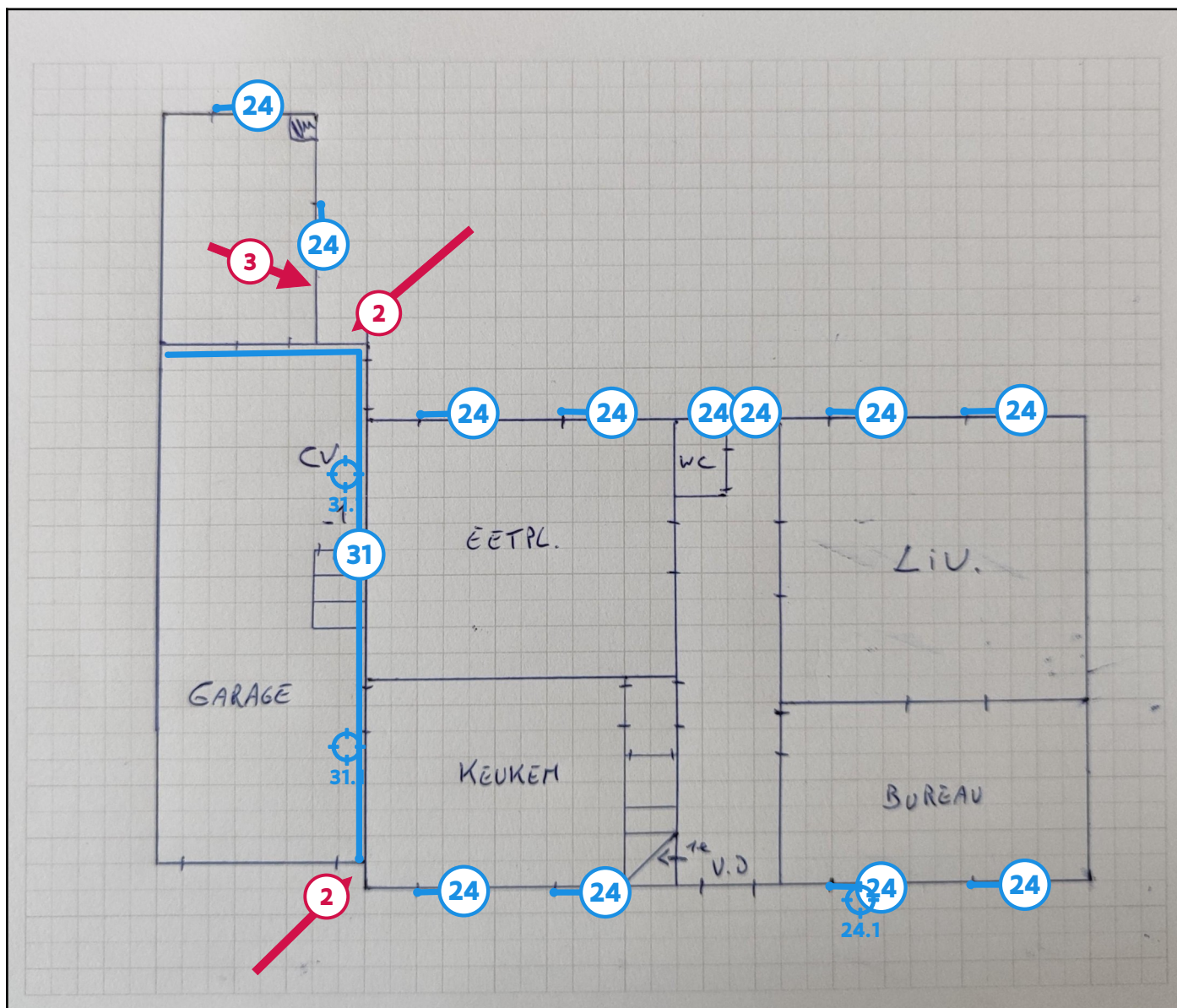

Legende van plan 1.4: Gelijkvloers

Beschrijving	Type	Actie
11. Cement plaat tegen kelderdeur	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
11.1 Code: 14	Puntmonster	-
18. Radiatoren	Advies	-
22. Muurcementering tegen voorgevel	Geen asbest	-
22.1 Code: 3	Mengmonster	-

27. Muurcementering tegen achterbouw	Geen asbest	-
27.1 Code: 8	Mengmonster	-
32. Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel	Geen asbest	-
32.1 Code: 2	Mengmonster	-
33. Chauffageketel in de garage	Overige ruimte of materiaal	-

Plan 1.5: Gelijkvloers

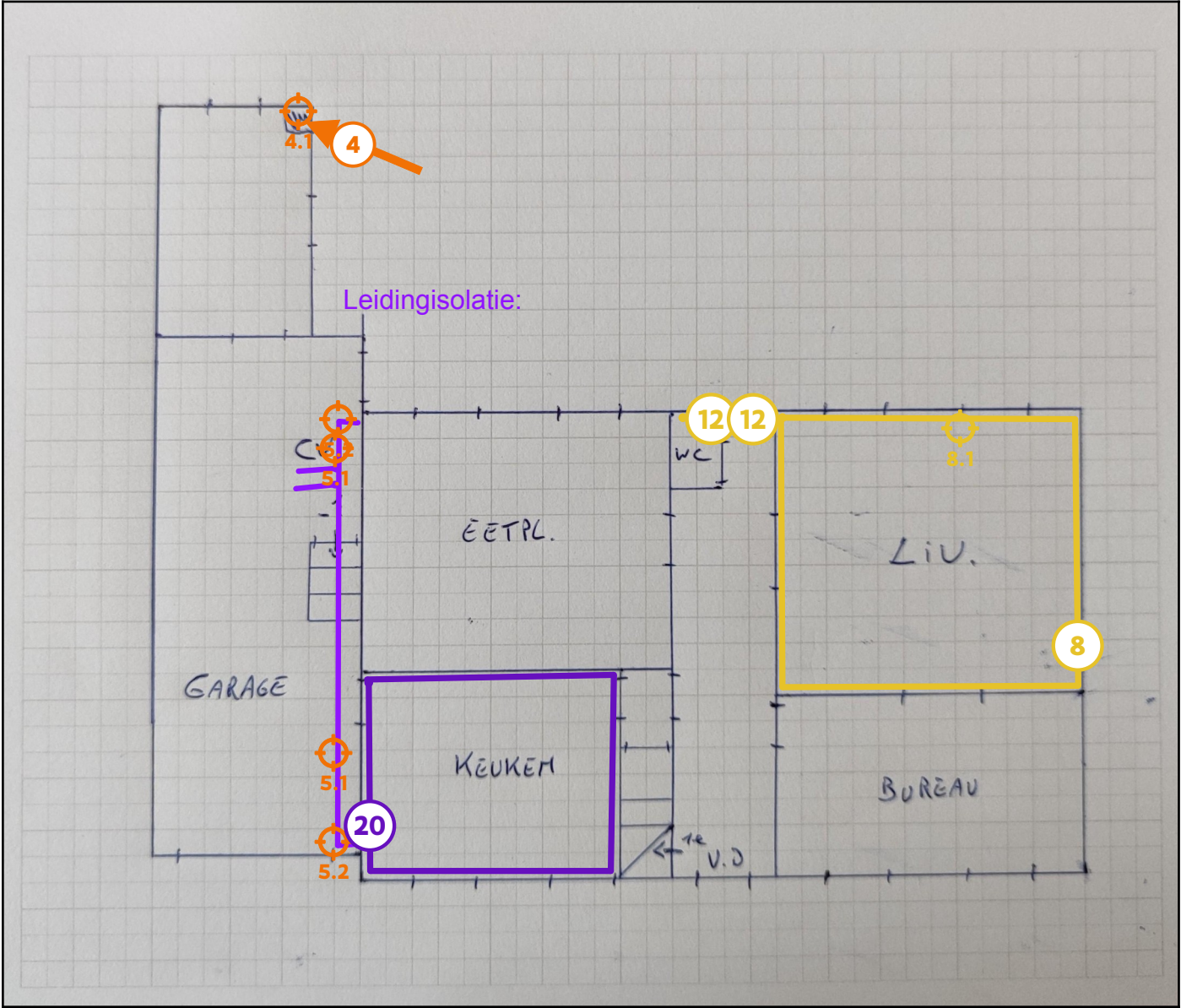

Legende van plan 1.5: Gelijkvloers

Beschrijving	Type	Actie
2. Asbestcement afval: losse leien buiten	Asbestmateriaal	Dringend verwijderen
3. Asbestcement afval: losse leien binnen	Asbestmateriaal	Dringend verwijderen
24. Stopverf op witte houten ramen	Geen asbest	-
24.1 Code: 4	Puntmonster	-
31. Muurcementering garage	Geen asbest	-

31.1 Code: 13	Mengmonster	-
---------------	-------------	---

Plan 1.6: Gelijkvloers

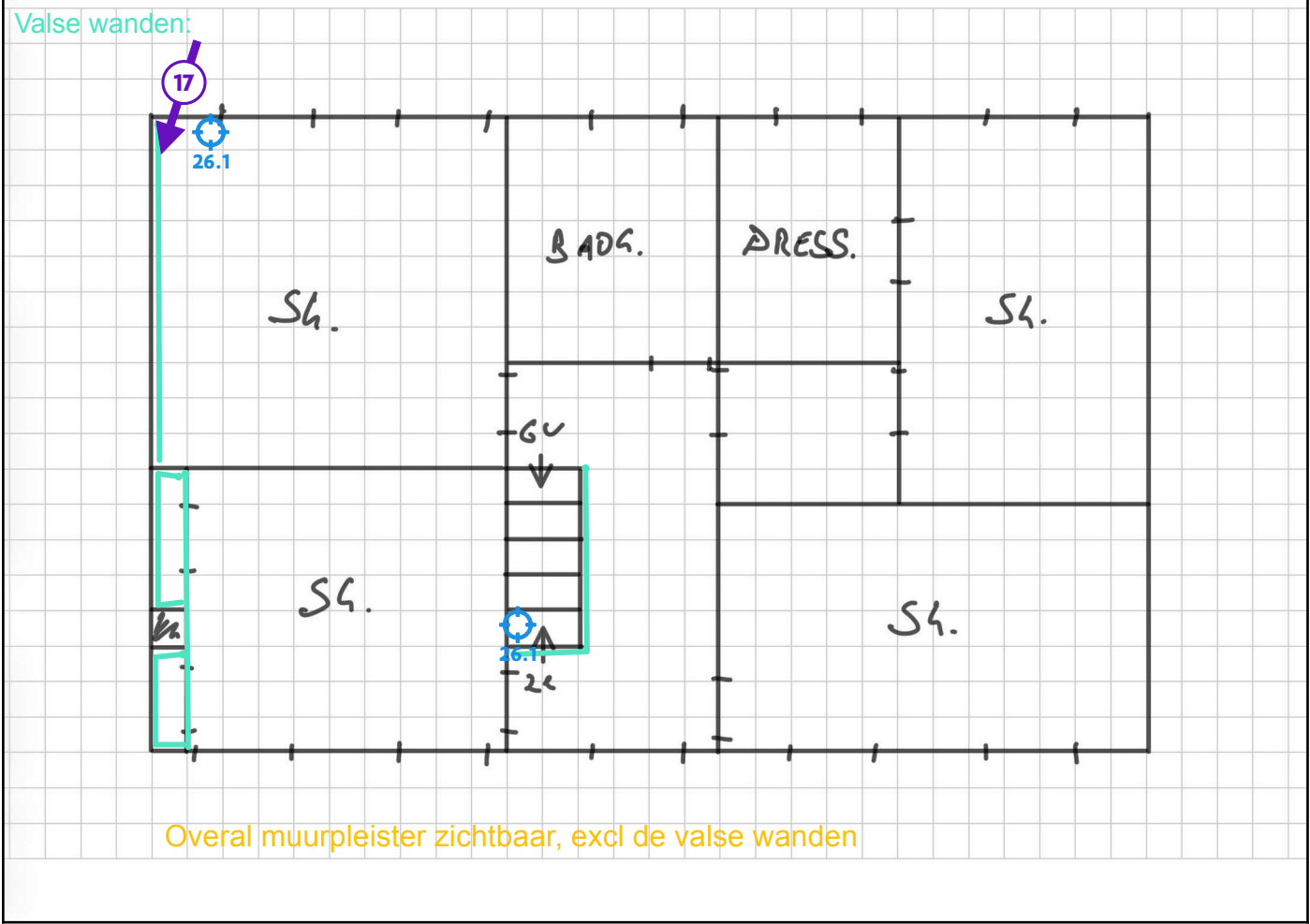

Legende van plan 1.6: Gelijkvloers

Beschrijving	Type	Actie
4. Schouwbus op achterbouw	Asbestmateriaal	Verwijderen
4.1 Code: 9	Puntmonster	-
5. Leidingisolatie in de garage: verdacht (staalname)	Asbestmateriaal	Verwijderen
5.1 Code: 11	Mengmonster	-
5.2 Code: 12	Mengmonster	-

8. Lambrisering in de living	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
8.1 Code: 10	Puntmonster	-
12. Venstertabletten binnen type: Massal	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
20. Tegellijm niet zichtbaar	Advies	-

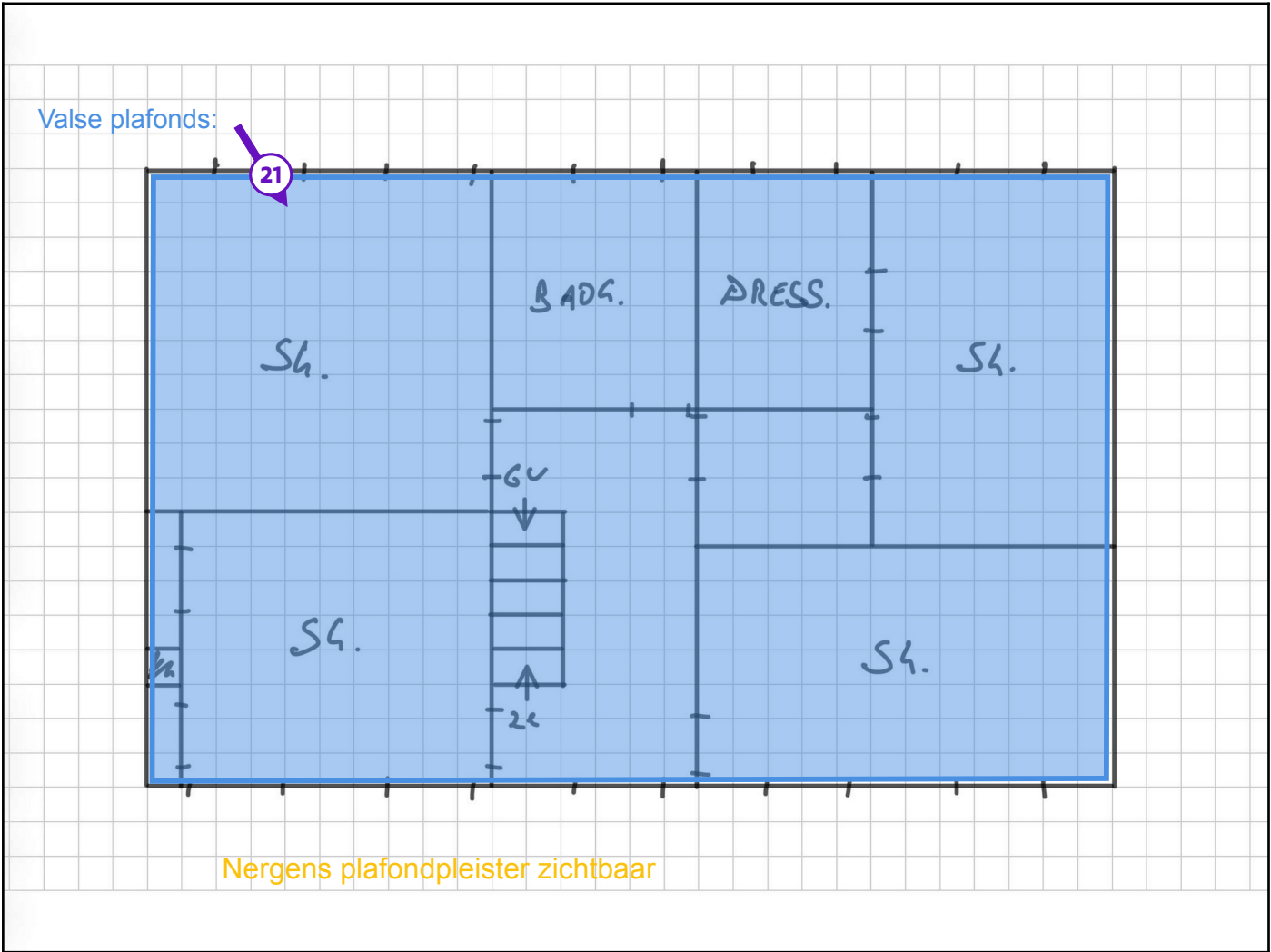
Plan 1.7: 1e verdiep

Legende van plan 1.7: 1e verdiep

Beschrijving	Type	Actie
17. Ruimte achter valse wanden (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-
26. Pleisterwerk muur woning	Geen asbest	-
26.1 Code: 1	Mengmonster	-

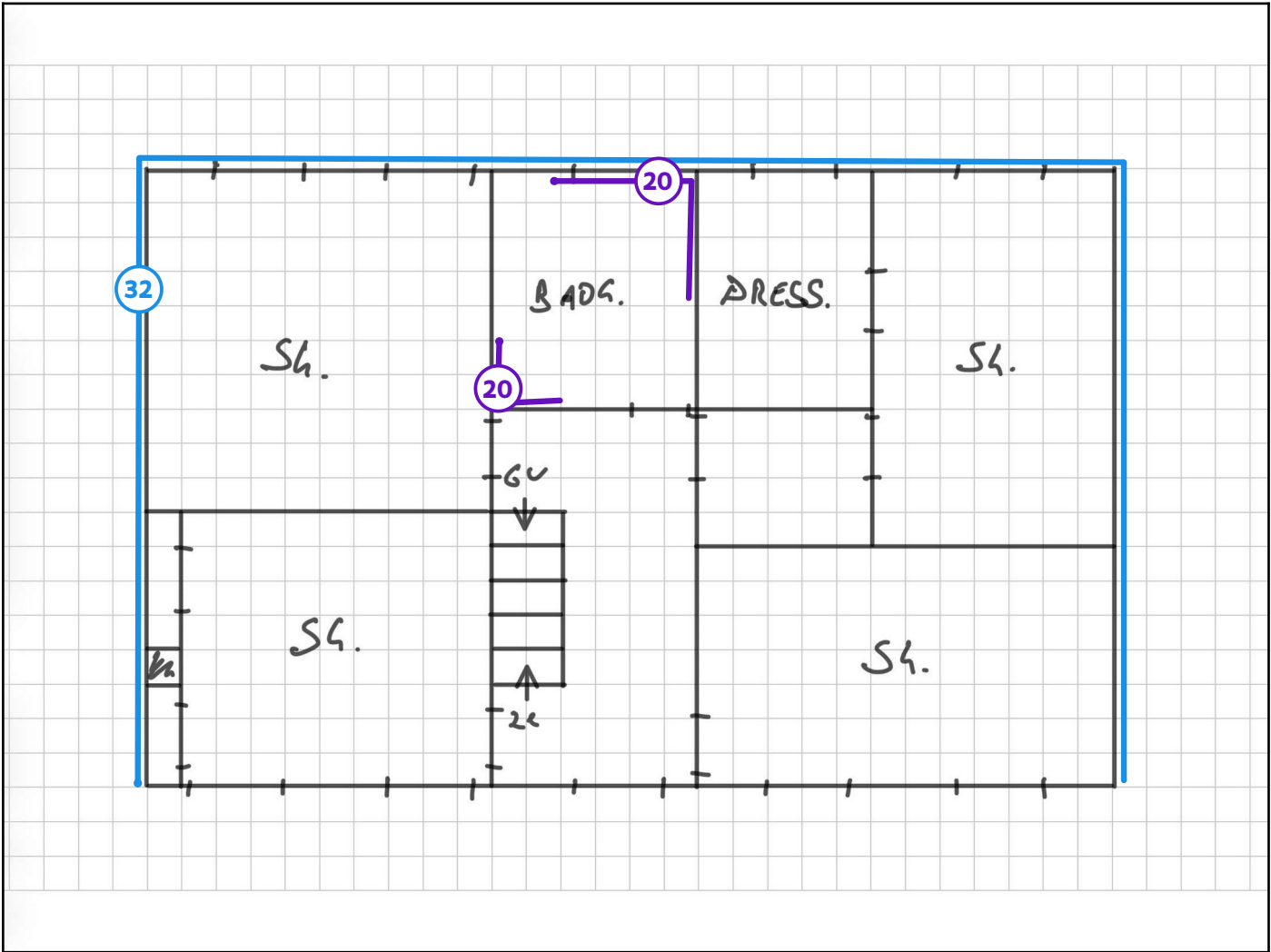
Plan 1.8: 1e verdiep

Legende van plan 1.8: 1e verdiep

Beschrijving	Type	Actie
21. Ruimte achter valse plafonds (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-

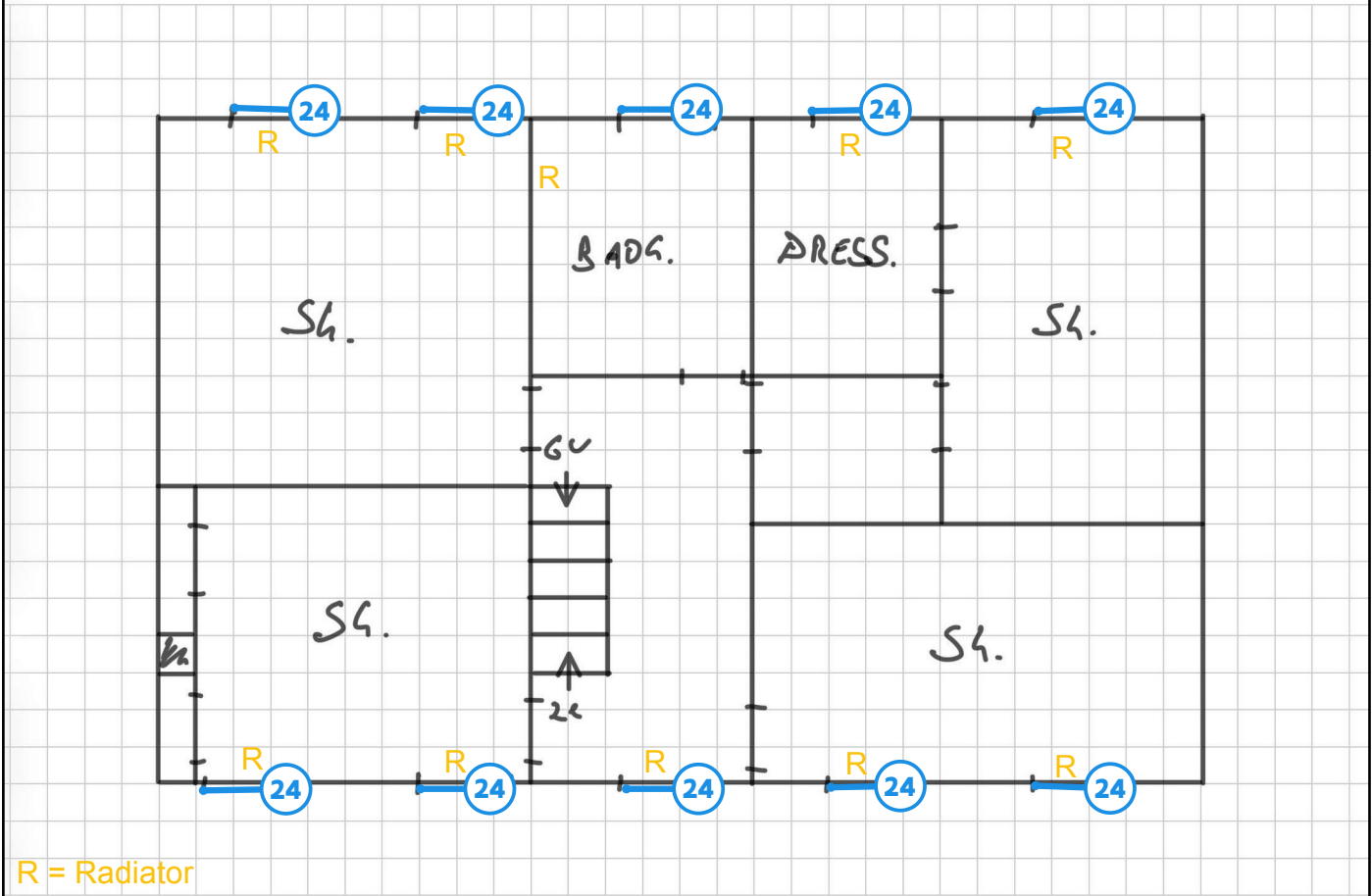
Plan 1.9: 1e verdiep

Legende van plan 1.9: 1e verdiep

Beschrijving	Type	Actie
20. Tegellijm niet zichtbaar	Advies	-
32. Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel	Geen asbest	-

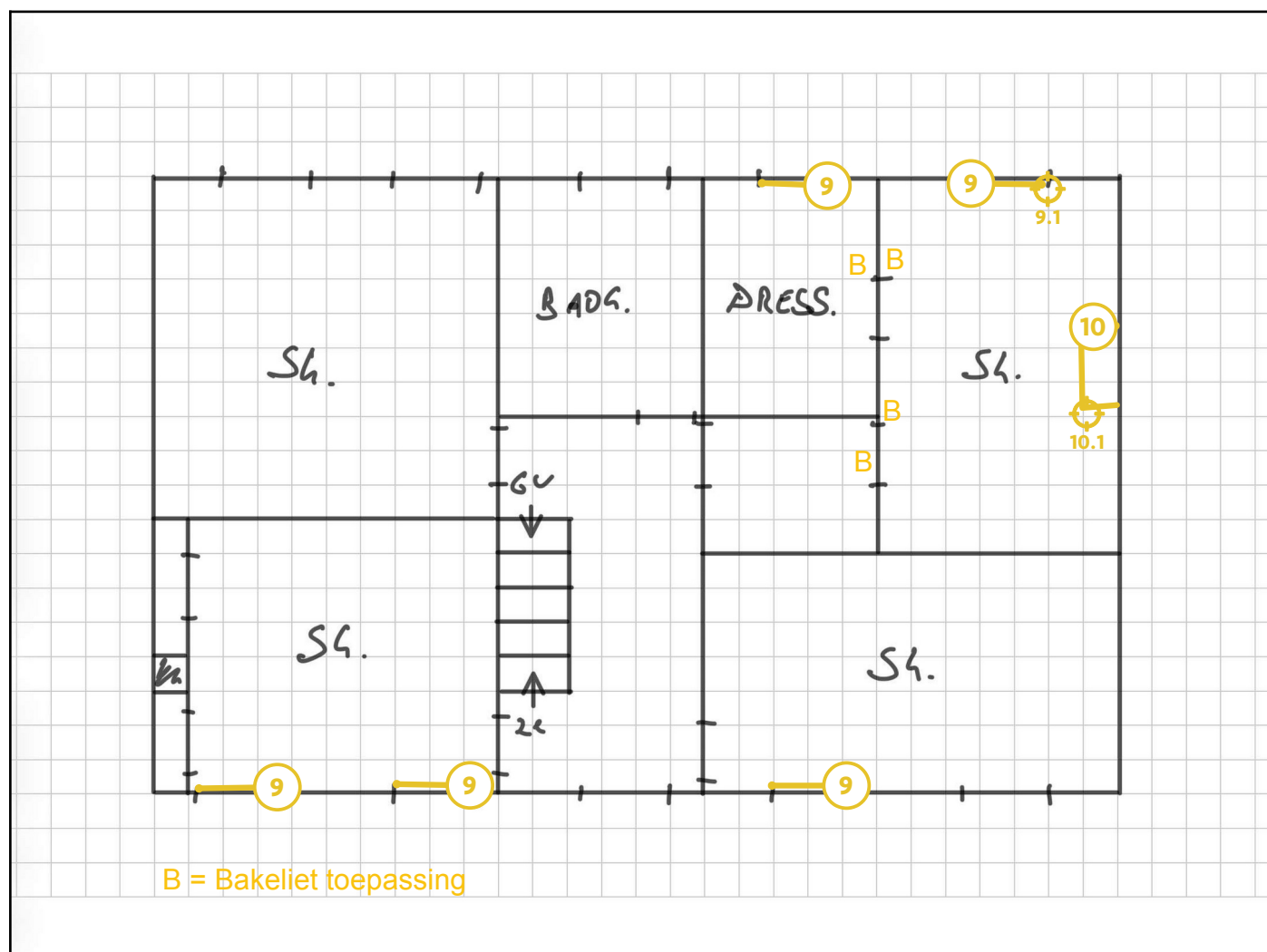
Plan 1.10: 1e verdiep

Legende van plan 1.10: 1e verdiep

Beschrijving	Type	Actie
18. Radiatoren	Advies	-
24. Stopverf op witte houten ramen	Geen asbest	-

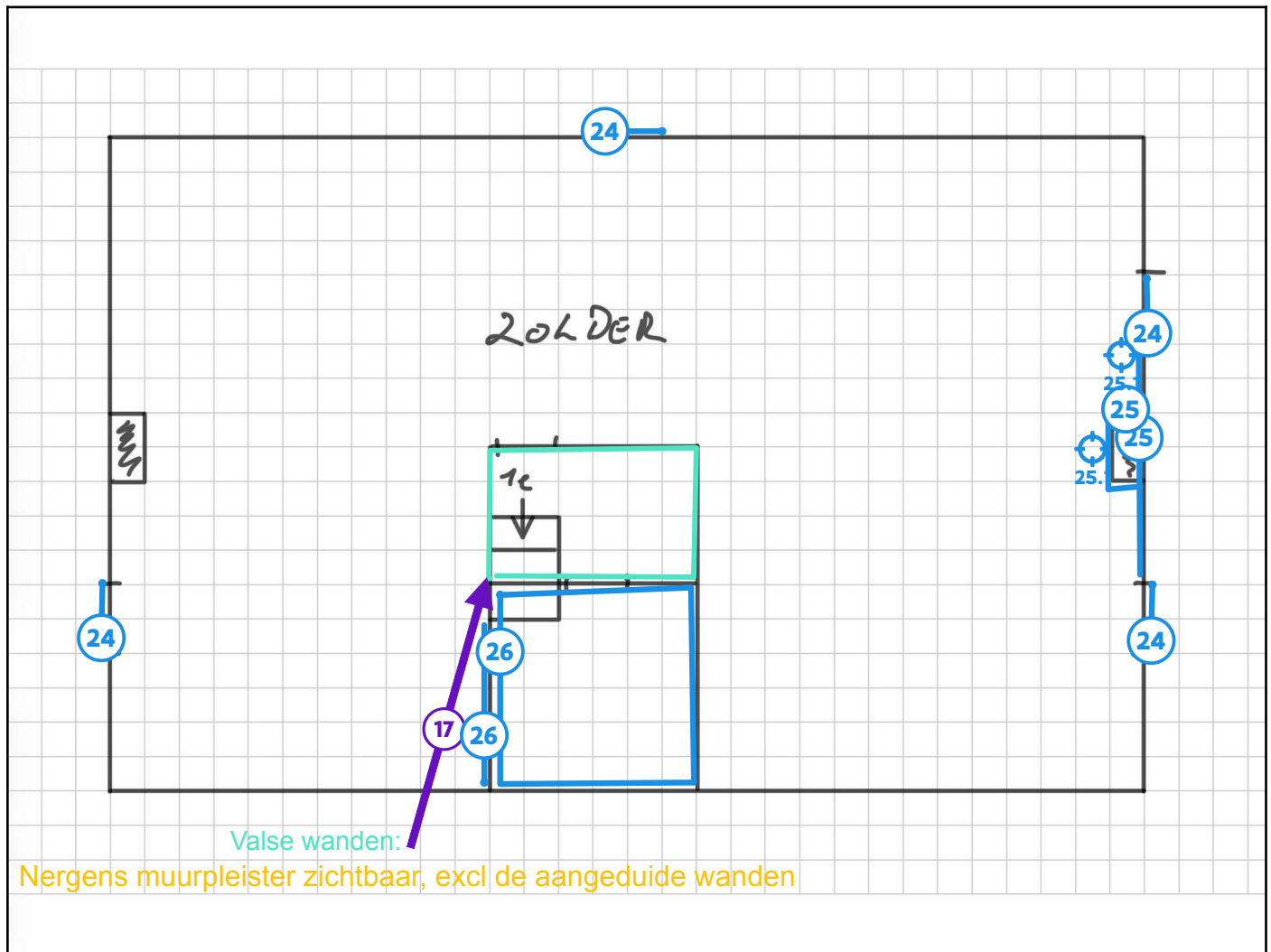
Plan 1.11: 1e verdiep

Legende van plan 1.11: 1e verdiep

Beschrijving	Type	Actie
9. Overzettafletten op een deel van de vensterbanken op het 1e verdiep	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
9.1 Code: 18	Puntmonster	-
10. Platen op- en rond de schouw in slaapkamer rechtsachter: 1e verdiep	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
10.1 Code: 19	Puntmonster	-
13. Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeelkasten-radiatorknoppen)	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren

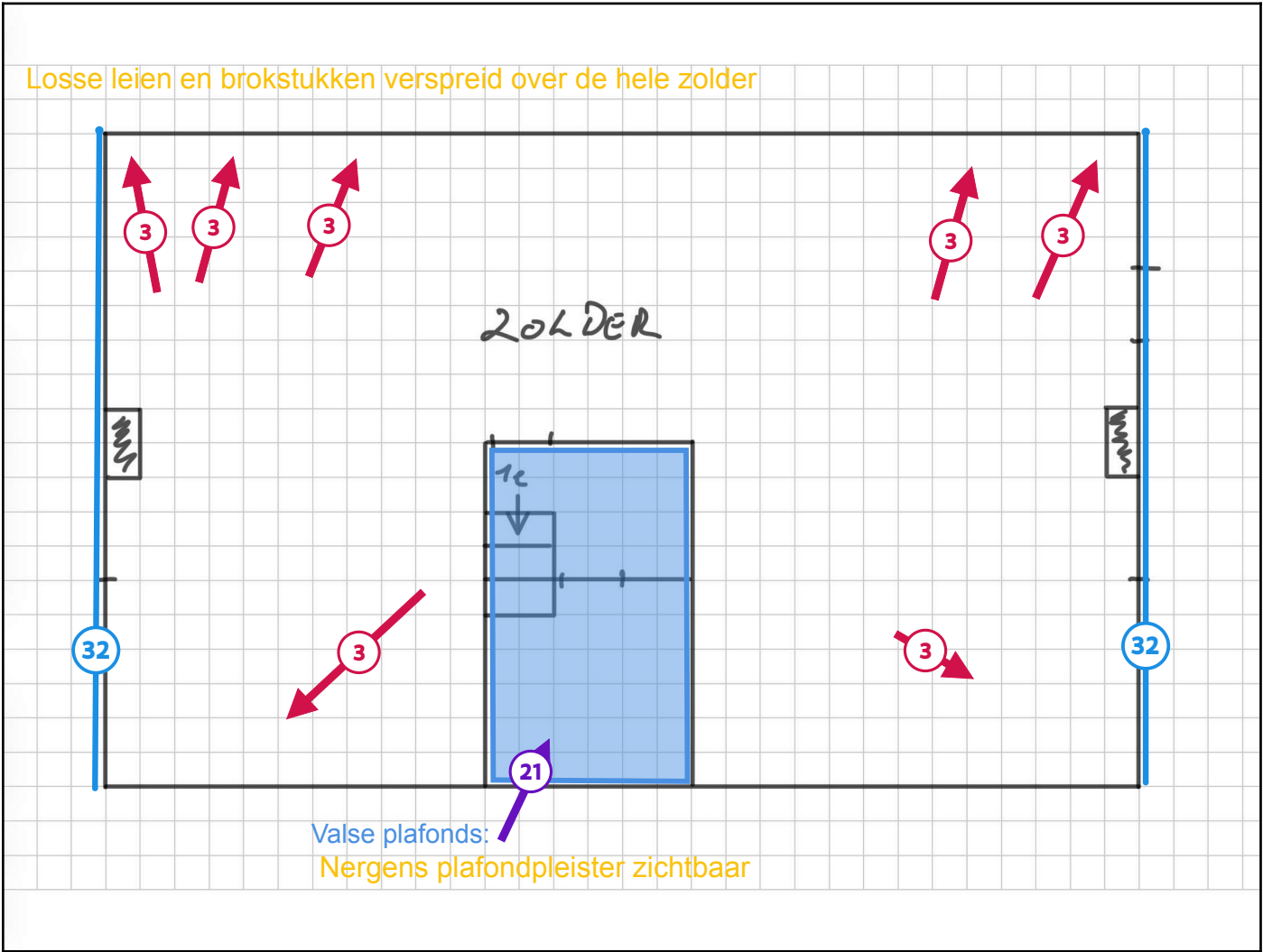
Plan 1.12: Zolder

Legende van plan 1.12: Zolder

Beschrijving	Type	Actie
17. Ruimte achter valse wanden (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-
24. Stopverf op witte houten ramen	Geen asbest	-
25. Muurcementering tegen schouwen op de zolder	Geen asbest	-
25.1 Code: 17	Mengmonster	-
26. Pleisterwerk muur woning	Geen asbest	-

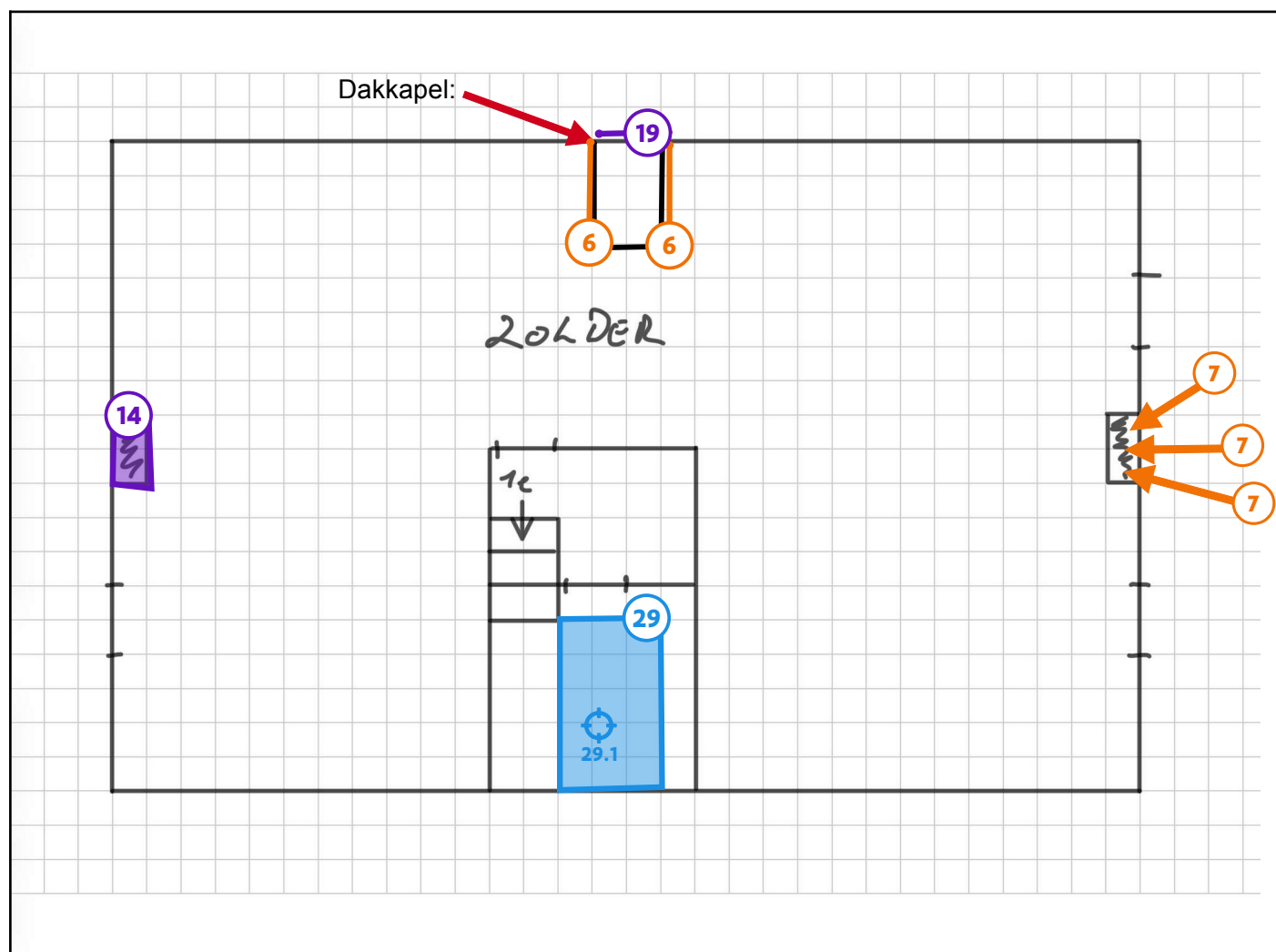
Plan 1.13: Zolder

Legende van plan 1.13: Zolder

Beschrijving	Type	Actie
3. Asbestcement afval: losse leien binnen	Asbestmateriaal	Dringend verwijderen
21. Ruimte achter valse plafonds (geen pleisterwerk zichtbaar)	Advies	-
32. Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel	Geen asbest	-

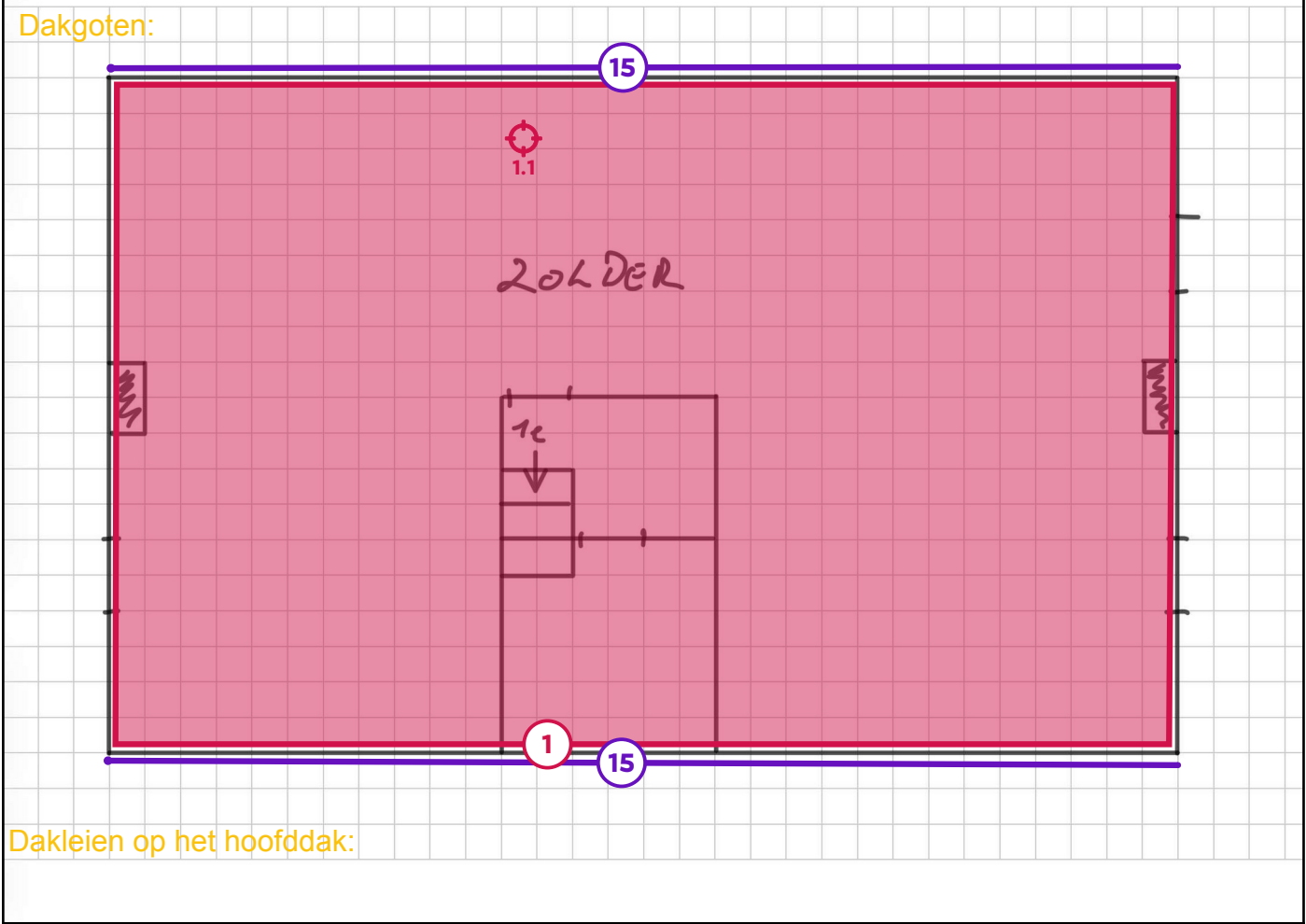
Plan 1.14: Zolder

Legende van plan 1.14: Zolder

Beschrijving	Type	Actie
6. Gevelleien dakkapel (zonder staalname > 3,5m hoog, maar zichtbaar)	Asbestmateriaal	Verwijderen
7. Schouwbuizen op rechtse schouw hoofddak (visueel vastgesteld)	Asbestmateriaal	Verwijderen
14. Open schouw op het dak	Beperking	-
19. Plaatmateriaal tegen dakkapel	Advies	-
29. Onderdakplaten type Menuiserie (klein stukje onderdak)	Geen asbest	-
29.1 Code: 16	Puntmonster	-

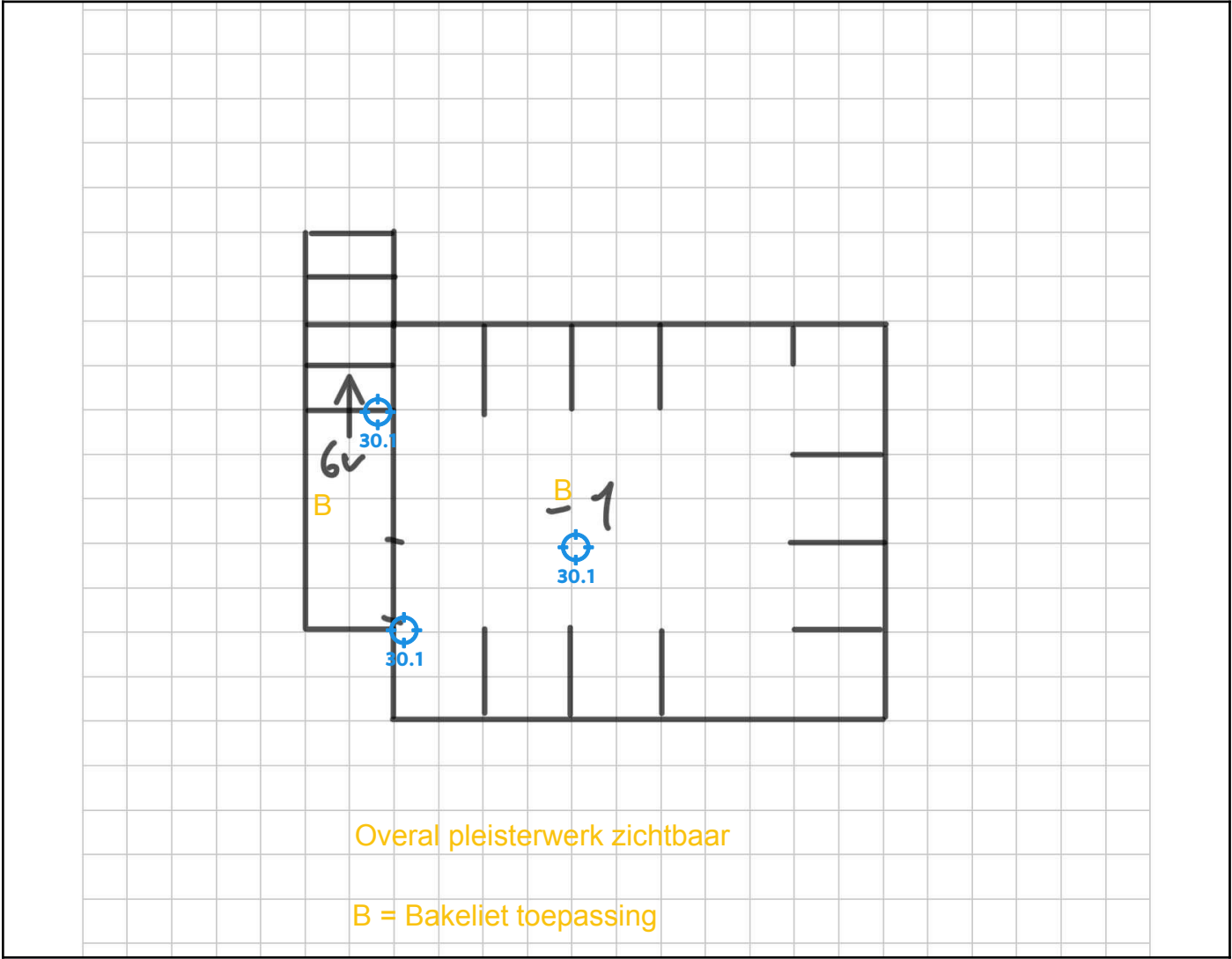
Plan 1.15: Zolder

Legende van plan 1.15: Zolder

Beschrijving	Type	Actie
1. Dakleien hoofddak (met staalname)	Asbestmateriaal	Dringend verwijderen
1.1 Code: 6	Puntmonster	-
15. Dakgoten niet zichtbaar (materiaal onbekend)	Beperking	-

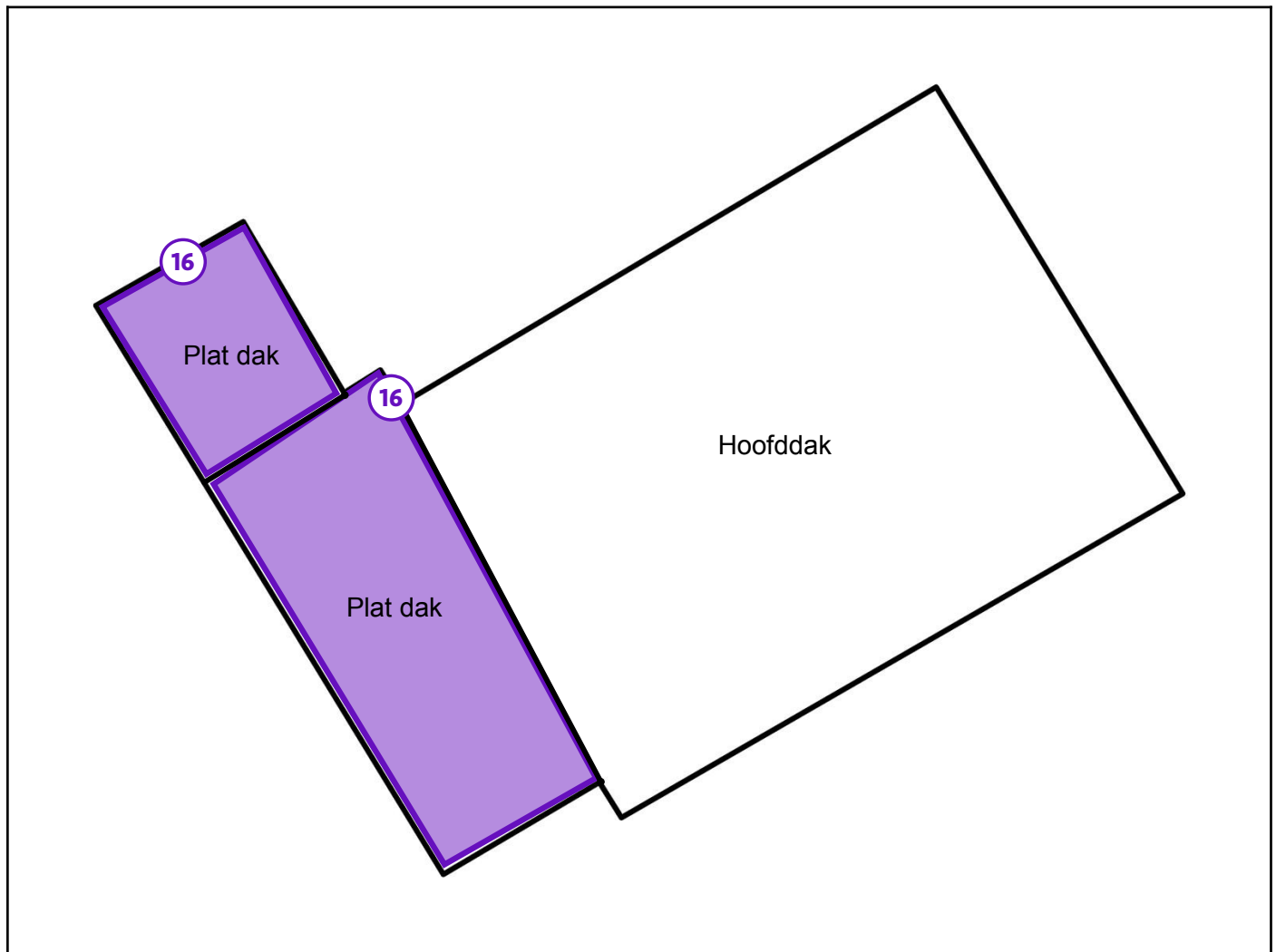
Plan 1.16: Kelder

Legende van plan 1.16: Kelder

Beschrijving	Type	Actie
13. Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeel dozen-radiatorknoppen)	Asbestmateriaal	Zorgvuldig beheren
30. Pleisterwerk kelder (muur&plafond)	Geen asbest	-
30.1 Code: 15	Mengmonster	-

Plan 1.17: Woning plan

Legende van plan 1.17: Woning plan

Beschrijving	Type	Actie
16. Onderdak platte daken garage: niet vast te stellen	Beperking	-

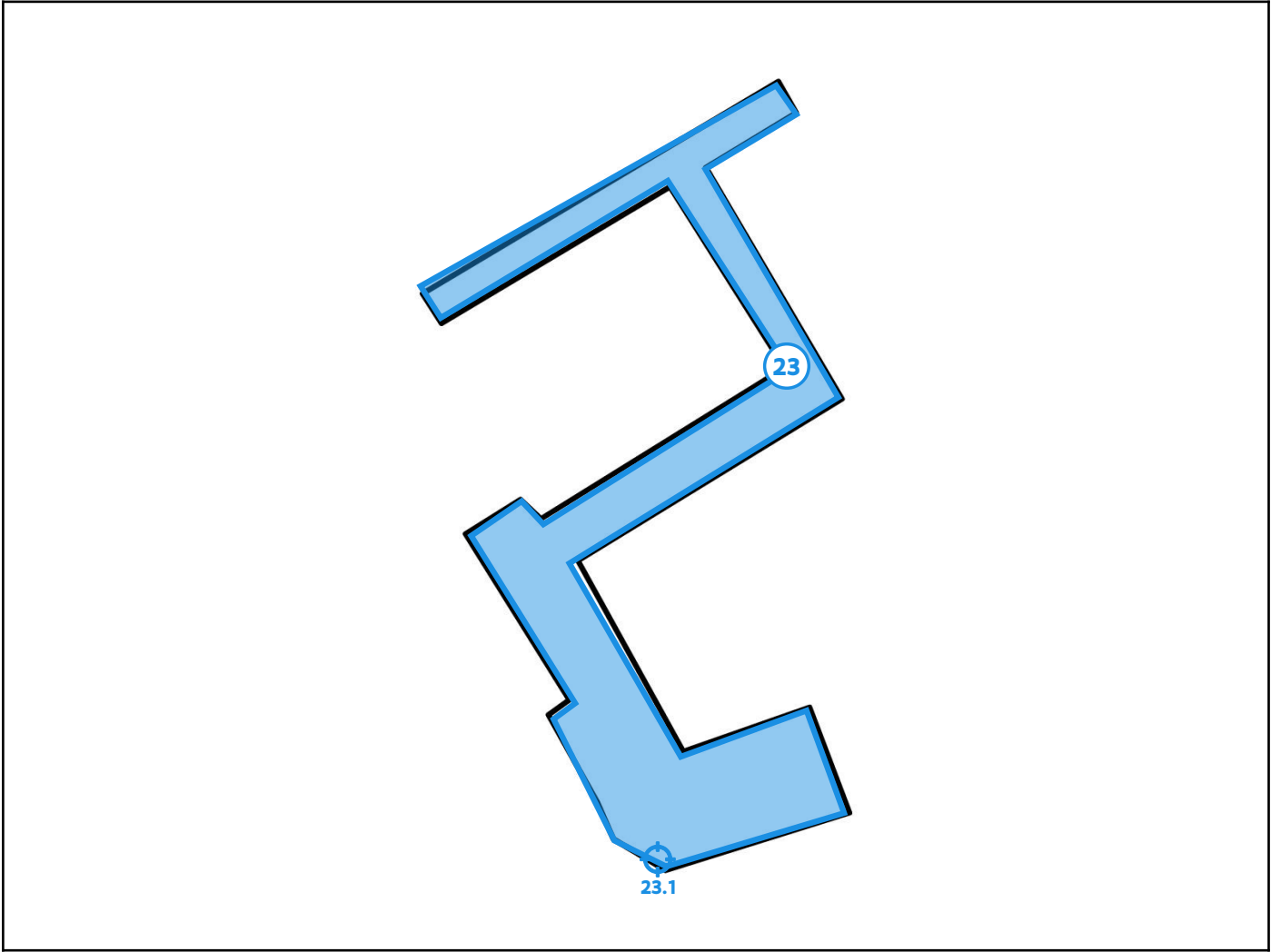
Zone 2: Geasfalteerde oprit

Tijdens de inspectie vastgesteld:

- 0 Asbestmaterialen
- 0 Beperkingen
- 0 Uitsluitingen
- 0 Roerende goederen
- 0 Puin, steenslag, (water)bodem
- 0 Adviezen
- 1 Geen asbest**

Plan 2.1: Geasfalteerde oprit plan

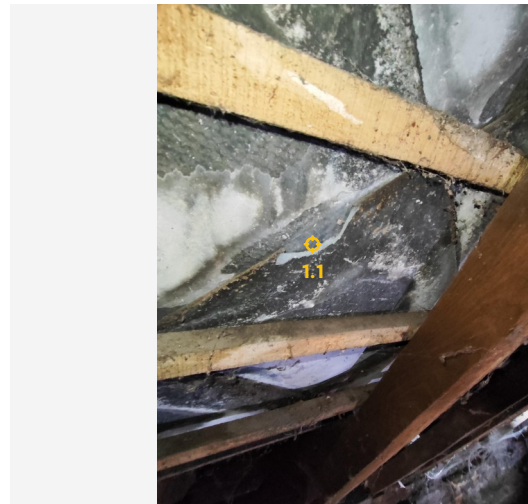
Legende van plan 2.1: Geasfalteerde oprit plan

Beschrijving	Type	Actie
23. Asfalt op oprit en pad naar achteren	Geen asbest	-
23.1 Code: 7	Puntmonster	-

Asbestmaterialen

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2034.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Dringend verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder dit asbestmateriaal zo snel mogelijk. Volg de toestand goed op.
- Hemelwater dat afspoelt van asbestcement daken of gevels kan asbestdeeltjes bevatten. Gebruik het enkel voor gesloten circuits (bv. spoelen toiletten). Reinig na het vervangen van het dak of de gevel de dakgoten en regenwaterput of -ton om asbesthoudend sediment of slib te verwijderen

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf

Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Indien mogelijk de ondervloer afdekken , leien voorzichtig verwijderen, extra fixeren, niet breken , niet gooien, onmiddellijk verpakken of voorzichtig in container met asbest bag plaatsen.

Gebruik geen stortkokers.

Indien leien in slechte staat zijn en kans bestaat op breken : Eenvoudige handeling opgeleid personeel , alle werknemer(s) moeten wel beschikken over een opleidingsattest eenvoudige handelingen 8u

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.15: Zolder

Detailinformatie

Activiteiten in een normaal gebruik die aanleiding kunnen geven tot blootstellingsrisico's

Reinigen/afschuren/ontmossen leien (leien mogen op geen enkele manier gereinigd of afgeschuurd worden. Totaalverbod sinds 27 april 2019)

Sinds 27 april 2019 is het verboden om zonnepanelen, een overzet dak of andere constructies (zoals reclamepanelen) te plaatsen op asbestcementen dak- of gevelbekleding.

Herstelwerkzaamheden zoals verwijderen of deels afgebroken leien vervangen kan aanleiding geven tot blootstelling, gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens deze werken.

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Hoog materiaalrisico en/of hoge kans op vezelvrijgave
---------------------------------	---

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Crocidoliet aanwezig
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Matig beschadigd, matig verweerd

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
1.1	Puntmonster	6	Chrysotiel, Crocidoliet

Technische gegevens

Beschrijving	Dakleien hoofddak (met staalname)
Omgeving	Grenst aan binnen- en buitenlucht
Primaire drager	Schuin dak
Asbestmateriaal	Dak- en gevelbekleding - Lei, shingle
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - aantal)	• 150,00 m ² - 1 stuk
Totale oppervlakte	150,00 m ²
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Geklemd
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes. Staal genomen aan de binnenkant op de zolder. Langs de buitenkant zijn deze leien niet bereikbaar, hoogte: > 3,50m

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Dringend verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder het asbestafval.
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf.

Bij de gemeente of het plaatselijk containerpark kan je afsluitzakken opvragen om het afval dubbel te verpakken en het af te voeren als hechtgebonden materiaal naar het containerpark. Bescherm jezelf voldoende met de nodige PBM's Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker, handschoenen en tyvec CAT III type 5-6, afwasbaar schoeisel Voor hechtgebonden toepassingen: Bij verwijdering door doe-het-zelf moet men dit afval dubbel en luchtdicht verpakt aandienen bij het gemeentelijk recyclagepark. Men raadpleegt best op voorhand de voorwaarden van het recyclagepark. Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>
<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>
<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren> Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3). <http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het>

%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat: -u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be -u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel -er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn -u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken -u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken -u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken -u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen.

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.5: Gelijkvloers

Detailinformatie

Algemene opmerkingen

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

-u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be

-u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel

-er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn

-u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken

-u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken

-u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken

-u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Technische gegevens

Beschrijving	Asbestcement afval: losse leien buiten
Type afvalstof	Betreft stock-voorraad of gedemonteerde asbestmaterialen
Aanwezige resten	Dakleien op het hoofddak
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Schuin dak
Asbestmaterialen	Dak- en gevelbekleding - Lei, shingle
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	10,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	10,00 kg
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monsternamen.
Opmerking	De vermelde hoeveelheid betreft een beredeneerde raming. Er worden geen rechten verleend aan deze hoeveelheid.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Dringend verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder het asbestafval.
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf.

Bij de gemeente of het plaatselijk containerpark kan je afsluitzakken opvragen om het afval dubbel te verpakken en het af te voeren als hechtgebonden materiaal naar het containerpark. Bescherm jezelf voldoende met de nodige PBM's Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker, handschoenen en tyvec CAT III type 5-6, afwasbaar schoeisel Voor hechtgebonden toepassingen: Bij verwijdering door doe-het-zelf moet men dit afval dubbel en luchtdicht verpakt aandienen bij het gemeentelijk recyclagepark. Men raadpleegt best op voorhand de voorwaarden van het recyclagepark. Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>
<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>
<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren> Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3). <http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het>

%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat: -u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be -u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel -er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn -u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken -u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken -u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken -u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen.

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.5: Gelijkvloers
- Plan 1.13: Zolder

Detailinformatie

Algemene opmerkingen

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

-u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be

-u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel

-er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn

-u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken

-u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken

-u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken

-u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Technische gegevens

Beschrijving	Asbestcement afval: losse leien binnen
Type afvalstof	Betreft stock-voorraad of gedemonteerde asbestmaterialen
Aanwezige resten	Dakleien op het hoofddak
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Schuin dak
Asbestmaterialen	Dak- en gevelbekleding - Lei, shingle
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	20,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	20,00 kg
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monsternamen.
Opmerking	De vermelde hoeveelheid betreft een beredeneerde raming. Er worden geen rechten verleend aan deze hoeveelheid.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2034.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder dit asbestmateriaal zo snel mogelijk. Volg de toestand goed op.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf

De buis kan voorzichtig losgebeiteld worden , extra bevochtigen om stof te voorkomen

Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Bij de gemeente/containerpark afsluitzakken halen om dubbel in te pakken en af te voeren naar het containerpark als hechtgebonden asbestafval.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.6: Gelijkvloers

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalarisico	Verhoogd materiaalarisico en/of verhoogde kans op vezelvrijgave
Opmerking	De schouwbus is nergens meer op aangesloten.

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Alleen chrysotiel
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels vrij aan de buitenlucht
Toestand van het materiaal	Matig beschadigd, matig verweerd

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
4.1	Puntmonster	9	Chrysotiel

Technische gegevens

Beschrijving	Schouwbus op achterbouw
Omgeving	Buiten
Primaire drager	HVAC infrastructuur en uitrusting
Asbestmateriaal	Rookgaskanaal
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (lengte - omtrek - dikte - aantal)	• 0,50 m - 60,00 cm - 20,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,06 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd
Identificatiemethode	Een monsternamen door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Op het plat dak van de achterbouw, rechtsachteraan is een restant van een schouwbus aanwezig. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een berekende schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 5: Leidingisolatie in de garage: verdacht (staalname)

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Schermbewaking in afwachting van verwijdering het asbestmateriaal af van luchtstromingen en verstoring: bijvoorbeeld door het te verpakken, te fixeren, af te dekken, signalisatie - afbakening aan te brengen, ...

Voorstel van verwijderingsmethode

- Hermetische zone (erkend asbestverwijderaar)
Toepassing mag niet door doe-het-zelf of opgeleid aannemer 8 basis asbest verwijderd worden!

HZ Erkend asbestverwijderaar : Gipsisolatie wordt losgesneden van dragermateriaal (leiding), asbesthoudend gips zal gemakkelijk verbrossen en is losgebonden. Om geen asbestvezels te verspreiden naar de omgeving, dient dit in hermetische zone verwijderd te worden.

Verzamel best zoveel mogelijk bewijsdocumenten na verwijdering voor een actualisatie van uw attest (facturen, stortingsbewijs en foto's).

Asbest insluiten mag niet tenzij dit in afwachting van verwijdering nodig is om het risico te verlagen of om

het veilig te beheren (tijdelijk afdekken)

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.6: Gelijkvloers

Detailinformatie

Activiteiten in een normaal gebruik die aanleiding kunnen geven tot blootstellingsrisico's

bij onderhoud (opgeleid personeel 8u basisopleiding is NIET bevoegd om losgebonden materiaal te verwijderen)

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalisico	Verhoogd materiaalisico en/of verhoogde kans op vezelvrijgave
--------------------------------	---

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Amfibool aanwezig, uitgezonderd crocidoliet
Asbestconcentratie	Hoog ($\geq 50\%$)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Licht beschadigd, licht verweerd. Intact calciumsilicaatmateriaal of categorie III 'gebondenheid'

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
5.1	Mengmonster	11	Amosiet
5.2	Mengmonster	12	Amosiet

Technische gegevens

Beschrijving	Leidingisolatie in de garage: verdacht (staalname)
Omgeving	Binnen
Primaire drager	HVAC infrastructuur en uitrusting
Asbestmateriaal	In-situ afwerkingslagen - Thermische isolatie
Bindmiddel van asbestmateriaal	Bitumen (roofing, teer, asfalt)
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (lengte - omtrek - dikte - aantal)	• 11,00 m - 60,00 cm - 20,00 cm - 1 stuk • 2,00 m - 60,00 cm - 20,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	1,56 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Staalname 11: rechte stukken Staalname 12: bochten De vermelde lengtes, omtrekken en diktes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze lengtes, omtrekken en diktes . De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief. Er werden mengmonsters genomen volgens de richtlijnen van het inspectieprotocol. Er kunnen bijkomende stalen genomen worden om bepaalde zones uit te sluiten.

Fiche 6: Gevelleien dakkapel (zonder staalname > 3,5m hoog, maar zichtbaar)

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2034.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder dit asbestmateriaal zo snel mogelijk. Volg de toestand goed op.
- Hemelwater dat afspoelt van asbestcement daken of gevels kan asbestdeeltjes bevatten. Gebruik het enkel voor gesloten circuits (bv. spoelen toiletten). Reinig na het vervangen van het dak of de gevel de dakgoten en regenwaterput of -ton om asbesthoudend sediment of slib te verwijderen
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Indien mogelijk de ondervloer afdekken , leien voorzichtig verwijderen, extra fixeren, niet breken , niet gooien, onmiddellijk verpakken of voorzichtig in container met asbest bag plaatsen.

Gebruik geen stortkokers.

Indien leien in slechte staat zijn en kans bestaat op breken : Eenvoudige handeling opgeleid personeel , alle werknemer(s) moeten wel beschikken over een opleidingsattest eenvoudige handelingen 8u

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.14: Zolder

Detailinformatie

Activiteiten in een normaal gebruik die aanleiding kunnen geven tot blootstellingsrisico's

Reinigen/afschuren/ontmossen leien (leien mogen op geen enkele manier gereinigd of afgeschuurd worden. Totaalverbod sinds 27 april 2019)

Sinds 27 april 2019 is het verboden om zonnepanelen, een overzet dak of andere constructies (zoals reclamepanelen) te plaatsen op asbestcementen dak- of gevelbekleding.

Herstelwerkzaamheden zoals verwijderen of deels afgebroken leien vervangen kan aanleiding geven tot blootstelling, gebruik persoonlijke beschermingsmiddelen tijdens deze werken.

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Verhoogd materiaalrisico en/of verhoogde kans op vezelvrijgave
---------------------------------	--

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Crocidoliet aanwezig
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels vrij aan de buitenlucht
Toestand van het materiaal	Matig beschadigd, matig verweerd

Technische gegevens

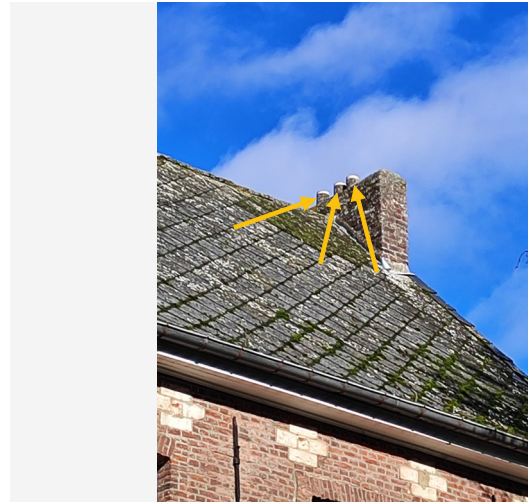
Beschrijving	Gevelleien dakkapel (zonder staalname > 3,5m hoog, maar zichtbaar)
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Wand buitenschil
Asbestmateriaal	Dak- en gevelbekleding - Lei, shingle
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - aantal)	• 3,00 m² - 1 stuk
Totale oppervlakte	3,00 m ²
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Geklemd • Genageld, geniet
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monstername. Motivatie: Er is een onderzoeksbeperking die monstername verhindert; De ruimte of het materiaal bevindt zich hoger dan 3,5 meter vanaf een vaste ondergrond.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De leien waren niet bereikbaar (hoogte > 3,50m) en er kon bijgevolg geen staal genomen worden om uit te sluiten dat deze asbestverdachte toepassing niet-asbesthoudend is. Het is aangewezen om bijkomend onderzoek uit te voeren bij renovatiewerken. Er kan een stelling geplaatst worden . De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 7: Schouwbuizen op rechtse schouw hoofddak (visueel vastgesteld)

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2034.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Verwijderen

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Verwijder dit asbestmateriaal zo snel mogelijk. Volg de toestand goed op.
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf

De buizen kunnen voorzichtig losgebeiteld worden , extra bevochtigen om stof te voorkomen

Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Bij de gemeente/containerpark afsluitzakken halen om dubbel in te pakken en af te voeren naar het containerpark als hechtgebonden asbestafval.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>
<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>
<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondkap, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.14: Zolder

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Verhoogd materiaalrisico en/of verhoogde kans op vezelvrijgave
---------------------------------	--

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Crocidoliet aanwezig
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels vrij aan de buitenlucht
Toestand van het materiaal	Matig beschadigd, matig verweerd

Technische gegevens

Beschrijving	Schouwbuizen op rechtse schouw hoofddak (visueel vastgesteld)
Omgeving	Buiten
Primaire drager	HVAC infrastructuur en uitrusting
Asbestmateriaal	Rookgaskanaal
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (lengte - omtrek - dikte - aantal)	• 1,50 m - 60,00 cm - 20,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,18 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monstername. Motivatie: Er is een onderzoeksbepierking die monstername verhindert; De ruimte of het materiaal bevindt zich hoger dan 3,5 meter vanaf een vaste ondergrond.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De schouwbuizen zijn nergens op aangesloten. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen

Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

De platen kunnen bijgevolg losgeschroefd worden in hun geheel en verpakt en afgevoerd worden. Alle werknemer(s) moeten wel beschikken over een opleidingsattest eenvoudige handelingen 8u.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
 - u zich beschermt met een FFP3 mondkap, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
 - er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
 - u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
 - u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
 - u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
 - u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen
- Hermetische zone (erkend asbestverwijderaar)
mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen

Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

De platen kunnen bijgevolg losgeschroefd worden in hun geheel en verpakt en afgevoerd worden. Alle werknemer(s) moeten wel Indien genageld of gelijmd zullen deze platen niet in zijn geheel verwijderd kunnen worden. In dit geval zullen de panelen in HZ moeten verwijderd worden

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.6: Gelijkvloers

Detailinformatie

Activiteiten in een normaal gebruik die aanleiding kunnen geven tot blootstellingsrisico's

niet afschuren , geeft risico op vezelvrijgave

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Laag materiaalrisico en/of verlaagde kans op vezelvrijgave
---------------------------------	--

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Crocidoliet aanwezig
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Onbeschadigd, niet verweerd

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
8.1	Puntmonster	10	Chrysotiel, Crocidoliet

Technische gegevens

Beschrijving	Lambrisering in de living
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Binnenwand
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Generiek
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 43,50 m ² - 0,80 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,348 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Geschroefd
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De platen zien er uit als hout, maar klinken als vezelcement. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 9: Overzettafetten op een deel van de vensterbanken op het 1e verdiep

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf : De tabletten kunnen voorzichtig losgebeiteld worden, zonder de toepassing zelf te breken , extra bevochtigen om stof te voorkomen
Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Verpakken in plastic folie en afvoeren naar het containerpark als hechtgebonden asbestafval.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondkap, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.11: 1e verdiep

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Laag materiaalrisico en/of verlaagde kans op vezelvrijgave
---------------------------------	--

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Alleen chrysotiel
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Licht beschadigd, licht verweerd. Intact calciumsilicaatmateriaal of categorie III 'gebondenheid'

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
9.1	Puntmonster	18	Chrysotiel

Technische gegevens

Beschrijving	Overzettafletten op een deel van de vensterbanken op het 1e verdiep
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Wandopening verticaal (raam, deur, ...)
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Generiek
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 1,80 m² - 0,50 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,009 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Dunne tafletten zichtbaar op de vensterbanken van 5 ramen op het 1e verdiep. Het is niet zichtbaar welk materiaal er onder deze overzettafletten ligt. Verder te controleren bij verwijderings-renovatiowerken. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 10: Platen op- en rond de schouw in slaapkamer rechtsachter: 1e verdiep

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf : De platen kunnen voorzichtig losgebeiteld worden, zonder de toepassing zelf te breken , extra bevochtigen om stof te voorkomen
Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Verpakken in plastic folie en afvoeren naar het containerpark als hechtgebonden asbestafval.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondkap, wegwerphandschoenen, wegwerpoverall Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.11: 1e verdiep

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Zeer laag materiaalrisico en/of zeer lage kans op vezelvrijgave
---------------------------------	---

Berekening materiaalrisico

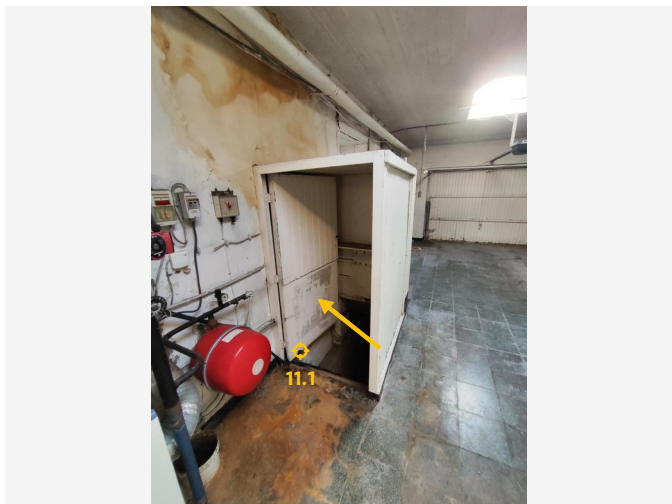
Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Alleen chrysotiel
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Onbeschadigd, niet verweerd

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
10.1	Puntmonster	19	Chrysotiel

Technische gegevens

Beschrijving	Platen op- en rond de schouw in slaapkamer rechtsachter: 1e verdiep
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Ruimteverwarming
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Generiek
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 1,80 m² - 0,50 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,009 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd • Onbekend
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Dunne tabletten zichtbaar tegen en op de schouw in de slaapkamer rechtsachter op het 1e verdiep. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf :
Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6
Maak de plaat voorzichtig los zonder te breken , verpak dubbel met plastic folie

EH opgeleid personeel 8 u basis . Bij vervangen van de deur kan de plaat mee verwijderd worden door de plaatsers van nieuw raamwerk. Alle werknemer(s) moeten wel beschikken over een opleidingsattest eenvoudige handelingen 8u.

Raam/deur kader stofvrij maken dmv hepa stofzuiger met absoluutfilter

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.4: Gelijkvloers

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalisico	Laag materiaalisico en/of verlaagde kans op vezelvrijgave
--------------------------------	---

Berekening materiaalisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Alleen chrysotiel
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Licht beschadigd, licht verweerd. Intact calciumsilicaatmateriaal of categorie III 'gebondenheid'

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
11.1	Puntmonster	14	Chrysotiel

Technische gegevens

Beschrijving	Cement plaat tegen kelderdeur
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Wandopening verticaal (raam, deur, ...)
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Generiek
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 1,00 m ² - 0,50 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,005 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Genageld, geniet
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
EH via doe-het zelf : De tabletten kunnen voorzichtig losgebeiteld worden, zonder de toepassing zelf te breken , extra bevochtigen om stof te voorkomen
Standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Verpakken in plastic folie en afvoeren naar het containerpark als hechtgebonden asbestafval.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondkmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.6: Gelijkvloers

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Zeer laag materiaalrisico en/of zeer lage kans op vezelvrijgave
---------------------------------	---

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Alleen chrysotiel
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Onbeschadigd, niet verweerd

Technische gegevens

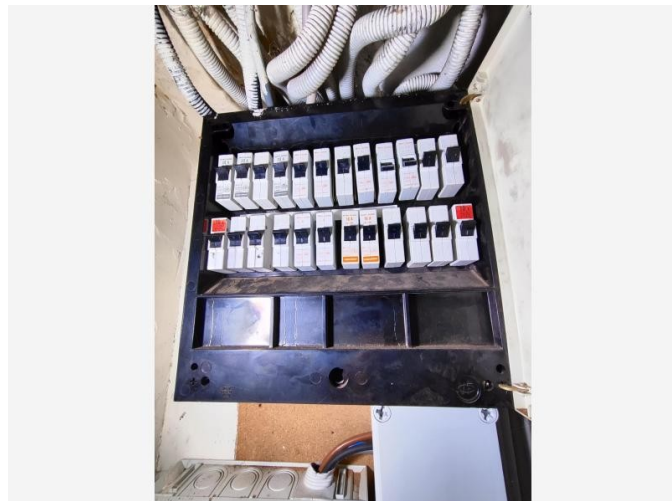
Beschrijving	Venstertabletten binnen type: Massal
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Wandopening verticaal (raam, deur, ...)
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Type Massal
Bindmiddel van asbestmateriaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 0,70 m² - 2,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,014 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	• Verlijmd, ingegoten, versmeerd
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monstername. Motivatie: De monstername brengt andere schade aan dan schade die inherent is aan de monstername.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Visueel verdacht beschouwd. Aantal stuks 2 De vermelde oppervlaktes, diktes, gewichten en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 13: Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeeldozen-radiatorknoppen)

Asbestmateriaal

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Actie

Het asbestmateriaal valt onder de mijlpaal van 2040.

Hoe zorgt u voor een asbestveilige toestand?

Zorgvuldig beheren

Advies van de asbestdeskundige

Te nemen maatregelen

- Zorg voor een veilig beheer. Vermijd het beschadigen van het asbestmateriaal. Controleer de toestand jaarlijks op wijzigingen.
- Voer bijkomende staalname(s) uit.

Voorstel van verwijderingsmethode

- Eenvoudige handelingen: mag via doe-het-zelf of door werknemer(s) met opleidingsattest eenvoudige handelingen
Schakelaars, stopcontacten en andere gelijkaardige toepassingen kunnen eenvoudig losgeschroefd worden --> EH doe-het-zelf. Afgesloten of verzegelde kast --> EH opgeleid technieker personeel 8u basisopleiding asbest.

standaard dragen van de nodige wegwerp beschermingsmiddelen FFP 3 masker , handschoenen en tyvec CAT III type 5-6

Tellerkast : De toepassing dient verwijderd te worden door de netbeheerder, vermoedelijk word dit uitgevoerd wanneer de oude meterkast vervangen word door een digitale meter.

Zie ook link Zie <https://ovam.vlaanderen.be/wie-mag-wat-verwijderen>

<https://ovam.vlaanderen.be/voorzorgsmaatregelen-bij-asbestverwijdering>

<https://ovam.vlaanderen.be/asbestafval-afvoeren>

Zie ook wetgevend kader (website van de OVAM en CODEX boek VI titel 3).

<http://werk.belgie.be/sites/default/files/content/documents/Welzijn%20op%20het%20werk/Regelgeving/Codex%20boek%20VI%20titel%203%20Asbest.pdf>

methodiek verwijderingsmethodes worden achteraan in het attest verder toegelicht

Mag en wil uzelf verwijderen: Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be
- u zich beschermt met een FFP3 mondmasker, wegwerphandschoenen, wegwerpoveral Cat III type 5-6, afspoelbaar schoeisel
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en het afval op te vangen en te verpakken
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het abestmateriaal te bevochtigen tijdens de volledige duur van de werken
- u weet hoe u asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken
- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.2: Gelijkvloers
- Plan 1.11: 1e verdiep
- Plan 1.16: Kelder

Detailinformatie

Risicobeoordeling

Eindbeoordeling materiaalrisico	Laag materiaalrisico en/of verlaagde kans op vezelvrijgave
---------------------------------	--

Berekening materiaalrisico

Gebondenheid	Categorie 1: hechtgebonden in oorsprong
Asbestsoort (vezeltype)	Crocidoliet aanwezig
Asbestconcentratie	Laag (< 50%)
Afschermingsgraad van het gehele materiaal	Geheel of deels (ook) vrij aan de binnenlucht
Toestand van het materiaal	Onbeschadigd, niet verweerd

Technische gegevens

Beschrijving	Bakeliet toep.(schakelaars-stopcontacten-verdeeldozen-radiatorknoppen)
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Communicatie en elektrische infrastructuur en uitrusting
Asbestmateriaal	Plaat, paneel, tablet - Type Bakeliet
Bindmiddel van asbestmateriaal	Kunststof of -hars
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	1,30 m² - 5,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,065 m ³
Eenvoudig bereikbaar	Ja
Bevestigingswijze	Geschroefd
Identificatiemethode	De asbestdeskundige beoordeelt het materiaal als asbestverdacht en dus asbesthoudend, en dit zonder monstername. Motivatie: De monstername brengt andere schade aan dan schade die inherent is aan de monstername.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	aantal stuks 11, de toepassingen zijn aanwezig op verschillende plaatsen in de woning. Het is moeilijk te bepalen of de bakeliettoepassingen in de woning ook effectief asbesthoudend zijn (het kan ook gaan om de asbestvrije variant). Er werd geen monster genomen oww beschadiging aan een elektrisch gerelateerde toepassing, extra controle bij verwijdering van het verdacht materiaal.

Beperkingen

Situeringsfoto

Conclusie

Tijdelijke beperking

Reden: Het te onderzoeken materiaal situeert zich hoger dan 3,50 m te rekenen vanaf een veilige ondergrond

Uitleg van de asbestdeskundige: Bij werken (dak of reiniging schouw) kan een stelling geplaatst worden, het is niet duidelijk of er asbestverdachte materialen aanwezig zijn in-/op- of rond de schouw.

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.14: Zolder

Fiche 15: Dakgoten niet zichtbaar (materiaal onbekend)

Beperking

Situeringsfoto

Conclusie

Tijdelijke beperking

Reden: Dakgoot niet zichtbaar

Uitleg van de asbestdeskundige: Middellange termijnbeperking

De afwerking van de dakgoten kon niet van dichtbij geïnspecteerd worden (> 3,50m). Het gebruikte materiaal is niet vast te stellen. Er kan bijgevolg niet geconcludeerd worden of deze dakgoot werd afgewerkt met asbestverdachte bitumen. Ook is het hierdoor niet zichtbaar of er asbesthoudend slib in de dakgoten aanwezig is van de dakleien op het hoofddak, vermoedelijk wel.

Bij renovatiewerken of dakwerken kan een stelling geplaatst worden waarbij een extra controle/staalname aangewezen is.

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.15: Zolder

Fiche 16: Onderdak platte daken garage: niet vast te stellen

Beperking

Situeringfoto

Conclusie

Tijdelijke beperking

Reden: aanwezigheid onderdak kon niet vastgesteld worden

Uitleg van de asbestdeskundige: Middellange termijnbeperking

Aanwezigheid onderdak kon niet vastgesteld worden: roofing op de bovenste laag, onderste laag niet zichtbaar

Bij werken kan een stelling geplaatst worden om bijkomend te controleren

Terug te vinden op volgend plan

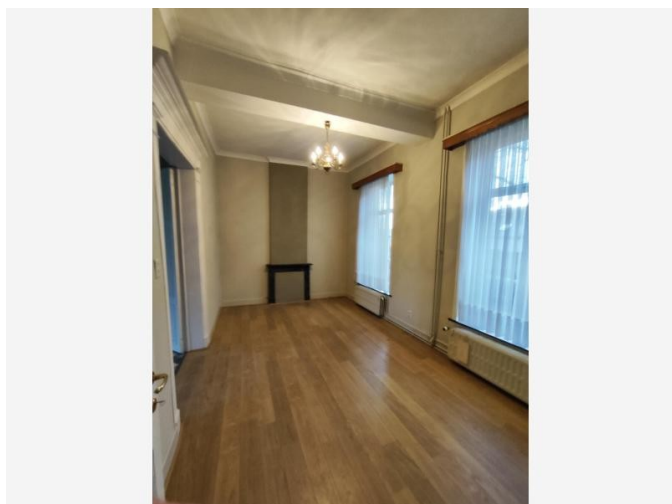
Zone 1: Woning

- Plan 1.17: Woning plan

Adviezen

Fiche 17: Ruimte achter valse wanden (geen pleisterwerk zichtbaar)

Advies

Situeringfoto

Detailfoto

Informatie over een materiaal dat de asbestdeskundige niet kan waarnemen of vaststellen

Het is niet gekend of er pleisterwerk aanwezig is achter de valse wanden, te controleren bij werken. Bij renovatiewerken in het oog te houden of er geen asbestverdachte lagen aanwezig zijn.

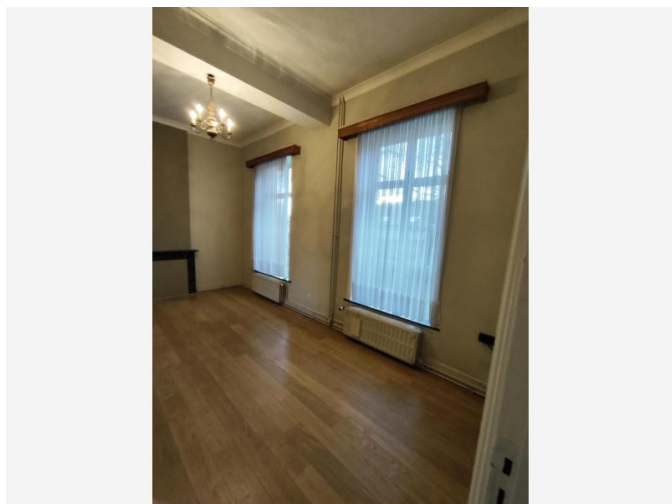
Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.2: Gelijkvloers
- Plan 1.7: 1e verdiep
- Plan 1.12: Zolder

Detailinformatie

Basis voor advies	Beoordeling op basis van expertise met een vaststelling door de asbestdeskundige.
-------------------	---

Situeringsfoto

Detailfoto

Informatie over een materiaal dat de asbestdeskundige niet kan waarnemen of vaststellen

Mogelijks bevinden er zich in de radiatoren asbesthoudende pakkingen. Een monsternamen om dit uit te sluiten wordt verhinderd om destructieve handelingen aan een installatie in gebruik te vermijden.

Vb

Er kunnen inwendige asbesthoudende dichtingen aanwezig zijn tussen de lamellen of aan de doppen van de gietijzeren radiatoren.

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

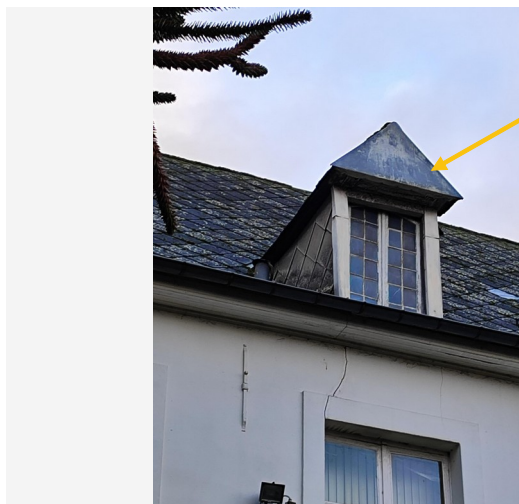
- Plan 1.4: Gelijkvloers
- Plan 1.10: 1e verdiep

Detailinformatie

Basis voor advies	Beoordeling op basis van expertise, zonder een vaststelling door de asbestdeskundige.
-------------------	---

Situeringfoto

Detailfoto

Informatie over een materiaal dat de asbestdeskundige niet kan waarnemen of vaststellen

Tegen de dakkapel is er een driehoekige plaat zichtbaar, het is niet zichtbaar uit welk materiaal deze gemaakt werd, mogelijks asbestcement plaatmateriaal. Bij dak- en renovatiewerken dit verder controleren en evt. laten bemonsteren.

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.14: Zolder

Detailinformatie

Basis voor advies	Beoordeling op basis van expertise met een vaststelling door de asbestdeskundige.
-------------------	---

Situeringfoto

Detailfoto

Informatie over een materiaal dat de asbestdeskundige niet kan waarnemen of vaststellen

In het inspectieprotocol is een monsternamen van tegellijm verplicht om dit te identificeren als niet-asbesthoudend. Er waren geen facturen ter beschikking die bevestigen dat de tegels na 2001 waren geplaatst. Er waren geen bestaande beschadigingen aan de wandtegels om de lijm voldoende te kunnen inspecteren. Om dit af te toetsen is het aangewezen om bij eventuele renovatiewerken aan de tegels verder onderzoek/staalname te laten uitvoeren ter controle.

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.6: Gelijkvloers
- Plan 1.9: 1e verdiep

Detailinformatie

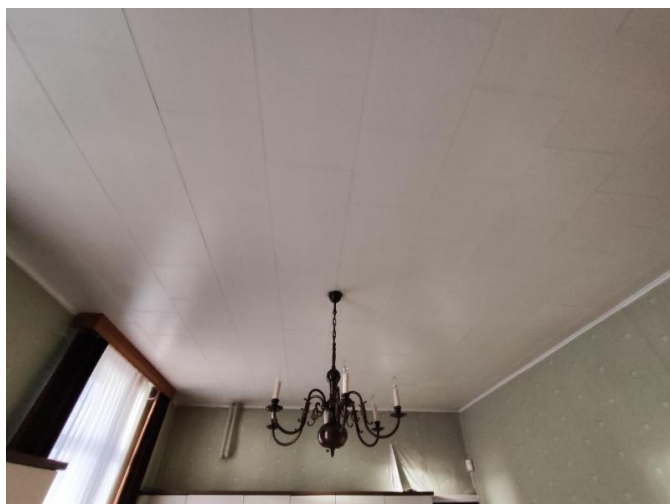
Basis voor advies	Beoordeling op basis van expertise, zonder een vaststelling door de asbestdeskundige.
-------------------	---

Fiche 21: Ruimte achter valse plafonds (geen pleisterwerk zichtbaar)

Advies

Situeringfoto

Detailfoto

Informatie over een materiaal dat de asbestdeskundige niet kan waarnemen of vaststellen

Het is niet gekend of er pleisterwerk aanwezig is onder de valse plafonds, te controleren bij werken. Bij renovatiewerken in het oog te houden of er geen asbestverdachte lagen aanwezig zijn. Nergens plafondpleister zichtbaar, hierdoor is staalname plafondpleister ook niet mogelijk, welke verplicht is volgens het inspectieprotocol.

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.3: Gelijkvloers
- Plan 1.8: 1e verdiep
- Plan 1.13: Zolder

Detailinformatie

Basis voor advies	Beoordeling op basis van expertise, zonder een vaststelling door de asbestdeskundige.
Primaire drager	Plafond

Geen asbest

Fiche 22: Muurcementering tegen voorgevel

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.4: Gelijkvloers

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
22.1	Mengmonster	3	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Muurcementering tegen voorgevel
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Wand buitenschil
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 50,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	50,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief.

Fiche 23: Asfalt op oprit en pad naar achteren

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 2: Geasfalteerde oprit

- Plan 2.1: Geasfalteerde oprit plan

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
23.1	Puntmonster	7	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Asfalt op oprit en pad naar achteren
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Verharding, wegenis
Bindmiddel van materiaal	Bitumen (roofing, teer, asfalt)
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 3.000,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	3.000,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Volgens het inspectieprotocol is een monstername van asfalt verplicht om dit te identificeren als niet-asbesthoudend. De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief.

Fiche 24: Stopverf op witte houten ramen

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.5: Gelijkvloers
- Plan 1.10: 1e verdiep
- Plan 1.12: Zolder

Detailinformatie

Monstername

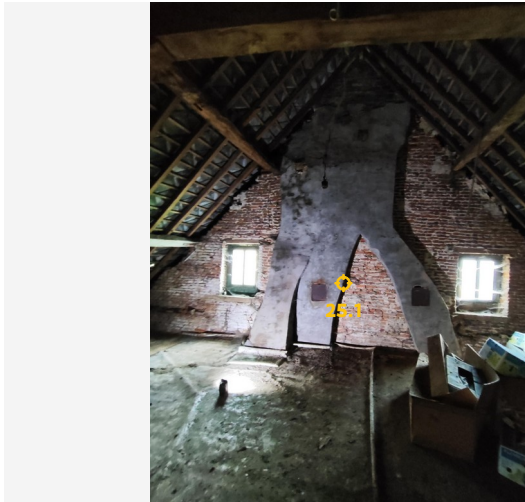
#	Type	Referentie	Resultaat
24.1	Puntmonster	4	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Stopverf op witte houten ramen
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Wandopening verticaal (raam, deur, ...)
Bindmiddel van materiaal	Kitten, mastiek, pasta
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 4,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	4,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	In het inspectieprotocol is een monstername van stopverf verplicht om dit te identificeren als niet-asbesthoudend. Stopverf aanwezig tussen raam/glas Het gewicht en lm is een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief. Betreft +/- 100 lm

Fiche 25: Muurcementering tegen schouwen op de zolder

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.12: Zolder

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
25.1	Mengmonster	17	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Muurcementering tegen schouwen op de zolder
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Binnenwand
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 80,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	80,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 26: Pleisterwerk muur woning

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.2: Gelijkvloers
- Plan 1.7: 1e verdiep
- Plan 1.12: Zolder

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
26.1	Mengmonster	1	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Pleisterwerk muur woning
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Binnenwand
Bindmiddel van materiaal	Gips - kalk
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Niet-hechtgebonden
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 460,00 m² - 1,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	4,60 m ³
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Verplichte plaatsen staalnames pleisterwerk vastgelegd volgens het Inspectieprotocol opgesteld door OVAM : 1. Natte ruimte : keuken 2. Traphal : op het 1e verdiep naar het 2de verdiep 3. Stookruimte: niet mogelijk, geen pleister zichtbaar aan de chauffageketel in de garage 4. Individuele ruimte : slaapkamer en berging achterin de garage De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief. Overal muurpleister zichtbaar, excl. de valse valse wanden.

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.4: Gelijkvloers

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
27.1	Mengmonster	8	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Muurcementering tegen achterbouw
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Wand buitenschil
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 100,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	100,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief.

Fiche 28: Roofing op platte daken garage

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.1: Woning plan

Detailinformatie

Monstername

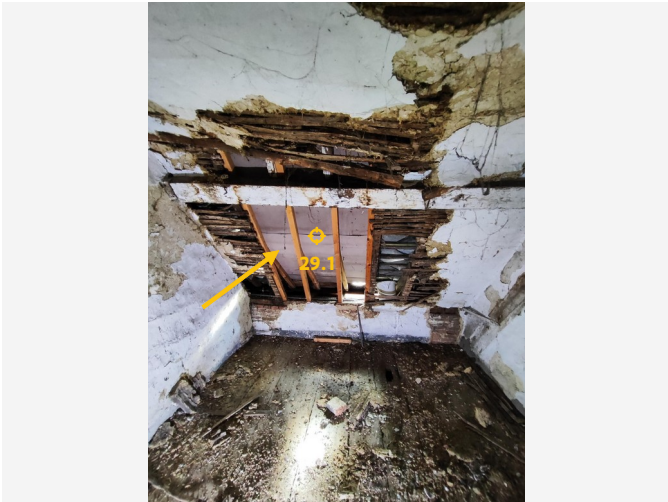
#	Type	Referentie	Resultaat
28.1	Puntmonster	5	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Roofing op platte daken garage
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Plat dak
Bindmiddel van materiaal	Bitumen (roofing, teer, asfalt)
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - aantal)	• 54,00 m ² - 1 stuk
Totale oppervlakte	54,00 m ²
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Er werd een staal genomen aan een overlappend stuk roofing waardoor de waterdichtheid van de dakbedekking niet in het gedrang. Het is niet duidelijk of er asbestverdachte onderlagen aanwezig zijn.. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 29: Onderdakplaten type Menuiserie (klein stukje onderdak)

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.14: Zolder

Detailinformatie

Monstername

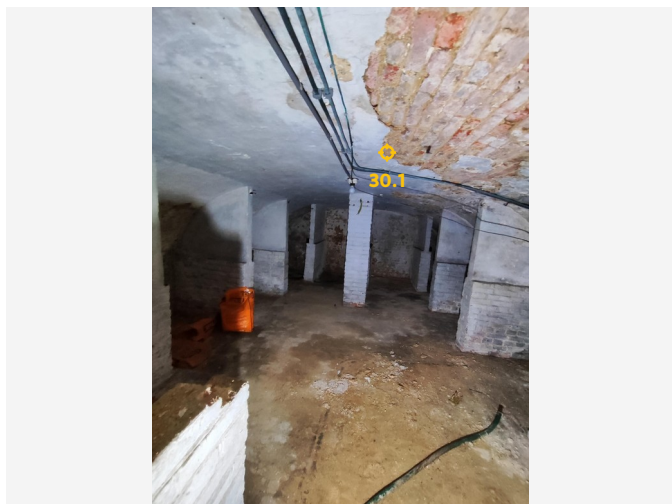
#	Type	Referentie	Resultaat
29.1	Puntmonster	16	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Onderdakplaten type Menuiserite (klein stukje onderdak)
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Schuin dak
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	• 4,00 m ² - 0,30 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,012 m ³
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De platen zijn maar aanwezig op een klein stukje van het hoofddak. Voor de rest is er overal zicht op de onderkant van de dakleien. De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 30: Pleisterwerk kelder (muur&plafond)

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.16: Kelder

Detailinformatie

Monstername

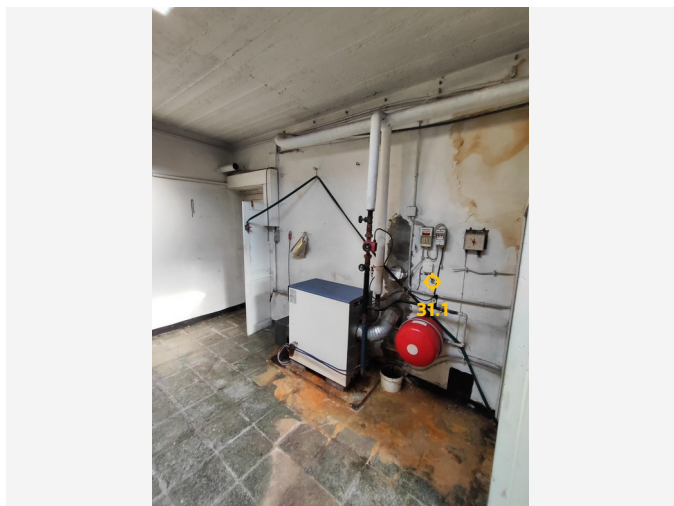
#	Type	Referentie	Resultaat
30.1	Mengmonster	15	Geen asbest

Technische gegevens

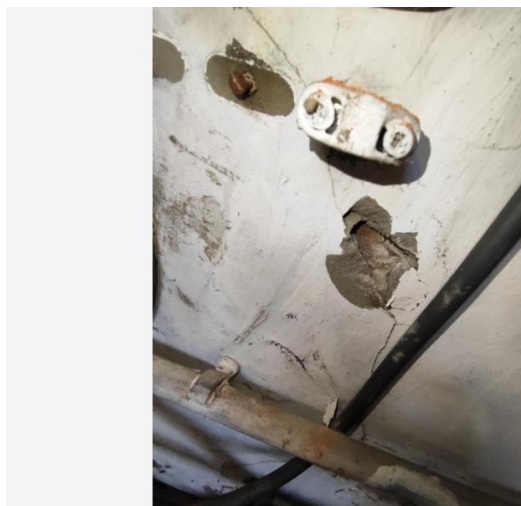
Beschrijving	Pleisterwerk kelder (muur&plafond)
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Binnenwand
Bindmiddel van materiaal	Gips - kalk
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Niet-hechtgebonden
Hoeveelheid (oppervlakte - dikte - aantal)	60,00 m² - 1,00 cm - 1 stuk
Totaal volume	0,60 m ³
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	Verplichte plaatsen staalnames pleisterwerk vastgelegd volgens het Inspectieprotocol opgesteld door OVAM : 1. Natte ruimte : niet mogelijk, geen keuken of badkamer aanwezig in de kelder 2. Traphal : aan keldertrap naar het gelijkvloers 3. Stookruimte: niet mogelijk, geen chauffageketel aanwezig in de kelder 4. Individuele ruimte : 2x in de kelder (1x wand en 1x plafond) Muurpleister loopt door naar het gebogen plafond in de kelder De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief.

Fiche 31: Muurcementering garage

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgend plan

Zone 1: Woning

- Plan 1.5: Gelijkvloers

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
31.1	Mengmonster	13	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Muurcementering garage
Omgeving	Binnen
Primaire drager	Binnenwand
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 100,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	100,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes, diktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/diktes/volumes.

Fiche 32: Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel

Geen asbest

Overzichtsfoto

Detailfoto

Conclusie

Geen asbest

Terug te vinden op volgende plannen

Zone 1: Woning

- Plan 1.4: Gelijkvloers
- Plan 1.9: 1e verdiep
- Plan 1.13: Zolder

Detailinformatie

Monstername

#	Type	Referentie	Resultaat
32.1	Mengmonster	2	Geen asbest

Technische gegevens

Beschrijving	Muurcementering tegen zijgevels en achtergevel
Omgeving	Buiten
Primaire drager	Wand buitenschil
Bindmiddel van materiaal	Cement
Gebondenheid op basis van bindmiddel	Hecht
Hoeveelheid (gewicht - aantal)	• 800,00 kg - 1 stuk
Totaal gewicht	800,00 kg
Identificatiemethode	Een monstername door de asbestdeskundige met laboanalyse door een asbestlabo.
Destructieve handeling voor identificatie	Nee
Opmerking	De vermelde oppervlaktes en volumes betreffen een beredeneerde schatting. Er worden geen rechten verleend aan deze oppervlaktes/volumes. De dikte is een schatting die voorkomt uit de monsterplaatsen en is daarom niet altijd representatief.

Overige ruimtes en materialen

Overige niet-asbestverdachte ruimtes en materialen

De asbestdeskundige moet tijdens de inspectie bepaalde ruimtes en materialen die vaak asbest bevatten altijd controleren. Hieronder vindt u een opsomming van de aangetroffen niet-asbestverdachte ruimtes en materialen.

Beschrijving	Notitie	Terug te vinden op plannen
Fiche 33: Chauffageketel in de garage	De chauffageketel in de garage van het merk: Saint Roch Couvin, type: Ultra F56 werd gecontroleerd en werd als niet-asbestverdacht bevonden: geen risico bouwjaar. Volgens het identificatieplaatje heeft deze als bouwjaar: 2002.	Plan 1.4: Gelijkvloers

Fiche 33: Chauffageketel in de garage

Situeringsfoto

Detailfoto

Niet aanwezige ruimtes en materialen

De asbestdeskundige moet tijdens de inspectie bepaalde ruimtes en materialen die vaak asbest bevatten altijd controleren. Hieronder vindt u een opsomming van de niet aanwezige ruimtes en materialen.

Beschrijving	Notitie	Terug te vinden op plannen
Fiche 34: Liftinfrastructuur (niet aanwezig)	Er is geen liftinfrastructuur aanwezig op de inspectielocatie.	-
Fiche 35: Onderdak hoofddak woning	Het onderdak van het hoofddak van de woning kon gecontroleerd worden op zolder, rechtstreeks zicht op de onderkant van de asbest dakleien. Er is enkel in een ruimte op de zolder zicht op onderdakplaten type Menuiserite (apart bemonsterd).	Plan 1.1: Woning plan

Fiche 35: Onderdak hoofddak woning

Situeringfoto

Detailfoto

Waarom is dit asbestattest belangrijk voor u?

Het is algemeen bekend dat het inademen van asbestvezels gevaarlijk is voor de gezondheid. Daarom is het belangrijk dat u weet waar zich asbest bevindt en welke maatregelen u kan nemen om gezondheidsrisico's te vermijden. Zo maakt u uw woning of gebouw asbestveilig en behoudt u de waarde. De eerste stap hebt u daarvoor al gezet met dit asbestattest.

De gebruikte begrippen in dit hoofdstuk worden achteraan in de begrippenlijst uitgelegd.

Wat is asbest?

Asbest is een schadelijke stof die in meer dan 3.500 materialen verwerkt is. In de vorige eeuw was asbest populair vanwege de vele nuttige toepassingen, maar ondertussen kennen we de grote gezondheidsrisico's. Vaak weten we niet dat asbest ook in onze eigen woning of onze gebouwen verborgen zit. Asbest is in België verboden sinds 2001. Er is een grote kans dat asbest aanwezig is in gebouwen die gebouwd zijn voor 2001.

Wanneer asbestvezels vrijkomen in de lucht kunnen ze ingeademd worden en gezondheidsrisico's veroorzaken. Men wordt niet onmiddellijk ziek, dit gebeurt pas 20 tot 40 jaar na de blootstelling. Vooral een regelmatige blootstelling of een blootstelling aan een hoge concentratie zijn risicovol. Kinderen en jongeren zijn extra kwetsbaar. Sommige mensen schatten de risico's voor zichzelf te laag in. Toch krijgen jaarlijks nog veel mensen de diagnose van een asbestziekte. Meestal is die niet te genezen.

Hoe interpreteert u het asbestattest?

Asbest kan zich ook bevinden op niet-geïnspecteerde plaatsen

Een standaard asbestattest is opgemaakt door een asbestdeskundige volgens de richtlijnen van het Inspectieprotocol dat de verplichte inspanningen beschrijft. Een asbestdeskundige voert standaard een visuele inspectie uit van de constructies en objecten op de locatie. Hij tilt losse elementen op om erachter of eronder te inspecteren. Hij neemt ook monsters voor labo-analyses en raadpleegt bewijsdocumenten. **De volgende zaken zijn niet standaard voorzien:**

- De asbestdeskundige inspecteert **geen verborgen asbest** waarvoor hij objecten moet demonteren, beschadigen of openbreken. Wenst de eigenaar ook ingesloten asbest te laten inspecteren dan kan hij de asbestdeskundige vragen om een aanvullend (destructief) onderzoek te doen, bijvoorbeeld voorafgaand aan werken of sloop.
- De asbestdeskundige inspecteert **geen ondergrondse objecten** en geen asbest vermengd in bodem, steenslag of puin. Wat zichtbaar is aan de oppervlakte (opliggend) kan hij wel inspecteren.
- De asbestdeskundigen inspecteert ook **geen roerende objecten** zoals voertuigen, losse meubels en gereedschap. Wenst de eigenaar ook roerende objecten te laten inspecteren dan kan hij de asbestdeskundige vragen om dit aanvullend mee te inspecteren.
- De asbestdeskundige inspecteert **geen** delen die voor hem **ontoegankelijk en onveilig zijn**. Wanneer hij een deel niet heeft kunnen beoordelen, wordt dat aangeduid in het attest als een beperking. Constructies met een bouwjaar 2001 of recenter moeten niet geïnspecteerd worden. In het attest duidt de asbestdeskundige ze aan als een uitsluiting.
- De asbestdeskundige inspecteert **geen** constructies- en terreindelen waartoe de eigenaar geen opdracht gaf omdat ze **buiten de eigendomsgrenzen** liggen of **geen onderdeel** vormden van een **verkoop**.

Bevatten alle asbestverdachte materialen asbest?

Op basis van ervaring en expertise kan een asbestdeskundige zonder monsters te nemen oordelen of een materiaal mogelijk asbest kan bevatten. Voor sommige materialen is dit nooit mogelijk en moet hij een monster nemen voor een labo-analyse. Een asbestverdacht materiaal wordt als asbesthoudend beschouwd, tenzij de asbestdeskundige over een laboanalyse beschikt die aantoonst dat het geen asbest bevat.

Hoe interpreteert u de risicobeoordeling?

De mogelijke categorieën zijn:

- Categorie 1: materiaal met een hoog risico en/of met een hoge kans op vezelvrijgave
- Categorie 2: materiaal met een verhoogd risico en/of een verhoogde kans op vezelvrijgave
- Categorie 3: materiaal met een laag risico en/of lage kans op vezelvrijgave
- Categorie 4: materiaal met een zeer laag risico en/of zeer lage kans op vezelvrijgave

Het soort asbest, de concentratie ervan in het materiaal, de toestand van het bindmiddel, de mate van afdekking en de aanwezigheid in binnen- of buitenlucht zijn factoren die het risico bepalen. Het vrijkomen van asbestvezels in een binnenruimte is risicovoller dan in de buitenlucht. In de buitenlucht gaan asbestvezels sneller verwaaien of verdunnen. In binnenruimtes is dit niet het geval en kunnen de concentraties hoog oplopen. Dit verhoogt het risico op het inademen van asbestvezels.

Voor materialen uit categorie 1 of 2 moet u maatregelen nemen om een asbestveilige toestand te verkrijgen: (dringend) wegnemen of een (dringende) maatregel nemen om het risico naar (zeer) laag te brengen. Voor materialen uit categorie 3 en 4 is dit niet nodig. U beheert ze zorgvuldig om de asbestveilige toestand te behouden.

Wat betekenen de mijlpalen 2032, 2034 en 2040?

Tegen 2032 moet elke eigenaar van een gebouw ouder dan 2001 over een asbestattest beschikken. Voor de gemene delen in gebouwen in mede-eigendom (VME) moet dit al tegen 2027. Tegen 2034 wil de Vlaamse Regering reeds het meest risicovolle asbest weg hebben. Dit gaat over de eenvoudig bereikbare, niet-hechtgebonden asbestmaterialen en asbestcementen dak- en gevelbekleding en rookgas- en hemelwaterafvoerkanalen aan de buitenkant van de gebouwen. Tegen 2040 wil de Vlaamse regering dan de overige asbestmaterialen in slechte staat weg hebben en de asbestmaterialen in goede staat in veilig beheer.

De detailinformatie per asbestmateriaal in het asbestattest vermeldt of die onder de mijlpaal 2034 of 2040 valt.

Wat moet u nu doen?

Het voorblad van dit asbestattest vermeldt of uw eigendom asbestveilig is of niet en welke acties nodig zijn om een asbestveilige toestand te verkrijgen of behouden.

Conclusie asbestveilig, maar niet asbestvrij

Goed nieuws. Uw eigendom voldoet reeds aan de doelstelling van de Vlaamse Regering om asbestveilig te zijn. Asbestveilig betekent niet asbestvrij, er kunnen nog asbestmaterialen met een laag risico aanwezig zijn die u zorgvuldig moet beheeren om de asbestveilige toestand te behouden. Hoe u zorgvuldig beheert, leest u in het volgende hoofdstuk.

Er kunnen ook niet-geïnspecteerde asbestmaterialen verborgen aanwezig zijn, bijvoorbeeld ingesloten in wanden, vloeren of onder de grond. Die kan een asbestdeskundige enkel met een aanvullend onderzoek opsporen. Daarom is het verstandig om dit aanvullend onderzoek voorafgaand aan (renovatie)werken te laten uitvoeren. Daarbij gaat de asbestdeskundige voor de werkzone ook verborgen asbest opsporen door objecten te demonteren, te doorboren of open te breken. Voert een aannemer met werknemers de werken uit dan is dit voor hem sowieso een verplichting als werkgever.

Conclusie niet-asbestveilig. Wat nu?

Geen paniek, op het voorblad van dit asbestattest vindt u de acties die u kan ondernemen om de risico's weg te nemen en een asbestveilige toestand te verkrijgen. Meer informatie per asbestbron vindt u terug in de detailinformatie per asbestmateriaal verder in het asbestattest.

De te nemen maatregelen zijn niet altijd duur of moeilijk. Indien de geraamde verwijderingskost wel hoog is, kan u voor een asbestmateriaal dat visueel als asbestverdacht werd aangeduid, overwegen om een **bevestigende labo-analyse** te laten uitvoeren.

Heeft u al de acties uitgevoerd zodat de toestand asbestveilig wordt? Dan laat u uw asbestattest binnen één jaar vernieuwen zodat een asbestdeskundige de asbestveilige toestand kan rapporteren in het vernieuwde asbestattest.

Asbest beheren en verwijderen

Asbest zorgvuldig (veilig) beheren

Indien er asbestmaterialen aanwezig zijn in of rondom het gebouw, zorg er dan voor dat deze geen risico vormen voor de gezondheid van mensen of het leefmilieu. Asbest met een (zeer) laag risico hoeft u niet te verwijderen. Bewaak dat het risico laag blijft door ervoor te zorgen dat de toestand niet wijzigt. De toestand kan wijzigen door beschadigingen of veroudering waardoor het asbestmateriaal brozer wordt en asbestvezels kan loslaten.

Beschadiging kan u vermijden door het asbestmateriaal af te schermen van een mogelijk contact. Een bedekkende verflaag kan bijvoorbeeld asbestmaterialen zoals pleisterwerk beschermen. Wijzigt de toestand waardoor het risico verhoogt? Dan verwijdert u het asbestmateriaal of neemt u een maatregel om het risico te verlagen als verwijderen niet mogelijk is.

Insluiten mag enkel om asbestmaterialen met een laag risico zorgvuldig te beheren of om in afwachting van verwijdering het risico van asbestmaterialen met een verhoogd of hoog risico te verlagen. Als u een asbestmateriaal insluit, zorgt u ervoor dat het later nog altijd makkelijk weg te nemen is en niet verkleefd is aan andere materialen. Als u asbest insluit, moet u dit steeds melden aan de asbestdeskundige die uw asbestattest opmaakt.

Asbest dat bij werken eenvoudige bereikbaar wordt, moet u verwijderen. Opnieuw insluiten mag niet.

Asbest verwijderen

De wetgeving beschrijft drie verwijderingsmethodes. In het asbestattest rapporteert de asbestdeskundige elk asbestmateriaal in een fiche met daarin op het einde een advies over wie het mag verwijderen en welke methode er moet worden toegepast. Bepaalde asbestmaterialen mag u zelf via eenvoudige handelingen verwijderen of laten verwijderen door een aannemer met werknemers met opleidingsattest "eenvoudige handelingen". Een erkend asbestverwijderaar mag alle verwijderingsmethodes uitvoeren. Er bestaat geen lijst van aannemers "eenvoudige handelingen", vraag uw aannemer daarom naar de opleidingsattesten. Een lijst van erkend asbestverwijderaars vindt u op www.asbestinfo.be > Asbest verwijderen.

Mag en wil u **zelf verwijderen**? Zorg er dan voor dat:

- u zich vooraf goed informeert op www.asbestinfo.be > Asbest verwijderen;
- u zich beschermt met een FFP3-mondmasker, wegwerpovertuig en -handschoenen en afspoelbaar schoeisel;
- er geen minderjarigen of derden aanwezig zijn;
- u beschikt over PE-folie en zakken om loskomende deeltjes en afval op te vangen en te verpakken;
- u beschikt over een vernevelaar (water) of fixeermiddel om het asbestmateriaal eerst te fixeren;
- u weet hoe u het asbestmateriaal veilig kan demonteren zonder stof of breuken;

- u beschikt over natte doeken om eventuele resten en stof weg te nemen.

Laat u de werken uitvoeren door een **aannemer**? Dan is die als werkgever verantwoordelijk om de juiste verwijdermethodiek te bepalen aan de hand van een werkplan. Hij oordeelt of zijn werknemers met opleidingsattest “eenvoudige handelingen” de verwijdering mogen uitvoeren of dat hij moet beschikken over de erkenning als asbestverwijderaar. Bezorg de aannemer steeds vooraf een kopie van dit asbestattest. Hij moet oordelen of nog aanvullend onderzoek (destructieve handelingen) nodig is om ingesloten asbest op te sporen. Soms kan het nodig zijn om bijkomend monsters te laten nemen, bijvoorbeeld bij pleisterwerk om preciezer niet-asbesthoudende van asbesthoudende zones te onderscheiden. Ook voor asbestmaterialen die visueel werden geïdentificeerd, kan het aangewezen zijn een bevestigende labo-analyse te laten uitvoeren indien de geraamde verwijderingskost hoog is.

Het is altijd verstandig meerdere en gedetailleerde offertes te vragen. Vergelijk ze goed en kijk na of de aannemer voldoet om de asbestverwijdering te mogen uitvoeren en welke maatregelen hij voorziet om veilig te werken. Dit staat beschreven in het werkplan dat de aannemer altijd bij de verplichte werfmelding moet toevoegen. Vraag de aannemer naar een kopie hiervan. Goedkoop is vaak duurkoop: een onzorgvuldige asbestverwijdering veroorzaakt gezondheidsrisico's en mogelijk extra kosten voor het opruimen van de asbestresten.

Hou zeker een kopie bij van de facturen, het werkplan en andere bewijsdocumenten zoals foto's. Zo kan u altijd aantonen dat asbestverwijdering correct werd uitgevoerd.

Werkt u samen met een architect? Bezorg hem dan zeker ook vooraf een kopie van uw asbestattest.

Kostprijsraming en ondersteuning asbestverwijdering

Zoals hierboven beschreven, mag u bepaalde asbestmaterialen zelf verwijderen of kan u een aannemer of erkend asbestverwijderaar inschakelen. In beide gevallen kan u mogelijk beroep doen op ondersteuning zoals premies of voordelige ophaling van asbestafval aan huis. Op de website van de OVAM www.asbestinfo.be vindt u meer informatie en een gratis tool om de kostprijs te ramen voor de verwijdering van een asbestmateriaal.

Asbestafval

Asbestmaterialen hergebruiken mag niet. Het aantreffen van ongebruikte of gedemonteerde asbestmaterialen of achtergelaten asbestresten rapporteert de asbestdeskundige daarom in regel als asbestafval. Asbestafval moet u altijd tijdig wegnemen. Het achterlaten of opslaan is verboden tenzij u daarvoor over een vergunning beschikt. Kleine hoeveelheden asbestcementafval kan u verpakt afleveren op uw recyclagepark. Een grotere hoeveelheid asbestcementafval kan u laten ophalen aan huis of door uw aannemer laten afvoeren.

Indien eenvoudig bereikbaar asbestafval aanwezig is, moet u dit wegnemen om een asbestveilige toestand te verkrijgen. Is het niet eenvoudig bereikbaar, dan moet u maatregelen nemen zodat het geen risico kan vormen voor de mensen of het leefmilieu.

Onroerend erfgoed

Op de databank van het agentschap Onroerend Erfgoed geo.onroenderfgoed.be kan u nakijken of uw gebouw een beschermd onroerend erfgoed is.

Het beschermingsbesluit verduidelijkt wat er precies beschermd is: bv. het geheel van de constructie en omgeving, enkel de constructie, enkel delen van de constructie of cultuurgoederen. Het besluit vermeldt ook welke vorm van bescherming van toepassing is: monument, cultuurhistorisch landschap, stads- en dorpsgezicht of archeologische site.

Voorliggend asbestattest geeft u advies over hoe om te gaan met asbesthoudend materiaal. Indien het asbesthoudend materiaal ook een beschermd statuut heeft, kan u advies vragen aan het agentschap Onroerend Erfgoed. Zo vermijdt u dat u de erfgoedwaarde van het beschermd onroerend erfgoed aantast. Ook komt u zo te

weten of er een melding of toelating nodig is om het asbesthoudende beschermde materiaal te mogen verwijderen.

Het agentschap is bereikbaar via:

- telefoon: 02 553 16 50
- e-mail: info@onroenderfgoed.be
- website: <https://www.onroenderfgoed.be/contact>

Wanneer mijn asbestattest laten vernieuwen?

Geldigheidsduur

Doorheen de tijd kan de situatie in of rondom een gebouw wijzigen. Ook de toestand en het risico van aanwezige asbestmaterialen kan veranderen. Daarom vermeldt het voorblad van uw asbestattest een datum tot wanneer het geldig is. Daarna kan u het niet meer gebruiken bij een verkoop en moet u het laten vernieuwen door een asbestdeskundige. Die komt opnieuw ter plaatse om de toestand te controleren en indien nodig wijzigingen te rapporteren voor het nieuwe asbestattest. Enkel bij een verkoop mag de geldigheidstermijn niet verstreken zijn. Om te voldoen aan de mijlpaal 2032 maakt dat niet uit. De vernieuwing van een asbestattest zal in regel minder kosten dan de eerste opmaak van een volledig asbestattest.

In het geval de asbestdeskundige geen asbest heeft aangetroffen, vermeldt het asbestattest (afgeleverd vanaf datum 8 april 2024) voor de geldigheidsduur “onbeperkt (tenzij de toestand wijzigt)”. Er kunnen wel nog niet-geïnspecteerde asbestmaterialen verborgen in wanden of vloeren aanwezig zijn. Daarom laat u voorafgaand aan werken best een aanvullend onderzoek uitvoeren.

Gewijzigde toestand

Ongeacht de (onbeperkte) geldigheidsduur van uw asbestattest moet u als eigenaar uw asbestattest toch binnen een termijn van één jaar laten vernieuwen als er sprake is van een gewijzigde toestand. Dit is het geval als:

- er nieuwe asbestmaterialen zijn aangetroffen (die niet weggenomen worden);
- de acties, vermeld op het voorblad, werden uitgevoerd waardoor de toestand van niet-asbestveilig naar asbestveilig wijzigt;
- de toestand van de asbestmaterialen zichtbaar gewijzigd is door een calamiteit of een incident.

Contacteer een asbestdeskundige om uw asbestattest te laten vernieuwen. U vindt de lijst op www.asbestinfo.be.

Meer weten?

De Vlaamse overheid bundelt alle informatie rond asbest en haar beleid op de website www.asbestinfo.be. U vindt er de meest actuele informatie over hoe u moet omgaan met asbest en welke ondersteuning er bestaat. Zo kan u steeds goed geïnformeerd aan de slag met uw asbestattest.

Begrippenlijst

Begrip	Toelichting
Asbestmateriaal	Verzamelbegrip voor de aangetroffen asbestverdachte materialen en asbestverdachte afvalstoffen die deel uitmaken van een constructie en een impact hebben op de asbestveiligheid. Asbestverdacht betekent dat de asbestdeskundige op basis van wat hij visueel en auditief vaststelt, oordeelt dat het vermoedelijk asbest bevat. Een asbestverdacht(e) materiaal of afvalstof beschouwen we als asbesthoudend tenzij een laboanalyse aantoont dat het niet-asbesthoudend is.
Hechtgebonden asbestmateriaal	Asbestmaterialen die in oorsprong hoofdzakelijk uit een bindmiddel bestaan dat de asbestvezels stevig bindt: cement, bitumen, mastiek, kunststof of lijm.
Niet-hechtgebonden asbestmateriaal	Alle andere asbestmaterialen. Ze bevatten in oorsprong nauwelijks bindmiddel of bestaan uit een bindmiddel dat de asbestvezels nauwelijks bindt. Voorbeelden hiervan zijn leidingisolatie, pleisterwerk, Pical-platen, koorden, ...
Aanvullend onderzoek met destructieve handelingen	Bij een aanvullend onderzoek met destructieve handelingen gaat een asbestdeskundige materialen demonteren en beschadigen om onderliggende of ingesloten asbestverdachte materialen te inspecteren. Dit is nodig voor de start van werken zoals sloop- en renovatie of voor herstellings- of onderhoudswerken. Standaard voert de asbestdeskundige een niet-destructief onderzoek uit. Als opdrachtgever kan u een aanvullend onderzoek met destructieve handelingen aanvragen via de opdrachtovereenkomst.
Inspectieprotocol	Het inspectieprotocol is de wettelijke procedure die een asbestdeskundige moet volgen om een correcte asbestinventarisatie uit te voeren voor het opmaken van een standaard asbestattest. Het legt vast welke handelingen minimaal nodig zijn (standaard verplichtingen) en hoe die uitgevoerd moeten worden.
Risicobeheersmaatregel	Een maatregel die het risico dat uitgaat van een asbestverdacht materiaal verlaagt van een verhoogd of hoog risico naar een laag risico. De maatregel moet de kans op het vrijkomen of het inademen van asbestvezels verlagen.
Eenvoudig bereikbaar	Asbestmaterialen zijn eenvoudig bereikbaar indien ze waarneembaar en weg te nemen zijn zonder impact op de stabiliteit en erfgoedkenmerken van een constructie. Ze moeten ook onbedekt zijn tenzij de bedekking kan weggenomen worden zonder het te beschadigen of tenzij de bedekking louter bestaat uit een dunne laag verf, coating, behang, kunststof of textiel.
Zorgvuldig of veilig beheer	Zorgvuldig of veilig beheer betekent: • de toestand van asbestmaterialen met een laag risico behouden; • een verhoogd of hoog risico van niet-eenvoudige bereikbare asbestmaterialen en -afval verlagen naar een laag risico (risicobeheersmaatregel) en behouden.

Eenvoudige handelingen	Begrip uit de wetgeving dat de methode beschrijft voor de verwijdering van asbestmaterialen die een werknemer met opleidingsattest “eenvoudige handelingen” of een particulier zelf mag uitvoeren. Alle andere asbestverwijderingen mogen enkel door erkende asbestverwijderaars worden verwijderd. Deze verwijderingsmethode betekent dat het asbestmateriaal eenvoudig kan weggenomen worden (bv. door het los te schroeven) met minimale risico's op beschadiging waarbij asbestvezels kunnen vrijkomen. Bijvoorbeeld voor asbestcement leien of golfplaten.
Hermetische zone	Begrip uit de wetgeving dat de methode beschrijft voor de verwijdering van asbestmaterialen waarbij er een grote kans bestaat op het vrijkomen van asbestvezels. Een soort luchtdichte tent bestaande uit een houten structuur en plastic folie wordt opgebouwd rondom het te verwijderen asbestmateriaal. Binnen deze hermetische zone wordt een onderdruk gecreëerd zodat eventueel vrijkomende asbestvezels niet kunnen ontsnappen. Deze methode mogen enkel erkend asbestverwijderaars gebruiken.
Couveusezak	Begrip uit de wetgeving dat de methode beschrijft voor de verwijdering van asbestmaterialen waarbij met plastic folie plaatselijk een soort luchtdichte couveuse rondom het asbestmateriaal wordt gemaakt. Enkel erkende asbestverwijderaars mogen deze verwijderingsmethode gebruiken. Ze kan maar zelden worden toegepast, bijvoorbeeld om kleine trajecten leidingisolatie te verwijderen in de buitenlucht.
Erkend asbestverwijderaar	Aannemers erkend voor de verwijdering van asbestmaterialen via “eenvoudige handelingen” maar ook voor asbestverwijderingen via de methodiek van “hermetische zone” of “couveusezak”.
Roerend goed	Objecten of goederen die niet duurzaam verbonden zijn met een constructie of in de grond om ter plaatse te blijven. Het gaat over losse, verplaatsbare zaken zoals bijvoorbeeld gereedschap, voertuigen of materieel. Indien ze asbestverdacht zijn, maken ze toch geen deel uit van de asbestmaterialen waarvoor acties nodig zijn om een asbestveilige toestand te verkrijgen of behouden.

ELEKTRISCHE INSTALLATIES OP LAAGSPANNING EN OP ZEER LAGE SPANNING (Boek 1 - KB 08/09/2019)

Identificatie van derden:

Opdrachtgever:	Vastgoedexperts, langvoort 17, 2430 LAAKDAL
Eigenaar:	/
Installateur:	/
BTW-nr.:	/

Installateur = persoon of personen verantwoordelijk voor de uitvoering van het werk

Identificatie van de elektrische installatie:

Plaats controle:	Dorpsstraat 37, 3450 GEETBETS		
EAN-code installatie:	/		
Tarief teller(s):	Slimme (digitale) meter	Private HS-cabine:	Neen
Nummer teller(s):	1SAG3100355897	DNB:	Fluvius
Index teller(s):	1813 / 2059 / 0 / 0	Type lokaal:	Open woning
Type installatie:	Wooneenheid		

Aard van de controle:

Overeenkomstig de voorschriften van Boek 1 – Installaties op laagspanning en op zeer lage spanning – Interne procedure QPRO/ELE/001			
Type controle:	Controlebezoek verkoop oude huishoudelijke installatie (8.4.2)		
Datum uitvoering:	☒ Vóór 01/10/1981	☐ Na 01/10/1981 en vóór 01/06/2020	☐ Na 01/06/2020
Nota's:	Zie rubriek "VASTSTELLINGEN - Opmerkingen"		
Afwijkingen (Deel 8):	Toegepast		
Herkeuring op verslag:	/		

Algemene gegevens van de elektrische installatie:

Nominale spanning:	3 x 400V + N	Max. nominale stroom:	Onbepaalbaar	Nominale waarde aansluitautomaat:	20 A
Voedingsleiding hoofdbord:	4X10 mm²	Type:	VOB	Type aardverbindingssysteem:	TT
Aardelektrode:	Aardingspen			Sectie aardelektrode:	/
				Sectie aardgeleider:	16 mm²
Aantal borden:	3	Aantal stroombanen:	12 + 1 + 1	Aantal reservekringen:	0 + 0 + 0
Gedecentraliseerde productie-installatie:	Niet aanwezig			AC-Vermogen (maximaal):	/ kVA
☐ PV-installatie	☐ Batterij-opslag	☐ Waterstofcentrale	☐ Warmte-kracht-koppeling	☐ Windmolen	

Algemene beschrijving van de differentieelstroominrichtingen:

Niet aanwezig

Schema's en plannen van de installatie:

Eendraads- of stroombaanschema('s):	Versie/nr. /	Datum: /	☐ In orde	☒ Niet aanwezig
Situatieplan(nen):	Versie/nr. /	Datum: /	☐ In orde	☒ Niet aanwezig
Document(en) van de veiligheidsinstallaties:	Versie/nr. /	Datum: /	☒ Niet van toepassing	☐ Niet aanwezig
Document(en) van de kritische installaties:	Versie/nr. /	Datum: /	☒ Niet van toepassing	☐ Niet aanwezig

Metingen, controles en beproevingen:

Spreadingsweerstand aardverbinding:	28.5 Ω	Meetmethode:	RE
Algemene isolatieweerstand:	/ MΩ	Meetspanning:	Niet uitgevoerd
Test differentieelstroominrichting(en):	Testknop: Niet aanwezig	Foutlus:	Niet aanwezig
Continuïteit van de beschermingsgeleiders:	Algemeen: Niet OK	Equipotentiale verbinding:	Afwezig
Bescherming onrechtstreekse aanraking:	Niet OK	Bescherming rechtstreekse aanraking:	Niet OK
Staat van het vast (opgesteld) materiaal:	Niet OK	Staat van het verplaatsbaar materieel:	/

Beschrijving van de stroombanen

3 X PEN AUT 20A
7X PEN AUT 10A
2X PEN AUT 16A
2X PEN AUT 4A C
10X PEN AUT ?
BORD 2
2X PENSMELT 6A
BORD 3
3X PENSMELT 16A

FASTSTELLINGEN: Inbreuken

Inbreuken algemeen:

0.03 - De EAN-code van de installatie (indien beschikbaar) kan niet voorgelegd worden in geval van een gelijkvormigheidscontrole of een controlebezoek. (Boek 1, Onderafdeling 6.4.6.4. en 6.5.7.2.)

Uitleg: EAN NUMMER. IET LEESBAAR

Inbreuken schema's en plannen:

- 1.01. - Het eendraadsschema van de elektrische installatie is niet aanwezig op het ogenblik van de controle. (Boek 1, Onderafdeling 3.1.2.1. (a))
- 1.02. - Het situatieplan van de elektrische installatie is niet aanwezig op het ogenblik van de controle. (Boek 1, Onderafdeling 3.1.2.1. (a))

Inbreuken metingen:

2.03B. - De isolatiemeting kan niet uitgevoerd worden. Het is de verantwoordelijkheid van de eigenaar, beheerder of uitbater van de elektrische installatie om ervoor te zorgen dat de isolatiemeting van de stroombanen van de gecontroleerde elektrische installatie altijd mogelijk is bij de controle. (Nota 07 aan de erkende organismen)

Inbreuken aardingsinstallatie:

3.11. - De contactdozen voorzien van een aardingscontact moeten ook verplicht verbonden worden via de beschermingsgeleider met de algemene aardingsinstallatie. (Boek 1, Onderafdeling 5.3.5.2. (b))

Uitleg: ALGEMEEN

Inbreuken schakel- en verdeelborden:

- 4.10 - De identificatie van de bedienings-, beschermings- en scheidingsinrichtingen, alsook van de aansluitklemmen van de stroombanen, wordt niet uitgevoerd door goed zichtbare en onuitwisbare individuele markeringen. (Boek 1, Onderafdeling 3.1.3.1.)
- 4.10A. - De identificatie van de schakel- en verdeelborden door middel van individuele markeringen is niet aanwezig (tenzij iedere mogelijkheid tot vergissen uitgesloten is). (Boek 1, Onderafdeling 3.1.3.3. (a))
- 4.10B. - De aanduiding van de voedingsspanning op elk schakel- en verdeelbord is niet aanwezig. (Boek 1, Onderafdeling 3.1.3.3. (a))
- 4.13. - De invoer van de elektrische geleiders en kabels in het schakel- en verdeelbord moet uitgevoerd worden volgens de regels van goed vakmanschap. (Boek 1, Onderafdeling 5.2.9.3./5.2.9.5.)
- 4.18. - Het schakel- en verdeelbord kan niet geopend worden doordat de smeltveiligheden en/of penzekeringen niet of slechts moeizaam uitgenomen kunnen worden. De interne bekabeling kan niet nagezien worden. (Boek 1, Onderafdeling 5.3.5.1. (c))

Inbreuken differentieelstroominrichtingen:

- 5.01. - Ten minste een verzegelbare differentieelstroominrichting met een aanspreekstroom van ten hoogste 300mA moet in het begin van de elektrische installatie aangebracht worden. (Boek 1, Onderafdeling 4.2.4.3. (b))
- 5.02A. - De differentieelstroominrichtingen geplaatst aan het begin van de installatie moet een nominale stroomsterkte hebben van ten minste 40A, doch eveneens aangepast aan de stroomopwaartse aansluitautomaat én aan de stroomafwaartse beschermingsinrichting(en) tegen overstroom die beveiligd worden door de betreffende differentieelstroominrichting. (Boek 1, Onderafdeling 5.3.5.3. (a))
- 5.08A. - Een differentieelstroominrichting met een grote (30mA) of zeer grote gevoeligheid (10mA), ondergeschikt aan deze geplaatst aan het begin van de installatie, moet voorzien worden voor de vast opgestelde gebruikstoestellen, stuur- en regeltoestellen en contactdozen in stortbadzalen en badkamers. (Boek 1, Onderafdeling 4.2.4.3. (b))
- 5.08B. - Een differentieelstroominrichting met een grote (30mA) of zeer grote gevoeligheid (10mA), ondergeschikt aan deze geplaatst aan het begin van de installatie, moet voorzien worden voor de inrichtingen voor het aansluiten van wasmachines, droogkasten en afwasmachines. (Boek 1, Onderafdeling 4.2.4.3. (b))

Inbreuken bescherming tegen overstroom:

- 6.03. - In huishoudelijke ruimten moeten kalibreerelementen de niet-wisselbaarheid van de smeltveiligheden en/of de kleine automatische schakelaars met pennen verzekeren, voor zover de te beschermen elektrische leiding een doorsnede heeft die kleiner is dan 10mm². (Boek 1, Onderafdeling 5.3.5.5. (a))
- 6.12. - De aanduiding van de nominale stroomsterkte op (smelt)zekeringen en/of automatische schakelaars is niet of moeilijk zichtbaar of is volledig uitgewist. (Boek 1, Onderafdeling 1.4.1.3.)

Inbreuken elektrische installatie:

- 7.04. - De schakelaars, contactdozen of aftakdozen moeten herschikt en/of opnieuw bevestigd worden volgens de regels van goed vakmanschap. (Boek 1, Onderafdeling 1.4.1.3.)
- Uitleg: GARAGE
- 7.05. - De verbindingen zijn niet uitgevoerd volgens de regels van goed vakmanschap. (Boek 1, Afdeling 5.2.6.)

- De verbindingen mogen enkel uitgevoerd worden in schakel- en verdeelborden, verbindings- of aftakdozen, aan de klemmen van schakelaars of contactdozen, of in plafonddozen. (Boek 1, Onderafdeling 5.2.6.1.)

Uitleg: MEERDERE AFTAKDOZEN HEBBEN GEEN DEKSEL

7.10. - De contactdozen met toegekende stroomsterkte max. 16A en toegekende spanning max. 250V hebben geen beschermingsgraad IPXX-D ("kindveilig"). (Boek 1, Onderafdeling 5.3.5.2. (a))

7.11. - Contactdozen zonder aardcontact moeten verplicht beveiligd worden door een differentieelstroominrichting (al dan niet ondergeschikt) met grote (30mA) of zeer grote (10mA) gevoeligheid. (oude huishoudelijke installaties daterend van voor 01/10/1981) (Boek 1, Afdeling 8.2.1. (6))

7.20. - Het elektrisch materieel geïnstalleerd op brandbare materialen is ofwel voorzien van een omhulsel uit onbrandbaar, onbrandbaar gemaakt of zelfdovend materiaal, ofwel volledig gescheiden van deze brandbare materialen door elementen uit onbrandbaar, onbrandbaar gemaakt of zelfdovend materiaal. (Boek 1, Onderafdeling 4.3.3.5.)

Uitleg: SLAAPKAMER + TRAP NAAR ZOLDER

7.24. - Verlichtingstoestellen: (Boek 1, Onderafdeling 5.3.4.2.)

- De lamphouders met genaakbare actieve delen mogen niet gebruikt worden in open toestellen tenzij ze buiten het genaakbaarheidsgabarit van de gebruiker opgesteld zijn. (Boek 1, Onderafdeling 5.3.4.2. (e))

Inbreuken leidingen en kleurcode:

8.04. - De elektrische leidingen moeten correct ingevoerd worden in het elektrisch materieel (contactdozen, schakelaars, verlichting,...), zodat een continue bescherming (gelijkwaardig aan klasse II) verzekerd is. (Boek 1, Onderafdeling 5.2.9.5.)

8.17. - De geplaatste elektrische leidingen en kabels zijn niet conform (vb. soepele tweelingkabels (VTLmB), vlakke kabels met PVC isolatie (LMVVR), coaxiale kabels (COAX), telefoonkabels (VVT),...)

VASTSTELLINGEN: Opmerkingen

- A - De schema's van de elektrische installatie moeten verplicht bewaard worden in het dossier van de elektrische installatie. Het is evenzeer sterk aangeraden om één exemplaar te bewaren in de nabijheid van het elektrisch hoofdbord.
- A - Deze controle omvat enkel de zichtbare delen van de installatie.
- A8 - Niet alle toestellen van klasse I (vb. wasmachine, droogkast,...) zijn geplaatst op het ogenblik van de keuring.
- B - Het is niet uitgesloten dat er bijkomende inbreuken worden vastgesteld bij voorleggen van de schema's.
- D6 - De isolatieweerstand kan niet gemeten worden. Deze dient groter te zijn dan 0,5 MOhm.
- F4 - De hoofdequipotentiale verbindingen liggen klaar, maar kunnen nog niet aangesloten worden omwille van het ontbreken van de desbetreffende nutsvoorzieningen.

BESLUIT:

De elektrische installatie voldoet niet aan de voorschriften van Boek 1 van het koninklijk besluit van 8 september 2019.

De volgende controle moet worden uitgevoerd uiterlijk vóór: **18 maanden na ondertekening akte**

☐ door hetzelfde organisme

☒ door een organisme naar keuze

- ☐ De eendraadsschema's en situatieplannen van de installatie werden gedateerd en ondertekend.
- ☐ De ingangsklemmen van de differentieelstroominrichting(en) geplaatst aan het begin van de installatie werden verzegeld.
 - ☐ tijdens een vorig plaatsbezoek
 - ☐ tijdens huidig plaatsbezoek
- ☐ Geen enkele elektrische installatie of deel ervan waarvoor inbreuken worden vastgesteld mag in gebruik worden genomen. Er moet een nieuwe gelijkvormigheidscontrole vóór de ingebruikname worden uitgevoerd, zodra de elektrische installatie in orde werd gebracht.
- ☒ De werken, nodig om de tijdens het controlebezoek vastgestelde inbreuken te doen verdwijnen, moeten zonder vertraging worden uitgevoerd en alle gepaste maatregelen worden genomen opdat, indien de installatie in dienst blijft, deze inbreuken geen gevaar vormen voor de personen of goederen.
- ☐ Indien tijdens het nieuwe controlebezoek wordt vastgesteld dat er nog inbreuken overblijven of indien geen gevolg wordt gegeven aan het in orde brengen van de installatie, wordt de Federale Overheidsdienst die Energie onder zijn bevoegdheid heeft, binnen een termijn van één jaar door het erkend organisme ingelicht.
- ☒ De koper is ertoe gehouden zijn identiteit en de datum van de verkoopakte mee te delen aan het erkend organisme dat het controlebezoek heeft uitgevoerd.

Namens de technisch verantwoordelijke, de agent-bezoeker:

ACA vzw - Erkend Controle Organisme
Meensesteenweg 338 - 8800 Roeselare
BTW BE 0811.407.869
Tel. 051/20 00 02 - Fax 051/20 10 02
info@acavzw.be - www.acavzw.be

De reglementaire voorschriften:

Dit verslag dient bewaard te worden in het dossier van de elektrische installatie. Dit dossier wordt ter beschikking gehouden van iedere persoon die het mag raadplegen. Een kopie van dit dossier wordt ter beschikking gesteld van elke eventuele huurder. De verkoper is ertoe gehouden het dossier van de installatie aan de koper bij eigendomsoverdracht te overhandigen.

Elke wijziging aan de elektrische installatie dient uitgevoerd te worden volgens de voorschriften van Boek 1 van het koninklijk besluit van 8 september 2019 en dient vermeld te worden in het dossier. Elke belangrijke wijziging of uitbreiding dient het voorwerp uit te maken van een gelijkvormigheidscontrole vóór de ingebruikname. Deze controle wordt uitgevoerd door een erkend organisme.

De met het toezicht belaste ambtenaar van de Federale Overheidsdienst die Energie onder zijn bevoegdheid heeft dient onmiddellijk ingelicht te worden over elk ongeluk aan personen overkomen en rechtstreeks of onrechtstreeks te wijten aan de aanwezigheid van elektriciteit.

De plichten van de eigenaar, beheerder of uitbater van de elektrische installaties zijn raadpleegbaar op de website van ACA vzw (www.acavzw.be).

Een kopie van dit verslag wordt gedurende een periode van 5 jaar bewaard door het erkend organisme. Het verslag wordt ter beschikking gesteld van elke persoon die wettelijk wordt toegelaten om het te raadplegen.

Voor bijkomende informatie over de reglementaire voorschriften of klachten is de Algemene Directie Energie van de Federale Overheidsdienst Economie, KMO, Middenstand en Energie (<https://www.economie.fgov.be>) bevoegd voor de erkende organismen.

Stappenplan in geval van een niet-conforme elektrische installatie:

Lees – als eigenaar of koper – het verslag volledig en zorgvuldig na.

Laat de elektrische installatie aanpassen in functie van de vastgestelde inbreuken.

(in geval van een controlebezoek van een oude installatie van een wooneenheid bij verkoop is dit ten laste van de koper)

Laat een herkeuring uitvoeren door een erkend organisme.

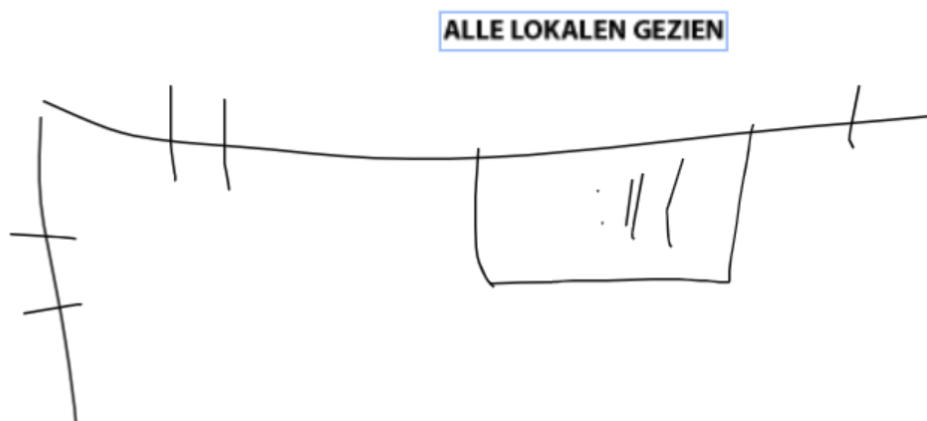

BIJLAGE - ELEKTRISCHE INSTALLATIES OP LAAGSPANNING EN OP ZEER LAGE SPANNING

Algemene gegevens

Plaats controle: Dorpsstraat 37, 3450 GEETBETS
Eigenaar: /

Vereenvoudigd situatieplan of foto/schema van de (elektrische) installatie:

Handtekening agent-bezoeker:

BIJLAGE - ELEKTRISCHE INSTALLATIES OP LAAGSPANNING EN OP ZEER LAGE SPANNING

Algemene gegevens

Plaats controle: Dorpsstraat 37, 3450 GEETBETS
Eigenaar: /

Vereenvoudigd situatieplan of foto/schema van de (elektrische) installatie:

Handtekening agent-bezoeker:

BIJLAGE - ELEKTRISCHE INSTALLATIES OP LAAGSPANNING EN OP ZEER LAGE SPANNING

Algemene gegevens

Plaats controle: Dorpsstraat 37, 3450 GEETBETS
Eigenaar: /

Vereenvoudigd situatieplan of foto/schema van de (elektrische) installatie:

Handtekening agent-bezoeker:

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791141	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-1	Zoekdata:	24028C0178/00E000
Perceel:	24028C0178/00E000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0178/00E000 [24028C0178/00E000]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Pastorietuin Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom:** (detail zie bijlage)
- **Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie met omheiningsmuur:** (detail zie bijlage)
- **Kerkhof en pastorietuin Heilige Petrus en Paulusparochie:** (detail zie bijlage)

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie:** (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie:** Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Japanse notenboom in pastorietuin:** Landschappelijk (detail zie bijlage)
- **Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie:** Landschappelijk (detail zie bijlage)
- **Valleien van de Grote en Kleine Gete:** Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehelen
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

 Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïntervieweerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïntervieweerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: 25-3450 Dorpsstr37-1)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0178/00E000 [24028C0178/00E000]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd monument: Pastorietuin Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom

beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies opgaande bomen, tuin- en parkbeplantingen, individuele bomen

Datering derde kwart 18de eeuw

Beschrijving

De bescherming als monument betreft de Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie.

Waarden

De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) in de pastorietuin is beschermd als monument omwille van het algemene belang gevormd door de:

Artistieke waarde

het gaat om een mooi ontwikkeld, circa 24 meter hoog exemplaar.

Wetenschappelijke waarde

volgens de 'Dendrologische Inventaris van België' bekleedt de ginkgo in de pastorietuin van Geetbets qua stamontrek de tweede plaats onder de in België geregistreerde exemplaren. Hij kan tot de oudste in Europa aangeplante exemplaren gerekend worden.

Is de aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie te Geetbets.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/949>

Beschermingsbesluiten

- [Parochiekerk Sint-Paulus met kerkhofmuur, pastorie met ommuring en hekpijlers, Japanse notenboom, kerkhof en pastorietuin - https://id.erfgoed.net/besluiten/3615](https://id.erfgoed.net/besluiten/3615)

Definitieve beschermingsbesluiten

Beschermd monument: Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie met omheiningsmuur

beschermd monument

Beknopte karakterisering

Typologies hekpijlers, omheiningsmuren, pastorieën

Datering derde kwart 18de eeuw

Beschrijving

De bescherming als monument betreft de pastorie van de Heilige Petrus en Paulusparochie, gebouwd in 1752-1753, met inbegrip van de omheiningsmuur en de rococo hekpijlers.

Waarden

Historische waarde

Mooi voorbeeld van een eenvoudige, classicistische plattelandspastorie, in 1752-1753 opgetrokken door de grote tiendenheffers met name het Leuvense Kapittel van Sint-Pieter en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudis en Vlierbeek. Opgevat als een vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog, bak- en natuurstenen dubbelhuis met symmetrische en evenwichtige gevelopbouw illustreren de deur- en vensteromlijstingen met Gobertange plattebanden met oren en neuten samen met de imitatie natuurstenen omlijstingen in bepleisterde baksteen een sobere Louis XIV-vormgeving. Een algehele soberheid manifesteert zich eveneens in het interieur dat getuigt van een eclectisch geïnspireerde verbouwing uit de tweede helft van de 19de eeuw.

De pastorie met inbegrip van ommuring en hekpijlers is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Is de aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/673>

Beschermingsbesluiten

- [Parochiekerk Sint-Paulus met kerkhofmuur, pastorie met ommuring en hekpijlers, Japanse notenboom, kerkhof en pastorietaan - https://id.erfgoed.net/besluiten/3615](https://id.erfgoed.net/besluiten/3615)
Definitieve beschermingsbesluiten

Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek: Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie

beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek

Beknopte karakterisering

Typologies [kerkhoven](#), [tuin- en parkbeplantingen](#), [individuele bomen](#), [pastorietaanen](#)

Beschrijving

De bescherming als dorpsgezicht betreft het kerkhof van de parochiekerk en de tuin van de pastorie van de Heilig Petrus en Paulusparochie. Het kerkgebouw en de kerkhofmuur, de pastorie en de ommuring van de pastorietaan maken geen deel uit van het dorpsgezicht.

Waarden

Het kerkhof rond de Sint-Pauluskerk en de pastorietaan zijn beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Historische waarde

als karakteristieke omgevingselementen en typologisch één geheel vormend met respectievelijk kerk en pastorie.

Is de omvattende aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie te Geetbets.
- **Dorpsstraat 43 (Geetbets)** Een rijk uitgevoerde plattelandskerk opgetrokken in baksteen en Gobertange en bestaande uit een ingebouwde westtoren, een brede beuk van vijf traveeën en een smaller koor met halfronde apsis en oostsacristie.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Pastorietaan van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677>

Beschermingsbesluiten

- [Parochiekerk Sint-Paulus met kerkhofmuur, pastorie met ommuring en hekpijlers, Japanse notenboom, kerkhof en pastorietaan -
https://id.erfgoed.net/besluiten/3615](https://id.erfgoed.net/besluiten/3615)
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie

vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies [pastorieën](#), [omheiningsmuren](#), [hekpijlers](#),
[gedenktekens](#)

Stijl

Datering [tweede helft 18de eeuw](#)

Beschrijving

De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.

Waarden

Architecturale waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.

Heeft als voorganger

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers bevindt zich de pastorie. Al in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/115125>

Beschermingbesluiten

- [Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Vlaams-Brabant - https://id.erfgoed.net/besluiten/14867](#)
SchrappingsbesluitenVaststellingsbesluiten

Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie

Beknopte karakterisering

Typologies [gedenktekens](#), [hekipijlers](#), [omheiningsmuren](#), [pastorieën](#)

Stijl

Datering [tweede helft 18de eeuw](#)

Beschrijving

Een vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog, bak- en natuurstenen dubbelhuis met symmetrische en evenwichtige gevelopbouw, gebouwd in 1752-1753.

Historiek

Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekipijlers bevindt zich de pastorie. Reeds in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard. De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de grote tiendheffers het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudis en Vlierbeek. Sinds het concordaat is de pastorie eigendom van de gemeente met beschikkingsrecht voor de bedienaars.

Beschrijving

De bak- en natuurstenen (Gobertange) pastorie is opgevat als een dubbelhuis, vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder zadeldak (eternietleien) met bakgoot en centraal een bescheiden houten dakkapel met driehoekige bekroning. In de voorgevel werd de dakkapel verwijderd zoals blijkt uit bouwsporen en oude postkaarten.

Achter- en zijgevels tonen een witte bepleistering, in tegenstelling tot de voorgevel met zichtbaar metselwerk en bepleisterde plint. Begin deze eeuw was de voorgevel nog witgekalkt zoals merkbaar op oude postkaarten (één met datumstempel 1923). De hardstenen rondboogdeur met imposten en trapeziumvormige sluitsteen en de houten vleugel deur met waaivormig bovenlicht dateren vermoedelijk uit de tweede helft van vorige eeuw. In de achtergevel daarentegen bleef de oorspronkelijke deuromlijsting, weliswaar met dichtgemetselde opening bewaard.

Voor het overige zijn voor- en achtergevel identiek uitgewerkt waarbij de hoge rechthoekige vensters voor een symmetrische en evenwichtige gevelopbouw zorgen. Typerend zijn de Gobertange-omlijstingen van platte banden met oren en neuten op het gelijkvloers terwijl op de verdieping de lagere vensters zijn gevat in een licht vooruitspringende bakstenen omlijsting met natuurstenen onderdorpel. Naar analogie met andere voorbeelden mag redelijkerwijze worden verondersteld dat deze bakstenen omkadering oorspronkelijk was bepleisterd en beschilderd zodat het natuursteenaspect werd benaderd. Zoals gebruikelijk bij dergelijk woningtype zijn de zijgevels, op een paar zoldervensters na, volledig blind.

Tegen de linkerzijgevel werd circa 1970 een garage aangebouwd. Zij vervangt het oorspronkelijke bijgebouw (keuken, wasplaats), dat volgens oude postkaarten twee bouwlagen onder zadeldak telde. Links van de voordeur herinnert een gedenkplaat aan Govaert Wendelen (1580-1667), bekend humanist en astronoom, van 1620 tot 1633 pastoor van Geetbets.

Inwendig bleef de dragende structuur met moer- en kinderbalken en traditioneel eiken kapegbint bewaard. De plattegrond toont de klassieke middengang met aan weerszijden telkens twee ruime kamers. De dwarsverbinding naar de tuin is momenteel afgesloten door

de plaatsing van sanitair achteraan in de gang, tegen de dichtgemetselde achterdeur. De binnenafwerking dateert overwegend uit de tweede helft van vorige eeuw: geprofileerd stucplafond op met denticulae versierde consoles en een zwart-witte tegelvloer in de gang, marmeren schouwen, binnendeuren omlijst door gegroefde pilasters en entablement, eiken trap met balusters en gegroefde trappaal. De tweede trappaal met Louis XVI-motieven gaat vermoedelijk terug tot de 18de eeuw.

- BORGERS F. 1949: Geschiedenis van Geetbets. De parochie, *Eigen Schoon en de Brabander* 32, 104-122.
- LEUS G. 1999: *De heren van Bets; Kroniek van de rijke historiek van een dorp "zonder" geschiedenis*, Geetbets.
- WAUTERS A. 1887: *Géographie et histoire des communes Belges. Arrondissement de Louvain. Canton de Léau*, (anastatische herdruk van 1963), Brussel.

Bak- en zandstenen gebouw met twee verdiepingen uit de tweede helft van de 18de eeuw. Rechthoekige vensters en centrale rondboogdeur op imposten; rechthoekige deur in het bijgebouw. Wijzigingen: dakvenster, beschilderde woning.

Aan de tuindeur (kerkzijde), fraaie zandstenen pijlers geflankeerd door grote volutes.

Waarden

Omvat

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Pastorietuin van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

Is aangeduid als

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers bevindt zich de pastorie. Al in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De bescherming als monument betreft de pastorie van de Heilige Petrus en Paulusparochie, gebouwd in 1752-1753, met inbegrip van de omheiningmuur en de hekpijlers.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41819>

Japanse notenboom in pastorietuin

Beknopte karakterisering

Typologies [opgaande bomen](#)

Datering [18de eeuw](#)

Beschrijving

De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde [pastorie](#) van de Sint-Paulusparochie te Geetbets. Op de Japanse notenboom in de voortuin na biedt de omliggende pastorietaan weinig merkwaardigs. De stamomtrek van deze 25 meter hoge boom bedraagt 5,20 meter (gemeten op 1,50 meter hoogte, opname 2009). De boom vertakt op 2,50 meter hoogte. Het betreft een vrouwelijk exemplaar

Volgens de 'Dendrologische Inventaris van België' staat de dikste ginkgo van België, met 4,96 meter stamomtrek, in het kasteeldomein van Rouillon te Anhée-Annevoie. Op de tweede plaats wordt een ginkgo met stamomtrek 4,29 meter in het kasteelpark van Beauregard te Doornik-Froyennes vermeld. De meting van Rouillon dateert intussen van 1990, maar de ginkgo van Geetbets, die niet wordt vermeld in deze inventaris, is hoe dan ook veruit één van de tweede dikste van België en zou zelfs niet misstaan in de 'kampioenenlijst' van China, het thuisland van deze soort. In Vlaams-Brabant komen diverse ginkgo's voor met stamomtrekken van meer dan vier meter, onder meer te Tienen (stadspark, Veldbornstraat, Danebroekstraat) en Leuven (Sint-Geertruiabdij, Villerscollege). Deze bomen behoren ongetwijfeld tot de oudste generatie aanplantingen van deze soort, die in 1727 vanuit Oost-Azië via de plantentuin van Utrecht in Europa werd ingevoerd. Opmerkelijk is dat bomen van deze oudste generatie in de regio Leuven-Tienen-Diest steeds in voormalige kerkelijke goederen worden aangetroffen. Het bouwjaar van de pastorie van Geetbets is wellicht ook het aanplantingsjaar van de ginkgo in de voortuin.

- BAUDOUIN J.-C., DE SPOELBERCH P. & VAN MEULDER J. 1992: *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Brussel, 359.

Is deel van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Pastorietaan van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

Is aangeduid als

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De bescherming als monument betreft de Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie.

Is deel van de aanduiding als

- **Dorpsstraat 37, 43 (Geetbets)** De bescherming als dorpsgezicht betreft het kerkhof van de parochiekerk en de tuin van de pastorie van de Heilig Petrus en Paulusparochie.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/131570>

Pastorietaan van de Sint-Paulusparochie

Beknopte karakterisering

Typologies omheiningsmuren, hekpijlers, gedenktekens, pastorieën, snoeivormen, individuele bomen, pastorietuinen

Stijl

Datering derde kwart 18de eeuw, derde kwart 18de eeuw

Beschrijving

Pastorietaan van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

De huidige pastorie van Geetbets werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de belangrijkste tiendheffers (het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudus te Leuven en Vlierbeek te Kessel-lo). Het gaat om een bakstenen, zogenaamd dubbelhuis, vijf traveeën breed met de voor- en de achterdeuren in het midden, twee bouwlagen, een zadeldak (momenteel met eternietleien). De hardstenen omlijsting van de rondboogdeur aan de straatzijde en de omlijstingen in Gobertange van de vensters van de benedenverdieping vormen zowat het enige ornament. Tot in de jaren 1970 was ook de straatgevel witgepleisterd of -gekalkt. Ten gevolge van het concordaat tussen Napoleon en paus Pius VII werd de genationaliseerde pastorie aan de gemeente toegewezen, met beschikkingsrecht voor de pastoor. De schuur van de pastorie, die de voortuin aan de rechterzijde afsloot, werd rond 1830 als schoolgebouw gebruikt. Twaalf jaar later werd ze om reden van bouwvalligheid gesloopt en door een nieuw schoolgebouwtje vervangen, dat op zijn beurt in 1870 werd afgebroken.

Het pastoorsgoed besloeg niet meer dan 30 are, in vergelijking met de andere pastorieën van de regio eerder krap bemeten. Het grootste gedeelte daarvan werd gevormd door de achtertuint, een onregelmatig perceel van 23 are, dat recentelijk werd heringericht (buxushaagjes, leilinden etc.). Van de achtertuint zijn ons geen oude foto's of afbeeldingen bekend en oude bomen komen er niet in voor. Van de voortuin bestaan verschillende ansichtkaarten, waarop telkens een rond waterbekken te zien is, te midden van een cirkelvormig grasplein, waarrond de weg loopt. De nog bestaande esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) rechts van de pastorie en enkele min of meer in vorm gesnoeiide taxussen (*Taxus baccata*) komen eveneens op deze foto's voor. Op recent fotomateriaal is ook het lage bakstenen muurtje langs de straat te zien met bijzonder fraaie Lodewijk XV-hekpijlers, vermoedelijk gerecycleerde ornamenten die in 1974 werden geplaatst.

Het merkwaardigste element komt echter nooit in beeld, namelijk de reusachtige boom rechts vooraan, een Japanse notenboom (*Ginkgo biloba* L.) met 5 m stamomtrek (3). De boom vertakt op 2 m hoogte en de totale hoogte bedraagt circa 24 m. Volgens de dendrologische inventaris van België staat de dikste Ginkgo van België, met 496 cm stamomtrek, in het kasteeldomein van Rouillon te Anhée-Annevoie. De meting van Rouillon dateert intussen van 1990, maar de Ginkgo van Geetbets, die niet wordt vermeld in deze inventaris, is hoe dan ook veruit een van de tweede dikste van België en zou zelfs niet misstaan in de 'kampioenenlijst' van China, het thuisland van deze soort. In Vlaams-Brabant komen diverse ginkgo's voor met stamomtrekken van meer dan 400 cm, onder meer te Tienen (stadspark, Veldbornstraat, Danebroekestraat) en Leuven (Sint-Geertruiabdij, Villerscollege). Deze bomen behoren ongetwijfeld tot de oudste generatie aanplantingen van deze soort, die in 1727 vanuit Oost-Azië via de plantentuin van Utrecht in Europa werd ingevoerd. Opmerkelijk is dat bomen van deze oudste generatie in de regio Leuven-Tienen-Diest steeds in voormalige kerkelijke goederen worden aangetroffen. Het bouwjaar van de pastorie van Geetbets is wellicht ook het aanplantingsjaar van de ginkgo in de voortuin.

Een interpretatieprobleem: de standplaats van deze boom stemt min of meer overeen met de plaats waar volgens de kadastrale opmetingsschetsen het in 1870 afgebroken schooltje stond...

Merkwaardige bomen (opname 15 mei 2002)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) **501** (in 1999 bedroeg de stamomtrek 489 cm).
- Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Geetbets, art. 100 nrs. 5 en 10.
- Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Geetbets 1843 nr. 3 en 1870 nr. 8.
- *Bouwen door de Eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen – arrondissement Leuven*, Brussel, Ministerie van Nederlandse Cultuur, 1971, p. 113.
- ANDREWS S., *Tree of the year: Ginkgo biloba*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 14-27.
- BAUDOUIN J.C. e.a., *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Stichting Spoelberch-Artois i.s.m. de Belgische Dendrologische Vereniging, 1992, p. 359.
- LEUS G., *De heren van Geetbets. Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Geetbets, Limes Gatia i.s.m. het gemeentebestuur van Geetbets, 1999, p. 209-213.
- LIN JIN-XING, HU YU-SI & WANG XIAN-PU (1995), *Old Ginkgo trees in China*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 32-37.
- PAESMANS G. & DENEFF R., Beschermingsvoorstel St.-Pauluskerk en pastorie met *Ginkgo biloba*, 1999.

Is deel van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.
- **Geetbets (Geetbets)**

Omvat

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie te Geetbets.

Is deel van de aanduiding als

- **Dorpsstraat 37, 43 (Geetbets)** De bescherming als dorpsgezicht betreft het kerkhof van de parochiekerk en de tuin van de pastorie van de Heilig Petrus en Paulusparochie.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172>

Valleien van de Grote en Kleine Gete

Beknopte karakterisering

Typologies [burchten, hoeven, kastelen \(woningen\), kerken, gehuchten, steden, motteheuvels, graslanden, beken, valleien, compartimentenlandschappen, agrarische landschappen, slagvelden](#)

Datering [WO I](#)

Beschrijving

De opgenomen delen van de valleien van de Grote en de Kleine Gete worden gesitueerd ten noorden van de steenweg Tienen-Sint-Truiden. Bij Budingen stromen de Grote en Kleine Gete samen in de Gete om na 12 km bij Halen in de Demer uit te monden.

Fysische geografie

Op het einde van het Tertiair werden de rivier/beekvalleien in dit gebied gevormd. Tot dan lag de kustlijn in dit gebied, maar wanneer de zee zich naar het noordwesten terugtrok, kwam een vlakte vrij te liggen waarin zich, vooral tijdens ijstijden, een rivierstelsel kon vormen. Tijdens het quartair kon de Getevallei enigszins opgevuld worden door sedimentatie en door veenvorming. De Getevallei is een relatief brede en vlakke vallei waarin verschillende zijbeken zich bij de Gete voegen; de Graasbeek, de Melsterbeek die lange tijd parallel loopt met de Gete, de Roelbeek, de Leeuwenbeek, de Halensebeek, ... Uiteindelijk stroomt de Gete nabij Halen in de Demer. Dat de beekvalleien archeologisch waardevolle zones zijn, bewijzen onder meer de vondsten van artefacten uit de steentijd zoals op de oever van de Melsterbeek. Het zachte reliëf in combinatie met de nabijheid van water leverde gunstige omstandigheden voor een vroege menselijke bewoning. Dezelfde elementen speelden een rol in latere periodes zoals de metaaltijd. Nabij Utsenaken werd op basis van luchtfoto's een vermoedelijke bronstijd grafheuvel gelokaliseerd op de lichte helling naar de oever van de Grote Gete toe. Ook uit de Romeinse periode en de vroege, volle en late middeleeuwen zijn verschillende voorbeelden van menselijke activiteit in de Getevallei voorhanden.

Cultuurhistorie

Het ingrijpen van de mens in de beekvallei is duidelijk merkbaar. Zeker in de 13de eeuw werden grachten gegraven zoals de 's-Hertogengracht, gegraven tussen 1221-1235 op bevel van de hertog van Brabant, en de Vloedgracht die in 1235 reeds werd vermeld. Voor het vlot afvoeren van het water waren er sluizen aanwezig in het gebied. Op een kaart van 1665 van Abdij van Park staat bij de splitsing van de Graasbeek-Melsterbeek een sluis weergegeven met daarbij 'sluyse van waer die hooft grachten gewatert worden'. De grachten in de beekvallei werden dus niet alleen gebruikt voor het afvoeren van overtollig water, maar werden ook benut voor het bevoelen van de gronden zodat een vruchtbaar laagje slib werd afgezet. Afgaande op de vele ontginningscentra in de beekvallei en het ingrijpen van de mens op de waterhuishouding is de ontginning van de Getevallei waarschijnlijk middeleeuws. Deze ontginningen hebben geresulteerd in een nu ook nog uitzonderlijk gaaf beemdenlandschap. Het is een gecompartmenteerd landschap bestaande uit drassige graslanden met als perceelsrandbegroeiing opgaande bomenrijen en populieraanplantingen. De graas- en hooilanden hebben een zeldzaam wordende fauna en flora. De vallei is een aaneengesloten biologisch waardevol complex. De wegen lopen op de valleirand en er lopen opvallend weinig dwarswegen door de vallei wat de gaafheid versterkt.

Aan het einde van de 18de eeuw bestond de vallei hoofdzakelijk uit beemden met perceelsrandbegroeiing en enkele verspreide beboste percelen. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw werden sommige beemden omgezet in populierenaanplantingen en verdween een deel van de perceelsrandbegroeiing. Toch zijn er in het gebied verschillende aaneengesloten gebieden met beemden en opgaande bomenrijen die sinds het einde van de 18de eeuw nauwelijks wijzigingen hebben doorgemaakt, enkel de bewoning is toegenomen. Een mooi voorbeeld is het gebied langs de Grote Gete tussen Ganzendries en Drieslinter. In de omgeving van Melkwezer (van Budingen tot Hakendover) werd een ruilverkaveling uitgevoerd waardoor het historische landschap werd aangetast. Ter verbetering van de landbouw in dit gebied werden diverse wegen rechtgetrokken en verhard. De beekvallei kon deels ontsnappen aan de ontwikkelingen, maar delen werden desondanks aangetast door de ingrepen, bijvoorbeeld in de waterhuishouding (drainage) zodat delen van de beemden werden omgezet in akkers.

Nederzettingen

De Getevallei zelf was te laag gelegen voor nederzettingen. De dorpen ontwikkelden zich dan ook aan de valleiranden, waar nu veelal lintbebouwing te zien is. Toch zijn er in het gebied nog een aantal dorpskernen met hoge historische en bouwkundige waarde: Helen, Bos, Budingen, Zoutleeuw en Dormaal.

Helen en Bos

De gehuchten Helen en Bos vormden sinds de Franse Revolutie de gemeente Helen-Bos, momenteel deelgemeente van Zoutleeuw. Er is zeer weinig bebouwing aanwezig, enkel gelegen langs de hoofdwegen. Helen is landschappelijk prachtig gelegen midden in de Getevallei en wordt gevormd door een kleine agglomeratie bestaande uit een kapel, pastorie en pachthof. De oorsprong van de Sint-Laurentiuskapel is onbekend, in 1761-1769 werd de kapel nagenoeg volledig herbouwd op kosten van de [abdij van Oplinter](#), enkel het laatgotische koor bleef behouden. Andere waardevolle bebouwing bestaat uit een eenvoudige pastorie in neo-traditionele stijl en een middelgrote [vierkantshoeve](#) met laat 18de-eeuws gecementeerd woonhuis en recentere bijgebouwen. Op 2,5 km ten noorden van Helen ligt het gehucht Bos. Het dorp is op de Kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) al zichtbaar langs een bochtige weg. De [Onze-Lieve-Vrouwekapel](#) uit de 16de eeuw is centraal gelegen met aan de achterzijde een open verbinding met het landbouwgebied, aan weerszijden ligt echter recente bebouwing. De kapel is opgetrokken uit voornamelijk bak- en zandsteen (1510 en 1559) met aanpassingen en verbouwingen in de 18de eeuw. Naast de kapel was een klooster gelegen, deze werd echter verlaten op het eind van de 16de eeuw, er zijn nu geen restanten meer aanwezig. Ten zuiden van de dorpskern ligt geïsoleerd in het landschap [Hoeve](#)

[Boswinning](#). Deze vierkantshoeve dateert uit het midden van de 18de eeuw en bestaat uit een woonhuis, schuur, stallen en een poortgebouw rond een gekasseid erf. De hoeve was ongetwijfeld één van de belangrijkste hoeves van de streek.

Zoutleeuw

Zoutleeuw zou een preromeinse vesting op de 'Casteelberghe' zijn geweest. Zoutleeuw was voor de graven van Brabant een strategisch gelegen stad op de grens met het prinsbisdom Luik. Via zijn verdedigingsrol kreeg het een aantal economische vrijheden die de expansie mogelijk maakte. In de 12de eeuw werd de Kleine Gete bevaarbaar gemaakt en de weg Keulen-Brugge aangelegd waardoor de stad snel economische betekenis kreeg. De Gete was lange tijd een bevaarbare rivier, in de 14de eeuw kwamen er jaarlijks 400 schepen in Zoutleeuw aan, waarvan sommige zelfs uit Antwerpen. Zoutleeuw was een bloeiende middeleeuwse stad. Echter in de 15de eeuw zorgde de Engelse import van laken en de bevaarbaarheid van de Grote Gete tot Tienen samen met de Tachtigjarige Oorlog voor een economisch verval. De stad kreeg in deze periode juist wel een belangrijke strategische betekenis.

De graaf van Leuven bouwde zeker voor 1133 de eerste stadsmuur om de stad te beschermen. Deze omwalling bestond uit een vestingmuur, een gracht van 25 m breed, een voetpad en een smalle gracht. Er waren vijf poorten in de wallen aanwezig om toegang te krijgen tot de stad. Door bevolkingsaan groei kon niet iedereen mee binnen de vesting worden gehuisvest. Rond 1330 werd een tweede stadsmuur aangelegd die een ruimer gebied omvatte. De Uithempoort of Tiensepoot bleef behouden, maar de andere poorten werden verplaatst. In 1552 werd gestart met de bouw van de derde wal, deze werd gefaseerd aangelegd. In 1642 werden de deels vervallen vestingen hersteld en aangevuld met aarden versterkingen in de vorm van halve manen of hoornwerken. In 1670 werd besloten dat Zoutleeuw moest worden uitgebouwd als onderdeel van een nieuwe verdedigingslinie tegen de Fransen. Ten zuiden van de stad moest een fortificatie worden uitgebouwd in de vorm van een citadel. In de herfst van 1670 begon men met de bouw die tot 1679 zou duren. Voor de aanleg van dit grote bouwwerk moest een deel van de stad verdwijnen, het klooster van de Dalscholieren werd afgebroken en de Sint-Sulpiciuskerk werd omgevormd tot garnizoenskerk. De omwalling bestond uit wallen, grachten en bastions, gebouwd in aarde. De citadel vormde een dorp op zich, het omvatte kazernes, een kerk, magazijn, gouvernement, bakkerij, barakken, stallen en een hoge batterij. Als extra verdedigingswerken, met name voor de bescherming van de bruggen rond de stad, werden in dezelfde periode redoutes aangelegd. In 1746 verliet het garnizoen de citadel en na verkoop in 1781 begon de afbraak in 1784. De gronden werden daarna verhuurd als grasland. In 1876 werd begonnen met de aanleg van de spoorweg Tienen-Aken, die ook door Zoutleeuw liep. De spoorweg liep dwars door het terrein van de citadel waardoor een deel van de grond werd vergraven. Ook de aanleg van de Stationsstraat en de Nieuwstraat tastten de restanten van de fortificatie aan. Nu verwijzen enkel de perceelsvormen en de grachten nog naar de citadel. Bij kanalisatiewerken van de Kleine Gete werden talrijke concentraties middeleeuws materiaal aangesneden die de oude bewoningsgeschiedenis van de stad illustreren. Bij archeologische opgravingen kwamen meerdere restanten aan het licht van zowel de eerste stadsomwalling als van latere uitbreidingen. Ook enkele oorspronkelijke stadspoorten konden getraceerd worden.

Zoutleeuw verloor zijn strategisch belang toen de Oostenrijkers in de 18de eeuw het prinsbisdom Luik inlijfden. Het stadje Zoutleeuw vormt nu nog een mooi geheel waarin de middeleeuwse structuur, de smalle bochtige straten en ook de profielen, volumes en perspectieven van de gebouwen gaaf bewaard zijn. De Kleine Gete doorkruist de stad in een open bedding, wat zeer beeldbepalend is en een landelijk karakter aan de stad geeft. De stad heeft een hoge concentratie aan bouwkundig erfgoed, met name Gotische en renaissance architectuur rond de kerk en in de Bogaerdestraat. De 'Hal' in Gotische stijl, werd opgetrokken in de 14de eeuw en werd achtereenvolgens gebruikt als broodhuis, schepenhuis, laken- en vleeshal en als gildekamer. Het meest opvallende element is ongetwijfeld de [Gotische Sint-Leonarduskerk](#). In 1231 werd de zetel van de parochie naar Zoutleeuw overgebracht en kort daarna moet de bouw van de kerk gestart zijn. Vermoedelijk was er in de 12de eeuw reeds sprake van een kapel als voorloper van de latere kerk. De huidige kerk kent elementen uit de daaropvolgende eeuwen en werd na beschadiging in 17de en 18de eeuw gerestaureerd. In 1359 werd het eerste Gotische stadhuis gebouwd, maar in 1526 werd door de stadsoverheid beslist om op dezelfde plek een nieuw gebouw op te richten. Het [huidige gebouw](#) werd gebouwd tussen 1530 en 1538 en werd vrij ingrijpend gerestaureerd in 1846-1860. Van het vroegere [Bethaniaklooster](#) rest vandaag enkel nog de schuur; zichtbare resten van de kloostergebouwen ontbreken. Archeologisch onderzoek legde een deel van de oorspronkelijke kloostermuur bloot evenals restanten van de binnenplaats van de kloosterhoeve.

De Stationswijk ten zuidoosten van het stadscentrum is een mooie illustratie van de kortstondige stedelijke expansie op het einde van de 19de eeuw, resulterend in fraaie eclectische villa's met omliggende parken. Een drietal villa's hebben bijzondere waarde vanwege hun typerend park in landschappelijke stijl en de restanten van de omwallingen die in elke tuin aanwezig is. In de tuin van Villa Van Goidtsnoven liggen restanten van de citadel, met name de oude buitengracht. Ook in het park rond Villa Arnauts werd de buitengracht van de oude stadsvest geïntegreerd in het ontwerp. Voor de productie van de bakstenen die nodig waren voor het gebouw, werd specie gewonnen van het terrein waarvan de vijver een relict is, er was tevens een veldoven aanwezig. In het park van Villa Fineau zijn ook nog restanten van de omwalling van de stad aanwezig, met name de muurresten van de 'Kruittoren', de enige stadstoren waarvan nog bovengrondse resten bewaard zijn.

Vanuit Zoutleeuw loopt een rechte weg naar Dormaal. Deze 10 meter brede steenweg werd aangelegd in 1838 en is met zijn dreefplanting van platanen een beeldbepalend element. De [Sint-Martinuskerk](#) van Dormaal is een klein, homogeen gebouw in classicistische stijl uit de 18de eeuw, gelegen aan de Dormaalse Beek. Bij de kerk liggen de pastorie en een aantal dorpswoningen met bouwkundige waarde.

Budingen

Het centrum van Budingen gaat terug tot een site met walgracht met opper- en neerhof. De kerk staat op het voormalig opperhof en er ligt een hoeve op het neerhof. Daarnaast ligt een voormalige boomgaard, nu met populierenaanplant, met daartussen een toegangspoortje. De [parochiekerk Sint-Cyriacus](#) is een classicistisch gebouw uit de 18de eeuw.

Mottes en hoeves

Behalve deze dorpskernen waren er ook talloze mottes en grote hoeves aan de valleirand van waaruit de vallei ontgonnen werd. In deze streek worden deze veelal 'winning' genoemd, bijvoorbeeld Grazenwinning, Vlierbeekswinning, Boswinning, ... De aanwezigheid van deze gebouwen met vaak defensief karakter kadert in de ligging van dit gebied op de grens van het hertogdom Brabant en het graafschap Loon. De Brabantse hertog verstevigde zijn eerste verdedigingslinie door talrijke steden en mottes op te richten, vaak als controlepost langs belangrijke verkeerswegen. Hieronder worden van zuid naar noord de verschillende belangrijke sites besproken.

De Walsbergenhoeve ligt op een strategische plek in het landschap, een hoge plek met zicht over de vallei en gelegen aan een weg. Deze hoeve is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. Op deze plek lag ooit een oude commanderie van de Maltese orde die vandaaruit de omgeving controleerde. Dergelijke commanderies hadden veelal voorposten en één daarvan was Neder-Walsbergen, waar nu het kasteel van Wommersom gelegen is. Aan de overzijde van de weg bij de Walsbergenhoeve ligt een natuurgebied bestaande uit schraal blauwgrasland, akkers en schaarhout. Vooral blauwgrasland maar ook schaarhout kwam veel voor in de beekvallei en gaan terug tot bepaalde vormen van historisch landschapsbeheer. Nu worden ze enkel nog op deze plek terug gevonden. Op de flank van de Walsbergen werd een omvangrijke concentratie puin en bouw materiaal uit de Romeinse periode opgegraven. De strategische ligging vlakbij meerdere bronnen maakte deze locatie reeds vroeg bijzonder geschikt voor de inplanting van een boerderij. Wat dichterbij de Grote Gete, op de uitlopers van de Walsbergen, werden daarenboven twee Romeinse grafstructuren gelokaliseerd wat de Romeinse aanwezigheid nabij Wommersom benadrukt. Ten zuiden van het gebied loopt daarenboven de oude heerweg Tienen-Tongeren richting Keulen; deze belangrijke verkeersas vormde een aantrekkingspool voor de ontwikkeling van bewoning en de inplanting van grote landbouw domeinen zoals villa's.

Het kasteel van Wommersom gaat vermoedelijk terug tot een luthof dat niet ouder is dan het midden van de 17de eeuw. Het was gelegen op het kruispunt van twee dreven, ongetwijfeld geïnspireerd door de klassieke, rationele geometrie kenmerkend voor de heraanleg van talrijke 18de-eeuwse landgoederen. Bij het kasteel ligt een hoevecomplex met monumentale poorttoren uit 1862. Het kasteel zelf verviel in de loop van de 19de eeuw. Eind 19de eeuw krijgt het kasteel een nieuwe eigenaar die het heropbouwt in neotraditionele stijl.

Bij het gehucht Broeckem (nu Ganzendries) ten zuiden van Oplinter, bevindt zich de [cisterciënzerabdij Maagdendaal](#). Deze abdij werd gesticht in 1215, en omvatte tijdens haar bloeiperiode een kerk, gasten- en vreemdelingenkwartier, abdissekwartier, kloostergebouwen en aanhorigheden waaronder een brouwerij aan de Gete (zie verder). In de loop van de tijd teisterden verwoesting, brand en vernielingen de gebouwen. De bewaarde gebouwen dateren uit de 17de en vooral 18de eeuw toen de resterende abdijgebouwen tot een grote hoeve werden verbouwd. Iets noordelijker, gelegen op de weg tussen Oplinter en Neerlinter, is het Klein hof ter Meren gelegen. De abdij van Maagdendaal had in de 13de eeuw een Groot- en Klein hof aan deze weg, echter van deze gebouwen zijn geen restanten meer over.

Tussen Terweiden en Grazen ligt Hof ten Rode, eind 12de eeuw gesticht door Abdij van Park voor de ontginning van de drassige gronden langs de Graasbeek en Gete. In het begin werd het domein uitgebaat door de geestelijken zelf, maar vanaf ongeveer 1300 wordt het verpacht. In 1563-1564 werd er een bakstenen woning gebouwd, maar het goed leidt regelmatig onder onregelmatigheden vanwege zijn ligging dichtbij Zoutleeuw. In 1914 werd de oude hoeve vervangen door een herenhuis.

Ten zuidoosten van Grazen liggen een aantal belangrijke hoeves. [Hoeve Stassartswinning](#), daterend uit 1761, bestaat gedeeltelijk nog uit lemen gebouwen. Het Oriënteklooster is een voormalige cisterciënzerinnenabdij, voor het eerst vermeld in 1234. De gebouwen werden deels afgebroken en verbouwd tot een herenwoning. In de 19de eeuw werd het complex uitgebreid met een distilleerderij. [Hof ter Lenen](#), gelegen langs de Melsterbeek, behoorde tot de bezittingen van de cisterciënzerinnenabdij van Oriënt. De pachthoeve vormde een omvangrijk complex bestaande uit verschillende losstaande gebouwen omgeven door een gracht. Rondom het gebouwencomplex waren beemden, een hoogstamboomgaard en akkergronden gelegen. Het gebouw met nog een deel van de omringende gracht intact is een mooi bewaard voorbeeld van een 19de-eeuwse herenboerderij.

Juist ten zuiden van Geetbets is een motte gelegen. Deze 13de-eeuwse motte diende om tot te heffen en als bescherming van de scheepvaart op de Melsterbeek, die vroeger ten zuiden van Grazen uitkwam in de Graasbeek. Rond de motte liep vroeger de Overbeek die nu nog als gracht zichtbaar is. Vermoedelijk vormde deze motte het oude leengoed Hof ten Hove, de kern waarrond de gemeente Geetbets zich gevormd heeft. Tijdens een vroege opgraving kwamen sporen van houtbouw aan het licht die mogelijk refereren aan de oprichtingsfase. Het gebouwenbestand werd waarschijnlijk vernield in de 16de eeuw en nadien niet meer hernieuwd. De motte zelf valt op door zijn hogere ligging en is in gebruik als hoogstamboomgaard. Op het neerhof lag de hoeve, die nu nog steeds als landbouwbedrijf in gebruik is en geen waardevolle bebouwing meer kent. Het hof van Vlierbeek ten noorden van Geetbets behoorde toe aan de abdij van Vlierbeek bij Leuven en werd ook wel het Monnikenhof of Vlierbeeks Winning genoemd. Het was de grootste grondbezitter te Geetbets tijdens het Ancien Régime. Op de Ferrariskaart is het omgrachte perceel met bijna gesloten hoevecomplex weergegeven. In 1925 werd een verbouwing uitgevoerd die tot het huidige uitzicht heeft geleid. In dezelfde periode werd het park heraangelegd in landschappelijke stijl. Van de oorspronkelijke ringgracht is enkel het zuidelijke deel bewaard. De toegang tot het complex wordt verkregen door een lindedreef. Ten noordoosten van Geetbets ligt de Segeraat Hoeve die teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht. Het hier gelegen kasteel de Vreundt bestond onder andere uit een kapel en poortgebouw met twee torens waarvan een deel reeds in de 19de eeuw verdwenen was. De omgrachting is bewaard gebleven in het huidige landschap.

Nabij Rummen is de burcht de Warande gelegen. Op deze plek werd door Arnold van Rummen in de 14de eeuw een groot versterkt kasteel gebouwd. Echter, tijdens oorlogen tussen het graafschap Loon en het prinsbisdom Luik, werd het kasteel in 1365 belegerd en na wekenlange gevechten werd het kasteel tenslotte volledig verwoest. Het kasteel werd niet heropgebouwd, maar er ontstond een bosgebied op de resten, dat vanwege de kalkrijke ondergrond specifieke plantensoorten herbergt. De vele hoogteverschillen in het bos en het microreliëf in de omringende weilanden herinneren aan het kasteel. Een deel van de verdedigingsgrachten is nog zichtbaar aanwezig. Vlakbij de oude burchtsite, langs de Asbeek, werd een concentratie scherven en ijzerbrokken aangetroffen die dateren uit de

Romeinse periode. Vermoedelijk betreft het restanten van lokale ijzerwinning of -bewerking. De nabijheid van water was hierbij essentieel. Deze vondst bevestigt de aanwezigheid van Romeinse landelijke bewoning in dit gebied. Aan de weg van Rummen naar Geetbets is het huidige [kasteel van Rummen](#) gelegen. In 1629 werd dit gebouw opgetrokken, het was een indrukwekkend complex bestaande uit een omgracht slot. Alleen de romp van een toren resteert nog in de vijver. Het oorspronkelijke tracé van de muren zou nog zichtbaar zijn in de aangrenzende weide. Van de kasteelhoeve is het monumentale poortgebouw blijven staan. Recent is het complex sterk gerestaureerd. De omgeving werd ingericht in functie van het kasteel, de ligging is gepositioneerd op het kruispunt van twee rechte dreven. Wat nu de Kasteellaan is, was op de Kabinetskaart van de Ferraris een kasteeldreef waar tol op werd geheven, pas later kreeg deze weg een functie voor het doorgaande verkeer.

In het noorden bevindt zich het kasteel van Bets voor het eerst vermeld als [Thof ter Elsemer](#) in 1365. De site gaat terug tot een feodale motte, een tweeledig omgracht complex, met één eiland voor het opperhof en één voor het neerhof. Het huidige kasteel dateert van rond 1667 en werd opgebouwd op de funderingen van het neerhof. Op de Ferrariskaart is een driehoekig eiland zichtbaar ten zuiden van het kasteel wat waarschijnlijk het voormalige opperhof was. Het huidige zicht werd bepaald door 19de- en 20ste-eeuwse verbouwingen. Vanuit het kasteel lopen verschillende dreven de omgeving in. In de richting van de doorgaande weg ligt een mooie dubbele dreef van lindebomen.

Watermolens

Op verschillende plaatsen in het gebied liggen molens langs de Gete en zijrivieren. Op het grondgebied van de gemeente Oplinter stonden ooit twee watermolens op de Gete. De watermolen van Broeckem en de watermolen van Nederhem. De molen van Broeckem echter was begin 13de eeuw reeds in onbruik geraakt. De [watermolen van Nederen](#) ligt aan de Grote Gete en dateert van het begin van de 13de eeuw en werd gebruikt voor het malen van graan. Gedurende bepaalde tijd, zeker in de 17de eeuw, was deze molen in bezit van de cisterciënzerinnenabdij van Maagdendaal. In de 15de eeuw was het reeds een dubbele molen, met ook een oliemolen waar uit lijn- en raapzaad olie werd gemalen. Voor de graanmolen ligt een wagenhuis in vakwerkbouw. De [Geensmolen](#) is een watermolen met een vroeg 18de-eeuwse kern en is een uitzonderlijk voorbeeld van een bijzonder krachtige molen met vijf steenkoppels. Bij de molen hoort een ruime hoeve van eind 19de eeuw. De site is gelegen op de samenvloeiing van de Grote en Kleine vliet en de Grote Gete. Nabij de motte van Geetbets is een derde [watermolen](#) gelegen. Het gaat hier om een complex van woning, molen en aanhorigheden, gebouwd in 1672 met recentere wijzigingen. Aan de Melsterbeek bevindt zich de middenslagmolen [Grazenmolen](#). Ook hier gaat het om een complex van verschillende hoevegebouwen en een watermolen, daterend uit 1712 (op de plaats van een oudere molen). Op de Ramshovensebeek zou vlakbij het gehucht Hakendover in de late middeleeuwen een watermolen gelegen hebben, maar deze was reeds afgebroken voor 1623.

Overige landschapselementen

Dwars door het gebied loopt de bedding van de voormalige spoorlijn van Tienen naar Diest met te Drieslinter de aftakking naar Zoutleeuw en Sint-Truiden. De spoorweg werd op verschillende plaatsen aangegrepen om het dorpscentrum ernaar te verleggen/uitbreiden, zoals bijvoorbeeld in Geetbets, Oplinter en Budingen het geval is. De verbinding Diest-Tienen was een belangrijke schakel in het pendelverkeer naar de Waalse mijn- en industriële sites. De spoorweg werd in 1962 buiten dienst gesteld. Omstreeks 1995 werd gestart met de aanleg van fietspaden op de oude spoorbeddingen, die daardoor als geïntegreerd deel van het landschap bleven bestaan.

Een opvallend bos is het Wissenbos, gelegen in de vallei, juist ten westen van Wommersom. Eind 19de, begin 20ste eeuw werden hier wijmen geteeld waaraan het bos zijn naam dankt. In de loop van de 20ste eeuw werd het bos uitgebreid en werden andere soorten aangeplant.

Een opvallend landschappelijk relict is de kapellinde in een zijstraat van Langveld nabij de Kasteeldreef van het kasteel van Rummen. Deze linde was gelegen aan een landweg die schuin naar het noordwesten liep. De scheve oriëntatie van een woning aan de Kasteeldreef doet ook nog herinneren aan deze voormalige landweg.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Geredeceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Tweede editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1880-1884, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1889-1900, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Herziening derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1900-1930, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Geografisch Instituut, uitgegeven in 1949-1970, schaal 1:25.000.
- Topografische basiskaart numerieke reeks, Nationaal Geografisch Instituut, uitgegeven in 2009, schaal 1:10.000.
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001471, Kapel Sint-Laurentiuskapel: omgeving (G. Paesmans, 01/07/1991).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001141, Stadskern Zoutleeuw (G. Paesmans, 1993).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB000956, Citadel van Zoutleeuw (12/01/1987).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001138, Onze-Lieve-Vrouwekerk, Boswinning, en onmiddellijke

omgeving (G. Paesmans, 09/09/1994).

- ALGEMEEN RIJKSARCHIEF 2000: Het kaartboek van de Abdij van Park, 1665, *Cartografische bronnen voor de geschiedenis van het Vlaamse Landschap*.
- CLAES B. 2002: *Castrale mottes in Vlaams-Brabant*, Inventaris en vergelijking, Licentiaatsverhandeling UGent.
- CLAES S. & GULLENTOPS F. 2001: *Toelichtingen bij de geologische kaart van België*, Kaartblad 33, Sint-Truiden, 1:50.000.
- DENEFF R. (red.) 2008: Historische tuinen en parken van Vlaanderen. Inventaris Vlaams-Brabant. Zuidoostelijk Brabant-Haspengouw. Geetbets, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw, *M&L* 16, Vlaamse overheid – Agentschap R-O Vlaanderen, Brussel.
- GOOSSENS E., GULLENTOPS F. & VANDENBERGHE N. s.d.: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Kaartblad 33, Sint-Truiden.
- KEMPENEERS P. 1995: Oostbrabantse plaatsnamen, Oplinter, *Toponymica*, bijdragen en bouwstoffen IX, 7, Instituut voor Naamkunde, Leuven.
- KEMPENEERS P. 2003: Zoutleeuw, een toponymisch-geschiedkundige studie, *Nomina Geografica Flandria*, Monografie XIX, Instituut voor Naamkunde te Leuven.
- KEMPENEERS P. 2005: *Helen-Bos, een toponymisch-geschiedkundige studie*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.
- LODEWIJCKX M. 1991: Linter: onderzoek naar de Romeinse en vroegmiddeleeuwse infrastructuur, *Archeologie* 46, 46-48.
- Databank Landschapsatlas Vlaanderen [CD-rom uitgegeven door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Monumenten en Landschappen], Ankerplaats Valleien van de Grote en Kleine Gete tussen Grimde, Budingen en Dormaal A20050, 2001.

De opgenomen delen van de valleien van de Grote en de Kleine Gete worden gesitueerd ten noorden van de steenweg Tienen-Sint-Truiden. Bij Budingen stromen de Grote en Kleine Gete samen in de Gete om na 12 km bij Halen in de Demer uit te monden.

Fysische geografie

Op het einde van het Tertiair werden de rivier/beekvalleien in dit gebied gevormd. Tot dan lag de kustlijn in dit gebied, maar wanneer de zee zich naar het noordwesten terugtrok, kwam een vlakte vrij te liggen waarin zich, vooral tijdens ijstijden, een rivierstelsel kon vormen. Tijdens het quartair kon de Getevallei enigszins opgevuld worden door sedimentatie en door veenvorming. De Getevallei is een relatief brede en vlakke vallei waarin verschillende zijbeken zich bij de Gete voegen; de Graasbeek, de Melsterbeek die lange tijd parallel loopt met de Gete, de Roelbeek, de Leeuwenbeek, de Halensebeek, ... Uiteindelijk stroomt de Gete nabij Halen in de Demer. Dat de beekvalleien archeologisch waardevolle zones zijn, bewijzen onder meer de vondsten van artefacten uit de steentijd zoals op de oever van de Melsterbeek. Het zachte reliëf in combinatie met de nabijheid van water leverde gunstige omstandigheden voor een vroege menselijke bewoning. Dezelfde elementen speelden een rol in latere periodes zoals de metaaltijd. Nabij Utsenaken werd op basis van luchtfoto's een vermoedelijke bronstijd grafheuvel gelokaliseerd op de lichte helling naar de oever van de Grote Gete toe. Ook uit de Romeinse periode en de vroege, volle en late middeleeuwen zijn verschillende voorbeelden van menselijke activiteit in de Getevallei voorhanden.

Cultuurhistorie

Het ingrijpen van de mens in de beekvallei is duidelijk merkbaar. Zeker in de 13de eeuw werden grachten gegraven zoals de 's-Hertogengracht, gegraven tussen 1221-1235 op bevel van de hertog van Brabant, en de Vloedgracht die in 1235 reeds werd vermeld. Voor het vlot afvoeren van het water waren er sluizen aanwezig in het gebied. Op een kaart van 1665 van Abdij van Park staat bij de splitsing van de Graasbeek-Melsterbeek een sluis weergegeven met daarbij 'sluyse van waer die hoofd grachten gewatert worden'. De grachten in de beekvallei werden dus niet alleen gebruikt voor het afvoeren van overtollig water, maar werden ook benut voor het bevoeden van de gronden zodat een vruchtbaar laagje slib werd afgezet. Afgaande op de vele ontginningscentra in de beekvallei en het ingrijpen van de mens op de waterhuishouding is de ontginning van de Getevallei waarschijnlijk middeleeuws. Deze ontginningen hebben geresulteerd in een nu ook nog uitzonderlijk gaaf beemdenlandschap. Het is een gecompartmenteerd landschap bestaande uit drassige graslanden met als perceelsrandbegroeiing opgaande bomenrijen en populieraanplantingen. De graas- en hooilanden hebben een zeldzaam wordende fauna en flora. De vallei is een aaneengesloten biologisch waardevol complex. De wegen lopen op de valleirand en er lopen opvallend weinig dwarswegen door de vallei wat de gaafheid versterkt.

Aan het einde van de 18de eeuw bestond de vallei hoofdzakelijk uit beemden met perceelsrandbegroeiing en enkele verspreide beboste percelen. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw werden sommige beemden omgezet in populierenaanplantingen en verdween een deel van de perceelsrandbegroeiing. Toch zijn er binnen de ankerplaats verschillende aaneengesloten gebieden met beemden en opgaande bomenrijen die sinds het einde van de 18de eeuw nauwelijks wijzigingen hebben doorgemaakt, enkel de bewoning is toegenomen. Een mooi voorbeeld is het gebied langs de Grote Gete tussen Ganzendries en Drieslinter. In de omgeving van Melkwezer (van Budingen tot Hakendover) werd een ruilverkaveling uitgevoerd waardoor het historische landschap werd aangetast. Ter verbetering van de landbouw in dit gebied werden diverse wegen rechtgetrokken en verhard. De beekvallei kon deels ontsnappen aan de ontwikkelingen, maar delen werden desondanks aangetast door de ingrepen, bijvoorbeeld in de waterhuishouding (drainage) zodat delen van de beemden werden omgezet in akkers.

Nederzettingen

De Getevallei zelf was te laag gelegen voor nederzettingen. De dorpen ontwikkelden zich dan ook aan de valleiranden, waar nu veelal lintbebouwing te zien is. Toch zijn er in de ankerplaats nog een aantal dorpskernen met hoge historische en bouwkundige waarde: Helen, Bos, Budingen, Zoutleeuw en Dormaal.

De gehuchten Helen en Bos vormden sinds de Franse Revolutie de gemeente Helen-Bos, momenteel deelgemeente van Zoutleeuw. Er is zeer weinig bebouwing aanwezig, enkel gelegen langs de hoofdwegen. Helen is landschappelijk prachtig gelegen midden in de Getevallei en wordt gevormd door een kleine agglomeratie bestaande uit een kapel, pastorie en pachthof. De oorsprong van de Sint-Laurentiuskapel is onbekend, in 1761-1769 werd de kapel nagenoeg volledig herbouwd op kosten van de [abdij van Oplinter](#), enkel het laatgotische koor bleef behouden. Andere waardevolle bebouwing bestaat uit een eenvoudige pastorie in neo-traditionele stijl en een middelgrote [vierkantshoeve](#) met laat 18de-eeuws gecementeerd woonhuis en recentere bijgebouwen. Op 2,5 km ten noorden van Helen ligt het gehucht Bos. Het dorp is op de Kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) al zichtbaar langs een bochtige weg. De [Onze-Lieve-Vrouwekapel](#) uit de 16de eeuw is centraal gelegen met aan de achterzijde een open verbinding met het landbouwgebied, aan weerszijden ligt echter recente bebouwing. De kapel is opgetrokken uit voornamelijk bak- en zandsteen (1510 en 1559) met aanpassingen en verbouwingen in de 18de eeuw. Naast de kapel was een klooster gelegen, deze werd echter verlaten op het eind van de 16de eeuw, er zijn nu geen restanten meer aanwezig. Ten zuiden van de dorpskern ligt geïsoleerd in het landschap [Hoeve Boswinning](#). Deze vierkantshoeve dateert uit het midden van de 18de eeuw en bestaat uit een woonhuis, schuur, stallen en een poortgebouw rond een gekasseid erf. De hoeve was ongetwijfeld één van de belangrijkste hoeves van de streek.

Zoutleeuw

Zoutleeuw zou een preromeinse vesting op de 'Casteelberghe' zijn geweest. Zoutleeuw was voor de graven van Brabant een strategisch gelegen stad op de grens met het prinsbisdom Luik. Via zijn verdedigingsrol kreeg het een aantal economische vrijheden die de expansie mogelijk maakte. In de 12de eeuw werd de Kleine Gete bevaarbaar gemaakt en de weg Keulen-Brugge aangelegd waardoor de stad snel economische betekenis kreeg. De Gete was lange tijd een bevaarbare rivier, in de 14de eeuw kwamen er jaarlijks 400 schepen in Zoutleeuw aan, waarvan sommige zelfs uit Antwerpen. Zoutleeuw was een bloeiende middeleeuwse stad. Echter in de 15de eeuw zorgde de Engelse import van laken en de bevaarbaarheid van de Grote Gete tot Tienen samen met de Tachtigjarige Oorlog voor een economisch verval. De stad kreeg in deze periode juist wel een belangrijke strategische betekenis.

De graaf van Leuven bouwde zeker voor 1133 de eerste stadsmuur om de stad te beschermen. Deze omwalling bestond uit een vestingmuur, een gracht van 25 m breed, een voetpad en een smalle gracht. Er waren vijf poorten in de wallen aanwezig om toegang te krijgen tot de stad. Door bevolkingsaan groei kon niet iedereen mee binnen de vesting worden gehuisvest. Rond 1330 werd een tweede stadsmuur aangelegd die een ruimer gebied omvatte. De Uithempoort of Tienese poort bleef behouden, maar de andere poorten werden verplaatst. In 1552 werd gestart met de bouw van de derde wal, deze werd gefaseerd aangelegd. In 1642 werden de deels vervallen vestingen hersteld en aangevuld met aarden versterkingen in de vorm van halve manen of hoornwerken. In 1670 werd besloten dat Zoutleeuw moest worden uitgebouwd als onderdeel van een nieuwe verdedigingslinie tegen de Fransen. Ten zuiden van de stad moest een fortificatie worden uitgebouwd in de vorm van een citadel. In de herfst van 1670 begon men met de bouw die tot 1679 zou duren. Voor de aanleg van dit grote bouwwerk moest een deel van de stad verdwijnen, het klooster van de Dalscholieren werd afgebroken en de Sint-Sulpiciuskerk werd omgevormd tot garnizoenskerk. De omwalling bestond uit wallen, grachten en bastions, gebouwd in aarde. De citadel vormde een dorp op zich, het omvatte kazernes, een kerk, magazijn, gouvernement, bakkerij, barakken, stallen en een hoge batterij. Als extra verdedigingswerken, met name voor de bescherming van de bruggen rond de stad, werden in dezelfde periode redoutes aangelegd. In 1746 verliet het garnizoen de citadel en na verkoop in 1781 begon de afbraak in 1784. De gronden werden daarna verhuurd als grasland. In 1876 werd begonnen met de aanleg van de spoorweg Tienen-Aken, die ook door Zoutleeuw liep. De spoorweg liep dwars door het terrein van de citadel waardoor een deel van de grond werd vergraven. Ook de aanleg van de Stationsstraat en de Nieuwstraat tastten de restanten van de fortificatie aan. Nu verwijzen enkel de perceelsvormen en de grachten nog naar de citadel. Bij kanalisatiewerken van de Kleine Gete werden talrijke concentraties middeleeuws materiaal aangesneden die de oude bewoningsgeschiedenis van de stad illustreren. Bij archeologische opgravingen kwamen meerdere restanten aan het licht van zowel de eerste stadsomwalling als van latere uitbreidingen. Ook enkele oorspronkelijke stadspoorten konden getraceerd worden.

Zoutleeuw verloor zijn strategisch belang toen de Oostenrijkers in de 18de eeuw het prinsbisdom Luik inlijfden. Het stadje Zoutleeuw vormt nu nog een mooi geheel waarin de middeleeuwse structuur, de smalle bochtige straten en ook de profielen, volumes en perspectieven van de gebouwen gaaf bewaard zijn. De Kleine Gete doorkruist de stad in een open bedding, wat zeer beeldbepalend is en een landelijk karakter aan de stad geeft. De stad heeft een hoge concentratie aan bouwkundig erfgoed, met name Gotische en renaissance architectuur rond de kerk en in de Bogaerdestraat. De '[Hal](#)' in Gotische stijl, werd opgetrokken in de 14de eeuw en werd achtereenvolgens gebruikt als broodhuis, schepenhuis, laken- en vleeshal en als gildekamer. Het meest opvallende element is ongetwijfeld de [Gotische Sint-Leonarduskerk](#). In 1231 werd de zetel van de parochie naar Zoutleeuw overgebracht en kort daarna moet de bouw van de kerk gestart zijn. Vermoedelijk was er in de 12de eeuw reeds sprake van een kapel als voorloper van de latere kerk. De huidige kerk kent elementen uit de daaropvolgende eeuwen en werd na beschadiging in 17de en 18de eeuw gerestaureerd. In 1359 werd het eerste Gotische stadhuis gebouwd, maar in 1526 werd door de stadsoverheid beslist om op dezelfde plek een nieuw gebouw op te richten. Het [huidige gebouw](#) werd gebouwd tussen 1530 en 1538 en werd vrij ingrijpend gerestaureerd in 1846-1860. Van het vroegere [Bethaniaklooster](#) rest vandaag enkel nog de schuur; zichtbare resten van de kloostergebouwen ontbreken. Archeologisch onderzoek legde een deel van de oorspronkelijke kloostermuur bloot evenals restanten van de binnenplaats van de kloosterhoeve.

De Stationswijk ten zuidoosten van het stadscentrum is een mooie illustratie van de kortstondige stedelijke expansie op het einde van de 19de eeuw, resulterend in fraaie eclectische villa's met omliggende parken. Een drietal villa's hebben bijzondere waarde vanwege hun typerend park in landschappelijke stijl en de restanten van de omwallingen die in elke tuin aanwezig is. In de tuin van Villa Van Goidtsnoven liggen restanten van de citadel, met name de oude buitengracht. Ook in het park rond Villa Arnauts werd de buitengracht van de oude stadsvest geïntegreerd in het ontwerp. Voor de productie van de bakstenen die nodig waren voor het gebouw, werd specie gewonnen van het terrein waarvan de vijver een relict is, er was tevens een veldoven aanwezig. In het park van Villa Fineau zijn ook nog restanten van de omwalling van de stad aanwezig, met name de muurresten van de 'Kruittoren', de enige stadstoren waarvan nog

bovengrondse resten bewaard zijn.

Vanuit Zoutleeuw loopt een rechte weg naar Dormaal. Deze 10 meter brede steenweg werd aangelegd in 1838 en is met zijn dreefplanting van platanen een beeldbepalend element. De [Sint-Martinuskerk](#) van Dormaal is een klein, homogeen gebouw in classicistische stijl uit de 18de eeuw, gelegen aan de Dormaalse Beek. Bij de kerk liggen de pastorie en een aantal dorpswoningen met bouwkundige waarde.

Budingen

Het centrum van Budingen gaat terug tot een site met walgracht met opper- en neerhof. De kerk staat op het voormalig opperhof en er ligt een hoeve op het neerhof. Daarnaast ligt een voormalige boomgaard, nu met populierenaanplant, met daartussen een toegangspoortje. De [parochiekerk Sint-Cyriacus](#) is een classicistisch gebouw uit de 18de eeuw.

Mottes en hoeves

Behalve deze dorpskernen waren er ook talloze mottes en grote hoeves aan de valleirand van waaruit de vallei ontgonnen werd. In deze streek worden deze veelal 'winning' genoemd, bijvoorbeeld Grazenwinning, Vlierbeekswinning, Boswinning, ... De aanwezigheid van deze gebouwen met vaak defensief karakter kadert in de ligging van dit gebied op de grens van het hertogdom Brabant en het graafschap Loon. De Brabantse hertog verstevigde zijn eerste verdedigingslinie door talrijke steden en mottes op te richten, vaak als controlepost langs belangrijke verkeerswegen. Hieronder worden van zuid naar noord de verschillende belangrijke sites besproken.

De Walsbergenhoeve ligt op een strategische plek in het landschap, een hoge plek met zicht over de vallei en gelegen aan een weg. Deze hoeve is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. Op deze plek lag ooit een oude commanderie van de Maltese orde die vandaaruit de omgeving controleerde. Dergelijke commanderies hadden veelal voorposten en één daarvan was Neder-Walsbergen, waar nu het kasteel van Wommersom gelegen is. Aan de overzijde van de weg bij de Walsbergenhoeve ligt een natuurgebied bestaande uit schraal blauwgrasland, akkers en schaarhout. Vooral blauwgrasland maar ook schaarhout kwam veel voor in de beekvallei en gaan terug tot bepaalde vormen van historisch landschapsbeheer. Nu worden ze enkel nog op deze plek terug gevonden. Op de flank van de Walsbergen werd een omvangrijke concentratie puin en bouw materiaal uit de Romeinse periode opgegraven. De strategische ligging vlakbij meerdere bronnen maakte deze locatie reeds vroeg bijzonder geschikt voor de inplanting van een boerderij. Wat dichterbij de Grote Gete, op de uitlopers van de Walsbergen, werden daarenboven twee Romeinse grafstructuren gelokaliseerd wat de Romeinse aanwezigheid nabij Wommersom benadrukt. Ten zuiden van de ankerplaats loopt daarenboven de oude heerweg Tienen-Tongeren richting Keulen; deze belangrijke verkeersas vormde een aantrekkingspool voor de ontwikkeling van bewoning en de inplanting van grote landbouwdomeinen zoals villa's.

Het kasteel van Wommersom gaat vermoedelijk terug tot een luthof dat niet ouder is dan het midden van de 17de eeuw. Het was gelegen op het kruispunt van twee dreven, ongetwijfeld geïnspireerd door de klassieke, rationele geometrie kenmerkend voor de heraanleg van talrijke 18de-eeuwse landgoederen. Bij het kasteel ligt een hoevecomplex met monumentale poorttoren uit 1862. Het kasteel zelf verviel in de loop van de 19de eeuw. Eind 19de eeuw krijgt het kasteel een nieuwe eigenaar die het heropbouwt in neotraditionele stijl.

Bij het gehucht Broeckem (nu Ganzendries) ten zuiden van Oplinter, bevindt zich de [cisterciënzerabdij Maagdendaal](#). Deze abdij werd gesticht in 1215, en omvatte tijdens haar bloeiperiode een kerk, gasten- en vreemdelingenkwartier, abdissekwartier, kloostergebouwen en aanhorigheden waaronder een brouwerij aan de Gete (zie verder). In de loop van de tijd teisterden verwoesting, brand en vernielingen de gebouwen. De bewaarde gebouwen dateren uit de 17de en vooral 18de eeuw toen de resterende abdijgebouwen tot een grote hoeve werden verbouwd. Iets noordelijker, gelegen op de weg tussen Oplinter en Neerlinter, is het Klein hof ter Meren gelegen. De abdij van Maagdendaal had in de 13de eeuw een Groot- en Klein hof aan deze weg, echter van deze gebouwen zijn geen restanten meer over.

Tussen Terweiden en Grazen ligt Hof ten Rode, eind 12de eeuw gesticht door Abdij van Park voor de ontginning van de drassige gronden langs de Graasbeek en Gete. In het begin werd het domein uitgebaat door de geestelijken zelf, maar vanaf ongeveer 1300 wordt het verpacht. In 1563-1564 werd er een bakstenen woning gebouwd, maar het goed leidt regelmatig onder onregelmatigheden vanwege zijn ligging dichtbij Zoutleeuw. In 1914 werd de oude hoeve vervangen door een herenhuis.

Ten zuidoosten van Grazen liggen een aantal belangrijke hoeves. [Hoeve Stassartswinning](#), daterend uit 1761, bestaat gedeeltelijk nog uit lemen gebouwen. Het Orienteklooster is een voormalige cisterciënzerinnenabdij, voor het eerst vermeld in 1234. De gebouwen werden deels afgebroken en verbouwd tot een herenwoning. In de 19de eeuw werd het complex uitgebreid met een distilleerderij. [Hof ter Lenen](#), gelegen langs de Melsterbeek, behoorde tot de bezittingen van de cisterciënzerinnenabdij van Oriënt. De pachthoeve vormde een omvangrijk complex bestaande uit verschillende losstaande gebouwen omgeven door een gracht. Rondom het gebouwencomplex waren beemden, een hoogstamboomgaard en akkergronden gelegen. Het gebouw met nog een deel van de omringende gracht intact is een mooi bewaard voorbeeld van een 19de-eeuwse herenboerderij.

Juist ten zuiden van Geetbets is een motte gelegen. Deze 13de-eeuwse motte diende om tol te heffen en als bescherming van de scheepvaart op de Melsterbeek, die vroeger ten zuiden van Grazen uitkwam in de Graasbeek. Rond de motte liep vroeger de Overbeek die nu nog als gracht zichtbaar is. Vermoedelijk vormde deze motte het oude leengoed Hof ten Hove, de kern waarrond de gemeente Geetbets zich gevormd heeft. Tijdens een vroege opgraving kwamen sporen van houtbouw aan het licht die mogelijk refereren aan de oprichtingsfase. Het gebouwenbestand werd waarschijnlijk vernield in de 16de eeuw en nadien niet meer hernieuwd. De motte zelf valt op door zijn hogere ligging en is in gebruik als hoogstamboomgaard. Op het neerhof lag de hoeve, die nu nog steeds als landbouwbedrijf in gebruik is en geen waardevolle bebouwing meer kent. Het hof van Vlierbeek ten noorden van Geetbets behoorde toe aan de abdij van Vlierbeek bij Leuven en werd ook wel het Monnikenhof of Vlierbeeks Winning genoemd. Het was de grootste

grondbezitter te Geetbets tijdens het Ancien Régime. Op de Ferrariskaart is het omgrachte perceel met bijna gesloten hoevecomplex weergegeven. In 1925 werd een verbouwing uitgevoerd die tot het huidige uitzicht heeft geleid. In dezelfde periode werd het park heraangelegd in landschappelijke stijl. Van de oorspronkelijke ringgracht is enkel het zuidelijke deel bewaard. De toegang tot het complex wordt verkregen door een lindedreef. Ten noordoosten van Geetbets ligt de Segeraat Hoeve die teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht. Het hier gelegen kasteel de Vreundt bestond onder andere uit een kapel en poortgebouw met twee torens waarvan een deel reeds in de 19de eeuw verdwenen was. De omgrachting is bewaard gebleven in het huidige landschap.

Nabij Rummen is de burcht de Warande gelegen. Op deze plek werd door Arnold van Rummen in de 14de eeuw een groot versterkt kasteel gebouwd. Echter, tijdens oorlogen tussen het graafschap Loon en het prinsbisdom Luik, werd het kasteel in 1365 belegerd en na wekenlange gevechten werd het kasteel tenslotte volledig verwoest. Het kasteel werd niet heropgebouwd, maar er ontstond een bosgebied op de resten, dat vanwege de kalkrijke ondergrond specifieke plantensoorten herbergt. De vele hoogteverschillen in het bos en het microreliëf in de omringende weilanden herinneren aan het kasteel. Een deel van de verdedigingsgrachten is nog zichtbaar aanwezig. Vlakbij de oude burchtsite, langs de Asbeek, werd een concentratie scherven en ijzerbrokken aangetroffen die dateren uit de Romeinse periode. Vermoedelijk betreft het restanten van lokale ijzerwinning of -bewerking. De nabijheid van water was hierbij essentieel. Deze vondst bevestigt de aanwezigheid van Romeinse landelijke bewoning in dit gebied. Aan de weg van Rummen naar Geetbets is het huidige [kasteel van Rummen](#) gelegen. In 1629 werd dit gebouw opgetrokken, het was een indrukwekkend complex bestaande uit een omgracht slot. Alleen de romp van een toren resteert nog in de vijver. Het oorspronkelijke tracé van de muren zou nog zichtbaar zijn in de aangrenzende weide. Van de kasteelhoeve is het monumentale poortgebouw blijven staan. Recent is het complex sterk gerestaureerd. De omgeving werd ingericht in functie van het kasteel, de ligging is gepositioneerd op het kruispunt van twee rechte dreven. Wat nu de Kasteellaan is, was op de Kabinetskaart van de Ferraris een kasteeldreef waar tol op werd geheven, pas later kreeg deze weg een functie voor het doorgaande verkeer.

In het noorden van de ankerplaats bevindt zich het kasteel van Bets voor het eerst vermeld als [Thof ter Elsemer](#) in 1365. De site gaat terug tot een feodale motte, een tweeledig omgracht complex, met één eiland voor het opperhof en één voor het neerhof. Het huidige kasteel dateert van rond 1667 en werd opgebouwd op de funderingen van het neerhof. Op de Ferrariskaart is een driehoekig eiland zichtbaar ten zuiden van het kasteel wat waarschijnlijk het voormalige opperhof was. Het huidige zicht werd bepaald door 19de- en 20ste-eeuwse verbouwingen. Vanuit het kasteel lopen verschillende dreven de omgeving in. In de richting van de doorgaande weg ligt een mooie dubbele dreef van lindebomen.

Watermolens

Op verschillende plaatsen in de ankerplaats liggen molens langs de Gete en zijrivieren. Op het grondgebied van de gemeente Oplinter stonden ooit twee watermolens op de Gete. De watermolen van Broeckem en de watermolen van Nederhem. De molen van Broeckem echter was begin 13de eeuw reeds in onbruik geraakt. De [watermolen van Nederen](#) ligt aan de Grote Gete en dateert van het begin van de 13de eeuw en werd gebruikt voor het malen van graan. Gedurende bepaalde tijd, zeker in de 17de eeuw, was deze molen in bezit van de cisterciënzerinnenabdij van Maagdendaal. In de 15de eeuw was het reeds een dubbele molen, met ook een oliemolen waar uit lijn- en raapzaad olie werd gemalen. Voor de graanmolen ligt een wagenhuis in vakwerkbouw. De [Geensmolen](#) is een watermolen met een vroeg 18de-eeuwse kern en is een uitzonderlijk voorbeeld van een bijzonder krachtige molen met vijf steenkoppels. Bij de molen hoort een ruime hoeve van eind 19de eeuw. De site is gelegen op de samenvloeiing van de Grote en Kleine vliet en de Grote Gete. Nabij de motte van Geetbets is een derde [watermolen](#) gelegen. Het gaat hier om een complex van woning, molen en aanhorigheden, gebouwd in 1672 met recentere wijzigingen. Aan de Melsterbeek bevindt zich de middenslagmolen [Grazenmolen](#). Ook hier gaat het om een complex van verschillende hoevegebouwen en een watermolen, daterend uit 1712 (op de plaats van een oudere molen). Op de Ramshovensebeek zou vlakbij het gehucht Hakendover in de late middeleeuwen een watermolen gelegen hebben, maar deze was reeds afgebroken voor 1623.

Overige landschapselementen

Dwars door de ankerplaats loopt de bedding van de voormalige spoorlijn van Tienen naar Diest met te Drieslinter de aftakking naar Zoutleeuw en Sint-Truiden. De spoorweg werd op verschillende plaatsen aangegrepen om het dorpscentrum ernaar te verleggen/uitbreiden, zoals bijvoorbeeld in Geetbets, Oplinter en Budingen het geval is. De verbinding Diest-Tienen was een belangrijke schakel in het pendelverkeer naar de Waalse mijn- en industriële sites. De spoorweg werd in 1962 buiten dienst gesteld. Omstreeks 1995 werd gestart met de aanleg van fietspaden op de oude spoorbeddingen, die daardoor als geïntegreerd deel van het landschap bleven bestaan.

Een opvallend bos is het Wissenbos, gelegen in de vallei, juist ten westen van Wommersom. Eind 19de, begin 20ste eeuw werden hier wijmen geteeld waaraan het bos zijn naam dankt. In de loop van de 20ste eeuw werd het bos uitgebreid en werden andere soorten aangeplant.

Een opvallend landschappelijk relict is de kapellinde in een zijstraat van Langveld nabij de Kasteeldreef van het kasteel van Rummen. Deze linde was gelegen aan een landweg die schuin naar het noordwesten liep. De scheve oriëntatie van een woning aan de Kasteeldreef doet ook nog herinneren aan deze voormalige landweg.

Sporen van een 'oorlogslandschap': de [Getelinie](#) (18 augustus 1914)

Op 18 augustus 1914 veranderde de Getevallei op korte tijd in een slagveld. Waarom de Getevallei één van de eerste slagvelden van Eerste Wereldoorlog werd, heeft te maken met de opstelling van het Belgische leger. In 1914 zetten militaire strategen voor 's lands verdediging op de drie fortengordels rond Luik, Antwerpen en Namen in. Daar tussenin zocht men een geschikte positie voor de opstelling van het veldleger. Kort voor de oorlog was al opgevallen dat de terreinomstandigheden voor oorlogsvoering bij de Gete gunstig waren: achter een waterlinie, gebruik makend van hoogteverschillen en een moeilijk te overschrijden natte vallei. De westelijke

valleirand is vrijwel overal hoger, waardoor een vanuit het oosten naderende vijand op open terrein in het dal een gemakkelijk doelwit voor de gevechtsbatterijen op de hoger gelegen valleigrond zou vormen. De verwachting was dat troepen vanuit Luik via de uitvalswegen rond Tienen en Jodoigne zouden oprukken. Daarom plaatste het Belgische leger daar de grootste troepenmacht. In het lager gelegen deel van de Getevallei ten noorden van Tienen zou men de Duitse troepenbewegingen de pas kunnen afsnijden door een beperkt aantal punten op de Gete te verdedigen, met name bij brugovergangen. Het beperkt aantal wegen dwong de troepen via flessenhalzen de vallei over te steken, zoals langs de weg Zoutleeuw-Drieslinter, Nieuwerkerken-Budingem, Rummen-Geetbets. Een beperktere troepenmacht volstond hier.

Een combinatie van elementen uit de fysische geografie (reliëf, waterloop, natte vallei), het cultuurhistorische landschap (uitvalswegen, spoorwegen, communicatielijnen) en de militaire strategie, verklaart dus waarom de Gete werd gekozen voor de opstelling van het veldleger en waarom strategisch gezien een onderscheid tussen de bovenloop en de benedenloop van de Gete werd gemaakt. De terreinvoordelen voor het voeren van een verdedigende veldslag werden er maximaal benut.

Toen Duitse verkenners de posities van het Belgisch leger bij de Getevallei lokaliseerden, vond de legerleiding die te dicht bij de noordflank van de Duitse troepen liggen. Daarom besloot bevelhebber von Kluck tot de 'grote schoonmaak'. Het aanvalsdoel was het Belgische veldleger in een omtrekkende beweging ten noorden van Tienen de pas af te snijden, om de terugtrekking naar Antwerpen te verhinderen. Het werd een overrompeling op 18 augustus 1914. De stellingen van de Belgen waren totaal niet opgewassen tegen de overweldigende Duitse troepenmacht, superieur in getalsterkte, artilleriekracht en training. Na enkele uren trokken de Belgen zich terug. De troepen die de terugtocht dekten, leden bij Grimde en Sint-Margriete-Houtem zware verliezen.

Erfgoed van de Getelinie

In honderd jaar is het valleilandschap van de benedenloop van de Gete waar de veldslag plaatsvond, relatief weinig veranderd. Ruimtelijk vormt de Gete een vallei met laag gelegen, graas- en hooilanden, doortrokken van een heel grachtensysteem. De overgang naar de hoger gelegen akkergronden is duidelijk. De bebouwing concentreert zich in dorpen en in lintbebouwing langs de wegen aan de valleirand. Dit karakter van een open beemdenlandschap met een beperkte wegeninfrastructuur en brugovergangen op de Gete heeft de vallei nog altijd. Kortom, de landschappelijke omgevingsfactoren zijn nog zeer gelijkend aan die van de Eerste Wereldoorlog. De zichten op de vallei vanuit hoger gelegen posities ten westen van de Gete zijn sindsdien wel wat ingeperkt door de om zich heen grijpende lintbebouwing langs wegen parallel aan de valleirand, maar de vallei zelf is nog tamelijk gaaf.

Archeologisch WO I-erfgoed is hier waarschijnlijk beperkt aanwezig. De militaire infrastructuur is er nooit sterk uitgebouwd geweest. Daarvoor was de duur van de slag te kortstondig. In het beste geval werden oppervlakkige greppels of loopgraven aangelegd, maar de Getelinie was zeker geen ononderbroken linie van loopgraven. De holle wegen op de valleihellingen boden wel beschutting, maar voor het overige was de Getelinie nauwelijks uitgebouwd, in de verste verte niet vergelijkbaar met het oorlogslandschap zoals dat later in de leperboog tot stand kwam. De archeologische afdruk van het oorlogsgeweld rond de Gete is daardoor beperkt tot ondermeer de sporen van oppervlakkig ingegraven loopgraven, paardengraven en later geruimde, kleine begraafplaatsen.

Het best herkenbaar zijn de nu nog overblijvende militaire begraafplaatsen van [Halen](#), [Sint-Margriete-Houtem](#) en de necropolis van [Grimde](#). In 1914 lag de westelijke valleirand bezaaid met kleine begraafplaatsen met Duitse en/of Belgische graven. De meeste van die begraafplaatsjes zijn geruimd en tot grotere militaire begraafplaatsen geconcentreerd.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Tweede editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1880-1884, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1889-1900, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Herziening derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1900-1930, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Geografisch Instituut, uitgegeven in 1949-1970, schaal 1:25.000.
- Topografische basiskaart numerieke reeks, Nationaal Geografisch Instituut, uitgegeven in 2009, schaal 1:10.000.
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001471, Kapel Sint-Laurentiuskapel: omgeving (G. Paesmans, 01/07/1991).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001141, Stadskern Zoutleeuw (G. Paesmans, 1993).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB000956, Citadel van Zoutleeuw (12/01/1987).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001138, Onze-Lieve-Vrouwekerk, Boswinning, en onmiddellijke omgeving (G. Paesmans, 09/09/1994).
- ALGEMEEN RIJKSARCHIEF 2000: Het kaartboek van de Abdij van Park, 1665, *Cartografische bronnen voor de geschiedenis van het Vlaamse Landschap*.
- CAES W. 2014: De Belgische en Duitse loopgraven uit het begin van de Eerste Wereldoorlog tussen Gete en Schelde, *Haachts Oudheid-en Geschiedkundig Tijdschrift*, 29/2, 125-155.
- CLAES B. 2002: *Castrale mottes in Vlaams-Brabant*, Inventaris en vergelijking, Licentiaatsverhandeling UGent.
- CLAES S. & GULLENTOPS F. 2001: *Toelichtingen bij de geologische kaart van België*, Kaartblad 33, Sint-Truiden, 1:50.000.

- DENEFF R. (red.) 2008: Historische tuinen en parken van Vlaanderen. Inventaris Vlaams-Brabant. Zuidoostelijk Brabant-Haspengouw. Geetbets, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw, *M&L* 16, Vlaamse overheid – Agentschap R-O Vlaanderen, Brussel.
- GOOSSENS E., GULLENTOPS F. & VANDENBERGHE N. s.d.: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Kaartblad 33, Sint-Truiden.
- KEMPENEERS P. 1995: Oostbrabantse plaatsnamen, Oplinter, *Toponymica*, bijdragen en bouwstoffen IX, 7, Instituut voor Naamkunde, Leuven.
- KEMPENEERS P. 2003: Zoutleeuw, een toponymisch-geschiedkundige studie, *Nomina Geografica Flandria*, Monografie XIX, Instituut voor Naamkunde te Leuven.
- KEMPENEERS P. 2005: *Helen-Bos, een toponymisch-geschiedkundige studie*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.
- LODEWIJCKX M. 1991: Linter: onderzoek naar de Romeinse en vroegmiddeleeuwse infrastructuur, *Archeologie* 46, 46-48.
- VERBOVEN H. 2014: Speuren naar sporen van de Eerste Wereldoorlog in de Getevallei, *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Themanummer De Grote Oorlog in Vlaams-Brabant*, Gent, 36-40.
- Databank Landschapsatlas Vlaanderen [CD-rom uitgegeven door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Monumenten en Landschappen], Ankerplaats Valleien van de Grote en Kleine Gete tussen Grimde, Budingen en Dormaal A20050, 2001.

Omvat

- **Passtraat (Zoutleeuw)** In de dorpskern van Dormaal liggen enkele hoogstamboomgaarden, restanten van de vroegere commerciële fruitteelt in en rond Haspengouw. De boomgaarden zijn (deels) omheind met een traditionele veekering van meidoornhaag (*Crataegus monogyna*).
- **Korpse straat 91 (Herk-de-Stad)** Langgerekt en met bomen omzoomd herenboerenpark uit het einde van de 19de eeuw, ten zuiden van een imposante vierkanthoeve uit het einde van de 18de eeuw.
- **Aaraanstraat (Geetbets)** De kasseiweg genaamd Aaraanstraat in Geetbets, was lange tijd een stukje op het traject van de 'Weg op Halen', een verbindingsweg tussen Zoutleeuw en Halen. Deze verbindingsweg werd stapsgewijs verhard. Tegen 1890 was het traject tot Halen helemaal gekasseid, inclusief de Aaraanstraat.
- **Neerlinter (Linter)** De Getestraat is een 350m lange kasseiweg in hoofdzakelijk porfier, occasioneel afgewisseld met strookjes Tiense kwartsiet. Voor 1886 kreeg dit tracé een verharding in kasseien, wat vrij vroeg is voor een buurtweg die naar een vallei leidde.
- **Jan van Heelstraat, Koepoortstraat (Zoutleeuw)** De Koepoortstraat in Zoutleeuw is een landelijke, gedeeltelijk met (meidoorn)hagen en bomenrijen omzoomde weg door de vallei van de Kleine Gete. Deze historische weg is bijna volledig verhard met kasseien in Tiense kwartsiet, een streekeigen materiaal.
- **Kwadehaagweg (Linter)** De Kwadehaag is een 130m lange kasseistrook in porfier gemengd met Tiense kwartsiet en afgeboord in langwerpige tegels van blauwe hardsteen. Het gebruik van tegels als boordstenen is ongewoon, behalve in Linter waar nog enkele buurtwegen met dat materiaal werden verhard.
- **Molenstraat (Zoutleeuw)** Kasseiweg in Tiense kwartsiet op een deel van het tracé van de Molenstraat (Budingens), meer bepaald de aftakking naar de Gete. Het gekasseide gedeelte (138m) is een onderdeel van een langer tracé dat nu enkel nog als voetweg bestaat.
- **Oude Kassei (Zoutleeuw)** De Oude Kassei is een 520m lange kasseiweg op de grens tussen het gehucht Helen-Bos en Zoutleeuw. Een deel werd al al voor 1871 met kasseien verhard. Tegen 1886 was de hele weg tussen Zoutleeuw en Drieslinter verhard.
- **Bronstraat, Hallestraat (Zoutleeuw)** Twee bij elkaar aansluitende kasseiwegen op de grens tussen Booienhoven en Wilderen over een lengte van in totaal 360m. De 290-300cm brede Bronstraat is representatief voor een kasseiweg die homogeen in Tiense kwartsiet is gelegd, met boordstenen in porfier en Tiense kwartsiet. De verharding met kasseien dateert van de 20ste eeuw: tussen 1933-1957.
- **Bonastraat (Linter)** De Negenbunderweg vormt samen met de Bonastraat en de Groeneweg een geheel van 20ste-eeuwse kasseiwegen in Wommersom. Vooral de Negenbunderweg heeft historische waarde omdat hij een onderdeel is van de historische route tussen Tienen en Zoutleeuw over het interfluvium tussen de Grote en de kleine Gete. De Bonastraat en Groeneweg takken daar op aan.
- **Viskotstraat (Linter)** Deze kasseiwegen zijn een samenvoeging van drie buurtwegen, waaronder 1° de Viskotstraat (buurtweg nr. 15) die vrij homogeen in Tiense kwartsiet is gelegd, 2° de Viskotweg en 3° de Narbunderweg.
- **Drieslinter (Linter)** De Hokstraat is een weg door de Getevallei, waarvan het deel aansluitend op de Grote Gete op een merkwaardige manier verhard is: niet met traditionele kasseien, maar met tegels in blauwe hardsteen, waarschijnlijk recuperatiemateriaal.
- **Passtraat (Zoutleeuw)** De Passtraat in Dormaal is een 110m lange kasseistrook in Tiense kwartsiet, met boordstenen eveneens in Tiense kwartsiet, aangezet in graniet. Hij maakt deel uit van de dorpskern van Neer-Dormaal met de Sint-Martinuskerk. De Passtraat is vrij laat verhard, tussen 1932 en 1957, wellicht omwille van het lokale belang van het weggetje.
- **Beekstraat (Zoutleeuw)** Zoutleeuw Beekstraat: er werden meerdere niveaus aangetroffen, en onder voorbehoud ook zwarte lagen.
- **Budingensweg (Zoutleeuw)** Naar aanleiding van de geplande sloop en nieuwbouw met aanhorigheden aan de Freinetschool

werd een archeologisch vooronderzoek en een vervolgonderzoek uitgevoerd.

- **Ganzenkooi (Zoutleeuw)** Tijdens het vooronderzoek werd mogelijk een nederzettingssite daterend uit de ijzertijd vastgesteld.
- **Glabbeekstraat (Geetbets)** Het proefsleuvenonderzoek leverde onder meer een sporensite (met aardewerk) uit de metaaltijden en Romeinse tijd, en een erf uit de Nieuwste Tijd op.

Omvat de aanduiding als

- **Kasteellaan (Geetbets)** Deze bescherming betreft de burcht van Rummen en het Warandebos met de aangrenzende percelen akker- en weiland.
- **Kloosterstraat 40 (Tienen)** De bescherming als landschap betreft de onmiddellijke omgeving van de Cisterciënzerinnenabdij Maegdendaal.
- **Dr. R. Lowetstraat, Groenplaats, Grote Markt, Ridderstraat, Sint-Truidensestraat, Vleesstraat (Zoutleeuw)** De bescherming als landschap omvat de Grote Markt en de omliggende huizen.

Is gerelateerd aan

- **Glabbeekstraat (Geetbets), Boomgaardstraat, Terweidenstraat (Zoutleeuw)** Naar aanleiding van riolerings- en wegeniswerkzaamheden (grachten graven en ruimen, bufferbekkens aanleggen en terrein gebruiken voor grondverbetering) vond een archeologisch vooronderzoek plaats.

Is deel van

- **Geetbets, Grazen, Rummen (Geetbets)**
- **Halen, Zelem (Halen)**
- **Herk-de-Stad, Scholen (Herk-de-Stad)**
- **Drieslinter, Melkwezer, Neerhespen, Neerlinter, Orsmaal-Gussenhoven, Overhespen, Wommersom (Linter)**
- **Bost, Goetsenhoven, Hakendover, Kuntich, Oorbeek, Oplinter, Sint-Margriete-Houtem, Tienen, Vissenaken (Tienen)**
- **Dormaal, Halle-Booienhoven, Helen-Bos, Zoutleeuw (Zoutleeuw)**

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301172>

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791271	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-2	Zoekdata:	24028C0179/00C000
Perceel:	24028C0179/00C000		

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0179/00C000 [24028C0179/00C000]

Informatievraag: Beschermd onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie:** (detail zie bijlage)

Legende

Cultuurhistorische landschappen	Monumenten
Archeologische sites	Overgangszones
Stads- en dorpsgezichten	

Informatievraag: Vastgestelde inventaris onroerend erfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie:** (detail zie bijlage)

Legende

Landschapsatlas	Archeologische zones
Landschapelijk erfgoed	Bouwkundig erfgoed

Informatievraag: Erfgoedlandschap (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in het erfgoedlandschap

Legende

- Landschapelijk erfgoed

Informatievraag: Unesco werelderfgoed (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed is niet opgenomen in de Unesco Werelderfgoedlijst

Legende

- Bufferzones
- Kernzones

Informatievraag: Gebieden geen archeologie (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend erfgoed is niet opgenomen in gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt

Legende

- Gewestelijk
- Gemeentelijk

Informatievraag: Erfgoed plannen (Met juridische gevolgen)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen erfgoed plannen

Legende

- Beheersplannen
- Onroerenderfgoedrichtplannen

Informatievraag: Wetenschappelijke inventaris onroerend erfgoed (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- **Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie:** Bouwkundig (detail zie bijlage)
- **Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie:** Landschappelijk (detail zie bijlage)
- **Valleien van de Grote en Kleine Gete:** Landschappelijk (detail zie bijlage)

Legende

- Archeologische erfgoed elementen
- Archeologische erfgoed gehelen
- Bouwkundig erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed elementen
- Landschappelijk erfgoed gehelen

Informatievraag: Archeologienota's (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen goedgekeurde archeologienota's

Legende

- Archeologienota's

Informatievraag: Eindverslag archeologie (Aanvullend overzicht)

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Het onroerend goed heeft geen eindverslagen van archeologisch onderzoek

Legende

 Eindverslag archeologie

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Beschermd onroerend erfgoed

De minister bevoegd voor onroerend erfgoed kan een goed beschermen als het door de erfgoedwaarden van algemeen belang is. Het moet minimaal in de staat blijven waarin het zich bevond op het moment van de bescherming.

Is het onroerend goed beschermd, dan gelden er verschillende specifieke juridische (per monument, stads- of dorpsgezicht of cultuurhistorisch landschap) gevolgen om het behoud ervan te garanderen. Bovendien kan je beroep doen op verschillende vormen van financiële ondersteuning.

Er zijn vier mogelijke vormen van bescherming: een beschermd monument, een beschermd cultuurhistorisch landschap, een beschermd stads- of dorpsgezicht en een beschermde archeologische site. Binnen elk van deze statuten is het mogelijk om een overgangszone in te stellen. Zo'n zone ondersteunt de erfgoedwaarden van het beschermde goed.

Vastgesteld onroerend erfgoed

De vaststelling van een inventaris is één van de instrumenten die de Vlaamse overheid kan inzetten om onroerend erfgoed te behouden. Hiermee bevestigt de bevoegde minister dat alle erfgoeditems op een vastgestelde lijst erfgoedwaarde bezitten en nog altijd bewaard zijn. Bij een vastgesteld item moet de overheid, eigenaar of beheerder rekening houden met rechtsgevolgen. De rechtsgevolgen zijn minder uitgebreid dan bij een beschermd erfgoed. Bovendien gelden voor alle vastgesteld bouwkundig en landschappelijk erfgoed in Vlaanderen eenzelfde set rechtsgevolgen.

Het onroerenderfgoeddecreet voorziet bevoegdheid voor steden en gemeenten voor het inventariseren van bouwkundig en landschappelijk erfgoed. De Vlaamse overheid inventariseert het archeologisch erfgoed, varend erfgoed en de landschappelijke gehelen (Landschapsatlas).

Erfgoedlandschap

Anders dan bij een bescherming of vaststelling van een onroerend goed verloopt de procedure van een erfgoedlandschap via de regelgeving Ruimtelijke Ordening. Als er voor een gebied een RUP wordt opgemaakt, kan de plannende overheid (gemeente, provincie of Vlaanderen) ervoor kiezen om hier ook een erfgoedlandschap in af te bakenen. Zo kunnen er stedenbouwkundige voorschriften gekoppeld worden aan het erfgoedlandschap waarmee ingezet wordt op erfgoedzorg. Wordt je goed erfgoedlandschap, moet je rekening houden met zorgplicht.

Unesco werelderfgoed

De Werelderfgoedconventie van 1972 betracht cultureel en natuurlijk erfgoed dat van unieke en universele waarde is voor de mensheid, te bewaren en te ontsluiten voor toekomstige generaties. Meer dan 190 lidstaten hebben deze Conventie ondertekend. België is sinds 1996 ook partij bij het Werelderfgoedverdrag. Zowel cultureel als natuurlijk erfgoed, als erfgoed dat daarvan een gecombineerde vorm is, kan voor de Werelderfgoedlijst worden voorgedragen. Vlaanderen telt momenteel zeven beschermingen op de Werelderfgoedlijst: een serie van 13 begijnhoven en van 26 belforten, het atelier Plantin-Moretus, de woning Giuette, de volledige Brugse binnenstad, het Zoniënwoud, de Wortel-Kolonie en begraafplaatsen en herdenkingsites van WO I.

Gebieden geen archeologie

De kaart wordt sinds 2016 periodiek vastgesteld door het agentschap. Op die manier kunnen percelen of gebieden die beantwoorden aan de criteria voor opname op korte termijn op de kaart opgenomen worden. Dit geeft bouwheren, verkavelaars en ontwikkelaars met plannen voor dergelijke percelen de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van een archeologisch vooronderzoek, zonder vertraging en bijkomende kosten.

Plannen

Een goedgekeurd beheersplan legt geen actieve verplichtingen op. Het is en blijft een geconcretiseerde beheersvisie voor een erfgoedplaats. Toch heeft het document in zekere mate een 'dwingend' kader waarbinnen je moet blijven: als je werken wil uitvoeren, moeten ze stroken met de beheersdoelstellingen uit het beheersplan. Zijn de beheersdoelstellingen niet meer passend, dan kan je een aanpassing van het beheersplan aanvragen of een nieuw beheersplan opmaken. De geldigheidsduur van een plan is 24 jaar. In bepaalde gevallen heb je een goedgekeurd beheersplan nodig om een erfgoedpremie aan te vragen.

Geïntervieweerd wetenschappelijk onroerend erfgoed

Het agentschap Onroerend Erfgoed heeft de expliciete opdracht om al het waardevolle onroerend erfgoed in Vlaanderen te inventariseren. Door de jaren heen zijn er meerdere wetenschappelijke inventarissen opgemaakt over bouwkundig, landschappelijk en archeologisch erfgoed.

Geïntervieweerd onroerend erfgoed is opgenomen in een wetenschappelijke inventaris. Zo'n opname heeft geen rechtsgevolgen. Het goed wordt enkel beschreven en gedocumenteerd.

Archeologienota's en nota's

Een bouwheer is in bepaalde gevallen verplicht om een archeologienota toe te voegen aan een vergunningsaanvraag. Hij stelt daarvoor een erkend archeoloog aan om een archeologisch vooronderzoek uit te voeren en een archeologienota op te stellen. Of je verplicht bent een archeologienota toe te voegen aan je vergunningsaanvraag is onder meer afhankelijk van: oppervlakte perceel en bodemingreep, ruimtelijke bestemming van perceel en of het terrein zich situeert in een beschermde archeologische site, in een vastgestelde archeologische zone of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt.

Eindverslag archeologisch onderzoek

Bij bouw- of verkavelingsprojecten maakt een erkend archeoloog verschillende verslagen op om archeologisch erfgoed te documenteren. De bouwheer moet aangeven of er archeologisch erfgoed op het terrein wordt verwacht en hoe hiermee zal worden omgegaan. Een vooronderzoek resulteert in een archeologienota of een nota bij een uitgesteld vooronderzoek. Als uit het vooronderzoek blijkt dat een archeologische site verder onderzocht moet worden, volgt een opgraving, uitgevoerd door een erkend archeoloog. Binnen twee maanden na het veldwerk maakt de archeoloog een archeologierapport met voorlopige bevindingen, dat aantoont dat het werk op het terrein is voltooid en de bouwwerkzaamheden kunnen beginnen. Het definitieve eindverslag, met alle onderzoeksresultaten, wordt binnen twee jaar na de opgraving bezorgd.

Wetgeving

Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 (Belgisch Staatsblad 17 oktober 2013 en 15 april 2014). Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de uitvoering van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

Meer info

www.onroerenderfgoed.be

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van het Agentschap Onroerend Erfgoed, Koning Albert-II-Laan 19, bus 5, 1210 Brussel en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootschalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van het Agentschap Onroerend erfgoed via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Bijlage

Informatieaanvraag Onroerend erfgoed

(Referentienummer: 25-3450 Dorpsstr37-2)

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0179/00C000 [24028C0179/00C000]

Beschermd onroerend erfgoed

Beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek: Kerkhof en pastorietain Heilige Petrus en Paulusparochie

beschermd stads- of dorpsgezicht, intrinsiek

Beknopte karakterisering

Typologies kerkhoven, tuin- en parkbeplantingen, individuele bomen, pastorietuinen

Beschrijving

De bescherming als dorpsgezicht betreft het kerkhof van de parochiekerk en de tuin van de pastorie van de Heilig Petrus en Paulusparochie. Het kerkgebouw en de kerkhofmuur, de pastorie en de ommuring van de pastorietain maken geen deel uit van het dorpsgezicht.

Waarden

Het kerkhof rond de Sint-Pauluskerk en de pastorietain zijn beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de:

Historische waarde

als karakteristieke omgevingselementen en typologisch één geheel vormend met respectievelijk kerk en pastorie.

Is de omvattende aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De Japanse notenboom (Ginkgo biloba) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie te Geetbets.
- **Dorpsstraat 43 (Geetbets)** Een rijk uitgevoerde plattelandskerk opgetrokken in baksteen en Gobertange en bestaande uit een ingebouwde westtoren, een brede beuk van vijf traveeën en een smaller koor met halfronde apsis en oostsacristie.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Pastorietain van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677>

Beschermingsbesluiten

- [Parochiekerk Sint-Paulus met kerkhofmuur, pastorie met ommuring en hekpijlers, Japanse notenboom, kerkhof en pastorietain - https://id.erfgoed.net/besluiten/3615](https://id.erfgoed.net/besluiten/3615)
Definitieve beschermingsbesluiten

Vastgesteld bouwkundig erfgoed: Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie

vastgesteld bouwkundig erfgoed

Beknopte karakterisering

Typologies pastorieën, omheiningsmuren, hekpijlers, gedenktekens

Stijl

Datering tweede helft 18de eeuw

Beschrijving

De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.

Waarden

Architecturale waarde

Historische waarde

Is de aanduiding van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.

Heeft als voorganger

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers bevindt zich de pastorie. Al in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/115125>

Beschermingsbesluiten

- **Besluit tot vaststelling van de inventaris bouwkundig erfgoed in de provincie Vlaams-Brabant -**
<https://id.erfgoed.net/besluiten/14867>
SchrappingsbesluitenVaststellingsbesluiten

Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie

Beknopte karakterisering

Typologies gedenktekens, hekpijlers, omheiningsmuren, pastorieën

Stijl

Datering tweede helft 18de eeuw

Beschrijving

Een vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog, bak- en natuurstenen dubbelhuis met symmetrische en evenwichtige gevelopbouw, gebouwd in 1752-1753.

Historiek

Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers bevindt zich de pastorie. Reeds in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard. De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de grote tiendheffers het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudis en Vlierbeek. Sinds het concordaat is de pastorie eigendom van de gemeente met beschikkingsrecht voor de bedienaars.

Beschrijving

De bak- en natuurstenen (Gobertange) pastorie is opgevat als een dubbelhuis, vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog onder zadeldak (eternietleien) met bakgoot en centraal een bescheiden houten dakkapel met driehoekige bekroning. In de voorgevel werd de dakkapel verwijderd zoals blijkt uit bouwsporen en oude postkaarten.

Achter- en zijgevels tonen een witte bepleistering, in tegenstelling tot de voorgevel met zichtbaar metselwerk en bepleisterde plint. Begin deze eeuw was de voorgevel nog witgekalkt zoals merkbaar op oude postkaarten (één met datumstempel 1923). De hardstenen rondboogdeur met imposten en trapeziumvormige sluitsteen en de houten vleugeldeur met waaivormig bovenlicht dateren vermoedelijk uit de tweede helft van vorige eeuw. In de achtergevel daarentegen bleef de oorspronkelijke deuromlijsting, weliswaar met dichtgemetselde opening bewaard.

Voor het overige zijn voor- en achtergevel identiek uitgewerkt waarbij de hoge rechthoekige vensters voor een symmetrische en evenwichtige gevelopbouw zorgen. Typerend zijn de Gobertange-omlijstingen van platte banden met oren en neuten op het gelijkvloers terwijl op de verdieping de lagere vensters zijn gevat in een licht vooruitspringende bakstenen omlijsting met natuurstenen onderdorpel. Naar analogie met andere voorbeelden mag redelijkerwijze worden verondersteld dat deze bakstenen omkadering oorspronkelijk was bepleisterd en beschilderd zodat het natuursteenaspect werd benaderd. Zoals gebruikelijk bij dergelijk woningtype zijn de zijgevels, op een paar zoldervensters na, volledig blind.

Tegen de linkerzijgevel werd circa 1970 een garage aangebouwd. Zij vervangt het oorspronkelijke bijgebouw (keuken, wasplaats), dat volgens oude postkaarten twee bouwlagen onder zadeldak telde. Links van de voordeur herinnert een gedenkplaat aan Govaart Wendelen (1580-1667), bekend humanist en astronoom, van 1620 tot 1633 pastoor van Geetbets.

Inwendig bleef de dragende structuur met moer- en kinderbalken en traditioneel eiken kapegbint bewaard. De plattegrond toont de klassieke middengang met aan weerszijden telkens twee ruime kamers. De dwarsverbinding naar de tuin is momenteel afgesloten door

de plaatsing van sanitair achteraan in de gang, tegen de dichtgemetselde achterdeur. De binnenafwerking dateert overwegend uit de tweede helft van vorige eeuw: geprofileerd stucplafond op met denticulae versierde consoles en een zwart-witte tegelvloer in de gang, marmeren schouwen, binnendeuren omlijst door gegroefde pilasters en entablement, eiken trap met balusters en gegroefde trappaal. De tweede trappaal met Louis XVI-motieven gaat vermoedelijk terug tot de 18de eeuw.

- BORGERS F. 1949: Geschiedenis van Geetbets. De parochie, *Eigen Schoon en de Brabander* 32, 104-122.
- LEUS G. 1999: *De heren van Bets; Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Geetbets.
- WAUTERS A. 1887: *Géographie et histoire des communes Belges. Arrondissement de Louvain. Canton de Léau*, (anastatische herdruk van 1963), Brussel.

Bak- en zandstenen gebouw met twee verdiepingen uit de tweede helft van de 18de eeuw. Rechthoekige vensters en centrale rondboogdeur op imposten; rechthoekige deur in het bijgebouw. Wijzigingen: dakvenster, beschilderde woning.

Aan de tuindeur (kerkzijde), fraaie zandstenen pijlers geflankeerd door grote volutes.

Waarden

Omvat

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Pastorietuin van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

Is aangeduid als

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** Aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers bevindt zich de pastorie. Al in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie en in de 16de eeuw is er sprake van een schuur, stal en boomgaard.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.
- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De bescherming als monument betreft de pastorie van de Heilige Petrus en Paulusparochie, gebouwd in 1752-1753, met inbegrip van de omheiningsmuur en de hekpijlers.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41819>

Pastorietuin van de Sint-Paulusparochie

Beknopte karakterisering

Typologies omheiningsmuren, hekpijlers, gedenktekens, pastorieën, snoeivormen, individuele bomen, pastorietuinen

Beschrijving

Pastorietuin van 30 are bij een in 1752 gebouwde pastorie; in de voortuin één van de dikste en oudste ginkgo's van België.

De huidige pastorie van Geetbets werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de belangrijkste tiendheffers (het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudus te Leuven en Vlierbeek te Kessel-lo). Het gaat om een bakstenen, zogenaamd dubbelhuis, vijf traveeën breed met de voor- en de achterdeuren in het midden, twee bouwlagen, een zadeldak (momenteel met eternietleien). De hardstenen omlijsting van de rondboogdeur aan de straatzijde en de omlijstingen in Gobertange van de vensters van de benedenverdieping vormen zowat het enige ornament. Tot in de jaren 1970 was ook de straatgevel witgepleisterd of -gekalkt. Ten gevolge van het concordaat tussen Napoleon en paus Pius VII werd de genationaliseerde pastorie aan de gemeente toegewezen, met beschikkingsrecht voor de pastoor. De schuur van de pastorie, die de voortuin aan de rechterzijde afsloot, werd rond 1830 als schoolgebouw gebruikt. Twaalf jaar later werd ze om reden van bouwvalligheid gesloopt en door een nieuw schoolgebouwje vervangen, dat op zijn beurt in 1870 werd afgebroken.

Het pastoorsgoed besloeg niet meer dan 30 are, in vergelijking met de andere pastorieën van de regio eerder krap bemeten. Het grootste gedeelte daarvan werd gevormd door de achtertuin, een onregelmatig perceel van 23 are, dat recentelijk werd heringericht (buxushaagjes, leilinden etc.). Van de achtertuin zijn ons geen oude foto's of afbeeldingen bekend en oude bomen komen er niet in voor. Van de voortuin bestaan verschillende ansichtkaarten, waarop telkens een rond waterbekken te zien is, te midden van een cirkelvormig grasplein, waarrond de weg loopt. De nog bestaande esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) rechts van de pastorie en enkele min of meer in vorm gesnoeide taxussen (*Taxus baccata*) komen eveneens op deze foto's voor. Op recenter fotomateriaal is ook het lage bakstenen muurtje langs de straat te zien met bijzonder fraaie Lodewijk XV-hekpijlers, vermoedelijk gerecycleerde ornamenten die in 1974 werden geplaatst.

Het merkwaardigste element komt echter nooit in beeld, namelijk de reusachtige boom rechts vooraan, een Japanse notenboom (*Ginkgo biloba* L.) met 5 m stamomtrek (3). De boom vertakt op 2 m hoogte en de totale hoogte bedraagt circa 24 m. Volgens de dendrologische inventaris van België staat de dikste Ginkgo van België, met 496 cm stamomtrek, in het kasteeldomein van Rouillon te Anhée-Annevoie. De meting van Rouillon dateert intussen van 1990, maar de Ginkgo van Geetbets, die niet wordt vermeld in deze inventaris, is hoe dan ook veruit een van de tweede dikste van België en zou zelfs niet misstaan in de 'kampioenenlijst' van China, het thuisland van deze soort. In Vlaams-Brabant komen diverse ginkgo's voor met stamomtrekken van meer dan 400 cm, onder meer te Tienen (stadspark, Veldbornstraat, Danebroekestraat) en Leuven (Sint-Geertruiabdij, Villerscollege). Deze bomen behoren ongetwijfeld tot de oudste generatie aanplantingen van deze soort, die in 1727 vanuit Oost-Azië via de plantentuin van Utrecht in Europa werd ingevoerd. Opmerkelijk is dat bomen van deze oudste generatie in de regio Leuven-Tienen-Diest steeds in voormalige kerkelijke goederen worden aangetroffen. Het bouwjaar van de pastorie van Geetbets is wellicht ook het aanplantingsjaar van de ginkgo in de voortuin.

Een interpretatieprobleem: de standplaats van deze boom stemt min of meer overeen met de plaats waar volgens de kadastrale opmetingsschetsen het in 1870 afgebroken schooltje stond...

Merkwaardige bomen (opname 15 mei 2002)

Het cijfer in vet geeft de stamomtrek in centimeters weer. De omtrek wordt standaard gemeten op 150cm hoogte.

- Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) **501** (in 1999 bedroeg de stamomtrek 489 cm).
- Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Oudste kadastrale legger 212 Geetbets, art. 100 nrs. 5 en 10.
- Kadasterarchief Vlaams-Brabant, Kadastrale opmetingsschetsen Geetbets 1843 nr. 3 en 1870 nr. 8.
- *Bouwen door de Eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen – arrondissement Leuven*, Brussel, Ministerie van Nederlandse Cultuur, 1971, p. 113.
- ANDREWS S., *Tree of the year: Ginkgo biloba*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 14-27.
- BAUDOUIN J.C. e.a., *Bomen in België. Dendrologische inventaris 1987-1992*, Stichting Spoelberch-Artois i.s.m. de Belgische Dendrologische Vereniging, 1992, p. 359.
- LEUS G., *De heren van Geetbets. Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Geetbets, Limes Gatia i.s.m. het gemeentebestuur van Geetbets, 1999, p. 209-213.
- LIN JIN-XING, HU YU-SI & WANG XIAN-PU (1995), *Old Ginkgo trees in China*, in *Yearbook 1995 International Dendrological Society*, 1996, p. 32-37.
- PAESMANS G. & DENEFF R., Beschermingsvoorstel St.-Pauluskerk en pastorie met *Ginkgo biloba*, 1999.

Is deel van

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753. Ze bevindt zich aan de noordzijde van de kerk en voorafgegaan door een ommuurde voortuin met fraai gesculpteerde Louis XV-hekpijlers.
- **Geetbets (Geetbets)**

- **Dorpsstraat 37 (Geetbets)** De Japanse notenboom (*Ginkgo biloba*) bevindt zich in de tuin van de in 1752-1753 gebouwde pastorie van de Sint-Paulusparochie te Geetbets.

Is deel van de aanduiding als

- **Dorpsstraat 37, 43 (Geetbets)** De bescherming als dorpsgezicht betreft het kerkhof van de parochiekerk en de tuin van de pastorie van de Heilig Petrus en Paulusparochie.

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172>

Valleien van de Grote en Kleine Gete

Beknopte karakterisering

Typologies burchten, hoeven, kastelen (woningen), kerken, gehuchten, steden, motteheuvels, graslanden, beken, valleien, compartimentenlandschappen, agrarische landschappen, slagvelden

Datering WO I

Beschrijving

De opgenomen delen van de valleien van de Grote en de Kleine Gete worden gesitueerd ten noorden van de steenweg Tienen-Sint-Truiden. Bij Budingen stromen de Grote en Kleine Gete samen in de Gete om na 12 km bij Halen in de Demer uit te monden.

Fysische geografie

Op het einde van het Tertiair werden de rivier/beekvalleien in dit gebied gevormd. Tot dan lag de kustlijn in dit gebied, maar wanneer de zee zich naar het noordwesten terugtrok, kwam een vlakte vrij te liggen waarin zich, vooral tijdens ijstijden, een rivierstelsel kon vormen. Tijdens het quartair kon de Getevallei enigszins opgevuld worden door sedimentatie en door veenvorming. De Getevallei is een relatief brede en vlakke vallei waarin verschillende zijbeken zich bij de Gete voegen; de Graasbeek, de Melsterbeek die lange tijd parallel loopt met de Gete, de Roelbeek, de Leeuwenbeek, de Halensebeek, ... Uiteindelijk stroomt de Gete nabij Halen in de Demer. Dat de beekvalleien archeologisch waardevolle zones zijn, bewijzen onder meer de vondsten van artefacten uit de steentijd zoals op de oever van de Melsterbeek. Het zachte reliëf in combinatie met de nabijheid van water leverde gunstige omstandigheden voor een vroege menselijke bewoning. Dezelfde elementen speelden een rol in latere periodes zoals de metaaltijd. Nabij Utsenaken werd op basis van luchtfoto's een vermoedelijke bronstijd grafheuvel gelokaliseerd op de lichte helling naar de oever van de Grote Gete toe. Ook uit de Romeinse periode en de vroege, volle en late middeleeuwen zijn verschillende voorbeelden van menselijke activiteit in de Getevallei voorhanden.

Cultuurhistorie

Het ingrijpen van de mens in de beekvallei is duidelijk merkbaar. Zeker in de 13de eeuw werden grachten gegraven zoals de 's-

Hertogengracht, gegraven tussen 1221-1235 op bevel van de hertog van Brabant, en de Vloedgracht die in 1235 reeds werd vermeld. Voor het vlot afvoeren van het water waren er sluizen aanwezig in het gebied. Op een kaart van 1665 van Abdij van Park staat bij de splitsing van de Graasbeek-Melsterbeek een sluis weergegeven met daarbij 'sluyse van waer die hooft grachten gewatert worden'. De grachten in de beekvallei werden dus niet alleen gebruikt voor het afvoeren van overtollig water, maar werden ook benut voor het bevloeden van de gronden zodat een vruchtbaar laagje slib werd afgezet. Afgaande op de vele ontginningscentra in de beekvallei en het ingrijpen van de mens op de waterhuishouding is de ontginning van de Getevallei waarschijnlijk middeleeuws. Deze ontginningen hebben geresulteerd in een nu ook nog uitzonderlijk gaaf beemdenlandschap. Het is een gecompartmenteerd landschap bestaande uit drassige graslanden met als perceelsrandbegroeiing opgaande bomenrijen en populieraanplantingen. De graas- en hooilanden hebben een zeldzaam wordende fauna en flora. De vallei is een aaneengesloten biologisch waardevol complex. De wegen lopen op de valleirand en er lopen opvallend weinig dwarswegen door de vallei wat de gaafheid versterkt.

Aan het einde van de 18de eeuw bestond de vallei hoofdzakelijk uit beemden met perceelsrandbegroeiing en enkele verspreide beboste percelen. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw werden sommige beemden omgezet in populierenaanplantingen en verdween een deel van de perceelsrandbegroeiing. Toch zijn er in het gebied verschillende aaneengesloten gebieden met beemden en opgaande bomenrijen die sinds het einde van de 18de eeuw nauwelijks wijzigingen hebben doorgemaakt, enkel de bewoning is toegenomen. Een mooi voorbeeld is het gebied langs de Grote Gete tussen Ganzendries en Drieslinter. In de omgeving van Melkwezer (van Budingen tot Hakendover) werd een ruilverkaveling uitgevoerd waardoor het historische landschap werd aangetast. Ter verbetering van de landbouw in dit gebied werden diverse wegen rechtgetrokken en verhard. De beekvallei kon deels ontsnappen aan de ontwikkelingen, maar delen werden desondanks aangetast door de ingrepen, bijvoorbeeld in de waterhuishouding (drainage) zodat delen van de beemden werden omgezet in akkers.

Nederzettingen

De Getevallei zelf was te laag gelegen voor nederzettingen. De dorpen ontwikkelden zich dan ook aan de valleiranden, waar nu veelal lintbebouwing te zien is. Toch zijn er in het gebied nog een aantal dorpskernen met hoge historische en bouwkundige waarde: Helen, Bos, Budingen, Zoutleeuw en Dormaal.

Helen en Bos

De gehuchten Helen en Bos vormden sinds de Franse Revolutie de gemeente Helen-Bos, momenteel deelgemeente van Zoutleeuw. Er is zeer weinig bebouwing aanwezig, enkel gelegen langs de hoofdwegen. Helen is landschappelijk prachtig gelegen midden in de Getevallei en wordt gevormd door een kleine agglomeratie bestaande uit een kapel, pastorie en pachthof. De oorsprong van de Sint-Laurentiuskapel is onbekend, in 1761-1769 werd de kapel nagenoeg volledig herbouwd op kosten van de [abdij van Oplinter](#), enkel het laatgotische koor bleef behouden. Andere waardevolle bebouwing bestaat uit een eenvoudige pastorie in neo-traditionele stijl en een middelgrote [vierkantshoeve](#) met laat 18de-eeuws gecementeerd woonhuis en recentere bijgebouwen. Op 2,5 km ten noorden van Helen ligt het gehucht Bos. Het dorp is op de Kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) al zichtbaar langs een bochtige weg. De [Onze-Lieve-Vrouwekapel](#) uit de 16de eeuw is centraal gelegen met aan de achterzijde een open verbinding met het landbouwgebied, aan weerszijden ligt echter recente bebouwing. De kapel is opgetrokken uit voornamelijk bak- en zandsteen (1510 en 1559) met aanpassingen en verbouwingen in de 18de eeuw. Naast de kapel was een klooster gelegen, deze werd echter verlaten op het eind van de 16de eeuw, er zijn nu geen restanten meer aanwezig. Ten zuiden van de dorpskern ligt geïsoleerd in het landschap [Hoeve Boswinning](#). Deze vierkantshoeve dateert uit het midden van de 18de eeuw en bestaat uit een woonhuis, schuur, stallen en een poortgebouw rond een gekasseid erf. De hoeve was ongetwijfeld één van de belangrijkste hoeves van de streek.

Zoutleeuw

Zoutleeuw zou een preromeinse vesting op de 'Casteelberghe' zijn geweest. Zoutleeuw was voor de graven van Brabant een strategisch gelegen stad op de grens met het prinsbisdom Luik. Via zijn verdedigingsrol kreeg het een aantal economische vrijheden die de expansie mogelijk maakte. In de 12de eeuw werd de Kleine Gete bevaarbaar gemaakt en de weg Keulen-Brugge aangelegd waardoor de stad snel economische betekenis kreeg. De Gete was lange tijd een bevaarbare rivier, in de 14de eeuw kwamen er jaarlijks 400 schepen in Zoutleeuw aan, waarvan sommige zelfs uit Antwerpen. Zoutleeuw was een bloeiende middeleeuwse stad. Echter in de 15de eeuw zorgde de Engelse import van laken en de bevaarbaarheid van de Grote Gete tot Tienen samen met de Tachtigjarige Oorlog voor een economisch verval. De stad kreeg in deze periode juist wel een belangrijke strategische betekenis.

De graaf van Leuven bouwde zeker voor 1133 de eerste stadsmuur om de stad te beschermen. Deze omwalling bestond uit een vestingmuur, een gracht van 25 m breed, een voetpad en een smalle gracht. Er waren vijf poorten in de wallen aanwezig om toegang te krijgen tot de stad. Door bevolkingsaan groei kon niet iedereen mee binnen de vesting worden gehuisvest. Rond 1330 werd een tweede stadsmuur aangelegd die een ruimer gebied omvatte. De Uithempoort of Tienese poort bleef behouden, maar de andere poorten werden verplaatst. In 1552 werd gestart met de bouw van de derde wal, deze werd gefaseerd aangelegd. In 1642 werden de deels vervallen vestingen hersteld en aangevuld met aarden versterkingen in de vorm van halve manen of hoornwerken. In 1670 werd besloten dat Zoutleeuw moest worden uitgebouwd als onderdeel van een nieuwe verdedigingslinie tegen de Fransen. Ten zuiden van de stad moest een fortificatie worden uitgebouwd in de vorm van een citadel. In de herfst van 1670 begon men met de bouw die tot 1679 zou duren. Voor de aanleg van dit grote bouwwerk moest een deel van de stad verdwijnen, het klooster van de Dalscholieren werd afgebroken en de Sint-Sulpiciuskerk werd omgevormd tot garnizoenskerk. De omwalling bestond uit wallen, grachten en bastions, gebouwd in aarde. De citadel vormde een dorp op zich, het omvatte kazernes, een kerk, magazijn, gouvernement, bakkerij, barakken, stallen en een hoge batterij. Als extra verdedigingswerken, met name voor de bescherming van de bruggen rond de stad, werden in dezelfde periode redoutes aangelegd. In 1746 verliet het garnizoen de citadel en na verkoop in 1781 begon de afbraak in 1784. De gronden werden daarna verhuurd als grasland. In 1876 werd begonnen met de aanleg van de spoorweg Tienen-Aken, die ook door Zoutleeuw liep. De spoorweg liep dwars door het terrein van de citadel waardoor een deel van de grond werd vergraven. Ook de aanleg van de

Stationsstraat en de Nieuwstraat tastten de restanten van de fortificatie aan. Nu verwijzen enkel de perceelsvormen en de grachten nog naar de citadel. Bij kanalisatiewerken van de Kleine Gete werden talrijke concentraties middeleeuws materiaal aangesneden die de oude bewoningsgeschiedenis van de stad illustreren. Bij archeologische opgravingen kwamen meerdere restanten aan het licht van zowel de eerste stadsomwalling als van latere uitbreidingen. Ook enkele oorspronkelijke stadspoorten konden getraceerd worden.

Zoutleeuw verloor zijn strategisch belang toen de Oostenrijkers in de 18de eeuw het prinsbisdom Luik inlijfden. Het stadje Zoutleeuw vormt nu nog een mooi geheel waarin de middeleeuwse structuur, de smalle bochtige straten en ook de profielen, volumes en perspectieven van de gebouwen gaaf bewaard zijn. De Kleine Gete doorkruist de stad in een open bedding, wat zeer beeldbepalend is en een landelijk karakter aan de stad geeft. De stad heeft een hoge concentratie aan bouwkundig erfgoed, met name Gotische en renaissance architectuur rond de kerk en in de Bogaerdestraat. De 'Hal' in Gotische stijl, werd opgetrokken in de 14de eeuw en werd achtereenvolgens gebruikt als broodhuis, schepenhuis, laken- en vleeshal en als gildekamer. Het meest opvallende element is ongetwijfeld de [Gotische Sint-Leonarduskerk](#). In 1231 werd de zetel van de parochie naar Zoutleeuw overgebracht en kort daarna moet de bouw van de kerk gestart zijn. Vermoedelijk was er in de 12de eeuw reeds sprake van een kapel als voorloper van de latere kerk. De huidige kerk kent elementen uit de daaropvolgende eeuwen en werd na beschadiging in 17de en 18de eeuw gerestaureerd. In 1359 werd het eerste Gotische stadhuis gebouwd, maar in 1526 werd door de stadsoverheid beslist om op dezelfde plek een nieuw gebouw op te richten. Het [huidige gebouw](#) werd gebouwd tussen 1530 en 1538 en werd vrij ingrijpend gerestaureerd in 1846-1860. Van het vroegere [Bethaniaklooster](#) rest vandaag enkel nog de schuur; zichtbare resten van de kloostergebouwen ontbreken. Archeologisch onderzoek legde een deel van de oorspronkelijke kloostermuur bloot evenals restanten van de binnenplaats van de kloosterhoeve.

De Stationswijk ten zuidoosten van het stadscentrum is een mooie illustratie van de kortstondige stedelijke expansie op het einde van de 19de eeuw, resulterend in fraaie eclectische villa's met omliggende parken. Een drietal villa's hebben bijzondere waarde vanwege hun typerend park in landschappelijke stijl en de restanten van de omwallingen die in elke tuin aanwezig is. In de tuin van Villa Van Goidtsnoven liggen restanten van de citadel, met name de oude buitengracht. Ook in het park rond Villa Arnauts werd de buitengracht van de oude stadsvest geïntegreerd in het ontwerp. Voor de productie van de bakstenen die nodig waren voor het gebouw, werd specie gewonnen van het terrein waarvan de vijver een relict is, er was tevens een veldoven aanwezig. In het park van Villa Fineau zijn ook nog restanten van de omwalling van de stad aanwezig, met name de muurresten van de 'Kruittoren', de enige stadstoren waarvan nog bovengrondse resten bewaard zijn.

Vanuit Zoutleeuw loopt een rechte weg naar Dormaal. Deze 10 meter brede steenweg werd aangelegd in 1838 en is met zijn dreefbeplanting van platanen een beeldbepalend element. De [Sint-Martinuskerk](#) van Dormaal is een klein, homogeen gebouw in classicistische stijl uit de 18de eeuw, gelegen aan de Dormaalse Beek. Bij de kerk liggen de pastorie en een aantal dorpswoningen met bouwkundige waarde.

Budingen

Het centrum van Budingen gaat terug tot een site met walgracht met opper- en neerhof. De kerk staat op het voormalig opperhof en er ligt een hoeve op het neerhof. Daarnaast ligt een voormalige boomgaard, nu met populierenaanplant, met daartussen een toegangspoortje. De [parochiekerk Sint-Cyriacus](#) is een classicistisch gebouw uit de 18de eeuw.

Mottes en hoeves

Behalve deze dorpskernen waren er ook talloze mottes en grote hoeves aan de valleirand van waaruit de vallei ontgonnen werd. In deze streek worden deze veelal 'winning' genoemd, bijvoorbeeld Grazenwinning, Vlierbeekswinning, Boswinning, ... De aanwezigheid van deze gebouwen met vaak defensief karakter kadert in de ligging van dit gebied op de grens van het hertogdom Brabant en het graafschap Loon. De Brabantse hertog verstevigde zijn eerste verdedigingslinie door talrijke steden en mottes op te richten, vaak als controlepost langs belangrijke verkeerswegen. Hieronder worden van zuid naar noord de verschillende belangrijke sites besproken.

De Walsbergenhoeve ligt op een strategische plek in het landschap, een hoge plek met zicht over de vallei en gelegen aan een weg. Deze hoeve is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. Op deze plek lag ooit een oude commanderie van de Maltese orde die vandaaruit de omgeving controleerde. Dergelijke commanderies hadden veelal voorposten en één daarvan was Neder-Walsbergen, waar nu het kasteel van Wommersom gelegen is. Aan de overzijde van de weg bij de Walsbergenhoeve ligt een natuurgebied bestaande uit schraal blauwgrasland, akkers en schaarhout. Vooral blauwgrasland maar ook schaarhout kwam veel voor in de beekvallei en gaan terug tot bepaalde vormen van historisch landschapsbeheer. Nu worden ze enkel nog op deze plek terug gevonden. Op de flank van de Walsbergen werd een omvangrijke concentratie puin en bouw materiaal uit de Romeinse periode opgegraven. De strategische ligging vlakbij meerdere bronnen maakte deze locatie reeds vroeg bijzonder geschikt voor de inplanting van een boerderij. Wat dichterbij de Grote Gete, op de uitlopers van de Walsbergen, werden daarenboven twee Romeinse grafstructuren gelokaliseerd wat de Romeinse aanwezigheid nabij Wommersom benadrukt. Ten zuiden van het gebied loopt daarenboven de oude heerweg Tienen-Tongeren richting Keulen; deze belangrijke verkeersas vormde een aantrekkingspool voor de ontwikkeling van bewoning en de inplanting van grote landbouwdomeinen zoals villa's.

Het kasteel van Wommersom gaat vermoedelijk terug tot een luthof dat niet ouder is dan het midden van de 17de eeuw. Het was gelegen op het kruispunt van twee dreven, ongetwijfeld geïnspireerd door de klassieke, rationele geometrie kenmerkend voor de heraanleg van talrijke 18de-eeuwse landgoederen. Bij het kasteel ligt een hoevecomplex met monumentale poorttoren uit 1862. Het kasteel zelf verviel in de loop van de 19de eeuw. Eind 19de eeuw krijgt het kasteel een nieuwe eigenaar die het heropbouwt in neotraditionele stijl.

Bij het gehucht Broeckem (nu Ganzendries) ten zuiden van Oplinter, bevindt zich de [cisterciënzerabdij Maagdendaal](#). Deze abdij werd gesticht in 1215, en omvatte tijdens haar bloeiperiode een kerk, gasten- en vreemdelingenkwartier, abdissenkwartier, kloostergebouwen en aanhorigheden waaronder een brouwerij aan de Gete (zie verder). In de loop van de tijd teisterden verwoesting, brand en

vernielingen de gebouwen. De bewaarde gebouwen dateren uit de 17de en vooral 18de eeuw toen de resterende abdijgebouwen tot een grote hoeve werden verbouwd. Iets noordelijker, gelegen op de weg tussen Oplinter en Neerlinter, is het Klein hof ter Meren gelegen. De abdij van Maagdendal had in de 13de eeuw een Groot- en Klein hof aan deze weg, echter van deze gebouwen zijn geen restanten meer over.

Tussen Terweiden en Grazen ligt Hof ten Rode, eind 12de eeuw gesticht door Abdij van Park voor de ontginning van de drassige gronden langs de Graasbeek en Gete. In het begin werd het domein uitgebaat door de geestelijken zelf, maar vanaf ongeveer 1300 wordt het verpacht. In 1563-1564 werd er een bakstenen woning gebouwd, maar het goed leidt regelmatig onder onregelmatigheden vanwege zijn ligging dichtbij Zoutleeuw. In 1914 werd de oude hoeve vervangen door een herenhuis.

Ten zuidoosten van Grazen liggen een aantal belangrijke hoeves. [Hoeve Stassartswinning](#), daterend uit 1761, bestaat gedeeltelijk nog uit lemen gebouwen. Het Orienteklooster is een voormalige cisterciënzerinnenabdij, voor het eerst vermeld in 1234. De gebouwen werden deels afgebroken en verbouwd tot een herenwoning. In de 19de eeuw werd het complex uitgebreid met een distilleerderij. [Hof ter Lenen](#), gelegen langs de Melsterbeek, behoorde tot de bezittingen van de cisterciënzerinnenabdij van Oriënte. De pachthoeve vormde een omvangrijk complex bestaande uit verschillende losstaande gebouwen omgeven door een gracht. Rondom het gebouwencomplex waren beemden, een hoogstamboomgaard en akkergronden gelegen. Het gebouw met nog een deel van de omringende gracht intact is een mooi bewaard voorbeeld van een 19de-eeuwse herenboerderij.

Juist ten zuiden van Geetbets is een motte gelegen. Deze 13de-eeuwse motte diende om tot te heffen en als bescherming van de scheepvaart op de Melsterbeek, die vroeger ten zuiden van Grazen uitkwam in de Graasbeek. Rond de motte liep vroeger de Overbeek die nu nog als gracht zichtbaar is. Vermoedelijk vormde deze motte het oude leengoed Hof ten Hove, de kern waarrond de gemeente Geetbets zich gevormd heeft. Tijdens een vroege opgraving kwamen sporen van houtbouw aan het licht die mogelijk refereren aan de oprichtingsfase. Het gebouwenbestand werd waarschijnlijk vernield in de 16de eeuw en nadien niet meer hernieuwd. De motte zelf valt op door zijn hogere ligging en is in gebruik als hoogstamboomgaard. Op het neerhof lag de hoeve, die nu nog steeds als landbouwbedrijf in gebruik is en geen waardevolle bebouwing meer kent. Het hof van Vlierbeek ten noorden van Geetbets behoorde toe aan de abdij van Vlierbeek bij Leuven en werd ook wel het Monnikenhof of Vlierbeeks Winning genoemd. Het was de grootste grondbezitter te Geetbets tijdens het Ancien Régime. Op de Ferrariskaart is het omgrachte perceel met bijna gesloten hoevecomplex weergegeven. In 1925 werd een verbouwing uitgevoerd die tot het huidige uitzicht heeft geleid. In dezelfde periode werd het park heraangelegd in landschappelijke stijl. Van de oorspronkelijke ringgracht is enkel het zuidelijke deel bewaard. De toegang tot het complex wordt verkregen door een lindedreef. Ten noordoosten van Geetbets ligt de Segeraat Hoeve die teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht. Het hier gelegen kasteel de Vreundt bestond onder andere uit een kapel en poortgebouw met twee torens waarvan een deel reeds in de 19de eeuw verdwenen was. De omgrachting is bewaard gebleven in het huidige landschap.

Nabij Rummen is de burcht de Warande gelegen. Op deze plek werd door Arnold van Rummen in de 14de eeuw een groot versterkt kasteel gebouwd. Echter, tijdens oorlogen tussen het graafschap Loon en het prinsbisdom Luik, werd het kasteel in 1365 belegerd en na wekenlange gevechten werd het kasteel tenslotte volledig verwoest. Het kasteel werd niet heropgebouwd, maar er ontstond een bosgebied op de resten, dat vanwege de kalkrijke ondergrond specifieke plantensoorten herbergt. De vele hoogteverschillen in het bos en het microreliëf in de omringende weilanden herinneren aan het kasteel. Een deel van de verdedigingsgrachten is nog zichtbaar aanwezig. Vlakbij de oude burchtsite, langs de Asbeek, werd een concentratie scherven en ijzerbrokken aangetroffen die dateren uit de Romeinse periode. Vermoedelijk betreft het restanten van lokale ijzerwinning of -bewerking. De nabijheid van water was hierbij essentieel. Deze vondst bevestigt de aanwezigheid van Romeinse landelijke bewoning in dit gebied. Aan de weg van Rummen naar Geetbets is het huidige [kasteel van Rummen](#) gelegen. In 1629 werd dit gebouw opgetrokken, het was een indrukwekkend complex bestaande uit een omgracht slot. Alleen de romp van een toren resteert nog in de vijver. Het oorspronkelijke tracé van de muren zou nog zichtbaar zijn in de aangrenzende weide. Van de kasteelhoeve is het monumentale poortgebouw blijven staan. Recent is het complex sterk gerestaureerd. De omgeving werd ingericht in functie van het kasteel, de ligging is gepositioneerd op het kruispunt van twee rechte dreven. Wat nu de Kasteellaan is, was op de Kabinetskaart van de Ferraris een kasteeldreef waar tol op werd geheven, pas later kreeg deze weg een functie voor het doorgaande verkeer.

In het noorden bevindt zich het kasteel van Bets voor het eerst vermeld als [Thof ter Elsemer](#) in 1365. De site gaat terug tot een feodale motte, een tweeledig omgracht complex, met één eiland voor het opperhof en één voor het neerhof. Het huidige kasteel dateert van rond 1667 en werd opgebouwd op de funderingen van het neerhof. Op de Ferrariskaart is een driehoekig eiland zichtbaar ten zuiden van het kasteel wat waarschijnlijk het voormalige opperhof was. Het huidige zicht werd bepaald door 19de- en 20ste-eeuwse verbouwingen. Vanuit het kasteel lopen verschillende dreven de omgeving in. In de richting van de doorgaande weg ligt een mooie dubbele dreef van lindebomen.

Watermolens

Op verschillende plaatsen in het gebied liggen molens langs de Gete en zijrivieren. Op het grondgebied van de gemeente Oplinter stonden ooit twee watermolens op de Gete. De watermolen van Broeckem en de watermolen van Nederhem. De molen van Broeckem echter was begin 13de eeuw reeds in onbruik geraakt. De [watermolen van Nederen](#) ligt aan de Grote Gete en dateert van het begin van de 13de eeuw en werd gebruikt voor het malen van graan. Gedurende bepaalde tijd, zeker in de 17de eeuw, was deze molen in bezit van de cisterciënzerinnenabdij van Maagdendaal. In de 15de eeuw was het reeds een dubbele molen, met ook een oliemolen waar uit lijn- en raapzaad olie werd gemalen. Voor de graanmolen ligt een wagenhuis in vakwerkbouw. De [Geensmolen](#) is een watermolen met een vroeg 18de-eeuwse kern en is een uitzonderlijk voorbeeld van een bijzonder krachtige molen met vijf steenkoppels. Bij de molen hoort een ruime hoeve van eind 19de eeuw. De site is gelegen op de samenvloeiing van de Grote en Kleine vliet en de Grote Gete. Nabij de motte van Geetbets is een derde [watermolen](#) gelegen. Het gaat hier om een complex van woning, molen en aanhorigheden, gebouwd in 1672 met recentere wijzigingen. Aan de Melsterbeek bevindt zich de middenslagmolen [Grazenmolen](#). Ook hier gaat het om

een complex van verschillende hoevegebouwen en een watermolen, daterend uit 1712 (op de plaats van een oudere molen). Op de Ramshovensebeek zou vlakbij het gehucht Hakendover in de late middeleeuwen een watermolen gelegen hebben, maar deze was reeds afgebroken voor 1623.

Overige landschapselementen

Dwars door het gebied loopt de bedding van de voormalige spoorlijn van Tienen naar Diest met te Drieslinter de aftakking naar Zoutleeuw en Sint-Truiden. De spoorweg werd op verschillende plaatsen aangegrepen om het dorpscentrum ernaar te verleggen/uitbreiden, zoals bijvoorbeeld in Geetbets, Oplinter en Budingen het geval is. De verbinding Diest-Tienen was een belangrijke schakel in het pendelverkeer naar de Waalse mijn- en industriële sites. De spoorweg werd in 1962 buiten dienst gesteld. Omstreeks 1995 werd gestart met de aanleg van fietspaden op de oude spoorbeddingen, die daardoor als geïntegreerd deel van het landschap bleven bestaan.

Een opvallend bos is het Wissenbos, gelegen in de vallei, juist ten westen van Wommersom. Eind 19de, begin 20ste eeuw werden hier wijmen geteeld waaraan het bos zijn naam dankt. In de loop van de 20ste eeuw werd het bos uitgebreid en werden andere soorten aangeplant.

Een opvallend landschappelijk relict is de kapellinde in een zijstraat van Langveld nabij de Kasteeldreef van het kasteel van Rummen. Deze linde was gelegen aan een landweg die schuin naar het noordwesten liep. De scheve oriëntatie van een woning aan de Kasteeldreef doet ook nog herinneren aan deze voormalige landweg.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Geredeuceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Tweede editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1880-1884, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1889-1900, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Herziening derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1900-1930, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Geografisch Instituut, uitgegeven in 1949-1970, schaal 1:25.000.
- Topografische basiskaart numerieke reeks, Nationaal Geografisch Instituut, uitgegeven in 2009, schaal 1:10.000.
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001471, Kapel Sint-Laurentiuskapel: omgeving (G. Paesmans, 01/07/1991).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001141, Stadskern Zoutleeuw (G. Paesmans, 1993).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB000956, Citadel van Zoutleeuw (12/01/1987).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001138, Onze-Lieve-Vrouwerker, Boswinning, en onmiddellijke omgeving (G. Paesmans, 09/09/1994).
- ALGEMEEN RIJKSARCHIEF 2000: Het kaartboek van de Abdij van Park, 1665, *Cartografische bronnen voor de geschiedenis van het Vlaamse Landschap*.
- CLAES B. 2002: *Castrale mottes in Vlaams-Brabant*, Inventaris en vergelijking, Licentiaatsverhandeling UGent.
- CLAES S. & GULLENTOPS F. 2001: *Toelichtingen bij de geologische kaart van België*, Kaartblad 33, Sint-Truiden, 1:50.000.
- DENEFF R. (red.) 2008: Historische tuinen en parken van Vlaanderen. Inventaris Vlaams-Brabant. Zuidoostelijk Brabant-Haspengouw. Geetbets, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw, *M&L* 16, Vlaamse overheid – Agentschap R-O Vlaanderen, Brussel.
- GOOSSENS E., GULLENTOPS F. & VANDENBERGHE N. s.d.: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Kaartblad 33, Sint-Truiden.
- KEMPENEERS P. 1995: Oostbrabantse plaatsnamen, Oplinter, *Toponymica*, bijdragen en bouwstoffen IX, 7, Instituut voor Naamkunde, Leuven.
- KEMPENEERS P. 2003: Zoutleeuw, een toponymisch-geschiedkundige studie, *Nomina Geografica Flandria*, Monografie XIX, Instituut voor Naamkunde te Leuven.
- KEMPENEERS P. 2005: *Helen-Bos, een toponymisch-geschiedkundige studie*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.
- LODEWIJCKX M. 1991: Linter: onderzoek naar de Romeinse en vroegmiddeleeuwse infrastructuur, *Archeologie* 46, 46-48.
- Databank Landschapsatlas Vlaanderen [CD-rom uitgegeven door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Monumenten en Landschappen], Ankerplaats Valleien van de Grote en Kleine Gete tussen Grimde, Budingen en Dormaal A20050, 2001.

De opgenomen delen van de valleien van de Grote en de Kleine Gete worden gesitueerd ten noorden van de steenweg Tienen-Sint-Truiden. Bij Budingen stromen de Grote en Kleine Gete samen in de Gete om na 12 km bij Halen in de Demer uit te monden.

Fysische geografie

Op het einde van het Tertiair werden de rivier/beekvalleien in dit gebied gevormd. Tot dan lag de kustlijn in dit gebied, maar wanneer de

zee zich naar het noordwesten terugtrok, kwam een vlakte vrij te liggen waarin zich, vooral tijdens ijstijden, een rivierstelsel kon vormen. Tijdens het quartair kon de Getevallei enigszins opgevuld worden door sedimentatie en door veenvorming. De Getevallei is een relatief brede en vlakke vallei waarin verschillende zijbeken zich bij de Gete voegen; de Graasbeek, de Melsterbeek die lange tijd parallel loopt met de Gete, de Roelbeek, de Leeuwenbeek, de Halensebeek, ... Uiteindelijk stroomt de Gete nabij Halen in de Demer. Dat de beekvalleien archeologisch waardevolle zones zijn, bewijzen onder meer de vondsten van artefacten uit de steentijd zoals op de oever van de Melsterbeek. Het zachte reliëf in combinatie met de nabijheid van water leverde gunstige omstandigheden voor een vroege menselijke bewoning. Dezelfde elementen speelden een rol in latere periodes zoals de metaaltijd. Nabij Utsenaken werd op basis van luchtfoto's een vermoedelijke bronstijd grafheuvel gelokaliseerd op de lichte helling naar de oever van de Grote Gete toe. Ook uit de Romeinse periode en de vroege, volle en late middeleeuwen zijn verschillende voorbeelden van menselijke activiteit in de Getevallei voorhanden.

Cultuurhistorie

Het ingrijpen van de mens in de beekvallei is duidelijk merkbaar. Zeker in de 13de eeuw werden grachten gegraven zoals de 's-Hertogengracht, gegraven tussen 1221-1235 op bevel van de hertog van Brabant, en de Vloedgracht die in 1235 reeds werd vermeld. Voor het vlot afvoeren van het water waren er sluizen aanwezig in het gebied. Op een kaart van 1665 van Abdij van Park staat bij de splitsing van de Graasbeek-Melsterbeek een sluis weergegeven met daarbij 'sluyse van waer die hoofd grachten gewatert worden'. De grachten in de beekvallei werden dus niet alleen gebruikt voor het afvoeren van overtollig water, maar werden ook benut voor het bevloeien van de gronden zodat een vruchtbaar laagje slib werd afgezet. Afgaande op de vele ontginningscentra in de beekvallei en het ingrijpen van de mens op de waterhuishouding is de ontginning van de Getevallei waarschijnlijk middeleeuws. Deze ontginningen hebben geresulteerd in een nu ook nog uitzonderlijk gaaf beemdenlandschap. Het is een gecompartmenteerd landschap bestaande uit drassige graslanden met als perceelsrandbegroeiing opgaande bomenrijen en populieraanplantingen. De graas- en hooilanden hebben een zeldzaam wordende fauna en flora. De vallei is een aaneengesloten biologisch waardevol complex. De wegen lopen op de valleirand en er lopen opvallend weinig dwarswegen door de vallei wat de gaafheid versterkt.

Aan het einde van de 18de eeuw bestond de vallei hoofdzakelijk uit beemden met perceelsrandbegroeiing en enkele verspreide beboste percelen. Vanaf de tweede helft van de 19de eeuw werden sommige beemden omgezet in populierenaanplantingen en verdween een deel van de perceelsrandbegroeiing. Toch zijn er binnen de ankerplaats verschillende aaneengesloten gebieden met beemden en opgaande bomenrijen die sinds het einde van de 18de eeuw nauwelijks wijzigingen hebben doorgemaakt, enkel de bewoning is toegenomen. Een mooi voorbeeld is het gebied langs de Grote Gete tussen Ganzendries en Drieslinter. In de omgeving van Melkwezer (van Budingen tot Hakendover) werd een ruilverkaveling uitgevoerd waardoor het historische landschap werd aangetast. Ter verbetering van de landbouw in dit gebied werden diverse wegen rechtgetrokken en verhard. De beekvallei kon deels ontsnappen aan de ontwikkelingen, maar delen werden desondanks aangetast door de ingrepen, bijvoorbeeld in de waterhuishouding (drainage) zodat delen van de beemden werden omgezet in akkers.

Nederzettingen

De Getevallei zelf was te laag gelegen voor nederzettingen. De dorpen ontwikkelden zich dan ook aan de valleiranden, waar nu veelal lintbebouwing te zien is. Toch zijn er in de ankerplaats nog een aantal dorpskernen met hoge historische en bouwkundige waarde: Helen, Bos, Budingen, Zoutleeuw en Dormaal.

Helen en Bos

De gehuchten Helen en Bos vormden sinds de Franse Revolutie de gemeente Helen-Bos, momenteel deelgemeente van Zoutleeuw. Er is zeer weinig bebouwing aanwezig, enkel gelegen langs de hoofdwegen. Helen is landschappelijk prachtig gelegen midden in de Getevallei en wordt gevormd door een kleine agglomeratie bestaande uit een kapel, pastorie en pachtthof. De oorsprong van de Sint-Laurentiuskapel is onbekend, in 1761-1769 werd de kapel nagenoeg volledig herbouwd op kosten van de [abdij van Oplinter](#), enkel het laatgotische koor bleef behouden. Andere waardevolle bebouwing bestaat uit een eenvoudige pastorie in neo-traditionele stijl en een middelgrote [vierkantshoeve](#) met laat 18de-eeuws gecementeerd woonhuis en recentere bijgebouwen. Op 2,5 km ten noorden van Helen ligt het gehucht Bos. Het dorp is op de Kabinetskaart van de Ferraris (1770-1778) al zichtbaar langs een bochtige weg. De [Onze-Lieve-Vrouwekapel](#) uit de 16de eeuw is centraal gelegen met aan de achterzijde een open verbinding met het landbouwgebied, aan weerszijden ligt echter recente bebouwing. De kapel is opgetrokken uit voornamelijk bak- en zandsteen (1510 en 1559) met aanpassingen en verbouwingen in de 18de eeuw. Naast de kapel was een klooster gelegen, deze werd echter verlaten op het eind van de 16de eeuw, er zijn nu geen restanten meer aanwezig. Ten zuiden van de dorpskern ligt geïsoleerd in het landschap [Hoeve Boswinning](#). Deze vierkantshoeve dateert uit het midden van de 18de eeuw en bestaat uit een woonhuis, schuur, stallingen en een poortgebouw rond een gekasseid erf. De hoeve was ongetwijfeld één van de belangrijkste hoeves van de streek.

Zoutleeuw

Zoutleeuw zou een preromeinse vesting op de 'Casteelberghe' zijn geweest. Zoutleeuw was voor de graven van Brabant een strategisch gelegen stad op de grens met het prinsbisdom Luik. Via zijn verdedigingsrol kreeg het een aantal economische vrijheden die de expansie mogelijk maakte. In de 12de eeuw werd de Kleine Gete bevaarbaar gemaakt en de weg Keulen-Brugge aangelegd waardoor de stad snel economische betekenis kreeg. De Gete was lange tijd een bevaarbare rivier, in de 14de eeuw kwamen er jaarlijks 400 schepen in Zoutleeuw aan, waarvan sommige zelfs uit Antwerpen. Zoutleeuw was een bloeiende middeleeuwse stad. Echter in de 15de eeuw zorgde de Engelse import van laken en de bevaarbaarheid van de Grote Gete tot Tienen samen met de Tachtigjarige Oorlog voor een economisch verval. De stad kreeg in deze periode juist wel een belangrijke strategische betekenis.

De graaf van Leuven bouwde zeker voor 1133 de eerste stadsmuur om de stad te beschermen. Deze omwalling bestond uit een vestingmuur, een gracht van 25 m breed, een voetpad en een smalle gracht. Er waren vijf poorten in de wallen aanwezig om toegang te

krijgen tot de stad. Door bevolkingsaangroei kon niet iedereen mee binnen de vesting worden gehuisvest. Rond 1330 werd een tweede stadsmuur aangelegd die een ruimer gebied omvatte. De Uithempoort of Tiensepoort bleef behouden, maar de andere poorten werden verplaatst. In 1552 werd gestart met de bouw van de derde wal, deze werd gefaseerd aangelegd. In 1642 werden de deels vervallen vestingen hersteld en aangevuld met aarden versterkingen in de vorm van halve manen of hoornwerken. In 1670 werd besloten dat Zoutleeuw moest worden uitgebouwd als onderdeel van een nieuwe verdedigingslinie tegen de Fransen. Ten zuiden van de stad moest een fortificatie worden uitgebouwd in de vorm van een citadel. In de herfst van 1670 begon men met de bouw die tot 1679 zou duren. Voor de aanleg van dit grote bouwwerk moest een deel van de stad verdwijnen, het klooster van de Dalscholieren werd afgebroken en de Sint-Sulpiciuskerk werd omgevormd tot garnizoenskerk. De omwalling bestond uit wallen, grachten en bastions, gebouwd in aarde. De citadel vormde een dorp op zich, het omvatte kazernes, een kerk, magazijn, gouvernement, bakkerij, barakken, stallen en een hoge batterij. Als extra verdedigingswerken, met name voor de bescherming van de bruggen rond de stad, werden in dezelfde periode redoutes aangelegd. In 1746 verliet het garnizoen de citadel en na verkoop in 1781 begon de afbraak in 1784. De gronden werden daarna verhuurd als grasland. In 1876 werd begonnen met de aanleg van de spoorweg Tienen-Aken, die ook door Zoutleeuw liep. De spoorweg liep dwars door het terrein van de citadel waardoor een deel van de grond werd vergraven. Ook de aanleg van de Stationsstraat en de Nieuwstraat tastten de restanten van de fortificatie aan. Nu verwijzen enkel de perceelsvormen en de grachten nog naar de citadel. Bij kanalisatiewerken van de Kleine Gete werden talrijke concentraties middeleeuws materiaal aangesneden die de oude bewoningsgeschiedenis van de stad illustreren. Bij archeologische opgravingen kwamen meerdere restanten aan het licht van zowel de eerste stadsomwalling als van latere uitbreidingen. Ook enkele oorspronkelijke stadspoorten konden getraceerd worden.

Zoutleeuw verloor zijn strategisch belang toen de Oostenrijkers in de 18de eeuw het prinsbisdom Luik inlijfden. Het stadje Zoutleeuw vormt nu nog een mooi geheel waarin de middeleeuwse structuur, de smalle bochtige straten en ook de profielen, volumes en perspectieven van de gebouwen gaaf bewaard zijn. De Kleine Gete doorkruist de stad in een open bedding, wat zeer beeldbepalend is en een landelijk karakter aan de stad geeft. De stad heeft een hoge concentratie aan bouwkundig erfgoed, met name Gotische en renaissance architectuur rond de kerk en in de Bogaerdestraat. De 'Hal' in Gotische stijl, werd opgetrokken in de 14de eeuw en werd achtereenvolgens gebruikt als broodhuis, schepenhuis, laken- en vleeshal en als gildekamer. Het meest opvallende element is ongetwijfeld de [Gotische Sint-Leonarduskerk](#). In 1231 werd de zetel van de parochie naar Zoutleeuw overgebracht en kort daarna moet de bouw van de kerk gestart zijn. Vermoedelijk was er in de 12de eeuw reeds sprake van een kapel als voorloper van de latere kerk. De huidige kerk kent elementen uit de daaropvolgende eeuwen en werd na beschadiging in 17de en 18de eeuw gerestaureerd. In 1359 werd het eerste Gotische stadhuis gebouwd, maar in 1526 werd door de stadsoverheid beslist om op dezelfde plek een nieuw gebouw op te richten. Het [huidige gebouw](#) werd gebouwd tussen 1530 en 1538 en werd vrij ingrijpend gerestaureerd in 1846-1860. Van het vroegere [Bethaniaklooster](#) rest vandaag enkel nog de schuur; zichtbare resten van de kloostergebouwen ontbreken. Archeologisch onderzoek legde een deel van de oorspronkelijke kloostermuur bloot evenals restanten van de binnenplaats van de kloosterhoeve.

De Stationswijk ten zuidoosten van het stadscentrum is een mooie illustratie van de kortstondige stedelijke expansie op het einde van de 19de eeuw, resulterend in fraaie eclectische villa's met omliggende parken. Een drietal villa's hebben bijzondere waarde vanwege hun typerend park in landschappelijke stijl en de restanten van de omwallingen die in elke tuin aanwezig is. In de tuin van Villa Van Goidtsnoven liggen restanten van de citadel, met name de oude buitengracht. Ook in het park rond Villa Arnauts werd de buitengracht van de oude stadsvest geïntegreerd in het ontwerp. Voor de productie van de bakstenen die nodig waren voor het gebouw, werd specie gewonnen van het terrein waarvan de vijver een relict is, er was tevens een veldoven aanwezig. In het park van Villa Fineau zijn ook nog restanten van de omwalling van de stad aanwezig, met name de muurresten van de 'Kruittoren', de enige stadstoren waarvan nog bovengrondse resten bewaard zijn.

Vanuit Zoutleeuw loopt een rechte weg naar Dormaal. Deze 10 meter brede steenweg werd aangelegd in 1838 en is met zijn dreefplanting van platanen een beeldbepalend element. De [Sint-Martinuskerk](#) van Dormaal is een klein, homogeen gebouw in classicistische stijl uit de 18de eeuw, gelegen aan de Dormaalse Beek. Bij de kerk liggen de pastorie en een aantal dorpswoningen met bouwkundige waarde.

Budingen

Het centrum van Budingen gaat terug tot een site met walgracht met opper- en neerhof. De kerk staat op het voormalig opperhof en er ligt een hoeve op het neerhof. Daarnaast ligt een voormalige boomgaard, nu met populierenaanplant, met daartussen een toegangspoortje. De [parochiekerk Sint-Cyriacus](#) is een classicistisch gebouw uit de 18de eeuw.

Mottes en hoeves

Behalve deze dorpskernen waren er ook talloze mottes en grote hoeves aan de valleirand van waaruit de vallei ontgonnen werd. In deze streek worden deze veelal 'winning' genoemd, bijvoorbeeld Grazenwinning, Vlierbeekswinning, Boswinning, ... De aanwezigheid van deze gebouwen met vaak defensief karakter kadert in de ligging van dit gebied op de grens van het hertogdom Brabant en het graafschap Loon. De Brabantse hertog verstevigde zijn eerste verdedigingslinie door talrijke steden en mottes op te richten, vaak als controlepost langs belangrijke verkeerswegen. Hieronder worden van zuid naar noord de verschillende belangrijke sites besproken.

De Walsbergenhoeve ligt op een strategische plek in het landschap, een hoge plek met zicht over de vallei en gelegen aan een weg. Deze hoeve is reeds aanwezig op de Ferrariskaart. Op deze plek lag ooit een oude commanderie van de Maltese orde die vandaaruit de omgeving controleerde. Dergelijke commanderies hadden veelal voorposten en één daarvan was Neder-Walsbergen, waar nu het kasteel van Wommersom gelegen is. Aan de overzijde van de weg bij de Walsbergenhoeve ligt een natuurgebied bestaande uit schraal blauwgrasland, akkers en schaarhout. Vooral blauwgrasland maar ook schaarhout kwam veel voor in de beekvallei en gaan terug tot bepaalde vormen van historisch landschapsbeheer. Nu worden ze enkel nog op deze plek terug gevonden. Op de flank van de Walsbergen werd een omvangrijke concentratie puin en bouw materiaal uit de Romeinse periode opgegraven. De strategische ligging vlakbij meerdere bronnen maakte deze locatie reeds vroeg bijzonder geschikt voor de inplanting van een boerderij. Wat dichterbij de

Grote Gete, op de uitlopers van de Walsbergen, werden daarenboven twee Romeinse grafstructuren gelokaliseerd wat de Romeinse aanwezigheid nabij Wommersom benadrukt. Ten zuiden van de ankerplaats loopt daarenboven de oude heerweg Tienen-Tongerren richting Keulen; deze belangrijke verkeersas vormde een aantrekkingspool voor de ontwikkeling van bewoning en de inplanting van grote landbouwdomeinen zoals villa's.

Het kasteel van Wommersom gaat vermoedelijk terug tot een luthof dat niet ouder is dan het midden van de 17de eeuw. Het was gelegen op het kruispunt van twee dreven, ongetwijfeld geïnspireerd door de klassieke, rationele geometrie kenmerkend voor de heraanleg van talrijke 18de-eeuwse landgoederen. Bij het kasteel ligt een hoevecomplex met monumentale poorttoren uit 1862. Het kasteel zelf verviel in de loop van de 19de eeuw. Eind 19de eeuw krijgt het kasteel een nieuwe eigenaar die het heropbouwt in neotraditionele stijl.

Bij het gehucht Broeckem (nu Ganzendries) ten zuiden van Oplinter, bevindt zich de [cisterciënzerabdij Maagdendaal](#). Deze abdij werd gesticht in 1215, en omvatte tijdens haar bloeiperiode een kerk, gasten- en vreemdelingenkwartier, abdissekwartier, kloostergebouwen en aanhorigheden waaronder een brouwerij aan de Gete (zie verder). In de loop van de tijd teisterden verwoesting, brand en vernielingen de gebouwen. De bewaarde gebouwen dateren uit de 17de en vooral 18de eeuw toen de resterende abdijgebouwen tot een grote hoeve werden verbouwd. Iets noordelijker, gelegen op de weg tussen Oplinter en Neerlinter, is het Klein hof ter Meren gelegen. De abdij van Maagdendal had in de 13de eeuw een Groot- en Klein hof aan deze weg, echter van deze gebouwen zijn geen restanten meer over.

Tussen Terweiden en Grazen ligt Hof ten Rode, eind 12de eeuw gesticht door Abdij van Park voor de ontginning van de drassige gronden langs de Graasbeek en Gete. In het begin werd het domein uitgebaat door de geestelijken zelf, maar vanaf ongeveer 1300 wordt het verpacht. In 1563-1564 werd er een bakstenen woning gebouwd, maar het goed leidt regelmatig onder onregelmatigheden vanwege zijn ligging dichtbij Zoutleeuw. In 1914 werd de oude hoeve vervangen door een herenhuis.

Ten zuidoosten van Grazen liggen een aantal belangrijke hoeves. [Hoeve Stassartswinning](#), daterend uit 1761, bestaat gedeeltelijk nog uit lemen gebouwen. Het Orienteklooster is een voormalige cisterciënzerinnenabdij, voor het eerst vermeld in 1234. De gebouwen werden deels afgebroken en verbouwd tot een herenwoning. In de 19de eeuw werd het complex uitgebreid met een distilleerderij. [Hof ter Lenen](#), gelegen langs de Melsterbeek, behoorde tot de bezittingen van de cisterciënzerinnenabdij van Oriënte. De pachthoeve vormde een omvangrijk complex bestaande uit verschillende losstaande gebouwen omgeven door een gracht. Rondom het gebouwencomplex waren beemden, een hoogstamboomgaard en akkergronden gelegen. Het gebouw met nog een deel van de omringende gracht intact is een mooi bewaard voorbeeld van een 19de-eeuwse herenboerderij.

Juist ten zuiden van Geetbets is een motte gelegen. Deze 13de-eeuwse motte diende om tol te heffen en als bescherming van de scheepvaart op de Melsterbeek, die vroeger ten zuiden van Grazen uitkwam in de Graasbeek. Rond de motte liep vroeger de Overbeek die nu nog als gracht zichtbaar is. Vermoedelijk vormde deze motte het oude leengoed Hof ten Hove, de kern waarrond de gemeente Geetbets zich gevormd heeft. Tijdens een vroege opgraving kwamen sporen van houtbouw aan het licht die mogelijk refereren aan de oprichtingsfase. Het gebouwenbestand werd waarschijnlijk vernield in de 16de eeuw en nadien niet meer hernieuwd. De motte zelf valt op door zijn hogere ligging en is in gebruik als hoogstamboomgaard. Op het neerhof lag de hoeve, die nu nog steeds als landbouwbedrijf in gebruik is en geen waardevolle bebouwing meer kent. Het hof van Vlierbeek ten noorden van Geetbets behoorde toe aan de abdij van Vlierbeek bij Leuven en werd ook wel het Monnikenhof of Vlierbeeks Winning genoemd. Het was de grootste grondbezitter te Geetbets tijdens het Ancien Régime. Op de Ferrariskaart is het omgrachte perceel met bijna gesloten hoevecomplex weergegeven. In 1925 werd een verbouwing uitgevoerd die tot het huidige uitzicht heeft geleid. In dezelfde periode werd het park heraangelegd in landschappelijke stijl. Van de oorspronkelijke ringgracht is enkel het zuidelijke deel bewaard. De toegang tot het complex wordt verkregen door een lindedreef. Ten noordoosten van Geetbets ligt de Segeraat Hoeve die teruggaat op een laatmiddeleeuwse site met walgracht. Het hier gelegen kasteel de Vreundt bestond onder andere uit een kapel en poortgebouw met twee torens waarvan een deel reeds in de 19de eeuw verdwenen was. De omgrachting is bewaard gebleven in het huidige landschap.

Nabij Rummen is de burcht de Warande gelegen. Op deze plek werd door Arnold van Rummen in de 14de eeuw een groot versterkt kasteel gebouwd. Echter, tijdens oorlogen tussen het graafschap Loon en het prinsbisdom Luik, werd het kasteel in 1365 belegerd en na wekenlange gevechten werd het kasteel tenslotte volledig verwoest. Het kasteel werd niet heropgebouwd, maar er ontstond een bosgebied op de resten, dat vanwege de kalkrijke ondergrond specifieke plantensoorten herbergt. De vele hoogteverschillen in het bos en het microreliëf in de omringende weilanden herinneren aan het kasteel. Een deel van de verdedigingsgrachten is nog zichtbaar aanwezig. Vlakbij de oude burchtsite, langs de Asbeek, werd een concentratie scherven en ijzerbrokken aangetroffen die dateren uit de Romeinse periode. Vermoedelijk betreft het restanten van lokale ijzerwinning of -bewerking. De nabijheid van water was hierbij essentieel. Deze vondst bevestigt de aanwezigheid van Romeinse landelijke bewoning in dit gebied. Aan de weg van Rummen naar Geetbets is het huidige [kasteel van Rummen](#) gelegen. In 1629 werd dit gebouw opgetrokken, het was een indrukwekkend complex bestaande uit een omgracht slot. Alleen de romp van een toren resteert nog in de vijver. Het oorspronkelijke tracé van de muren zou nog zichtbaar zijn in de aangrenzende weide. Van de kasteelhoeve is het monumentale poortgebouw blijven staan. Recent is het complex sterk gerestaureerd. De omgeving werd ingericht in functie van het kasteel, de ligging is gepositioneerd op het kruispunt van twee rechte dreven. Wat nu de Kasteellaan is, was op de Kabinetskaart van de Ferraris een kasteeldreef waar tol op werd geheven, pas later kreeg deze weg een functie voor het doorgaande verkeer.

In het noorden van de ankerplaats bevindt zich het kasteel van Bets voor het eerst vermeld als [Thof ter Elsemer](#) in 1365. De site gaat terug tot een feodale motte, een tweeledig omgracht complex, met één eiland voor het opperhof en één voor het neerhof. Het huidige kasteel dateert van rond 1667 en werd opgebouwd op de funderingen van het neerhof. Op de Ferrariskaart is een driehoekig eiland zichtbaar ten zuiden van het kasteel wat waarschijnlijk het voormalige opperhof was. Het huidige zicht werd bepaald door 19de- en 20ste-eeuwse verbouwingen. Vanuit het kasteel lopen verschillende dreven de omgeving in. In de richting van de doorgaande weg ligt een

mooie dubbele dreef van lindebomen.

Watermolens

Op verschillende plaatsen in de ankerplaats liggen molens langs de Gete en zijrivieren. Op het grondgebied van de gemeente Oplinter stonden ooit twee watermolens op de Gete. De watermolen van Broeckem en de watermolen van Nederhem. De molen van Broeckem echter was begin 13de eeuw reeds in onbruik geraakt. De [watermolen van Nederen](#) ligt aan de Grote Gete en dateert van het begin van de 13de eeuw en werd gebruikt voor het malen van graan. Gedurende bepaalde tijd, zeker in de 17de eeuw, was deze molen in bezit van de cisterciënzerinnenabdij van Maagdendaal. In de 15de eeuw was het reeds een dubbele molen, met ook een oliemolen waar uit lijn- en raapzaad olie werd gemalen. Voor de graanmolen ligt een wagenhuis in vakwerkbouw. De [Geensmolen](#) is een watermolen met een vroeg 18de-eeuwse kern en is een uitzonderlijk voorbeeld van een bijzonder krachtige molen met vijf steenkoppels. Bij de molen hoort een ruime hoeve van eind 19de eeuw. De site is gelegen op de samenvloeiing van de Grote en Kleine vliet en de Grote Gete. Nabij de motte van Geetbets is een derde [watermolen](#) gelegen. Het gaat hier om een complex van woning, molen en aanhorigheden, gebouwd in 1672 met recentere wijzigingen. Aan de Melsterbeek bevindt zich de middenslagmolen [Grazenmolen](#). Ook hier gaat het om een complex van verschillende hoevegebouwen en een watermolen, daterend uit 1712 (op de plaats van een oudere molen). Op de Ramshovensebeek zou vlakbij het gehucht Hakendover in de late middeleeuwen een watermolen gelegen hebben, maar deze was reeds afgebroken voor 1623.

Overige landschapselementen

Dwars door de ankerplaats loopt de bedding van de voormalige spoorlijn van Tienen naar Diest met te Drieslinter de aftakking naar Zoutleeuw en Sint-Truiden. De spoorweg werd op verschillende plaatsen aangegrepen om het dorpscentrum ernaar te verleggen/uitbreiden, zoals bijvoorbeeld in Geetbets, Oplinter en Budingen het geval is. De verbinding Diest-Tienen was een belangrijke schakel in het pendelverkeer naar de Waalse mijn- en industriële sites. De spoorweg werd in 1962 buiten dienst gesteld. Omstreeks 1995 werd gestart met de aanleg van fietspaden op de oude spoorbeddingen, die daardoor als geïntegreerd deel van het landschap bleven bestaan.

Een opvallend bos is het Wissenbos, gelegen in de vallei, juist ten westen van Wommersom. Eind 19de, begin 20ste eeuw werden hier wijmen geteeld waaraan het bos zijn naam dankt. In de loop van de 20ste eeuw werd het bos uitgebreid en werden andere soorten aangeplant.

Een opvallend landschappelijk relict is de kapellinde in een zijstraat van Langveld nabij de Kasteeldreef van het kasteel van Rummen. Deze linde was gelegen aan een landweg die schuin naar het noordwesten liep. De scheve oriëntatie van een woning aan de Kasteeldreef doet ook nog herinneren aan deze voormalige landweg.

Sporen van een 'oorlogslandschap': de [Getelinie](#) (18 augustus 1914)

Op 18 augustus 1914 veranderde de Getevallei op korte tijd in een slagveld. Waarom de Getevallei één van de eerste slagvelden van Eerste Wereldoorlog werd, heeft te maken met de opstelling van het Belgische leger. In 1914 zetten militaire strategen voor 's lands verdediging op de drie fortengordels rond Luik, Antwerpen en Namen in. Daar tussenin zocht men een geschikte positie voor de opstelling van het veldleger. Kort voor de oorlog was al opgevallen dat de terreinomstandigheden voor oorlogsvoering bij de Gete gunstig waren: achter een waterlinie, gebruik makend van hoogteverschillen en een moeilijk te overschrijden natte vallei. De westelijke valleirand is vrijwel overal hoger, waardoor een vanuit het oosten naderende vijand op open terrein in het dal een gemakkelijk doelwit voor de gevechtsbatterijen op de hoger gelegen valleigrond zou vormen. De verwachting was dat troepen vanuit Luik via de uitvalswegen rond Tienen en Jodoigne zouden oprukken. Daarom plaatste het Belgische leger daar de grootste troepenmacht. In het lager gelegen deel van de Getevallei ten noorden van Tienen zou men de Duitse troepenbewegingen de pas kunnen afsnijden door een beperkt aantal punten op de Gete te verdedigen, met name bij brugovergangen. Het beperkt aantal wegen dwong de troepen via flessenhalzen de vallei over te steken, zoals langs de weg Zoutleeuw-Drieslinter, Nieuwerkerken-Budingen, Rummen-Geetbets. Een beperktere troepenmacht volstond hier.

Een combinatie van elementen uit de fysische geografie (reliëf, waterloop, natte vallei), het cultuurhistorische landschap (uitvalswegen, spoorwegen, communicatielijnen) en de militaire strategie, verklaart dus waarom de Gete werd gekozen voor de opstelling van het veldleger en waarom strategisch gezien een onderscheid tussen de bovenloop en de benedenloop van de Gete werd gemaakt. De terreinvoordelen voor het voeren van een verdedigende veldslag werden er maximaal benut.

Toen Duitse verkenners de posities van het Belgisch leger bij de Getevallei lokaliseerden, vond de legerleiding die te dicht bij de noordflank van de Duitse troepen liggen. Daarom besloot bevelhebber von Kluck tot de 'grote schoonmaak'. Het aanvalsdoel was het Belgische veldleger in een omtrekkende beweging ten noorden van Tienen de pas af te snijden, om de terugtrekking naar Antwerpen te verhinderen. Het werd een overrompeling op 18 augustus 1914. De stellingen van de Belgen waren totaal niet opgewassen tegen de overweldigende Duitse troepenmacht, superieur in getalsterkte, artilleriekracht en training. Na enkele uren trokken de Belgen zich terug. De troepen die de terugtocht dekten, leden bij Grimde en Sint-Margriete-Houtem zware verliezen.

Erfgoed van de Getelinie

In honderd jaar is het valleilandschap van de benedenloop van de Gete waar de veldslag plaatsvond, relatief weinig veranderd. Ruimtelijk vormt de Gete een vallei met laag gelegen, graas- en hooilanden, doortrokken van een heel grachtensysteem. De overgang naar de hoger gelegen akkergronden is duidelijk. De bebouwing concentreert zich in dorpen en in lintbebouwing langs de wegen aan de valleirand. Dit karakter van een open beemdenlandschap met een beperkte wegeninfrastructuur en brugovergangen op de Gete heeft de vallei nog altijd. Kortom, de landschappelijke omgevingsfactoren zijn nog zeer gelijkend aan die van de Eerste Wereldoorlog. De zichten op de vallei vanuit hoger gelegen posities ten westen van de Gete zijn sindsdien wel wat ingeperkt door de om zich heen

grijpende lintbebouwing langs wegen parallel aan de valleirand, maar de vallei zelf is nog tamelijk gaaf.

Archeologisch WO I-erfgoed is hier waarschijnlijk beperkt aanwezig. De militaire infrastructuur is er nooit sterk uitgebouwd geweest. Daarvoor was de duur van de slag te kortstondig. In het beste geval werden oppervlakkige greppels of loopgraven aangelegd, maar de Getelinie was zeker geen ononderbroken linie van loopgraven. De holle wegen op de valleihellingen boden wel beschutting, maar voor het overige was de Getelinie nauwelijks uitgebouwd, in de verste verte niet vergelijkbaar met het oorlogslandschap zoals dat later in de leperboog tot stand kwam. De archeologische afdruk van het oorlogsgeweld rond de Gete is daardoor beperkt tot ondermeer de sporen van oppervlakkig ingegraven loopgraven, paardengraven en later geruimde, kleine begraafplaatsen.

Het best herkenbaar zijn de nu nog overblijvende militaire begraafplaatsen van [Halen](#), [Sint-Margriete-Houtem](#) en de necropolis van [Grimde](#). In 1914 lag de westelijke valleirand bezaaid met kleine begraafplaatsen met Duitse en/of Belgische graven. De meeste van die begraafplaatsjes zijn geruimd en tot grotere militaire begraafplaatsen geconcentreerd.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Gereduceerde Kadasterkaart van België, Dépôt de la Guerre, uitgegeven in 1845-1855, schaal 1:20.000.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5.000.
- Topografische kaart van België, Philippe Vandermaelen, uitgegeven in 1846-1854, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Eerste editie, Krijgsdepot, uitgegeven in 1865-1880, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Tweede editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1880-1884, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1889-1900, schaal 1:20.000.
- Topografische kaarten van België, Herziening derde editie, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1900-1930, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.
- Kaart van België, Militair Geografisch Instituut, uitgegeven in 1949-1970, schaal 1:25.000.
- Topografische basiskaart numerieke reeks, Nationaal Geografisch Instituut, uitgegeven in 2009, schaal 1:10.000.
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001471, Kapel Sint-Laurentiuskapel: omgeving (G. Paesmans, 01/07/1991).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001141, Stadskern Zoutleeuw (G. Paesmans, 1993).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB000956, Citadel van Zoutleeuw (12/01/1987).
- Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant, Beschermingsdossier OB001138, Onze-Lieve-Vrouwekerk, Boswinning, en onmiddellijke omgeving (G. Paesmans, 09/09/1994).
- ALGEMEEN RIJKSARCHIEF 2000: Het kaartboek van de Abdij van Park, 1665, *Cartografische bronnen voor de geschiedenis van het Vlaamse Landschap*.
- CAES W. 2014: De Belgische en Duitse loopgraven uit het begin van de Eerste Wereldoorlog tussen Gete en Schelde, *Haachts Oudheid-en Geschiedkundig Tijdschrift*, 29/2, 125-155.
- CLAES B. 2002: *Castrale mottes in Vlaams-Brabant*, Inventaris en vergelijking, Licentiaatsverhandeling UGent.
- CLAES S. & GULLENTOPS F. 2001: *Toelichtingen bij de geologische kaart van België*, Kaartblad 33, Sint-Truiden, 1:50.000.
- DENEFF R. (red.) 2008: Historische tuinen en parken van Vlaanderen. Inventaris Vlaams-Brabant. Zuidoostelijk Brabant-Haspengouw. Geetbets, Hoegaarden, Kortenaken, Landen, Linter, Tienen, Zoutleeuw, *M&L* 16, Vlaamse overheid – Agentschap R-O Vlaanderen, Brussel.
- GOOSSENS E., GULLENTOPS F. & VANDENBERGHE N. s.d.: *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*, Kaartblad 33, Sint-Truiden.
- KEMPENEERS P. 1995: Oostbrabantse plaatsnamen, Oplinter, *Toponymica*, bijdragen en bouwstoffen IX, 7, Instituut voor Naamkunde, Leuven.
- KEMPENEERS P. 2003: Zoutleeuw, een toponymisch-geschiedkundige studie, *Nomina Geografica Flandria*, Monografie XIX, Instituut voor Naamkunde te Leuven.
- KEMPENEERS P. 2005: *Helen-Bos, een toponymisch-geschiedkundige studie*, Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.
- LODEWIJCKX M. 1991: Linter: onderzoek naar de Romeinse en vroegmiddeleeuwse infrastructuur, *Archeologie* 46, 46-48.
- VERBOVEN H. 2014: Speuren naar sporen van de Eerste Wereldoorlog in de Getevallei, *Openbaar Kunstbezit in Vlaanderen, Themanummer De Grote Oorlog in Vlaams-Brabant*, Gent, 36-40.
- Databank Landschapsatlas Vlaanderen [CD-rom uitgegeven door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Monumenten en Landschappen], Ankerplaats Valleien van de Grote en Kleine Gete tussen Grimde, Budingen en Dormaal A20050, 2001.

Omvat

- **Passtraat (Zoutleeuw)** In de dorpskern van Dormaal liggen enkele hoogstamboomgaarden, restanten van de vroegere commerciële fruitteelt in en rond Haspengouw. De boomgaarden zijn (deels) omheind met een traditionele veekering van meidoornhaag (*Crataegus monogyna*).
- **Korpse straat 91 (Herk-de-Stad)** Langgerekt en met bomen omzoomd herenboerenpark uit het einde van de 19de eeuw, ten zuiden van een imposante vierkanthoeve uit het einde van de 18de eeuw.

- **Araanstraat (Geetbets)** De kasseiweg genaamd Araanstraat in Geetbets, was lange tijd een stukje op het traject van de 'Weg op Halen', een verbindingsweg tussen Zoutleeuw en Halen. Deze verbindingsweg werd stapsgewijs verhard. Tegen 1890 was het traject tot Halen helemaal gekasseid, inclusief de Araanstraat.
- **Neerlinter (Linter)** De Getestraat is een 350m lange kasseiweg in hoofdzakelijk porfier, occasioneel afgewisseld met strookjes Tiense kwartsiet. Voor 1886 kreeg dit tracé een verharding in kasseien, wat vrij vroeg is voor een buurtweg die naar een vallei leidde.
- **Jan van Heelstraat , Koepoortstraat (Zoutleeuw)** De Koepoortstraat in Zoutleeuw is een landelijke, gedeeltelijk met (meidoorn)hagen en bomenrijen omzoomde weg door de vallei van de Kleine Gete. Deze historische weg is bijna volledig verhard met kasseien in Tiense kwartsiet, een streekeigen materiaal.
- **Kwadehaagweg (Linter)** De Kwadehaag is een 130m lange kasseistrook in porfier gemengd met Tiense kwartsiet en afgeboord in langwerpige tegels van blauwe hardsteen. Het gebruik van tegels als boordstenen is ongewoon, behalve in Linter waar nog enkele buurtwegen met dat materiaal werden verhard.
- **Molenstraat (Zoutleeuw)** Kasseiweg in Tiense kwartsiet op een deel van het tracé van de Molenstraat (Budingens), meer bepaald de aftakking naar de Gete. Het gekasseide gedeelte (138m) is een onderdeel van een langer tracé dat nu enkel nog als voetweg bestaat.
- **Oude Kassei (Zoutleeuw)** De Oude Kassei is een 520m lange kasseiweg op de grens tussen het gehucht Helen-Bos en Zoutleeuw. Een deel werd al al voor 1871 met kasseien verhard. Tegen 1886 was de hele weg tussen Zoutleeuw en Drieslinter verhard.
- **Bronstraat, Hallestraat (Zoutleeuw)** Twee bij elkaar aansluitende kasseiwegen op de grens tussen Booienhoven en Wilderen over een lengte van in totaal 360m. De 290-300cm brede Bronstraat is representatief voor een kasseiweg die homogeen in Tiense kwartsiet is gelegd, met boordstenen in porfier en Tiense kwartsiet. De verharding met kasseien dateert van de 20ste eeuw: tussen 1933-1957.
- **Bonastraat (Linter)** De Negenbunderweg vormt samen met de Bonastraat en de Groeneweg een geheel van 20ste-eeuwse kasseiwegen in Wommersom. Vooral de Negenbunderweg heeft historische waarde omdat hij een onderdeel is van de historische route tussen Tienen en Zoutleeuw over het interfluvium tussen de Grote en de kleine Gete. De Bonastraat en Groenweg takken daar op aan.
- **Viskotstraat (Linter)** Deze kasseiwegen zijn een samenvoeging van drie buurtwegen, waaronder 1° de Viskotstraat (buurtweg nr. 15) die vrij homogeen in Tiense kwartsiet is gelegd, 2° de Viskotweg en 3° de Narbunderweg.
- **Drieslinter (Linter)** De Hokstraat is een weg door de Getevallei, waarvan het deel aansluitend op de Grote Gete op een merkwaardige manier verhard is: niet met traditionele kasseien, maar met tegels in blauwe hardsteen, waarschijnlijk recuperatiemateriaal.
- **Passtraat (Zoutleeuw)** De Passtraat in Dormaal is een 110m lange kasseistrook in Tiense kwartsiet, met boordstenen eveneens in Tiense kwartsiet, aangezet in graniet. Hij maakt deel uit van de dorpskern van Neer-Dormaal met de Sint-Martinuskerk. De Passtraat is vrij laat verhard, tussen 1932 en 1957, wellicht omwille van het lokale belang van het weggetje.
- **Beekstraat (Zoutleeuw)** Zoutleeuw Beekstraat: er werden meerdere niveaus aangetroffen, en onder voorbehoud ook zwarte lagen.
- **Budingensweg (Zoutleeuw)** Naar aanleiding van de geplande sloop en nieuwbouw met aanhorigheden aan de Freinetschool werd een archeologisch vooronderzoek en een vervolgonderzoek uitgevoerd.
- **Ganzenkooi (Zoutleeuw)** Tijdens het vooronderzoek werd mogelijk een nederzettingssite daterend uit de ijzertijd vastgesteld.
- **Glabbeekstraat (Geetbets)** Het proefsleuvenonderzoek leverde onder meer een sporensite (met aardewerk) uit de metaaltijden en Romeinse tijd, en een erf uit de Nieuwste Tijd op.

Omvat de aanduiding als

- **Kasteellaan (Geetbets)** Deze bescherming betreft de burcht van Rummen en het Warandebos met de aangrenzende percelen akker- en weiland.
- **Kloosterstraat 40 (Tienen)** De bescherming als landschap betreft de onmiddellijke omgeving van de Cisterciënzerinnenabdij Maegdendaal.
- **Dr. R. Lowetstraat, Groenplaats, Grote Markt, Ridderstraat, Sint-Truidensestraat, Vleesstraat (Zoutleeuw)** De bescherming als landschap omvat de Grote Markt en de omliggende huizen.

Is gerelateerd aan

- **Glabbeekstraat (Geetbets), Boomgaardstraat, Terweidenstraat (Zoutleeuw)** Naar aanleiding van riolerings- en wegeniswerkzaamheden (grachten graven en ruimen, bufferbekkens aanleggen en terrein gebruiken voor grondverbetering) vond een archeologisch vooronderzoek plaats.

Is deel van

- **Geetbets, Grazen, Rummen (Geetbets)**
- **Halen, Zelem (Halen)**
- **Herk-de-Stad, Schulen (Herk-de-Stad)**

- Drieslinter, Melkwezer, Neerhespen, Neerlinter, Orsmaal-Gussenhoven, Overhespen, Wommersom (Linter)
- Bost, Goetsenhoven, Hakendover, Kuntich, Oorbeek, Oplinter, Sint-Margriete-Houtem, Tienen, Vissenaken (Tienen)
- Dormaal, Halle-Booienhoven, Helen-Bos, Zoutleeuw (Zoutleeuw)

Meer info

- <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/301172>

20669/2023/B

BOUWKUNDIGE INSPECTIE **MONUMENTENWACHT**

Pastorie Sint-Paulus

Dorpsstraat 37
3450 GEETBETS

**VLAAMS-
BRABANT**

MONUMENTENWACHT
Provincie Vlaams-Brabant | dienst erfgoed
Provincieplein 1 - 3010 Leuven | 016- 31 97 50 | monumentenwacht@vlaamsbrabant.be
www.vlaamsbrabant.be/monumentenwacht

OVERZICHT VAN DE ADVIEZEN

20669-2023-B Pastorie Sint-Paulus 3450 GEETBETS

code	rubriek element materiaal verkort advies	eenheid	indicatieve hoeveelheid	frequentie	uit te voeren door	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036
	Gehele object																	
A2023/01	Contacteer Monumentenwacht tijdig voor een bouwkundige inspectie.	u	6	5j.	Beheerder Eigenaar						x					x		
A2023/02	Laat een asbestinventaris of asbestattest opmaken en neem gepaste maatregelen.	n.t.b.	-	1x	Beheerder Erkend controleorganisme Specialist			x										
A2023/03	IJzeren buitenelementen onderhouden en schilderen.	n.t.b.	-	7j.	Schilder			x							x			
	Dak																	
A2023/04	Vernieuw de dakbedekking en alle bijbehorende aansluitingen, dakdoorbrekingen, goten en afvoeren.	m²	250	1x	Dakwerker Restauratie-architect	x												
A2023/05	Maak het dak en de goten goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker	x												
	Dakwaterafvoer																	
A2023/06	Herstel de zinken afvoerbuis.	m	2	1x	Dakwerker	x												
A2023/07	Maak goten, afvoeren en platte daken regelmatig proper, zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd wordt.	u	4	2x/j.	Beheerder Eigenaar Onderhoudsploeg	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx	xx
	Kapconstructie en zolder																	
A2023/08	Herstel de gebreken aan de kapconstructie.	n.t.b.	-	1x	Dakwerker Timmerman			x										
	Draagstructuur en overspanning																	
A2023/09	De gebreken aan het muurwerk herstellen.	SOG	1	1x	Aannemer pleisterwerken Aannemer voegwerken			x										
	Schrijnwerk en beglazing																	
A2023/10	Houten buitenschrijnwerk herstellen alvorens het te schilderen.	n.t.b.	-	1x	Schilder Schrijnwerker	x												
A2023/11	Buitenschrijnwerk regelmatig herschilderen.	SOG	1	5j.	Schilder	x					x					x		
	Afwerking en inrichting																	
A2023/12	De beschadigingen aan de gestucte plafonds en de binnenmuren herstellen.	SOG	1	1x	Aannemer pleisterwerken						x							

INHOUDSTAFEL

ADMINISTRATIE & OPMERKINGEN	3
CONDITIE	4
GEHELE OBJECT	4
DAK	4
DAKWATERAFVOER	4
KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER	5
DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING	5
SCHRIJNWERK EN BEGLAZING	5
AFWERKING EN INRICHTING	5
TECHNISCHE INSTALLATIE	5
SITE EN OMGEVING	6
ADVIEZENRAPPORT	7
GEHELE OBJECT	7
DAK	10
DAKWATERAFVOER	12
KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER	14
DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING	15
SCHRIJNWERK EN BEGLAZING	17
AFWERKING EN INRICHTING	19
TECHNISCHE INSTALLATIE	20
SITE EN OMGEVING	21

ADMINISTRATIE & OPMERKINGEN

object	Pastorie Sint-Paulus
bescherming statuut	Monument 08/12/2000
ID inventaris OE	41819
huidige functie	Administratie
abonnee	Gemeente Geetbets Dorpsstraat 7 3450 GEETBETS
inspectiedata	27/09/2023
monumentenwachter	Ralph SOMMERFELD Chris FORGET
contact	016 31 97 56 ralph.sommerfeld@vlaamsbrabant.be
totaal aantal manuren	6
uitgevoerde werken	Geen
gebruikte materialen	Geen
vorige inspecties	2018 2016 2009 2001
opmerkingen	Nazorg: Tot een jaar na inspectie zijn 2 uren nazorg inbegrepen. Onder nazorg verstaan we bijkomende inlichtingen of verduidelijkingen over de laatste inspectie of inhoud van een rapport. Op vraag van de eigenaars-beheerders maken de monumentenwachters graag een afspraak ter plaatse of op een (werf)overleg om het rapport of de belangrijkste problemen te verduidelijken, om vragen te beantwoorden of kleine ingrepen te demonstreren.

Beschermd monument:

Als eigenaar of beheerder sta je in voor een goede instandhouding ervan. Je kan hiervoor beroep doen op de erfgoedpremie van het Vlaams Gewest.

Plan je werken in of aan een beschermd monument, kijk dan eerst na voor welke werken je een toelating nodig hebt. Voor beschermingen na 2015 staan deze werken in het beschermingsbesluit. Voor oudere beschermingen staan deze in het besluit, maar zijn ook de generieke, specifieke en aanvullende toelatingsplichten uit het Onroerenderfgoedbesluit van toepassing.

Indien voor de werken een omgevingsvergunning nodig is, dan zit de toelating vervat in deze vergunning. Is er geen omgevingsvergunning nodig, dan moet er een schriftelijke toelating worden aangevraagd aan het agentschap onroerend erfgoed (of erkende erfgoedgemeente):

Onroerend Erfgoed Vlaams-Brabant - VAC - Dirk Boutsgebouw - Diestsepoort 6, bus 94 – 3000 Leuven - 016/66 59 00 - vlaamsbrabant@onroerenderfgoed.be

Meer informatie vind je op: www.onroerenderfgoed.be/werken-aan-een-beschermd-monument

Kan je aantonen dat je het erfgoed waarvoor je premie vraagt de voorbije zes jaar zelf goed onderhouden hebt, dan kan je een aanvullende premie van 10% aanvragen. Hiervoor heb je een onderhoudslogboek en een recent inspectierapport nodig.

Meer informatie vind je op :

www.onroerenderfgoed.be/aanvullende-erfgoedpremie-voor-goed-onderhoud

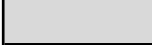
Monumentenwacht stelt de overzichtstabel uit het inspectierapport op vraag van de abonnee ook ter beschikking in een spreadsheet-formaat. Aangezien de gegevens in deze versie bewerkt kunnen worden, geeft Monumentenwacht geen enkele garantie op de correctheid van deze spreadsheet-versie. De tabel die is opgenomen in de pdf-versie van het door Monumentenwacht opgestelde inspectierapport, geldt als enige officiële versie van de overzichtstabel.

CONDITIE

De conditie van het erfgoed wordt voor het hele gebouw en per rubriek weergegeven op een 6-delige schaal, en dit voor 3 aandachtspunten en een extra beoordeling onder 'gehele object':

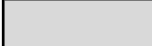
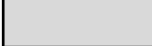
toestand	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Dit is de conclusie van de huidige bewaringstoestand van alle geïnspecteerde onderdelen per rubriek. Het is een globale inschatting van de materiële staat van het erfgoed op het moment van de inspectie.
onderhoud	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze waarde is een inschatting van het uitgevoerde onderhoud en de manier waarop onderhoud, problemen en risico's worden opgevolgd. Worden daken en goten regelmatig schoongemaakt? Wordt snel ingegrepen als er een probleem is? Is er iemand verantwoordelijk voor het beheer die er regelmatig (vb. wekelijks) passeert en oog heeft voor problemen?
risico op gevolgschade	<i>geen- weinig - redelijk - aanzienlijk - verhoogd - acuut</i> Deze schaal geeft aan in welke mate er gevaar bestaat voor een versnelde materiële verwerking of verlies van erfgoedwaarde als de beheerder niet tijdig ingrijpt. Het kan gaan om allerlei mogelijke risico's, zoals ogenschijnlijk kleine problemen die voor ernstige gevolgschade kunnen zorgen, een verkeerd gebruik of beheer, verhoogd risico op calamiteiten, slechte klimatologische omstandigheden voor zeldzame onderdelen met een hoge historische waarde.
toegankelijkheid	<i>uitstekend - goed - redelijk - matig - slecht - zeer slecht</i> Deze score geeft aan hoe vlot het gebouw of erfgoedobject toegankelijk is voor onderhoud en kleine herstellingen. Zijn er voorzieningen aanwezig om daken en goten veilig te betreden zoals genormeerde ankerpunten en ladderhaken, (neerklapbare) borstweringen...? Zijn trappen en ladders veilig? ...

GEHELE OBJECT

toestand		redelijk
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk
toegankelijkheid		matig

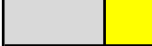
toelichting Algemeen kan men stellen dat de pastorie in matige staat is. Er dienen dringende onderhouds- en herstellingswerken uitgevoerd te worden.

DAK

toestand		slecht
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

toelichting De asbestleien zijn ernstig vervezeld. Op verspreide plaatsen zijn leien gebroken of schuiven leien uit.

DAKWATERAFVOER

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting De zinken goten vertonen sporen van verwerking en zijn licht vervuild.

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

toestand		redelijk
onderhoud		redelijk
risico op gevolgschade		redelijk

toelichting Enkele onderdelen vertonen oude inrottingen. Lokaal ter plaatse van de vochtinfiltraties komt schimmelvorming voor.

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

toestand		matig
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting Door de slechte toestand van de gevelafwerking komen vochtsporen in het interieur voor.

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

toestand		matig
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

toelichting De afwerklagen op alle buitenschrijnwerk zijn schraal, komen los of zijn verdwenen. Er werden inrottingen vastgesteld.

AFWERKING EN INRICHTING

toestand		matig
onderhoud		matig
risico op gevolgschade		aanzienlijk

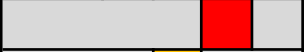
toelichting Door de slechte toestand van de gevelbepleisteringen en het dak zijn de binnenafwerkingen beschadigd.

TECHNISCHE INSTALLATIE

toestand		matig
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		hoog

toelichting De radiatoren en C-V leidingen vertonen sporen van roest waardoor lekken kunnen ontstaan.

SITE EN OMGEVING

toestand		redelijk
onderhoud		slecht
risico op gevolgschade		aanzienlijk

toelichting De beplantingen rondom de garage woekeren en vervuilen het platte dak.

ADVIEZENRAPPORT

GEHELE OBJECT

A2023/01 Contacteer Monumentenwacht tijdig voor een bouwkundige inspectie.

Gehele object

toestand	Onderhoud is een permanent aandachtspunt. Om eventuele gebreken tijdig op te merken is regelmatig nazicht noodzakelijk.
indicatieve hoeveelheid	6 u
prioriteit	3-6 jaar
frequentie	Vijfjaarlijks
uit te voeren door	Beheerder Eigenaar

A2023/02 Laat een asbestinventaris of asbestattest opmaken en neem gepaste maatregelen.

Gehele object | dakbedekking genageld | lambrisering | asbest | vezelcement

toestand In het gebouw werden mogelijk asbesthoudende materialen vastgesteld. Monumentenwacht maakt geen inventaris op, maar we willen u wel wijzen op mogelijke gezondheidsrisico's van niet-hechtgebonden asbesttoepassingen of hechtgebonden toepassingen in slechte staat.

U vindt meer info op <https://www.ovam.be/omgaan-met-asbest>

Het betreft:

- de dakbedekking in vezelcementleien;
 - de lambrisering in de achterste kamer op het gelijkvloers.
- toelichting advies
- het (laten) opmaken van een asbestinventaris is reeds geruime tijd van toepassing op de werkgevers en de werknemers, en de daarmee gelijkgestelde personen bedoeld in artikel 2 van de wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers. Praktisch betekent dit dat een asbestinventaris van het gebouw verplicht is als er een werkgever/werknemer(s) relatie bestaat. Sinds 9 maart 2023 moet deze asbestinventaris verplicht jaarlijks - of na wijzigingen in de asbesttoestand - geactualiseerd worden;
 - voor particulieren is een asbestattest sinds 23 november 2022 verplicht bij verkoop en moet er voor alle woningen "met risico bouwjaar vóór 2001" tegen 2032 een asbestattest zijn opgemaakt door een gecertificeerd 'asbestdeskundige inventarisatie' (meer info: www.eerlijkhuis.be);
 - laat niet-hechtgebonden asbesttoepassingen en sterk beschadigde, verweerde of moeilijk te verwijderen hechtgebonden toepassingen verwijderen door een erkend asbestverwijderaar. Ondeskundig verwijderen kan risicovoller zijn dan het te laten zitten;
 - vermijd zelf blootstelling aan gecontamineerd stof in deze omgeving, en voorzie u desnoods van de gepaste PBM's. Vermijd stofverplaatsing. Werk nooit zelf aan deze materialen.

Een lijst met erkende asbestverwijderaars vindt u op:

<https://werk.belgie.be/nl/erkenningen/erkenning-asbest-bedrijven-erkend-voor-afbraak-verwijdering-swerken?id=5026>

gerelateerde adviezen undefined | undefined

bron [wijzigingen KB asbest 09032023_NL.pdf](#)
[Asbest \(2023 - IF 0.6\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

prioriteit 1-3 jaar

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Beheerder | Erkend controleorganisme | Specialist

asbesthoudende leien

vermoedelijke asbesthoudende lambrisering

A2023/03 IJzeren buitenelementen onderhouden en schilderen.

Gehele object | verluchting | muuranker | smeedijzer | ijzer | staal

toestand De metalen onderdelen vertonen sporen van roest.

Het betreft:

- muurankers;
- verluchtingsroosters;
- oude doken buitenluiken;
- stootbeugel.

toelichting advies **Roestige onderdelen behandelen:**

- verwijder alle loszittende verf en roest met een staalborstel of grof schuurpapier;
- eventuele beschadigingen of ontbrekende delen herstellen;
- reinig en ontvet het vrijgekomen oppervlak en laat goed drogen alvorens te schilderen;
- een compatibel roestwerend verfsysteem aanbrengen.

Wanneer ijzerwerk goed geschilderd is en er geen roestplekken of onregelmatigheden zichtbaar zijn, wordt het best regelmatig nagekeken en om de 3 à 7 jaar (afhankelijk van de oriëntatie, omgeving....) voorzien van een nieuwe afwerklaag, compatibel met het aangebrachte verfsysteem.

Zie bijgevoegde onderhoudsfiche voor meer info.

bron [IJzeren buitenelementen onderhouden \(2020 - OF 0.5\).pdf](#)
indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen
prioriteit 1-3 jaar
frequentie Zevenjaarlijks
uit te voeren door Schilder

kelderverluchting

oude doken buitenluiken en stootbeugel

muurankers

DAK

A2023/04 Vernieuw de dakbedekking en alle bijbehorende aansluitingen, dakdoorbrekingen, goten en afvoeren.

Dakbedekking | aansluitingen | dakdoorbreking | goten | afvoer | natuurleien | zink | lood | bitumen

toestand De dakbedekking, aansluitingen, doorbrekingen, goten en afvoeren zijn in slechte staat.

Vastgestelde gebreken:

- de asbesthoudende vezelcementleien zijn ernstig vervezeld (rood);
- verspreid komen gebroken en verzakte leien voor waardoor vocht infiltreert (rood);
- één nokstuk is verdwenen (blauw);
- de dakkapel is in slechte staat (groen);
- de schoorstenen vertonen uitvallend voegwerk, sporen van vocht en zijn niet voorzien van een deksteen met waterlijst (paars);
- de afvoerbuis is verstopt en open gescheurd (geel);
- de zinken hanggoten zijn verweerd;
- de dakbedekking, de aansluitingen en dakranden van de platte daken zijn in slechte staat (lichtblauw).

toelichting advies Let op volgende zaken:

- maak gebruik van natuurleien geplaatst in rvs leihaken;
- herstel/vernieuw de onderliggende bebording en kapconstructie waar nodig;
- voer de dakaansluitingen en dakdoorbrekingen uit volgens de regels van de kunst;
- verbeter de bereikbaarheid en toegankelijkheid (zie advies A2023/06).

gerelateerde adviezen A2023/05 | Maak het dak en de goten goed bereikbaar voor onderhoud en inspectie.

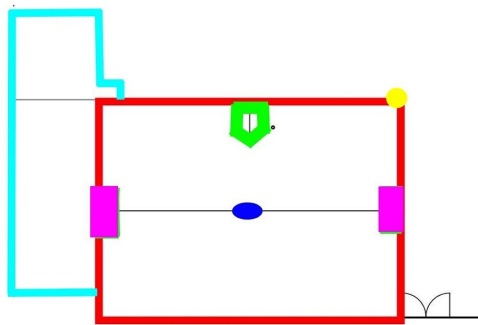
undefined | undefined

indicatieve hoeveelheid 250 m²

prioriteit Dringend

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Dakwerker | Restauratie-architect

verdwenen nokstuk en ernstig verweerde vezelcementleien

opengescheurde afvoerbuis

uitgeschoven leien en actieve vochtinfiltraties

Toegankelijkheid en bereikbaarheid

- de daken zijn niet voorzien van genormeerde ladderhaken (rood);
- door het verwijderen van de dakkapel zijn het dak en de goot aan de straatzijde moeilijk bereikbaar (blauw);
- het platte dak is niet voorzien van een valbeveiliging (groen).

Verschillende delen van de goten en daken kunnen momenteel niet veilig geïnspecteerd worden.

Graag helpt Monumentenwacht u bij het opmaken van een bereikbaarheids- en toegankelijkheidsplan.

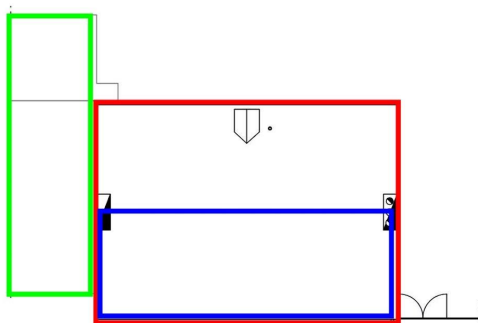
(www.monumentenwacht.be/publicaties/veiligheid-en-toegankelijkheid-van-zolders-kapruimtes-daken-en-goten) of in de onderhoudsfiches in bijlage. Na de plaatsing van gepaste veiligheidsvoorzieningen, kan monumentenwacht tijdens de reguliere inspecties noodherstellingen uitvoeren.

bron [Daken en goten toegankelijk maken voor onderhoud \(2018 - OF 0.2\).pdf](#)
[Veiligheidssystemen voor hellende daken \(2019 - IF 0.4\).pdf](#)

prioriteit Dringend

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Dakwerker

DAKWATERAFVOER

A2023/06 Herstel de zinken afvoerbuis.

Afvoer | zink

toestand **Volgende gebreken werden vastgesteld:**

- de afvoerbuis is verstopt en opengescheurd.

Deze gebreken leiden tot vochtinsijpeling in het achterliggende muurwerk.

toelichting advies Laat de afvoerbuis dringend herstellen om verdere schade te vermijden aan het muurwerk en het interieur.

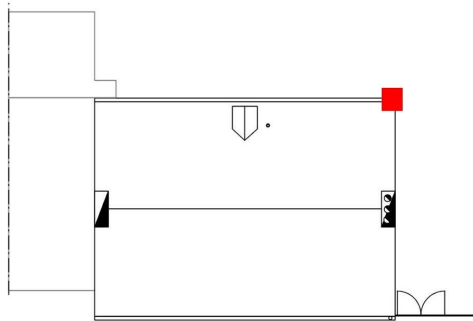
bron [Metalen goten herstellen \(2020 - OF 2.2\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid 2 m

prioriteit Dringend

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Dakwerker

gescheurde afvoerbuis

A2023/07 Maak goten, afvoeren en platte daken regelmatig proper, zodat een vlotte regenwaterafvoer gewaarborgd wordt.
Afvoer | plat dak | goten

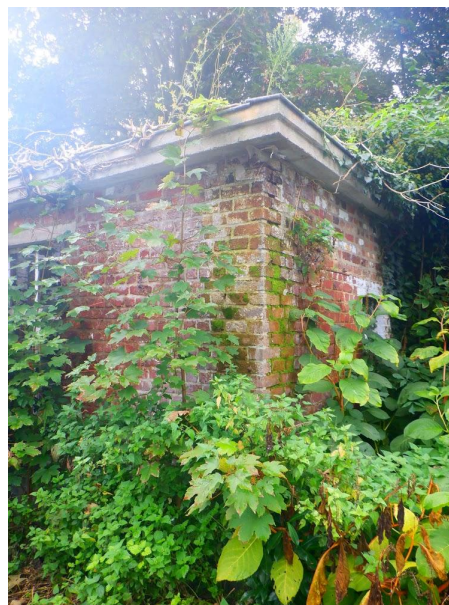
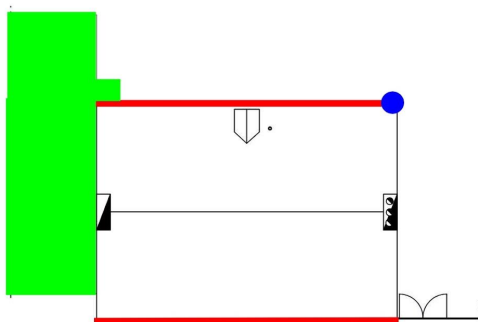
toestand **Vastgestelde gebreken:**

- de hanggoten zijn vervuild (**rood**);
- de afvoer tegen de achtergevel is verstopt en vertoont een opengescheurde lasnaad (**blauw**);
- de platte daken zijn ernstig vervuild en begroeid door planten (**groen**).

toelichting advies Hoe vaak uw goten gereinigd moeten worden, hangt af van de graad van vervuiling. In een boomrijke omgeving zullen lagere goten meermaals in het herfstseizoen leeggemaakt moeten worden. Voor hogere goten waar weinig bladeren en stof in terechtkomen, volstaat een jaarlijkse controle en reiniging wanneer nodig. Het is raadzaam hiervoor een onderhoudscontract af te sluiten met een dakwerker.

Zie bijgevoegde onderhoudsfiche 'Dakwaterafvoer reinigen (2019 - OF 2.1)' voor meer info.

bron [Dakwaterafvoer reinigen \(2019 - OF 2.1\).pdf](#)
indicatieve hoeveelheid 4 u
prioriteit Voor de winter
frequentie 2 x per jaar
uit te voeren door Beheerder | Eigenaar | Onderhoudsploeg

ernstig vervuilde en begroeide platte daken

KAPCONSTRUCTIE EN ZOLDER

A2023/08 Herstel de gebreken aan de kapconstructie.

Muurplaat | spant | keper | eik | naaldhout

toestand **Vastgestelde gebreken:**

- een deel van de muurplaat is ernstig ingerot als gevolg van een oud lek (rood);
- door een actieve vochtinfiltraties is de muurplaat en de keper vochtig en komt er schimmelvorming voor (groen);
- in de spantbeenvoet komt een actieve aantasting door grote klopper voor (lichtblauw).

toelichting advies **Dringend uit te voeren werken:**

- dichten van het actieve lek boven de muurplaat aan de straatzijde (groen).
- Deze werk worden best samen uitgevoerd met het vernieuwen van de dakbedekking;
- de ingerotte onderdelen vervangen;
- het aangetast spantbeenvoet behandelen tegen houtborende insecten.

Meer informatie over houtaantasting vind je in onze brochures "Dieren in en op gebouwen - insecten" en "Biologische aantastingen in hout", via

www.monumentenwacht.be/publicaties

gerelateerde adviezen A2023/04 | Vernieuw de dakbedekking en alle bijbehorende aansluitingen, dakdoorbrekingen, goten en afvoeren.

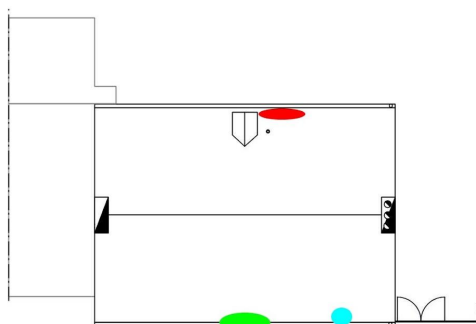
bron [Dieren in en op gebouwen: Insecten \(2010\).pdf](#)
[Biologische aantastingen van hout \(2005\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

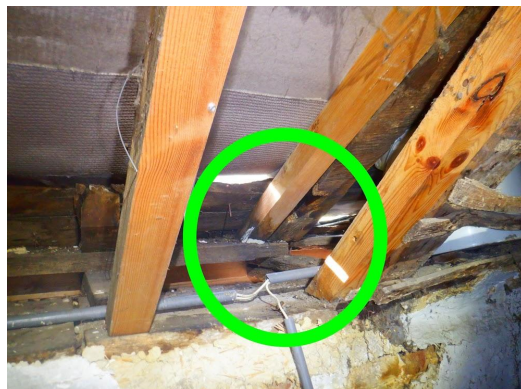
prioriteit 1-3 jaar

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Dakwerker | Timmerman

Ingerotte muurplaat als gevolg van een vroeger lek.

actieve vochtinfiltratie en schimmelvorming

actieve aantasting grote klopper

DRAAGSTRUCTUUR EN OVERSPANNING

A2023/09 De gebreken aan het muurwerk herstellen.

Gevel | bepleistering | dorpel | metselwerk | cement | pleister | baksteen | witte kalk- of zandsteen

toestand **Vastgestelde gebreken:**

- verspreid komt scheurvorming in de bepleisteringen voor (rood);
- lokaal komt de bepleistering los (blauw);
- de afwerklagen zijn schraal en komen los;
- lokaal vertoont het baksteenmetselwerk sporen van vocht, uitvallend voegwerk en plantengroei (groen);
- verdwenen voegwerk tussen de witte natuurstenen dorpels onder de ramen.
- door de slechte toestand van de bepleistering komt gevolgschade in het interieur voor.

toelichting advies Het muurwerk is bepleisterd met een harde, niet ademende cementbepleistering. De bepleistering is gescheurd en komt lokaal los. Hierdoor kan vocht makkelijk binnendringen, maar niet vlot evacueren.

De mogelijke gevolgen zijn::

- vorstschade aan het baksteenmetselwerk;
- loskomende bepleistering;
- vochtschade aan het interieur.

Kies voor baksteenbepleistering altijd voor een sterk ademend pleistersysteem. Harde, niet ademende cementgebonden pleisters zijn te vermijden.

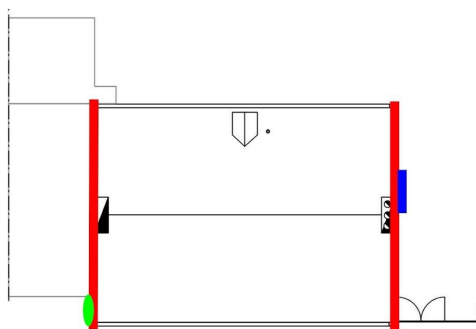
Herstel het voegwerk met een voegspecie op basis van kalk, vermijd cementgebonden samenstellingen.

indicatieve hoeveelheid 1 SOG

prioriteit 1-3 jaar

frequentie Eenmalig

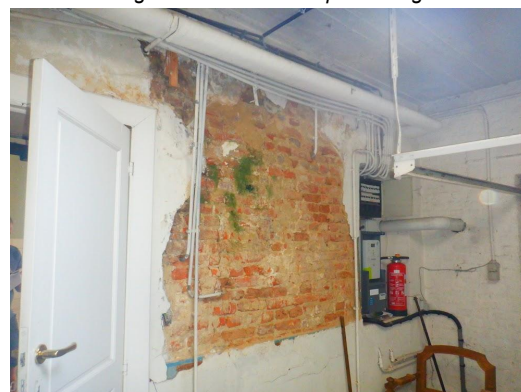
uit te voeren door Aannemer pleisterwerken | Aannemer voegwerken

scheurvorming en loskomende bepleistering

verspreid scheurvorming

gevolgschade door slechte toestand bepleistering

verdwenen voegwerk

vochtsporen, uitvallend voegwerk en plantengroei

SCHRIJNWERK EN BEGLAZING

A2023/10 Houten buitenschrijnwerk herstellen alvorens het te schilderen.

Raam | deur | dakkapel | kroonlijst | verf | hout

toestand **Vastgestelde gebreken:**

- her en der komen gebroken beglazingen voor;
- de stopverf aansluitingen zijn gescheurd, komen los of zijn verdwenen;
- de dorpels en onderdorpels van de ramen vertonen op verspreide plaatsen inrottingen, de inrottingen zijn lokaal ernstig;
- de raamvleugels sluiten niet goed af;
- de deur naar de tuin is onderaan ernstig ingerot;
- de kroonlijst boven de inkomdeur is deel weggerot;
- het raam van de dakkapel is in matige staat, zit los en sluit slecht aan met het fronton.

toelichting advies **Let op volgende zaken:**

- bewaar zo veel mogelijk origineel materiaal en maak gebruik van inzetstukken;
- vervang ernstig verzwakt hout door dezelfde houtsoort en detaillering;
- herstel de gebroken beglazingen en stopverf aansluitingen;
- vernieuw de afwerkklagen na het herstel, al dan niet in combinatie met het herschilderen van alle buitenschrijnwerk.

Doe hiervoor beroep op een schrijnwerker met ervaring in restauratie.

Zie bijgevoegde onderhoudsfiche voor meer info.

gerelateerde adviezen A2023/11 | Buitenschrijnwerk regelmatig herschilderen.

bron [Houten buitenschrijnwerk herstellen \(2021 - OF 5.2\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

prioriteit Dringend

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Schilder | Schrijnwerker

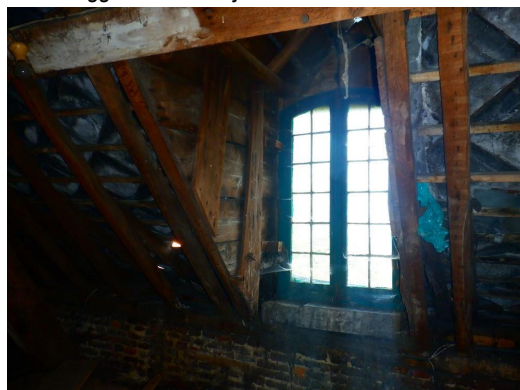
weggerotte dorpel zolderraam

deels weggerotte kroonlijst

ingerotte deur naar de tuin

matige toestand raam dakkapel

A2023/11 Buitenschrijnwerk regelmatig herschilderen.

Raam | deur | kroonlijst en gootklossen | dakkapel | verf | hout

toestand	De afwerklagen op het buitenschrijnwerk zijn schraal, komen los of zijn verdwenen.
toelichting advies	Het onderhoudsschilderwerk kan beperkt worden door tijdig kleine gebreken bij te werken, een nieuwe afwerklaag aan te brengen en het schrijnwerk regelmatig te reinigen. Stof, vuil en algen werken immers hygroscopisch, waardoor de kans op inrottingen toeneemt.
gerelateerde adviezen	undefined undefined
bron	Houten buitenschrijnwerk schilderen (2021 - OF 5.3).pdf
indicatieve hoeveelheid	1 SOG
prioriteit	Binnen het jaar
frequentie	Vijfjaarlijks
uit te voeren door	Schilder

ramen

deuren

kroonlijsten

dakkapel

AFWERKING EN INRICHTING

A2023/12 De beschadigingen aan de gestucte plafonds en de binnenmuren herstellen.

Plafond | wandafwerking | pleister

toestand **Vastgestelde gebreken:**

- het gestucte plafond is beschadigd door een langdurig lek in de bovenliggende dakbedekking. Het lek werd reeds eerder gedicht;
- de schade in de westelijke kamer is een gevolg van vochtdoorslag. De scheuren in de buitenbepleistering kunnen hier de oorzaak van zijn;
- het muurwerk van de keuken vertoont sporen van vocht en loskomend behang, in de aanpalende garage is de bepleistering grotendeels afgefallen, vermoedelijk het gevolg van de slechte staat van de buitenbepleistering.

toelichting advies

- breng eerst de buitenbepleisteringen en dakbedekkingen in orde;
- laat het muurwerk eerst uitdrogen voordat men de afwerkingen herstelt.

gerelateerde adviezen A2023/09 | De gebreken aan het muurwerk herstellen.

indicatieve hoeveelheid 1 SOG

prioriteit 3-6 jaar

frequentie Eenmalig

uit te voeren door Aannemer pleisterwerken

loskomende bepleistering

schade door oude vochtinfiltraties

vochtsporen en afgefallen bepleistering in de garage

TECHNISCHE INSTALLATIE

A2023/13 De toestand van de C.V. installatie permanent opvolgen.

Sanitaire installatie | metaal

toestand **Vastgestelde gebreken:**

- op verspreide plaatsen komt roestvorming voor;
- de paneelradiatoren van het type DEF verliezen hun verf en zijn roestig ter hoogte van de koppelingen tussen de platen. Dit wil zeggen dat de pakkingen tussen de platen onderling beginnen lekken. Dit is meestal een voorteken dat de radiatoren hun tijd hebben gehad. Een op te volgen referentie hieromtrent is de druk van het systeem.

indicatieve hoeveelheid 1 SOG

prioriteit Voor de winter

frequentie Permanent

uit te voeren door Beheerder | Eigenaar | Loodgieter

SITE EN OMGEVING

A2023/14 Snoei regelmatig de begroeiing op en rond het gebouw.

Begroeiing

toestand **Volgende gebreken werden vastgesteld:**

- de gevelbegroeiing groeit voor ramen en deuren en kruipt over het platte dak;
- de takken van de omstaande bomen groeien over de goten en daken. Bladafval kan zo de goten verstoppen, zwaaiende takken kunnen de dakbedekking beschadigen.

toelichting advies **Voer volgende werken uit:**

- voorkom dat muurbegroeiing over de dakbedekking groeit of goten en afvoerpijpen bereikt, deze verstopt en slecht bereikbaar maakt;
- hou de begroeiing weg bij vensters of deuren;
- overhangende takken regelmatig snoeien.

bron [Vegetatie op en rond gebouwen \(2004\).pdf](#)

indicatieve hoeveelheid Nader te bepalen

prioriteit Binnen het jaar

frequentie 2 x per jaar

uit te voeren door Beheerder | Monumentenploegen | Onderhoudsploeg groen

Beheersplan

Parochiekerk H. Petrus en Paulus met kerkhof, pastorie en pastorietuin te Geetbets

steenmeijer architecten

Getekend door: Peter De Wilde (Signature)
Getekend op: 2022-10-28 11:57:24 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Peter De Wilde

Vlaamse overheid
Diestsepoort 6 bus 94
3000 LEUVEN
T 016 66 59 00
www.onroenderfgoed.be

Kerkfabriek Sint-Paulus en Sint-Petrus Geetbets
Dorpsstraat 37
3450 GEETBETS

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
vragen naar/e-mail		4.002/24028/101.2	
Elisabeth Geukens		telefoonnummer	datum
elisabeth.geukens@vlaanderen.be		011 74 21 07	28/10/22
		0491 72 86 84	

Goedkeuring beheersplan voor Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk met kerkhof, pastorie en pastorietaan

Adres: Dorpsstraat 43 te 3450 Geetbets

Geachte

Uw beheersplan voor Sint-Petrus en Sint-Pauluskerk met kerkhof, pastorie en pastorietaan is goedgekeurd. Uw plan is geldig vanaf de datum van ondertekening van de goedkeuring, en dit voor de komende 24 jaar. U kunt het plan binnenkort raadplegen op <https://plannen.onroenderfgoed.be/>.

Met de goedkeuring van het beheersplan aanvaarden wij de lijst van cultuurgoederen zoals in de bijlage bij het beheersplan is opgenomen. Ook gaan wij akkoord met de lijst van werken waarvoor geen toelating moet gevraagd worden.

Wat kunt u nog doen ?

- U kunt premies aanvragen voor het uitvoeren van werken aan het erfgoed binnen uw beheersplan. Hiertoe neemt u contact met uw erfgoedconsulent vermeld in de contactgegevens bovenaan deze brief.
- U kunt uw plan aanpassen als dit nodig is voor een beter beheer van het erfgoed. Dit kan op uw initiatief, maar wij kunnen er ook om vragen. Hiertoe volgt u dezelfde procedure als die voor de opmaak en goedkeuring van een nieuw beheersplan.

Onze opvolging van uw plan

Wij volgen de uitvoering van uw plan op. Hiertoe moet u een onderhoudslogboek bijhouden van alle maatregelen die u voor het goede beheer van uw erfgoed nam. Elke zes jaar dient u ons dit logboek te bezorgen. Dit onderhoudslogboek geeft u mogelijk ook recht op 10% extra premie bij aanvraag van een erfgoedpremie. Meer informatie hierover leest u op www.onroenderfgoed.be.

Hebt u nog vragen? Neem dan contact op met uw erfgoedconsulent. De contactgegevens vindt u bovenaan deze brief.

Ik wens u succes met de realisatie van uw beheersplan en dank u voor uw inzet voor het erfgoed.

Met vriendelijke groeten

Getekend door: Peter De Wilde (Signature)
Getekend op: 2022-10-28 11:57:18 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Peter De Wilde

Peter De Wilde
administrateur-generaal

cc. gemeente Geetbets, Dorpsstraat 7, 3450 Geetbets
cc. IOED Zuid-Hageland, Aen den Hoorn 1, 3440 Zoutleeuw

Beheersplan

Parochiekerk H. Petrus en Paulus met kerkhof, pastorie en pastorietuin te Geetbets

Copyright © Gemeente Geetbets, Steenmeijer Architecten BV en Archivaria.

Gebruik van dit document valt onder de strikte beperkingen van het auteursrecht; in het bijzonder wordt er gewezen op de verplichting de bron uitdrukkelijk te vermelden bij het aanhalen van resultaten uit dit document.

Alle foto's en tekeningen in dit document zijn, tenzij anders vermeld, gemaakt door Archivaria.

Antwerpen, maart 2022

Parochiekerk H. Petrus en Paulus met kerkhof, pastorie en pastorietaan te Geetbets

Beheersplan

ONDERWERP:

Parochiekerk H. Petrus en Paulus met kerkhof
Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets
Vlaams-Brabant

Pastorie H. Petrus en Paulusparochie met
pastorietaan
Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Vlaams-Brabant

BEHEERSPLAN OPGEMAAKT DOOR:

Steenmeijer architecten bv
Kleine Pieter Potstraat 21
2000 Antwerpen
T 03 225 26 40
info@steenmeijer.be

IN SAMENWERKING MET:

Archivaria	
Carlo De Caluwé	Karolien Janssens
Zwaluwstraat 17a	Boekenberglei 23/403
9340 Lede	2100 Deurne

Studiebureau De Tuinen van Eva
Katelijn Goegebeur
Rik Woutersstraat 36a
2800 Mechelen

OPDRACHTGEVER:

Kerkfabriek Sint Paulus en Sint Petrus Geetbets
Dorpsstraat 37
3450 Geetbets

SUBSIDIËRENDE OVERHEID:

Agentschap Onroerend Erfgoed
Dirk Boutsgebouw
Diestsepoort 6 bus 94
3000 Leuven

DATUM:

7 maart 2022

Inhoudsopgave

In overeenstemming met artikel 8.1.4 van het onroerend erfgoedbesluit van de Vlaamse regering betreffende de uitvoering van het Decreet van 12 juli 2013 betreffende het onroerend erfgoed, gewijzigd bij het decreet van 4 april 2014 en latere aanvullingen en wijzigingen, omvat dit beheersplan de volgende elementen:

1. Identificatie en afbakening van het beoogde gebied	7
1.1. Aanleiding en doel	7
1.2. Afbakening en administratieve gegevens	8
1.3. Beschermingen	9
1.4. Voorstelling van de site.....	11
2. Historische nota.....	15
2.1. Chronologie.....	15
2.2. De Heilige Petrus- en Pauluskerk	16
2.2.1. Exterieur	16
2.2.2. Interieur	23
2.3. Het kerkhof van de H. Petrus en Pauluskerk.....	38
2.3.1. Het kerkhof vóór de uitbreiding van 1897.	38
2.3.2. Uitbreiding van het kerkhof, 1897	41
2.3.3. Inrichting parkeerplaatsen en ruiming kerkhof, 1990.....	42
2.4. De Pastorie van Geetbets.....	44
2.4.1. Exterieur	44
2.4.2. Interieur	52
2.5. De Pastorietuin van Geetbets	58
2.5.1. Vroegere pastorie en pastorietuin (1536 – 1752).....	58
2.5.2. Bouw huidige pastorie en vermoedelijke aanplanting Ginkgo biloba (1752-1753) ...	59
2.5.3. Bouw nieuw schoollokaal in de voortuin (1843)	59
2.5.4. Grenswijziging pastorietuin (1900 – 1908)	61
2.5.5. Herstellings- en aanpassingswerken (1970).....	63
2.5.6. Recente gebeurtenissen	63
3. Beschrijving en inventaris van de erfgoedelementen.....	67
3.1. Kerk.....	68
3.1.1. Exterieur	68
3.1.2. Interieur	77

3.1.3.	Kerkhof.....	102
3.2.	Pastorie	115
3.2.1.	Exterieur	115
3.2.2.	Interieur	122
3.2.3.	Tuin	143
4.	Waardestelling.....	163
5.	Beheersvisie en doelstellingen	167
6.	Beheersmaatregelen	177
6.1.	Noodzakelijk uit te voeren maatregelen	177
6.1.1.	Heilige Petrus en Pauluskerk.....	177
6.1.2.	Kerkhof.....	177
6.1.3.	Pastorie.....	178
6.1.4.	Pastorietuin.....	179
6.2.	Waardeversterkende suggesties.....	180
6.2.1.	Heilige Petrus en Pauluskerk.....	180
6.2.2.	Kerkhof.....	181
6.2.3.	Pastorie	181
6.2.4.	Pastorietuin.....	182
6.3.	Overzichtstabel	183
6.3.1.	Noodzakelijk uit te voeren maatregelen	183
6.3.2.	Waardeversterkende suggesties.....	185
7.	Opvolging en evaluatie.....	189
8.	Bijlagen	191
	Bijlage 1: Afbakening van het beheersplan	192
	Bijlage 2: Lijst van cultuurgoederen	193
	Bijlage 3: Bibliografie	196
	Bijlage 4: Selectie van waardevolle graven	198
	Bijlage 5: Inspectierapport orgel.....	210
	Bijlage 6: Overzicht pastorietaan	211

1. Identificatie en afbakening van het beoogde gebied

1.1. Aanleiding en doel

Het beheersplan heeft tot doel om het behoud en beheer van de Sint-Paulus en -Petruskerk van Geetbets met omliggend kerkhof en de Pastorie met pastorietaan te bepalen voor een periode van vierentwintig jaar.

Voor het toekomstig beheer en behoud van het waardevol onroerend erfgoed dient een duurzame langetermijnvisie ontwikkeld te worden met de nodige beheersdoelstellingen- en maatregelen om de toekomst van de kerk, kerkhof en pastorie verder te bestendigen. In het verleden werden reeds verschillende onderhouds- en restauratiewerken uitgevoerd, maar de verschillende erfgoedelementen hebben evenwel bijkomende nood aan herstelmaatregelen.

Er wordt gewerkt aan de opmaak van een kerkenbeleidsplan voor de verschillende kerken van Geetbets. Er zijn geen plannen om de Heilige Petrus en Pauluskerk te ontwijden, nevenbestemmingen zijn vooralsnog niet aan de orde.

1.2. Afbakening en administratieve gegevens

Adres:

Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhof

Adres: Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling
Sectie: C
Perceel: 211D en 210E

Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie en pastorietaan

Adres: Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling
Sectie: C
Perceel: 178E en 179C

Eigenaar:

De parochiekerk Heilige Petrus en Paulus, de pastorie en het kerkhof zijn in het bezit van de gemeente.
De kerkfabriek staat in voor het beheer.

Afbakening:

De afbakening van het beheersplan omvat de percelen van de kerk en de pastorie met respectievelijk naastliggend kerkhof en pastorietaan, zie bijlage 1.

Gewestplan:

Voor Zoutleeuw is het gewestplan Tienen-Landen (24) met Koninklijk Besluit van 24 maart 1978 van toepassing.

Het afgebakende gebied bevindt zich in een woongebied met landelijk karakter omgeven door landbouwgebied.

BPA/RUP:

Er is geen BPA of RUP van toepassing.

1.3. Beschermingen

[1] Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhofmuur

Adres: Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling, sectie: C
Perceel: 210E (deel), 211D
Bescherming: beschermd als monument
bij ministerieel besluit van 8 december 2000
<https://id.erfgoed.net/besluiten/3615>

[2] Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie met omheiningsmuur

Adres: Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling, sectie: C
Perceel: 178E (deel)
Bescherming: beschermd als monument
bij ministerieel besluit van 8 december 2000
<https://id.erfgoed.net/besluiten/3615>

[3] Pastorietuin Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom

Adres: Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling, sectie: C
Perceel: 178E (deel)
Bescherming: beschermd als monument
bij ministerieel besluit van 8 december 2000
<https://id.erfgoed.net/besluiten/3615>

[4] Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus: orgel

Adres: Dorpsstraat 43, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling, sectie: C
Perceel: 211B
Bescherming: beschermd als monument
bij koninklijk besluit van 7 oktober 1981
<https://id.erfgoed.net/besluiten/1703>

[5] Kerkhof en pastorietuin Heilige Petrus en Paulusparochie

Adres: Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Kadastrale gegevens: Afdeling: GEETBETS, 1^e afdeling, sectie: C
Perceel: 178E (deel), 179C, 210E (deel)
Bescherming: beschermd als stads- of dorpsgezicht
bij ministerieel besluit van 8 december 2000
<https://id.erfgoed.net/besluiten/3615>

Afb. 1: Aanduiding beschermingen: [1] Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhofmuur; [2] Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie met omheiningmuur; [3] Pastorietuin Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom; [4] Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus: orgel; [5] Kerkhof en pastorietuin Heilige Petrus en Paulusparochie. Het hoekje van het kerkhof dat niet mee tot de bescherming behoort, komt overeen met een later toegevoegde elektriciteitscabine (Geoportaal agentschap Onroerend Erfgoed, <https://geo.onroenderfgoed.be/>).

1.4. Voorstelling van de site

Afb. 2: Zicht op de hoofdingang en de westelijke zijgevel van de kerk met omliggend kerkhof.

Afb. 3: Zicht op de pastorie met voortuin.

Afb. 4: Zicht op het kerkhof achter de kerk.

Afb. 5: Zicht van op de straat op de voortuin van de pastorie met Japanse Notenboom.

Afb. 6: Zicht op de achtertuin van de pastorie.

2. Historische nota

2.1. Chronologie

1236	Ontstaan van de burchtkapel van het Hof van Hove
1308-1454	Ontstaan oorspronkelijke parochiekerk
1536	Vroegste vermelding van pastoriegebouw
1752-1753	Bouw huidige pastorie
1765 - 1776	Afbraak kerk met behoud van toren uit 1724, bouw nieuwe kerk en inwijding
1766 – 1776	Bouw nieuwe kerk en inwijding, en nivellering kerkhof
1786	Aanbouw sacristie
1855 – 1859	Afbraak kerktoren uit 1724 en uitbreiding kerk naar de straatkant
1897	Uitbreiding van het kerkhof naar het oosten
1906-1908	Uitbreiding pastorie met bijgebouwen naar het oosten en noordwesten
1915	Aanbouw berging aan de kerk
1938	Aanbouw zijportaal aan de kerk
Jaren 1970	Transformatie interieur n.a.v. Tweede Vaticaans Concilie, met verwijdering van 19 ^{de} -eeuwse schilderijen op wanden en plafond, en vloer in kerk
1972-1981	Afbraak bijgebouwen pastorie en bouw garage
1990	Ruiming kerkhof en inrichting parkeerplaatsen langs de noordzijde van de kerk

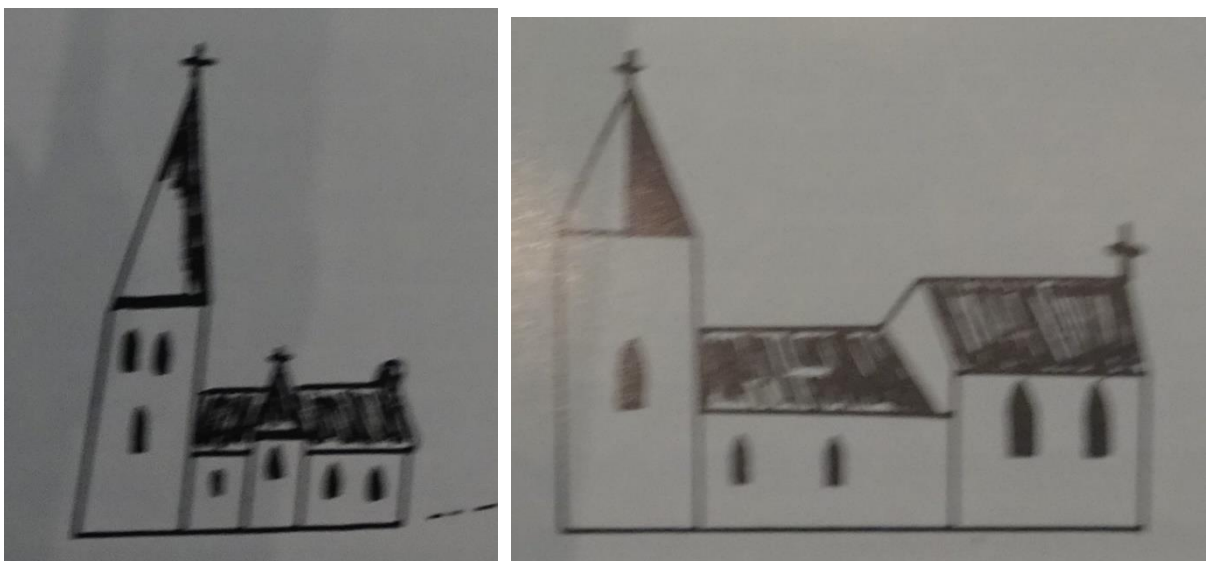
2.2. De Heilige Petrus- en Pauluskerk

2.2.1. Exterieur

2.2.1.1. Ontstaan van de parochiekerk (1236 – 1765)

In een akte van 1236 wordt de kerk in Geetbets als “reeds bestaande” vernoemd. Vermoedelijk ging het toen om niet meer als een “burchtkapel” van het nabijgelegen Hof van Hove, heden bekend als de motte. De kapel maakte toen tot 1236 nog deel uit van de parochie Zoutleeuw, daarna werd Geetbets een zelfstandige parochie.¹ In 1308 werd de kapel Sint-Paulus in Bets de parochiekerk.

Over het uitzicht van de oorspronkelijke kerk, die al in 1454 bestond, is weinig bekend. In het kerkarchief komen wel allerhande aantekeningen voor in verband met herstellingen, waardoor het zeker is dat de kerk meermaals beschadigd en hersteld geweest is. Twee gekende tekeningen uit respectievelijk 1663 en 1664 geven heel uiteenlopende uitzichten van de toenmalige kerk. Op het plan uit 1663 is een kerk en toren aan de straatzijde en twee zijkapellen te zien, maar op het plan van 1664 zijn geen zijkapellen getekend en is het schip lager weergegeven als het koor.

Afb. 7: Links een tekening van de kerk van 1663 en rechts een tekening van de kerk uit 1664. (LEUS, G., *De Heren van Bets. Kroniek van de rijke historie van een dorp “zonder” geschiedenis*, Limes Gatia, 1999, 143.)

Een eerste noemenswaardige verbouwing kwam er in 1724 toen door de abdij van Rothem² een verslag van onderhouds- en herstellingswerken opgesteld werd, waarin besloten werd een nieuwe kerktoeren te bouwen op kosten van de tiendheffers en de gemeente.³

¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus met kerkhof [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41814> (Geraadpleegd op 14-08-2019).

² Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Abdij Mariëndal [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/21795> (Geraadpleegd op 09-02-2021).

³ KAG, *Geschiedenis van de kerk*. LEUS, G., *De Heren van Bets. Kroniek van de rijke historie van een dorp “zonder” geschiedenis*, Limes Gatia, 1999, 143-145.

2.2.1.2. Afbraak en nieuwbouw (1763 – 1787)

Kort na de bouw van de nieuwe toren startten ook de berekeningen voor de dringende herstellingen aan de rest van het kerkgebouw, en dan vooral aan de muren en het dak. De kosten zouden zo hoog geweest zijn dat in 1763 onder pastoor Bootsman besloten werd om ook het overige deel van de kerk af te breken en te vervangen door een nieuwbouw in rode baksteen.⁴

In 1765 werd begonnen met de afbraak van de oude kerk, waarbij de toren uit 1724 behouden bleef en werden de funderingen gelegd voor de nieuwe kerk. De kerkdiensten werden ondertussen gehouden in de schuur van de pastorie. De bouw werd opnieuw bekostigd door de grote tiendeheffers, met name de abdij van Rothem en de Sint-Geertruiabdij van Leuven.⁵ De werken gebeurden volgens plan van Jan Hustin, die vermoedelijk te identificeren is met landmeter, architect en ingenieur J.A. Hustin (1709-1787).⁶

De muren van het koor en het schip van de kerk werden in 1766 opgericht. Een jaar later, in de periode 1767-1768 volgde de plaatsing van het dak. Op 30 oktober 1768 werden de vensters en de deuren geplaatst. Tussen 12 juli en 6 augustus 1768 ging meester Antonius Aerschoot aan de slag met het “uitvullen van de boegen” en de grote “lest” in het plafond en het uitvullen van de kroonlijsten en de kapitelen in de kerk. Wat precies met “boegen” en “lest” bedoeld wordt, is echter onduidelijk. Van 10 tot 16 augustus werden vervolgens de kroonlijsten en de vensters geveerd en gebeurde het toemaken van de stellinggaten. Van 29 september tot 20 oktober vernieuwde men de toren. Dit gebeurde gelijktijdig met het witten en het plakken van de pastorie. De datum 1768 staat op de kroonlijst van de apsis, uitgewerkt in het pleisterwerk als bas-reliëf. Op 25 augustus 1776 werd de kerk met een grote plechtigheid ingewijd door de aartsbisschop van Mechelen. Uiteindelijk werd in 1786 de sacristie aangebouwd. Dit betrof enkel de zuidelijke helft van het huidige volume, waardoor de 18de-eeuwse opstand van de kerk perfect symmetrisch was. Tegelijkertijd werden in 1786-1787 reeds herstellingen uitgevoerd aan de kerk en aan de pastorie.⁷

Een eerste beeld van de omvang van de nieuwe zaalkerk kan verkregen worden aan de hand van het primitieve plan van het kadaster van circa 1830.

⁴ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 218.

⁵ *Ibidem*, 221.

⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus met kerkhof [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41814> (Geraadpleegd op 01-10-2019). Zie ook: Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Hustin, Jacques Antoine [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/personen/2854> (Geraadpleegd op 01-10-2019).

⁷ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 239.

Afb. 8: Primitief plan van circa 1830, met centraal in blauw de kerk van Geetbets. (AR, Kadaster. Primitieve Plannen, Geetbets, sectie C, 19927; bron: cartesius.be)

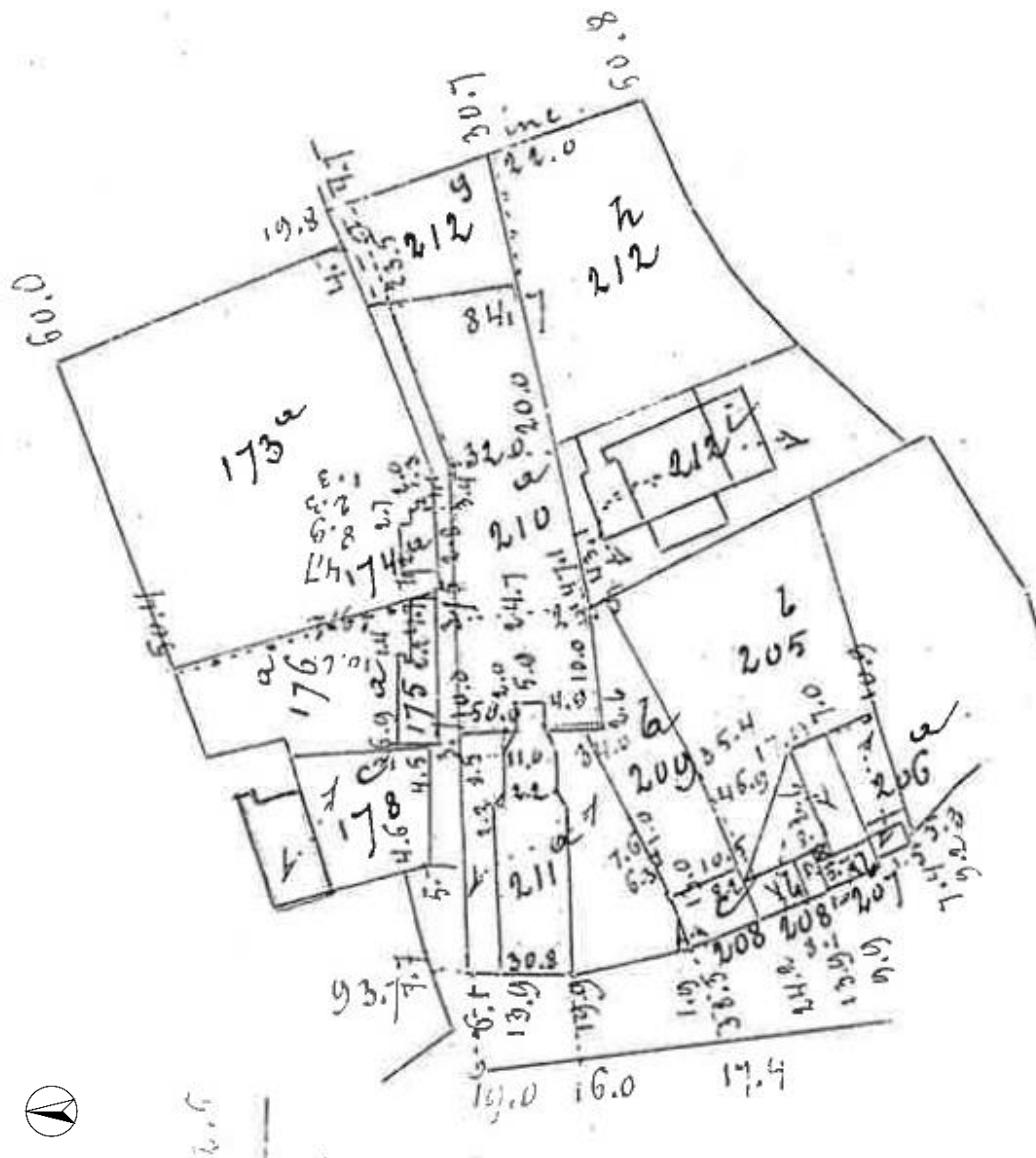
2.2.1.3. Uitbreiding (1855 – 1859)

In de periode 1855-1859 volgde wegens plaatsgebrek een uitbreiding van de kerk waarbij deze met één derde van de lengte vergroot werd door de toren dichterbij de straat te plaatsen. De bouwvallige toren uit 1724 werd hiervoor gesloopt en vervangen door de huidige ingebouwde westtoren. De ontwerper was een architect uit Diest (Roelen?) en de uitbreiding gebeurde op initiatief van Pastoor J. B. Crab. Zowel de voorgevel met westtoren, als de zijgevels hebben tijdens deze uitbreidingswerken hun huidige uitzicht gekregen.⁸

Op het mutatieplan uit het kadaster van 1900 is naast de uitbreiding van de kerk richting de straat, ook de uitbreiding van het kerkhof naar het oosten toe en het rechtekken van de noordelijke perceelsgrens te zien. De meest westelijke 2 à 3 traveeën van de kerk werden aangebouwd. Het is onduidelijk welke delen van de overige traveeën nog uit de originele 18de-eeuwse periode dateren aangezien er geen enkele bouwnaad te zien is en alle elementen zoals vensters identiek zijn aan deze uit de 19de eeuw.⁹

⁸ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 282-283.

⁹ *Ibidem*, 373.

Afb. 9: Mutatieschets uit 1900. Zowel de uitbreiding van de kerk, als de uitbreiding van het kerkhof zijn zichtbaar. (LIMBOS, C. *Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets*, Spectrum nv., 2003.)

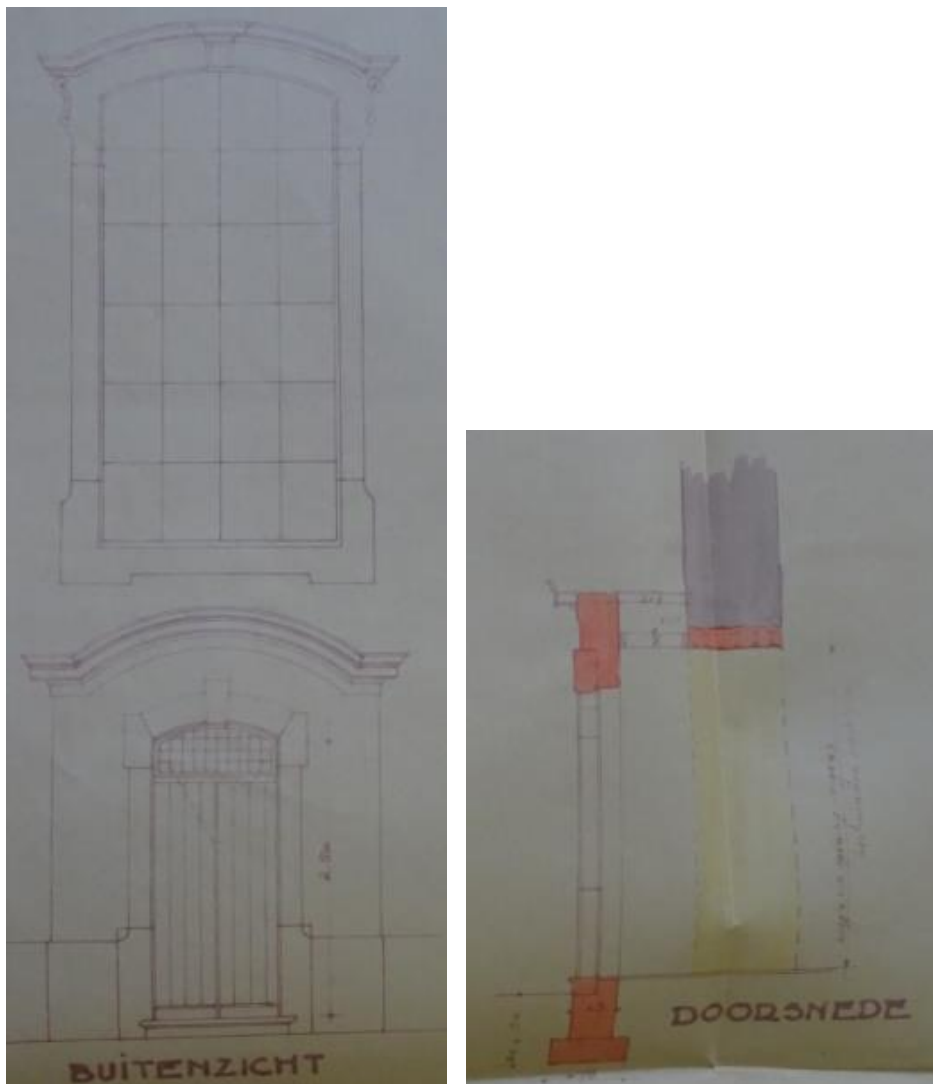
2.2.1.4. Modernisering en herstelling (1915 – heden)

In 1915 werd ten noorden van de sacristie aan de koorzijde een berging gebouwd voor de verlichtingsinstallatie. Deze aanbouw is vandaag nog duidelijk zichtbaar in de bouwnaad.

Tijdens de jaren 1930 volgden er herstellingswerken, waarbij in 1930 herstellingswerken aan de daken door schaliedekker Bottu uit Tienen gebeurden; in 1935 twee nieuwe glasramen van Charlier in het koor geplaatst werden; en in 1938 de oude schaliën van de daken van de kerk en toren vervangen werden. In de daaropvolgende jaren zouden echter nog diverse, zowel in- als uitwendige, herstellingswerken dienen te gebeuren ten gevolge van oorlogsschade. Op 24 januari 1944 werd de

kerk beschadigd door een vliegende bom, waardoor alle 17 glasramen, in het schip en het koor, vernieuwd moesten worden en de dakleien opnieuw geplaatst dienden te worden.¹⁰

Om het verlaten van de kerk vlotter te laten verlopen en ook opdat minder mobiele parochianen niet meer via de hoge treden van de hoofdingang zouden moeten binnengaan, werd in 1938 aan de noordkant een zijportaal gebouwd. Het zijportaal werd in de biechtstoel ingebouwd, waarbij zowel de breedte, als de hoogte van de nieuwe opening overeenkwamen met de bestaande biechtstoel.¹¹

Afb. 10: Zijportaal uit 1938, plan opgemaakt door de heer Vandendeel, bouwmeester te Heverlee. (KAG, Plan ontwerp van zijingang, nr. 35 en 64.)

In 1952 werden de twee standbeelden van de Heilige Petrus en Paulus in de nissen in de voorgevel van de kerk geplaatst. Deze nissen zouden daarvoor leeg geweest zijn.¹²

¹⁰ KAG, Dossier oorlogsschade aan kerk en pastorie door vliegende bom (1945), nr. 1 en 2. LEUS, G. *De Heren van Bets*, 332.

¹¹ KAG, Plan ontwerp van zijingang, nr. 35 en 64.

¹² KAG, Briefwisseling wijding nieuwe klok, nr. 7. KAG, Briefwisseling voorstel wijziging patroonheilige met gegeven over de beelden van Petrus en Paulus, nr. 5.

Op onderstaande foto daterend uit 1963 is een andere inkomdeur in de westgevel van de kerk te zien. De huidige deur dateert bijgevolg van na deze datum.

Afb. 11: Foto uit 1963. De beelden van de Heilige Petrus en Paulus staan in hun nis. Het kerkhof naast de kerk is nog aanwezig, voordat langs de linkerzijde een parking werd ingericht. (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18797>, nr. B194163.)

In 1998 volgde een dakrenovatie van de sacristie. De daken van de sacristie en de later bijgebouwde aanbouw bleken in slechte staat. Er kwam één dak i.p.v twee daken.¹³ Het houten timmerwerk aan de voorzijde werd afgewerkt met een boenselplank in afselia en dit rondom het volledige gebouw.

¹³ KAG, Verbouwing sacristie van de kerk, nr. 3.

2.2.2. Interieur

2.2.2.1. Nieuwbouw met bijhorende meubilering (1765 – 1782)

Van 1765 tot 1768 kreeg de nieuwe kerk vorm, naar ontwerp van Jan Hustin, waarna al snel met de interieurwerken en meubilering gestart werd.¹⁵

In 1769 werd de kerk betegeld door Jacobus Haegendoorns en op 21 november werd ze gewijd door aartsdeken De Brie van Zoutleeuw. Het oksaal werd eind 1773 afgewerkt. Het oorspronkelijke oksaal dateerde van 1750 en was nog een overblijfsel van de oude kerk. In 1775 werd de kerkruimte gewit en op 25 augustus 1776 werd de kerk met een grote plechtigheid ingewijd door de aartsbisschop van Mechelen.¹⁶

Ook de meubilering kreeg in deze periode geleidelijk aan vorm. Het hoogaltaar dateert van 1774 en is van de hand van de Antwerpse beeldhouwer Frans van Ursel.¹⁷ Het altaar is voornamelijk uit twee houtsoorten opgebouwd: eik voor het corpus, de eigenlijke constructie, en lindehout voor de ornamenten en de beelden. De versiering bestaat uit guirlandes, palmetten, vleugelspitsen, vlammeende urnen en engelenhoofden. Twee beelden die het geloof en de hoop voorstellen dienen als schoorzuil voor het tabernakel. Het altaar werd betaald door de tiendenheffers en kostte 1.000 gulden, een hoge prijs die mede kwam door de rijke versiering met bladgoud. Over de beeldhouwer zelf is niet veel bekend, maar het hoofdaltaar wordt wel als een van de eerder zeldzame, nog originele werken van de Antwerpse beeldhouwer Frans van Ursel in België gezien.¹⁸

De eiken lambrisering van het koor werd in 1772 geplaatst. De altaren van de heilige Anna en Antonius werden opgesteld en verguld. Het altaar van de heilige Rochus werd opgericht met bijdragen van de parochianen. De verschillende beelden in de altaren en in de kerk van onder andere de H. Anna en de beelden van Sint-Antonius abt, Sint Rochus, Onze-Lieve-Vrouw, de H. Barbara en St. Paulus en Petrus, waren allen gepolychromeerde eikenhouten beelden waarop later een beschilderde pleisterlaag werd aangebracht.

In 1776 werd de preekstoel en één biechtstoel geplaatst. Beide kunnen toegewezen worden aan schrijnwerker Stockmans en beeldhouwer Gielis. De marmeren doopvont dateert van circa 1780. Deze stond oorspronkelijk in de doopkapel naast de ingang van de kerk, welke recent plaats moest maken voor de verwarmingsketel van de centrale verwarming.¹⁹

In tegenstelling tot qua oppervlakte vergelijkbare kerken uit dezelfde bouwperiode met traditionele opdeling in midden- en zijbeuken koos Jan Hustin voor de éénbeukige ruimte van een zaalkerk. Dit

¹⁵ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus met kerkhof [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41814> (Geraadpleegd op 01-10-2019). Zie ook: Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Hustin, Jacques Antoine [online] <https://inventaris.onroenderfgoed.be/personen/2854>

¹⁶ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 239.

¹⁷ De naam Ursel wordt op verschillende manieren geschreven naargelang de bronnen. Ook Hursel, Ussel en Assel komen voor.

¹⁸ LEUS, G., "Het hoofdaltaar van de Sint-Pauluskerk te Geetbets prachtig gerestaureerd", *Limes Gatia*, 10/1, maart 2001, 7.

¹⁹ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 230-231 en 234.

resulteerde in een opvallend wijde binnenruimte met een klassieke pilasterstelling met entablement en afgevlakt stukgewelf in combinatie met een ingetoomde Lodewijk XV-decoratie.²⁰

Afb. 14: Foto uit 1944 van het houten hoofdaltaar gemaakt door Frans Van Ursel in 1774, volledig met marmerschilderingen afgewerkt. (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18813>, geraadpleegd op 14/08/2019.)

²⁰ AAOEL, LIMBOS, C. *Bouwhistorische studie van de Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets*, Spectrum nv, Hasselt, 2003. LEUS, G., *De Heren van Bets*, Limes Gatia, 1999, 216-222 en 230 – 231.

Afb. 15: Links: Foto uit 1975 van de preekstoel uit 1776. Rechts: Foto uit 1975 van eikenhouten biechtstoel uit 1777 met beeltenis van Sint-Petrus in bekronende cartouche, heden dienstdoend als tochtportaal (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18891> en <http://balat.kikirpa.be/object/18852>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Afb. 16: Foto uit 1975 van eikenhouten classicistische lambrisering uit 1772, over de gehele koorwand. (KIKIRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18851>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Afb. 17: Links: Foto uit 1977 van beeld van H. Paulus, Rechts: Foto uit 1975 van beeld van H. Rochus Van Montpellier, beide uit de periode 1776-1800, flankeerden Onze-Lieve-Vrouw in het eikenhouten zijaltaar uit 1772 (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18938> en <http://balat.kikirpa.be/object/18941>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Afb. 18: Links: Foto uit 1944 van beeld van de H. Barbara. Rechts: Foto uit 1944 van beeld van de H. Antonius abt, beide uit de periode 1776-1800, flankeerden het beeld van de H. Anna in het eikenhouten zijaltaar uit 1772 (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18936> en <http://balat.kikirpa.be/object/18935>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Afb. 19: Links: Foto uit 1975 van eikenhouten biechtstoel uit 1782 met beeltenis van Sint-Paulus in bekronende cartouche, langs de noordzijde van het schip. Rechts: Eikenhouten biechtstoel uit 1782 met beeltenis van Maria Magdalena in bekronende cartouche, langs de zuidzijde van het schip (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18819> en <http://balat.kikirpa.be/object/18822>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Afb. 20: Foto uit 1975 van het marmeren doopvont uit circa 1780 (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18855>, geraadpleegd op 1/10/2019).

2.2.2.2. Herstellingen en nieuwe klokken (1827 – 1840)

In de periode 1827-1841 werden verschillende herstellingen uitgevoerd aan de kerk en de sacristie. In 1830-1831 gebeurden er bijvoorbeeld een betaling aan de glazenmaker, werd een nieuw klokzeel aangeschaft en gebeurden er herstellingen aan het gietwerk. In 1833 werden herstellingen uitgevoerd aan de zolders van de kerktoren, en in 1838 werden twee nieuwe klokken opgehangen, waarvan er één nog steeds in de toren hangt. De klokken waren gegoten door F.A. Gaulard. Op een flank van de klok staat een afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw op een gevleugeld engelenhoofdje. Onze-Lieve-Vrouw draagt het kind Jezus op de linkerarm terwijl ze een scepter vasthoudt in de rechterhand. Ook wordt een locatie en jaartal vermeld: “(handje) FONDUE PAR F.A. GAULARD A TONGRES 1838”.

De gieters Gaulard vormen een belangrijke gietersdynastie uit Lotharingen in Frankrijk waarvan in het Vlaamse landsgedeelte niet vaak klokken gevonden worden. De klok in Geetbets is het werk van François-Alexandre Gaulard (1791-1863), een telg die echter een groot deel van zijn leven in het Duitse Aken doorbracht.²¹

Afb. 21: De overgebleven Gaulard klok, met afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw (SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., Sint-Paulus Geetbets, 17 september 2019).

²¹SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., Sint-Paulus Geetbets, 17 september 2019.

2.2.2.3. Uitbreiding (1855 – 1863)

In 1855-1859 volgde de uitbreiding van de kerk waarbij deze met één derde van de lengte vergroot werd door verplaatsing van de toren richting de straat.²² Het is dan dat de kerkruimte haar huidige afmetingen verkregen heeft en waarschijnlijk ook verfreesd werd met een zeer rijke sjabloonschilderingen op de wanden en de zoldering, zoals nog zichtbaar op historisch fotomateriaal. De meest opvallende sjabloonschildering was de achtergrond van het hoofdaltaar. Boven de schuine wanden van de zijaltaren bevonden zich eveneens opvallende figuratieve schilderijen. Ook stonden er verschillende heiligenbeelden op consoles tegen de muur. Voor de muurnissen van de H. Anna en O. L. Vrouw stonden ook twee eiken zijaltaren die in 1849 en 1850 door schrijnwerker Joannes Baptiste Goyens uit Diest vervaardigd waren. De kerk bezat verder een wit-zwarte marmeren vloer en boven het hoogkoor hing een 23 kg zware massieve godslamp.²³

Afb. 22: Foto van het interieur van de kerk uit 1963 (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18797>, nr. B194164).

²² LEUS, G., *De Heren van Bets*, 282

²³ *Ibidem*, 234.

Afb. 23: Interieur van de kerk, vóór de jaren 1970 (Fotokader in de Pastorie van Geetbets).

Men behield qua meubilair grotendeels de reeds aanwezige stukken uit de 18de-eeuwse periode, met name bleven de biechtstoelen, de preekstoel, de zijaltaren, de lambriseringen en het hoofdaltaar bewaard. Tijdens deze uitbreidingswerken werden wel twee biechtstoelen bijgemaakt met bijna identieke vormgeving, die uit 1858 dateren. Het aantal biechtstoelen werd toen tot 5 gebracht.

Afb. 24: Eikenhouten biechtstoelen uit 1858 met kruisteken in bekronende cartouche (KIKIRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18824>, geraadpleegd op 14/08/2019).

Ook de zolder, de klokkentoren en oksaal dateren uit deze periode. In 1863 werd een nieuw, tweede orgel geplaatst, door orgelbouwer Jan Arnold Clerinx uit Sint-Truiden. Clerinx (1816-1898) was actief als orgelbouwer van 1838 tot 1887 en had in 1867 een bedrijf met twintig werknemers. In nagenoeg 50 jaar bouwde hij meer dan 100 orgels, voornamelijk in de provincies Luik en Limburg. Zijn succesvolle loopbaan is vooral te danken aan het feit dat hij orgels van bescheiden afmetingen bouwde. Hij had een systeem uitgedokterd dat toeliet orgels met twee manualen (handklavier) te bouwen die slechts één windlade hadden, waardoor het orgel relatief goedkoop was. Deze uitvinding werd in 1847 gebrevetteerd. Zuiver muzikaal hield dit systeem echter beperkingen in, zodat hij het niet bij zijn grote meesterwerken gebruikte. Het jaartal van het orgel staat in de binnenzijde van de pedaalkast: op de linker binnenzijde staat er *“Place en 1863 par A. Clerinx, A Radino son accordeur”* en op de rechter binnenzijde: *“Place le 23 juillet 1863 par A. Radino Accordeur St Trond”*. Alfons Radino was een stemmer in het bedrijf van Clerinx.²⁴

Afb. 25: Foto uit 1975 van het orgel in de kerk van de hand van orgelbouw Jan Clerinx (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18891>, nr. M239334).

²⁴ *Ibidem*, 232. LEUS, G., “Open Monumentendag 9.9.2001 – Grondstof, stof tot nadenken, metaal – (Edel)metalen in en rond de Sint-Pauluskerk te Geetbets”, *Limes Gatia*, 10/3, september 2001, 113-114.

2.2.2.4. Nieuwe klokken, oorlogsschade en vernieuwing (1935 – 1970)

Uit 1916 dateert de koperen sacristieklok in het koor, gemaakt door gieter H. Romulus en voorzien van neogotische versieringen, verschillende gietringen en kruisbeeld. Op een flank van de klok staat de naam van de gieter “H. ROMULUS”, terwijl op de tegenoverliggende flank tussen het gietjaar een kruisbeeld is afgebeeld.

Henri Romulus (1865-1927) is een Leuvense gieter uit de 20ste eeuw die zijn atelier had op de Diestsesteenweg in Blauwput, een wijk van Kessel-Lo bij Leuven. Zijn gieterij werd het slachtoffer van de grote brand van Leuven in 1914. Van hem zijn erg weinig klokken gekend zodat we met deze klok van een vrij zeldzaam exemplaar kunnen spreken.²⁵

Afb. 26: Sacristieklok van H. Romulus met Christus aan het kruis en jaartal (SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., Sint-Paulus Geetbets, 17 september 2019.)

In 1935 werden twee nieuwe glasramen van Charlier in het koor geplaatst. Deze zouden door de technische commissie niet met groot enthousiasme onthaald geweest zijn, omdat deze niet in overeenstemming waren met de nog andere bestaande glasramen. De overige vijftien ramen werden vervangen en vervaardigd in 1942-1943 door de firma Huybregts te Heverlee, onder leiding van prof. Lemaire.²⁶ In de daaropvolgende jaren zouden echter nog diverse, zowel in- als uitwendige, herstellingswerken dienen te gebeuren als gevolg van oorlogsschade. Op 24 januari 1944 werd de kerk beschadigd door een vliegende bom, waarbij alle 17 glasramen, in de beuk en het koor, uitgeslagen werden en de ijzeren staven van 7 grote ramen uit de muren gerukt werden, terwijl op andere plaatsen de boordstenen naar beneden geslingerd werden. In het plafond waren scheuren ontstaan en enkele van de zware ornamenten dreigden naar beneden te komen. De schalies van het pas vernieuwde dak waren verschoven en op vele plaatsen regende het binnen. Van de portaaldeuren werden panelen en sloten uitgescheurd. Alle glasramen die nog maar enkele jaren oud waren, dienden bijgevolg vernieuwd te worden en werden vervangen door de huidige exemplaren.

²⁵ SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., *Sint-Paulus Geetbets*, 17 september 2019.

²⁶ KAG, Dossier oorlogsschade aan kerk en pastorie door vliegende bom (1945), nr. 1 en 2. LEUS, G. *De Heren van Bets*, 332. LEUS, G., “Open Monumentendag 9.9.2001 – Grondstof, stof tot nadenken, metaal – (Edel)metalen in en rond de Sint-Pauluskerk te Geetbets”, *Limes Gatia*, 10/3, september 2001, 122.

In het verslag worden de vier glasramen in het koor vermeld, die “*gansch uitgerukt en totaal vernield*” waren. De twee uiterste bevatten de wapenschilden van de familie de Ryckman de Bets, die gereconstrueerd werden. De wapenschilden van de familie de Ryckman de Betz verwijzen naar een belangrijke familie voor Geetbets. Jean de Ryckman de Betz (1657-1743) kwam in het bezit van de heerlijkheid Geetbets. Hij was de eerste de Rijckman die naar Geetbets afzakte in 1699. Zijn wapenschild hangt eveneens boven de ingang van het kasteel van Geetbets. Het rechtse wapenschild, langs de zuidzijde van het koor, is van hem en zijn vrouw Jeanne I. B. J. Gheys. De linkse wapenschilden zijn van Fernand B. F. H. M. G. de Ryckman de Betz (1871 – 1961) en zijn vrouw Madelaine G. H. M. Courtois. Tussen 1923 en 1927 voerde hij belangrijke restauratiewerken uit aan het kasteel van Geetbets. De wapenschilden staan ook op de muur onder een inrijpoort van het kasteel.²⁷

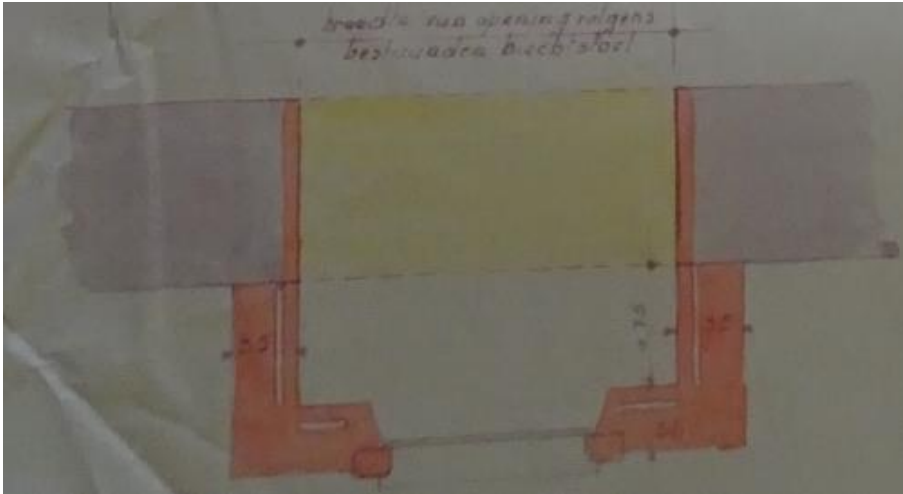
Afb. 27: Foto uit 1975 van glas-in-loodraam langs resp. de noordzijde en de zuidzijde van het koor, met wapenschild van de familie Ryckman de Betz in verwerkt. Deze werd samen met een identiek glas-in-loodraam in 1935 door de desbetreffende familie geschonken en werden in 1944 na oorlogsschade vernieuwd (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18857> en <http://balat.kikirpa.be/object/18859>, geraadpleegd op 1/10/2019).

In 1938 werd een zijportaal²⁸ in de biechtstoel uit 1776 gebouwd, die hiertoe werd aangepast en voorzien van twee deuren (zie hoger). In 1948 werd één van de twee klokken in de klokkentoren vervangen en ingewijd. De klok kreeg de naam Heilig Onbevlekt Hart van Maria, wat ook als tekst op de klok staat. Op een flank van de klok prijkt een Christus aan het Kruis, een symbool dat veel gebruikt wordt door de gieter, Fr. Sergeys. Verder staat er “*GESCHONKEN DOOR DE PAROCHIANEN VAN*

²⁷ LEUS, G., “Open Monumentendag 9.9.2001 – Grondstof, stof tot nadenken, metaal – (Edel)metalen in en rond de Sint-Pauluskerk te Geetbets”, *Limes Gatia*, 10/3, september 2001, 127-128.

²⁸ KAG, Plan ontwerp van zijingang, nr. 35 en 64.

GEETBETS TEN JARE O.H. 1947 TER VERVANGING VAN DE KLOK DOOR DE DUITSERS GEROOFD IN 1943", en is er ook een verwijzing naar de gieter: "FR. SERGEYS LEUVEN". De gietersdynastie Sergeys overspant vier generaties waarvan François (1896-1982) de derde was. François Sergeys was een bijzonder bedrijvig gieter in Leuven. Hij was gedurende zijn leven verantwoordelijk voor een kleine duizend klokken, waarvan heel wat de Tweede Wereldoorlog hebben overleefd zoals deze klok. Zijn zoon Jacques nam in 1970 de gieterij over. Jacques Sergeys was de laatste klokkengieter in België tot hij op 17 november 1980 het bedrijf verkocht aan Clock-O-Matic in Herent.²⁹

Afb. 28: Plattegrond van het zijportaal uit 1938, plan opgemaakt door de heer Vandendeel, bouwmeester te Heverlee (KAG, Plan ontwerp van zijingang, nr. 35 en 64.).

Afb. 29: De Sergeys-klok met Christusfiguur (SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., Sint-Paulus Geetbets, 17 september 2019).

²⁹ KAG, Briefwisseling wijding nieuwe klok, nr. 7. SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., Sint-Paulus Geetbets, 17 september 2019.

In 1966 werden de kachels vervangen door centrale verwarming.³⁰

2.2.2.5. De “Tweede Beeldenstorm” (jaren 1970)

In de jaren 1970 vond er, in nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie, een zogenaamde “tweede Beeldenstorm” plaats in de kerk. Onder pastoor Nijs werd beslist om de kerk te verfraaien, te schilderen en elektriciteitsaanpassingen te doen. Maar bij deze “opfrissing” verdween de rijkelijke beschildering en versiering van de kerkmuren en zoldering. De muurschilderingen en decoraties, zoals zichtbaar op de bovenstaande foto’s, werden in een neutrale witte kleur overschilderd. De zoldering kreeg een crèmekleur en de originele witzwarte marmeren vloer werd samen met de oude grafstenen uitgebroken en vervangen door vast tapijt. Ook werd in deze periode de eiken lambrisering van het koor uit 1772 grotendeels gezandstraald en werden alle houten heiligenbeelden die vermoedelijk nog uit de 18de-eeuwse periode dateren verwijderd. De werken werden uitgevoerd door de firma Verpoorten uit Wiekevorst.³¹

De gesprekken over het vernieuwen van de kerk waren al gestart in 1969. In mei 1969 werd bijvoorbeeld beslist dat na de renovatie het vernieuwde koor over de hele breedte van de kerk zou strekken met een hoogte van drie nieuwe arduinen treden. Verder werd geschreven: *“De 2 zij-altaren, die los in de lambrisering staan en die hoegenaamd geen waarde hebben, zullen verdwijnen. Het bestaande koorgestoelte zal eerstdaags worden afgebroken en daaruit zal een nieuw altaar worden gemaakt. Met de overblijvende delen wordt de opengekomen ruimte aangevuld, waar de zij-altaren hebben gestaan”*.³²

Uiteindelijk zijn de zijaltaren niet volledig verwijderd. Enkel de bekroning van de centrale nissen en altaartafels zijn verdwenen. Met het recuperatiemateriaal van deze elementen werd het huidige dienstaltaar samengesteld. Op de historische foto’s zijn de zijaltaren met bekroonde centrale nissen en altaartafel nog zichtbaar. Ook is op deze foto’s nog het originele koorgestoelte te zien.

De oostelijke helft van het koor bevat vandaag echter nog een marmervloer met zwart-witte tegels. Het gaat hier vermoedelijk nog om de originele 18de-eeuwse vloer die om onbekende reden plaatselijk bewaard is gebleven.

³⁰ AAOEL, Beschermingsdossier Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

³¹ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 234-235.

³² KAG, Geschreven notities over het leven in de pastorie, de kerk en de pastoors, nr. 115.

Afb. 30: Interieur van de kerk in 1975, na het wit schilderen van de muren, het beige schilderen van de plafond en het plaatsen van tapijt op de vloer (Kerk Sint-Paulus, Geetbets, <http://balat.kikirpa.be/object/18797>, nr. M239304).

Zoals op de foto hierboven te zien is, stonden vroeger links en rechts van het Clerinx orgel twee eikenhouten beelden van de H. Petrus en H. Paulus. Door pastoor Van Rompuy werden deze in 1997 vooraan in de kerk geplaatst nadat ze door Koen Oyen opgeknapt waren. Deze beelden staan sinds einde 1952 in de kerk. Rond hetzelfde tijdstip werden ook twee beelden van de H. Petrus en H. Paulus in de twee nissen aan de voorzijde van de kerk geplaatst.³³

³³ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 233.

2.2.2.6. Recentere aanpassingen en renovaties (jaren 1980 en 2000)

In 1992 vond de elektrificatie en automatisatie van de twee luidklokken plaats en in 1993 de automatisering en vernieuwing van de torenuurwerken.³⁴

In 1997 werd op initiatief van pastoor van Rompuy opnieuw een natuurstenen vloer geplaatst en het interieur homogeen wit geschilderd. Ook de verwarmingsketel werd vervangen.³⁵

In 1999 en begin jaren 2000 werden nog verschillende restauratie- en renovatiewerken aan de kerk uitgevoerd. In 1999 gebeurden er elektriciteitswerken en een herschildering. Voor het interieur werden in 2000 prijsoffertes opgevraagd voor de restauratie van het altaar, de behandeling van het houtwerk van de lambrisering van twee zijaltaren, de preekstoel, vier biechtstoelen en de deuren van de kerk. Deze werken werden uitgevoerd door Koen en Jef Oyen.³⁶ Begin 2001 volgde de restauratie van het orgel van Arnold Clerinx uit 1863.³⁷ Renotec stond verder in voor de renovatie en herstellingswerken aan de torenruimte van de kerk. Ook gebeurden er in 2003 stabiliteitswerken aan de korfboog in het doksaal en de renovatie van de boog aan de torenruimte van de kerk.³⁸ Verder werd een telecominstallatie in de klokkentoren geplaatst.

³⁴ KAG, aanbesteding en lastenboek elektrificatie en automatisatie van de twee luidklokken, nr. 72.

³⁵ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 234.

³⁶ LEUS, G., "Het hoofdaltaar van de Sint-Pauluskerk te Geetbets prachtig gerestaureerd", *Limes Gatia*, 10/1, maart 2001, 2.

³⁷ LEUS, G., "Open Monumentendag 9.9.2001 – Grondstof, stof tot nadenken, metaal – (Edel)metalen in en rond de Sint-Pauluskerk te Geetbets", *Limes Gatia*, 10/3, september 2001, 114.

³⁸ AAOEL, Beschermingsdossier Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

2.3. Het kerkhof van de H. Petrus en Pauluskerk

2.3.1. Het kerkhof vóór de uitbreiding van 1897.

Hoewel het bestaan van het kerkhof pas uit archiefdocumenten uit de 17de eeuw en met de kaart van de Ferraris uit 1771-1778 aangetoond kan worden, is het mogelijk dat er vanaf het ontstaan van de kerk reeds een begraafplaats rondom de kerk aanwezig was. Mogelijk was het kerkhof oorspronkelijke voorzien van grasperken, bomen en een padenstructuur.³⁹

In 1663, toen ook de kerk zelf in slechte staat was, diende de bouwvallige kerkhofmuur hersteld te worden. Naar verluidt werd hiervoor gebruik gemaakt van stenen van een nabijgelegen fort. Een tiental jaar later zou er in 1674 ook een toegang gemaakt geweest zijn om met paarden en wagens op het kerkhof tot aan de kalkput te geraken. Een eeuw later volgde een volgende gekende onderhoudsfase, toen in 1770 onder pastoor Denys het kerkhof hersteld (vernieuwd) werd op kosten van de gemeente, de kerkfabriek en de armen. Twee jaar later, in 1772, werd het kerkhof genivelleerd. Deze aanpassingen aan het kerkhof kunnen gekaderd worden in de bouwfase van de haast volledig nieuwe kerk tijdens de jaren '60 en '70 van de 18de eeuw. Zowel door de werken als de uitbreiding van de kerk onderging het kerkhof met muur mogelijk een transformatie. Dit is -onder enig voorbehoud- af te leiden door de historische kaarten uit de 19de eeuw te vergelijken met die van de Ferraris.⁴⁰

Afb. 31: Historische kaart van de Ferrariskaart, uit de periode 1771-1778, ingezoomd op de kerk met kerkhof ("Historische kaarten", Geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019).

³⁹ CELIS, M., *Kerkhoven en begraafplaatsen*, Collectie Brussel, Stad van Kunst en Geschiedenis, 2.

⁴⁰ LEUS, G., *De Heren van Bets. Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Limes Gatia, 1999, 372 - 373.

In de periode 1827 – 1831 volgde een volgende reeks van herstellingen aan het kerkhof, die gelijktijdig met herstellingen aan de kerk gebeurden. In 1827 werd de kerkhofmuur hersteld, in 1828 gebeurden er reparaties aan het kerkhof en in 1830-1831 was er opnieuw sprake van onderhoud aan het kerkhof. In 1852 werd ook gesproken van “*nieuwe metsen*” voor het kerkhof.⁴¹

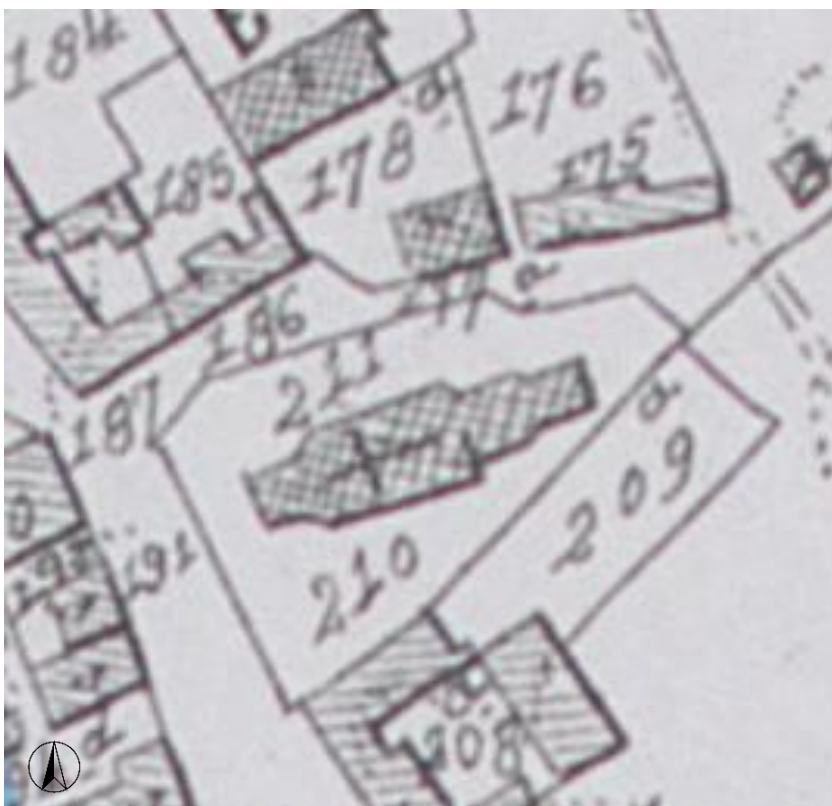

Afb. 32: Primitief plan uit circa 1830, met centraal in blauw de kerk van Geetbets met ommuurd kerkhof (AR, Kadaster. Primitieve Plannen, Geetbets, sectie C, 19927. Bron: cartesius.be).

⁴¹ AAOEL, LIMBOS, C. *Bouwhistorische studie van de Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets*, Spectrum nv, Hasselt, 2003.

Afb. 33: Atlas der Buurtwegen, uit de periode 1843 - 1845, ingezoomd op de kerk met kerkhof ("Historische kaarten", Geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019).

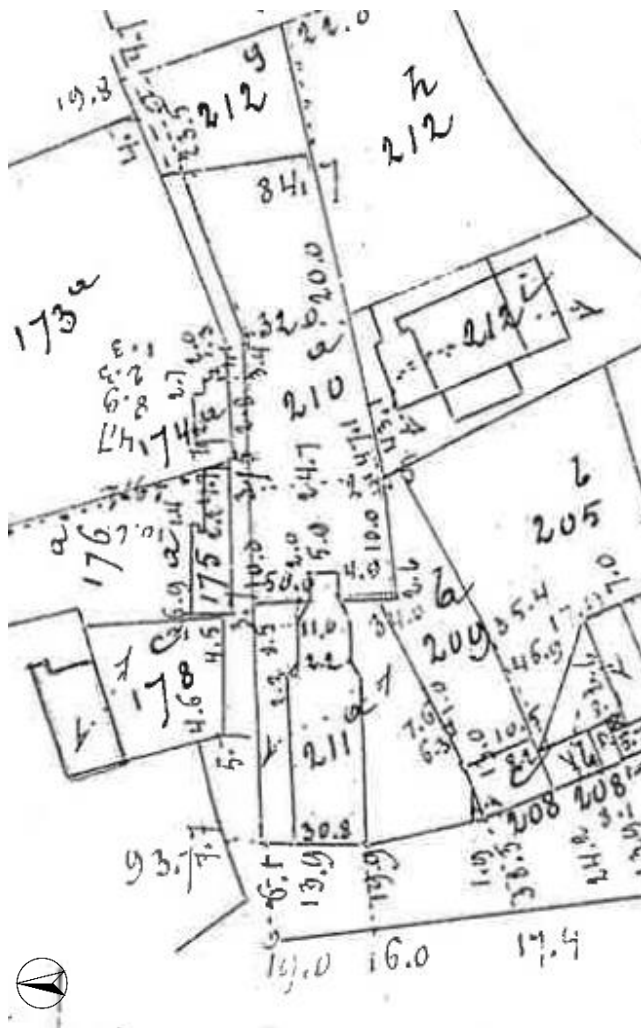
Afb. 34: Historische kaart van Popp, uit de periode 1842 - 1880, ingezoomd op de kerk met kerkhof. ("Historische kaarten", Geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019.)

2.3.2. Uitbreiding van het kerkhof, 1897

Een honderd jaar na de 18de-eeuwse vernieuwing van het kerkhof stelde de gemeenteraad in september 1874 vast dat het kerkhof niet meer voldoende groot zou zijn. Actie werd er niet meteen ondernomen, maar tien jaar later begon men met het maken van plannen. Het kerkhof bestond toen uit een 7 à 8 are, wat te klein was voor een bevolking van 1800 inwoners in 1883.

Uiteindelijk werd besloten om het kerkhof naar het oosten toe uit te breiden, waarna het nieuwe kerkhof in 1897 gewijd werd.⁴² De mutatie werd pas enkele jaren later geregistreerd op het kadastraal plan van 1900. Op dit plan is eveneens het rechte trekken van de noordelijke perceelsgrens te zien en de uitbreiding van de kerk richting de straat uit het midden van de 19de eeuw.

De volledige ommuring, inclusief Christusbeeld, dateert waarschijnlijk uit deze periode aangezien deze volledig uniform opgebouwd is.

Afb. 35: Mutatieschets uit 1900. Zowel de uitbreiding van de kerk, als de uitbreiding van het kerkhof zijn zichtbaar. (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

⁴² LEUS, G., *De Heren van Bets*, 372 - 373.

2.3.3. Inrichting parkeerplaatsen en ruiming kerkhof, 1990

Het kerkhof is sinds 1965 niet langer actief als begraafplaats. De site had toen nog een zeer dense hoeveelheid aan grafzerken waarbij een duidelijke structurering in rijen en zijpaden aanwezig was. In 1990 werd beslist een deel van het kerkhof te ontruimen om plaats te maken voor de aanleg van de parking, die zich ten noorden van de kerk bevindt. Hierbij werd een deel van de ommuring gesloopt en werd het huidige toegangshek geplaatst. Bij recentere herstellingswerken werd bij het noordwestelijke deel van de ommuring de ezelsruggen vervangen door kunststenen dekstenen. Ook werd in 1990 gelijktijdig beslist om alle verwaarloosde graven te ruimen, met het huidige uitzicht tot gevolg.

In de westmuur langs het voetpad werd tevens een opening gemaakt om het oorlogsmonument zichtbaar te maken vanaf de straat. Ook werden recent langs de buitenzijde bloembakken tegen de westmuur geplaatst, ter versteviging van de inmiddels bouwvallig geworden muur.

Afb. 36: Foto uit 1963. Het kerkhof naast de kerk is nog aanwezig, voordat langs de linkerzijde een parking werd ingericht. Ook de muur rechts van de kerk is zichtbaar (KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18797>, nr. B194163).

Afb. 37: Het kerkhof in 1990 voor de ruiming (KAG, Krantenknipsels kerkhof, 6 juli 1990).

2.4. De Pastorie van Geetbets

2.4.1. Exterieur

2.4.1.1. Vroegere pastorie (1536 – 1752)

Reeds in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie in Geetbets. Het gebouw zou toen omwille van de weinige voorhanden zijnde middelen, enkel het allernoodzakelijkste bevat hebben. In de periode 1620-1633 beklagde de toenmalige pastoor Wendelen dan ook de ellendige toestand, en liet hij aanzienlijke herstellingen uitvoeren. Onder pastoor Jacobus Bartholomei (1641-1675) werden vervolgens grote veranderingen aan het gebouw aangebracht.⁴³

2.4.1.2. Bouw huidige pastorie (1752-1753)

De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753 op kosten van de grote tiendeheffers (het kapittel van de Sint-Pieterskerk van Leuven en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudis en Vlierbeek). Het resultaat was een classicistische plattelandspastorie met dubbelhuisopstand.⁴⁴ Gelijktijdig met de afwerking van de toen nieuwe kerk werd van 29 september tot 20 oktober 1768 de pastorie gewit, zoals ze nog zichtbaar is op begin-20ste-eeuwse foto's.⁴⁵

Het pastoorsgoed besloeg niet meer dan 30 are, wat in vergelijking met andere pastorieën uit de regio eerder krap is. Het grootste gedeelte daarvan werd gevormd door de achtertuin, gelegen op een onregelmatig perceel van 23 are.⁴⁶

Door de nationalisering van de kerkelijke goederen en het concordaat van 1801 werd de pastorie met bijhorende tuin genationaliseerd en eigendom van de gemeente met beschikkingsrecht voor de kerkbedienaars.

2.4.1.3. Nieuwe vensters en inkom (1842)

Aan de hand van de mutatieschets uit circa 1830 kan een eerste beeld verkregen worden van de omvang van de pastorie en haar tuinen met bijgebouwen.

In 1842 werden de vensters van de pastorie hersteld, en volgde in de tweede helft van de 19de eeuw een nieuwe centrale deuropening, zoals deze vandaag aanwezig is. Enkel de dakkapel langs de tuinzijde behield vermoedelijk nog het originele 18de-eeuwse raam.

⁴³ LEUS, G., *De Heren van Bets*, Limes Gatia, 1999, 209-210.

⁴⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019)

⁴⁵ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 239.

⁴⁶ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019)

Afb. 38: Primitief plan uit +/- 1830, met rechts in blauw de kerk van Geetbets en links op perceel nr. 178 – 179 de pastorie met tuin (AR, Kadaster. Primitieve Plannen, Geetbets, sectie C, 19927. Bron: cartesius.be).

2.4.1.4. Herstellingen aan de pastorie (1884)

In 1884 werden bomen op een perceel grond van de kerk verkocht om de herstellingen te vergoeden van de schade aan de daken van de kerk en de pastorie. Die schade kwam door een rukwind van datzelfde jaar.⁴⁷

2.4.1.5. Uitbreiding van de pastorie (1906 – 1908)

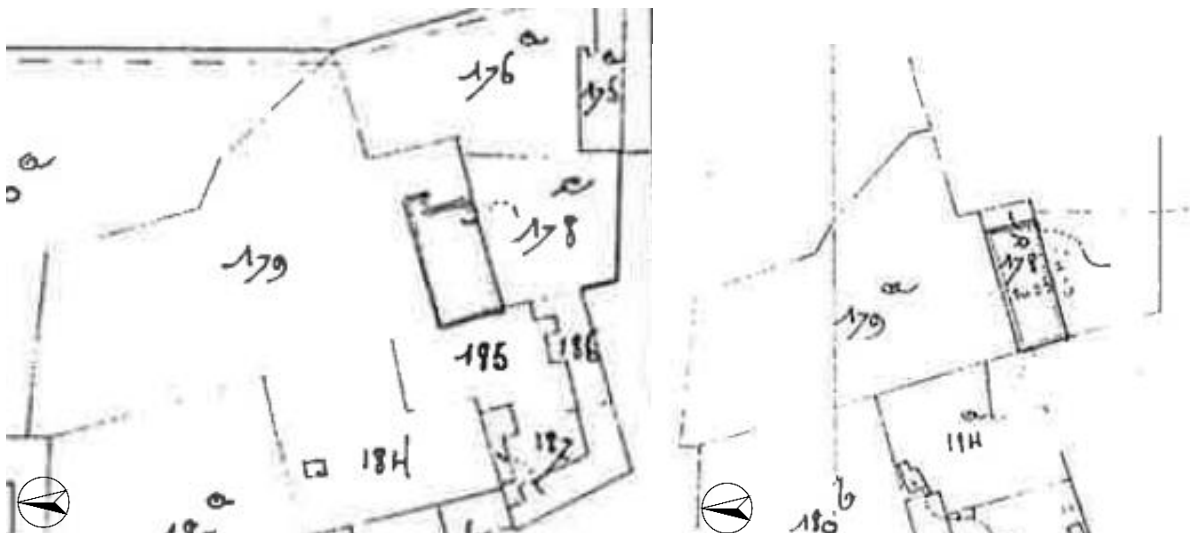
Een volgende mutatie dateert uit 1906, waarbij een uitbreiding van het gebouw naar het oosten toe plaatsvond. Het nieuwe volume was slechts een verdieping hoog, en omvatte vermoedelijk vanaf haar ontstaan opslagruimte. Op een postkaart van begin 20ste eeuw is rechts achter de bomen nog een glimp op te vangen van het bijgebouw.

Op de mutatieschets van 1908 is een kleine aanbouw langs het noordwesten te zien. Het ging hier om een nieuwe toiletruimte.

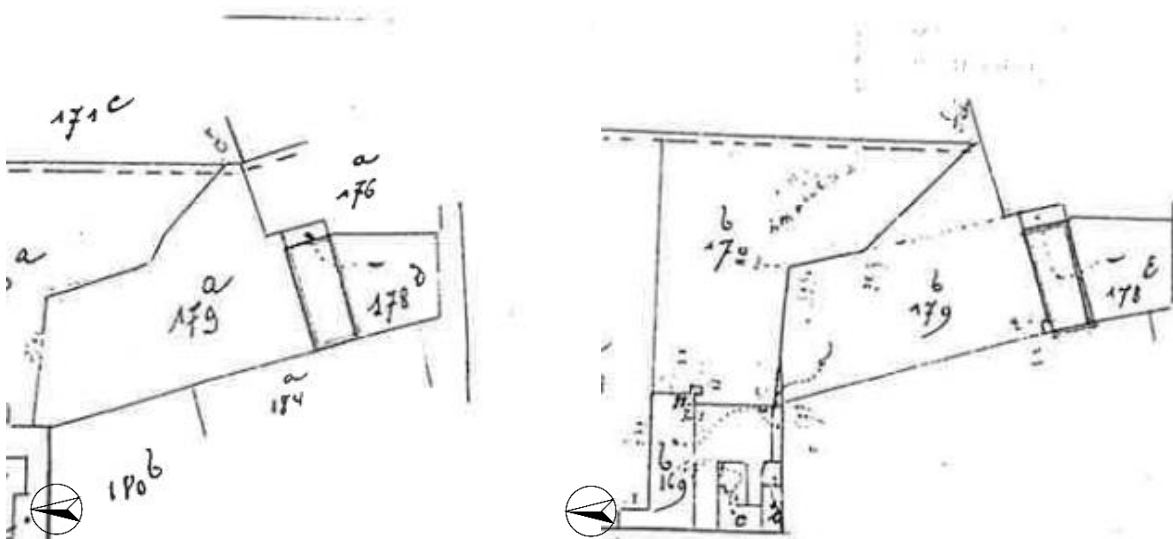
In 1910 werd de H. Paulus en Petruskerk getroffen door bliksem, die oversloeg op de pastorie. De deuren en de ingang van de pastorie werden hierbij beschadigd.⁴⁸

⁴⁷ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 212.

⁴⁸ *Ibidem*, 332.

Afb. 39: Mutatieschets uit 1906. De pastorie werd naar het oosten toe uitgebreid met vermoedelijk opslagruimte (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 40: Mutatieschets uit 1908. Er wordt een toiletruimte aangebouwd langs het noordwesten van het pand. Ook kwam er langs de pastorietaan een toegang naar percelen langs de Dorpstraat (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 41: Postkaart uit het begin van de 20ste eeuw van de pastorie met voortuin en bijgebouwen langs links en rechts (Fotokader in Pastorie Geetbets).

2.4.1.6. Fotomateriaal van de pastorie (1923 - ?)

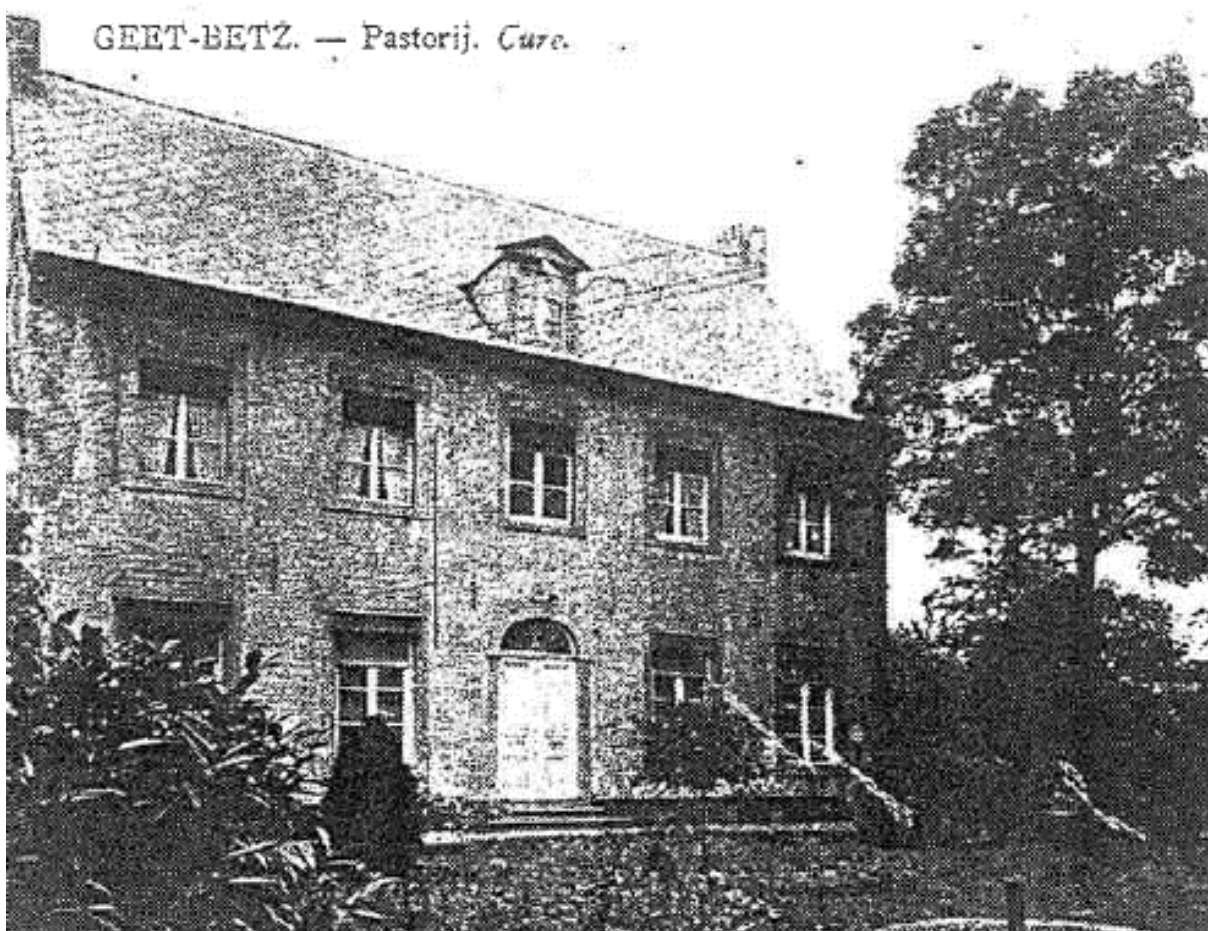
Een foto uit 1923 geeft een beeld van de toenmalige gevel. Het gevelvlak was toen nog wit bepleisterd en er waren nog luiken aan de vensters op het gelijkvloers bevestigd. Deze werden in een latere periode verwijderd, waarna er externe zonweringen binnen de dagkanten ingewerkt werden. Ook deze zijn ondertussen al verdwenen.

Mogelijks gebeurde het verwijderen van de luiken in 1924 toen het dak en de goten vernieuwd werden en herstellingswerken aan de gevels en vensters uitgevoerd werden.⁴⁹

⁴⁹ LEUS, G., *De Heren van Bets*, 212.

Afb. 42: Foto uit 1923 met zicht op de pastorie met tuin. De gevel was bepleisterd en de vensters hadden nog luiken (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 43: Ongedateerde foto van de pastorie van Geetbets (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 44: Ongedateerde foto van de pastorie (Fotokader in Pastorie Geetbets).

2.4.1.7. Binnenrenovatie en oorlogsschade (1931 – 1945)

Op 30 april 1931 werden werken aan twee binnenruimten van de pastorie goedgekeurd. Op 15 september 1940 hechte de kerkfabriek zijn goedkeuring aan de uitvoering van kleine werken zoals *“schildering van vloeren, door de verandering van pastoor geschonden, in orde bringing van ingemaakte kassen en herstel van dakbekleding door stormen gehavend.”*

Op 24 november 1945 zorgde een vliegende bom die op de Molenkouter viel voor heel wat schade aan de pastorie en de kerk. De kerk ving de grootste schok op, zodat de schade aan de pastorie nog relatief beperkt bleef. In de pastorie waren vooral deuren en vensters verbrijzeld, pannen opgeheven en barsten in de plafonds.⁵⁰

2.4.1.8. Herstellings- en aanpassingswerken (1970)

In 1958 volgden herstellingswerken aan de pastorie onder leiding van architect J. Mombaers uit Tienen, die nog een gevolg waren van de oorlogsperiode.⁵¹

In maart 1970 werd in de bergplaats van de pastorie een mazouttank van 1150 liter geplaatst voor de kachels van de pastoor en onderpastoor. Dit gebeurde door Maurice Secretin van Nieuwerkerken.⁵²

⁵⁰ LEUS, G., *De Heren van Bets*, Limes Gatia, 1999, 212 en 333.

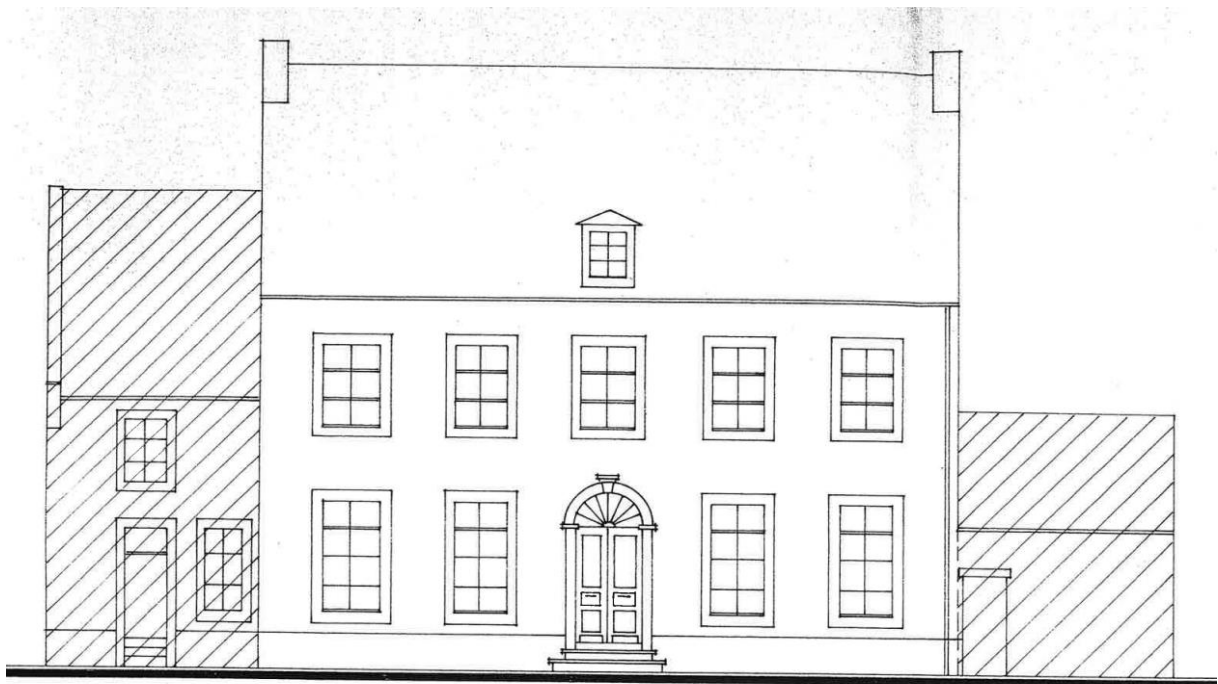
⁵¹ AAOEL, Beschermingsdossier, Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

⁵² KAG, Geschreven notities over het leven in de pastorie, de kerk en de pastoors, nr. 115.

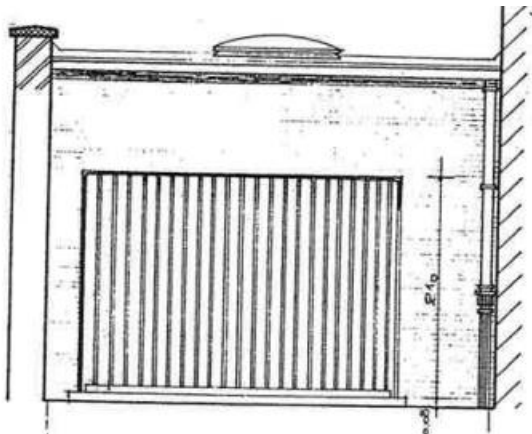
2.4.1.9. Afbraak bijgebouwen en bouw garage (1972 - 1981)

In de zitting van 18 oktober 1972 werden de verbouwingsplannen voor de bouw van een garage en de installatie van centrale verwarming in de pastorie goedgekeurd. Hiervoor werden de bijgebouwen aan weerszijden van de pastorie afgebroken en kwam er op de locatie van het linkse volume een garage, en langs de rechterzijde een smeedijzeren tuinpoort. Het volume met de wasplaats bleef achter de garage behouden. Wanneer deze wasplaats gebouwd is, kon niet achterhaald worden daar deze niet aangeduid is op de mutatieschetsen, maar vermoedelijk gaat het om een 19de-eeuws volume. De nieuwe volumes, alsook de wasruimte, kregen platte daken. Bij deze verbouwing werd ook de centrale deuropening naar de tuin dichtgemaakt.

De plannen zijn ondertekend door studiebureau J. Mombaers uit Tienen, en werden opgemaakt op 2 juli 1972. De arcering wijst op de delen die dienden afgebroken te worden.

Afb. 45: Plan van de voorgevel van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 46: Plan van de nieuwe garage van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Een foto uit 1992 geeft een beeld van de toenmalige situatie met de recente garagepoort. Op de foto is ook nog de dakkapel zichtbaar, die in een latere periode werd verwijderd.

Afb. 47: Voorgevel van de pastorie van Geetbets en de garage, in 1992.

In een recentere periode werd de dakbedekking vervangen door asbestleien. Het is onduidelijk welke dakbedekking origineel aanwezig was aangezien alle historische foto's ruitlenen laten zien.

2.4.2. Interieur

2.4.2.1. Bouw huidige pastorie (1752-1753)

De pastorie werd in 1752-1753 opgebouwd. De opdeling en ruimte-indeling uit die tijd is nog grotendeels bewaard gebleven. Uit deze periode zijn vandaag nog enkele 18de-eeuwse elementen aanwezig. Waarschijnlijk bevonden zich op de gelijkvloers de ontvangstruimtes en op de verdieping de leefruimte van de inwonende pastoor.

Noemenswaardig is de houten trap in de inkomhal met elementen uit de Louis-XVI-stijl. Verder zien we in de inkomhal ook nog de vermoedelijk 18de-eeuwse wit-zwarte marmeren tegelvloer. Ook dateert de binnendeur in de vergaderruimte en de werkruimte op het gelijkvloers vermoedelijk nog uit deze originele fase, en zijn er op de verdieping nog vermoedelijk 18de-eeuwse pleisterplafonds met sobere geprofileerde omlijsting aanwezig.

Afb. 48: Links: 18de-eeuwse houten trap, waarvan de gecanneleerde trappaal uitgewerkt is in Louis XVI-stijl. Rechts: Vermoedelijk 18de-eeuwse binnendeur in de huidige vergaderruimte.

2.4.2.2. Totaalrenovatie (19de eeuw)

Tezamen met het plaatsen van de nieuwe vensters en de inkom langs het exterieur gebeurde er vermoedelijk rond het jaar 1842 ook een totaalrenovatie van het gelijkvloerse interieur. Hierop wijzen toch verschillende 19de-eeuwse interieurelementen.

Voornamelijk de inkomhal werd tijdens deze 19de-eeuwse renovatieperiode grondig aangepast. Tijdens deze periode werd de pleisterplafond met geprofileerde kooflijst op consoles geplaatst, en werden de houten binnendeuren binnen de ongewijzigde 18de-eeuwse deuropeningen geplaatst. Ook de sober versierde marmeren schouwmantels in de huidige leefruimte, de werkkamer en de vergaderruimte dateren vermoedelijk uit deze periode. Toen deden deze ruimtes vermoedelijk dienst als burelen en bibliotheek. In de huidige werkkamer zien we verder ook nog een kleurrijke 19de-eeuwse keramische tegelvloer met neogotische tekening, die eerder in de tweede helft van de 19^e eeuw kan gesitueerd worden.

Afb. 49: De 19de-eeuwse pleisterplafond in de inkomhal met centraal rozet heeft zwaar geprofileerde kooflijsten, welke worden ondersteund door consoles.

Afb. 50: Vermoedelijk 19de-eeuwse marmeren schouwmantel uitgewerkt in de huidige vergaderruimte.

Afb. 51: Kleurrijke 19de-eeuwse keramische tegelvloer met neogotische tekening in de werkkamer.

2.4.2.3. Binnenrenovatie en oorlogsschade (1931 – 1970)

Op 30 april 1931 werden werken aan twee binnenruimten van de pastorie goedgekeurd. Op 15 september 1940 hechte de kerkfabriek zijn goedkeuring aan de uitvoering van kleine werken zoals *“schildering van vloeren, door de verandering van pastoor geschonden, in orde bringing van ingemaakte kassen en herstel van dakbekleding door stormen gehavend.”*

Op 24 november 1945 zorgde een vliegende bom die op de Molenkouter viel voor heel wat schade aan de pastorie en de kerk. De kerk ving de grootste schok op, zodat de schade aan de pastorie nog relatief beperkt bleef. In de pastorie waren vooral deuren en vensters verbrijzeld, pannen opgeheven en barsten in de plafonds.⁵³

In 1958 volgden herstellingswerken aan de pastorie onder leiding van architect J. Mombaers uit Tienen, die nog een gevolg waren van de oorlogsperiode.⁵⁴

In maart 1970 werd in de bergplaats van de pastorie een mazouttank van 1150 liter geplaatst voor de kachels van de pastoor en onderpastoor. Dit gebeurde door Maurice Secretin van Nieuwerkerken.⁵⁵

2.4.2.4. Afbraak bijgebouwen en bouw garage (1972 - 1981)

In de zitting van 18 oktober 1972 werden de verbouwingsplannen voor de bouw van een garage en de installatie van centrale verwarming in de pastorie goedgekeurd. Hiervoor werden de bijgebouwen aan weerszijden van de pastorie afgebroken. Het ging enerzijds om de kolenkelder, de keuken met kookplaats en de bovenliggende verdieping, en de wc-ruimte uit 1908; en anderzijds om de aangebouwde opslagplaats uit 1906 en de naastliggende hokken.

Op de locatie van de keuken met kookplaats, de kolenkelder en de wc-ruimte kwam er een garage. De wasplaats bleef achter de garage behouden en was daarlangs ook bereikbaar. Wanneer de wasplaats gebouwd is, kon niet achterhaald worden daar deze niet aangeduid is op de mutatieschetsen, maar vermoedelijk dateert ze mee uit de 19de-eeuwse totaalrenovatie. In de westwand van de kelder werd

⁵³ LEUS, G., *De Heren van Bets*, Limes Gatia, 1999, 212 en 333.

⁵⁴ AAOEL, Beschermingsdossier, Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

⁵⁵ KAG, Geschreven notities over het leven in de pastorie, de kerk en de pastoors, nr. 115.

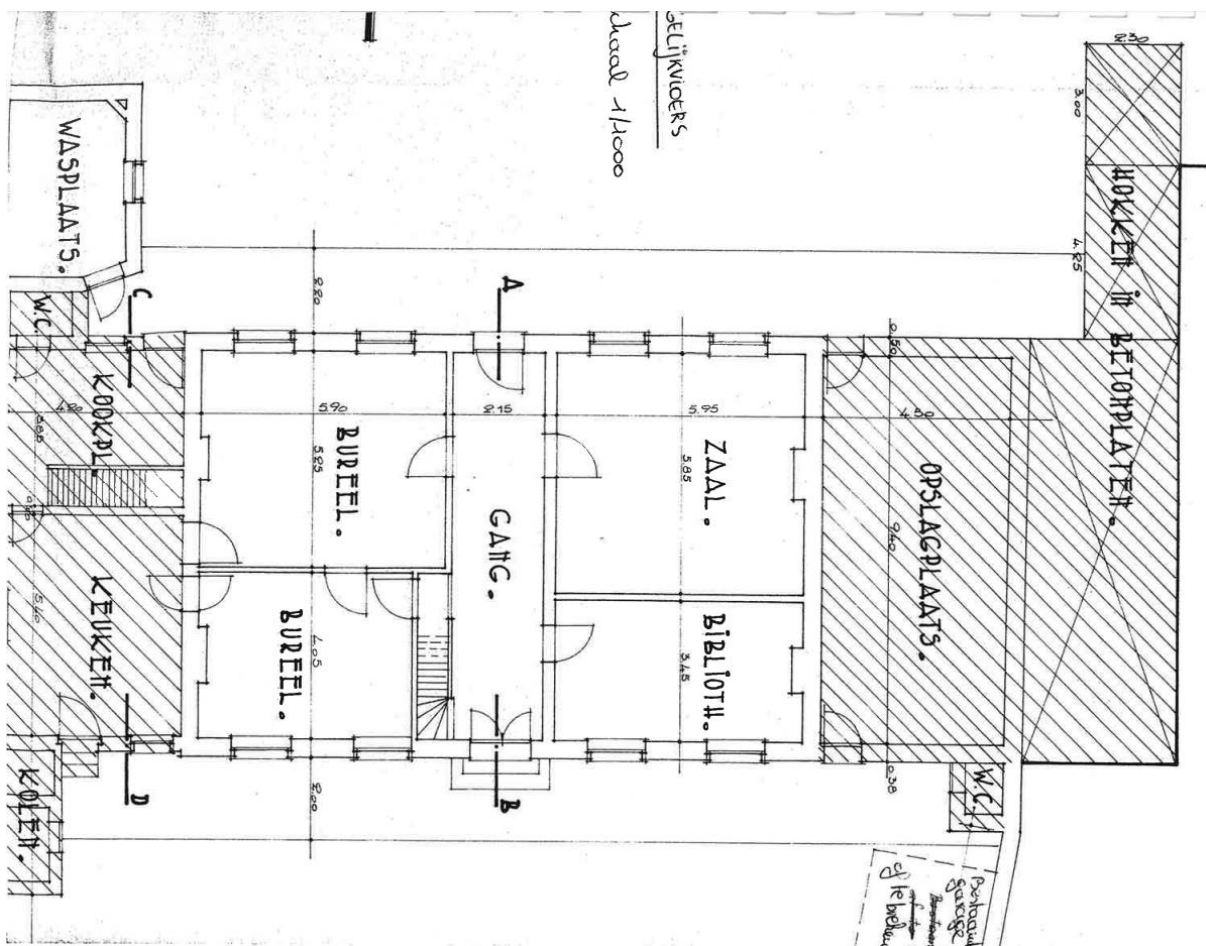
de toegang vernieuwd. Ook kwam er op het noordelijke uiteinde van de inkomhal een opdeling met een toilet met sas, waarbij de originele achterdeur dichtgemaakt werd.

Door het verdwijnen van de oorspronkelijke keukenruimte, werd deze ingericht in het voormalige bureel langs de voorgevel en werd er een grote schouw geplaatst. De eetplaats werd ondergebracht in de achterliggende ruimte, de huidige vergaderruimte. Deze ruimte werd toen vermoedelijk voorzien van een zwart-witte tegelvloer in dambordpatroon, en ook de lambrisering in kunststof en het sobere pleisterplafond dateren vermoedelijk uit deze periode.

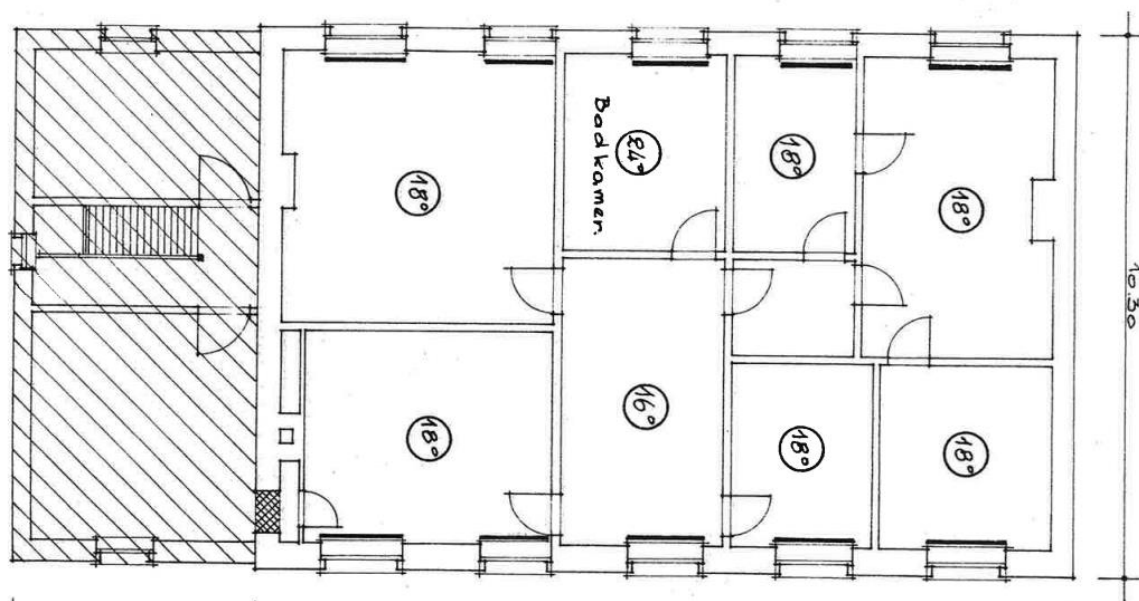
Tijdens deze fase werden er op de verdieping verschillende valse wanden geplaatst zodat de oorspronkelijke grote ruimte werd opgedeeld. Hierbij werden de historische binnendeuren gerecupereerd.

Het merendeel van de afwerkingslagen dateren ook uit deze periode.

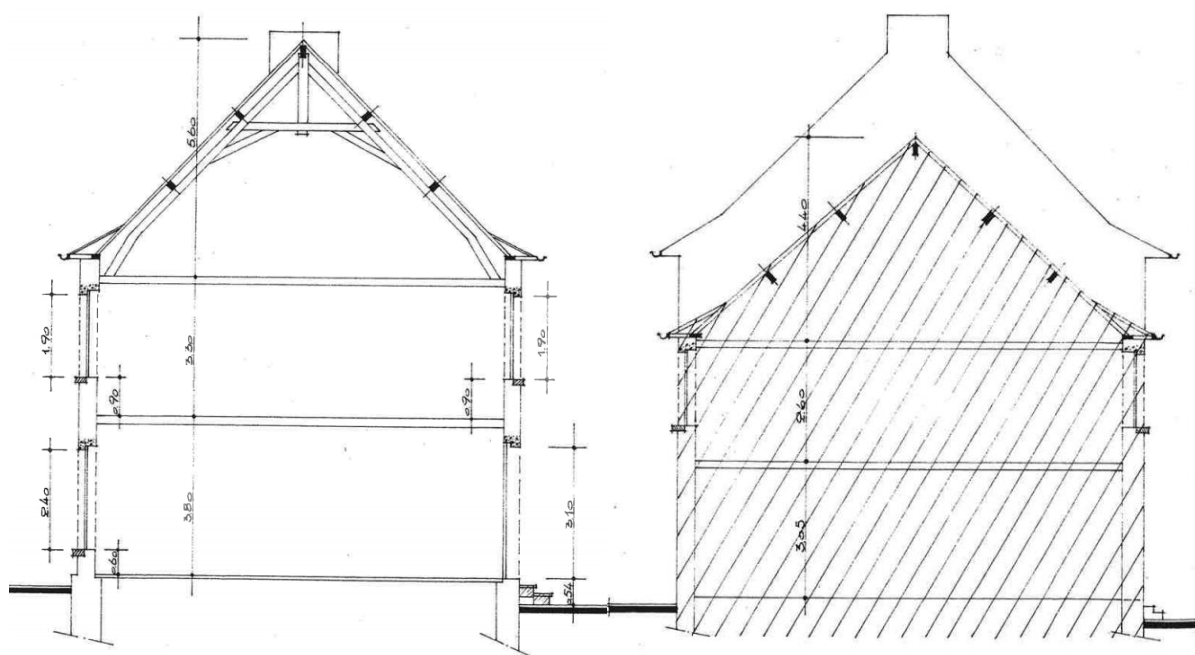
De plannen zijn ondertekend door studiebureau J. Mombaers uit Tienen, en werden opgemaakt op 2 juli 1972. De arcering wijst op de delen die dienden afgebroken te worden.

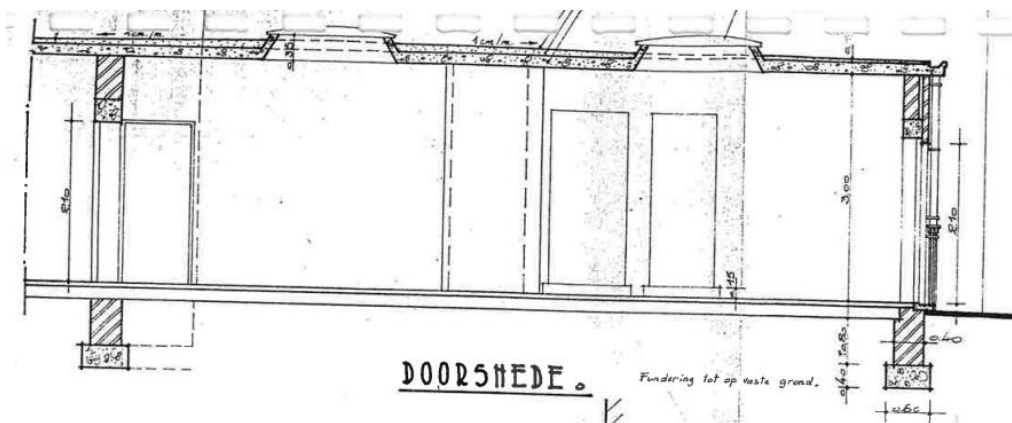
Afb. 52: Grondplan van het gelijkvloers van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972, vóór de verbouwingswerken (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 53: Grondplan van de eerste verdieping van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972, vóór de verbouwingswerken met aanduiding van de centrale verwarming (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 54: Doorsnede A-B en C-D van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972, vóór de verbouwingswerken met aanduiding van de centrale verwarming (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 55: Doorsnede van de garage van de pastorie, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

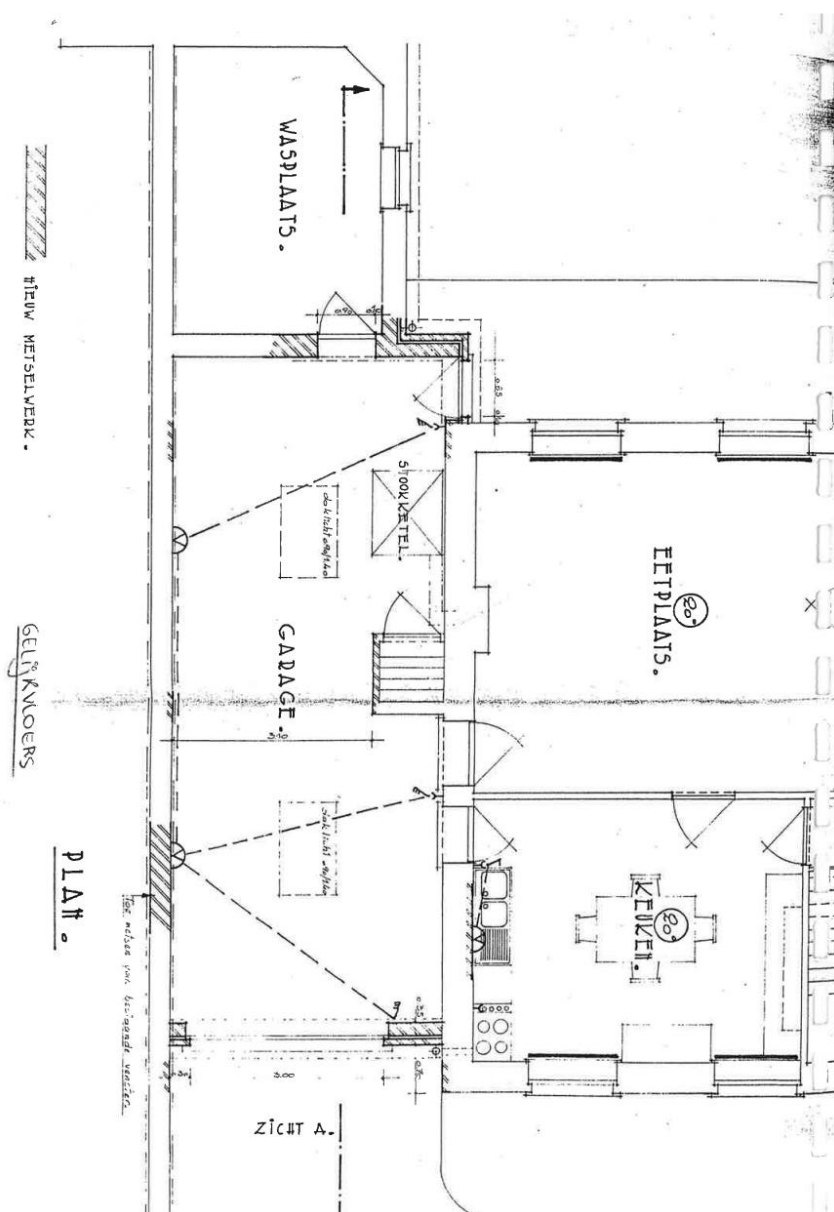

Fig. 1: Plan van een deel van het gelijkvloers met de nieuwe garage en de nieuw ingerichte keuken en eetplaats, opgemaakt door J. Mombaers op 2 juli 1972 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

2.5. De Pastorietaan van Geetbets

2.5.1. Vroegere pastorie en pastorietaan (1536 – 1752)

Reeds in 1536 wordt melding gemaakt van een pastorie, maar informatie over de pastorietaan werd hierbij niet opgeschreven. Er bleek veel geklaagd te worden over de slechte staat van het gebouw, waardoor mogelijk ook het onderhoud van de tuin niet al te nauw werd genomen. Onder pastoor Jacobus Bartholomei (1641-1675) werden uiteindelijk grote veranderingen aangebracht aan het pastoriegebouw, en werd een stal en een schuur bijgebouwd in de voortuin en een boomgaard aangelegd. De stal diende om een paard te herbergen.⁵⁶

Een eerste beeld van de pastorie met pastorietaan wordt verkregen aan de hand van de kaart van de Ferraris uit 1771-1778. Achter het vermoedelijke pastoriegebouw is er een groenzone afgebakend met bomenrijen.

Afb. 56: Historische kaart van de Ferraris uit 1771-1778, ingezoomd op de kerk en pastoriegebouw ("Historische kaarten", geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019).

⁵⁶ LEUS, G., *De Heren van Bets*, Limes Gatia, 1999, 209-210.

2.5.2. Bouw huidige pastorie en vermoedelijke aanplanting *Ginkgo biloba* (1752-1753)

De huidige pastorie werd gebouwd in 1752-1753.

Vermoedelijk komt het bouwjaar van de pastorie in de buurt van het aanplantingsjaar van de Japanse notenboom (*Ginkgo biloba* L.) in de voortuin. Deze boom had in 2009 een stamomtrek van 5,20 m. In Vlaams-Brabant zijn er nog ginkgo's met stamomtrekken van meer dan 4 m, onder meer te Tienen (in het Augustijnenklooster, het stadspark, de Veldbornstraat) en Leuven (Sint-Geertrui-abdij, Villerscollege). Deze bomen behoren waarschijnlijk tot de oudste generatie aanplantingen van deze soort, die in 1727 vanuit Oost-Azië via de plantentuin van Utrecht in Europa werd ingevoerd.⁵⁷

Interessant is de mogelijke link tussen drie van deze bomen. De Sint-Geertrui-abdij, die eveneens over een *Ginkgo biloba* beschikt, was immers de grootste tiendheffers in Geetbets en liet ook de kerk en pastorie bouwen. Het betreft een Augustijnenorde, terwijl ook op de site van het Klooster van de Augustijnen in Tienen een *Ginkgo* staat. Alle drie dateren ze hierbij uit de tweede helft van de 18de eeuw.

Een interpretatieprobleem betreft op deze site echter het aanplantingsjaar, waarbij de standplaats van deze boom min of meer overeenstemt met de plaats waar volgens de kadastrale opmetingsschetsen een in 1870 afgebroken schooltje stond.

Door de nationalisering van de kerkelijke goederen en het concordaat van 1801 werd de pastorietaan genationaliseerd en eigendom van de gemeente met beschikkingsrecht voor de kerkbedienaars.

2.5.3. Bouw nieuw schoollokaal in de voortuin (1843)

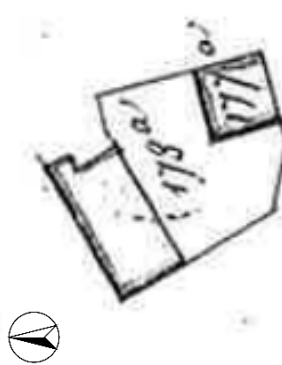
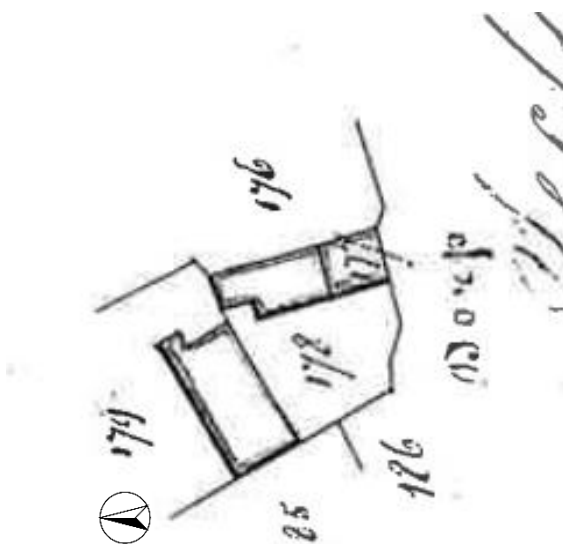
De schuur in de voortuin van de pastorie werd als schoollokaal gebruikt. De toestand van de schuur was echter ook zeer slecht, waarop de gemeente in 1840 de toelating kreeg om de oude schuur af te breken en te vervangen door een andere, waarin een nieuw schoollokaal ingericht kon worden. Zowel in de rekeningen, als in de mutatieschetsen zien we in 1843 de vermelding en optekening van de bouw van een school. In de mutatieschets van 1870 zien we echter alweer de sloop van het lokaal.⁵⁸

⁵⁷ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019).

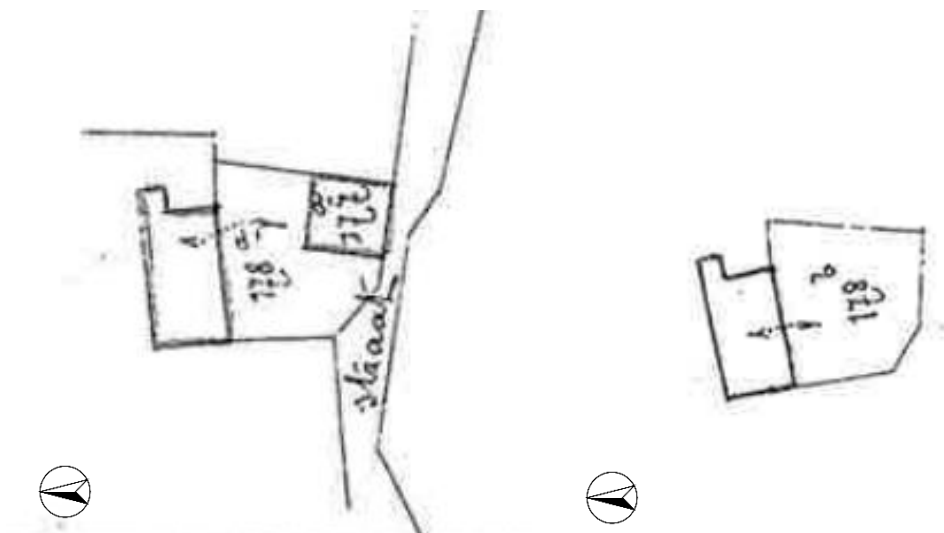
⁵⁸ *Ibidem*, 210 – 211.

Afb. 57: Primitief plan uit circa 1830, met centraal in blauw de kerk van Geetbets en links op perceel nr. 178 – 179 de pastorie met tuin (AR, Kadaster. Primitieve Plannen, Geetbets, sectie C, 19927).

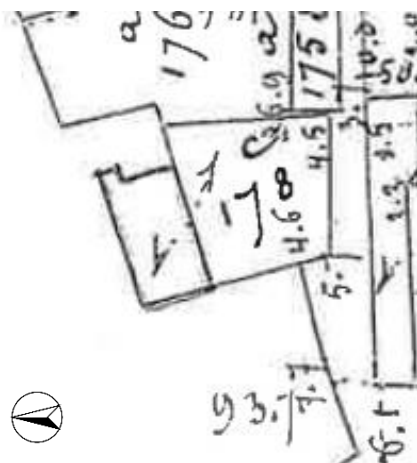
Afb. 58: Mutatieschets uit 1843 van de pastorie. De schuur en stal werden afgebroken en een nieuwe schuur/schoollokaal werden gebouwd (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 59: Mutatieschets uit 1870 van de pastorie. Het schoolgebouw wordt afgebroken (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

2.5.4. Grenswijziging pastorietaan (1900 – 1908)

In 1900 volgde een nieuwe mutatie op het perceel, waarbij de zuidelijke grens van de voortuin met de straat werd rechtgetrokken. Mogelijks werd toen het voortuintje aangelegd, zoals zichtbaar op foto's uit het begin van de 20ste eeuw. Op de postkaarten is steeds een ronde vijver te zien in een cirkelvormig grasplein, waarlangs een pad richting de voordeur loopt. De nog bestaande esdoorn (*Acer pseudoplatanus*) rechts van de pastorie en enkele min of meer in vorm gesnoeide taxussen (*Taxus baccata*) zijn ook zichtbaar.⁵⁹

Afb. 60: Mutatieschets uit 1900. De zuidelijke grens van de voortuin met de straat wordt rechtgetrokken (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

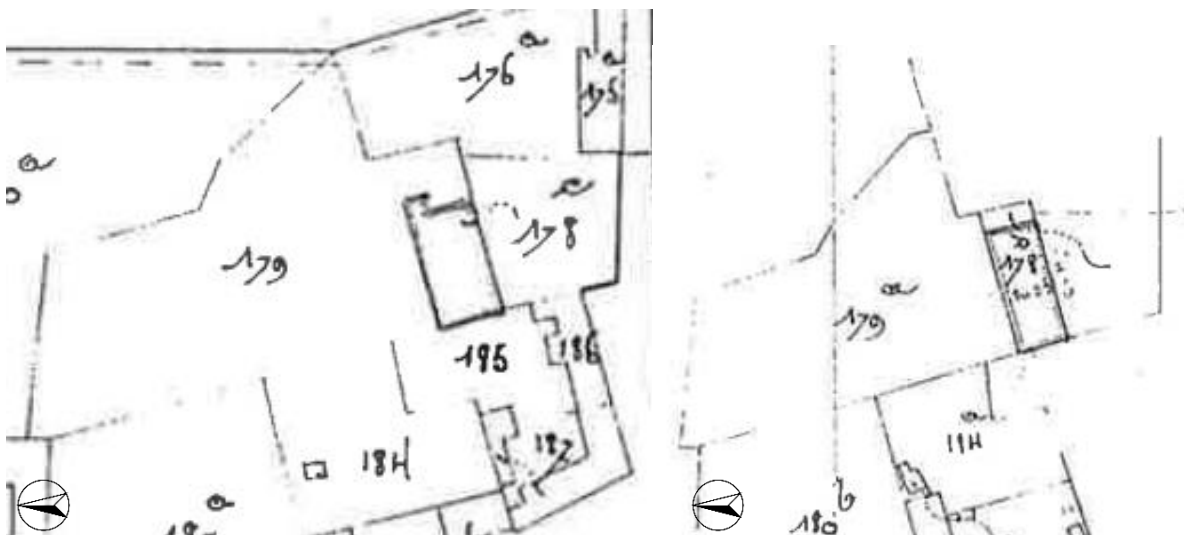
⁵⁹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019).

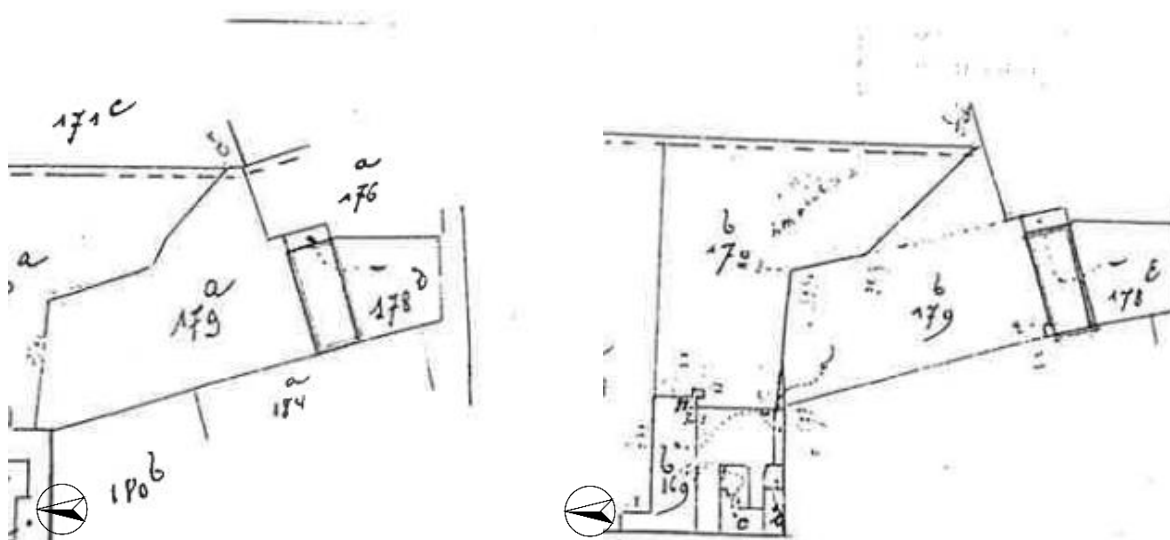
Afb. 61: Postkaart uit het begin van de 20ste eeuw van de pastorie met voortuin (Fotokader in Pastorie Geetbets).

Een volgende mutatie dateert uit 1906, waarbij de oostelijke grens van de pastorietain een kleine knik maakt, en het terrein daardoor een beetje vergroot werd. Hierdoor kreeg de pastorietain haar huidige omtrek. De grenswijziging hangt samen met het bijbouwen van een extra volume langs het noorden van het pastoriegebouw. Van de achtertuin zijn geen oude foto's of afbeeldingen bekend.

In 1908 werd er langs de pastorietain een toegang naar percelen in de Dorpstraat gemaakt.

Afb. 62: Mutatieschets uit 1906. De pastorie werd naar het noorden toe uitgebreid met vermoedelijk opslagruimte (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Afb. 63: Mutatieschets uit 1908. Er wordt een ruimte aangebouwd langs het noordwesten van het pand. Ook kwam er langs de pastorietauin een toegang naar percelen langs de Dorpstraat (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

2.5.5. Herstellings- en aanpassingswerken (1970)

In 1957 stortte de omheiningmuur rond de tuin van de pastorie in en diende deze vervangen te worden door een omheining met draad.⁶⁰ Bij de verbouwingswerken aan de pastorie van 1972 werd de ommuring van de voortuin onder handen genomen. De bestaande muur werd gevoegd en hersteld met afbraaksteen, en een betonnen deksteen werd geplaatst. Mogelijk werden toen ook de elders gerecupereerde Lodewijk XV-hekpijlers geplaatst.⁶¹

In de loop van de maand februari 1970 werd aan de achterkant van de pastorie een siertuintje met gazon aangelegd door de Gebroeders Gevers van Herk-de-stad.⁶²

2.5.6. Recente gebeurtenissen

In het begin van de jaren '90 bestond er veel discussie over de pastorietauin. In de gemeenteraad werd op 12 oktober 1992 de verkoop van een stuk van de pastorietauin besproken. Deze verkoop ging uiteindelijk niet door, maar de pastorietauin werd tijdelijk omgevormd tot een "dierenpark" met twee

⁶⁰ AAOEL, Beschermingsdossier, Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets. LEUS, G., *De Heren van Bets*, 213.

⁶¹ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019)

⁶² KAG, Geschreven notities over het leven in de pastorie, de kerk en de pastoors, nr. 115.

vijvertjes, welke ondertussen al verdwenen zijn.⁶³ Recent werd de tuin heringericht met buxushaagjes, leilinden, etc.⁶⁴

Een foto uit 1992 geeft een beeld van de toenmalige situatie van het pastoriegebouw en de voortuin.

Afb. 64: Voortuin van de pastorie van Geetbets in 1992 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

⁶³ KAG, brief van kerkfabriek aan gouverneur dd. 29.11.1992 i.v.m. geplande verkoop van een gedeelte van de pastorietuin, nr. 77. LEUS, G., *De Heren van Bets*, 213.

⁶⁴ Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin [online] <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (Geraadpleegd op 02-10-2019).

3. Beschrijving en inventaris van de erfgoedelementen

In volgend hoofdstuk worden de erfgoedkenmerken en -elementen beschreven van de kerk, het kerkhof, de pastorie en de pastorietaan. Deze beschrijving vormt een inventarisatie van de huidige toestand van het onroerend erfgoed. Onderdelen zonder erfgoedwaarde worden expliciet als dusdanig vermeld. Aan het einde van elk onderdeel volgt een diagnosesota van de huidige fysieke toestand, met een overzicht van de voornaamste schadebeelden.

3.1. Kerk

3.1.1. Extérieur

3.1.1.1. Schip en koor

Westgevel

Afb. 65: Zicht op de westgevel.

Beschrijving

○ Westgevel

Deze symmetrisch opgebouwde baksteengevel bovenop een sokkel van Gobertangesteent is tot stand gekomen tijdens de uitbreidingswerken van 1855-1859. Sindsdien is de gevel ongewijzigd gebleven. Het bovenliggende torenvolume loopt in de vorm van een middenrisaliet door in de gevelpartij, geflankeerd door twee bovenaan afgeschuinde achterliggende blinde gevelvlakken. Deze vlakken bevatten hoekkettingen in Gobertangesteent en centraal bevindt zich in elk vlak een halfronde nis met een kunststenen standbeeld van Paulus aan de linkerkant en Petrus aan de rechterkant, de patroonheiligen van deze kerk. Deze beelden werden pas in 1952 aangekocht, voordien stonden de nissen leeg. In het middenrisaliet is een hardstenen rondboog uitgewerkt, bekroond met kruis. Binnen dit boogveld bevindt zich een monumentaal rondboogvenster met glas in lood en voorzetbeglazing, met daaronder een rondboogvormige deuropening met dubbele houten poort die van na 1963 dateert, toegankelijk via een hardstenen trappartij met smeedijzeren handgreep. Dit geheel heeft een omlijsting in Gobertangesteent, gedecoreerd met onder andere Korinthische pilasters.

Afb. 66: Voormalige inkompoort volgens een foto uit 1963.

Schadebeeld

Gezien de vrij recente totaalrestauratie van het exterieur verkeert de westgevel algemeen in goede staat.

o Cultuurgoeederen

1. Stenen heiligenbeeld 'H. Paulus apostel'⁶⁵ uit de tweede helft van de 19^e eeuw. Werd samen met het beeld 'H. Petrus apostel' aangekocht door de pastoor in 1952 om de lege nissen in de westgevel op te vullen. Dit kan gelezen worden in zijn briefwisseling: *"De voorgevel onzer parochiekerk kreeg als enig sieraad, twee nissen, doch daarin kwamen er nooit beelden. Welnu, sinds enige maanden pryken er nu in, dank zy giften van parochianen, twee stenen prachtbeelden van de H. Petrus en van de H. Paulus. Dit natuurlijk tot grote vreugde van heel de parochie."*⁶⁶
2. Stenen heiligenbeeld 'H. Petrus apostel'⁶⁷ uit de tweede helft van de 19^e eeuw. Werd samen met het beeld 'H. Paulus apostel' aangekocht door de pastoor in 1952 om de lege nissen in de westgevel op te vullen.

Afb. 67: Heiligenbeelden 'H. Paulus' (links) en 'H. Petrus' (rechts).

⁶⁵ <http://balat.kikirpa.be/object/18942> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁶⁶ KAG, Briefwisseling voorstel wijziging patroonheilige met gegevens over de beelden van Petrus en Paulus, zowel buiten (in de nissen) als binnen (houten beelden) (1952-1953), nr. 5.

⁶⁷ <http://balat.kikirpa.be/object/18945> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

Langse gevels

Afb. 68: Overzicht van de zuidgevel.

Afb. 69: Overzicht van de noordgevel.

Afb. 70: Overzicht van de oostgevel

Beschrijving

De kerk is perfect symmetrisch opgebouwd waardoor beide langse gevels identiek zijn. Deze hebben hun huidige vorm gekregen tijdens de uitbreidingswerken van 1855-1859. Hierbij werden volgens kadastermutaties de meest westelijke 2 à 3 traveeën nieuw aangebouwd. Het is onduidelijk welke delen van de overige traveeën nog uit de originele 18e-eeuwse periode dateren aangezien er geen enkele bouwnaad te zien is en alle elementen zoals vensters identiek zijn met deze uit de 19e eeuw. Wel geeft het voorkomen van het jaartal 1768 in de kroonlijst van het koor aan dat het koor nog 18^e-eeuws is.

De gevels zijn opgebouwd uit onbepleisterd baksteenparement bovenop een sokkel in Gobertangesteent, en worden bovenaan afgeboord door een sobere keellijst waaronder zich over de gehele lengte van de gevels op regelmatige afstand stellinggaten bevinden. Ter hoogte van de koorapsis is het jaartal 1768 aangebracht op deze keellijst. Ter hoogte van de overgang tussen schip en het smallere koor maken de gevels een knik, waarbij de hoeken geaccentueerd worden door hoekkettingen in Gobertangesteent. Ter hoogte van de blinde halfronde oostzijde van het koor ontmoeten de gevels elkaar. Het schip is ingedeeld in zes traveeën per zijde en het koor in twee. Elke travee bevat een identiek getoogd venster, gevat binnen een vlakke omlijsting van Gobertangesteent met oren, voorzien van een rocaillmotief, neuten, sluitsteen en een geprofileerde druiplijst. Hierin bevinden zich glas-inloodramen. Bijzonder hierbij is dat beide uiterst oostelijke ramen de kromming van de halfronde apsis meevolgen. Langs de noordzijde is in de meest oostelijke travee van het schip onder het venster in 1938 een tochtportaal in art-decostijl aangebracht, opgebouwd uit baksteenparement met bepleisterde getoogde en geprofileerde bekroning. In de travee links daarvan, in de koormuur, is onder het venster een klein getoogd poortje met Gobertangeomlijsting uitgewerkt. De omlijsting heeft bovenaan hartvormige muurankers en het poortje wordt vastgehouden aan winkelhaakvormige bladen aan een duimgeheng. Hierachter bevond zich volgens de koster een publieke waterpomp die in een onbekend periode verwijderd werd.

Afb. 71: Detail van de vensteromlijsting, stellinggaten en keellijst (links), art-deco-inkomportaal (midden) en poortje in koormuur (rechts).

Schadebeeld

Gezien de vrij recente totaalrestauratie van het exterieur verkeren de langse gevels algemeen in goede staat.

3.1.1.2. Sacristie

Afb. 72: Overzicht van de sacristie gezien van op de parking (links) en vanaf het kerkhof (rechts).

Beschrijving

De sacristie betreft een laag rechthoekig volume dat in 1786 tegen de toen reeds bestaande halfronde apsis van het koor aangebouwd werd. Dit betreft de zuidelijke helft van het huidige sacristievolume dat duidelijk visueel te onderscheiden is met de in 1915 aangebouwde noordelijke helft. De zuidelijke helft bevindt zich perfect in het verlengde van de symmetrielij van de kerk en zijn opgebouwd met identiek baksteenparament, natuursteenplint en hoekkettingen zoals bij de kerk te zien zijn. Er zijn drie identieke getoogde vensters met sobere platte banden omlijsting en afgeschermd met smeedijzeren dievenijzers aanwezig, twee in de oostgevel en één dichtgemetseld in de zuidgevel. In de zuidgevel is tevens in de plint een natuurstenen waterafloop voor het sacristielavabo uitgewerkt. De noordelijke zijde van het volume is uitgewerkt in een ander type metselwerk bovenop een gecementeerde plint. Aan de oostzijde zijn gedenkplaten aangebracht waarop de namen opgelijst staan van de graven die tijdens de ruiming van het kerkhof in de jaren 1990 verdwenen. De noordgevel bevat twee identieke getraliede vensters en een toegangsdeur in de westgevel.

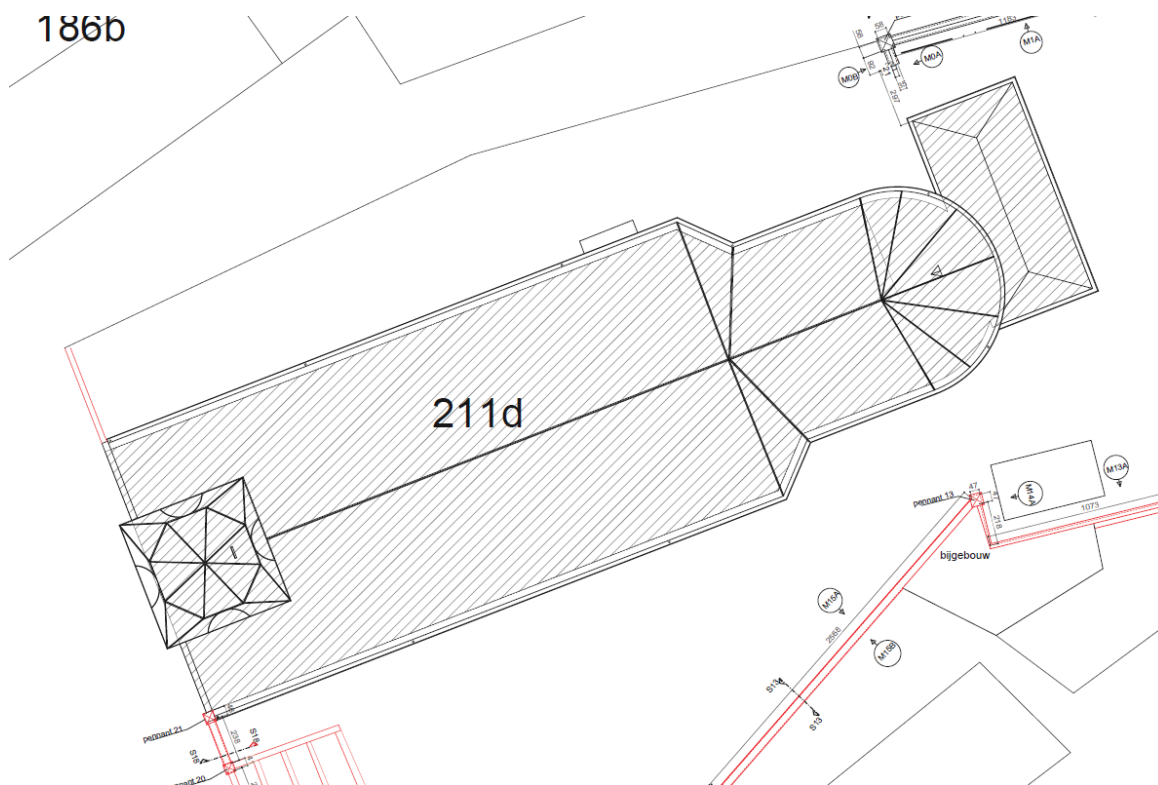

Afb. 73: Afloop in de zuidgevel (links) en dichtgemetseld venster in de zuidgevel (rechts).

Schadebeeld

Gezien de vrij recente totaalrestauratie van het exterieur verkeert de sacristie algemeen in goede staat.

3.1.1.3. Daken en toren

Afb. 74: Dakenplan opgesteld door architectenbureau Spectrum in 2012.

Beschrijving

Het dak van de kerk kwam langs de westelijke zijde pas bij de uitbreidingswerken van 1855-1859 tot stand en bestaat uit een leien zadeldak met doorlopende nok dat ter hoogte van het koorvolume versmalt en aan de oostzijde afgewolfd is tot polygonen boven de halfronde apsis. Er zijn zeven dakkapelletjes aanwezig, vier op het schip en drie op het koor. Naast de toren steekt een recente schouwpijp uit. Het sacristiedak bestaat uit een leien schilddak dat pas in 1915 tot stand kwam.

De klokkentoren met vierkant grondplan is tot stand gekomen bij de uitbreidingswerken van 1855-1859 en is langs alle zijden identiek vormgegeven. In de bakstenen schacht is telkens een rondboogvormig galmgat uitgewerkt. De kroonlijst wordt telkens centraal onderbroken door een rond uurwerk, waarbij deze van de oostelijke zijde dichtgemetseld is. Onder de kroonlijst is een fries van stellinggaten aanwezig, geaccentueerd met Gobertangestein. De octogonale met leien beklede torenspits is ingesnoerd aan de basis en is bekroond met een kruis en windhaan. Zowel op de torenspits als op de schacht is zendapparatuur aangebracht.

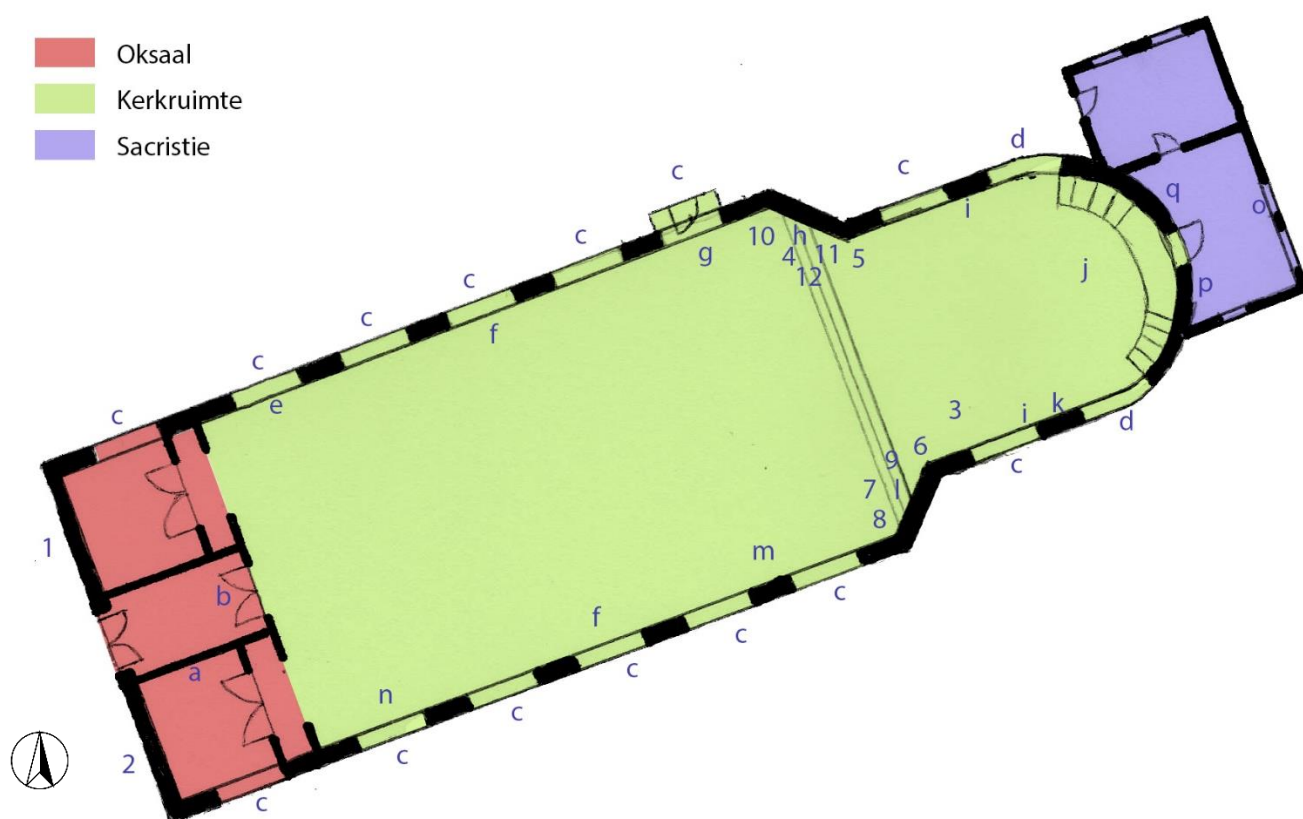

Afb. 75: Overzicht van de klokkentoren (links) en zicht op het dichtgemetselde uurwerk en dakkapelletje (rechts).

Schadebeeld

Gezien de vrij recente totaalrestauratie van het exterieur verkeren de daken en toren algemeen in goede staat.

3.1.2. Interieur

Afb. 76: Grondplan van de gelijkvloerse verdieping van de kerk met aanduiding van de vaste interieurelementen (letters) en cultuurgoederen (cijfers).

3.1.2.1. Oksaal

Afb. 77: Zicht op het oksaal.

Beschrijving

○ Algemeen

De symmetrisch opgevatte oksaalzone bevat een tochtportaal als inkom, geflankeerd door twee identieke afgesloten ruimten. Waarschijnlijk functioneerde de zuidelijke ruimte als doopkapel tot deze ingenomen werd door een recente verwarmingsinstallatie waarvan het uitblaaskanaal in de kerkruimte uitmondt. Daarboven is een open tussenverdieping aanwezig, bestaande uit twee lege open ruimtes aan de buitenzijden en centraal het orgel en houten trap naar de toren. De onderliggende noordelijke ruimte bevat de trappartij hier naartoe. Het geheel is tot stand gekomen bij de uitbreidingswerken van 1855-1859.

○ Vloer

De huidige gelijkvloerse tegelvloer werd pas op het einde van de 20^e eeuw gelegd. De zuidelijke ruimte bevat nog de 19^e-eeuwse tegelvloer, bestaande uit rood-witte tegels in dambordpatroon. Op de tussenverdieping is een grenen plankenvloer aanwezig.

○ Wanden en wandopeningen

De scheidingswand met de kerkruimte wordt symmetrisch in drie gedeeld door twee Ionische pilasters van de kolossale orde die langs de buitenzijden per verdieping geflankeerd worden door een getoogde wandopening. Deze openingen bevatten op de gelijkvloerse verdieping een teruggetrokken wand met dubbele houten deur met afgeronde bovenhoeken. Het is onduidelijk uit welke periode de houten dubbele deuren dateren. De vormgeving met afgeronde bovenhoeken is zeer atypisch voor de 18^e of 19^e eeuw en de vormgeving komt identiek overeen met de deuren die in het in 1938 verbouwde tochtportaal destijds nieuw geplaatst werden, wat laat vermoeden dat de deuren van de overloop ook in deze periode aangebracht zijn. Anderzijds zijn de deuren met winkelhaakvormige bladen bevestigd aan duimgehengen, wat op een oudere datering wijst. De openingen van de tussenverdieping worden afgeschermd met een houten balustrade. Tussen de pilasters is op de gelijkvloerse verdieping een recente glazen deur met houten afgeronde omlijsting geplaatst. De eerste verdieping is tussen de pilasters volledig met een getoogde boog opengewerkt. In deze opening bevindt zich een houten balkon op consoles, waarop het monumentale orgel staat.

Afb. 78: Inkomdeur van de zuidelijke ruimte met verwarmingskanaal.

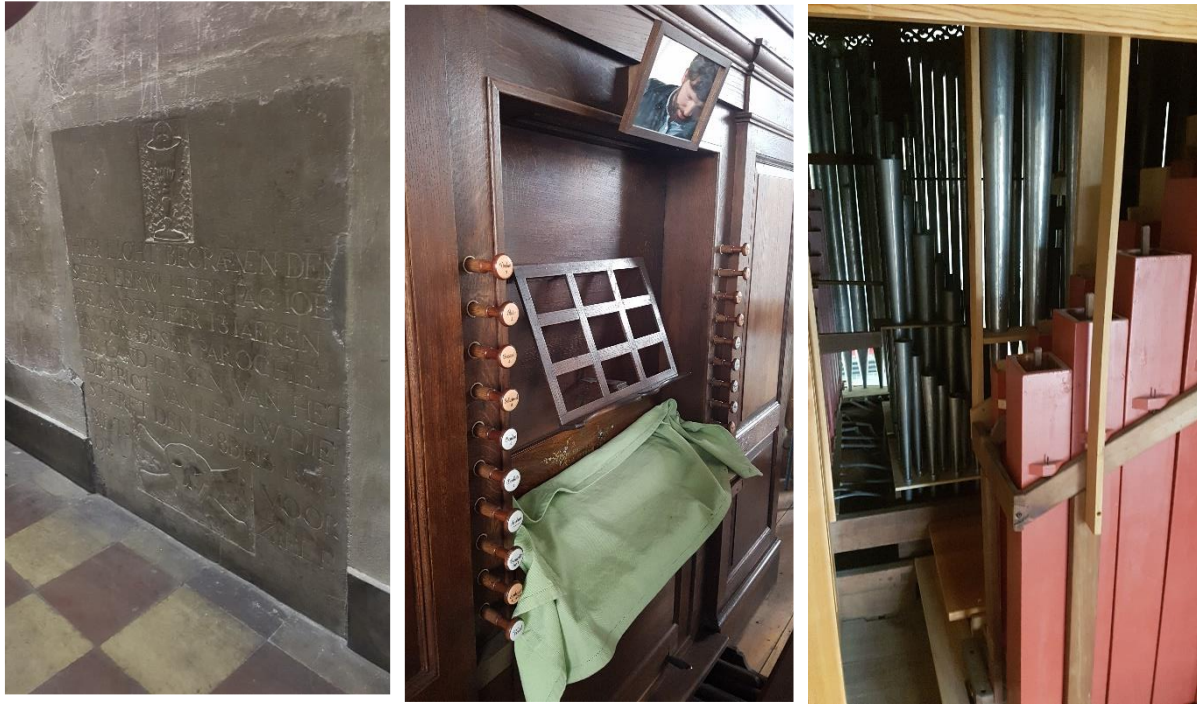
- Plafond

In alle ruimtes zijn sobere pleisterplafonds aangebracht.

- Vaste interieurelementen

- a) In de noordwand van de zuidelijke gelijkvloerse ruimte is een grafsteen ingewerkt met opschrift *"HIER LICHT BEGRAEVEN DEN SEER EERW HEER IAG IOE DE LANDTSHEER 13 IAEREN PASTOR DESER PAROCHIE EN LAND DEKEN VAN HET DISTRICT VAN LEEUW DIE STERFT DEN 13 8B BIS 1833"*.
- b) Orgel⁶⁸ in 1863 geplaatst door A. Clerinx uit Sint-Truiden, ter vervanging van een voorgaand orgel uit 1752. Op de rechter binnenzijde van de pedaalkast staat vermeld *"Place en 1863 par A. Clerinx, A Radino son accordeur St Trond"*. Voor een gedetailleerde beschrijving wordt naar het document in bijlage 5 verwezen.

⁶⁸ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18891>, geraadpleegd op 30/09/2019.

Afb. 79: Grafsteen (a) (links) en orgel (b) (midden en rechts).

Schadebeeld

Element	Motivatie
Schilderwerk	Op verschillende plaatsen bladdert het schilderwerk af.

3.1.2.2. Kerkruimte

Afb. 80: Overzicht van het schip naar het koor toe.

Afb. 81: Overzicht van het schip vanaf het koor gezien.

Afb. 82: Overzicht van het schip.

Beschrijving

o Algemeen

De kerkruimte heeft zijn huidige afmetingen gekregen tijdens de uitbreidingswerken in 1855 – 1859. Het is onduidelijk of bij deze verbouwing ook het volledige interieur vernieuwd werd tot zijn huidige inrichting, of dat het 18e-eeuwse interieur behouden bleef en in de uitbreiding verder gekopieerd werd. De perfect symmetrische ruimte bestaat uit een breed éénbeukig schip, aansluitend op een verhoogd smaller koor met halfronde apsis.

o Vloer

De volledige vloer is afgewerkt met een recente tegelvloer, ter vervanging van de originele 19e-eeuwse wit-zwarte marmervloer met historische grafstenen. Ter hoogte van de versmalling tussen koor en schip verhoogt het vloerniveau met drie treden, welke rond 1970 geplaatst werden. De oostelijke helft van het koor bevat echter een marmervloer met zwart-witte tegels in dambordpatroon, dit betreft vermoedelijk de originele 18^e-eeuwse vloer die om onbekende redenen plaatselijk bewaard is gebleven. Ter hoogte van de koorapsis geven twee symmetrische trapjes toegang tot de lagergelegen sacristie.

Afb. 83: Marmervloer in de oostelijke koorhelft.

○ Wanden en wandopeningen

Alle wanden zijn bepleisterd en werden rond 1970 in de nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie uniform wit geschilderd. Daarvoor waren alle wanden zeer rijkelijk beschilderd met sjabloonschilderingen, vermoedelijk daterend ten tijde van de uitbreidingswerken (1855 – 1859). De meest opvallende schildering was de achtergrond van het hoofdaltaar en deze op de schuine wanden ter hoogte van de zijaltaren. Een rapport van een reeds uitgevoerd kleurenonderzoek vermeldt als conclusie dat de schilderingen niet meer aanwezig zijn onder de huidige witte verflaag.

Afb. 84: Historische foto waarop de verdwenen muurschilderingen te zien zijn.

Ter hoogte van elke penant is over de gehele hoogte van de ruimte telkens een pilaster met Ionisch kapiteel uitgewerkt, bovenop een sokkel van onbeschilderde Gobertangesteent. Hiertegen bevond zich telkens een console met monumentaal houten heiligenbeeld, daterend uit het begin van de 18^e eeuw⁶⁹. Deze waren vermoedelijk afkomstig uit de voorgaande kerk. Al deze beelden werden in de nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie verwijderd. In de koorapsis geeft een kleine houten deur met platte deuromlijsting in Gobertangesteent uit op de sacristie. Verder zijn volgende glas-in-loodramen in de vensters ingewerkt:

- c) Veertien in pasteltinten gekleurde identieke glas-in-loodramen met repetitieve geometrische patroon, gevat in een harnas van smeedijzeren windroeden. Deze werden in 1944 na oorlogsschade vernieuwd.
- d) Twee identieke glas-in-loodramen zoals besproken bij 'c', maar met wapenschild van de familie Ryckman de Betz⁷⁰ in verwerkt. Deze werden in 1935 door desbetreffende familie geschonken en werden in 1944 na oorlogsschade vernieuwd.

Afb. 85: Glas-in-loodramen met wapenschilden (d).

o Plafond

De overgang van de wanden naar het plafond wordt gemarkeerd door een zwaar geprofileerde kroonlijst die door de pilasters gedragen wordt. Het stucplafond heeft de vorm van een gedrukt tongewelf dat de volledige kerkruimte overspant en is egaal wit geschilderd. Net zoals de wanden was het plafond daarvoor rijkelijk afgewerkt met sjabloonschilderingen. De gebogen zijden van het gewelf

⁶⁹ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18925>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁰ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18859>, geraadpleegd op 14/08/2019.

zijn per travee ingedeeld in cassetten, van elkaar gescheiden door banderolvormige gebogen pilasters in het verlengde van de pilasters van de wanden. Het centrale vlakke plafond heeft een omlijsting met accoladebogen. Boven het hoofdaltaar is in een cirkelvormig bas-reliëf uitgewerkt in stucwerk met voorstelling van een duif met cherubijnen tegen een achtergrond van wolken en concentrische stralen.

Afb. 86: Overzicht van het stucplafond.

Afb. 87: Detail van het koorplafond met cirkelvormig bas-reliëf.

Afb. 88: Op een foto uit 1963 zijn de plafondschilderingen nog te zien.

- Vaste interieurelementen

Van noord naar zuid zijn de volgende vaste interieurelementen terug te vinden:

- e) Eikenhouten biechtstoel uit 1777⁷¹ met beeltenis van Sint-Paulus in bekronende cartouche, ingewerkt in een muurnis.
- f) Twee identieke eikenhouten biechtstoelen uit 1858 met kruisteken in bekronende cartouche, ingewerkt in een muurnis.⁷² Tijdens de 19^e-eeuwse uitbreidingswerken ontworpen naar model van de reeds bestaande biechtstoelen.
- g) Eikenhouten biechtstoel uit 1777 met beeltenis van Sint-Petrus in bekronende cartouche, in 1938 omgebouwd tot tochtportaal.⁷³

⁷¹ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18819>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷² KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18824>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷³ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18852>, geraadpleegd op 14/08/2019.

- h) Eikenhouten zijaltaar uit 1772⁷⁴, uitgewerkt in de lambrisering. Centraal OLV-beeld in muurnis, geflankeerd door een beeld van Sint Paulus⁷⁵ aan de linkerkant en de H. Rochus⁷⁶ aan de rechterkant. Werd in de nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie verbouwd, waarbij de bekroning van de centrale nis en de altaartafel verdween. Met recuperatiemateriaal van deze elementen werd het huidige dienstaltaar samengesteld.
- i) Eikenhouten classicistische lambrisering uit 1776-1800 over de gehele koorwand.⁷⁷ In de nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie werd het bijhorende koorgestoelte verwijderd. Ter hoogte van het buitendeurtje in de noordgevel is in de lambrisering een opendraaiend paneel uitgewerkt. Waarschijnlijk bevond zich achter het deurtje dus geen waterpomp, zoals wordt aangenomen, maar was dit een doorgang naar het koor.
- j) Houten hoofdaltaar gemaakt door Frans Van Ursel in 1774, volledig met marmerschilderingen afgewerkt.⁷⁸ Waar het podium in 1963 nog voorzien was van marmerschilderingen, is dit heden in onbeschilderd hout uitgewerkt.
- k) Koperen sacristieklok gemaakt door gieter H. Romulus uit 1916 met neogotische versieringen, verschillende gietringen en kruisbeeld.
- l) Eikenhouten zijaltaar uit 1772, uitgewerkt in de lambrisering.⁷⁹ Al zeker sinds 1850 gewijd aan Sint-Anna. Centraal beeld van de H. Anna in muurnis, geflankeerd door een beeld van de H. Barbara⁸⁰ aan de linkerkant en de H. Antonius⁸¹ aan de rechterkant. Werd in de nasleep van het Tweede Vaticaans Concilie verbouwd, waarbij de bekroning van de centrale nis en de altaartafel verdween. Met recuperatiemateriaal van deze altaartafels werd het huidige dienstaltaar samengesteld.
- m) Eikenhouten preekstoel uit 1777⁸².
- n) Eikenhouten biechtstoel uit 1777⁸³ met beeltenis van Maria Magdalena in bekronende cartouche, ingewerkt in een muurnis.

⁷⁴ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18803>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁵ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18938>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁶ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18941>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁷ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18851>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁸ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18813>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁷⁹ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18811>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁸⁰ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18936>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁸¹ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18935>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁸² KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18905>, geraadpleegd op 14/08/2019.

⁸³ KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/18822>, geraadpleegd op 14/08/2019.

Afb. 89: Biechtstoelen (e en f).

Afb. 90: Biechtstoel (g) en noordelijke zijaltaar (h).

Afb. 91: Overzicht van de koorlambriseringen (i).

Afb. 92: Hoofdaltaar (j), voor en na de interieurherinrichting van de jaren 1970.

Afb. 93: Sacristieklok (k) en zuidelijke zijaltaar (l).

Afb. 94: Preekstoel (m) en biechtstoel (n).

o Cultuurgooederen

3. Doopvont⁸⁴ uit het laatste kwart van de 18^e eeuw, opgebouwd uit grijze marmer. Het koperen deksel, bekroond met duif zou pas van rond het midden van de 20^e eeuw dateren. Hoort in de doopkapel te staan, maar werd naar het koor verplaatst.

4. Houten heiligenbeeld 'Sint-Anna te Drieën'⁸⁵ in de centrale beeldnis van het noordelijke zijaltaar. Werd in het beschermingsbesluit verkeerdelijk benoemd als OLV-beeld aangezien het zich in een aan Maria gewijd altaar bevindt, maar staat in de inventaris van het KIK onder dezelfde nummer opgenomen als het Sint-Anna beeld in het zuidelijke altaar. Begin van de 16^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer. De polychromie is na 1975 verdwenen. Staat al zeker sinds 1975 in deze nis, het polygonale houten voetstuk is een latere toevoeging.

5. Houten heiligenbeeld 'H. Paulus apostel'⁸⁶. Levensgroot beeld uit het begin van de 18^e eeuw. Hoewel hier sterk op gelijkend, betreft dit geen deel van de inmiddels verdwenen reeks levensgrote apostelbeelden die op foto's van voor 1970 te zien zijn op de sokkels tussen de vensters. Het beeld werd in 1952 samen met het heiligenbeeld 'H. Petrus apostel' aangekocht door de pastoor en werd op de balustrade van het oksaal opgesteld. Dit wordt gestaafd door volgende correspondentie: *"Onlangs liep ik op twee eikenhouten levensgrote Beelden derzelfde Apostelen. Welnu, die pryken nu –prachtig*

⁸⁴ <http://balat.kikirpa.be/object/18855> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁸⁵ <http://balat.kikirpa.be/object/18914> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁸⁶ <http://balat.kikirpa.be/object/18923> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

*gerestaureerd – in onze kerk, en verheffen er de luister van. Ook die twee Beelden der 17 eeuw kwamen daar door de edelmoedigheid van parochianen.”*⁸⁷ In 1997 werd het pas op zijn huidige plaats opgesteld.

6. Houten heiligenbeeld ‘H. Petrus apostel’⁸⁸. Levensgroot beeld uit het begin van de 18^e eeuw. Gelijk met heiligenbeeld ‘H. Paulus apostel’ aangekocht.

7. Houten heiligenbeeld ‘H. Sint-Anna te Drieën’⁸⁹ in de centrale beeldnis van het zuidelijke altaar, gewijd aan Sint-Anna. Begin van de 16^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer en al zeker sinds 1944 aanwezig in de kerk. Staat in de inventaris van het KIK onder dezelfde nummer opgenomen als het Sint-Anna beeld in het noordelijke zijaltaar. De polychromie is na 1975 verdwenen. Staat al zeker sinds 1975 in deze nis, het polygonale houten voetstuk is een latere toevoeging.

8. Houten heiligenbeeld ‘H. Antonius abt’⁹⁰, in het laatste kwart van de 18^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer. De polychromie is na 1975 verdwenen.

9. Houten heiligenbeeld ‘H. Barbara’⁹¹, in het laatste kwart van de 18^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer. De polychromie is na 1975 verdwenen.

10. Houten heiligenbeeld ‘H. Paulus apostel’⁹², in het laatste kwart van de 18^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer. De polychromie is na 1975 verdwenen.

11. Houten heiligenbeeld ‘H. Rochus van Montpellier’⁹³, in het laatste kwart van de 18^e eeuw vervaardigd door een onbekende beeldhouwer. De polychromie is na 1975 verdwenen.

12. Schilderij ‘Visioen van de H. Norbertus’⁹⁴, olieverf op doek uit de tweede helft van de 17^e eeuw. Hangt heden niet op zijn originele plaats aangezien zich hier voor de jaren 1970 figuratieve wandschilderingen bevonden. Er kan van oude foto’s niet afgeleid worden waar het schilderij zich oorspronkelijk bevond.

⁸⁷ KAG, Briefwisseling voorstel wijziging patroonheilige met gegevens over de beelden van Petrus en Paulus, zowel buiten (in de nissen) als binnen (houten beelden) (1952-1953), nr. 5.

⁸⁸ <http://balat.kikirpa.be/object/18925> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁸⁹ <http://balat.kikirpa.be/object/18914> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁹⁰ <http://balat.kikirpa.be/object/18935> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁹¹ <http://balat.kikirpa.be/object/18936> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁹² <http://balat.kikirpa.be/object/18938> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁹³ <http://balat.kikirpa.be/object/18941> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

⁹⁴ <http://balat.kikirpa.be/object/18910> (Geraadpleegd op 03/07/2020).

Afb. 95: Doopvont (3) en Sint-Anna te Drieën (4).

Afb. 96: H. Paulus (5) en H. Petrus (6).

Afb. 97: Sint-Anna te Drieën (7) en H. Antonius abt (8).

Afb. 98: H. Barbara (9) en H. Paulus (10)

Afb. 99: H. Rochus (11) en 'Visioen van de H. Norbertus' (12).

Schadebeeld

Element	Motivatie
Draagstructuur plafond	De houten zoldering van het bepleisterd plafond is plaatselijk beschadigd. Onder meer ter hoogte van het orgel zijn de houten kinderbalken losgekomen uit de houten moerbalk. Deze verzakking heeft het pleisterwerk dat aan deze balken ophangt plaatselijk beschadigd. Vermoedelijk is de schade aan het houtwerk ontstaan ten gevolge van een oud lek aan de dakbedekking (zie inspectierapport Monumentenwacht 2021, in bijlage).
Schilderwerk plafond	Over het gehele plafond komt het fenomeen van thermoforese voor, waardoor de dragende rinkellatten zich door de beschikdering aftekenen. Verder bladdert de verf ook plaatselijk af.

3.1.2.3. Sacristie

Afb. 100: Overzicht van de zuidelijke ruimte.

Afb. 101: Overzicht van de noordelijke ruimte.

Beschrijving

- Algemeen

De sacristie betreft een kleine aanbouw die bereikbaar is via de halfronde apsis van het koor. Het volume bestaat uit een in 1786 opgebouwde zuidelijke ruimte die als sacristie gebruikt wordt, en een iets lager gelegen in 1915 opgebouwde noordelijke ruimte die functioneert als berging met apart toilethokje in de hoek.

- Vloer

De sacristie is afgewerkt met een 18^e-eeuwse wit-zwarte marmervloer in dambordpatroon, terwijl de berging een tegelvloer uit 1915 heeft.

Afb. 102: Overgang van de sacristievloer naar de bergingvloer.

- Wanden en wandopeningen

De wanden van beide ruimtes zijn vlak bepleisterd, de berging heeft plaatselijk wandtegels. De vensters in de berging bevatten houten tweelichten met krukspanjolet. Deze in de sacristie betreffen 19^e-eeuwse houten tweelichten met reliëfglas in de gietijzeren roedeverdeling en schuifslotjes. In een onbekende periode werd het raam in de zuidwand dichtgemetseld, waarna er een grote kast tegen deze wand geplaatst werd. Vermoedelijk zit achter deze kast de liturgisch lavabo aangezien er op deze locatie een waterafloop in de gevel uitgewerkt is.

- o Plafond

De sacristie is afgewerkt met een recent houten plafond en de berging met een vlak pleisterplafond waarin een zolderluik uitgewerkt is.

- o Vaste interieurelementen
- o) Sacristiecredens, vermoedelijk 19^e-eeuws.
- p) Vermoedelijk 19^e-eeuwse ingemaakte kast met bedieningspaneel voor de klokken en uurwerk.
- q) Vermoedelijk 19^e-eeuwse ingemaakte kast ingericht als kluis voor waardevolle liturgische objecten.

Afb. 103: Sacristiecredens (o) en ingemaakte kast (p en q).

Schadebeeld

Deze ruimtes verkeren algemeen in goede staat.

3.1.2.4. Zolder en klokkentoren

Afb. 104: Zicht op de houten kapconstructie van de zolder.

Afb. 105: Zicht in de klokkentoren

Afb. 106: Zichten in de klokkentoren.

Beschrijving

○ Algemeen

Via een stelsel van recente ladders en verdiepingsvloeren kan vanaf het oksaal de zolder boven het stucwerkgewelf en de klokkentoren bereikt worden. De toren is pas bij de uitbreidingswerken van 1855-1859 tot stand gekomen en is sindsdien grotendeels ongewijzigd gebleven. Hetzelfde geldt voor de zolderruimte. Hierbij is het oostelijke deel van de kapconstructie waarschijnlijk wel nog 18^e-eeuws, of zelfs ouder indien men materiaal van de vorige kerk hergebruikt heeft.

○ Vloer

De zolder bevat geen vloer, hier is de bovenzijde van het onderliggende plafond zichtbaar. De zolder werd recent wel toegankelijk gemaakt met een hedendaagse loopbrug. In de klokkentoren hebben de tussenverdiepingen een klassieke opbouw van moerbalken met houten roosteringen en grenen plankenvloeren. Alle trappen en verdiepingen werden in functie van de aanwezige zendapparatuur in de toren recent gemoderniseerd en veilig toegankelijk gemaakt.

- Wanden en wandopeningen

De wanden van de klokkentoren zijn bepleisterd en bevatten galmgaten.

- Plafond

De eikenhouten kapconstructies zijn traditioneel opgebouwd uit een reeks van spanten met korbelen, gordingen, kepers en bebording.

- Vaste interieurelementen
- r) Eikenhouten klokkenstoel met twee luidklokken. Beide klokken zijn opgehangen aan een rechte luidbalk en bevatten nog een houten luidwiel. Deze wielen zijn niet meer functioneel aangezien de luidbalk heden aangedreven wordt door een extra metalen wiel met ketting. Bij beide klokken is een slaghamer aanwezig om de uren aan te geven.

Gaulard-klok

Gegoten door F.A. Gaulard en opgehangen in 1838. Bovenaan de schouder beginnen de decoraties met twee paren dubbele gietringen waartussen een sierband is aangebracht die sierlijke letters X afgewisseld met florale vormen. Daaronder is een eerste lege band te zien die na een gietring een tweede tekstband toont met als tekst:

« PARRAIN ENGELBERTUS ARNAUT, BOURGEMESTRE MARAINE CAROLINA ELIAERS »

Hierna komt weer een lege band tussen gietringen gevolgd door een tweede tekstband met als tekst:

« (handje) FONDUE PAR F.A. GAULARD A TONGRES 1838 »

Na weer een gietring is er een tweede sierband te zien waarin florale motieven afwisselen met lisbloemen.

Op een flank van de klok staat een afbeelding van Onze-Lieve-Vrouw op een gevleugeld engelenhoofdje. Maria draagt het kind Jezus op de linkerarm terwijl ze een scepter vasthoudt in de rechterhand.

Op de slagring zijn twee gietringen aangebracht onder en boven een dikkere gietring die omgeven is door twee smallere ringen. Dit patroon maar zonder de buitenringen is herhaald op de lip van de klok.

Sergeys-klok "Heilig Hart van Maria"

De versieringen op deze jongere klok vatten aan met dubbele gietringen rond de tekst die de naam van de klok verduidelijkt:

"HEILIG ONBEVLEKT HART VAN MARIA HEB DANK"

Deze tekst wordt gevolgd door een sierband met guirlandes. Op een flank van de klok prijkt een Christus aan het Kruis, een symbool dat veel gebruikt wordt door de gieter.

Op de slagring zijn drie paren gietringen aangebracht waarboven de tekst:

"GESCHONKEN DOOR DE PAROCHIANEN VAN GEETBETS TEN JARE O.H. 1947 TER VERVANGING VAN DE KLOK DOOR DE DUITSERS GEROOFD IN 1943"

Deze zin wordt afgesloten met een wat vervaagde afbeelding van de Heilige Maagd. Op de lip vinden we nog eens drie gietringen waarboven de verwijzing naar de gieter: “FR. SERGEYS LEUVEN”

Schadebeeld

De ruimtes verkeren algemeen in goede staat.

3.1.3. Kerkhof

Afb. 107: Omgevingsplan uit 2012 van architectenbureau Spectrum met aanduiding van de kerk (blauw), parking (geel) en kerkhof (groen), evenals nummering van de verschillende kerkhofelementen in het blauw.

3.1.3.1. Verharding en begroeiing

Parking

Afb. 108: Overzicht van de parking.

Afb. 109: Verhoging ten noorden van de kerkgevel.

Beschrijving

De volledige noordzijde van de kerk (zie gele aanduiding fig. 108) behoorde oorspronkelijk ook tot het kerkhof, maar werd in 1990 als parking ingericht, waarbij alle graven geruimd werden. De parkeerplaatsen zelf zijn bevoerd met kasseistenen en er is één mindervalidenplaats voorzien ter hoogte van het inkomportaal. Tegen de kerkgevel loopt een verhoogde boord, opgevuld met steenslag (zonder erfgoedwaarde). Deze verhoging geeft langs de westzijde uit op een laag natuurstenen muurtje aan de straatzijde (zonder erfgoedwaarde), waarboven twee gedenktekens opgesteld staan.

Schadebeeld

De parkingzone verkeert algemeen in goede staat.

Kerkhof

Afb. 110: Zone ten zuiden van de kerk.

Afb. 111: Zone ten oosten van de kerk, gezien vanaf de kerk.

Afb. 112: Zone ten oosten van de kerk, gezien naar de kerk toe.

Beschrijving

Het kerkhof heeft zijn huidige perceelvorm pas gekregen bij een oostwaartse uitbreiding in 1900. Heden is het volledige grondoppervlak van het kerkhof afgewerkt met steenslag (zonder erfgoedwaarde). Oorspronkelijk was het kerkhof mogelijk begroeid met grasperken en bomen en voorzien van een padenstructuur. Heden is de enige begroeiing (zonder erfgoedwaarde) die op het hele kerkhof voorkomt een smalle strook met lage struiken naast de meest oostelijke helft van de ommuring. Een recente betontrap met bakstenen zijmuurtjes (zonder erfgoedwaarde; Zie letter e, fig. 108) geeft langs de zuidwestzijde toegang tot de site.

Afb. 113: Zicht op de zuidwestelijke trappartij.

Afb. 114: Lage struikbegroeiing en overhangende bomen van naburige percelen.

Schadebeeld

De elementen verkeren algemeen in goede staat.

3.1.3.2. Ommuring

Afb. 115: Buitenzijde van de zuidelijke ommuring met recent hekwerk.

Beschrijving

Het gehele kerkhof is ommuurd met een lage baksteenwand. Deze werd in 1900 opgetrokken wanneer het perceel tot zijn huidige omvang vergroot werd. De muur met ezelsrug wordt op regelmatige afstanden onderverdeeld met postamenten die afgedekt zijn met een vierkante hardstenen deksteen. Ter hoogte van de zone ten zuiden van de kerk is ommuring bovenaan na herstellingswerken afgewerkt met kunststenen dekstenen in plaats van schuin geplaatste bakstenen. In de westmuur is een opening gemaakt om het oorlogsmonument zichtbaar te maken vanaf de straat. Langs de buitenzijde zijn op het voetpad bloembakken tegen de westmuur geplaatst, als tijdelijke oplossing voor de stabiliteitsproblemen van de muur. Aan de noordzijde van de kerk liep de muur voor de aanleg van de parking verder in de vorm van verticaal geplaatste betonpanelen.

Afb. 116: Ommuring naast de kerk voor de aanleg van de parking op een foto uit 1963.

Afb. 117: Zicht op de buitenzijde van de westmuur met bloembakken (zonder erfgoedwaarde), inkomhek en opening voor het oorlogsmonument.

Verder komen ter hoogte van de muur van zuid naar west volgende elementen voor:

- Inkompartij met toegangspoort uit 1990 ter hoogte van de sacristie.
- Containeropslagplaats, kledingbox en recente zitbank net voorbij deze poort (alle zonder erfgoedwaarde).
- Centraal in de oostmuur is een portiek met leien zadeldak in de muur uitgewerkt. Hierin bevindt zich een zilverkleurig gietijzeren Christusbeeld aan houten kruis. De opstanden zijn uitgewerkt

in hetzelfde baksteenmetselwerk als de ommuring, geled met hardstenen speklagen. Het geheel is samen met de opbouw van de kerkhofmuur tot stand gekomen.

- d) Ter hoogte van een knik in de zuidmuur is een elektriciteitscabine geplaatst (zonder erfgoedwaarde). De zone waar deze cabine staat zit niet in de bescherming mee opgenomen. Daarnaast is langs de buitenzijde een recent volume tegen de kerkhofmuur aangebouwd.
- e) Ter hoogte van de betonnen trappartij is in de westmuur een recent hek aangebracht (zonder erfgoedwaarde).

Containeropslagplaats (zonder erfgoedwaarde).

Zitbank (zonder erfgoedwaarde).

Portiek met Christusbeeld.

Elektriciteitscabine (zonder erfgoedwaarde).

Schadebeeld

Element	Motivatatie
Dekstenen	Er ontbreken verschillende dekstenen, waardoor er risico is op waterinfiltratie.
Schilderwerk kruisbeeld	Het Christusbeeld vertoont plaatselijk roestsporen. Ook de verf van de achtergrond, de daklijsten en het kruis bladderen af.

Kerkhofelementen

Beschrijving

De site heeft volgende kenmerken:

- Door het aflopen van grafconcessies werden heel wat van de historische graven ontruimd en telkens vervangen door nieuwe grafelementen, tot de sluiting van het kerkhof in 1965. Tot 1990 was de site zeer dens gevuld en waren de graven in duidelijke rijen gestructureerd. Bij de ruiming van alle verwaarloosde graven in dat jaar verdwenen op schijnbaar willekeurige plaatsen grafelementen zodat het kerkhof zijn huidige uitzicht verkreeg. Ter vervanging van de geruimde graven werden de namen van de overledenen op een herdenkingsmonument tegen de sacristiemuur opgenomen. Heden is de rijenstructuur op vele plaatsen niet meer herkenbaar door gebrek aan densiteit van graven, de graven lijken willekeurig verspreid te liggen over de site.

Afb. 118: Het dens gevulde kerkhof voor 1990 met duidelijke rijenstructuur.

- Er werd steeds in dezelfde richting begraven, met het hoofd oostwaarts.
- Er is een duidelijke groepering zichtbaar van de kindergraven, waarvoor de noordoosthoek voorbehouden is. (Zie aanduiding grondplan bijlage 4)

Afb. 119: Zone met kindergraven.

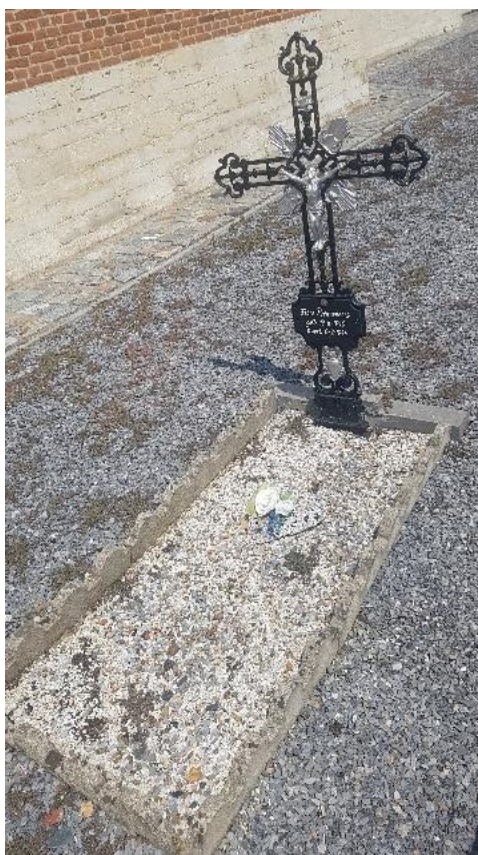
- Er zijn heel wat oud-strijders aanwezig, deze liggen vooral geconcentreerd aan de westzijde van het kerkhof, rond het herdenkingsmonument van WO I.
- Op het kerkhof is slechts één pre-20e-eeuws graf aanwezig, er zijn verder geen graven van voor 1920 overgebleven, tenzij dit niet kon afgelezen worden van een verweerd opschrift. Opmerkelijk hierbij is wel dat het enige 19e-eeuws grafmonument te vinden is op het oostelijke deel van de site dat pas in 1900 in gebruik genomen werd. Het gaat hierbij om een familiegraf van een welgestelde familie, mogelijk werd dit monument verplaatst van zijn oorspronkelijke locatie, of mogelijk werden de oudste overledenen bij de oprichting van dit monument vanuit hun oorspronkelijke graf naar deze grafkelder verplaatst. Een groot deel van de graven dateert van net voor of tijdens WO II. Er is geen duidelijke lijn te trekken in een zonering van begraafperiodes, graven met uiteenlopende begraafdata bevinden zich willekeurig door elkaar.

- De meest recente graven komen willekeurig verspreid over de site voor, met een duidelijke concentratie aan de oostrand.
- Het kerkhof is een interessante staalkaart van de verschillende tijdsperiodes tussen het einde van de 19^e eeuw en 1965, waarbij ook alle klassen van de bevolking voorkomen.
- Bij de graven voor WO II werd bijna uitsluitend gebruik gemaakt van blauwe hardsteen, terwijl de graven van na deze periode gekarakteriseerd worden door gebruik van kunststeen en gepolijste natuursteen.
- Zeer typerend voor deze streek is het gebruik van gietijzeren kruisen, waarvan er op deze site nog vijftien overgebleven zijn.
- Waar de meeste graven zeer sober uitgewerkt zijn, hebben sommige graven duidelijke tijdsgebonden stijlenmerken meegekregen, zoals een graf in modernistische vormtaal en een interbellumgraf in karakteristieke art-decostijl.
- Opvallend is dat steenhouwer B. Menten zeer actief geweest is ten tijde van WO II, aangezien zijn handtekening op meerdere graven uit deze periode terugkomt.
- Onderstaande tabel laat zien dat er enkele periodegebonden typegraven bestaan.

Type	Kenmerken	Datering
Grafzerk type 1	Arduinen stèle bekrond met kruis waarin Christusfiguur is uitgewerkt	Rond einde WO II
Grafzerk type 2	Arduinen stèle met getoogde bovenzijde, gevat tussen twee postamenten	1954
Grafzerk type 3	Arduinen stèle met centraal kruis en afgeronde bovenhoeken	Tussen 1954 en 1958
Ijzeren kruis type 1	Centrale Christusfiguur met radiale stralen	Tussen 1931 en 1963
Ijzeren kruis type 2	Centrale Christusfiguur en engel in de basis	Tussen 1946 en 1959
Ijzeren kruis type 3	Centrale Mariafiguur	Rond WO II
Stèle type 1	Arduinen vrijstaande stèle met Keltisch kruis op sokkel	Tussen 1943 en 1953
Stèle type 2	Arduinen vrijstaande stèle met kruis met afgeronde binnenhoeken op sokkel	Jaren 1920

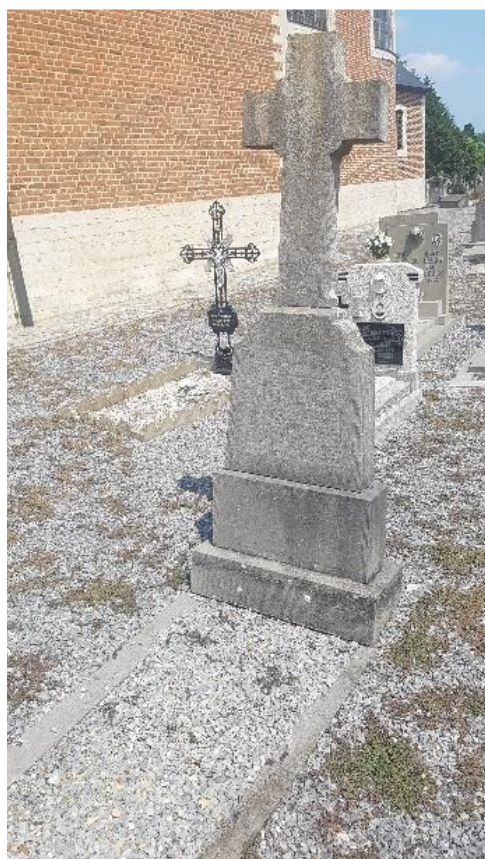
Afb. 120: Grafzerk type 1 (links) en type 2 (rechts).

Afb. 121: Grafelement type 3 (links) en ijzeren kruis type 1 (rechts).

Afb. 122: IJzeren kruis type 2 (links) en type 3 (rechts).

Afb. 123: Stèle type 1 (links) en type 2 (rechts).

3.1.3.3. **Waardering kerkhof**

Het grootste deel van de aanwezige graven heeft geen of weinig intrinsieke erfgoedwaarde, gezien bijvoorbeeld de jonge leeftijd of sobere vormgeving van de grafelementen. Deze graven spelen wel als geheel een belangrijke ondersteunende rol in de herkenbaarheid van de site als kerkhof, bijvoorbeeld door de karakteristieke rijenstructuur vorm te geven. Er werd in het kader van dit beheersplan een inventaris opgemaakt van alle graven om op basis hiervan te kunnen bepalen dewelke wel intrinsiek historisch waardevol zijn. Als conclusie komen uit deze inventarisatie 16 graven naar voor dewelke een hoge erfgoedwaarde kunnen toegekend worden. De olijsting van deze elementen, en de motivatie voor selectie, kan teruggevonden worden in bijlage 4.

3.2. Pastorie

3.2.1. Extérieur

3.2.1.1. Zuidgevel

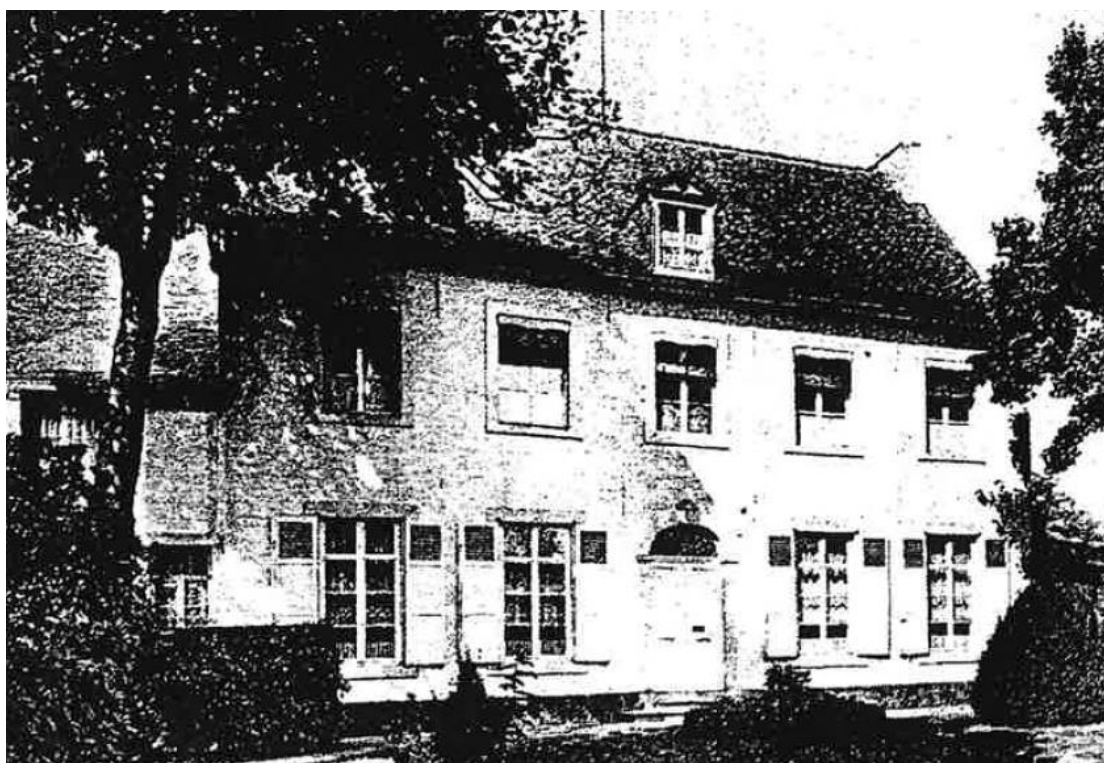
Afb. 124: Overzicht van de zuidgevel.

Beschrijving

Deze gevelpartij werd in de periode 1752-1753 opgebouwd en is sindsdien grotendeels ongewijzigd gebleven. Het betreft een symmetrisch opgebouwde lijstgevel bestaande uit twee bouwlagen en ingedeeld in vijf gelijke traveeën. Het gevelvlak is opgebouwd uit onbepoetst baksteenmetselwerk bovenop een geschilderde natuurstenen plint. Oorspronkelijk was het gevelvlak nog zeker tot 1923 volledig wit bepleisterd op de natuurstenen vensteromlijstingen van de gelijkvloerse verdieping na. Bovenaan zijn per travee telkens twee stellinggaten uitgewerkt, omrandt door Gobertangestenen. Centraal in elke penant bevindt zich per verdiepingsniveau een zichtbaar muuranker. De gelijkvloerse bouwlaag is hoger uitgewerkt dan de bovenliggende bouwlaag. Hier bevindt zich in de centrale travee bovenop twee zandstenen treden een deuropening met deuromlijsting in Gobertangesteent, waarin zich een houten dubbele deur met waaivormig bovenlicht bevindt. Stilistisch gezien heeft deze deuropening vermoedelijk pas in de tweede helft van de 19^e eeuw zijn huidige vorm gekregen. Naast de deur is de trekker van het historisch belsysteem aanwezig. Aan de andere zijde is een gedenkplaat bevestigd met opschrift “*Hulde van de gemeente aan // GOVAART WENDELEN // * Herk-de Stad 1580 + Gent 1667 // Pastoor te Geetbets, 1620 – 1633 // Astronoom – Wiskundige – Jurist // Eén van de grootste geleerden uit de 17e eeuw. // Geetbets, 1998*”. De overige traveeën op deze verdieping zijn identiek uitgewerkt, telkens met een rechthoekig venster, volledig omkaderd met platte banden in Gobertangesteent. Hierin zijn smeedijzeren luikduimen aanwezig. De houten luiken werden na 1923 verwijderd, waarna externe zonweringen binnen de dagkanten ingewerkt werden, welke intussen ook

reeds verdwenen zijn. Het raamschrijnwerk betreft achtlichten met kruisindeling en vast bovenlicht boven opendraaiende vleugels. In de bovenste bouwlaag zijn alle vensters identiek uitgewerkt. De rechthoekige vensters hebben een zandstenen dorpel en hebben een licht uitkragende baksteenomlijsting. In de borstwering van elk venster is een vlaggenstokvoet ingewerkt. Het raamschrijnwerk bestaat uit opendraaiende raamvleugels, onderverdeeld als zeslichten. Het grootste deel van het historische mondgeblazen glas is in het schrijnwerk bewaard gebleven. Al het raamschrijnwerk werd waarschijnlijk in de loop van de 19^e eeuw vervangen.

Aan de linkerkzijde bevindt zich een lager volume waarvan de zuidzijde volledig wordt ingenomen door een recente garage (zonder erfgoedwaarde). Het originele historische zijvolume werd in 1972 vervangen door de huidige aanbouw. Aan de rechterzijde is een smeedijzeren tuinpoort (zonder erfgoedwaarde) bevestigd aan de gevel, hiervoor was tot 1972 een lage aanbouw aanwezig.

Afb. 125: Toestand van de gevel met vensterluiken en bepleisterd gevelvlak in 1923 (LIMBOS, C. Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets, Spectrum nv., 2003).

Schadebeeld

Element	Motivatie
Schilderwerk ramen	Het schilderwerk bladdert op veel plaatsen af, waardoor het hout is beginnen inrotten.
Werking ramen	Verschillende ramen sluiten niet goed meer af.
Scheuren vensterbanken	Verschillende vensterbanken zijn door oude zettingen gebroken. Hier is risico op waterinfiltratie.

3.2.1.2. Westgevel

Afb. 126: Zicht op de westgevel vanaf de straatzijde (links) en tuinzijde (rechts).

Beschrijving

Deze gevel werd in de periode 1752-1753 opgebouwd en is sindsdien grotendeels ongewijzigd gebleven. Dit betreft een sobere wit bepleisterde blinde puntgevel waarin een zoldervenster uitgewerkt is. In 1972 werd het originele zijvolume dat het grootste deel van deze zijgevel innam volledig gesloopt en door het huidige lagere garagevolume vervangen.

Afb. 127: Zicht op de originele zijbouw aan de westgevel voor de sloopwerken in 1972.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Beschadigd pleisterwerk	Er tekenen zich scheuren en vochtplekken af in het pleisterwerk. Risico op vervolgschade door vochtindringing.

3.2.1.3. Oostgevel

Afb. 128: Zicht op de oostgevel.

Beschrijving

Deze gevel werd in de periode 1752-1753 opgebouwd en is sindsdien grotendeels ongewijzigd gebleven. Dit betreft een sobere wit bepleisterde blinde puntgevel waarin twee zoldervensters uitgewerkt zijn. Het zijvolume dat al sinds de eerste archiefbronnen in 1841 tegen deze gevel aangebouwd is, werd in 1972 gesloopt.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Beschadigd pleisterwerk	Er bevinden zich heel wat scheuren in het pleisterwerk ter hoogte van de schouwkanalen. Risico op vervolgschade door vochtindringing.

3.2.1.4. Noordgevel

Afb. 129: Zicht op de noordgevel.

Afb. 130: Zicht op het tuinvolume.

Beschrijving

Deze gevel werd in de periode 1752-1753 opgebouwd en is sindsdien grotendeels ongewijzigd gebleven. De gevel heeft een identieke opbouw en indeling zoals bij de zuidgevel beschreven werd. Enige uitzonderingen hierbij zijn dat deze gevel wel wit bepleisterd is en dat de originele deuromlijsting nog aanwezig is, zij het sinds 1972 opgevuld met een wand waarin twee kleine vensters uitgewerkt zijn.

Aan de rechterzijde van de gevel is een lager volume aangebouwd dat op de tuin uitsteekt. Dit volume staat op geen enkele historische kadastermutatie opgetekend, maar moet stilistisch gezien wel al minstens vanaf het einde van de 19^e eeuw aanwezig geweest zijn, dit werd niet mee gesloopt in 1972. Dit volume is volledig in onbepleisterd baksteenmetselwerk opgebouwd, maar was waarschijnlijk oorspronkelijk wel bepleisterd, en staat op een natuurstenen plint. Het smalle hogere volume tegen de gevel bevat een houten tuindeur. Het lagere volume in de tuin bevat een houten zeslicht in de langse gevel en een enkelvoudig klein raam in de kopgevel.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Schilderwerk schrijnwerk	De verflagen van al het buitenschrijnwerk bladdert af, waardoor het hout op verschillende plaatsen is ingerot, dit is vooral het geval bij de horizontale delen.
Scheuren vensterbanken	Verschillende vensterbanken zijn door oude zettingen gebroken. Hier is risico op waterinfiltratie.

3.2.1.5. Daken

Beschrijving

De pastorie heeft een zadeldak met een voor de 18^e eeuw typische knik aan de dakvoet, dat onderaan afgeboord is met een houten kroonlijst waaraan een zinken hanggoot bevestigd is. De dakbedekking bestaat uit recente asbestleien en langs beide uiteinden bevindt zich een schouw. Het is onduidelijk welke dakbedekking origineel aanwezig was aangezien alle historische foto's een diagonaal geplaatste vierkante afwerking laten zien. Langs de tuinzijde bevindt zich centraal in het dak een sobere dakkapel waarin een opendraaiend raam met roedeverdeling geplaatst is, vermoedelijk nog uit de 18^e eeuw daterend. De dakkapel langs de straatzijde werd na 1992 verwijderd. Het aangebouwde lagere volume uit 1972 heeft een plat dak.

Afb. 131: Originele dakkapel langs de straatzijde met 19^e eeuwse zeshoek en bekronend fronton.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Hanggoot	De goot en de afvoerbuizen hebben hun levensduur bereikt, het zink is verweerd en de ophangbeugels zijn roestig.
Asbestleien	De leien hebben hun maximale levensduur bereikt, deze zijn verweerd waardoor asbestvezels kunnen loskomen. Enkele randleien ontbreken waardoor waterinsijpeling mogelijk is.

3.2.2. Interieur

3.2.2.1. Kelder

Afb. 132: Overzicht van de kelder (links) en recente toegang (rechts).

Beschrijving

- Algemeen

De kelder bestaat uit één grote ruimte en is vermoedelijk in 1752-1753 opgebouwd, maar kan gezien zijn vormgeving en het feit dat er reeds in de 16e eeuw al bronnen zijn die wijzen op de aanwezigheid van een pastorie, een gerecupereerd overblijfsel zijn van deze vorige pastorie.

- Vloer

De vloer is afgewerkt met bakstenen. Een recent steektrapje geeft toegang tot de ruimte.

- Wanden en wandopeningen

Bakstenen scheidingsmuurtjes bakenen hokjes af langs de zijkanten. Een opening in de westwand geeft toegang tot de kelder, deze toegang werd pas in 1972 gemaakt.

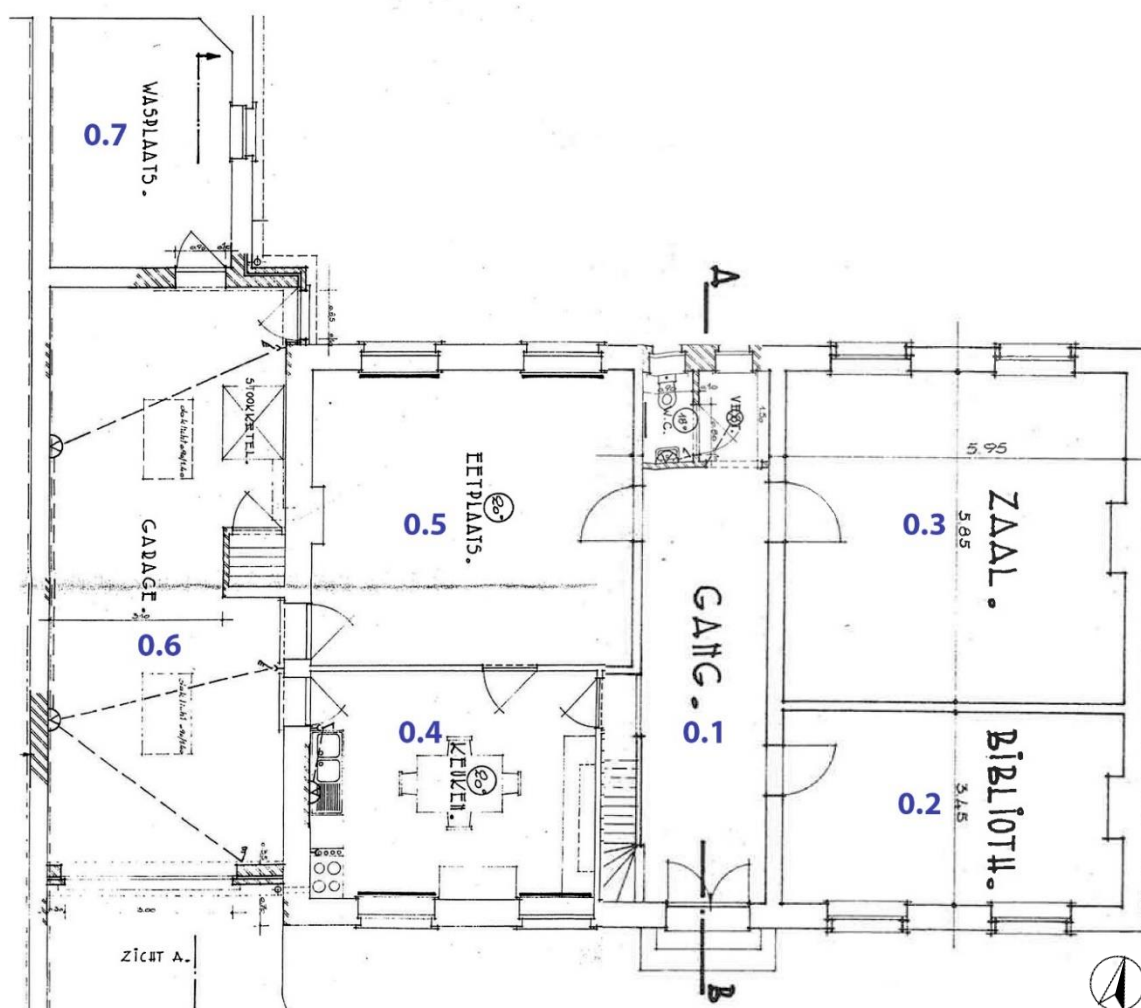
- Plafond

De ruimte wordt overspannen met een doorlopend gedrukt tongewelf, welk volledig uit wit gekalkt baksteenmetselwerk bestaat. De in 1972 nieuw gemaakte toegang is overspannen met betonwelfsels op stalen liggers.

Schadebeeld

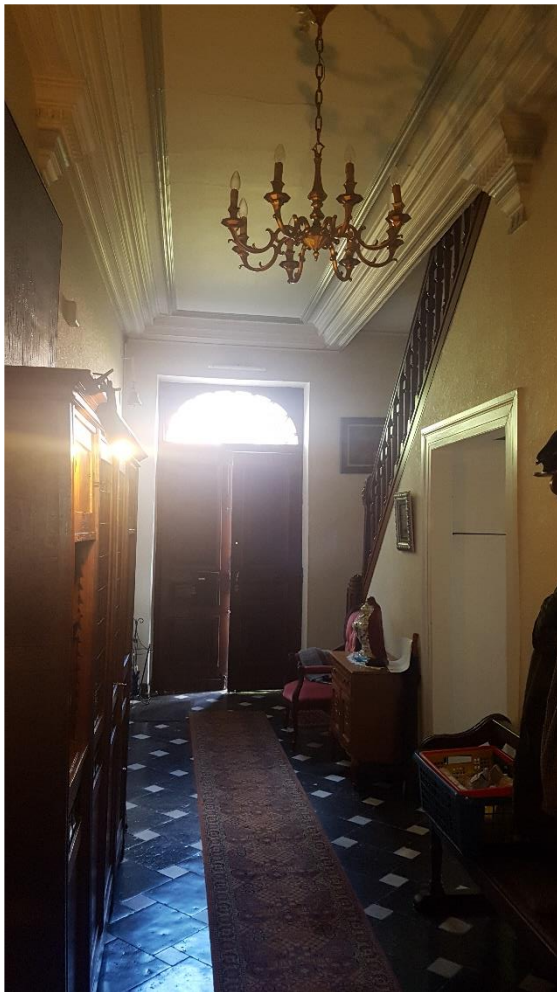
Element	Motivatie
Kaleilaag	De kaleilaag is op verschillende plaatsen van het gewelf afgevallen.

3.2.2.2. Gelijkvloerse verdieping

Afb. 133: Grondplan uit 1972 van de gelijkvloerse verdieping van de pastorie met kamernummering.

Ruimte 0.1: Traphal

Afb. 134: Overzicht van de traphal.

Beschrijving

○ Algemeen

De lange smalle ruimte verdeelt de pastorie in twee en geeft toegang tot alle ruimtes op deze verdieping. Deze ruimte is tijdens de 19^e-eeuwse verbouwing grondig aangepakt.

○ Vloer

De vloer is afgewerkt met vermoedelijk 18^e-eeuwse witte en zwarte marmertegels.

○ Wanden en wandopeningen

De wanden zijn bepleisterd en recent behangen. De houten plinten zijn beschilderd met een marmerimitatie. In de zuidwand bevindt zich een 19^e-eeuwse houten dubbele voordeur met waaivormig bovenlicht, waarnaast zich het originele belsysteem bevindt.

Afb. 135: Plint met marmerimitatie (links) en historische deurbel (rechts).

In de doorgang naar ruimtes 0.2, 0.3 en 0.5 bevinden zich houten paneeldeuren. Het noordelijke uiteinde van de ruimte werd in 1972 opgedeeld tot een toilet met sas, waarbij de originele achterdeur dichtgemaakt werd.

- Plafond

De 19^e-eeuwse pleisterplafond met centraal rozet heeft zwaar geprofileerde kooflijsten op consoles.

Afb. 136: Plafond met centraal rozet.

- Vaste interieurelementen

Aan de westzijde bevindt zich een 18^e-eeuwse houten trap, waarvan de gecanneleerde trappaal uitgewerkt is in Lodewijk XVI-stijl. Onder de trap bevindt zich een doorgang naar ruimte 0.4 waarin een opgeklampt houten deurtje toegang geeft aan een berghok.

Afb. 137: Louis XVI trappaal (links), opgeklampt deurtje (rechts).

Ruimte 0.2: Leefruimte

Afb. 138: Overzicht van ruimte 0.2.

Beschrijving

o Vloer

De vloer heeft een recente vloerbekleding (zonder erfgoedwaarde). Mogelijk bevindt de historische vloerafwerking zich nog onder de laminaatvloer.

o Wanden en wandopeningen

De wanden zijn sober bepleisterd. Net zoals bij alle andere vensters in het gebouw het geval is zijn de ramen uitgerust met een hendelspanjolet. Zowel de deuropening naar ruimte 0.1 als 0.3 hebben een houten gecanneleerde omlijsting met geprofileerde bekroning. De opening naar ruimte 0.3 bevat een hoge dubbele paneeldeur met duimgeheng. Deze deuren dateren vermoedelijk nog uit de 18^e-eeuwse fase gezien het voorkomen van een duimgeheng en de vormtaal van de omlijsting. Tegen de oostwand is een schouw uitgewerkt waarbij de vermoedelijk 19^e-eeuwse schouwmantel zeer sober met zwarte marmerplaten afgewerkt is.

Afb. 139: Sobere schouwmantel (links) en detail van de deuromlijsting (rechts).

○ Plafond

Het plafond betreft een sobere recente pleisterplafond met centrale omkaste moerbalk.

Ruimte 0.3: Vergaderzaal

Afb. 140: Overzicht van ruimte 0.3.

Beschrijving

- Vloer

De vloer bestaat uit een zwart-witte tegelvloer in dambordpatroon, vermoedelijk uit 1972.

- Wanden en wandopeningen

De wanden zijn afgewerkt met een lambrisering in kunststof uit 1972. Alle deuren zijn houten paneeldeuren. Tegen de oostwand is een schouw met een vermoedelijk 19^e-eeuwse marmeren schouwmantel uitgewerkt.

Afb. 141: Marmeren schouwmantel.

o Plafond

Het plafond betreft een sobere pleisterplafond, vermoedelijk uit 1972.

Ruimte 0.4: Keuken

Afb. 142: Overzicht van ruimte 0.4.

Beschrijving

Op de houten paneeldeuren na bevinden er zich geen historische elementen meer in deze ruimte. De ruimte werd volledig vernieuwd tijdens de verbouwing van 1972. Mogelijk bevindt zich onder de valse plafond nog de historische pleisterplafond.

Ruimte 0.5: Werkkamer

Afb. 143: Overzicht van ruimte 0.5.

Beschrijving

○ Vloer

De vloer is afgewerkt met een kleurrijke 19^e-eeuwse keramische tegelvloer met neogotische tekening.

○ Wanden en wandopeningen

De wanden zijn sober bepleisterd. De binnendeuren betreffen houten paneeldeuren. Tegen de oostwand is een vermoedelijk 19^e-eeuwse schouw uitgewerkt met marmeren schouwmantel, sober versierd met voluten.

○ Plafond

De plafond betreft een sobere pleisterplafond, vermoedelijk uit 1972, met centrale omkaste moerbalk.

Afb. 144: Vloerdetail (links) en marmeren schouwmantel (rechts).

Ruimte 0.6: Garage

Afb. 145: Overzicht van ruimte 0.6.

Beschrijving

Deze ruimte bezit geen erfgoedwaarde.

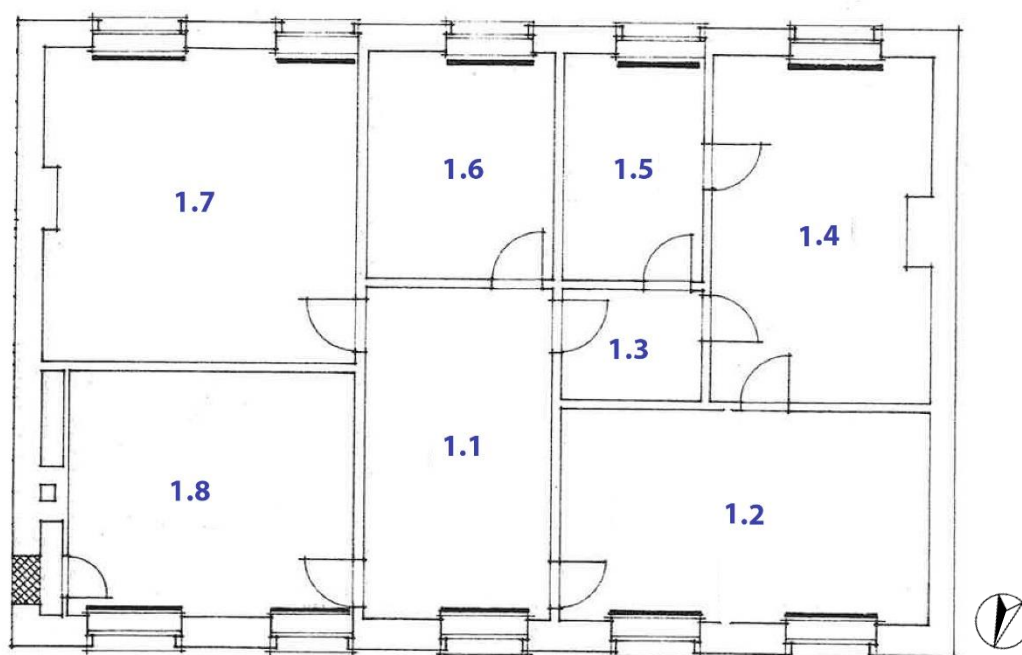
Beschrijving

Deze ruimte is afgewerkt met een keramische tegelvloer. De wanden zijn sober bepleisterd en bevatten houten raamschrijnwerk. Het plafond bestaat uit gewapend beton. Het is onduidelijk wanneer deze ruimte opgebouwd is aangezien deze op geen enkele historische kadastermutatie opgetekend staat. Gezien het voorkomen van de 19^e-eeuwse tegelvloer en raamschrijnwerk kan gesteld worden dat deze ruimte gelijk met de grote 19^e-eeuwse totaalverbouwing opgericht is. Tijdens de verbouwing van 1972 werd dit volume niet gesloopt, maar werd er wel een nieuw plat dak voorzien.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Wanden ruimte 0.1	Lokaal komen sporen van opstijgend vocht voor.
Pleisterwerk ruimte 0.7	Het pleisterwerk is op meerdere plaatsen afgebrokkeld.

3.2.2.3. Eerste verdieping

Afb. 148: Grondplan uit 1972 van de eerste verdieping met kamernummering.

Ruimte 1.1 en 1.6: Traphal en badkamer

Afb. 149: Zicht op ruimte 1.1 (links) en 1.6 (rechts).

Beschrijving

Vermoedelijk is de ruimte-indeling van deze kamers nog origineel, maar in beide ruimtes is op de houten paneeldeuren en buitenramen na geen enkel historisch element zichtbaar. Alle afwerkingslagen zijn recent, vermoedelijk aangebracht in 1972 (zonder erfgoedwaarde).

Ruimte 1.2: Leefruimte

Afb. 150: Overzicht van ruimte 1.2.

Beschrijving

Vermoedelijk is de ruimte-indeling van deze kamer nog origineel, maar op de centrale zichtbare moerbalk, houten paneeldeur en buitenramen na bevat deze ruimte geen zichtbare historische elementen.

Ruimtes 1.3 tot 1.5: Archief

Afb. 151: Overzicht van ruimte 1.4.

Beschrijving

- Algemeen

Deze ruimtes vormden oorspronkelijk één grote kamer, de valse wanden werden vermoedelijk tijdens de verbouwing in 1972 geplaatst. Hierbij werden historische binnendeuren gerecupereerd.

- Vloer

De vloer heeft een recente afwerking, waarschijnlijk bevindt zich hier nog de originele plankenvloer onder.

- Wanden en wandopeningen

De scheidingswanden tussen desbetreffende wanden zijn lichte valse wanden. Alle binnendeuren betreffen houten paneeldeuren en alle vensters bevatten historisch houten raamschrijnwerk. Tegen de oostwand bevindt zich een zeer sobere schouwmantel.

- Plafond

De vermoedelijk 18^e-eeuwse pleisterplafond heeft een sobere geprofileerde omlijsting en centraal bevindt zich een omkaste moerbalk.

Ruimte 1.6: Slaapkamer

Afb. 152: Overzicht van ruimte 1.6.

Beschrijving

Vermoedelijk is de ruimte-indeling van deze kamer nog origineel, maar op de houten paneeldeur, sobere houten schouwmantel met voluten, raamschrijnwerk en vermoedelijk 18^e eeuwse pleisterplafond met centrale omkaste moerbalk en kooflijsten na bevinden er zich geen zichtbare historische elementen in deze ruimte.

Ruimte 1.7: Slaapkamer

Afb. 153: Overzicht van ruimte 1.7.

Beschrijving

○ Vloer

De vloerbekleding is recent, waarschijnlijk is de originele plankenvloer hier nog onder aanwezig.

○ Wanden en wandopeningen

De wanden bevatten houten paneeldeuren en houten raamschrijnwerk. De westwand is uitgewerkt als dubbele wand waarin enerzijds de schouw ingewerkt zit, en anderzijds ingemaakte kasten voorzien zijn. De huidige linkse ingemaakte kast gaf tot de verbouwing van 1972 toegang tot het naastliggende bouwvolume. Een sobere houten omlijsting vormt de pseudo-schouwmantel.

○ Plafond

De vermoedelijk 18^e-eeuwse pleisterplafond heeft een sobere geprofileerde kooflijst en een centrale omkaste moerbalk.

Schadebeeld

Element	Motivatie
Pleisterplafond ruimte 1.4	Het gestucte plafond in ruimte 1.4 is beschadigd door een langdurig lek in de bovenliggende dakbedekking. Het lek werd reeds eerder gedicht. Mogelijk is ook de achterliggende houten plafondstructuur hierdoor ingerot en instabiel geworden.
Pleisterplafond ruimte 1.6	Het plafond is in de hoek beschadigd door vochtdoorslag. De scheuren in de buitenbepreistering kunnen hier de oorzaak van zijn.

3.2.2.4. Zolder

Afb. 154: Overzicht van de zolder.

Beschrijving

○ Algemeen

De zolder betreft één grote open ruimte uit 1852-1853 met centraal toegangssas waarin zich het zoldertrapje bevindt. Wel laten sporen van rinkellatjes op de houtstructuur zien dat het westelijke gedeelte van de ruimte vroeger ingedeeld was in kamers.

○ Vloer

De vloer bestaat uit een dunne plankenvloer, waardoor een 19^e-eeuwse datering vermoed wordt.

○ Wanden en wandopeningen

De oost- en westwand zijn opgebouwd uit wit gekaleid baksteenmetselwerk. De ramen in beide zijgevels zijn vermoedelijk pas in 1972 geplaatst.

○ Plafond

De houten kapconstructie bestaat uit vier eikenhouten spanten, welke langs elke zijde twee gordingen dragen. Er is geen bebording aanwezig, oorspronkelijk was deze er vermoedelijk wel. Centraal is een dakkapel uitgewerkt langs de tuinzijde. Het raam in de dakkapel heeft een 18^e-eeuwse vormgeving, maar draait open op ingewerkte modernere pijpscharnieren, waardoor kan gesteld worden dat dit element tijdens een latere verbouwing aangepast werd. Oorspronkelijk waren er binnenluiken aan dit raam bevestigd zoals de bewaarde duimluiken aangeven. Na 1992 werd de dakkapel langs de straatzijde dichtgemaakt. Deze gaf toegang tot het duivenhok dat in het centrale toegangsas ingericht was.

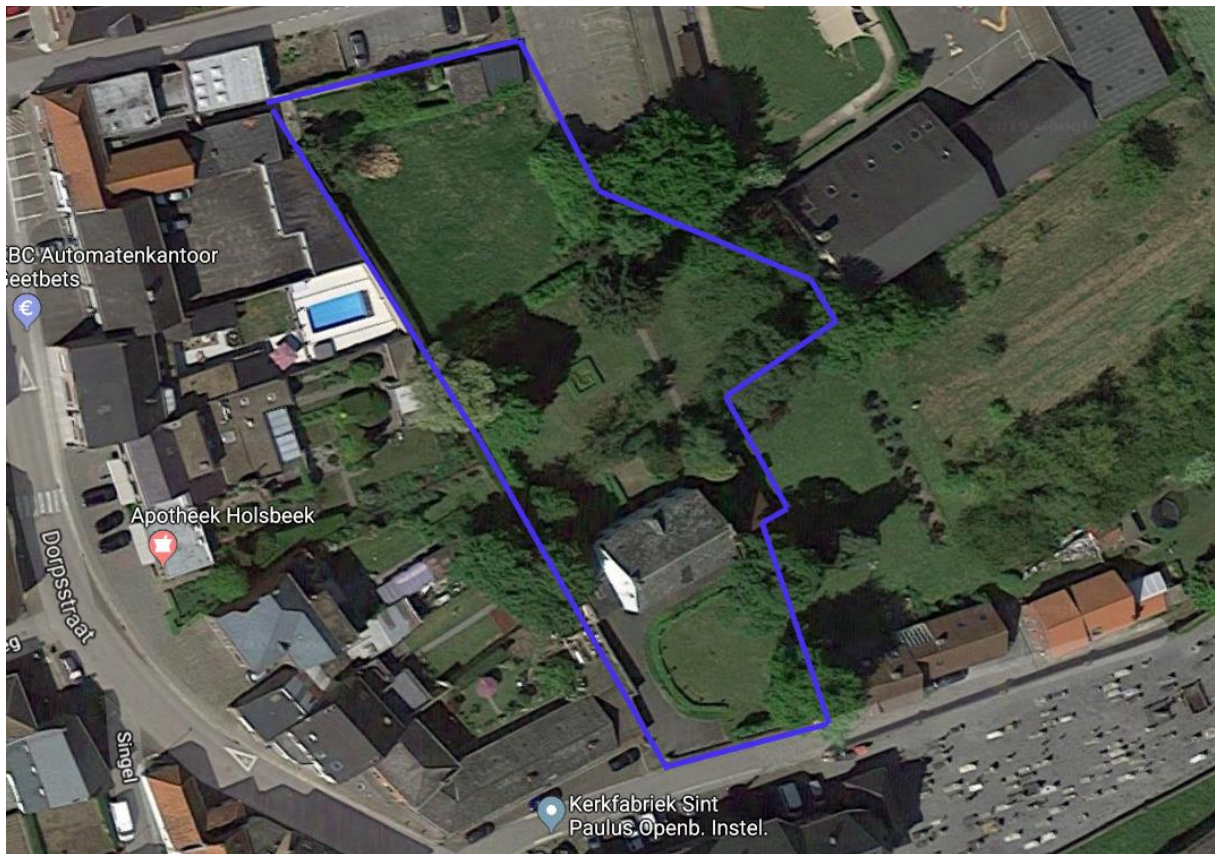

Fig. 2: Zicht op de bovenzijden van de spanten (links) en detail van het dakkapelraam (rechts).

Schadebeeld

Element	Motivatie
Zolderraam	Het westelijke raampje is ernstig ingerot.
Aantasting muurplaat	Een deel van de muurplaat is ernstig ingerot als gevolg van een oud lek. Het lek is ondertussen gedicht.
Metselwerk schouw	De schouw buikt uit, zowel aan de binnen- als de buitenzijde, met scheuren in de cementbepoistering tot gevolg.

3.2.3. Tuin

Afb. 155: Aanduiding van de pastorietuin op een luchtfoto (Bron: [google.com/maps](https://www.google.com/maps)).

Voor een aanduiding van alle onderstaande elementen wordt verwezen naar het tuinplan in bijlage 6.

3.2.3.1. Voortuin

Algemeen

De voortuin is gescheiden van de Dorpsstraat door een historische tuinmuur die deels als keermuur dient. De tuin ligt immers hoger ten opzichte van het niveau van de rijweg. De sobere tuinmuur bestaat uit een lage baksteenconstructie afgedekt met hardstenen dekstenen. Het straatniveau daalt verder af naar het oosten waardoor een gelijkaardige situatie zich voordoet aan de oostelijke zijde van de tuin. De keermuur vormt aan deze kant de scheiding met het naburig perceel, dat ca. een meter lager ligt. Aan westelijke zijde zoomt de zijgevel van de aanpalende woning de tuin af, met in het verlengde hiervan nog een stukje tuinmuur.

De toegang tot de tuin situeert zich op de zuidwestelijke hoek. Deze wordt geflankeerd door twee pijlers met voluten, op het einde van de muren. Dit betreft twee 18^e-eeuwse hardstenen elementen, gesculpteerd in rococostijl, vermoedelijk van elders gerecupereerd.

Afb. 156: Zicht op de ommuring met rococo hekpijlers.

Verhardingen

Een geasfalteerde oprit leidt naar de garage aan de westelijke zijde en loopt als breed voetpad voor de pastoriewoning verder, tot aan het ijzeren poortje dat toegang geeft naar de achtertuin.

De oprit vormt een halve draaicirkel die ongeveer tot aan het midden van de tuinmuur vooraan loopt.

Landschappelijke elementen

○ Punten

P1: *Acer pseudoplatanus* (Gewone esdoorn), hoogstam: deze volwassen solitair domineert samen met de *Ginkgo biloba* de voortuin en de onmiddellijke omgeving. De boom grenst aan het geasfalteerde pad, maar staat in een onderbegroeiing van kruidachtigen en lage heestertjes (*Cotoneaster procumbens*, *Dwergmispel*). De stam is begroeid met Klimop.

P2: *Ginkgo biloba* (Japanse notenboom): aangeduid als beschermd monument door het beschermingsbesluit van 3 maart 1976, omwille van zijn wetenschappelijke en artistieke waarde. Tijdens een opname uit 2009 had deze boom al een stamomtrek van 5,20m (gemeten op 150m cm hoogte), een hoogte van 25 meter en een vertakking op 2,50m hoogte. Het betreft een vrouwelijk exemplaar.

De boom staat bijna op de oostelijke rand van de voortuin. De wortelmasa wordt deels gestut door de keermuur. De boom zou een tiental jaar geleden gesnoeid zijn, wat onder andere resulteerde in meerdere loten die langs de stam omhoog groeien. De takken reiken tot over het dak van de naburige woning en kunnen op korte termijn een bedreiging vormen. Gezond.

Afb. 157: P1: *Acer pseudoplatanus*, zicht vanuit ingang voortuin (links) en stam begroeid met klimop (rechts).

Afb. 158: P1: *Ginkgo biloba*, zicht vanaf de pastorie (links) en vanaf de Dorpsstraat (rechts).

o Lijnen

L1: Lage haag, *Buxus sempervirens* (Palm): Deze vormt een lijn vertrekkend vanaf het poortje naar de achtertuin en maakt een halve cirkel die de voortuin opdeelt in enerzijds het verharde deel met de oprit en anderzijds een gazon. De *Buxus* blijkt (nog) niet aangetast door de buxusmot (*Cydalis perspectalis*) en verkeert in gezonde staat.

L2: Strook met kruidachtigen en lage heesters: de strook loopt aan de buitenzijde van de halve cirkel, gevormd door de Buxushaag. Achtereenvolgens komen volgende soorten voor:

- *Euonymus fortunei* 'Emerald Gaiety' (Bontbladige kardinaalshoed)
- *Lavandula angustifolia* (Lavendel)
- *Dianthus* (Anjer)
- *Cotoneaster procumbens* (Dwergmispel)
- *Hedera* (Klimop)

Deze beplanting doet het goed met uitzondering van de Lavendel.

L3: Rij van zes *Robina pseudoacacia* 'Umbraculifera' (Echte bolacacia) staan in de Buxushaag aangeplant. Gezond en goed beheerd.

L4: Rij van vier geleide lindes, *Tilia europaea*: vormen een lijn langs de tuinmuur vooraan. Geen functionele betekenis. Gezond en goed beheerd.

L5: Haag van *Cupressocyparis leylandii* (Cipres): op de oostelijke rand van de voortuin, vertrekkend vanaf het poortje tot ongeveer aan het punt waar de Japanse notenboom groeit. Vormt een buffer voor de naburige tuin. Verschillende bomen zijn verdord.

Afb. 159: L1, L2 en L3: Buxushaag met Robinia pseudoacacia en strook met kruidachtigen.

- Vlakken

V1: Grasvlakte/gazon : grotendeels omsloten door de buxushaag met de bolacacia's.
Goed beheerd.

3.2.3.2. Achtertuin

Algemeen

Een zwart gelakt, metalen poortje naast de oostgevel van de pastorie geeft toegang tot de achtertuin. De achtertuin bestaat uit twee delen. Het eerste deel, grenzend aan de pastoorswoning, omvat een verzameling van solitaire bomen, zowel loof- als naaldhout, verspreid over de grasvlakte. Dit tuingedeelte wordt omtuind door Hagebeuk met een opening van een drietal meter in de haag die evenwijdig loopt met de achtergevel en die de overgang vormt naar het tweede tuingedeelte. Deze tweede tuinruimte is een grote grasvlakte die in het westen door een Taxushaag, in het noorden door een haag van Hagebeuk en een stuk tuindraad en in het oosten door een deel tuindraad en een struweel wordt begrensd. Een opening in de oostelijke rand vormt een verbinding met de achterliggende school. Zowel voor- als achtertuin hebben een publiek karakter. Dagelijks gebruiken de kinderen uit het dorp de tuinpaden om naar school te gaan.

Afb. 160: Achtertuin, eerste deel.

Verhardingen

Het geasfalteerde pad loopt verder langs de oostelijke zijgevel en over de volledige lengte van de achtergevel. Op de oostelijke hoek gaat het asfalt over in een tuinpad met brede betontegels. Het loopt tot in een zij- uithoek van de tuin waar een tuinpoortje toegang geeft tot de schoolterreinen. Het tegelpad is in licht verouderde staat, met enkele gebroken en verhoogde tegels.

Afb. 161: Beschadigingen van het tuinpad in de achtertuin.

Landschappelijke elementen

○ Punten

P3: *Chamaecyparis lawsoniana* (Californische cipres): Volwassen exemplaar. Vertoont verdord loof op meerdere plaatsen in de kruin. De stamvoet zit gekneld tussen enkele betontegels.

P4: *Ilex aquifolium* (Hulst): ouder, vrouwelijk exemplaar met gaafrandige bladeren. Vrij ijle kroon en veel dood hout.

P5: *Castanea sativa* (Tamme kastanje): volwassen boom. Staat, in tegenstelling tot de overige solitairen in de achtertuin, niet in het gazon, maar in een struweel. Is vrij dicht begroeid met Klimop. De kruin is niet in evenwicht met grote gaten en dode takken aan één zijde. Het zwaartepunt ligt aan de tuinzijde, in de buurt van het tuinpad.

P6: *Picea abies* (Fijnspar): volwassen exemplaar met mooie, regelmatige habitus.

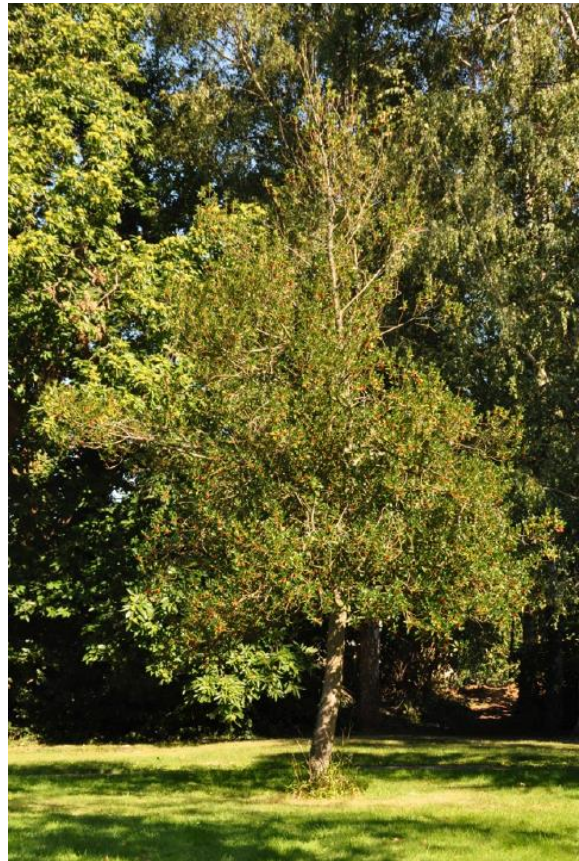
P7: *Tilia x europaea* (Hollandse linde): volwassen exemplaar met mooie, regelmatige habitus. Weinig waterloten aan de stamvoet.

P8: *Prunus avium* (Zoete kers): gehavende, oude boom. Schors gebarsten met bloedende stam. Zeer ijle kroon met dood hout in de top.

P9: *Araucaria araucana* (Slangenden): jongvolwassen exemplaar. Veel dood hout onderaan de kruin. Stam licht begroeid met Klimop.

P10: *Ilex aquifolium* (Hulst): lage, ingesnoeide struik. Hoogte ca. 150cm

P11: *Picea abies* (Fijnspar): in de noordwestelijk uithoek van het tweede tuindeel. Deze jongvolwassen boom wordt overgroeid door Klimop en andere kruidachtigen.

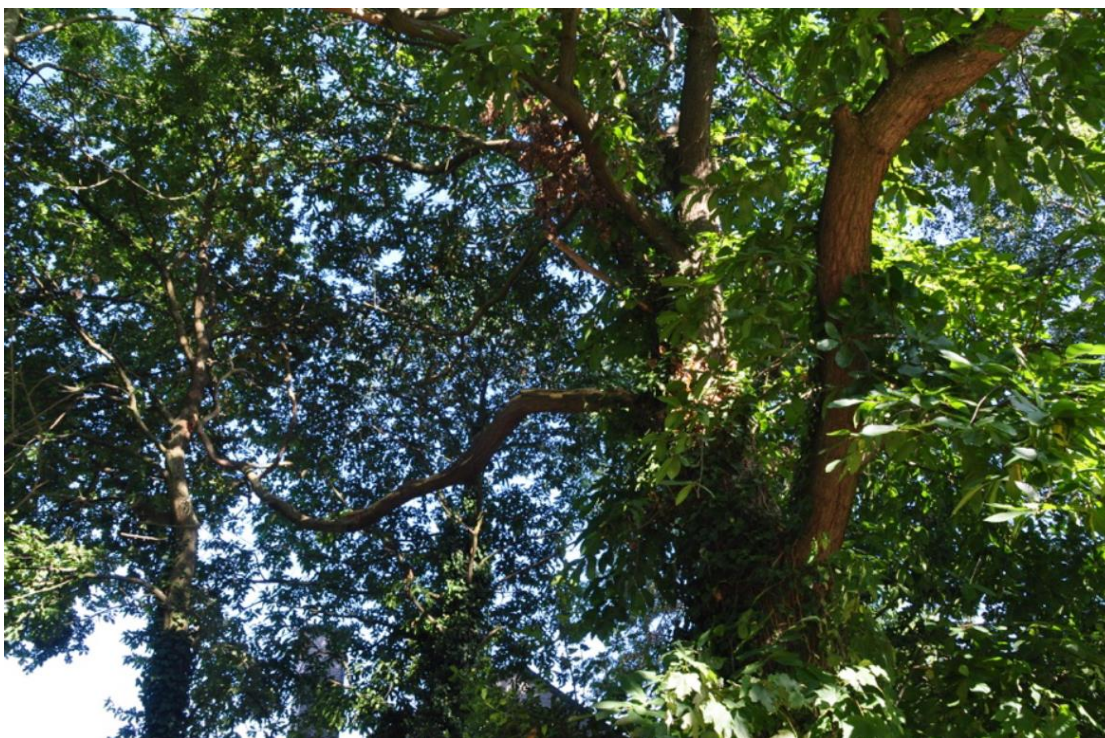
Afb. 162: P3, *Chamaecyparis lawsoniana* (links) en P4, *Ilex aquifolium* (rechts).

Afb. 163: P3, *Chamaecyparis lawsoniana* : geknelde stamvoet.

Afb. 164: P5, *Castanea sativa*

Afb. 165: P5, *Castanea sativa*, onevenwichtige kruin.

Afb. 166: P6, *Picea abies* (links) en P7, *Tilia x europaea* (rechts).

Afb. 167: P8, Prunus avium met ijle kroon (links) en P8, Prunus avium : bloedende stam (rechts).

Afb. 168: P9, Araucaria araucana (links) en P11, Picea, overgroeid door Klimop (rechts).

- o Lijnen

L6: Haag van *Carpinus betulus* (Hagebeuk): hoogte ca. 120cm. Zéér kort op de stam gesnoeid.

L7: *Hedera* op tuindraad (Klimop): recent kort ingesnoeide, oudere planten.

L8: L-vormige haag van *Prunus laurocerasus* (Laurierkers): hoogte ca. 200cm; goed onderhouden haag met bufferfunctie voor het terrasje bij de pastorie.

L9: haagje van *Buxus sempervirens* (Palm): buffert de derde zijde van het terrasje bij de woning. Hoogte ca. 60cm.

L10: rij van klimplanten, *Wisteria sinensis* (Blauwe regen) tegen de achtergevel van een naburig schuurtje (deze achtergevel is recent opgebouwd tegen het oudere schuurtje). De planten zijn grotendeels verdord, wellicht door gebrek aan vocht en licht.

L11: haag van *Taxus baccata* (Venijnboom) in tweede tuindeel, aan westelijke rand. Hoogte ca. 180cm; strak geschoren en gezond. Wellicht behoort deze haag tot het aanpalend terrein.

L12: haag van *Carpinus betulus* (Hagebeuk): deze haag vormt ongeveer 2/3 van de omtuining op de noordelijke rand van het tweede tuindeel. Niet gesnoeid; hoogte ca.150cm.

Afb. 169: L6, Haag *Carpinus betulus*.

Afb. 170: L10, Lijn van klimplanten met *Wisteria sinensis*.

- Vlakken

V2: Viermaal *Betula pendula* (Ruwe berk): volwassen bomen, waarvan één exemplaar vrij dicht staat tegen een *Araucaria* en de *Chamaecyparis*.

V3: Plantvak met witte Rozen en omrand met *Buxus sempervirens* (Palm). De boordpalm met afmetingen ca. 50cm breed x ca.70cm hoog, vormt een rechthoek van ongeveer 400 x 440 cm. De planten zijn gezond en goed beheerd.

V4: Plantvak met rode Rozen en omrand met *Buxus sempervirens* (Palm). De boordpalm met afmetingen ca. 50cm breed x ca.70cm hoog, vormt een rechthoek van ongeveer 400 x 440 cm. De planten zijn gezond en goed beheerd.

V5: Struweel langs oostelijke tuinrand (eerste deel) en onder de Tamme kastanje. Volgende soorten komen voor:

- *Acer pseudoplatanus* (Gewone esdoorn)
- *Ilex aquifolium* (Hulst)
- *Coryllus avellana* (Hazelaar)
- *Buxus sempervirens* (Palm)

Het struweel is quasi ondoordringbaar en vormt een visuele en akoustische buffer voor de achterliggende schoolterreinen, met ecologische waarde.

V6: Struweel langs oostelijke tuinrand (tweede deel). Het is ondoordringbaar en vormt een visuele en akoestische buffer voor de achterliggende schoolterreinen, met ecologische waarde. Volgende soorten komen voor:

- Acer pseudoplatanus (Gewone esdoorn)
- Buxus sempervirens (Palm)
- Frangula alnus (Sporkehout)
- Betula pendula (Ruwe berk)
- Picea ? (Spar)

V7 en V8: grasvlaktes in eerste en tweede deel van de achtertuin. Intensief beheer.

3.2.3.3. Overzicht

	Latijnse naam	Nederlandse naam	Hoogte	diam.op? 130cm? hoogte	Aandachtspunten
P1	Acer pseudoplatanus	Gewone esdoorn	20,85m	81cm	Stam begroeid met Klimop; bloedhout in kruin
P2	Ginkgo biloba	Japanse notenboom	24,5m	177cm	Veel waterloten aan stamvoet; lange schietloten met plakoksels langs stam; overgroeide takken bedreigen nabijgevoering; wortelmassa duwt tegen keermuur; grote holten in de stam
P3	Chamaecyparis lawsoniana	Californische cipres	14,45m	46,5cm	Stamvoet gekneld tussen en onder verharding
P4	Ilex aquifolium	Hulst	8m	20cm	Schrale kruin met dood hout
P5	Castanea sativa	Tamme kastanje	21,6m	70cm	Onevenwichtige kruin; veel dode takken aan zijde.
P6	Picea abies	Fijnspar	27,5m	63cm	/
P7	Tilia europaea	Hollandse linde	26,9m	52cm	/
P8	Prunus avium	Zoete kers	18,5m	35cm	bloedende stam, zijle kroon met veel dood hout
P9	Araucaria araucana	Slangenden	15m	32,5cm	/
P11	Picea abies	Fijnspar	18m	28cm	/
V4-1	Betula pendula	Ruwe berk	24,40m	27cm	Té dicht bij slangenden en Calif.cipres
V4-2	Betula pendula	Ruwe berk	24,90m	36,5cm	/
V4-3	Betula pendula	Ruwe berk	24,90m	25cm	stam overgroeid met Klimop
V4-4	Betula pendula	Ruwe berk	25m	Chamaec	stam overgroeid met Klimop
V4-5	Betula pendula	Ruwe berk	25m	43,5cm	stam overgroeid met Klimop

3.2.3.4. Waardering pastorietaan

Voortuin

Afgezien van de als monument beschermde Japanse notelaar, de Gewone esdoorn en de tuinmuur, bevat de voortuin geen historische elementen. Vormgeving en materiaalgebruik zijn louter functioneel en dateren hoofdzakelijk uit de periode dat onder meer de garage werd gebouwd aan de pastoriwoning. De huidige beplanting dateert uit het einde van de 20ste en begin 21ste eeuw.

Op de postkaarten uit begin van de 20ste eeuw is de voortuin te zien als siertuin in de pittoreske stijl uit die periode, met gevarieerde sieraanplantingen, een concentrische opbouw rond een kleine, centrale siervijver en een circulair tuinpad. De Esdoorn en de Japanse notelaar torenden als oude(re) reuzen hierover uit.

Om de verbouwingen aan de pastorie te faciliteren zal de tuin wellicht 'opgeruimd' zijn en vervangen door een eenvoudige, functionele, maar ook nietszeggende aanleg. De halve cirkelvorm verwijst vaag naar de vroegere vormgeving, maar stoelt verder op geen enkel architecturaal of esthetisch inzicht.

Achtertuintuin

De historische nota bevat weinig gegevens over de achtertuin:

In 1957 stortte de omheiningsmuur rond de tuin van de pastorie in en werd vervangen door een omheining met draad; in de loop van de maand februari 1970 werd aan de achterkant van de pastorie een siertuintje met gazon aangelegd door de Gebroeders Gevers van Herk-de-stad. Wellicht werd in deze periode ook de Taxushaag aangeplant (L11). De hagen van Hagebeuk zullen uit een latere periode dateren, wellicht eind 20ste – begin 21ste eeuw. De huidige beplanting met verschillende sierbomen, waaronder zowel loof- als naaldbomen zal grotendeels stammen uit 1970.

In het begin van de jaren '90 werd de achtertuin omgevormd tot een "dierenpark" met twee vijvertjes. Deze vijvertjes zijn verdwenen, maar de twee rozenperken (V4 en V5) zijn wellicht aangeplant ter vervanging hiervan.

De tuinen van de pastorie met hun semi-publiek karakter worden dankbaar gebruikt door de dorpsbewoners als wandeltuin en als verbinding naar de achterliggende schoolterreinen. Het verbindingspad is discreet aangelegd en mogelijks gebaseerd op een oud wandeltracé, maar het is in beschadigde staat door de wortelstelsels van de fijnspar (P6), de Californische cipres (P3) en de Tamme kastanje (P5).

Om de bewoner van de pastorie enige privacy in de tuin te gunnen, werd een klein terras in betonstraatstenen aan de achtergevel aangelegd, omgeven door een groenblijvende haag van Laurierkers en een kleinere buxushaag. Hoewel deze inrichting vanuit het oogpunt van de bewoner te begrijpen valt, vormt dit privaatief deel een breuk in de totale tuin en is het een storend element in de eenheid pastorie – tuin.

Het tweede deel van de achtertuin is afgezien van een spar (P11) en een struweel (V6) een open grasvlakte. Wellicht was dit in het verleden een nutstuin met boomgaard en moestuin.

o Overzicht

Code	element	Erfgoedw	Motivatie
	Voortuin :oprit met pad, asfalt	storend	De oprit is aangelegd bij de bouw van de garage (1972-1981). De vormgeving is louter functioneel. Het materiaalgebruik hoort niet thuis in deze tuin, die een karakteristiek geheel vormt met de pastorie.
P1	Acer pseudoplatanus	hoog	Hoewel het hier om een zeer gangbare soort gaat, heeft deze Gewone Esdoorn omwille van zijn hoge leeftijd en goed gevormde habitus een artistieke waarde. Hij is beeldbepalend in de voortuin naast de Ginkgo biloba.
P2	Ginkgo biloba	hoog	Vrouwelijk exemplaar, met hoge leeftijd, wellicht aangeplant in de bouwperiode van de pastorie (1753-54). Beschermd als monument omwille van zijn artistieke en historische waarde.
L1	Haag, Buxus sempervirens	neutraal	Deze haag heeft louter sierwaarde als afboording van oprit/pad.
L2	Strook met kruidachtigen en lage heesters	neutraal	De loutere sierwaarde gaat deels verloren door het oppervlakkig beheer.
L3	Rij van zes Robinia pseudoacacia 'Umbraculifera'	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting daterend eind 20ste-begin 21ste eeuw
L4	4 geleide Tilia europaea	storend	Geleide rijen bomen werden rond (hoeve)woningen gebruikt om deze schaduw te bezorgen in de zomer. Daarnaast worden ze vandaag ook als zichtscherm toegepast. De plaatsing van deze leilindes is zonder functie en werkt eerder storend in de buurt van de beschermde Japanse notenboom
L5	Haag, Cupressocyparis leylandii	neutraal	Geplaatst als (zicht)buffer met de aanpalende tuin. Kenmerkende beplanting daterend eind 20ste-begin 21ste eeuw.
V1	Intensief beheerde grasvlakte	neutraal	functioneel bodembedekkend en betreedbaar.
	Achtertuintuin : geasfalteerd pad	storend	Materiaalgebruik hoort niet thuis in deze tuin, die een onlosmakelijk deel vormt van een monument.
	Achtertuintuin : terrasje	storend	Louter functioneel voor de bewoner van de pastorie. Doorbreekt eenheid pastorie/tuin
	Tegelpad	neutraal	Functioneel als verbinding naar achterliggende schoolterreinen. De boomwortels zullen het pad echter verder beschadigen, waardoor de begaanbaarheid vermindert.

P3	Chamaecyparis lawsoniana	neutraal	Deze cipres heeft geen bijzondere wetenschappelijke, noch historische waarde, maar vormt een structuurdragend element in de pastorietaan. Kenmerkende decoratieve beplanting uit tweede helft 20-eeuw.
P4	Ilex aquifolium	neutraal	Geen bijzonder exemplaar, ijl kruin, maar niet storend.
P5	Castanea sativa	neutraal	Ouder exemplaar met onevenwichtige kroon. Hoge natuurwaarde en structuurdragend voor de tuin.
P6	Picea abies	neutraal	Oud exemplaar van een courante soort, met een mooie habitus. Beeldbepalend door zijn ouderdom en hoogte en structuurdragend in de tuin.
P7	Tilia x europaea	neutraal	Oud exemplaar van een courante soort, met een mooie habitus. Beeldbepalend door zijn ouderdom en hoogte in deze tuin. Hoge natuurwaarde.
P8	Prunus avium	storend	Deze kerselaar is gehavend en heeft weinig esthetische, noch nutswaarde.
P9	Araucaria araucana	neutraal	Een bijzondere exoot; vrij jong exemplaar, vrij dicht bij de woning geplaatst. Kenmerkende decoratieve beplanting uit tweede helft 20-eeuw.
P11	Picea abies	neutraal	Als enige solitaire boom in het tweede tuingedeelte heeft deze boom geen meerwaarde voor de tuin, maar is absoluut niet storend. Kenmerkende decoratieve beplanting uit tweede helft 20-eeuw.
V4-1	Betula pendula	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting in groep, jaren '60-70 van 20ste eeuw.
V4-2	Betula pendula	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting in groep, jaren '60-70 van 20ste eeuw.
V4-3	Betula pendula	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting in groep, jaren '60-70 van 20ste eeuw.
V4-4	Betula pendula	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting in groep, jaren '60-70 van 20ste eeuw.
V4-5	Betula pendula	neutraal	Kenmerkende sierbeplanting in groep, jaren '60-70 van 20ste eeuw.
L6	Hagen: Carpinus betulus	neutraal	Recentere aanplantingen; functioneel als omheining.
L7	Klimop op tuindraad	neutraal	Recentere aanplantingen; functioneel als omheining.
L8	Haag : Prunus laurocerasus	storend	Recente aanplanting ter bescherming privacy bewoner van pastorie; doorbreekt eenheid pastorie/tuin.

L9	Haag : Buxus sempervirens	storend	Recente aanplanting ter bescherming privacy bewoner van pastorie; doorbreekt eenheid pastorie/tuin.Nietszeggende vormgeving
L10	rij Wisteria sinensis	storend	aangeplant voor sierwaarde; mist effect door foute positionering waardoor de planten niet groeien.
L11	Haag : Taxus baccata	neutraal	Inheemse haagplant met natuurwaarde; functioneel als groenblijvende omheining.
L12	Hagen: Carpinus betulus	neutraal	Recentere aanplantingen; functioneel als omheining.
V3-V4	Vakbeplanting met rozen, omboord met Buxus sempervirens	neutraal	Historiserende sierbeplanting
V5	Struweel	neutraal	Functioneel bufferend en belangrijke natuurwaarde
V6	Struweel	neutraal	Functioneel bufferend en belangrijke natuurwaarde
V7 en	Intensief beheerde grasvlakte	neutraal	Functioneel bodembedekkend en betreedbaar.

4. Waardestelling

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van alle beschermingen die op de kerk, kerkhof, pastorie en pastorietaanplant van toepassing zijn, met inbegrip van alle in de beschermingsbesluiten opgenomen erfgoedwaarden.

1. De **Sint-Pauluskerk** met inbegrip van de **kerkhofmuur** is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de:
 - Historische waarde: *“in oorsprong wellicht een castrale kapel met het Luikse Kapittel van Saint-Denis en de abdij van Vlierbeek als patroni werd de Sint-Pauluskerk in 1765-1769, op de westtoren na, volledig herbouwd naar ontwerp van J. Hustin. Het huidige voorkomen gaat terug tot 1855-1859 wanneer de kerk in westelijke richting werd uitgebreid en voorzien van een nieuwe klokkentoren. Ondanks de uitbreiding opvallend homogeen ogend kan de Sint-Pauluskerk architectuurhistorisch worden omschreven als een ruim opgezette en rijk uitgevoerde plattelandskerk in Louis XV-stijl, opgetrokken in baksteen en Gobertange en bestaande uit een ingebouwde westtoren, een brede beuk van vijf traveeën en een smaller koor met halfronde apsis en oostsacristie.”*
 - Artistieke waarde: *“vrij rijk uitgevoerd, homogeen wit geschilderd Louis XV-interieur, gearticuleerd door ionische pilasters die een verstekte kroonlijst dragen waarboven een gestucte vlakke zoldering op een uitvergrote en met rocaillemotieven opgehoogde kooflijst. Het voorname karakter van de ruim geproportioneerde eenbeukige ruimte wordt nog versterkt door de twee tribunes die het doksaal flankeren en door een bijzonder fraai, vrijwel homogeen uit de tweede helft van de 18de eeuw daterend meubilair.”⁹⁵*

Aanvullende waardestelling:

- De historische en artistieke waarde wordt versterkt door de in hoofdstuk 3 beschreven cultuurgoederen die onlosmakelijk met dit gebouw verbonden zijn (zie bijlage cultuurgoederen).
- Belangrijk in de bouwevolutie van dit monument, en bijgevolg belangrijk voor de historische waarde, is de 19^e-eeuwse totaalverbouwing waarbij zowel exterieur als interieur hun huidige uitzicht kregen. Daarom bezitten ook alle onderdelen uit deze 19^e-eeuwse bouwphase erfgoedwaarde. Alle ingrepen die na de inbreng van de glasramen plaatsgevonden hebben kunnen als niet-waardevolle toevoegingen gezien worden. De ingrepen na het Tweede Vaticaans Concilie deden eerder afbreuk aan de ensemblewaarde van de interieuraankleding.

⁹⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhofmuur* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/661>, geraadpleegd op 23/08/2019.

2. Het **orgel** in de Sint-Pauluskerk is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde.⁹⁶
3. Het **kerkhof** rond de Sint-Pauluskerk en de **pastorietuin** zijn beschermd als dorpsgezicht omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde: *“als karakteristieke omgevingselementen en typologisch één geheel vormend met respectievelijk kerk en pastorie.”*⁹⁷

Aanvullende waardestelling:

- De historische waarde kan verder geduid worden door het feit dat de site al minstens vanaf de 18e eeuw ononderbroken als begraafplaats gebruikt wordt. Verder draagt het kerkhof bij aan de ensemblewaarde en de herkenbaarheid van de site.
 - Alle in de inventaristabel opgenomen grafelementen bezitten een intrinsieke erfgoedwaarde en werken dragen bij tot de erfgoedwaarde van de historische kerkhofsite. Alle niet in de inventaristabel opgenomen grafzerken bezitten geen intrinsieke erfgoedwaarde. Wel dragen deze graven bij tot de beleving en herkenbaarheid van een kerkhof, zonder deze zerken zou het kerkhof niet dens genoeg gevuld zijn, waardoor de herkenbaarheid van een historisch kerkhof in het gedrang zou komen. Voor verdere duiding, zie *hoofdstuk 3.1.3.3 Waardering kerkhof*.
 - De pastorietuin is onlosmakelijk verbonden met de pastorie en werkt als groene open ruimte beeldversterkend bij dit historische gebouw. De huidige inrichting heeft echter, op enkele in hoofdstuk 3 en 4 verder gespecificeerde relicten na, geen historische waarde meer gezien de huidige vrij recente heraanleg van de site. Voor verdere duiding, zie *hoofdstuk 3.1.3.4 Waardering pastorietuin*.
4. De **Japanse notenboom** (*Ginkgo biloba*) in de pastorietuin is beschermd als monument omwille van het algemene belang gevormd door de:
 - artistieke waarde: *“het gaat om een mooi ontwikkeld, circa 24 meter hoog exemplaar.”*
 - wetenschappelijke waarde: *“volgens de 'Dendrologische Inventaris van België' bekleedt de ginkgo in de pastorietuin van Geetbets qua stamomtrek de tweede plaats onder de in België geregistreerde exemplaren. Hij kan tot de oudste in Europa aangeplante exemplaren gerekend worden.”*⁹⁸
 5. De **pastorie** met inbegrip van **ommuring en hekpijlers** is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde: *“Mooi voorbeeld van een eenvoudige, classicistische plattelandspastorie, in 1752-1753 opgetrokken door de grote tiendenheffers met name het Leuvense Kapittel van Sint-Pieter en de abdijen van Rothem, Sint-Gertrudis en Vlierbeek. Opgevat als een vijf traveeën breed en twee bouwlagen hoog, bak- en natuurstenen dubbelhuis met symmetrische en evenwichtige gevelopbouw illustreren de deur- en vensteromlijstingen met*

⁹⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus: orgel* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/1473>, geraadpleegd op 23/08/2019.

⁹⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Kerkhof en pastorietuin Heilige Petrus en Paulusparochie* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677>, geraadpleegd op 23/08/2019.

⁹⁸ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Pastorietuin Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/949>, geraadpleegd op 23/08/2019.

Gobertange plattebanden met oren en neuten samen met de imitatie natuurstenen omlijstingen in bepleisterde baksteen een sobere Louis XIV-vormgeving. Een algehele soberheid manifesteert zich eveneens in het interieur dat getuigt van een eclectisch geïnspireerde verbouwing uit de tweede helft van de 19de eeuw.”⁹⁹

Aanvullende waardestelling:

- De ingrijpende verbouwing uit de jaren 1970 had een negatieve invloed op de erfgoedwaarden. Dit betreft zowel het vervangen van het zijvolume door een garage, als de wijzigingen in het interieur.

⁹⁹ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2019: *Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhofmuur* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/661>, geraadpleegd op 23/08/2019.

5. Beheersvisie en doelstellingen

1. Onderhoud en herstel van de kerk met orgel, kerkhof met ommuring en pastorie met tuin om de erfgoedwaarden te bewaren

Vooreerst dienen de huidige schadebeelden op de sites dringend hersteld te worden om verdere aftakeling van het erfgoed te voorkomen:

Kerk

- Gezien de vrij recente totaalrestauratie van het exterieur, verkeert de kerk langs de buitenzijde algemeen in goede staat. Er wordt daarom niet verwacht dat er binnen de termijn van dit beheersplan ingrijpende werkzaamheden nodig zullen zijn, alleen onderhoudswerkzaamheden en plaatselijke herstellingen.
- Het interieur verkeert algemeen in goede staat, met uitzondering van de problemen aan de houten zoldering van het bepleisterd plafond van het kerkschip. Onder meer ter hoogte van het orgel zijn de houten kinderbalken losgekomen uit de houten moerbalk. Deze verzakking heeft het pleisterwerk dat aan deze balken ophangt plaatselijk beschadigd. Ook het schilderwerk van het kerkinterieur moet worden opgefrist, waarbij de problematiek rond thermoforese wordt aangepakt. Vooraleer de schilderwerken aanvatten dient er eerst een onderzoek te gebeuren naar de historische afwerkingslagen, om na te gaan welke afwerkingslagen er nog aanwezig zijn onder de huidige verflagen en in welke toestand deze zich bevinden. Als na het vooronderzoek blijkt dat er nog waardevolle afwerkingslagen aanwezig zijn kunnen deze bij een herschildering van de kerk eventueel vrijgelegd of gereconstrueerd worden. Het voorafgaande onderzoek zal de mogelijke opties beschrijven. Volgens de huidige regelgeving kan er een onderzoekspremie¹⁰⁰ worden aangevraagd bij het agentschap Onroerend Erfgoed om deze studie op te stellen.
- Ook de cultuurgooederen verkeren algemeen in goede staat, er wordt niet verwacht dat er binnen de loop van de termijn van dit beheersplan ingrijpende werkzaamheden nodig zullen zijn.

Orgel

- Gezien de vrij recente restauratie van het instrument wordt niet verwacht dat binnen de termijn van dit beheersplan ingrijpende werkzaamheden nodig zullen zijn.

Kerkhof en ommuring

- De stabiliteitsproblemen rond zowel de ommuring als verschillende graven moet aangepakt worden om vervolgschade te voorkomen. Voorlopige oplossingen, zoals het plaatsen van bloembakken om de muur te stabiliseren, dienen verwijderd te worden aangezien deze het zicht op de historische muur belemmeren en geen duurzame oplossing bieden.

¹⁰⁰ Wanneer in dit hoofdstuk verwezen wordt naar een premie, is dit volgens de regelgeving die ten tijde van de opmaak van dit beheersplan geldt. Het is mogelijk dat deze regelgeving zal wijzigen in de loop van de geldigheidstermijn van dit beheersplan.

Pastorie

- Het beschadigde buitenschrijnwerk wordt gerestaureerd met maximaal behoud van historisch materiaal. Er worden enkel onderdelen vervangen indien deze te vergaand aangetast zijn. Bij vervanging van vensterglas wordt steeds gebruik gemaakt van getrokken glas (met weinig spiegelen en licht golvend uitzicht). Plaatsen van dubbele beglazing is mogelijk indien de profilering van het schrijnwerk dit toelaat. Alleszins dient hiervoor het afwegingskader 'Historisch schrijnwerk' van het agentschap Onroerend Erfgoed gevolgd te worden. Voorafgaand aan het herschilderen van het buitenschrijnwerk worden de voorgaande afwerkingslagen onderzocht. Op basis hiervan zal de toekomstige kleurstelling bepaald worden. Volgens de huidige regelgeving kan er voor dit onderzoek een onderzoekspremie worden aangevraagd bij het agentschap Onroerend Erfgoed.
- Momenteel zijn er prangende bouwfysische problemen in het gebouw, waarbij door vochtindringing zowel de stabiliteit (verdiepingsvloeren) op korte termijn in gedrang komt, als dat beschadiging van waardevolle historische elementen waarschijnlijk is. Het dak dient zo snel mogelijk terug waterdicht gemaakt te worden om verdere vochtindringing te voorkomen.
- Het beschadigde pleisterwerk op de buitengevels dient hersteld en/of vervangen te worden om terug een uniform geheel te bekomen.
- Verwijderen van de asbestleien door een gespecialiseerde firma en vervangen door een meer gepaste afwerking. Verder archiefonderzoek kan uitwijzen of er oorspronkelijk natuurleien of dakpannen aanwezig waren.
- De witte kaleilaag in de kelder dient opgefrist te worden.
- Problematiek van opstijgend vocht aanpakken. Hiervoor dient onderzocht te worden of het nodig is om een behandeling tegen opstijgend vocht uit te voeren, en dit uitvoeren indien nodig.
- Het gebouw bevat vermoedelijk vanbinnen asbest, dit materiaal is zeer schadelijk voor de gezondheid. Er dient een asbestinventaris opgemaakt te worden en vervolgens de asbesthoudende materialen laten verwijderen door een gespecialiseerde firma.
- Herstel van de beschadigde historisch waardevolle plafonds (ruimte 1.4 en 1.6), waarbij ook de toestand van de bovenliggende houten roostering nagekeken en hersteld wordt indien nodig.
- Verschillende houten elementen op de zolder zijn aangetast en dienen behandeld te worden om verdere aantasting te voorkomen, waaronder een deel van de muurplaat.
- De uitbuiking van het metselwerk van het schouwvolume op de zolderverdieping wegwerken.

Pastorietuin met Ginkgo biloba

- De tuin bevindt zich algemeen in goede staat en wordt goed onderhouden. Om de levensduur van de waardevolle begroeiing te verlengen dient de omgeving hiervan geoptimaliseerd te worden. Hierbij wordt onder meer gedacht aan het verwijderen van verhardingen aan de voet van de bomen en verwijdering van niet-waardevolle soorten die concurreren met de waardevolle soorten. Op termijn zijn ook snoeiwerken nodig en kan het raadzaam zijn om advies te vragen van een boomchirurg.

Hierna dient het bovenvernoemde erfgoed steeds goed onderhouden te worden, dit houdt onder meer het periodiek schoonmaken en herschilderen van de elementen in. Om eventuele toekomstige gebreken tijdig op te sporen worden de gebouwen op periodieke basis onderzocht door Monumentenwacht. Op basis van hun verslagen worden vervolgens zo snel mogelijk onderhouds- en herstellingswerken uitgevoerd. Het orgel dient nagekeken te worden door gespecialiseerde vakmensen.

Pas 20 à 30 jaar na de restauratie is er pas een algemene schoonmaak en revisie noodzakelijk, wat in dit geval de periode 2025 – 2035 betekent.

2. Opwaardering van het beschermde erfgoed

Verder kan geopteerd worden om verschillende ingrepen uit te voeren die niet-essentieel zijn voor het in stand houden van de bestaande erfgoedwaarden, maar die wel deze erfgoedwaarden zouden versterken, bijvoorbeeld door het wegwerken van storende elementen of door reconstructies te maken van verdwenen elementen waardoor de originele toestand van het geheel geëvoqueerd wordt. Hierbij wordt onder meer gedacht aan volgende suggesties:

Kerk

- Vervangen van de schouwpijp naast de toren door een minder visueel storend alternatief.
- De heden zichtbare zendapparatuur op de toren wordt bij voorkeur ofwel intern geplaatst ter hoogte van de galmgaten, ofwel onder de leien.
- Wegwerken van de uitblaasmond van de verwarmingsinstallatie in het schip zodat deze minder visueel aanwezig is in de ruimte.
- Opwaarderen van de technische ruimte zodat de ingemetselde grafsteen terug in een respectvolle omgeving staat. Bij voorkeur wordt de historische toestand hernomen waarbij de ruimte dienst deed als doopkapel en wordt het doopvont hier teruggeplaatst, aangezien dit element speciaal voor deze ruimte gemaakt werd en het heden niet op zijn plaats staat.
- Bij een eventuele vernieuwing van de vloer een reconstructie uitvoeren van de historische natuurstenen vloer in het schip met zwart-wittegels in dambordpatroon. Oude foto's kunnen dienen als bronmateriaal.
- Vervangen van het huidige houten sacristieplafond door een pleisterplafond, wat meer passend is binnen de historische ruimte.
- Uitvoeren van een onderzoek van de verdwenen afwerkingslagen voor de als cultuurgood erkende beelden. De historische polychromie kan hernomen worden indien dit onderzoek hier meer duidelijkheid over brengt. Voor dit onderzoek kan een onderzoekspremie aangevraagd worden bij het agentschap Onroerend Erfgoed.
- Aangezien het vervangen van de oorspronkelijke rechte luidbalk van de klokken zorgt voor een mindere geluidskwaliteit, is het wenselijk om de huidige krukas te vervangen door een rechte luidbalk.

Kerkhof en ommuring

- Om het uniforme uitzicht van de ommuring te herstellen is het wenselijk om de recente dekstenen die bij vroegere plaatselijke herstellingen geplaatst werden te vervangen door een ezelsrug die aansluit op de rest van de ommuring.
- De oudste grafsteen (zie bijlage 4, nummer 2) op de site staat momenteel ietwat verloren opgesteld naast de parking, waar het van het zicht onttrokken wordt door de auto's. Het is wenselijk om dit element terug te integreren op het kerkhof.

Pastorie

- Om het historische uitzicht te herstellen is het wenselijk dat de zuidgevel terug opnieuw volledig wit gekaleid wordt, aangezien het bij dergelijke architectuur niet de bedoeling is dat het metselwerk zichtbaar is.
- Reconstructie van de houten (rol)luiken op basis van historische foto's. De kleurstelling en materialisatie volgt deze van het nog bewaarde buitenschrijnwerk.
- Terug openmaken van de achterdeur. Bij gebrek aan historisch bronmateriaal kan deze ingevuld worden met een deur in hedendaagse vormgeving en materialiteit die zich neutraal in de historische gevel inpast of een reconstructie van een 18de-eeuwse deur naar analogie.
- Het terugbrengen van de verdwenen zuidelijke dakkapel, verder bouwend op de bouwsporen ervan in de dakstructuur en met oude foto's als bronmateriaal.
- Openmaken van ruimte 0.1 zodat er terug een doorzicht is van de voordeur naar de achterdeur. Hierbij worden de recente scheidingswandjes en sanitair verwijderd en worden eventuele beschadigingen aan plafond en vloer die door deze ingreep teweeggebracht zijn hersteld.
- Prospectie boven de recente valse plafonds om te kijken of de historische pleisterplafonds nog aanwezig zijn. Indien wel worden deze terug vrijgelegd en gerestaureerd. Hetzelfde geldt voor de vloerafwerkingen waarop nu laminaat is aangebracht.
- Bij voorkeur worden ruimtes 1.3 tot 1.5 terug opengemaakt om de 18^e-eeuwse ruimte-indeling te herstellen.
- Terugplaatsen van bebording op de zolder indien blijkt dat dit hier oorspronkelijk aanwezig was. Indien men in kader van een neven- of herbestemming van het gebouw het dak wenst te isoleren, dient het afwegingskader 'Dakisolatie' van het agentschap Onroerend Erfgoed gevolgd te worden.

Pastorietuin

- Er wordt geadviseerd om de leilindes te verwijderen en de cipressenhaag ofwel te verwijderen ofwel – indien een haag noodzakelijk wordt geacht – te vervangen door Hagebeuk.
- Haag Prunus laurocerasus, Laurierkers + haag Buxus sempervirens, Palm (L8 + L9) verwijderen om eenheid tussen woning en volledige tuin te herstellen.
- Rozenperken afgeboord met Buxushaag (V3 en V4) vallen zowel qua sfeer als qua positionering uit de toon binnen deze tuin. Er wordt geadviseerd om deze bij een eventueel nieuw ontwerp, te verwijderen.
- Het geasfalteerd pad in de achtertuin wordt best omgevormd met materialen die meer geschikt zijn voor kleinschalig tuingebruik.
- Sommige tegels van het wandelpad in de achtertuin zijn gebroken waardoor wandelaars erover kunnen struikelen. Deze situatie zal enkel nog verslechteren, vermits de wortels van enkele bomen de tegels op verschillende plaatsen omhoog duwen. Er wordt aangeraden om in samenspraak met een boomspecialist na te gaan of er wortels kunnen worden ingekort. Indien nodig, wordt een nieuw tracé gezocht voor het pad dat bij voorkeur in een waterpasserende, 'zachte' verharding wordt aangelegd (bijvoorbeeld kiezel in grindstabilisatiematten op verdicht zand).

3. Werking van de kerk met orgel

Voor de H. Paulus en Petruskerk is een kerkbeleidsplan opgesteld, hierin werd opgenomen dat de kerk de komende decennia verder dienst zal blijven doen als parochiekerk van de gemeente Geetbets. Hierbij wordt het orgel ter beschikking gesteld aan een orgelvereniging zodat dit frequent bespeeld blijft worden, en kunnen de studenten van de muziekacademie het gebruiken om op te oefenen.

4. Herbestemming van de pastorie

In de pastorie primeerde tot voor kort de woonfunctie, maar deze staat heden leeg, op sporadisch gebruik van enkele ruimtes op de gelijkvloerse verdieping als vergaderlokaal na. Aangezien leegstand leidt tot verder verval (minder onderhoud, ruimtes worden niet meer verwarmd, minder sociale controle), is het belangrijk om het gebouw zo snel mogelijk terug een functie te geven. De gemeente en kerkfabriek maakten reeds een pastorieplan op waarbij vastgelegd werd dat de pastorale werking in het gebouw zal behouden blijven, maar beide partijen staan open om dit eventueel te herzien om een neven- of herbestemming van het gebouw mogelijk te maken. Momenteel liggen er nog geen concrete plannen voor nieuwe functies op tafel, daarom worden binnen dit beheersplan enkel de huidige ideeën opgenomen die de betrokken partijen hebben en worden krijtlijnen uitgelegd waarbinnen de eventuele nieuwe functies zich kunnen bevinden opdat de erfgoedwaarden van het gebouw niet zouden aangetast worden.

In het geval dat de pastorale werking zou stopgezet worden in het gebouw, dient er tussen de gemeente en de kerkfabriek een regeling getroffen te worden voor het elders onderbrengen van het parochiesecretariaat, het archief van de kerkfabriek, etc. Er wordt vanuit de gemeente gedacht aan een publiek private samenwerking (PPS), waarbij bijvoorbeeld publieksfuncties gecombineerd worden met het inrichten van een horecazaak. Ook een nevenbestemming is een mogelijkheid, waarbij de pastorale functies behouden blijven en de verdieping bijvoorbeeld ingericht wordt als appartement dat de gemeente kan verhuren, zodat het gebouw inkomsten genereert om zijn instandhouding te bekostigen. Indien de pastorale werking behouden blijft, en er in de toekomst opnieuw een pastoor zou aangesteld worden, moet het gebouw wel terug meteen deze pastoor kunnen huisvesten.

Bij ingrepen die in functie van een toekomstige neven- of herbestemming uitgevoerd worden dient wel rekening gehouden te worden met volgende zaken:

- Indien het gebouw dient uitgebreid te worden om een passende herbestemming mogelijk te maken, kan dit door het verwijderen van het recente garagevolume en dit te vervangen door een ingetogen nieuwbouwvolume. Hierin kunnen functionele ruimtes (bv lift, techniekenlokaal, ...) opgenomen worden om zo het waardevolle hoofdvolume te ontlasten. Gezien de geringe erfgoedwaarde van het lage tuinvolume aan de achterzijde is het mogelijk om dit (deels) te verwijderen en te vervangen indien dit een meerwaarde zou betekenen voor de nieuwe aanbouw. Aanbouwen oprichten tegen de overige gevels is niet wenselijk aangezien dit het uitzicht van het gebouw teveel zou verstoren. Alleszins moet dergelijke ingreep eerst met het agentschap Onroerend Erfgoed afgetoetst worden.
- Toevoegingen uit de jaren 1970 mogen verwijderd worden en vervangen worden door reconstructies van de historische afwerkingslagen, of door hedendaagse materialen die zich neutraal in de historische interieurcontext inpassen.
- Het opdelen van het gebouw in verschillende compartimenten of woonunits in functie van een mogelijke herbestemming is mogelijk indien dit gebeurt met reversibele structuren.

Ruimtes mogen heringericht worden op voorwaarde dat de nieuwe interieurelementen en afwerkingslagen niet dominant zijn over de nog aanwezige historische elementen.

- Het inrichten van een archieffunctie op de eerste verdieping kan, maar gezien de grote lasten dat dit met zich meebrengt kunnen er slechts een beperkt aantal kasten op de houten historische draagstructuur geplaatst worden.

5. Herwaardering van het kerkhof en pastorietaan als groene openbare ruimte

De gemeente Geetbets werkt momenteel een toekomstvisie uit, dat zich o.a. toespitst op de opwaardering van de dorpskern, genaamd *Geetbets 2.0*.¹⁰¹ Hierbij worden door middel van een participatief traject richtlijnen opgesteld rond de ruimtelijk ordening, wonen, recreatie en open ruimte. De conclusies van deze toekomstvisie kunnen mee verwerkt worden in het toekomstige beheer van de sites in het beheersplan, aangezien een van de zones waarop gefocust wordt het centrum van Geetbets is, waarin de pastorie- en kerksite zeer dominant aanwezig zijn.

Kerkhof

De kerkhofs-site kan in deze opwaardering van de open ruimte worden meegetrokken. Zo ziet de gemeente het als een opportuniteit om de site als schakel op te nemen van de groene wandel- en fietsroute die verschillende belangrijke punten van de gemeente met elkaar verbindt. Door het kerkhof deel te laten uitmaken van deze route zal men meer passage bekomen, waardoor de site terug meer bezocht wordt. Aangezien het kerkhof heden slechts langs één zijde toegankelijk is, zou het wel noodzakelijk zijn om de ommuring aan de oostzijde plaatselijk open te maken om kunnen aan te sluiten op deze route. Het openmaken hiervan is dus noodzakelijk om een frequenter gebruik van de site te garanderen.

Momenteel geeft de kale grindvlakte namelijk een weinig uitnodigend uitzicht, en in de loop der jaren wordt ook verwacht dat het bezoek van familieleden aan de graven steeds zal afnemen aangezien het kerkhof niet meer actief is. Daarom wordt binnen de termijn van dit beheersplan gestreefd naar een vergroening van de site zodat het kerkhof een parkfunctie zou krijgen. Dit zou namelijk een grote meerwaarde voor zowel de erfgoedwaarden als voor het opnieuw aantrekken van bezoekers betekenen. Meer bezoekers, en dus gebruik, creëert ook een groter draagvlak voor het behoud van de site, waardoor deze meer zal onderhouden worden en waardoor er meer sociale controle zal zijn. Omdat er heden nog heel wat grafelementen aanwezig zijn, en de gemeente geen groen tussen de zerken wenst aan te planten uit onderhoudsoverwegingen, zal het vergroenen van het kerkhof gefaseerd verlopen. In een eerste fase zal de site gezoned worden, hierbij kunnen grote zones waar zich geen graven bevinden reeds begroeid worden. Wanneer de komende jaren een grafconcessie afloopt, of een graf niet meer onderhouden wordt, zal dit grafelement verwijderd worden. Hierdoor zal gaandeweg meer open ruimte vrijkomen. Vanaf er een zone vrijgekomen is die na het verdwijnen van graven groot genoeg is om efficiënt onderhoud van begroeiing toe te laten, wordt deze zone ook bijkomend vergroend. Op deze manier kan men op termijn de verschillende groene zones aan elkaar linken, tot er uiteindelijk een volledig groene site overblijft. Bij deze aanpak wordt met volgende zaken rekening gehouden:

¹⁰¹ "G'bits", <https://www.gbets2punt0.be/>, geraadpleegd op 2/10/2019.

- Er werden 16 grafelementen geselecteerd met een hoge erfgoedwaarde. Deze dienen behouden te blijven. Deze worden bij voorkeur niet verplaatst, enkel wanneer dit kadert binnen een kwalitatief nieuw herinrichtingsplan van de site zou verplaatsing bespreekbaar zijn. Wanneer een concessie afloopt, of de familie wenst afstand te doen van een van deze geselecteerde graven, zal de gemeente verder instaan voor de restauratie en het onderhoud ervan. De grafzerken worden enkel onder handen genomen wanneer er structurele problemen zijn, zoals verzakkingen of afgebroken elementen. Verweerde of licht bevuilde stenen dienen niet vervangen of gereinigd te worden aangezien deze patina de beleving van het kerkhof versterkt. Er wordt bij reiniging niet met bleekwater gewerkt. Beperkte begroeiing op de stenen is mogelijk, maar frequent onderhoud dient overwoekering tegen te gaan. Korstmossen en zeldzame plantengroei blijven behouden. Niet-vergankelijke grafgiftten, zoals gedenkplaatjes, fotokaders en dergelijke, blijven behouden en worden mee hersteld en onderhouden met de grafzerken. Een motivatie voor de selectie van deze graven en aanduiding ervan op plan, kan in bijlage 4 teruggevonden worden. Deze graven kunnen in aanmerking komen om als ZEN-erfgoed erkend te worden, maar aangezien dergelijke erkenning ten tijde van de opmaak van dit beheersplan geen meerwaarde vormt en deze erkenningsprocedure de goedkeuring van het beheersplan mogelijk zal vertragen, werd de aanvraag hiervoor in samenspraak met het agentschap Onroerend Erfgoed niet ingediend. Binnen de huidige regelgeving is de meerwaarde van de ZEN-erkenning namelijk het verkrijgen van een hoger premiepercentage voor onderhouds- en restauratiewerken, maar aangezien de site eigendom is van de gemeente wordt dit hogere percentage sowieso reeds toegepast.
- Naast deze 16 graven wenst de gemeente ook de kindergraven te behouden, deze bevinden zich gegroepeerd in de noordoosthoek van de site (zie aanduiding grondplan, bijlage 4). Het toevoegen van een herdenkingselement voor families die een kind verloren hebben wordt voorgesteld door de gemeente. Dit is hier mogelijk en zou zelfs de beleving van de site versterken.
- Niet-waardevolle graven worden pas weggehaald vanaf deze instabiel geworden zijn en er risico is op vervolgschade indien ze niet zouden verwijderd worden. Aangezien de site beschermd is als dorpszicht, kan het verwijderen van een graf normaal pas gebeuren na het vragen van een toelating bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Aangezien het verwijderen van niet-waardevolle graven deel uitmaakt van de vergroeningsstrategie die de beheersvisie voor ogen heeft, kan de gemeente vanaf de goedkeuring van dit beheersplan de graven verwijderen zonder hiervoor telkens een aanvraag te moeten doen.
- Het is een meerwaarde voor de erfgoedwaarden van de site dat de structuur van het kerkhof herkenbaar blijft. Dit kan bijvoorbeeld door de aanleg van wandelpaden, door een verwijderd graf te vervangen door een groen perk met dezelfde voetafdruk van het verdwenen graf, of bijvoorbeeld het vervangen door een blanco steen. Op deze manier zou de typische historische rijenstructuur geëvoqueerd worden.
- Er kunnen bomen aangeplant worden, op voorwaarde dat dit goed doordacht wordt. Zo mogen de wortels de bewaarde graven niet verstoren of problemen veroorzaken rond de kerkhofmuring of de kerkgevels. Bij voorkeur worden bomen aangeplant die een link hebben met het historische kerkhof. Zo werden er op kerkhoven ten tijde van het ancien régime nutsbomen aangeplant, maar evolueerde de aanplanting op 19e-eeuwse kerkhoven naar bomen die een symbolische betekenis hebben.

- Het is wenselijk dat een ontwerper een nieuw totaalontwerp opmaakt voor de herinrichting van de site. De kosten voor de opmaak van het ontwerp zijn ten tijde van de opmaak van dit beheersplan niet premiegerechtigd, maar de kosten voor de ingrepen die moeten uitgevoerd worden om het plan uit te voeren kunnen wel in aanmerking komen voor een premie. De nieuwe inrichting moet de sereniteit van dergelijke site respecteren en een waardeversterkende omgeving vormen voor het kerkgebouw en de grafzerken. Stille recreatie is hierbij gewenst, inplanting van een speeltuin of dergelijke is hier niet gepast. Er wordt bij het ontwerp van de circulatieroute rekening gehouden met de toegankelijkheid en paden worden uitgevoerd in een materiaal dat past binnen de historische context. Bij de herinrichting wordt van de opportuniteit gebruik gemaakt om de visueel storende elektriciteitscabine en containers te verwijderen of verbergen achter een groen scherm. Plaatsen van uniforme elementen ter ondersteuning van een toeristische ontsluiting, zoals zitbanken, vuilnisbakken, verlichting, kunstwerken of informatieborden, is mogelijk in gepaste vormgeving en materiaalgebruik.

Pastorietuin

Ook de pastorietuin maakt deel uit van de voornoemde wandel- en fietsroute, deze wordt heden vooral gebruikt als binnenweg om de achterliggende school te bereiken. Het is de bedoeling om deze passage te behouden en binnen de termijn van dit beheersplan op te waarderen. In de voortuin zal een informatiebord geplaatst worden bij de Ginkgo zodat voorbijgangers meer kunnen te weten komen over deze bijzondere boom. De achtertuin wenst men optimaler te benutten als openbare ruimte, als plaats van samenkomst. Hiervoor wenst de gemeente speeltuigen te integreren als snelle ingreep om de tuin op korte termijn een sociale meerwaarde te geven. Een gedeelte van de tuin kan eventueel gebruikt worden in functie van een mogelijke toekomstige horecazaak in de pastorie. In geval van een toekomstige privatieve invulling van de pastorie kan een gedeelte van de tuin grenzend aan de achtergevel eventueel met een haag afgeschermd worden van het publieke gedeelte van de tuin.

Het is aan te raden om de tuin opnieuw te ontwerpen op basis van een historische studie, waarbij gebruik wordt gemaakt van materialen die aansluiten bij de kleinschaligheid van een tuin, waarbij rekening wordt gehouden met de historische achtergrond, maar ook met het huidige gebruik en beheer. Hierbij dient voornamelijk met volgende zaken rekening gehouden te worden:

- De bestaande publieke doorgang door de tuin naar het achterliggende gebied dient behouden te blijven.
- De tuin dient zijn open karakter te behouden, het is niet wenselijk dat er nieuwe constructies in de tuin gebouwd worden.
- Men kan bij een heraanleg elementen overnemen die typisch voorkwamen bij pastorietuinen in de 18de eeuw, zoals een boomgaard en een moestuin. Er dient in dat geval vooral rekening mee gehouden te worden dat de in dit beheersplan als waardevol aangeduide begroeiing, en voornamelijk dan de beschermde Japanse notenboom, behouden blijven en dat het nieuwe tuinontwerp een waardeversterkende omgeving vormt voor zowel de te behouden begroeiing als het historische pastoriegebouw.

6. Beheersmaatregelen

Onderstaande beheersmaatregelen kunnen onderverdeeld worden in maatregelen die enerzijds noodzakelijk zijn om uit te voeren met als doelstelling het behoud en beheer van het bestaande erfgoed, en anderzijds maatregelen die worden gesuggereerd als mogelijk waardeversterkend voor het erfgoed.

6.1. Noodzakelijk uit te voeren maatregelen

6.1.1. Heilige Petrus en Pauluskerk

Maatregel 1: Restauratie van het interieur

Actie 1: Herstel balkenzoldering en pleisterwerk.

Actie 2: Uitvoeren van een onderzoek rond de afwerkingslagen en thermoforese.

Actie 3: Afhankelijk van de resultaten van voorgaand onderzoek de kerk herschilderen in een uniforme kleur, of de wandschilderingen (deels) vrijleggen en/of reconstrueren.

Maatregel 2: Onderhoud en inspectie van het interieur, exterieur, cultuurgoederen en orgel

Actie 4: Periodiek onderhoud van het exterieur.

Actie 5: Periodiek onderhoud van het interieur.

Actie 6: Periodiek onderhoud van de cultuurgoederen.

Actie 7: Regulier onderhoud van het orgel.

6.1.2. Kerkhof

Maatregel 3: Restauratie van de ommuring

Actie 8: Bloembakken verwijderen en restauratie van de bouwvallige delen.

Actie 9: De hele muur nakijken en indien nodig (plaatselijk) restaureren. Hierbij worden ook het ingebouwde portiek met kruisbeeld en de toegangshekken opgenomen.

Maatregel 4: Onderhoud en restauratie grafelementen

Actie 10: Herstel en periodiek onderhoud van de grafzerken, inclusief de niet-vergankelijke grafgraven.

6.1.3. Pastorie

Maatregel 5: Restauratie van het exterieur

Actie 11: Restauratie van het schrijnwerk.

Actie 12: Herschilderen van het buitenschrijnwerk.

Actie 13: Herstel/vervanging van beschadigd pleisterwerk.

Actie 14: Vervangen van de asbestleien.

Actie 15: Waterdicht maken van het dak.

Maatregel 6: Restauratie van het interieur

Actie 16: Opnieuw wit kaleien van de volledige kelder.

Actie 17: Uitvoeren onderzoek rond opstijgend vocht en afhankelijk van de resultaten een stijgvochtbehandeling uitvoeren.

Actie 18: Opmaak van een asbestinventaris en vervolgens laten verwijderen van asbesthoudende materialen.

Actie 19: Restauratie van plafonds en draagstructuur in ruimte 1.4 en 1.6.

Actie 20: Aangetaste houten elementen op de zolder herstellen/behandelen.

Actie 21: Metselwerkherstel op de zolder om de uitbuiking van de schouw weg te werken.

Maatregel 7: Onderhoud en inspectie van het interieur en exterieur

Actie 22: Periodiek onderhoud van het exterieur.

Actie 23: Periodiek onderhoud van het interieur.

6.1.4. Pastorietuin

Maatregel 8: Behoud en onderhoud van de pastorietuin

Actie 24: Ginkgo biloba, Japanse notelaar (P1)

- Eenmalig, op korte termijn nazicht door boomchirurg op eventuele ziektes en advies opvragen voor snoeiwerk om druk op steunmuur te verlichten en beschadiging aan de aangrenzende woning te voorkomen/vermijden. Steunmuur verstevigen.
- Regulier beheer: 3- tot 5-jaarlijks verwijderen van dood hout.

Actie 25: Acer pseudoplatanus, Gewone esdoorn (P2)

- Op korte termijn: verwijderen Klimop; verwijderen van de asfaltverharding aan de voet van de boom, om ondergrond en vochtgehalte te verbeteren. De boom heeft te lijden van droogteverschijnselen; eventuele structurele ingreep voor begieting.
- Regulier beheer: 3-tot 5-jaarlijks verwijderen van dood hout.

Actie 26: Chamaecyparis lawsoniana, Californische cipres (P3)

- Verwijderen van de verharding aan de voet om de wortels te vrijwaren, de ondergrond en het vochtgehalte te verbeteren.

Actie 27: Castanea sativa, Tamme kastanje (P5)

- Regulier beheer: 3-tot 5-jaarlijks verwijderen van dood hout. Vormsnoei.

Actie 28: Tilia x europaea, Hollandse linde (P7)

- Regulier beheer: 3-tot 5-jaarlijks verwijderen van dood hout en eventuele wortelopslag.

Actie 29: Prunus avium, zoete kers (P8)

- Er wordt aangeraden om nu reeds vervanger te voorzien, bij voorkeur in het tweede tuindeel, tenzij een nieuw tuinontwerp wordt opgemaakt. Verwijderen dood hout, op vrij korte termijn zal de boom zelf moeten verwijderd worden.

Actie 30: Araucaria araucana, slangenden (P9)

- Regulier beheer: 5-jaarlijks opsleunen van de onderste, verdorde takken.

Actie 31: Betula pendula, Ruwe berk (V4-1)

- o Deze boom staat vrij dicht bij de Slangenden en de Californische cipres. Van zodra er concurrentie optreedt, is het aanbevelenswaardig om de Berk te verwijderen.

Actie 32: Rij Wisteria sinensis, Blauwe regen (L10)

- o Vervangen door beplanting die aangepast is aan de bodem- en de klimatologische condities, waarbij ook het ruime plantvak ervoor (tussen schuurtje en pad langs zijgevel), dat nu onbegroeid is, in rekening wordt genomen.

6.2. Waardeversterkende suggesties

6.2.1. Heilige Petrus en Pauluskerk

Opwaarderen van het exterieur

Suggestie 1: Vervangen van de schouwpijp.

Suggestie 2: Herplaatsen van de zendapparatuur.

Opwaarderen van het interieur

Suggestie 3: Wegwerken van de uitblaasmond van de verwarmingsinstallatie.

Suggestie 4: Omvorming van technische ruimte tot doopkapel.

Suggestie 5: Reconstructie van de originele tegelvloer in het schip.

Suggestie 6: Vervangen van het sacristieplafond.

Suggestie 7: Uitvoeren van een onderzoek rond de afwerkingslagen van de cultuurgoederen, en afhankelijk van de resultaten de reconstructie van de polychromie.

Suggestie 8: Vervangen van de krukas van de klokken door een rechte luidbalk.

6.2.2. Kerkhof

Herwaardering en heraanleg van het kerkhof

Suggestie 9: Vervangen van recente dekstenen op de ommuring door een ezelsrug.

Suggestie 10: Opmaak van een herinrichtingsplan.

Suggestie 11: Vervanging van de grindlaag.

Suggestie 12: Aanbrengen van een circulatieroute.

Suggestie 13: Verwijderen of verbergen van de elektriciteitscabine.

Suggestie 14: Verwijderen of verbergen van de containers.

Suggestie 15: Plaatsen van uniforme elementen ter ondersteuning van een toeristische ontsluiting.

Suggestie 16: Plaatsen van bomen.

Suggestie 17: Verwijderen van instabiele graven.

6.2.3. Pastorie

Opwaardering van het exterieur

Suggestie 18: Wit kaleien van de zuidgevel.

Suggestie 19: Reconstructie van de houten (rol-)luiken.

Suggestie 20: Terug openmaken van de achterdeur.

Suggestie 21: Reconstructie van de zuidelijke dakkapel.

Suggestie 22: Toevoegen van hedendaags volume in functie van herbestemming.

Opwaardering van het interieur

Suggestie 23: Openmaken van ruimte 0.1.

Suggestie 24: Verwijderen/vervangen van storende toevoegingen uit de jaren 1970.

Suggestie 25: Prospectie valse plafonds en recente vloerafwerkingen, afhankelijk van het resultaat daarop volgend het vrijleggen en/of restaureren van de achterliggende historische elementen.

Suggestie 26: Verwijderen recente scheidingswanden in ruimtes 1.3 tot 1.5.

Suggestie 27: Terugplaatsen van de bebording.

6.2.4. Pastorietuin

Herwaardering van de pastorietuin

Suggestie 28: Opmaak van een totaalontwerp.

Suggestie 29: Plaatsen van informatiebord bij Ginkgo.

Suggestie 30: Leilindes verwijderen en de cipressenhaag ofwel verwijderen ofwel vervangen door Hagebeuk.

Suggestie 31: Verwijderen haag Prunus laurocerasus, Laurierkers + haag Buxus sempervirens, Palm (L8 + L9).

Suggestie 32: Verwijderen van rozenperken afgeboord met Buxushaag (V3 en V4).

Suggestie 33: Omvormen van het geasfalteerd pad in de achtertuin.

Suggestie 34: Inkorten van boomwortels in functie van passage.

6.3. Overzichtstabel

6.3.1. Noodzakelijk uit te voeren maatregelen

Locatie	Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Kerk				
Exterieur	Gevelreiniging		20-jaarlijks	
	Leegmaken dakgoten		Halfjaarlijks	x
	Schilderen schrijnwerk		10-jaarlijks	
	Nazicht Monumentenwacht		3 à 5-jaarlijks	x
Interieur	Herstelling balkenzoldering en pleisterwerk	x		
	Uitvoeren kleurenstratigrafie wanden en plafond	x		
	Vrijleggen/reconstructie sjabloonschilderingen	x		
	Herschilderen wanden en plafond uniforme kleur		20-jaarlijks	
	Regulier onderhoud orgel		Jaarlijks	x
	Algemene schoonmaak en revisie orgel		20-jaarlijks	
	Regulier onderhoud klokken		Jaarlijks	x
Kerkhof				
Ommuring	Verwijderen bloembakken	x		x
	Restauratie bouwvallig gedeelte	x		
	Schilderen smeedwerk en beeld		10-jaarlijks	
Inrichting	Onderhoud begroeiing		Maandelijks	x
Grafelementen	Onderhoud van de grafzerken		Halfjaarlijks	x
	Herstel van de grafzerken	x		
	Schilderen ijzeren kruisen		10-jaarlijks	
Pastorie				
Exterieur	Restauratie schrijnwerk	x		
	Kleurenstratigrafie schrijnwerk	x		
	Schilderen schrijnwerk		10-jaarlijks	
	Reinigen en schilderen gevels		20-jaarlijks	
	Pleisterwerkherstel	x		
	Vervanging dakbedekking	x		
	Nazicht door Monumentenwacht		3 à 5-jaarlijks	x
Interieur	Kaleien kelder	x		
	Schilderen wanden en plafonds		10-jaarlijks	
	Stijgvochtbehandeling	x		
	Restauratie pleisterplafonds en roostering	x		

	Asbestinventaris	x		x
	Restauratie dakstructuur	x		
	Metselwerkherstel zolder	x		
Pastorietuin				
Algemeen	Onderzoek boomspecialist	x		
	Leilindes verwijderen	x		
	Verwijderen/vervangen cipressenhaag	x		
Begroeiing	P1: Nazicht door boomchirurg		20-jaarlijks	
	P1: Snoeiwerken	x		
	P1: Versteving naastliggende steunmuur	x		
	P1: Regulier beheer		3-5 jaarlijks	
	P2: Verwijderen klimop	x		
	P2: regulier beheer		3-5 jaarlijks	
	P5: Regulier beheer		3-5 jaarlijks	
	P7: Regulier beheer		3-5 jaarlijks	
	P8: Verwijderen boom	x		
	P9: Regulier beheer		5 jaarlijks	
	L8 + L9: Verwijderen	x		
	L10: Vervangen	x		
	V3 + V4: Verwijderen	x		

6.3.2. Waardeversterkende suggesties

Locatie	Aard der werken	Eenmalig	Terugkerend	Vrijstelling toelating
Kerk				
Exterieur	Vervangen schouwpijp	x		
	Herplaatsen zendapparatuur	x		
Interieur	Wegwerken uitblaasmond verwarming	x		x
	Opwaardering technische ruimte	x		
	Verplaatsen doopvont	x		x
	Reconstructie tegelvloer	x		
	Plaatsen pleisterplafond sacristie	x		
	Kleuronderzoek beelden	x		
	Optie: Reconstructie polychromie beelden	x		
	Vervangen krukas klokken	x		
Kerkhof				
Ommuring	Reconstructie ezelsrug	x		
Inrichting	Opmaak landschappelijk ontwerp	x		x
	Verwijderen grindlaag	x		
	Inzaaien en beplanten van site	x		
	Aanbrengen paden	x		
	Verwijderen betontrap	x		
	Verbergen elektriciteitscabine	x		x
	Verwijderen containers			x
	Plaatsen ontsluitingselementen	x		x
	Onderhoud ontsluitingselementen		Halfjaarlijks	x
	Verwijderen van instabiele graven		x	x*
Pastorie				
Exterieur	Kaleien en schilderen zuidgevel	x		
	Reconstructie houten luiken	x		
	Herplaatsen achterdeur	x		
	Reconstructie dakkapel	x		
	Vervangen garagevolume	x		
Interieur	Openmaken ruimte 0.1	x		
	Vervanging elementen uit jaren 1970	x		
	Vloer- en plafondprospecties	x		
	Openmaken ruimtes 1.3 tot 1.5	x		
	Plaatsing bebording	x		
	Isoleren dak	x		
Pastorietuin				
Algemeen	Opmaak herinrichtingsontwerp	x		
	Plaatsen infobord Ginkgo	x		

	Vervangen asfaltpad	x		
	Vervangen betontegels	x		
	Verwijderen storende begroeiing	x		

*Het verwijderen van de instabiele niet-waardevolle graven kadert binnen de vergroeningsstrategie van het kerkhof die in de beheersvisie van de site in hoofdstuk 5 werd vastgelegd. De gemeente kan in functie hiervan zelf graven verwijderen zonder telkens toelating te vragen bij het agentschap Onroerend Erfgoed, op cumulatieve voorwaarden dat desbetreffend graf:

- niet op de lijst van waardevolle graven (zie bijlage 4) opgenomen is;
- zich in zodanig slechte bouwfysische toestand bevindt dat er een risico bestaat op gevolgschade.

7. Opvolging en evaluatie

De kerkfabriek staat in voor de uitvoering en de opvolging van het beheersplan. Ze legt zich erop toe om de beheersdoelstellingen te realiseren en te evalueren. Ze vraagt daarover advies en/of toelating bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Om eventuele schadebeelden tijdig op te sporen of te voorkomen worden de gebouwen tweejaarlijks door Monumentenwacht nagekeken. Op basis van hun verslagen worden vervolgens zo snel mogelijk onderhouds- en herstellingswerken uitgevoerd door gespecialiseerde vakmensen.

Te gepasten tijde rapporteert ze ook aan het agentschap over de genomen maatregelen en werkzaamheden. De timing van het rapporteren aan het agentschap verschilt naargelang de aard van de maatregelen en de werken:

- Indien dringende maatregelen: jaarlijks rapport;
- Indien werkzaamheden in uitvoering: rapport ten laatste zes maanden na het beëindigen van de werkzaamheden. Er wordt een verslag of voortgangsrapport gemaakt van het verloop van de werkzaamheden met vermelding van de aard, plaats, datum en het resultaat, inclusief fotomateriaal. Dit verslag zal worden opgesteld door de ontwerper, o.a. architect, restaurateur, technicus, etc., die voor de opmaak van de dossiers en de opvolging van de werken instaat;
- Indien in goede staat en geen werkzaamheden gepland op korte termijn: zesjaarlijkse rapportering.

Sinds 2019 dient een beheersplan zesjaarlijks geëvalueerd te worden. De evaluatie gebeurt op basis van een onderhoudslogboek dat de volgende stukken bevat:

- Een toestandrapport van de toestand zes jaar geleden, bijvoorbeeld: een rapport van Monumentenwacht, een goedgekeurd beheersplan ... ;
- Een recent toestandrapport van de huidige toestand, bijvoorbeeld: een rapport van Monumentenwacht;
- Een overzicht van de (preventieve) maatregelen en onderhoudswerken die de voorbije zes jaar zijn uitgevoerd. De opsomming houdt alle ingrepen in die werden uitgevoerd met de vermelding van de datum, een korte samenvatting van de ingreep, de uitvoerder en de factuur (indien van toepassing), foto's van de werken voor en na.

Volgens de huidige regelgeving kan dit onderhoudslogboek recht geven op een aanvullende erfgoedpremie van 10%. Meer informatie over het onderhoudslogboek is terug te vinden op de website van het agentschap Onroerend Erfgoed: <https://www.onroenderfgoed.be/het-onderhoudslogboek> .

Het overzicht van de (preventieve) maatregelen en onderhoudswerken die je de voorbije zes jaar hebt uitgevoerd, kan er bijvoorbeeld zo uitzien:

Omschrijving van de uitgevoerde ingrepen	Verwijzing naar de maatregel in het beheersplan of het toestandrapport	Datum	Uitvoerder	Factuur	Nr Foto
nazicht gevel en dak		14/08/2014	zelf	0 euro	
dakwerken		15/01/2015	aannemer X	15.000 euro	
herstellen gevels (plaatselijk hervoegen)		20/02/2017	aannemer Y	3.500 euro	
goten kuisen		18/06/2018	zelf	0 euro	
knotten knoteiken	maatregel 5.4	12/12/2017	zelf	0 euro	
ruiming vijver	maatregel 6.3	25/09/2018	aannemer Z	20.000 euro	

8. Bijlagen

Perimeter van gebied waarvoor beheersplan wordt opgemaakt (met schaal en N-pijl)	Bijlage 1
Lijst van geplande werkzaamheden	Zie hoofdstuk 6
Lijst van handelingen waarvan de uitvoering vrijgesteld zal zijn van toelating	Zie hoofdstuk 6
Lijst van ZEN-erfgoed met aanduiding op kaart	NVT
Lijst van open erfgoed met aanduiding op kaart	NVT
Lijst van ontsluitingswerken voor open erfgoed	NVT
Lijst van werken aan bomen en struiken waarvoor toelating nodig is	Zie hoofdstuk 6
Lijst van cultuurgoederen	Bijlage 2
Lijst van geplande werkzaamheden aan een orgel dat dateert van na de Eerste Wereldoorlog	NVT
Bibliografie (overzicht referenties)	Bijlage 3
Lijst grafelementen	Bijlage 4
Inspectierapport orgel	Bijlage 5
Overzicht pastorietuin	Bijlage 6
Inspectierapport Monumentenwacht (2021)	Bijlage 7

Bijlage 1: Afbakening van het beheersplan

De afbakening van het beheersplan betreft het geheel van de als monument en dorpsgezicht aangeduide delen.

Bijlage 2: Lijst van cultuurgoederen

Deze bijlage bevat een oplist van de in hoofdstuk 3 van het beheersplan aangehaalde cultuurgoederen, alsook de motivatie voor de erkenning. Voor de selectie van deze cultuurgoederen werd de richtlijn voor cultuurgoederen van het agentschap Onroerend Erfgoed gevolgd.

Overzicht cultuurgoederen

De cijfers die onderstaande cultuurgoederen voorafgaan verwijzen naar hun locatie op het grondplan, fig. 76.

1. Heiligenbeeld 'H. Paulus apostel' (p. 70)
2. Heiligenbeeld 'H. Petrus apostel' (p. 70)
3. Doopvont (p. 93)
4. Heiligenbeeld 'Sint-Anna te Drieën' (p. 93)
5. Heiligenbeeld 'H. Paulus apostel' (p. 93)
6. Heiligenbeeld 'H. Petrus apostel' (p. 93)
7. Heiligenbeeld 'H. Sint-Anna te Drieën' (p. 94)
8. Heiligenbeeld 'H. Antonius abt' (p. 94)
9. Heiligenbeeld 'H. Barbara' (p. 94)
10. Heiligenbeeld 'H. Paulus apostel' (p. 94)
11. Heiligenbeeld 'H. Rochus van Montpellier' (p. 95)
12. Schilderij 'Visioen van de H. Norbertus' (p. 95)

Algemene informatie m.b.t. de cultuurgoederen

De bescherming van de H. Petrus en Pauluskerk dateert van 8 december 2000. De als cultuurgoed voorgestelde roerende objecten worden niet met naam genoemd worden in het beschermingsbesluit of in een bijlage bij het beschermingsbesluit. Bijgevolg moet de aanduiding als cultuurgoederen aanvullend gemotiveerd worden in dit beheersplan (zie verder).

In het beschermingsbesluit voor de H. Petrus en Pauluskerk van Geetbets wordt onder de artistieke waarde melding gemaakt dat het voorname karakter van de kerkruimte wordt versterkt door *'een bijzonder fraai, vrijwel homogeen uit de tweede helft van de 18^e eeuw daterend meubilair'*. Wat dit 18^e-eeuws meubilair inhoudt wordt niet beschreven in het beschermingsbesluit, noch in een bijlage van het beschermingsbesluit, maar wel in een bijlage van het inhoudelijk dossier van de bescherming. Op pagina 4 van deze bijlage worden de twee stenen beelden van Sint-Petrus en Sint-Paulus in de westgevel vermeld. Op pagina 5 van de bijlage worden de overige als cultuurgoed voorgestelde roerende objecten opgelijst.

Links en rechts van toegang bevinden zich telkens een nis met de beelden van respec. de HH. Petrus en Paulus, beide in kunststeen en mogelijk kopies van Brugse beelden. Naar verluidt werden deze beelden in 1952 aangekocht door pastoor Deswert met giften van de parochianen. Naar de aedicula-vormige toegang aan de noordzijde is een pasvoering uit de jaren '30.

De homogeen witgeschilderde binnen...

Paragraaf op pagina 4 van de bijlage van het inhoudelijk dossier met vermelding van de stenen beelden in de westgevel.

Het interieur wordt verfraaid met een vrijwel homogeen uit de tweede helft van de 18de eeuw daterend meubilair:

- hoofdaltaar, deels beschilderd en gemarmerd hout, 1774, Frans Van Ursel, Antwerpen.
- Lam van de Apocalyps geflankeerd door hermen met respec. symbolen van Geloof en Hoop.
- zijaltaar (N) toegewijd aan O.L.V., deels vergulde eik, 1772.
- In nissen beelden van O.L.V. geflankeerd door de HH. Barbara en Antonius.
- zijaltaar (Z) toegewijd aan de H. Anna, deels verguld hout, 1772.
- In nissen beelden van de H. Anna geflankeerd door de HH. Rochus van Montpellier en Paulus Apostel.
- koorlambrisering, eik, 4de kwart 18de eeuw.
- dienstaltaar met onderdelen van het voormalig koorgestoelte, eik, 4de kwart 18de eeuw, in 1970 verwerkt tot altaartafel.
- twee biechtstoelen, eik, ca. 1777, met in bekroning respec. medaillon met de buste van Paulus en Maria Magdalena.
- tochtportaal met kast van voormalige biechtstoel, eik, ca. 1777, in bekroning medaillon met buste van Petrus.
- preekstoel, eik, ca. 1777 : kuip met medaillon met buste H. Paulus; klankbord met tafelen der Wet en H. Geest.
- orgel, ca. 1860, A. Clerinx, Sint-Truiden.

Beschermd monument d.d. 7.10.1981.

- twee levensgrote, houten beelden van de H.H. Petrus en Paulus, b. 18de eeuw.
- doopvont, marmer, 4de kwart 18de eeuw.
- schilderij met visioen van de H. Norbertus, 2de helft 17de eeuw.
- twee glasramen in het koor met alliantiewapens en wapenschilden van Rijckman de Betz.

Opsomming van het 18^e-eeuws interieurensemble op pagina 5 van de bijlage van het inhoudelijk dossier.

Wel blijkt er een onduidelijkheid te zijn bij de benaming van de beelden. Zo wordt er in de bijlage melding gemaakt van het zijaltaar met centraal OLV-beeld, geflankeerd door de H. Barbara en de H. Antonius. Het beeld dat hier in de centrale nis staat is echter geen afbeelding van Maria, maar het KIK stelt dat dit een tweede beeld van Sint-Anna is. Op ongedateerde foto's van rond 1970 is te zien dat dit beeld hier reeds in de nis staat, en daar dus ook moet aanwezig geweest zijn ten tijde van de inventarisatie tijdens de opmaak van het beschermingsdossier. Er wordt dus van uitgegaan dat het bedoelde OLV-beeld in de bijlage in werkelijkheid het Sint-Annabeeld betreft, maar de verwarring ontstaan is door het feit dat het zich in een aan de OLV gewijd altaar bevindt.

Motivering cultuurgooderen

De hoger opgelijste roerende objecten worden gemotiveerd als cultuurgooderen. Ze worden uitgebreid beschreven in hoofdstuk 3 van dit beheersplan. De objecten maken integraal deel uit van het als monument beschermde kerkgebouw waarmee ze een historisch, artistiek en architecturaal geheel vormen. Als onderdeel van het (neo)classicistische interieur-ensemble (schilderijen, heiligenbeelden en doopvont) en als onderdeel van de architecturale uitwerking van de voorgevel (heiligenbeelden westgevel) versterken ze de artistieke en historische erfgoedwaarden, die aanleiding gaven tot de bescherming van het gebouw. De cultuurgooderen zijn onroerend door ornamentale bestemming en zijn historisch verbonden met het gebouw. Hiervan getuigen historische foto's, die dateren van voor de bescherming.

Foto genomen net voor de aanpassingswerken aan het interieur ten gevolge van het Tweede Vaticaans Concilie. Hierop kan gezien worden dat alle heiligenbeelden op dezelfde plaats staan in de nissen van de zijaltaren zoals ze heden nog aanwezig zijn. Boven het linkse altaar is het opschrift 'MR' (Maria Regina) te zien, wat vermoedelijk de aanleiding was tot de naamsverwarring van dit heiligenbeeld.

Bijlage 3: Bibliografie

Archiefbronnen

AAOEL: Archief van het agentschap Onroerend Erfgoed te Leuven

Beschermingsdossier Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

LIMBOS, C. *Bouwhistorische studie van de Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets*, Spectrum nv, Hasselt, 2003.

Beschermingsdossier Heilige Petrus- en Pauluskerk te Geetbets.

KAG: Archief van de kerkfabriek te Geetbets

KAG, Dossier oorlogsschade aan kerk en pastorie door vliegende bom (1945), nr. 1 en 2.

KAG, Plan ontwerp van zijingang, nr. 35 en 64.

KAG, Briefwisseling wijding nieuwe klok, nr. 7. KAG, Briefwisseling voorstel wijziging patroonheilige met gegeven over de beelden van Petrus en Paulus, nr. 5.

KAG, Verbouwing sacristie van de kerk, nr. 3.

KAG, Geschiedenis van de kerk.

KAG, Geschreven notities over het leven in de pastorie, de kerk en de pastoors, nr. 115.

KAG, aanbesteding en lastenboek elektrificatie en automatisatie van de twee luidklokken, nr. 72.

KAG, brief van kerkfabriek aan gouverneur dd. 29.11.1992 i.v.m. geplande verkoop van een gedeelte van de pastorietaan, nr. 77. LEUS, G., *De Heren van Bets*, 213.

KAG, Briefwisseling voorstel wijziging patroonheilige met gegevens over de beelden van Petrus en Paulus, zowel buiten (in de nissen) als binnen (houten beelden) (1952-1953), nr. 5.

Literatuur

CELIS, M., *Kerkhoven en begraafplaatsen*, Collectie Brussel, Stad van Kunst en Geschiedenis, 2.

LEUS, G., "Het hoofdaltaar van de Sint-Pauluskerk te Geetbets prachtig gerestaureerd", *Limes Gatia*, 10/1, maart 2001, 7.

LEUS, G., "Open Monumentendag 9.9.2001 – Grondstof, stof tot nadenken, metaal – (Edel)metalen in en rond de Sint-Pauluskerk te Geetbets", *Limes Gatia*, 10/3, september 2001, 113-114.

LEUS, G., *De Heren van Bets. Kroniek van de rijke historie van een dorp "zonder" geschiedenis*, Limes Gatia, 1999, 143-145.

LIMBOS, C. *Bouwhistorische studie van de pastorie van Geetbets*, Spectrum nv., 2003.

SAELEMAEKERS, G., en TEUGELS, J. L., *Sint-Paulus Geetbets*, 17 september 2019.

Internetbronnen

“G'bets”, <https://www.gbets2punt0.be/> (geraadpleegd op 2/10/2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Hustin, Jacques Antoine* [online]
<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/personen/2854> (geraadpleegd op 01-10-2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677> (geraadpleegd op 23/08/2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Parochiekerk Heilig Petrus en Paulus met kerkhofmuur* [online], <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/661> (geraadpleegd op 23/08/2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus met kerkhof* [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/41814> (geraadpleegd op 14-08-2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Parochiekerk Heilige Petrus en Paulus: orgel* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/1473> (geraadpleegd op 23/08/2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Pastorie Sint-Paulusparochie met tuin* [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134172> (geraadpleegd op 02-10-2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2019: *Pastorietaan Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom* [online],
<https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/949> (geraadpleegd op 23/08/2019).

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: *Abdij Mariëndal* [online]
<https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/21795> (geraadpleegd op 09-02-2021).

KIK-IRPA, <http://balat.kikirpa.be/object/>, 18797, 18803, 18811, 18813, 18819, 18822, 18824, 18851, 18852, 18855, 18857, 18859, 18891, 18905, 18910, 18914, 18923, 18925, 18935, 18936, 18938, 18941, 18942, 18945.

Primitief plan van circa 1830. (AR, Kadaster. Primitieve Plannen, Geetbets, sectie C, 19927; bron: cartesius.be), geraadpleegd op 14/08/2019).

Historische kaart van de Ferrariskaart, uit de periode 1771-1778, ingezoomd op de kerk met kerkhof (“Historische kaarten”, geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019).

Atlas der Buurtwegen, uit de periode 1843 - 1845, ingezoomd op de kerk met kerkhof (“Historische kaarten”, geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019).

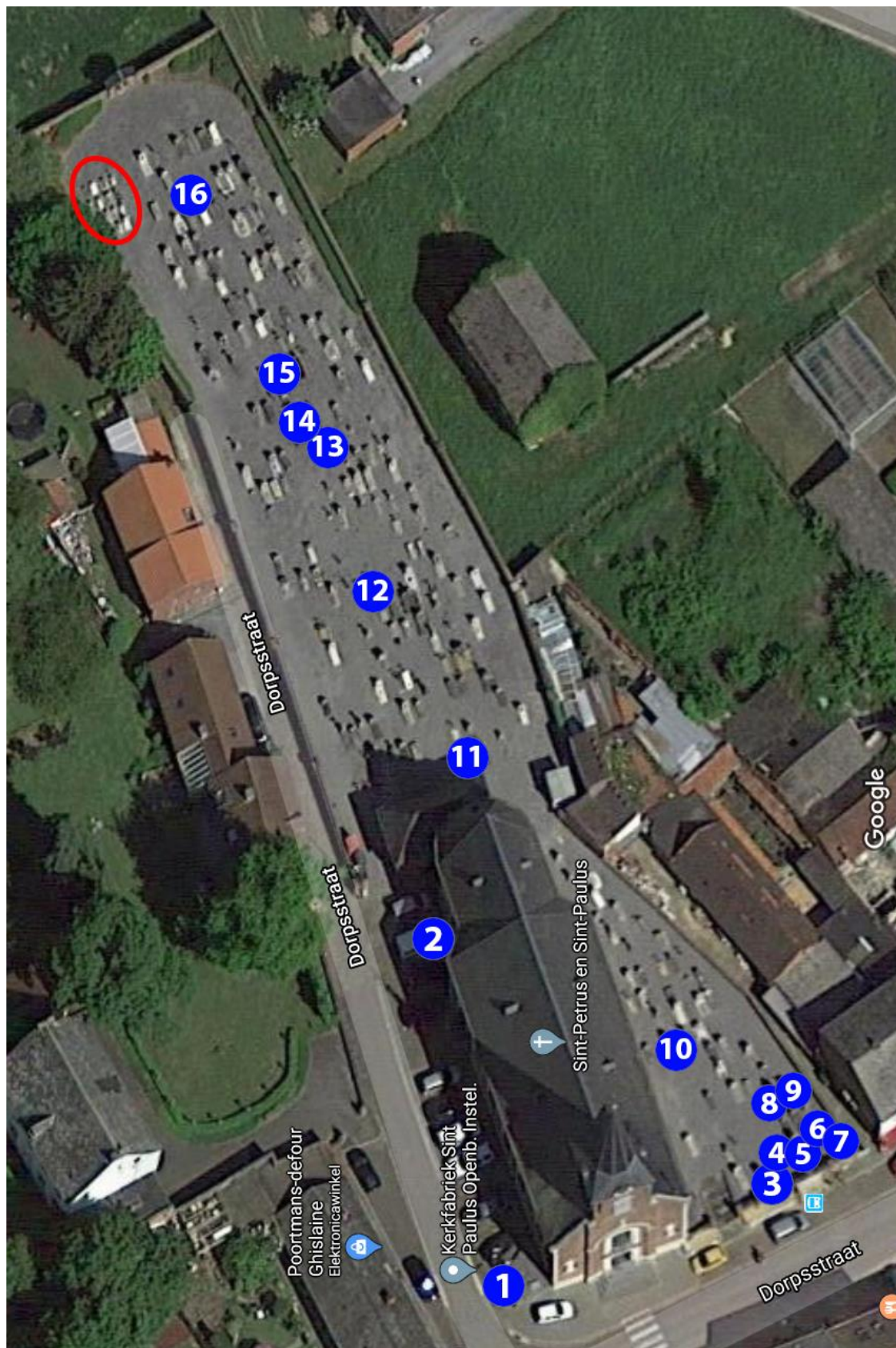
Historische kaart van Popp, uit de periode 1842 - 1880, ingezoomd op de kerk met kerkhof. (“Historische kaarten”, geopunt.be, geraadpleegd op 14/08/2019.)

Andere

Foto interieur van de kerk, vóór de jaren 1970. (Fotokader in de Pastorie van Geetbets).

Postkaart uit het begin van de 20ste eeuw van de pastorie met voortuin en bijgebouwen langs links en rechts (Fotokader in Pastorie Geetbets).

Bijlage 4: Selectie van waardevolle graven

Aanduiding van de waardevolle graven in het blauw en de zone met kindergraven in het rood omcirkeld.

Per graf worden telkens kort volgende zaken besproken:

- Type: Beschrijving van het element (typologie, materialiteit, vormtaal, ...)
- Periode: Ofwel de geboorte- en sterfdatum in geval van een individueel graf, ofwel de periode dat het graf 'actief' geweest is in geval van twee of meerdere personen, namelijk de vroegste en laatste sterfdatum.
- Persoon: Naam van de overledene(n), met eventuele aanvullende informatie die in het opschrift kan teruggevonden worden.
- Selectiecriteria: Reden waarom dit element weerhouden werd.
- Schadebeeld.

Selectiecriteria die gehanteerd werden om de selectie te bepalen zijn de volgende:

MEERWAARDE

- o Oud-strijders: waardevol door hun betrokkenheid met een belangrijke historische gebeurtenis als WO I(II).
- o Historische waarde (Pre-WO II datering).
- o Beeldbepalend.
- o Architecturale waarde.
- o Passend materiaalgebruik.
- o Lokaal historisch belang van de overledene.

MINWAARDE

- o Gebruik van kunststeen of gepolierde natuursteen: moderne materialiteit doet afbreuk aan het uniforme uitzicht van een historisch kerkhof.

Niet alle selectiecriteria zijn hierbij strikt bindend.

Nummer 1

Type

Arduinen gedenkkruis WO II

Periode

1940 - 1945

Onderwerp

"Dulce et decorum est pro patria mori"

"Poolsche vliegeniers 1942 // Britsche vliegeniers 1943 // Belgische militairen en leden van den weerstand"

Selectiecriteria

Verband met oud-strijders.

Schadebeeld

De horizontale stenen zijn uit elkaar geschoven.

Nummer 2

Type

Arduinen grafplaat, kindergraf

Periode

1851 - 1854

Onderwerp

« A la mémoire (...) Louis-Joseph Leopold Krosz »

Selectiecriteria

- Pre-WO II datering (oudste element op de site)
- Architecturale vormgeving
- Materiaalgebruik

Schadebeeld

- Het opschrift is zeer slecht leesbaar door verwerking.

Nummer 3

Type

Arduinen gedenksteen WO I

Periode

1914 - 1918

Onderwerp

Monument met elf namen van gesneuvelde oudstrijders in gebeiteld

Selectiecriteria

Verband met oud-strijders.

Schadebeeld

Het element verkeert in goede staat.

Nummer 4

Type

Arduinen grafzerk, versierd met bloemen

Periode

1945 - 1953

Persoon

Leopold Pypops (1877 – 1945)

Celina Van Ham, echtgenote (1875 – 1953)

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Materiaalgebruik

Schadebeeld

De deksteen is gescheurd.

Nummer 5

Type

Arduinen grafzerk, versierd met bloemen en Jezusfiguur.
Deksteen geflankeerd door postamenten.

Periode

1879 - 1945

Persoon

Prosper Claeskens, echtgenoot van Cel. Vandervelpen

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik

Schadebeeld

De porseleinfoto ontbreekt

Nummer 6

Type

Arduinen geprofileerde grafzerk, versierd met keramische Jezusfiguur en porseleinfoto

Periode

1901 - 1944

Persoon

Theophile Struys, echtgenoot van Maria Elisa Laveren

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto en Christusbeeld

Schadebeeld

Het element verkeert in goede staat

Nummer 7

Type

Arduinen geprofileerde grafzerk, versierd met Belgische vlag en porseleinfoto

Periode

1923 - 1944

Persoon

Alfons Knaepen, oudstrijder WO II

Selectiecriteria

- Oud-strijder
- Porseleinfoto

Schadebeeld

Het graf is verzakt.

Nummer 8

Type

Opvallende arduinen grafzerk, stèle bekroond met spitsboog waarin bronzen Jezushoofd uitgewerkt is, daaronder porseleinfoto en bloembak aan de basis. Deksteen geflankeerd door gecanneleerde postamenten.

Periode

1910 - 1940

Persoon

Louis Claeskens, oudstrijder, echtgenoot van Martha Lingier

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto

Schadebeeld

Het element verkeert in goede staat

Nummer 9

Type

Arduinen grafzerk met opvallende stèle waarin een bas-reliëf van rouwende engel binnen een cirkelvorm uitgewerkt is, met daaronder porseleinfoto. Onderaan de stèle een bloembak geflankeerd door bolornamenten. Op de hoekpunten van de deksteen arduinen bloempotten.

Periode

1869 - 1942

Persoon

Julia Willens, weduwe van Alex. Vandepoel en Désire Claes

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto

Schadebeeld

De onderste deksteen is gescheurd

Nummer 10

Type

Arduinen grafzerk, versierd met bloemen, Jezusfiguur en porseleinfoto. Deksteen geflankeerd door postamenten.

Periode

1912 - 1943

Persoon

Henri Janssens, drukker

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto

Schadebeeld

Het element verkeert in goede staat

Nummer 11

Type

Arduinen beeldbepalende grafzerk met stèle in de vorm van cementrustieken kruis, met porseleinfoto aan de basis

Periode

Onbekend

Persoon

Tourwé Jean

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto

Schadebeeld

Het opschrift op de deksteen is grotendeels onleesbaar door verwerking

Nummer 12

Type

Arduinen grafzerk, dubbelgraf met bas-reliëf van Jezushoofd, twee porseleinfoto's en postamenten rond de dekstenen

Periode

1946

Persoon

Links: Tony Nickmans (1937 – 1946)

Rechts: Rosalie Ripol (1870 – 1946)

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto

Schadebeeld

- De bedding is verzakt
- De rechtse porseleinfoto is vervaagd

Nummer 13

Type

Arduinen stèle bekroond met afgebroken zuil (symboliek: wijst op een plotse dood, zoals ongeval of moord)

Periode

18(.)/4 – 1916

Persoon

Theodore Raymaekers

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Pre-WO II datering

Schadebeeld

Het opschrift is slecht leesbaar door verwerking

Nummer 14

Type

Monumentaal arduinen familiegraf, symmetrisch opgebouwd op vierkant grondplan, centraal bekroond met levensboom bovenop sokkel met rotsimulatie. Postamenten verbonden met spijkerkettingen op elk hoekpunt. Eeuwige concessie. Dit geldt als het meest beeldbepalende grafmonument op de hele site.

Periode

1885 – 1938

Persoon

Drie onleesbare namen met respectievelijke sterfdata

1885 – 1890 – 1895

Joseph Booten (1880 – 1904)

Justin Booten (1832 – 1907)

Albert Booten (1868 – 1915)

Math. Booten (1845 – 1934)

Leon Booten (1886 – 1938)

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Pre-WO II datering
- Lokaal historisch belang overledene

Schadebeeld

- Het opschrift van een van de sokkelzijden is slecht leesbaar door verwerking
- De kettingen zijn afgebroken of verdwenen
- De cementering aan de fundamenteën brokkelen af

Nummer 15

Type

Arduinen rechthoekig grafveld, omheind met smeedijzeren balustrade en postamenten op de hoekpunten

Periode

Onbekend

Persoon

Familie Tallon-Arnauts

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Vermoedelijke pre-WO II datering

Schadebeeld

- Het hekwerk is op verschillende plaatsen afgebroken
- Een van de postamenten is verzakt

Nummer 16

Type

Arduinen stèles, symmetrisch opgevat dubbelgraf in art-decostijl met porseleinfoto's

Periode

1938

Persoon

Links: Jozef Knaepen (1908 – 1938)

Rechts: Paul Mertens, student (1921 – 1938)

Samen verongelukt

Selectiecriteria

- Architecturale vormgeving
- Beeldbepalend
- Materiaalgebruik
- Porseleinfoto
- Pre-WO II datering

Schadebeeld

- De rechtse porseleinfoto is verdwenen
- Beide stèles zijn verzakt

Ministerie van Nationale Opvoeding
en Nederlandse Cultuur

Rijksdienst voor Monumenten- en Landschapszorg

*HET
HISTORISCH
ORGEL IN
VLAANDEREN*

Deel II b

Brabant – arr. Leuven

A. Fauconnier & P. Roose

Brussel 1977

Centrum GEETBETS
Gemeente GEETBETS
Parochiekerk Sint-Paulus

=====

Auteur instrument : (opschrift op de klaviatuur)

" A. Clerinx "

Brevete

A St-Trond

Bouwjaar : ca. 1860

Laatste onderhoudsbeurten : - Joris (Aarschot? Hasselt?), ca.1963.

- Fa. J.Loncke / Esen, ca. 1972.

- Restauratie, 2005, Orgelbouwer
Schumacher

INSTRUMENT

Dispositie

violine 2	flageolet sup
flute 4	dolce 4
prestant 4	bourdon 8
salicional 8	gamba 8
- . -	- . -
bourdon 16	montre 8
doublette 2	cornet
mixture	trompette sup 8
trompette bas 8	clairon 4
sousbasse 16 pedales	bombarde 16 pedales
tramlant	octave bas 8 ped.

man.I = groot orgel (witte registerplaatjes)

man.II = positief (oranje registerplaatjes)

de pedaal reg. hebben eveneens oranje registerplaatjes.

koppeling groot orgel - ped.

manuaalomvang : C-g'''

pedaalomvang : C-d'

Pijpwerk

- + front : hoog tingehalte; dunwandig pijpwerk;
thans met aluminiumbronsverf beschilderd;
in de ronde torens = pijpen met opgeworpen labia.
- + binnenpijpwerk : over het algemeen dunwandig metaal.

Pos.

- violine 2 : de grootste met snijbaarden.
- flageolet 2 : diskant (ab cis'); fluitmensuur.
- fluit 4 : roerfluit-faktuur; de 18 kleinste zijn conisch.
- dolce 4 : met baardjes (geen snijbaarden) en originele expressions;
overblazend geïntoneerd; in de bas zijn enkele pijpen verdwenen.
- prestant 4 : 44 pijpen op de lade, de rest in het front;
tamelijk wijde voetopeningen.
- bourdon 8 : baspijpen in grenenhout (met eiken stoppen en voorstellen):
zeer vermolmd en gebarsten; waren met boluslijm beschilderd
(schilfert af); het metalen pijpwerk heeft een tamelijk hoog
tingehalte.

salicional : -

gamba : met originele snijbaarden.

gr.org.

- bourdon 16 : baspijpen (2 oktafen) in grenenhout (vermolmd); de grootste
zijn afgeleid naar achter op een afzonderlijke pedaallade.
- montre 8 : de 2 grootste pijpen zijn in hout; de 32 kleinste staan op
de lade, de rest in het front; de opsmeden zijn conisch uit-
gesneden met het spitse bovenlabium mee / \ ; met baarden.
- doublette 2 : volledig op de lade; prestantmensuur.
- cornet : 3 koren ($1\frac{3}{5}'$, $2'$ en $2\frac{2}{3}'$).
- fourniture : 3 rangen in het groot oktaaf, verder 2 r.
- trompet 8 : B + D; bekers van hoog tingehalte (verschillende staan
gekraakt of werden uitgenomen); de koppen zijn van modernere
faktuur (cfr. romantische stijl), de lepels zijn naar zuidelijk
gebruik rond geslagen op het uiteinde.
- clairon 4 : er was van in origine geen pijpwerk aanwezig (gereserveerd);
de sleep is voorzien, doch er zijn geen roosterboringen.

ped.

soubasse 16 : afgeleid van bourdon 16.

bas 8 : volledig in hout; open pijpwerk.

bombarde 16 : gereserveerd (zoals clairon 4).

Windlade

- + - gedeelde lade voor groot orgel en positief samen; geschroefde stokken.
- één grote kleppenkast voor gr.org. en pos.; met telkens twee achter elkaar liggende ventielen op een gescheiden cancel.
- grenen kleppen, achteraan + aan zijkant in een pin geleid.
- er zijn geen lederpulpeten.
- + achter deze grote lade is -met scheiding van een stemgang- de pedaallade over de volledige breedte van de kast opgesteld; konstruktie : id. als hierboven.

Klaviatuur

- ingebouwd aan de prospektzijde.
- toetsen in lindenhout, met draaipunt achteraan.
- bakstukken in notelaarhout + ingelegde strips van esdoorn.
- origineel pedaal (met gedeeltelijke vernieuwingen).
- signatuur boven het klavier = sierletters, geel koper ingelegd in notelaar-fineer.
- een klein trekkertje (vermoedelijk calcant) is verdwenen.

Traktuur

- wellenborden + abstrakten : in grenenhout, vermolmd.
- pedaalwellenbord : wellen met korte houten armpjes.

Windvoorziening

- grenen magazijnbalg van Clerinx; met 2 voetspompen.
- grenen windkanalen.
- nieuwe tremulant (van Joris).

ORGELKAST

- 8'-prospekt in eik, in laat-klassieke stijl.
- de achterwand is volledig in grenenhout (erg aangetast door houtworm).

- het tweede gedeelte van de orgelkast, eveneens in grenen uitgevoerd, herbergt het pedaal.
- snijwerk en lijstwerk zijn met bladgoud verfraaid.

ARCHIVALIA

Kerkarchief (mededeling E.H.Pastoor) :

"Anno 1752 empta sunt organa pro templo nostro in monasterio de Zepperen ex collectis constitit circiter 30 patoconibus cum reparationibus"

Van dit orgel (in 1752 aangekocht van een klooster te Zepperen) rest niets meer ter plaatse; het werd door Clerinx gewoontegetrouw overgenomen bij de plaatsing van het nieuw orgel.

BIBLIOGRAFIE

E.Humblet : "Werklijst Clerinx", in 'De Praestant' XII^ojg.(1963), p.99 : vermelding "Geetbets (nog origineel gebleven)".

HUIDIGE TOESTAND

instrument : in verval

meubel : in verval

onderhoud : geen meer.

datum prospektie : oktober 1975

Pastorietaan te Geetbets; vrije schaal (ca 1 : 250)
Schets met aanduiding van de terreineenheden
door Katelijn Goegebeur, L.Ar. - 15.10.2019

SPECTRUM n.v.
Ontwerpcollectief voor Architectuur, Monument en Interieur
Hefveldstraat 13
3500 Hasselt

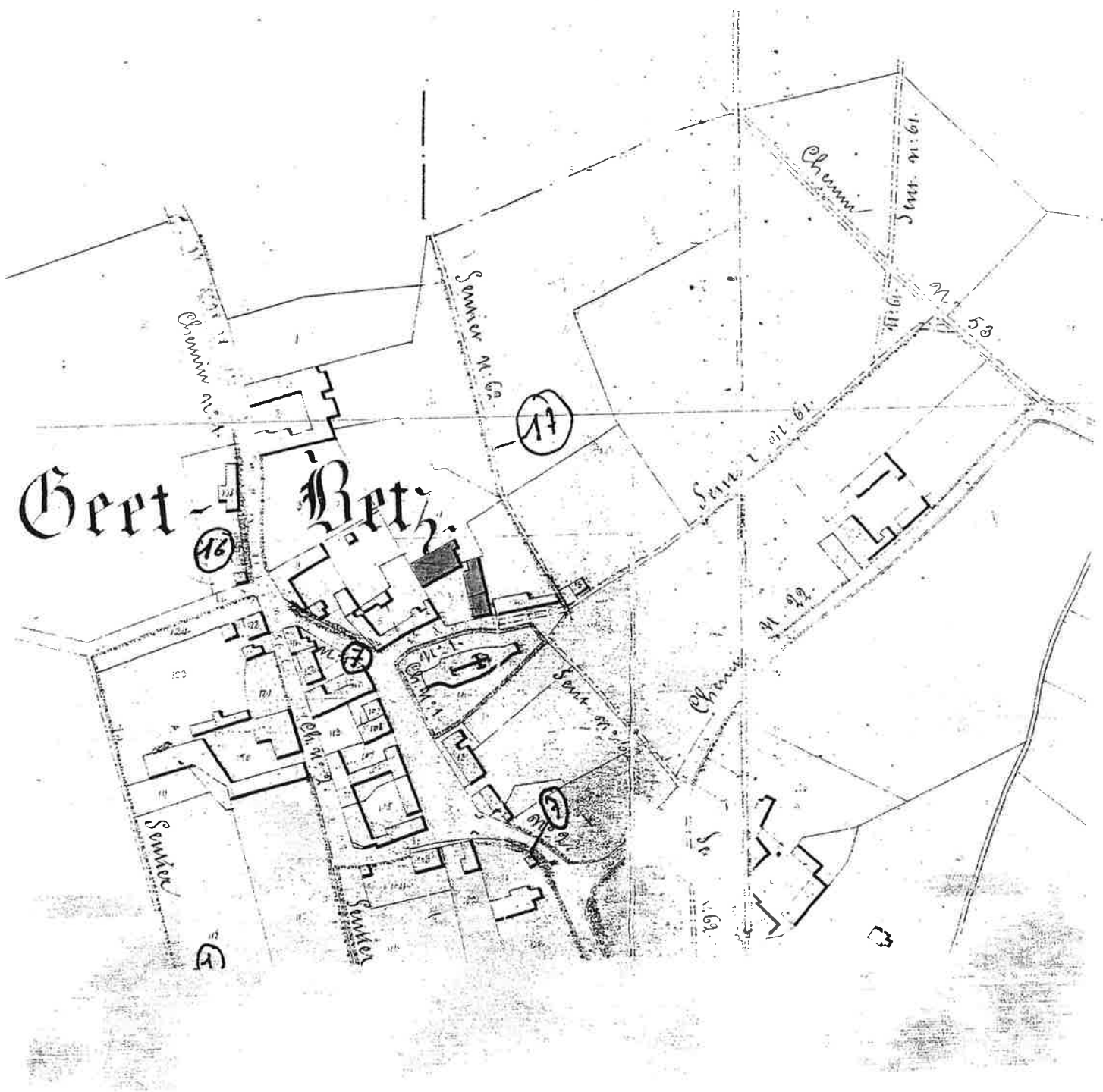
Gemeentebestuur, Geetbets	
001980	24.07.2003
DRUG. EEL.	Sc
KOP. E.	
NOC	261,31

BOUWHISTORISCHE STUDIE VAN DE PASTORIJ VAN GEETBETS

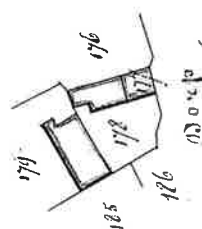
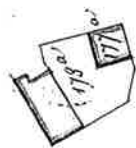
Afbeeldingen

Uitgevoerd door: Caroline Limbos
Kunsthistorica

2003

Afb. 1. De pastorijs op de Buurtwegenkaart van Geetbets (1841).

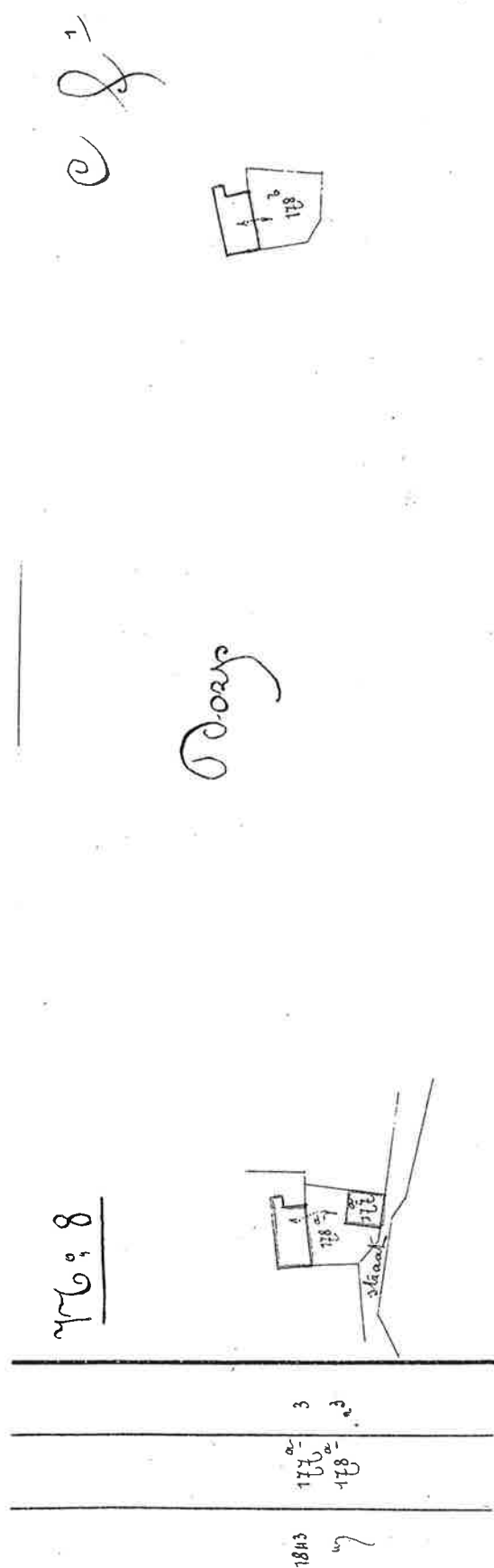

Afb. 2. Mutatieschets van de pastorie van Geetbets (1843).

t du Village, à l'Echelle d'un à 2500

Afb. 3. De pastorijs van Geetbets op het kadastraal plan van Popp (1858).

Afb. 4. Mutatieschets van de pastorie van Geetbets (1870).

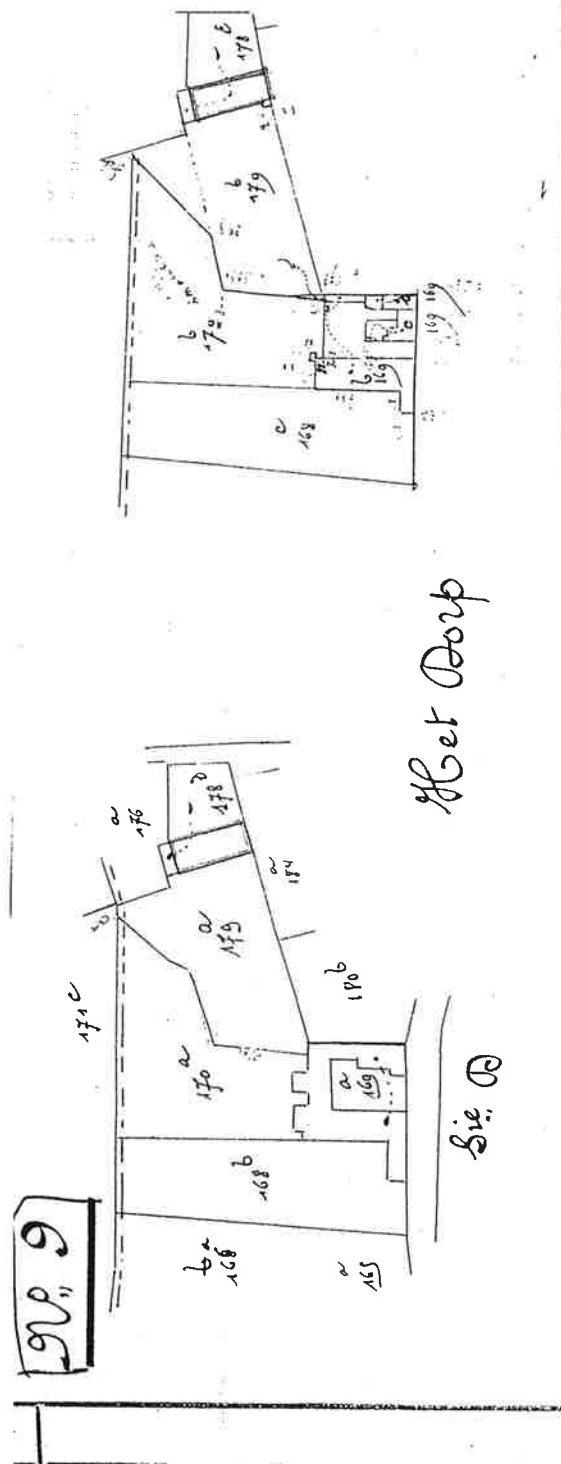
[illegible]

RENOI
à la
situation postérieure.

Année.	Numéro	
	de la parcelle	du croquis

50

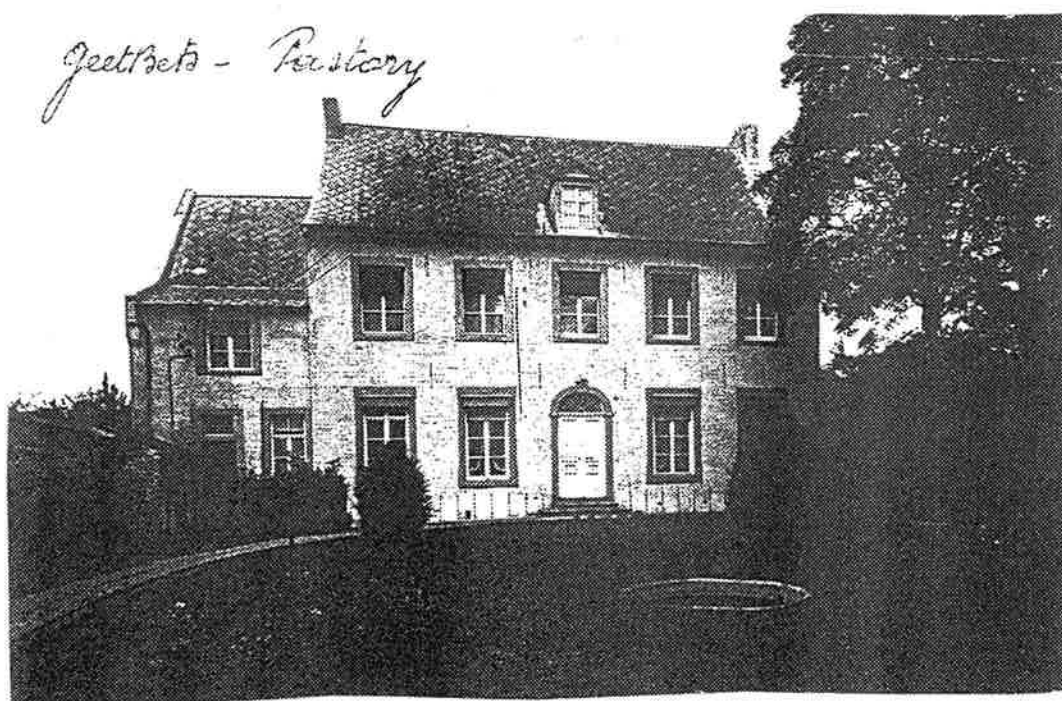
Afb. 5. Mutatieschets van de pastorie van Geetbets (1900).

Afb. 7. Mutatieschets van de pastorie van Geetbets (1908).

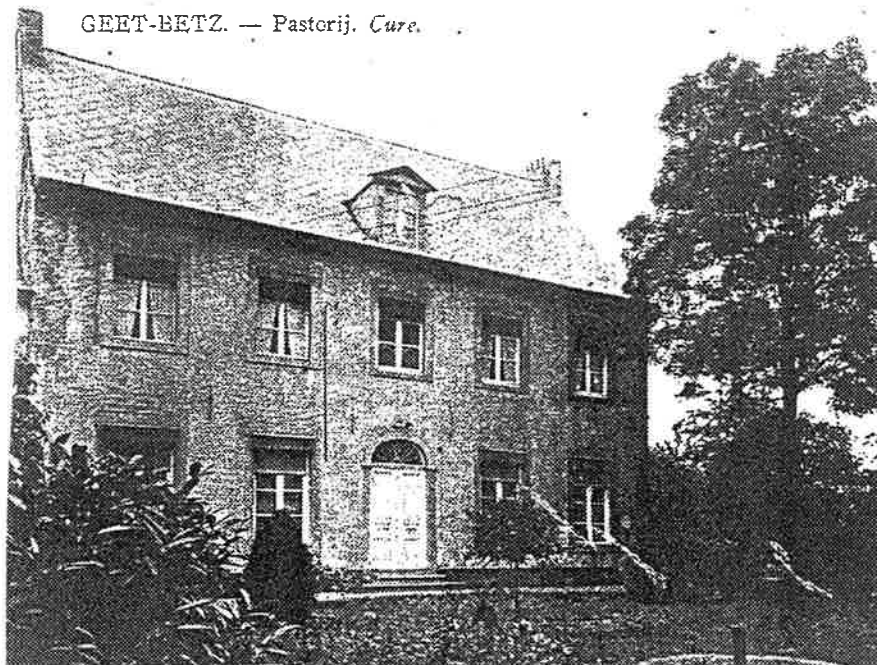

Afb. 8. Zicht op de voorgevel van de pastorij van Geetbets (1923).

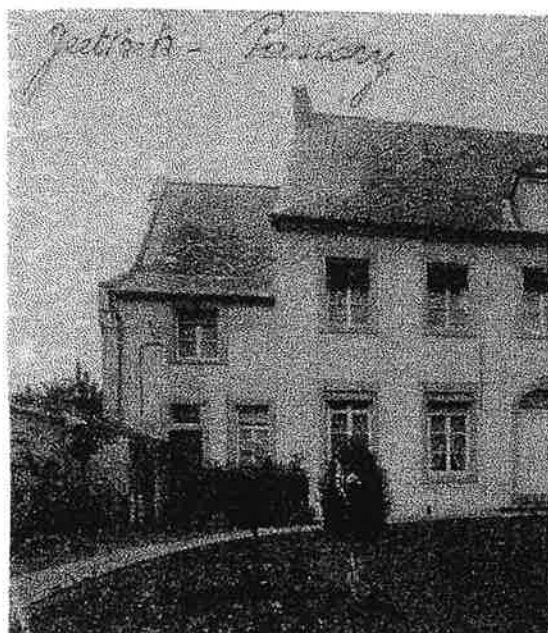
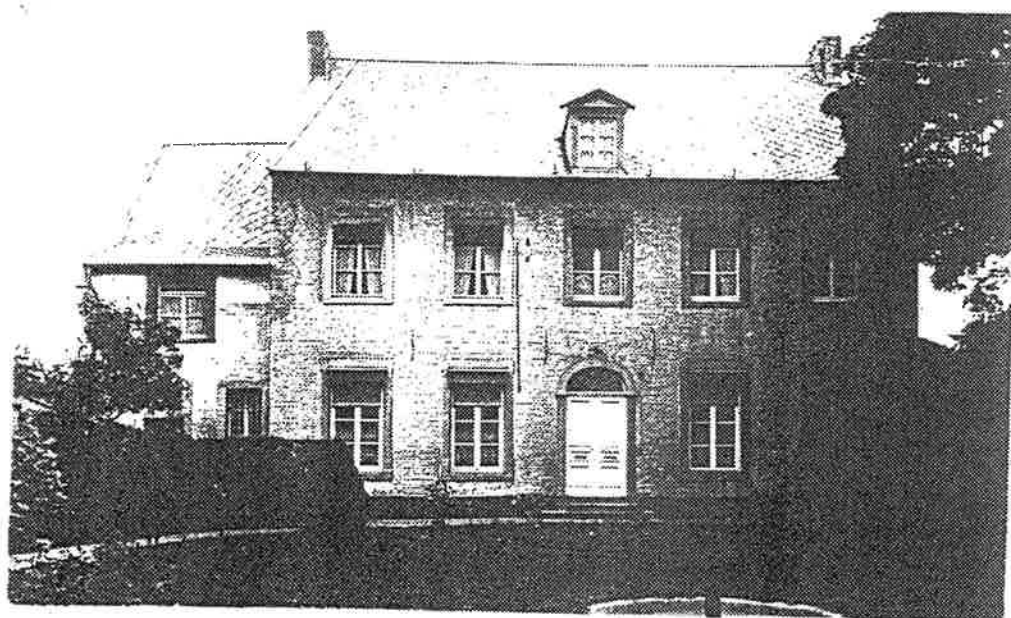
Afb. 9. Zicht op de voorgevel van de pastorij van Geetbets (?).

GEET-BETZ. — Pastorij. *Cure.*

Afb. 10. Zicht op de
voorgevel van de
pastorij van Geetbets
(?).

Afb. 11. Zicht op
de voorgevel van
de pastorij van
Geetbets (?).

Afb. 12. Zicht op het
bijgebouw en een deel
van de voorgevel van
de pastorij van
Geetbets (?).

VERWIJZING
naar den
vorigen toestand

Nummer

Jaar

van het
perceel

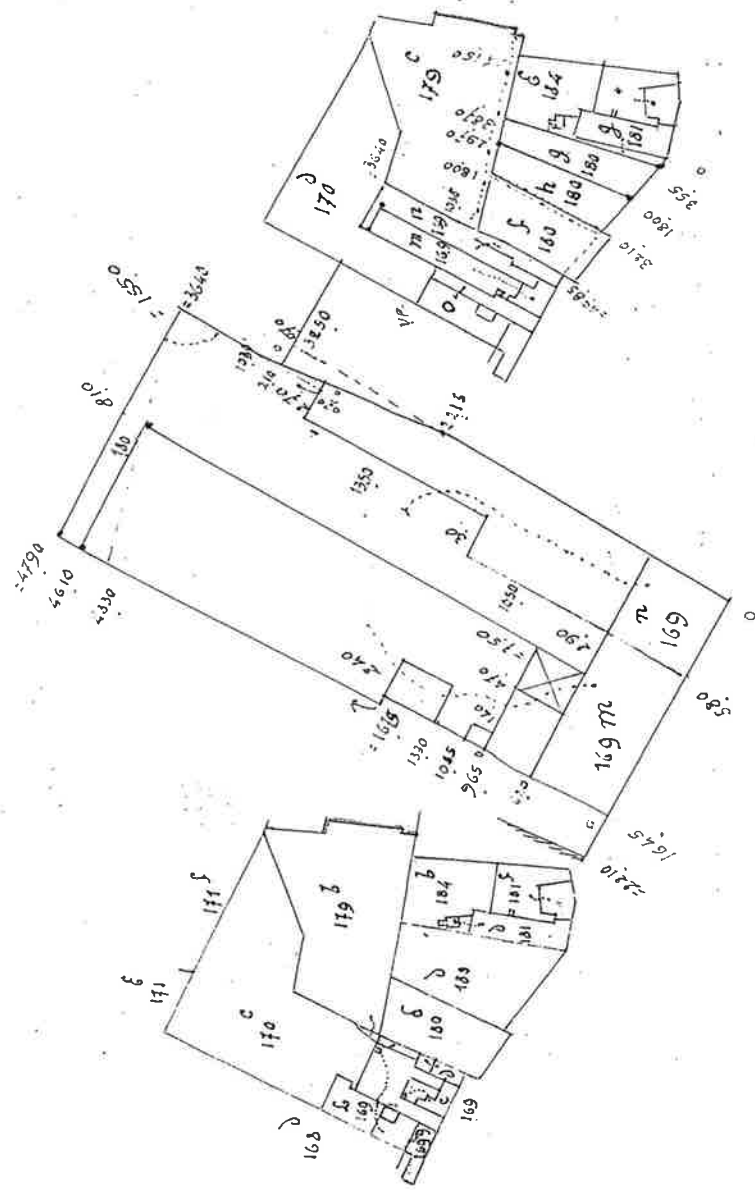
van de
schets

1908	160	1
1908	160	2
1908	160	3
1908	160	4
1908	160	5
1908	160	6
1908	160	7
1908	160	8
1908	160	9

N° 7

SECTIE C

BLA

Afb. 13. Mutatieschets van de pastorij van Geetbets (1946).

PROVINCIE BRABANT.
ARRONDISSEMENT LEUVEN.
GEMEENTE GEETBETS.

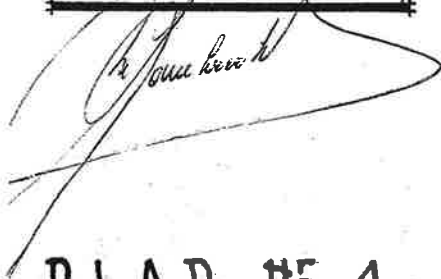
VERBETERINGSWERKEN AAN DE PASTORIJ.

OPGEMAAKT DOOR HET STUDIEBUREAU
J. MOMBERS.
TIEKEN, DE 2 JULI 1972.

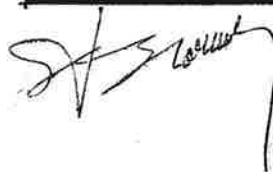

GEZIEN EN GOEDGEKEURD DOOR DE GEMEENTERAAD VAN
GEETBETS, in zitting van *N. 10.* 1972.

DE SEKRETARIS

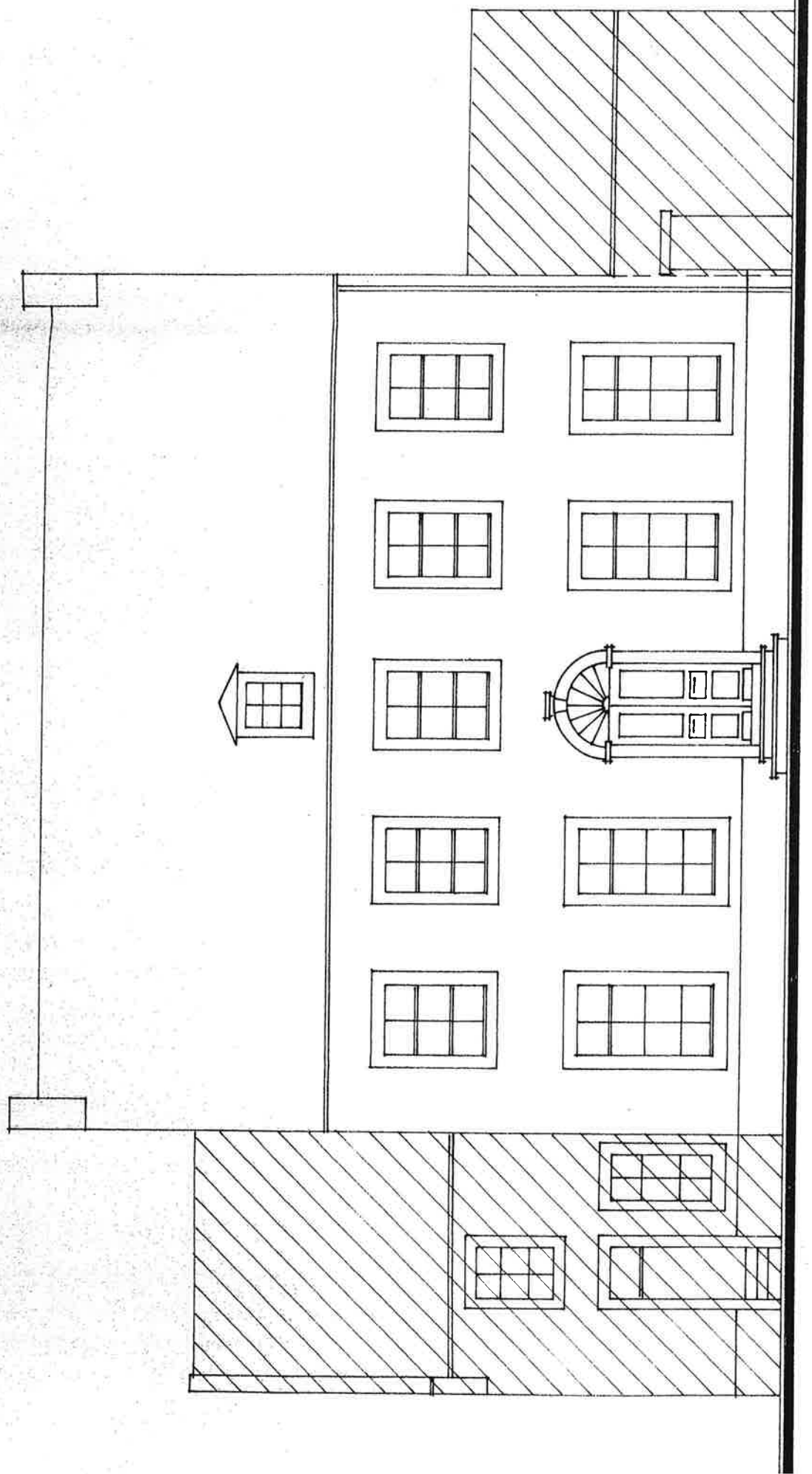
DE BURGEMEESTER

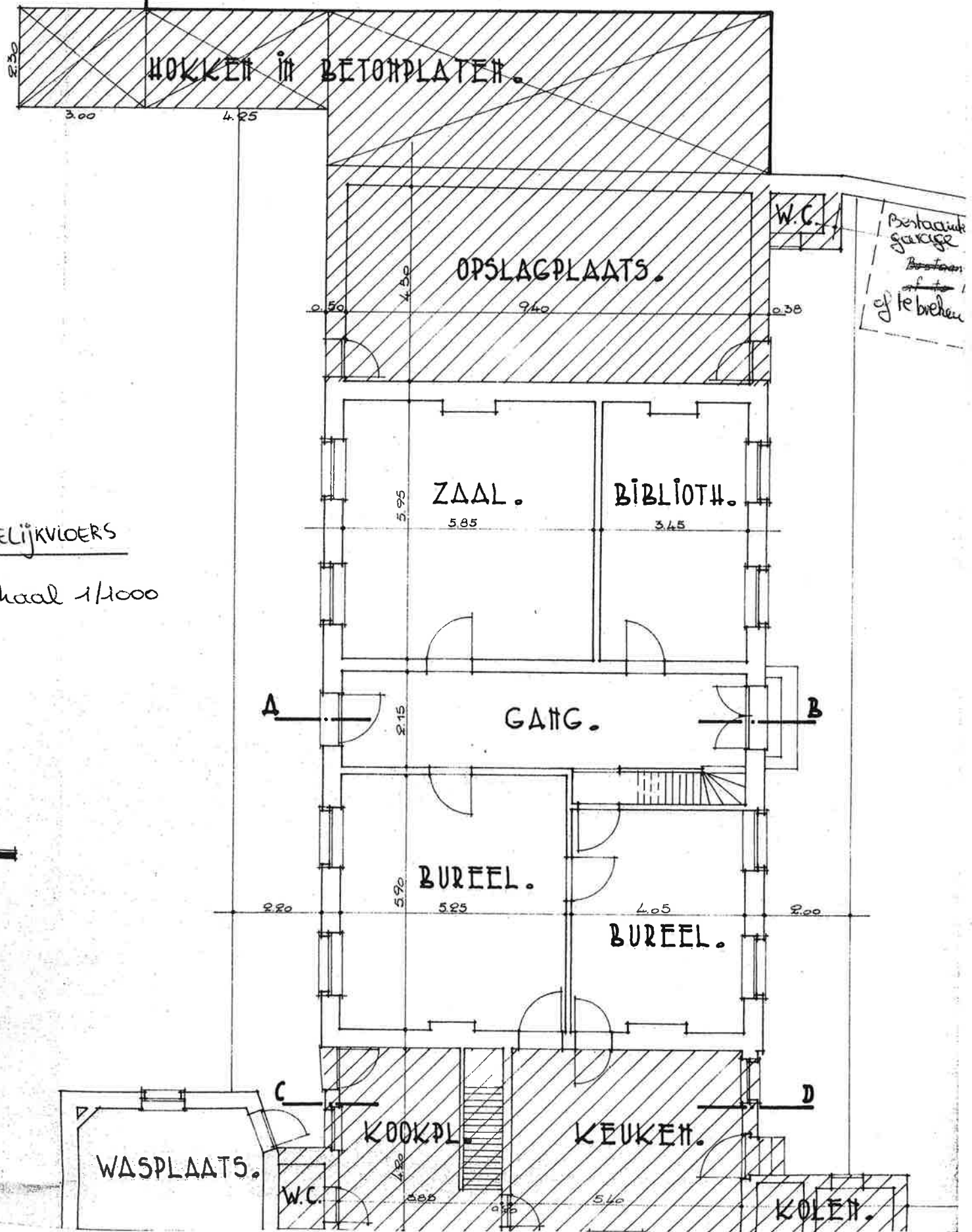
BLAD N° 1.

BESTAANDE TOESTAND EN AANDUIDING VAN AFBRAAK.

Afb. 14. Plan van de toestand van de pastorie vóór de verbeteringswerken (1972).

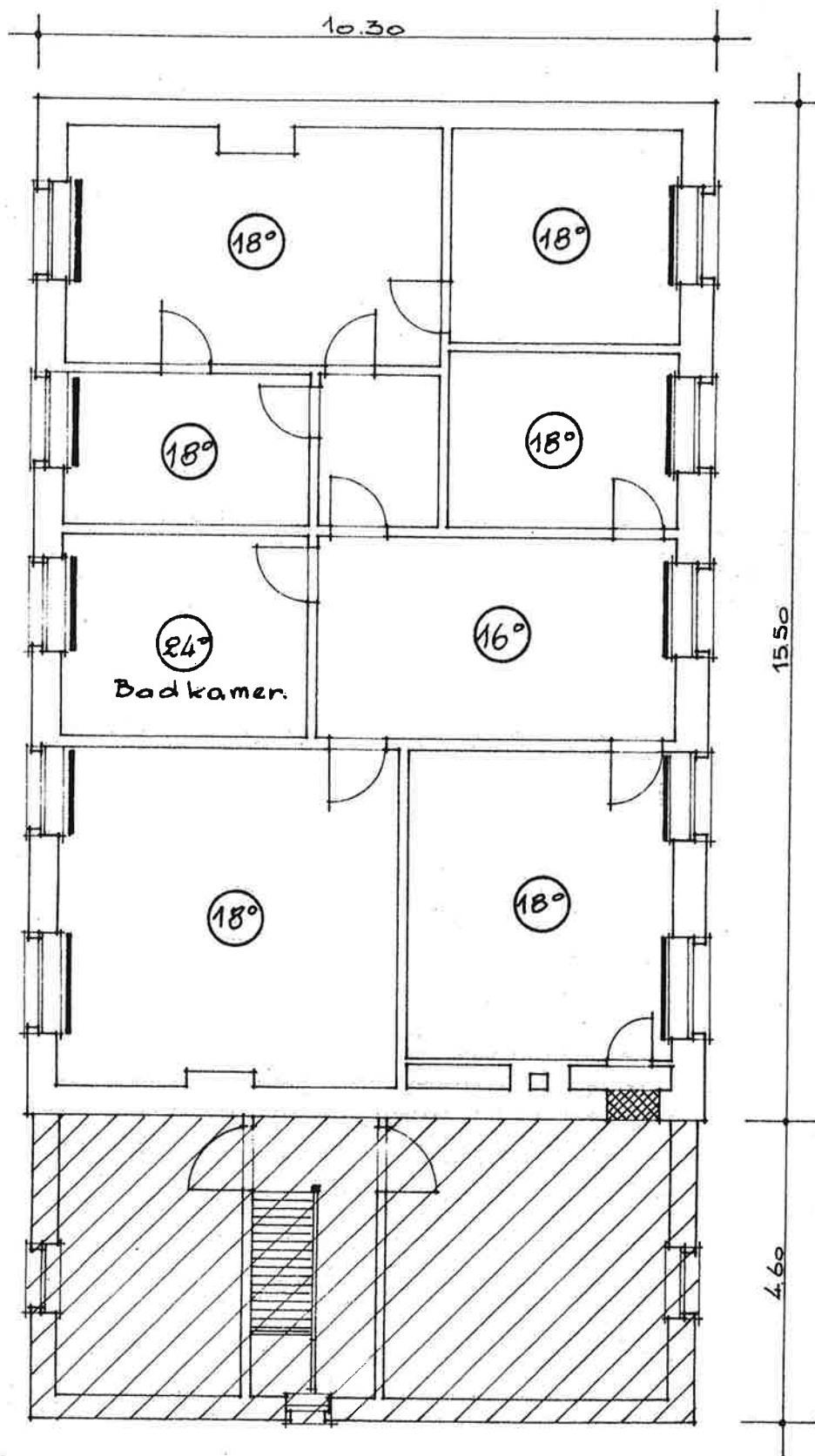

VOORGEVEL.

GELIJKVLOERS

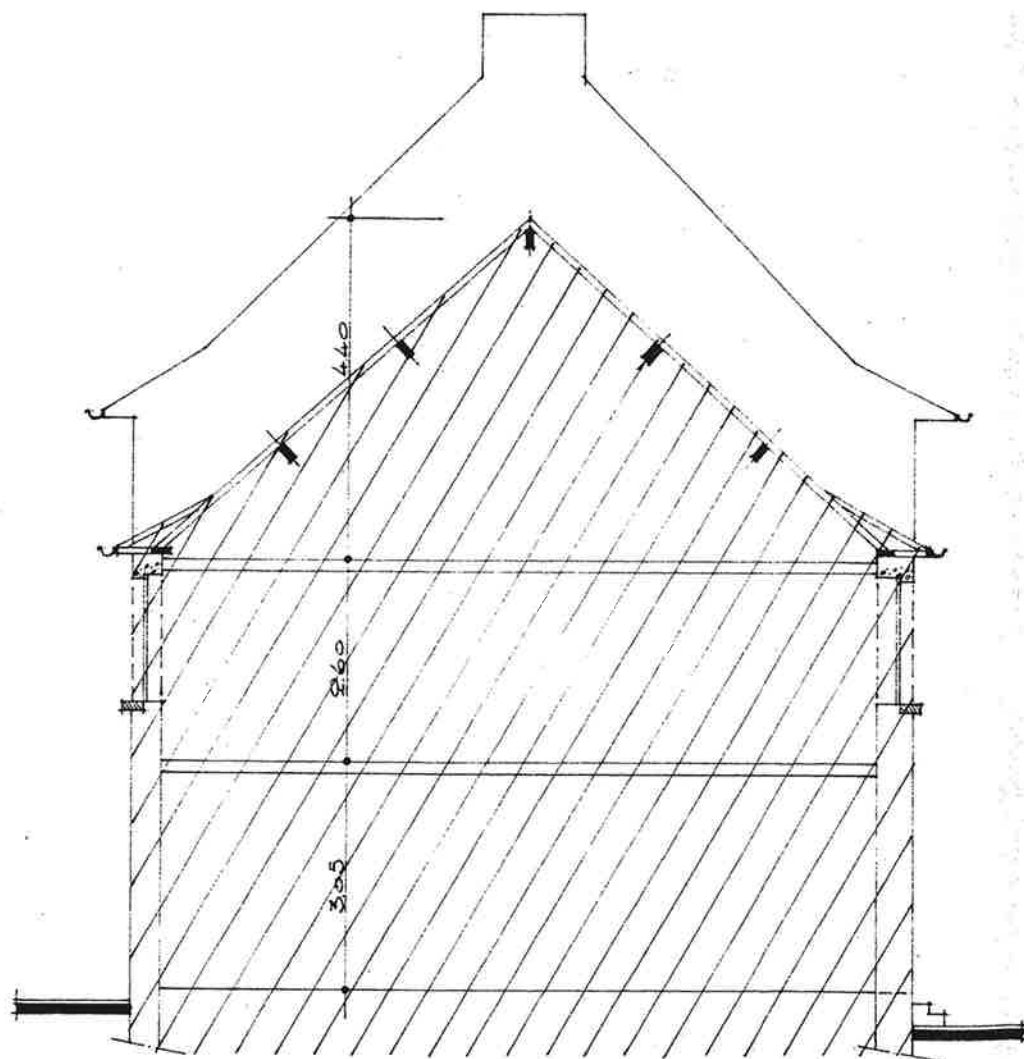
Maat 1/1000

VERDIEPING.

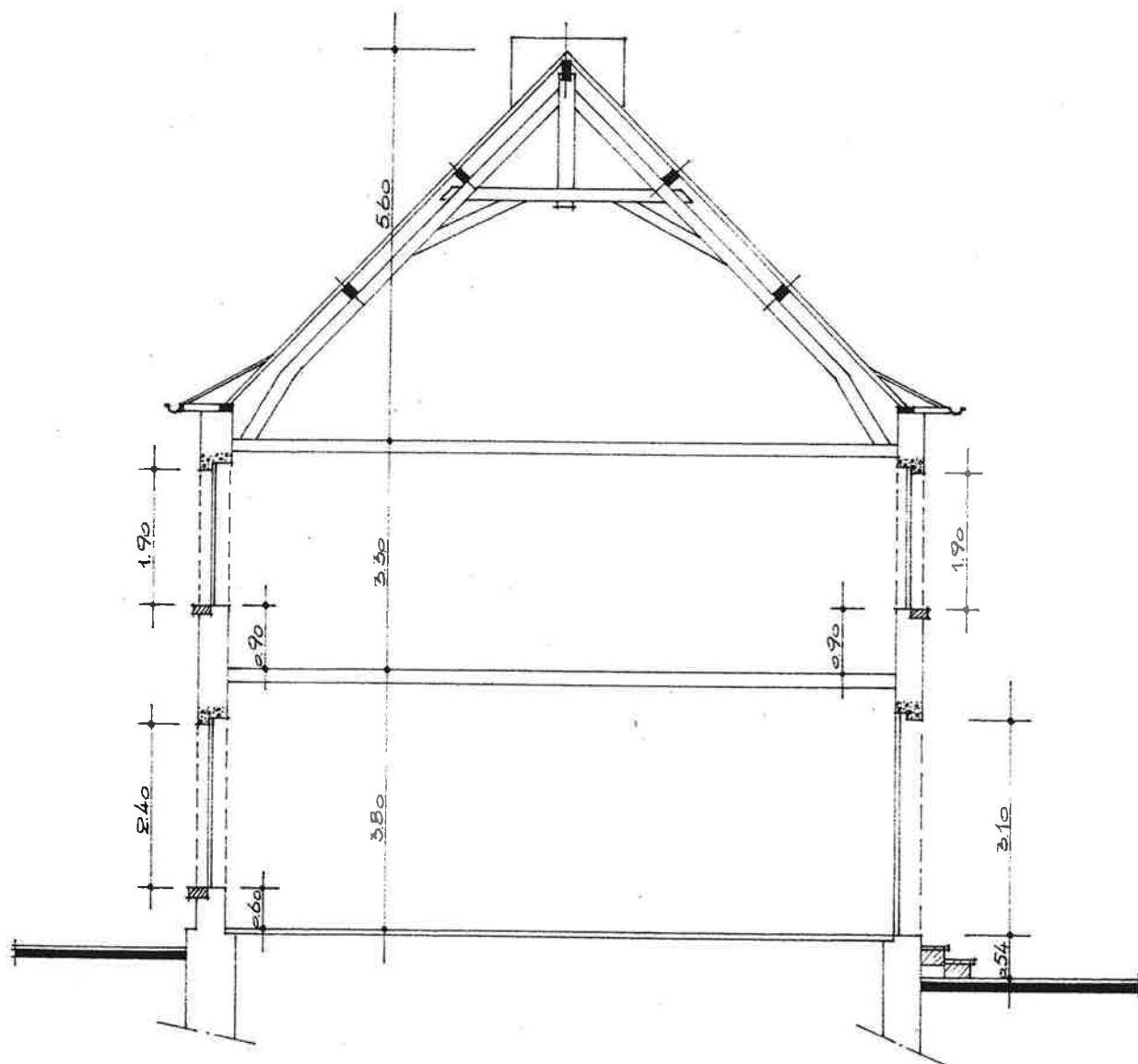
Met aanduiding van centrale verwarming.

TUIN

DOORSNED E C.D.

BOOMGAARD.

DOORSNEDE A.B.

PROVINCIE BRABANT.
ARRONDISSEMENT LEUVEN.
GEMEENTE GEETBETS.

VERBETERINGSWERKEN AAN DE PASTORIJ.

OPGEMAAKT DOOR HET STUDIEBUREAU
J. MOMBAAERS.
TIENTEN, DE 2 JULI 1972.

GEZIEK EN GOEDGEKEURD DOOR DE GEMEENTERAAD VAN
GEETBETS, IN ZITTING VAN

DE SEKRETARIS,

DE BURGEMEESTER,

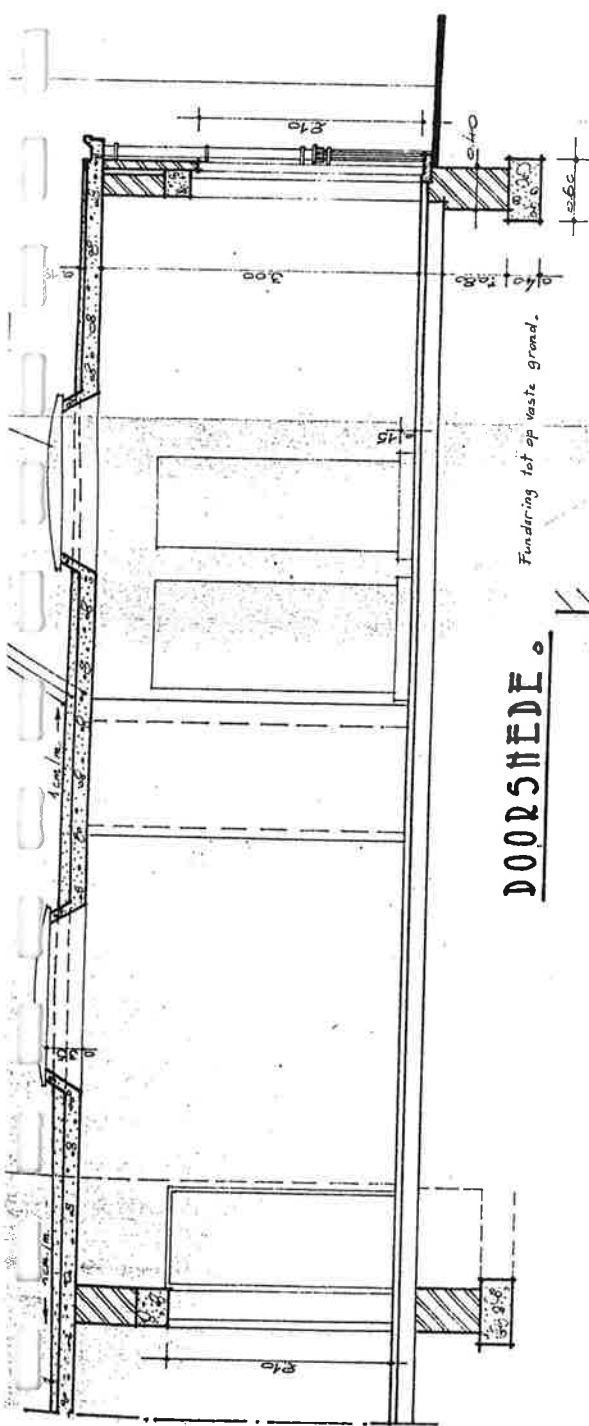

BLAD N° 2.

NIEUWE TOESTAND.

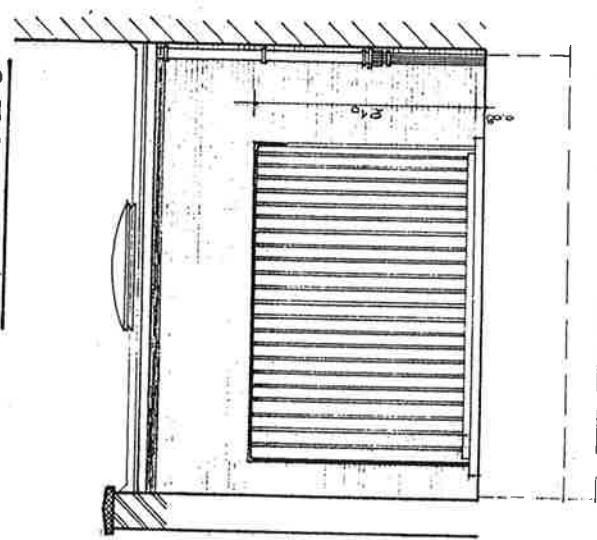
SCHAAL : 1/50.

Afb. 15. Plan van de toestand van de pastorie na de verbeteringswerken (1972).

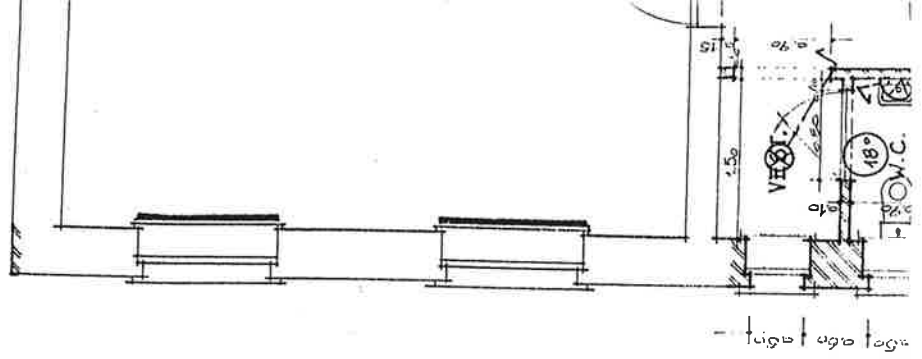

DOORSNED.

Fundering tot op vaste grond.

ZICHT A.

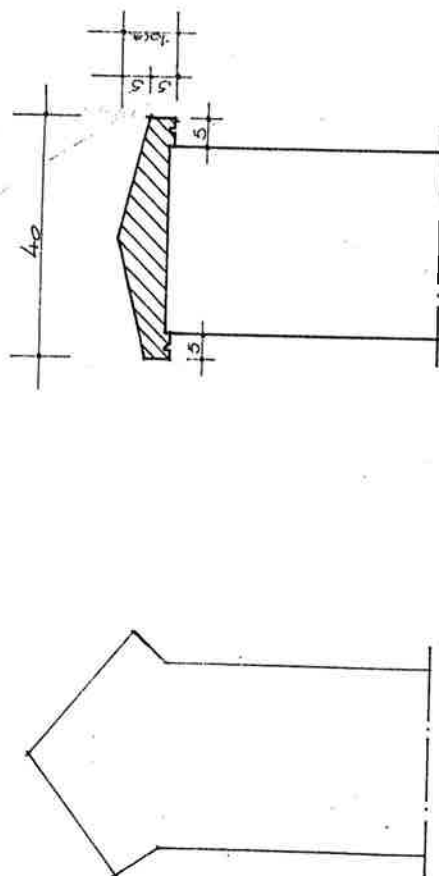

Twee kleine vensters te meisen met een opening van 0.30 totom hoogte en 1.50 m. van vloer tot venster. (oorpel, binn- en buitensteen)

Deel van gang op
gevelkruisen

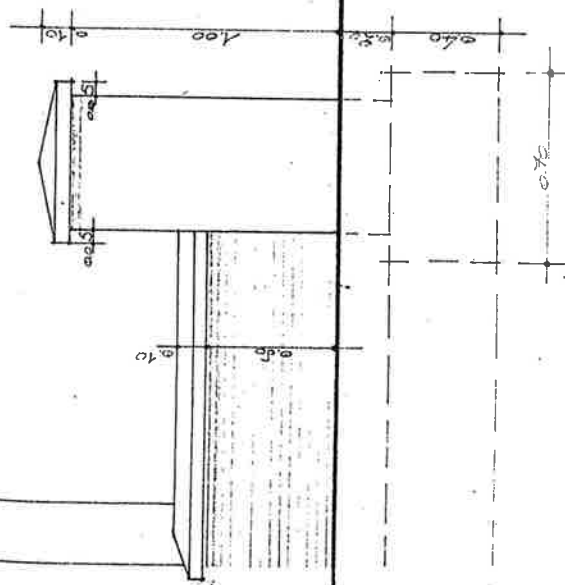
Bestaande muur te voegen en herstellen met ofbrooksteen en plaatsen van deksteen in beton.

4.0

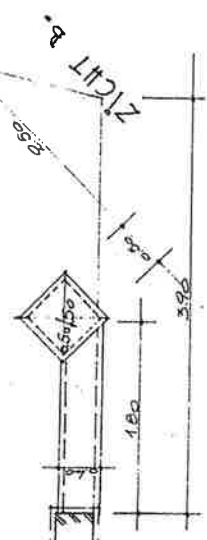

MET MUUR AFDEKKING.

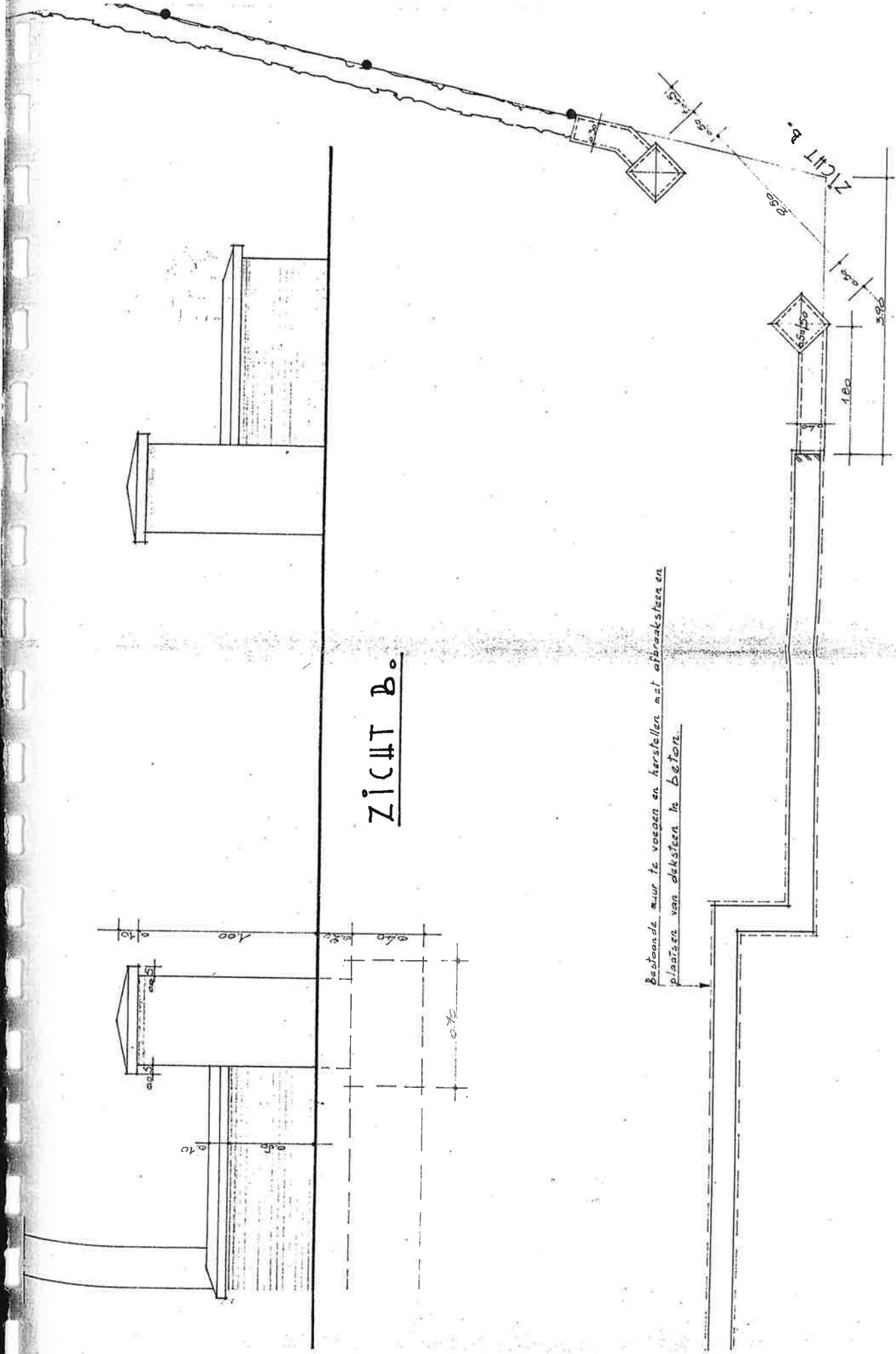
ZICHT B.

Bestaande muur te voegen en herstellen met afbraaksteen en plaatsen van deksteen in beton.

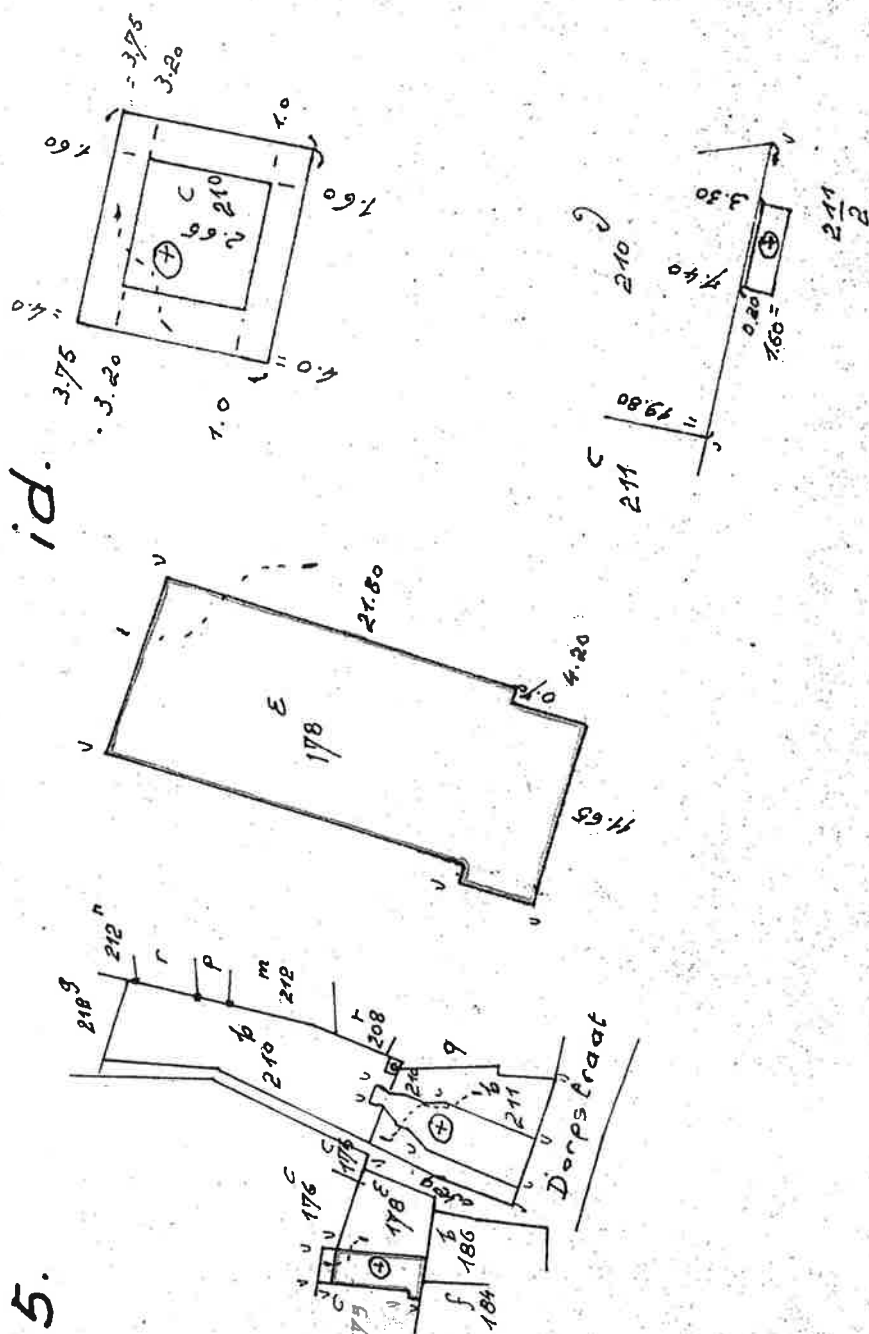

ZICHT B.

25.

١٠

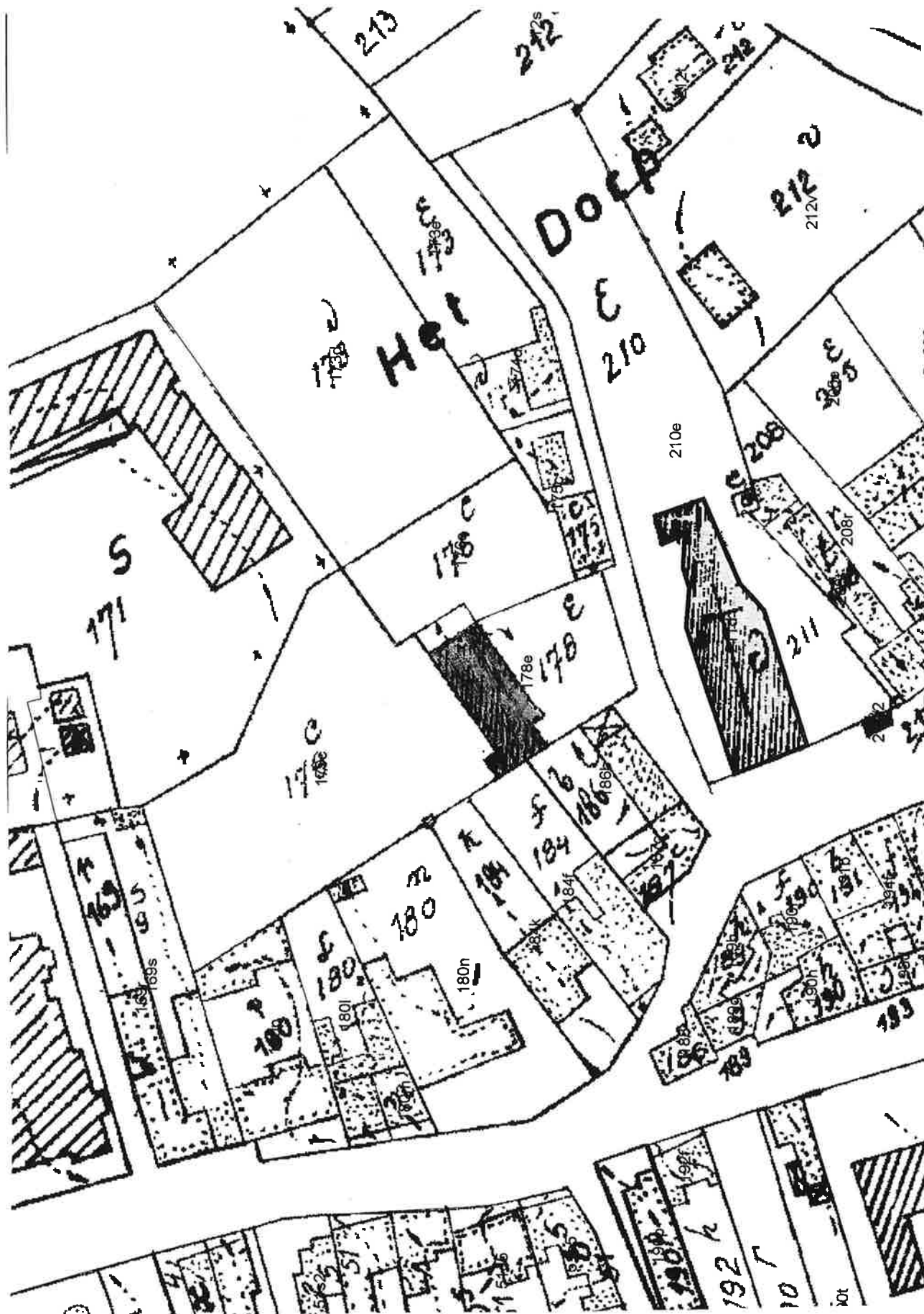

i.d.

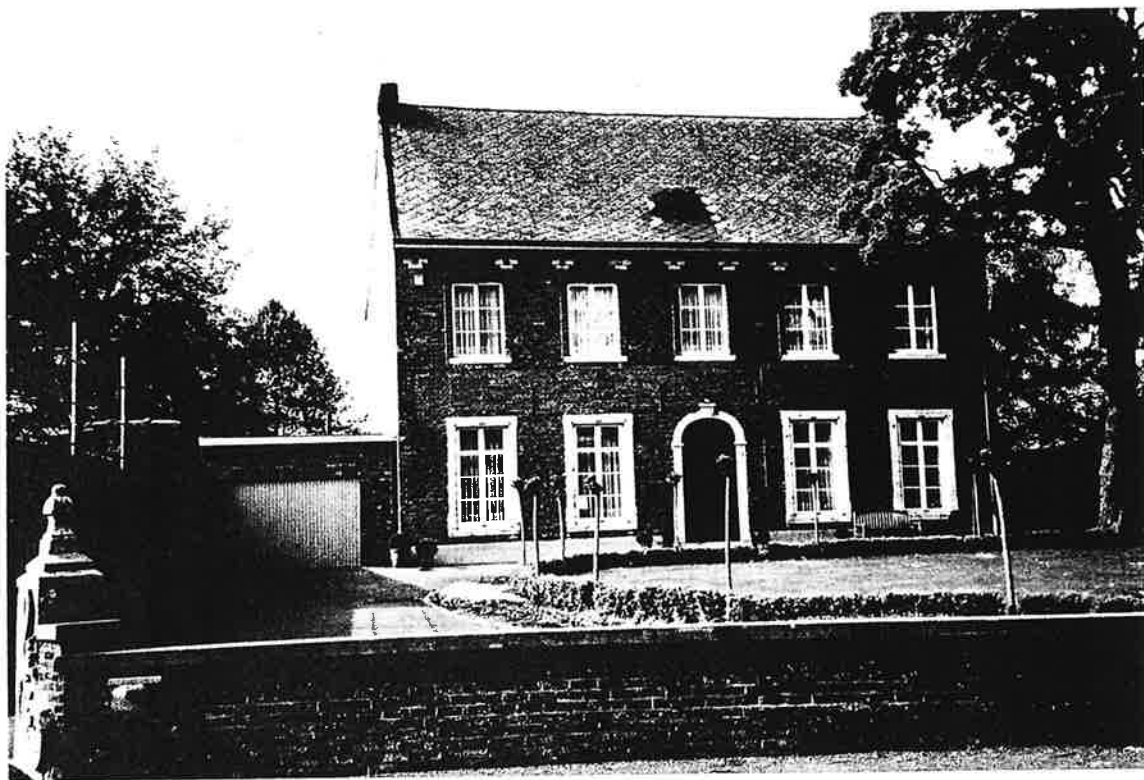
Afb. 16. Mutatieschets van de pastorie van Geetbets (1981).

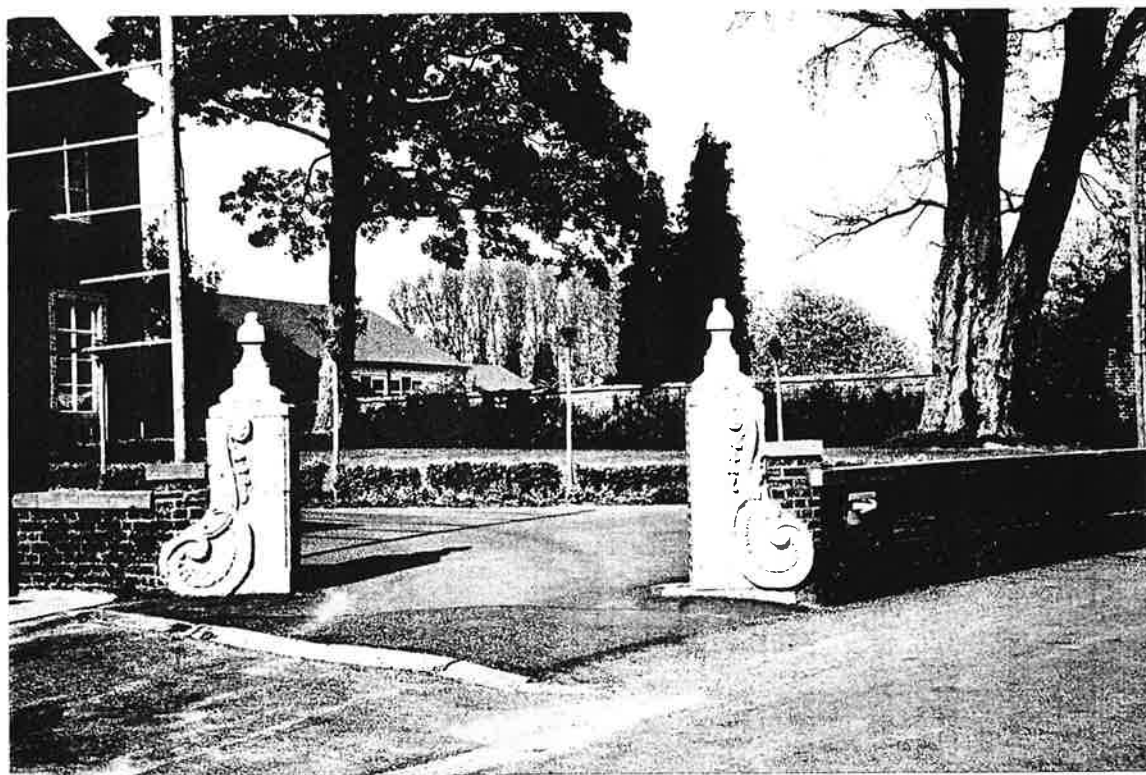
Afb. 17. Zicht op de voorgevel van de pastorij van Geetbets en de garage (1992).

Afb. 18. Huidig kadasterplan van de pastorie van Geetbets (2003).

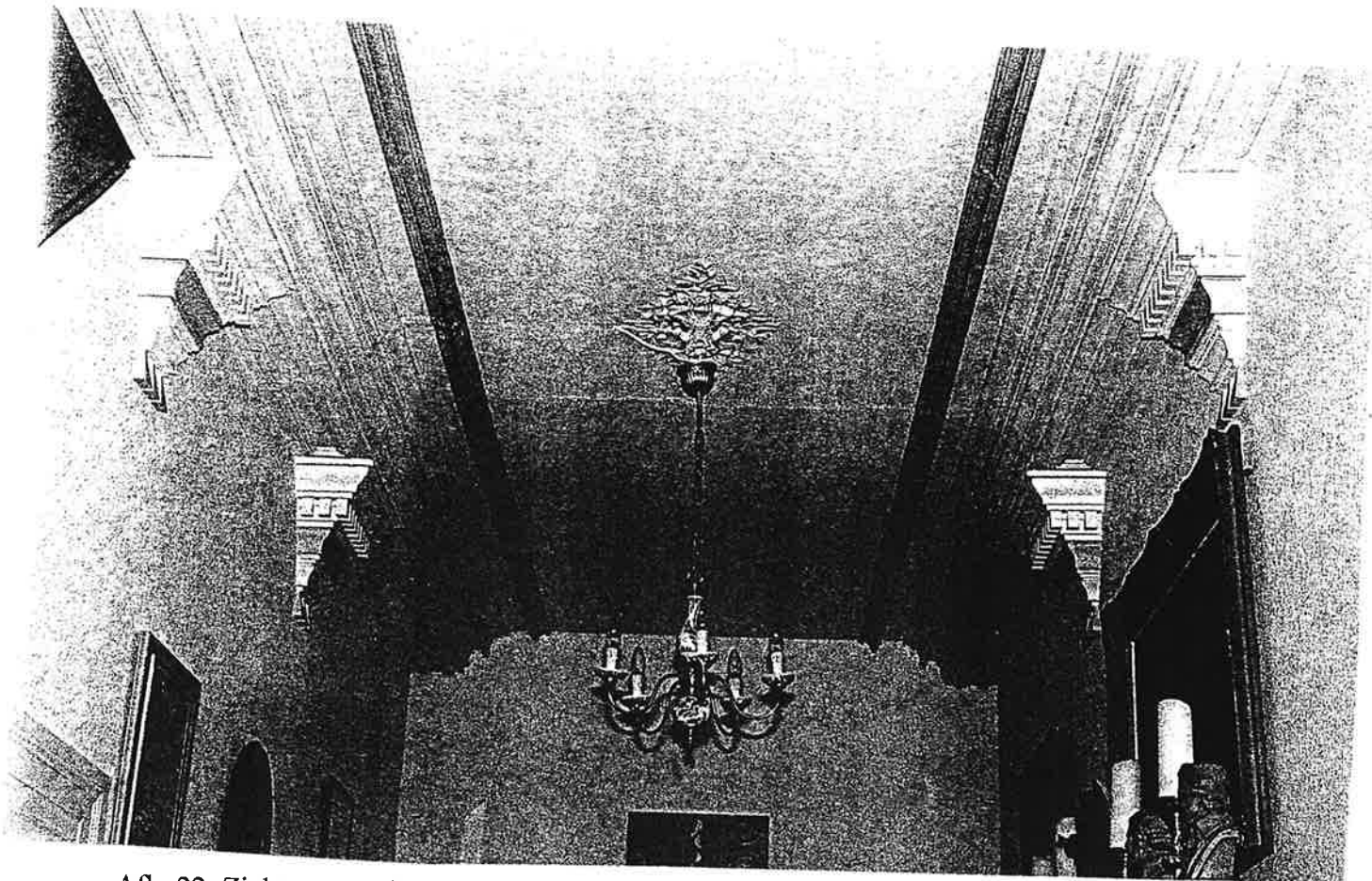
Afb. 19. Zicht op de pastorij van Geetbets, de garage, een deel van de toegangspoort en de ommuring van de tuin.

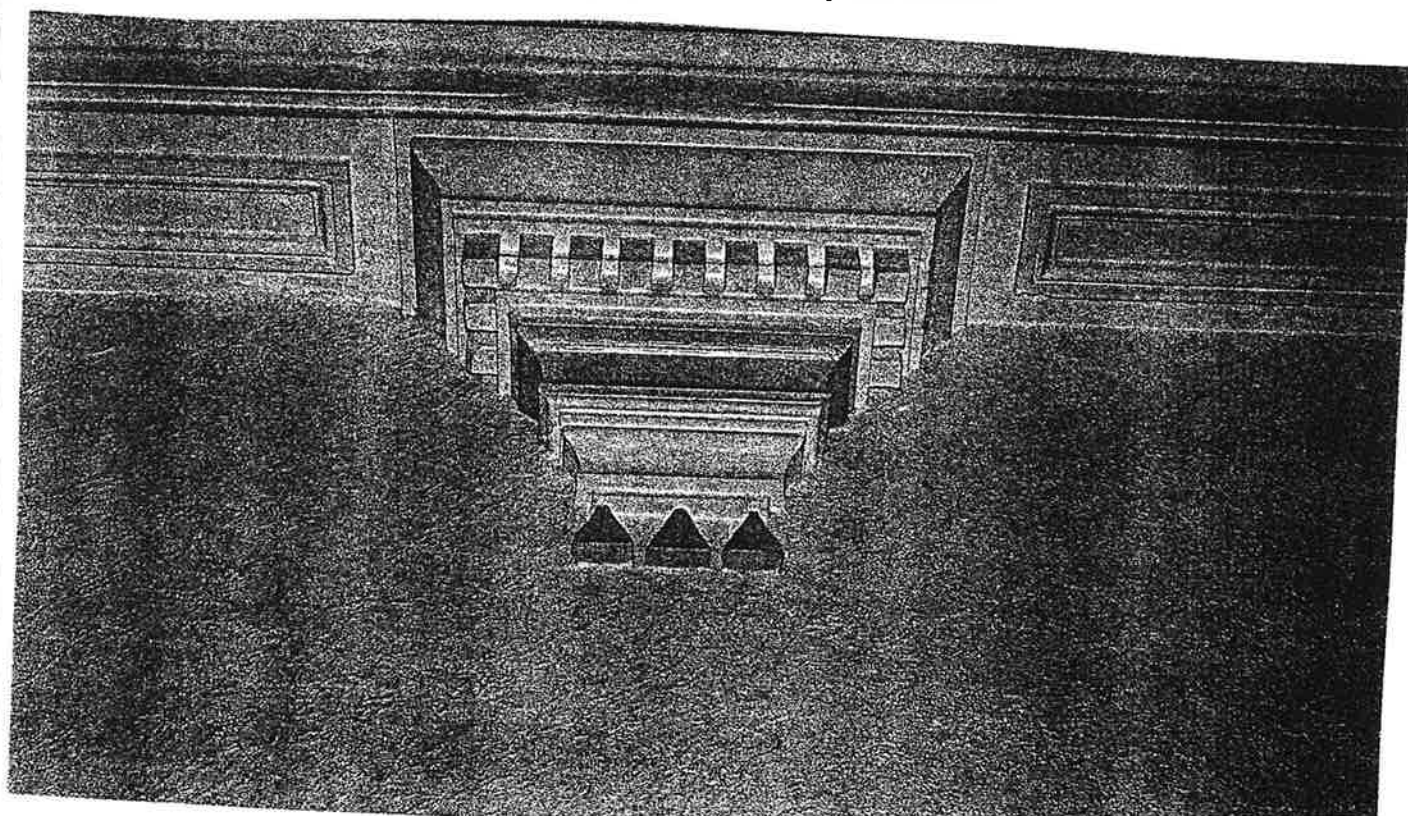
Afb. 20. De ingangspoort van de pastorij van Geetbets met fraai gesculpteerde zandstenen Louis XV-hekpijlers geflankeerd door grote volutes.

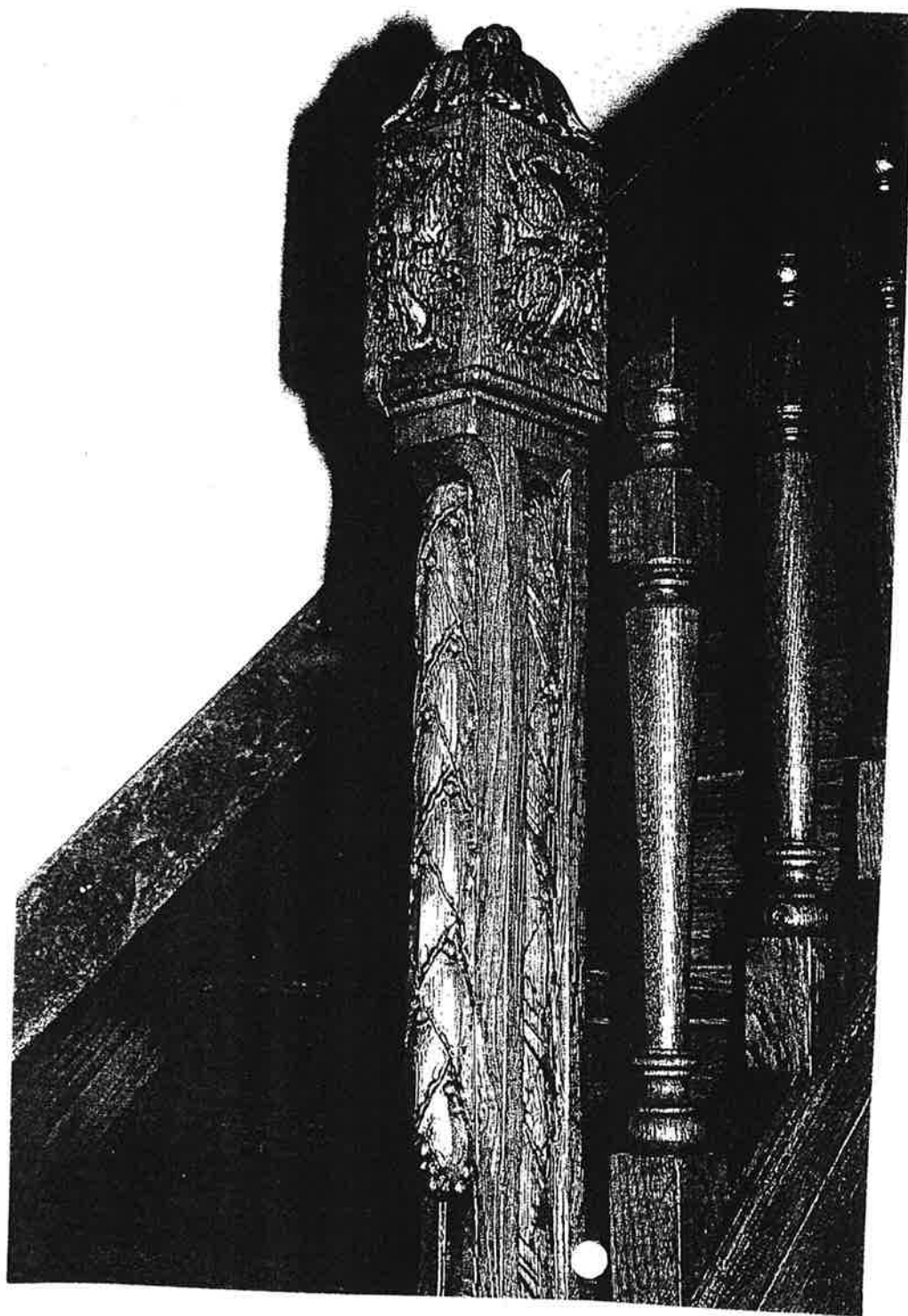
Afb. 21. De gecementeerde linkerzijgevel van de pastorie van Geetbets.

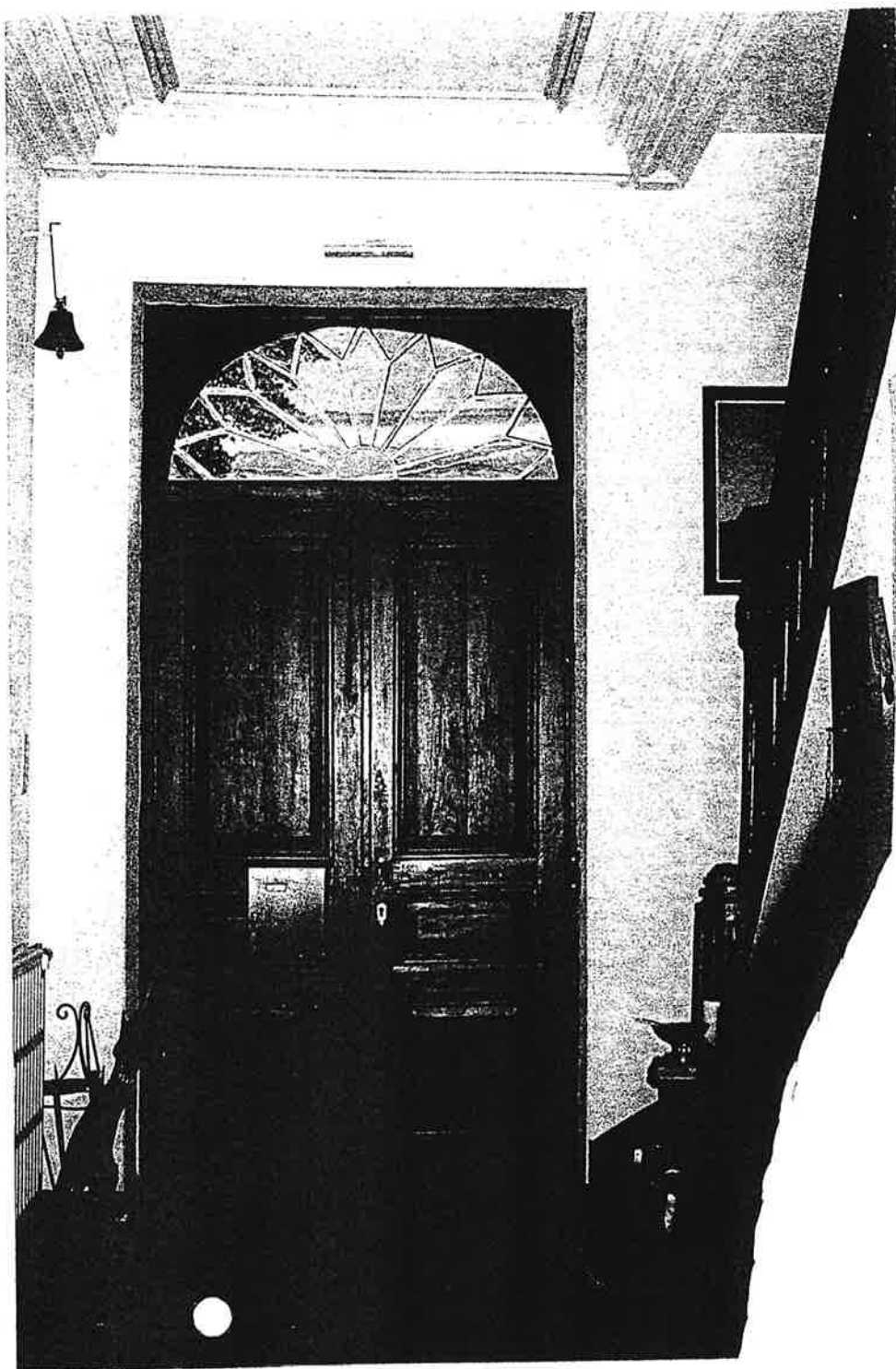
Afb. 22. Zicht op een deel van het geprofileerd stucplafond met denticulae versierde consoles in de gang van de pastorie van Geetbets.

Afb. 23. Een met denticula versierde console in de gang van de pastorie van Geetbets.

Afb. 24. De eiken trap met balusters en gegroefde trappaal waarvan de leuning de vorm van de hand volgt in de gang van de pastorie van Geetbets.

Afb. 25. De houten vleugeldeur met waaervormige bovenlicht van de pastorie van Geetbets.

BODEMATTEST

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

COOPERATIEF VAN VASTGOEDMAKELAARS VOOR B
Kortrijksesteenweg 1005
9000 Gent

Vlaamse overheid
**Openbare Vlaamse
Afvalstoffenmaatschappij**
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.be

uw bericht van 26.08.2025
uw kenmerk 25-3450 Dorpsstr37
bijlagen -
Mechelen 26.08.2025
dossiernummer

afdeling Bodembeheer
contactpersoon Infolijn 015/284 458
ons kenmerk 20250679668
aanvraagnummer 20250678261

1 KADASTRALE GEGEVENS

datum toestand op: 01.01.2025
afdeling : 24028 GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/
straat + nr. : Dorpsstraat 37
sectie : C
nummer : 0178/00E000

Verder 'deze grond' genoemd.

2 INHOUD VAN HET BODEMATTEST

Deze grond is niet opgenomen in het grondeninformatieregister.

2.0 EXTRA INFORMATIE:

Meer informatie over de aanpak van PFAS-verontreiniging en de stand van het onderzoek, en de bijhorende no regret-maatregelen vindt u op <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling>.

2.1 INFORMATIE UIT DE GEMEENTELIJKE INVENTARIS

De OVAM heeft geen aanwijzingen dat deze grond een risicogrand is.

2.2 UITSpraak OVER DE BODEMKWALITEIT

Er zijn geen aanwijzingen bij de OVAM dat op deze grond een bodemverontreiniging voorkomt.

2.3 BIJKOMENDE ADVIEZEN EN/OF BEPALINGEN

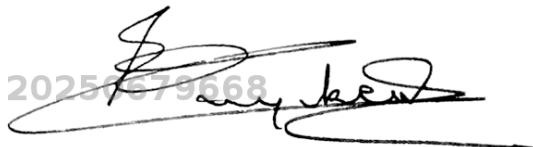
Er zijn geen gebruiksadviezen of gebruiksbeperkingen van toepassing op deze grond. Voor grondverzet dient er pas vanaf een volume van 250m³ een technisch verslag opgemaakt te worden.

Dit bodemattest vervangt alle vorige bodemattesten.

3 OPMERKINGEN

- 1 Voor meer informatie: ovam.vlaanderen.be/het-bodemattest.
- 2 Meer informatie over de gegevensstromen die door de OVAM worden gebruikt, vindt u op ovam.vlaanderen.be/disclaimer.
- 3 Maatregelen opgelegd of van toepassing buiten het kader van het Bodemdecreet worden niet vermeld op het bodemattest. Hiervoor kunt u best contact opnemen met uw lokaal bestuur.
- 4 De OVAM staat niet in voor de juistheid van de aan haar verstrekte gegevens.

te Mechelen, 26.08.2025

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ann Cuyckens', is written over a faint, light blue watermark that repeats the number '20250679668' diagonally across the page.

Ann Cuyckens
afdelingshoofd

BODEMATTEST

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

COOPERATIEF VAN VASTGOEDMAKELAARS VOOR B
Kortrijksesteenweg 1005
9000 Gent

Vlaamse overheid
**Openbare Vlaamse
Afvalstoffenmaatschappij**
Stationsstraat 110
2800 MECHELEN
T 015 284 284
F 015 203 275
www.ovam.be

uw bericht van 26.08.2025
uw kenmerk 25-3450 Dorpsstr37
bijlagen -
Mechelen 26.08.2025
dossiernummer

afdeling Bodembeheer
contactpersoon Infolijn 015/284 458
ons kenmerk 20250679669
aanvraagnummer 20250678262

1 KADASTRALE GEGEVENS

datum toestand op: 01.01.2025
afdeling : 24028 GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/
straat + nr. : DORP
sectie : C
nummer : 0179/00C000

Verder 'deze grond' genoemd.

2 INHOUD VAN HET BODEMATTEST

Deze grond is niet opgenomen in het grondeninformatieregister.

2.0 EXTRA INFORMATIE:

Meer informatie over de aanpak van PFAS-verontreiniging en de stand van het onderzoek, en de bijhorende no regret-maatregelen vindt u op <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling>.

2.1 INFORMATIE UIT DE GEMEENTELIJKE INVENTARIS

De OVAM heeft geen aanwijzingen dat deze grond een risicogrand is.

2.2 UITSpraak OVER DE BODEMKWALITEIT

Er zijn geen aanwijzingen bij de OVAM dat op deze grond een bodemverontreiniging voorkomt.

2.3 BIJKOMENDE ADVIEZEN EN/OF BEPALINGEN

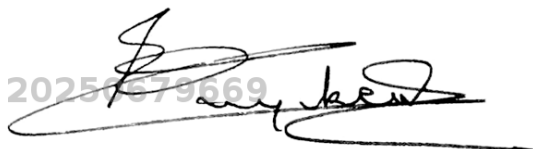
Er zijn geen gebruiksadvisen of gebruiksbepalingen van toepassing op deze grond. Voor grondverzet dient er pas vanaf een volume van 250m³ een technisch verslag opgemaakt te worden.

Dit bodemattest vervangt alle vorige bodemattesten.

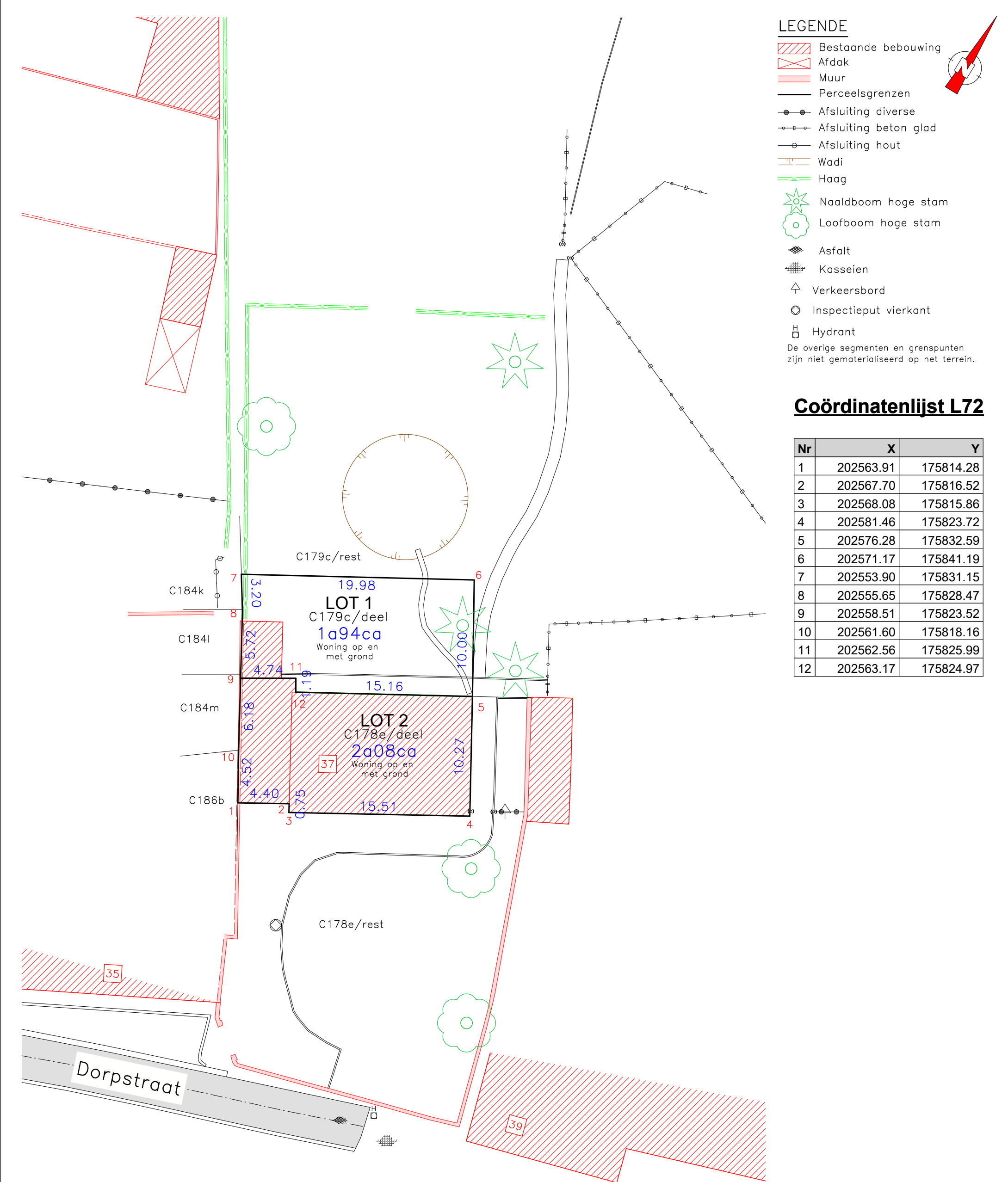
3 OPMERKINGEN

- 1 Voor meer informatie: ovam.vlaanderen.be/het-bodemattest.
- 2 Meer informatie over de gegevensstromen die door de OVAM worden gebruikt, vindt u op ovam.vlaanderen.be/disclaimer.
- 3 Maatregelen opgelegd of van toepassing buiten het kader van het Bodemdecreet worden niet vermeld op het bodemattest. Hiervoor kunt u best contact opnemen met uw lokaal bestuur.
- 4 De OVAM staat niet in voor de juistheid van de aan haar verstrekte gegevens.

te Mechelen, 26.08.2025

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ann Cuyckens', is written over a faint, light blue watermark that repeats the number '20250679669'.

Ann Cuyckens
afdelingshoofd

LEGENDE

Bestaande bebouwing

Afdak

Muur

Perceelsgrenzen

Afsluiting diverse

Afsluiting beton glad

Afsluiting hout

Wadi

Haag

Naaldboom hoge stam

Loofboom hoge stam

Asfalt

Kasseien

Verkeersbord

Inspectieput vierkant

Hydrant

De overige segmenten en grenspunten zijn niet gematerialiseerd op het terrein.

Coördinatenlijst L72

Nr	X	Y
1	202563.91	175814.28
2	202567.70	175816.52
3	202568.08	175815.86
4	202581.46	175823.72
5	202576.28	175832.59
6	202571.17	175841.19
7	202553.90	175831.15
8	202555.65	175828.47
9	202558.51	175823.52
10	202561.60	175818.16
11	202562.56	175825.99
12	202563.17	175824.97

- Segmenten 1 – 10 zijn gebaseerd op de kadastrale schets dd. 1909 nr. 9 alsook is de bestaande toestand conform volgens het veldwetboek.
- Segmenten 8 t.e.m 10 zijn gebaseerd op het opmetingsplan van landmeter E. Briffoz daterend uit 12/01/2009.
- Segmenten 9 – 11 – 12 – 5 zijn gebaseerd op de kadastrale schets dd. 1908 nr. 9 en kadadastrale schets dd. 1946 nr. 7.
- Segment 7 – 8 is gebaseerd op de kadastrale schets dd. 1971 nr. 18 en kadadastrale schets dd. 1946 nr. 7.
- Segmenten 1 t.e.m. 7 leiden tot de creatie van nieuwe grenzen.

De eventuele aanwezige ondergrondse waterlopen werden niet ingetekend.

De eventuele aanwezige zichtbare- en onzichtbare erfdienstbaarheden werden niet ingetekend.

Grenzen van aanpalende percelen die weergegeven worden op plan, maar niet als segment beschreven worden zijn louter ter illustratie van de situatie.

SPLITSINGSPLAN

GEETBETS, 1ste AFDELING, SECTIE C

nrs. 178e & 179c

Geowijzer

Landmeters | Experts

011 19 46 20
info@geowijzer.be
www.geowijzer.be

Stationstraat 17
3800 Sint-Truiden

schaal: 1/300

referentienr. afbakeningsplan:

kenm Geowijzer: 2025/GB05

auteur: TVE

tekening nr: 1

Opgesteld op 5 januari 2026

Bart Severi

LAN 171746

Landmeter-experten, beëdigd - Rechtbank van Eerste Aanleg van Limburg - afdeling Hasselt

Jorre Herckens

LAN 171747

Landmeter-experten, beëdigd - Rechtbank van Eerste Aanleg van Limburg - afdeling Hasselt

Energieprestatiecertificaat

Residentiële eenheid

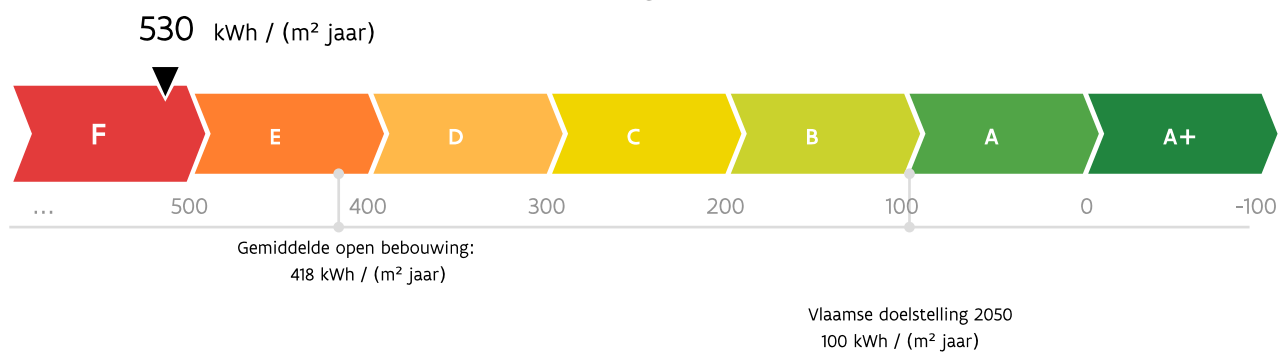

Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets

woning, open bebouwing | oppervlakte: 297 m²

certificaatnummer: 20250826-0003671956-RES-1

Energie label

De energiescore en het energielabel van deze woning zijn bepaald via een theoretische berekening op basis van de bestaande toestand van het gebouw. Er wordt geen rekening gehouden met het gedrag en het werkelijke energieverbruik van de (vorige) bewoners. Hoe lager de energiescore, hoe beter.

Verklaring van de energiedeskundige

Ik verklaar dat alle gegevens op dit certificaat overeenstemmen met de door de Vlaamse overheid vastgelegde werkwijze.

Datum: 26-08-2025

Handtekening:

Jente Roland Doris Cockx

Vastgoedexperts

EP21153

Dit certificaat is geldig tot en met **26 augustus 2035**.

Huidige staat van de woning

Om met uw woning te voldoen aan de energiedoelstelling, zijn er twee mogelijke pistes:

1 Inzetten op isolatie en verwarming

U isoleert elk deel van uw woning tot de doelstelling én u voorziet een energie-efficiënte verwarmingsinstallatie (warmtepomp, condenserende ketel, (micro-)WKK, efficiënt warmtenet of decentrale toestellen met een totaal maximaal vermogen van 15 W/m²).

OF

2 Energielabel van de woning

U behaalt een energielabel A voor uw woning (= energiescore van maximaal 100 kWh/(m² jaar)). U kiest op welke manier u dat doet: isoleren, efficiënt verwarmen, efficiënt ventileren, zonne-energie, hernieuwbare energie ...

Daken

U = 2,86 W/(m²K) *

Doelstelling
0,24 W/(m²K)

Muren

U = 2,29 W/(m²K) *

Doelstelling
0,24 W/(m²K)

Vensters (beglazing en profiel)

U = 5,08 W/(m²K) *

Doelstelling
1,5 W/(m²K)

Beglazing

U = 5,80 W/(m²K) *

Doelstelling
1 W/(m²K)

Deuren, poorten en panelen

U = 3,18 W/(m²K) *

Doelstelling
2 W/(m²K)

Vloeren

U = 0,69 W/(m²K) *

Doelstelling
0,24 W/(m²K)

Verwarming

⊗ Centrale verwarming met niet-condenserende ketel

Uw energielabel:

530 kWh/(m² jaar)

F

Doelstelling:

100 kWh/(m² jaar)

A

⊗ De woning voldoet niet aan de energiedoelstelling 2050

Sanitair warm water

Aanwezig

Ventilatie

Geen systeem aanwezig

Koeling en zomercomfort

Kans op oververhitting

Luchtdichtheid

Niet bekend

Zonne-energie

Geen zonneboiler of zonnepanelen aanwezig

★ De U-waarde beschrijft de isolatiewaarde van daken, muren, vloeren, vensters ... Hoe lager de U-waarde, hoe beter het constructiedeel isoleert.

Overzicht aanbevelingen

In deze tabel vindt u aanbevelingen om uw woning energiezuiniger te maken. De aanbevelingen zijn gebaseerd op piste 1. Kunt u ze niet allemaal uitvoeren, dan helpen ze u ook om via piste 2 de doelstelling te halen. Vraag advies aan een specialist voordat u met de renovatiewerken start.

De volgorde in deze tabel is automatisch bepaald en is niet noodzakelijk de juiste volgorde om aan de slag te gaan. Het is louter een eerste indicatie op basis van de energieprestatie.

Onroerend erfgoed en uw EPC

Uw eenheid is beschermd als monument. De aanbevelingen in dit EPC houden geen rekening met de erfgoedwaarden van uw eenheid en kunnen hierdoor niet toegelaten zijn. Het agentschap Onroerend Erfgoed biedt ondersteuning aan om uw eenheid op een erfgoedvriendelijke manier energiezuiniger te maken. Ook kunnen voor uw eenheid afwijkingen en vrijstellingen van bepaalde energieverplichtingen mogelijk zijn.

Meer informatie vindt u op

<https://www.onroenderfgoed.be/mijn-erfgoed-energiezuiniger-maken>.

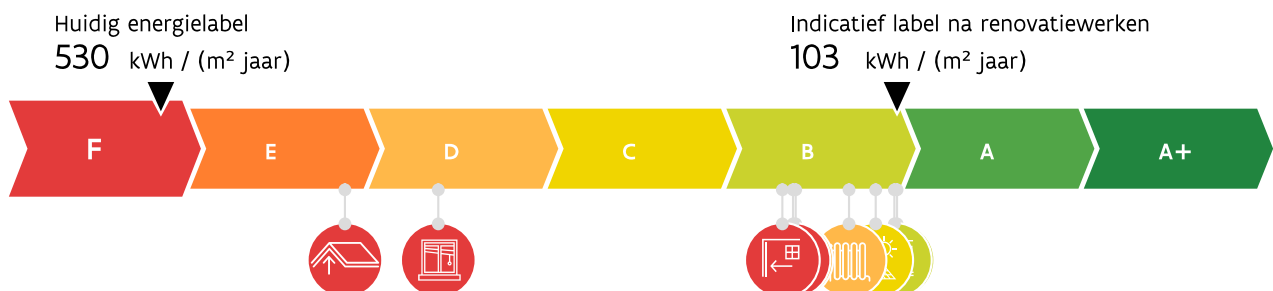
	HUIDIGE SITUATIE	AANBEVELING
	Plafond 149 m ² van het plafond is vermoedelijk niet geïsoleerd.	Plaats isolatie in of onder het plafond of plaats isolatie boven op het plafond.
	Vensters 51 m ² van de vensters heeft enkele beglazing. Dat is niet energiezuinig. Ook de raamprofielen zijn thermisch weinig performant.	Vervang de vensters door nieuwe vensters met hoogrendementsbeglazing en energieperformante raamprofielen.
	Muur 311 m ² van de muren is vermoedelijk niet geïsoleerd.	Plaats isolatie aan de binnenkant van de muur of plaats isolatie aan de buitenkant van de muur.
	Vloer boven kelder of buiten 20 m ² van de vloer is vermoedelijk niet geïsoleerd.	Plaats isolatie.
	Ventilatie Er zijn geen geschikte ventilatievoorzieningen. Er kan niet permanent geventileerd worden.	Zorg dat alle ruimtes permanent geventileerd kunnen worden, bij voorkeur via een ventilatiesysteem met vraagsturing en/of warmteterugwinning.
	Deuren en poorten 3,6 m ² van de deuren of poorten is onvoldoende geïsoleerd.	Vervang de weinig energiezuinige deuren of poorten door een energiezuinig alternatief met sterk isolerende profielen.

	Verwarming 100% van de woning wordt verwarmd met een niet-condenserende ketel. Vervang deze inefficiënte opwekker(s) door een lucht/water of bodem/water warmtepomp of (tijdelijk) door een condenserende ketel. ! Een condenserende ketel heeft een iets slechter rendement. Gemiddeld gezien zal uw energiescore met een condenserende ketel, na uitvoering van alle aanbevelingen, een 20-tal kWh/(m²jaar) hoger liggen dan met een warmtepomp.
	Zonneboiler Er is geen zonneboiler aanwezig. Volgens de zonnekaart is het dak geschikt voor 4,8 m² zonnecollectoren. Overweeg de plaatsing van een zonneboiler. € 5 000★ Zonnepanelen Er zijn geen zonnepanelen aanwezig. Volgens de zonnekaart is het dak geschikt voor 16,2 m² zonnepanelen. Overweeg de plaatsing van zonnepanelen. € 3 500★
	Deuren en poorten 3,5 m² van de deuren of poorten is energiezuinig, maar voldoet nog niet aan de energiedoelstelling Overweeg bij een grondige renovatie om de deuren of poorten te vervangen.
	Vloer op volle grond 128 m² van de vloer op volle grond isoleert vermoedelijk redelijk goed. Bij vloeren op volle grond kunnen de warmteverliezen redelijk beperkt zijn, zelfs als er maar weinig isolatie aanwezig is. Deze vloer voldoet echter nog niet aan de energiedoelstelling. Overweeg bij een grondige renovatie om isolatie in de vloer te plaatsen.

● Energetisch helemaal niet in orde ● Energetisch niet in orde ● Zonne-energie ● Energetisch redelijk in orde

Energie label na uitvoering van de aanbevelingen

Als u beslist om uw woning stapsgewijs te renoveren in de hierboven gesuggereerde volgorde, geeft de onderstaande energieschaal een overzicht van waar uw woning zich na elke stap zal bevinden op de energieschaal. Verandert u de volgorde, dan verandert ook de impact van elke maatregel. Dat kan hier niet weergegeven worden.

Aandachtspunten

Hou rekening met de volgende aspecten als u uw woning energiezuinig en comfortabeler wilt maken.

Luchtdichtheid: De luchtdichtheid van uw woning is niet gemeten. Een goede luchtdichtheid is nodig om de warmte niet via spleten en kieren te laten ontsnappen. Let er bij de renovatie op dat de werken luchtdicht uitgevoerd worden. U kunt nadien de luchtdichtheid laten meten om eventueel overblijvende lekken op te sporen en uw energielabel mogelijk nog te verbeteren.

Koeling en zomercomfort: Uw woning heeft kans op oververhitting. Overweeg buitenzonwering om de zon zoveel mogelijk buiten te houden tijdens de zomer. Vermijd de plaatsing van een koelinstallatie, want die verbruikt veel energie.

Sanitair warm water: Uw woning beschikt niet over een zonneboiler. Overweeg de plaatsing van een zonneboiler of warmtepompboiler. Daarmee kunt u energie besparen.

Let op!

De aanbevelingen, aandachtspunten en eventuele prijsindicaties op het energieprestatiecertificaat worden standaard gegenereerd op de wijze die de Vlaamse overheid heeft vastgelegd. Laat u bijstaan door een specialist om op basis van de aanbevelingen en aandachtspunten een concreet renovatieplan op te stellen. De energiedeskundige is niet aansprakelijk voor de eventuele schade die ontstaat bij het uitvoeren van de standaard gegenereerde aanbevelingen of aandachtspunten.

Meer informatie?

- Voor meer informatie over het energieprestatiecertificaat, gebruiksgedrag, woningkwaliteit ... kunt u terecht op www.vlaanderen.be/epc.
- Meer informatie over uw woning vindt u op uw persoonlijke woningpas. Surf naar woningpas.vlaanderen.be om uw woningpas te bekijken.

Gegevens energiedeskundige:

Jente Roland Doris Cockx
Vastgoedexperts
3320 Hoegaarden
EP21153

Premies

Informatie over energiewinsten, subsidies of andere financiële voordelen vindt u op www.vlaanderen.be/bouwen-en-verbouwen/premies.

Energieprestatiecertificaat (EPC) in detail

Elk gebouw bestaat uit verschillende onderdelen die met elkaar verbonden zijn. Als u renoveert, kunt u het best al rekening houden met de werken die u later nog gaat uitvoeren.

Dit deel van het energieprestatiecertificaat gaat dieper in op de aanbevelingen van uw woning. Samen met uw architect of andere vakman kunt u op basis hiervan een renovatieplan opstellen.

Inhoudstafel

Daken	8
Vensters en deuren	10
Muren	14
Vloeren	17
Ruimteverwarming	19
Installaties voor zonne-energie	22
Ventilatie	24
Overige installaties	26
Bewijsstukken gebruikt in dit EPC	27

10 goede redenen om nu al grondig te renoveren

De eerste stap naar een gebouw met een goede energieprestatie is goed isoleren, de hele bouwschil. Start vandaag nog, met een goede planning en deskundig advies, zodat ook latere renovatiestappen haalbaar blijven. Een goed geïsoleerd gebouw staat klaar voor de toekomst: u kunt er op lage temperatuur verwarmen, met een warmtepomp of aansluiten op een warmtenet. Een grondig energetisch gerenoveerde woning biedt veel voordelen:

- 1. Een lagere energiefactuur
- 2. Meer comfort
- 3. Een gezonder binnenklimaat
- 4. Esthetische meerwaarde
- 5. Financiële meerwaarde
- 6. Nodig voor ons klimaat
- 7. Uw woning is klaar voor uw oude dag
- 8. Minder onderhoud
- 9. Vandaag al haalbaar
- 10. De overheid betaalt mee

Renoveren of slopen: let op voor asbest!

Asbest is een schadelijke stof die nog regelmatig aanwezig is in gebouwen. In veel gevallen kunnen asbesttoepassingen op een eenvoudige en vooral veilige manier verwijderd worden. Deze werken en eventuele bijhorende kosten zijn niet inbegrepen in het EPC. Voor meer informatie over (het herkennen van) asbest en asbestverwijdering kunt u terecht op www.ovam.be.

Hoe wordt het EPC opgemaakt?

De eigenschappen van uw woning zijn door de energiedeskundige ingevoerd in software die door de Vlaamse overheid is opgelegd. De energiedeskundige mag zich alleen baseren op zijn vaststellingen tijdens het plaatsbezoek en op bewijsstukken die voldoen aan de voorwaarden die de Vlaamse overheid heeft opgelegd. Op basis van de invoergegevens berekent de software het energielabel en genereert automatisch aanbevelingen en eventueel ook prijsindicaties. Bij onbekende invoergegevens gaat de software uit van veronderstellingen, onder meer op basis van het (ver)bouw- of fabricagejaar. Om zeker te zijn van de werkelijke samenstelling van uw muur, dak of vloer kunt u ervoor kiezen om verder (destructief) onderzoek uit te voeren (losschroeven stopcontact, gaatje boren in een voeg, binnenaferwerking tijdelijk verwijderen ...). Voor meer informatie over de werkwijze, de bewijsstukken en de voorwaarden kunt u terecht op www.vlaanderen.be/epc.

De bewijsstukken die gebruikt zijn voor dit EPC, kan u terugvinden op pagina 27.

Slopen?

Voor oudere woningen of woningen in slechte staat, is het soms interessant om het gebouw te slopen en opnieuw te beginnen. Als u sloop overweegt, kunt u voor meer informatie terecht op www.vlaanderen.be.

Energiedoelstelling 2050

De energiedoelstelling van de Vlaamse Regering is om tegen 2050 alle woningen en appartementen in Vlaanderen minstens even energiezuinig te maken als een energetisch performante nieuwbouwwoning van 2017.

Ten tijde van de opmaak van dit EPC is het nog niet verplicht om aan die energiedoelstelling te voldoen. Denk echter vooruit! Hou nu al zo veel mogelijk rekening met die energiedoelstelling en streef zelfs naar beter.

Algemene gegevens

Gebouw id / Gebouweenheid id	5856795 / 5858129
Datum plaatsbezoek	26/08/2025
Referentiejaar bouw	Onbekend
Beschermd volume (m ³)	1.099
Ruimten niet opgenomen in het beschermd volume	garage, kelder en zolder
Bruikbare vloeroppervlakte (m ²)	297
Verliesoppervlakte (m ²)	666
Infiltratiedebiet (m ³ /(m ² h))	Onbekend
Thermische massa	Half zwaar/matig zwaar
Open haard(en) voor hout aanwezig	Neen
Niet-residentiële bestemming	Geen
Berekende energiescore (kWh/(m ² jaar))	530
Karakteristiek jaarlijks primair energieverbruik (kWh/jaar)	157.427
CO ₂ -emissie (kg/jaar)	39.455
Indicatief S-peil	202
Gemiddelde U-waarde gebouwschil (W/(m ² K))	2,28
Gemiddeld installatierendement verwarming (%)	74

Verklarende woordenlijst

beschermd volume	Het volume van alle ruimten die men wenst te beschermen tegen warmteverlies naar buiten, de grond en aangrenzende onverwarmde ruimten.
bruikbare vloeroppervlakte	De vloeroppervlakte binnen het beschermd volume die beloopbaar en toegankelijk is.
U-waarde	De U-waarde beschrijft de isolatiewaarde van daken, muren, vensters ... Hoe lager de U-waarde, hoe beter de constructie isoleert.
R-waarde	De warmteweerstand van een materiaal laag. Hoe groter de R-waarde, hoe beter de materiaal laag isoleert.
lambdawaarde	De warmtegeleidbaarheid van een materiaal. Hoe lager de lambdawaarde, hoe beter het materiaal isoleert.
karakteristiek jaarlijks primair energieverbruik	De berekende hoeveelheid primaire energie die gedurende één jaar nodig is voor de verwarming, de aanmaak van sanitair warm water, de ventilatie en de koeling van een woning. Eventuele bijdragen van zonneboilers en zonnepanelen worden in mindering gebracht.
berekende energiescore	Een maat voor de totale energieprestatie van een woning. De berekende energiescore is gelijk aan het karakteristiek jaarlijks primair energieverbruik, gedeeld door de bruikbare vloeroppervlakte.
S-peil	Een maat voor de energieprestatie van de gebouwschil van een woning. Het S-peil houdt rekening met de isolatie, de luchtdichtheid, de oriëntatie, de zonnewinsten en de vormefficiëntie. Hoe lager het S-peil, hoe energie-efficiënter de gebouwschil.

Daken

Plafond

149 m² van het plafond is vermoedelijk niet geïsoleerd.

Plaats isolatie in of onder het plafond of plaats isolatie boven op het plafond.

Bij de renovatie van uw dak kunt u het best streven naar een U-waarde van maximaal 0,24 W/(m²K). Dat komt overeen met een isolatielaag van ongeveer 14 cm minerale wol of XPS ($\lambda_d = 0,035$ W/(m.K)) of 12 cm PUR ($\lambda_d = 0,027$ W/(m.K)). Als u de isolatie van uw platte of hellende dak tussen een houten dakstructuur plaatst, moet u de isolatiedikte verhogen tot minstens 22 cm minerale wol.

Hoogstwaarschijnlijk renoveert u uw dak(en) maar één keer grondig. Isoleer daarom meteen maximaal. De energiedoelstelling van 0,24 W/(m²K) vormt de basis, maar u kunt altijd streven naar beter.

! Denk vooruit!

- Isoleert u eerst uw dak en dan uw muren? Verleng dan nu al de dakoversteken zodat de buitenmuurisolatie luchtdicht en zonder koudebrug op de dakisolatie kan aansluiten. Plaats ook de regenwaterafvoer zodanig dat er nog plaats genoeg is om buitenmuurisolatie te plaatsen.
- Wordt het platte dak een stuk dikker door de isolatie? Hou er dan rekening mee dat u ook de dakgoten, brandmuurtjes, dakranden, gevels ... moet verhogen.
- Bent u van plan een ventilatiesysteem, zonneboiler of zonnepanelen te plaatsen? Hou dan nu al rekening met de nodige leidingdoorvoeren of dakverstevingen.
- Denk bij de renovatie van uw dak aan functies die u later nog wilt toevoegen (bijvoorbeeld een zolderkamer wordt bureau) en zorg nu al voor voldoende daglicht door bijvoorbeeld dakvlakvensters te integreren in uw dak.

Een plafond isoleren

Als de ruimte onder uw hellende dak onverwarmd blijft of ontoegankelijk is, kunt u beter het plafond isoleren. Zo bespaart u dubbel: op uw energiefactuur, maar ook op het isolatiemateriaal en de plaatsing. U kunt de isolatie boven op de vloerplaat plaatsen.

Bij een vloeropbouw met houten elementen kunt u de isolatie tussen de balken aanbrengen. Als de zolder wordt gebruikt, moet u een loopvloer plaatsen. Isoleer goed rond het trapgat en voorzie in isolatie in het zolderluik.

! Pas op!

- Zorg steeds dat de isolatie wind- en luchtdicht geplaatst wordt. Anders gaat een groot deel van het isolatie-effect teniet.
- Het extra gewicht op de bestaande constructie van het dak heeft mogelijk een impact op de draagkracht en stabiliteit van het dak, de gevels en de fundering.
- Door het isoleren van het dak gaat de luchtdichtheid van uw woning er op vooruit en kan de luchtverversing niet meer gebeuren via spleten en kieren. Voorzie dus een ventilatiesysteem om uw woning te ventileren. Dat is niet enkel essentieel om vochtproblemen te vermijden, maar ook voor uw gezondheid en uw comfort.

Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Technische fiche daken

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

●	Beschrijving	Oriëntatie	Netto-oppervlakte (m ²)	U-waarde bekend (W/(m ² K))	R-waarde bekend (m ² K/W)	Isolatie	Ref.jaar renovatie	R-waarde isolatie bekend (m ² K/W)	Luchtlaag	Daktype	Berekende U-waarde (W/(m ² K))
Plafond onder onverwarmde ruimte											
	PF1	-	148	-	-	isolatie onbekend	-	-	onbekend	a	2,86

Legende

a dak niet in riet of cellenbeton

Vensters en deuren

	Vensters	51 m ² van de vensters heeft enkele beglazing. Dat is niet energiezuinig. Ook de raamprofielen zijn thermisch weinig performant.	Vervang de vensters door nieuwe vensters met hoogrendementsbeglazing en energieperformante raamprofielen.
	Deuren en poorten	3,6 m ² van de deuren of poorten is onvoldoende geïsoleerd.	Vervang de weinig energiezuinige deuren of poorten door een energiezuinig alternatief met sterk isolerende profielen.
	Deuren en poorten	3,5 m ² van de deuren of poorten is energiezuinig, maar voldoet nog niet aan de energiedoelstelling	Overweeg bij een grondige renovatie om de deuren of poorten te vervangen.

De kwaliteit van zowel de beglazing als de profielen bepaalt de energieprestatie van uw vensters. Kies altijd voor dubbele hoogrendementsbeglazing of drievoudige beglazing met een U-waarde van maximaal 1,0 W/(m²K). Bij de renovatie van vensters kunt u het best streven naar een U-waarde van maximaal 1,5 W/(m²K) voor de vensters (glas + profielen). Naast de vensters in de gevel verdienen ook dakvlakvensters, koepels, lichtstraten, polycarbonaatplaten en glasbouwstenen de nodige aandacht.

Bij de vervanging van uw deuren, poorten of panelen kunt u het best streven naar een U-waarde van maximaal 2 W/(m²K). Kies daarom voor een deur of poort met sterk isolerende profielen en panelen. Als de deur glas bevat, kunt u het best kiezen voor dubbele hoogrendementsbeglazing of drievoudige beglazing met een U-waarde van maximaal 1,0 W/(m²K).

Hoogstwaarschijnlijk vervangt u uw buitenschrijnwerk maar één keer. Kies daarom meteen voor de meest energie-efficiënte oplossing.

! Denk vooruit!

- Vervangt u eerst uw buitenschrijnwerk en isoleert u pas nadien uw gevels? Zorg er nu al voor dat de buitenmuurisolatie zonder koudebruggen op de profielen van uw vensters en deuren zal kunnen aansluiten. Zo vermijdt u condensatie en schimmelvorming in uw woning.
- Bent u van plan om ventilatie te plaatsen met natuurlijke toevoer, eventueel in combinatie met mechanische afvoer? Bouw dan nu al ventilatieroosters in de vensters in.
- Bent u van plan geautomatiseerde buitenzonwering te plaatsen? Breng dan nu al de nodige bekabeling aan.

Vensters vervangen

Het venster (glas + profielen) in zijn geheel vervangen is op energetisch vlak de beste oplossing. Als het om bepaalde redenen (esthetisch, bouwkundige regelgeving ...) niet mogelijk of gewenst is om het volledige venster te vervangen, vervang dan minstens het glas of plaats een dubbel raam of voorzetglas. Besteed altijd voldoende aandacht aan een luchtdichte plaatsing van het buitenschrijnwerk.

Beschikt u nog over oude rolluikkasten? Vervang ze door geïsoleerde luchtdichte kasten.

Deuren, poorten of panelen vervangen

Zorg ervoor dat deuren, poorten of panelen luchtdicht geplaatst worden. Een luchtdichte buitendeur is aan vier kanten uitgerust met een goede dichting. Aan de onderkant van de deur wordt daarvoor vaak gebruikgemaakt van een zogenaamde valdorpel. Dat is een automatisch tochtprofiel dat onzichtbaar in de onderkant van de deur is ingewerkt. Door een mechanisme gaat de valdorpel automatisch naar beneden als de deur dichtgaat en komt hij naar omhoog als de deur geopend wordt.

! Pas op!

- Dankzij de vervanging van het buitenschrijnwerk gaat de luchtdichtheid van uw woning er sterk op vooruit en kan de luchtverversing niet meer gebeuren via spleten en kierren. Voorzie dus een ventilatiesysteem om uw woning te ventileren. Dat is niet enkel essentieel om vochtproblemen te vermijden, maar ook voor uw gezondheid en uw comfort.

Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Technische fiche van de vensters

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Beschrijving		Oriëntatie	Helling	Oppervlakte (m ²)	U-waarde bekend (W/(m ² K))	Beglazing	Buitenzonwering	Profiel	Berekende U-waarde (W/(m ² K))
In voorgevel									
•	VG1-GL1.1	ZO	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL1.2	ZO	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL1.3	ZO	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL1.4	ZO	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL2	ZO	verticaal	0,8	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL3.1	ZO	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL3.2	ZO	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL3.3	ZO	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL3.4	ZO	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	VG1-GL3.5	ZO	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
In achtergevel									
•	AG1-GL1.1	NW	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL1.2	NW	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL1.3	NW	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL1.4	NW	verticaal	3	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL3.1	NW	verticaal	0,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL3.2	NW	verticaal	0,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL2.1	NW	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL2.2	NW	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL2.3	NW	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL2.4	NW	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08
•	AG1-GL2.5	NW	verticaal	2,5	-	enkel glas	-	hout	5,08

Legende glastypes

enkel glas Enkelvoudige beglazing

Legende profieltypes

hout Houten profiel

Technische fiche van de deuren, poorten en panelen

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Beschrijving	Oriëntatie	Oppervlakte (m²)	U-waarde bekend (W/(m²K))	R-waarde bekend (m²K/W)	Isolatie	Ref.jaar renovatie	Luchtdlaag	Deur/paneeltype	Profiel	Berekende U-waarde (W/(m²K))
Deuren/poorten										
In voorgevel										
VG1-DE1.1	ZO	1,8	-	-	isolatie onbekend	-	onbekend	b	hout	3,64
VG1-DE1.2	ZO	1,8	-	-	isolatie onbekend	-	onbekend	b	hout	3,64
in linkergevel										
LG2-DE2	ZW	1,5	-	-	isolatie onbekend	-	onbekend	b	hout	2,71
LG2-DE1	ZW	2	-	-	isolatie onbekend	-	onbekend	b	hout	2,71

Legende deur/paneeltypes

b deur/paneel niet in metaal

Legende profieltypes

hout Houten profiel

Muren

Muur

311 m² van de muren is vermoedelijk niet geïsoleerd.

Plaats isolatie aan de binnenkant van de muur
of plaats isolatie aan de buitenkant van de muur.

Bij de isolatie van de muren kunt u het best streven naar een U-waarde van maximaal 0,24 W/(m²K). Dat komt overeen met een isolatielaag van ongeveer 14 cm minerale wol, EPS of XPS ($\lambda_d = 0,035$ W/(mK)) of 10 cm PUR of PIR ($\lambda_d = 0,023$ W/(mK)). Als u de isolatie tussen regelwerk plaatst, breng dan minstens 6 cm extra isolatie aan.

Hoogstwaarschijnlijk renoveert u uw muren maar één keer grondig. Isoleer daarom meteen maximaal. De energiedoelstelling van 0,24 W/(m²K) vormt de basis, maar u kunt altijd streven naar beter.

! Pas op!

- De warmteverliezen worden niet alleen beperkt door goed te isoleren, maar ook door luchtlekken te vermijden. Besteed voldoende aandacht aan het luchtdicht aansluiten van de muurisolatie op vensters en deuren, de vloer en het dak.
- Door het isoleren van de muren gaat de luchtdichtheid van uw woning er op vooruit en kan de luchtverversing niet meer gebeuren via spleten en kieren. Voorzie dus een ventilatiesysteem om uw woning te ventileren. Dat is niet enkel essentieel om vochtproblemen te vermijden, maar ook voor uw gezondheid en uw comfort.

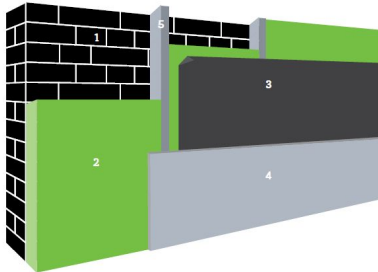
Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Methodes om buitenmuren te isoleren

Er bestaan een aantal methodes om muren te isoleren. U kunt die methodes combineren om de energiedoelstelling van 0,24 W/(m²K) te halen.

Muren aan de buitenkant isoleren

Dat kan door een extra buitenmuur met een geïsoleerde spouw op te trekken of door isolatiemateriaal aan te brengen met daarop een bepleistering of een nieuwe gevelbekleding.

1. Buitenmuur | 2. Isolatie | 3. Vochtschermb | 4. Afwerkingslaag | 5. Stijl- en regelwerk (optioneel)

- Bouwfysisch veruit de beste oplossing.
- Koudebruggen worden weggewerkt.
- Nieuw uitzicht van de woning.

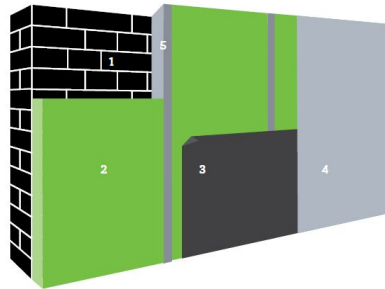
- Vrij dure oplossing.
- Niet toepasbaar bij beschermde of siergevels.
- Soms is een stedenbouwkundige vergunning vereist.

! Denk vooruit!

- Nadien uw dak isoleren? Zorg nu al dat de dakisolatie zal kunnen aansluiten op de muurisolatie.
- Vernieuw eerst vensters en deuren (indien nodig), zodat de buitenisolatie hierop kan aansluiten.
- Hou nu al rekening met later te plaatsen zonwering.

Muren aan de binnenkant isoleren

Isolatieplaten kunnen rechtstreeks op de bestaande muur bevestigd worden of een structuur in hout of metaal kan opgevuld worden met isolatie ('voorzetwandsysteem'). Binnenisolatie is een delicaat werk. Vraag advies aan een vakman of laat het uitvoeren door een gecertificeerd aannemer.

1. Buitengevel | 2. Isolatie | 3. Dampschermb | 4. Binnenafwerking | 5. Stijl- en regelwerk (optioneel)

- Relatief eenvoudig zelf uit te voeren.
- Geen invloed op het uitzicht van de woning.

- Bouwfysisch de meest delicate oplossing.
- De binnenruimte verkleint en stopcontacten, leidingen en radiatoren moeten worden verplaatst.

! Denk vooruit!

- Vernieuw eerst vensters en deuren (indien nodig), zodat de binnenisolatie hierop kan aansluiten.
- Breng eventueel wandverstevingen aan om later kaders en kasten te kunnen ophangen.

Technische fiche van de muren

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Beschrijving	Oriëntatie	Netto-oppervlakte (m²)	Bovengronds	Aangebouwd	Diepte onder maaiveld (m)	U-waarde bekend (W/(m²K))	R-waarde bekend (m²K/W)	Isolatie	Ref.jaar renovatie	Luchtlaag	Muurtype	Berekende U-waarde (W/(m²K))
Buitenmuur												
Voorgevel												
• VG1	ZO	82	-	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	afwezig	a	2,33
Achtergevel												
• AG1	NW	86	-	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	afwezig	a	2,33
Rechtergevel												
• RG1	NO	73	-	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	afwezig	a	2,33
Linkergevel												
• LG1	ZW	41	-	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	afwezig	a	2,33
Muur in contact met onverwarmde ruimte												
Linkergevel												
• LG2	ZW	29	-	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	afwezig	a	1,92

Legende

a muur niet in isolerende snelbouwsteen of cellenbeton

Vloeren

Vloer boven kelder of buiten

20 m² van de vloer is vermoedelijk niet geïsoleerd.

Plaats isolatie.

Vloer op volle grond

128 m² van de vloer op volle grond isoleert vermoedelijk redelijk goed. Bij vloeren op volle grond kunnen de warmteverliezen redelijk beperkt zijn, zelfs als er maar weinig isolatie aanwezig is. Deze vloer voldoet echter nog niet aan de energiedoelstelling.

Overweeg bij een grondige renovatie om isolatie in de vloer te plaatsen.

Bij de isolatie van uw vloeren kunt u het best streven naar een U-waarde van maximaal 0,24 W/(m²K). Bij een vloer boven een kelder komt dat overeen met een isolatielaag van ongeveer 10 cm minerale wol ($\lambda_a = 0,040$ W/(mK)) of 7 cm gespoten PUR of PIR ($\lambda_a = 0,030$ W/(mK)). Omdat de warmteverliezen naar de grond beperkt zijn, hoeft de isolatielaag in vloeren op volle grond iets minder dik te zijn.

Hoogstwaarschijnlijk renoveert u uw vloer(en) maar één keer grondig. Isoleer daarom meteen maximaal. De energiedoelstelling van 0,24 W/(m²K) vormt de basis, maar u kunt altijd streven naar beter.

Een vloer boven (kruip)kelder, onverwarmde ruimte of buitenomgeving isoleren

De isolatie wordt aan de onderkant van uw vloer aangebracht, op voorwaarde dat de kelder toegankelijk en minstens 50 cm hoog is. Keldermuren onderbreken de vloerisolatie en zorgen voor koudebruggen. Dat kunt u oplossen door de keldermuren ter plaatse van de aansluiting met de vloerisolatie ook met isolatie in te pakken. Hebt u een kruipkelder? Vraag dan steeds advies aan een specialist, want kruipkelders isoleren is niet eenvoudig en kan bouwtechnisch delicaat zijn.

Denk vooruit!

- Isoleert u eerst uw vloeren en dan uw muren? Hou dan nu al rekening met de aansluiting van de muurisolatie die u later gaat plaatsen. Zo kunt u koudebruggen vermijden.

Een vloer op volle grond isoleren

Om het niveau van uw vloer te kunnen behouden wordt de vloerbedekking, dekvloer en draagvloer afgebroken en wordt de nodige grond uitgegraven. Let daarbij wel op dat uw funderingen diep genoeg zitten. De isolatie wordt op een nieuwe betonplaat aangebracht en afgewerkt met een nieuwe dekvloer en nieuwe vloerbedekking.

Als het geen probleem is dat uw vloer verhoogt, dan is enkel de afbraak van de dekvloer en de vloerbedekking nodig. De isolatie wordt dan op de behouden draagvloer aangebracht en afgewerkt met een nieuwe dekvloer en vloerbedekking. Controleer hierbij altijd of de draagkracht van uw bestaande vloer voldoende groot is.

Denk vooruit!

- Nadien uw muren isoleren? Zorg nu al dat de muurisolatie zal kunnen aansluiten op de vloerisolatie. Zo vermijdt u koudebruggen.
- Nadien uw installatie voor ruimteverwarming vervangen? Overweeg dan nu al om vloerverwarming te plaatsen.
- Denk bij de renovatie van uw vloer al aan de installaties die u later wilt aanpassen. Plaats eventueel wachtbuizen voor technieken (bv. elektriciteitsleidingen) die u later nog wilt toevoegen.

 Pas op!

- Door het isoleren van de vloer is het mogelijk dat de luchtdichtheid van uw woning er sterk op vooruit gaat. De luchtverversing kan dan niet meer gebeuren via spleten en kieren. Voorzie dus een ventilatiesysteem om uw woning te ventileren. Dat is niet enkel essentieel om vochtproblemen te vermijden, maar ook voor uw gezondheid en uw comfort.

Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Technische fiche van de vloeren

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Beschrijving	Netto-oppervlakte (m²)	Diepte onder maaiveld (m)	Perimeter (m)	U-waarde bekend (W/(m²K))	R-waarde bekend (m²K/W)	Isolatie	Ref.jaar renovatie	Vloerverwarming	Luchtlaag	Vloertype	Berekende U-waarde (W/(m²K))
Vloer boven (kruip)kelder											
● VL1	20	-	-	-	-	isolatie onbekend	-	-	afwezig	a	1,36
Vloer op volle grond											
● VL2	128	-	41	-	-	isolatie onbekend	-	-	afwezig	a	0,58

Legende

a vloer niet in cellenbeton

Ruimteverwarming

Verwarming

100% van de woning wordt verwarmd met een niet-condenserende ketel.

Vervang deze inefficiënte opwekker(s) door een lucht/water of bodem/water warmtepomp of (tijdelijk) door een condenserende ketel.

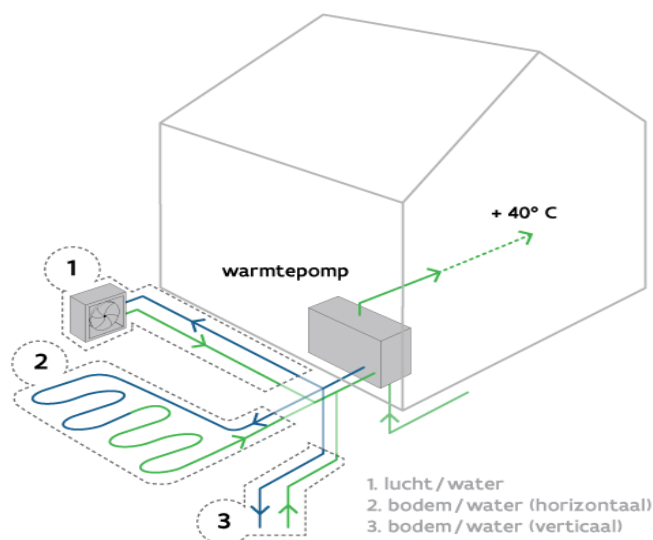
Een condenserende ketel heeft een iets slechter rendement. Gemiddeld gezien zal uw energiescore met een condenserende ketel, na uitvoering van alle aanbevelingen, een 20-tal kWh/(m²jaar) hoger liggen dan met een warmtepomp.

Bij de renovatie van uw verwarmingsinstallatie kunt u het best kiezen voor een energiezuinig systeem. Gebruik zo veel mogelijk hernieuwbare energiebronnen.

Warmte opwekken op een energie-efficiënte manier

Bij uw renovatie kunt u het best kiezen voor een centraal toestel met een zo hoog mogelijk rendement en zo laag mogelijke werkingstemperatuur, zoals een warmtepomp of een condenserende ketel. Voorzie in een optimale centrale regeling, zoals een kamerthermostaat in combinatie met een buitenvoeler. Gebruik zo veel mogelijk hernieuwbare energiebronnen, zodat de zon, de lucht, de bodem of het water uw verwarmingsfactuur betalen. Andere opties zijn een warmtenet of een micro-warmte-krachtkoppeling.

Warmtepomp

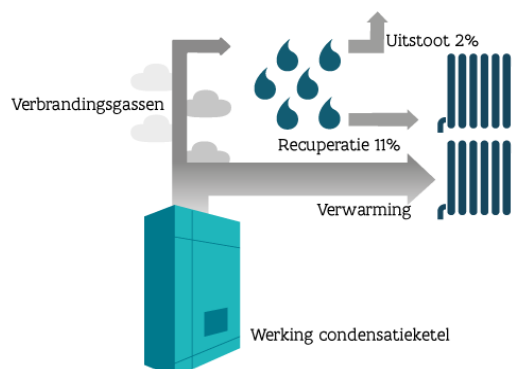
Als uw woning al goed geïsoleerd is en als u beschikt over oppervlakteverwarming of voldoende grote radiatoren, dan kunt u de plaatsing van een warmtepomp overwegen. Bij uw renovatie kunt u het best kiezen voor een systeem met een seizoensprestatiefactor (SPF) van 4 of hoger.

Een warmtepomp brengt warmte uit de omgeving (lucht, water of bodem) op voldoende hoge temperatuur. 65% à 80% van de energie die de warmtepomp levert, wordt gewonnen uit de omgeving. Zo verbruikt een warmtepompinstallatie minder energie en stoot ze minder CO₂ uit dan een klassiek verwarmingssysteem.

Condenserende ketel

Condenserende ketels hebben een nominaal rendement van meer dan 100% omdat ze de warmte in de waterdamp van de afgevoerde rookgassen recupereren.

Minder positief is dat condenserende ketels vaak werken op gas of stookolie. Dat zijn fossiele brandstoffen waarvan u het gebruik het best zo veel mogelijk kunt beperken. Overweeg daarom de combinatie van een condenserende ketel met een zonneboilerinstallatie met zonnecollectoren of de koppeling van een condenserende ketel aan een warmtepomp (=hybride warmtepomp).

(Micro-)warmte-krachtkoppeling

Een (micro-)warmte-krachtkoppeling is een toestel dat tegelijk elektriciteit en warmte opwekt met één enkele (fossiele) brandstof. U kunt het best met een vakman bekijken of uw woning geschikt is voor dit soort toestel.

Warmtenet

Als in uw stad of gemeente al warmtenetten beschikbaar zijn of als er plannen zijn om ze in de toekomst aan te leggen, overweeg dan om op die warmtenetten aan te sluiten of om nu al de nodige aansluitingsmogelijkheden te voorzien.

! Denk vooruit!

- Hou bij de keuze van uw verwarmingstoestel altijd rekening met de warmtevraag in de nog niet-verwarmde ruimtes.
- Vervangt u eerst uw verwarmingstoestel en gaat u dan pas isoleren? Kies in samenspraak met een vakman voor een toestel met een vermogen dat zoveel mogelijk is afgestemd op de toekomstige, en niet op de huidige, situatie. Indien het vermogen te groot is voor de gerenoveerde toestand, zal uw nieuw toestel na de renovatie aan een verminderd rendement werken.
- Overweegt u een warmtepomp? Zorg dan eerst dat uw woning voldoende goed geïsoleerd is. Zo kan de warmtepomp op een lage temperatuur werken en werkt ze het meest efficiënt. Ook zijn er bij een bodemwarmtepomp dan minder grondboringen nodig, hetgeen de prijs kan drukken.

! Pas op!

- Kiest u voor gefaseerd renoveren? Na bepaalde renovatiemaatregelen zult u minder hoeven te verwarmen. Hou er nu al rekening mee als u een verwarmingsoplossing kiest.
- Let op dat u de kamerthermostaat niet plaatst tegen een buitengevel, naast een verwarmingselement of op een plaats waar veel tocht is. De regeling van uw verwarming werkt dan niet goed.

Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Technische fiche van de ruimteverwarming

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Installaties met één opwekker

	RV1			
	⊗			
Omschrijving	-			
Type verwarming	centraal			
Aandeel in volume (%)	100%			
Installatierendement (%)	74%			
Aantal opwekkers	1			
Opwekking				
	⊗			
Type opwekker	individueel			
Energiedrager	stookolie			
Soort opwekker(s)	niet-condenserende ketel			
Bron/afgiftemedium	-			
Vermogen (kW)	-			
Elektrisch vermogen WKK (kW)	-			
Aantal (woon)eenheden	-			
Rendement	-			
Referentiejaar fabricage	2002			
Labels	CE			
Locatie	energieklasse B			
	buiten beschermd volume			
Distributie				
Externe stookplaats	nee			
Ongeïsoleerde leidingen (m)	0m ≤ lengte ≤ 2m			
Ongeïsoleerde combilus (m)	-			
Aantal (woon)eenheden op combilus	-			
Afgifte & regeling				
Type afgifte	radiatoren/convectoren			
Regeling	pompregeling thermostatische radiatorcranen kamerthermostaat			

Installaties voor zonne-energie

	Zonneboiler Er is geen zonneboiler aanwezig.	Volgens de zonnekaart is het dak geschikt voor 4,8 m ² zonnecollectoren. Overweeg de plaatsing van een zonneboiler.	€ 5 000★
	Zonnepanelen Er zijn geen zonnepanelen aanwezig.	Volgens de zonnekaart is het dak geschikt voor 16,2 m ² zonnepanelen. Overweeg de plaatsing van zonnepanelen.	€ 3 500★

De voorgestelde aanbevelingen zijn gebaseerd op de informatie uit de zonnekaart. De zonnekaart berekent automatisch het zonnepotentieel voor uw woning en geeft een indicatie van het aantal zonnepanelen én zonnecollectoren dat u op uw dak zou kunnen plaatsen.

De zonnekaart gaat uit van het elektriciteits- en watergebruik van een standaardgezin. Hou er bij de bepaling van de grootte van de te plaatsen installatie rekening mee dat uw eigen elektriciteits- en watergebruik daarvan kan afwijken.

Als er nog geen installaties op zonne-energie aanwezig zijn, geven de aanbevelingen steeds beide opties weer. Hoewel het op energetisch vlak het best is om beide installaties te plaatsen, zal dat door plaatsgebrek op uw dak in de praktijk echter niet altijd mogelijk zijn.

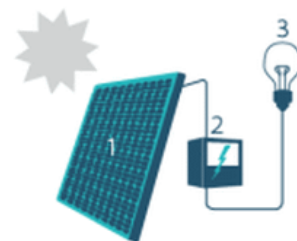
Voor meer informatie over de berekening van het zonnepotentieel kunt u terecht op de zonnekaart via www.vlaanderen.be.

Zonnepanelen

Zonnepanelen (ook wel fotovoltaïsche panelen of PV-panelen genoemd) zetten de energie van de zon om in elektriciteit.

Bij de bepaling van het aantal te plaatsen zonnepanelen kunt u ervoor kiezen om alleen uw eigen elektriciteitsverbruik te dekken of om meteen het volledige beschikbare dakoppervlak te benutten.

Om de zonnepanelen optimaal te laten renderen, plaatst u ze tussen oostelijke en westelijke richting onder een hoek van 20° tot 60°.

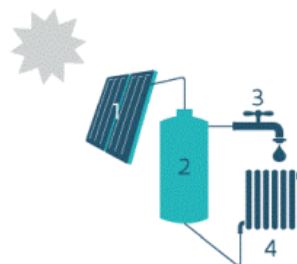

1. Zonnepaneel | 2. Omvormer
| 3. Elektrische toestellen

Zonneboiler

Zonnecollectoren zetten de energie van de zon om in warmte. Een zonneboilerinstallatie bestaat uit zonnecollectoren op het dak en een opslagvat voor warm water. Een zonneboiler verwarmt een deel van het sanitair warm water met gratis zonnewarmte. Als de installatie voldoende groot is, kan ze ook in een deel van uw behoefte voor ruimteverwarming voorzien. Hou er wel rekening mee dat een zonnecollector het hoogste rendement behaalt in de zomer. Het rendement in de winter ligt beduidend lager.

Om de zonnecollectoren optimaal te laten renderen, plaatst u ze tussen oostelijke en westelijke richting onder een hoek van 20° tot 60°.

1. Zonnecollector | 2. Opslagvat zonneboiler | 3. Sanitair warm water | 4. Afgifte-element voor ruimteverwarming (optioneel)

 Denk vooruit!

- Zorg ervoor dat het dak waarop u de zonnepanelen of zonnecollectoren plaatst, goed is geïsoleerd. Als de installaties geplaatst zijn, kunt u het dak alleen nog aan de onderkant isoleren.
- De groenste én de goedkoopste stroom is de stroom die u niet verbruikt. Probeer daarom eerst overbodig elektriciteitsverbruik te vermijden door bijvoorbeeld het sluimerverbruik te verminderen.
- Beperk ook het gebruik van sanitair warm water door gebruik te maken van een spaardouchekop, een debietbegrenzer of een douchewarmtewisselaar.

 Pas op!

- Schaduw van gebouwen, bomen en schoorstenen vermindert de opbrengst van zonnepanelen en zonnecollectoren.
- Informeer bij uw gemeentebestuur of u een bouwvergunning moet aanvragen voor de plaatsing van zonnepanelen of zonnecollectoren.

Laat u bijstaan door een architect, aannemer of vakman voor deskundig advies en een goede uitvoering van de werken.

Technische fiche van de installaties op zonne-energie

Geen installaties op zonne-energie aanwezig.

Ventilatie

Ventilatie

Er zijn geen geschikte ventilatievoorzieningen. Er kan niet permanent geventileerd worden.

Zorg dat alle ruimtes permanent geventileerd kunnen worden, bij voorkeur via een ventilatiesysteem met vraagsturing en/of warmteterugwinning.

Goed ventileren is belangrijk voor uw gezondheid. Goede ventilatie verkleint de kans op CO-vergiftiging, onaangename geurtjes en allergieën. Tegelijk vermijdt het condensatieproblemen en schimmelvorming.

Ventileren is meer dan een paar keer per dag de vensters en deuren open zetten. Ventileren is zorgen dat er permanent (24u op 24u) binnenlucht verversd kan worden.

Wat is er minimaal nodig om permanent te ventileren?

Idealiter kan elke ruimte permanent geventileerd worden, hetzij natuurlijk (raamrooster of rooster in de gevel) hetzij mechanisch (permanent draaiende ventilator of ventilatie-unit). Deze ideale situatie is bij bestaande woningen niet altijd haalbaar. Daarom moet minimaal een ventilatievoorziening aanwezig zijn in:

- minstens 2/3de van de natte ruimtes (keuken, bad- of douchekamer, WC, wasplaats, ...) en sowieso in alle keukens, bad- en douchekamers én
- minstens 2/3de van de verblijfsruimtes (leefruimte, eetkamer, slaapkamer, hobbyruimte, berging, ...)

In de verblijfsruimtes moet het gaan om een permanent draaiende toevoer of om een natuurlijke toevoervoorziening. In de natte ruimtes moet het gaan om een permanent draaiende afvoer of om een natuurlijke afvoervoorziening met een verticaal afvoerkanaal.

Via een regeling op het ventilatiesysteem is het toegelaten dat de ventilatiedebieten tijdelijk iets lager zijn, maar ze mogen nooit nul worden. Een ventilator die bijvoorbeeld enkel aanschakelt met het licht of bij aanwezigheid, volstaat niet, ook al is er een nadraaitijd ingesteld.

Hou het energieverlies beperkt

Ventileren brengt altijd een vorm van energieverlies met zich mee. Dit is nodig om de binnenlucht gezond te kunnen houden. Kies bij voorkeur voor een zorgvuldig geplaatst ventilatiesysteem dat de volledige eenheid kan bedienen. Zo kan u via warmteterugwinning en vraagsturing de energieverliezen beperkt houden.

Technische fiche van de ventilatie

De energiedeskundige heeft de onderstaande gegevens ingevoerd. Bezorg die gegevens aan uw vakman.

Beschrijving ruimte	Codering ruimte	Badkamer, douchekeuken of keuken?	Type ventilatievoorziening	Permanent draaiend	Met verticaal afvoerkanaal
Natte ruimte					
⊗ badkamer	VR1	Ja	Geen	-	-
Verblijfsruimte					
⊗ slaapkamer vooraan links	VR2	-	Geen	-	-
⊗ slaapkamer vooraan rechts	VR3	-	Geen	-	-
⊗ slaapkamer achteraan rechts	VR4	-	Geen	-	-
⊗ slaapkamer achteraan links	VR5	-	Geen	-	-

Overige installaties

Sanitair warm water

Uw woning beschikt niet over een zonneboiler. Overweeg de plaatsing van een zonneboiler of warmtepompboiler. Daarmee kunt u energie besparen.

Bestemming	SWW1	SWW2	
	keuken	keuken en badkamer	
Opwekking			
Soort	individueel	individueel	
Gekoppeld aan ruimteverwarming	neen	neen	
Energiedrager	elektriciteit	elektriciteit	
Type toestel	elektrische weerstandsverwarming	elektrische weerstandsverwarming	
Referentiejaar fabricage	-	-	
Energielabel	-	-	
Opslag			
Aantal voorraadvaten	1	1	
Aantal (woon)eenheden	-	-	
Volume (l)	10l	100l	
Omtrek (m)	-	-	
Hoogte (m)	-	-	
Isolatie	aanwezig	aanwezig	
Label	-	-	
Opwekker en voorraadvat één geheel	ja	ja	
Distributie			
Type leidingen	gewone leidingen	gewone leidingen	
Lengte leidingen (m)	≤ 5m	≤ 5m	
Isolatie leidingen	-	-	
Aantal (woon)eenheden op leidingen	-	-	

Koeling

Uw woning heeft kans op oververhitting. Overweeg buitenzonwering om de zon zoveel mogelijk buiten te houden tijdens de zomer. Vermijd de plaatsing van een koelinstallatie, want die verbruikt veel energie.

Koelinstallatie	afwezig
-----------------	---------

Bewijsstukken gebruikt voor dit EPC

Welke bewijsstukken kan een energiedeskundige gebruiken?

De energiedeskundige gebruikt de informatie die hij ter plaatse ziet, aangevuld met de informatie uit bewijsstukken. Alleen documenten die voldoen aan de voorwaarden van het inspectieprotocol worden aanvaard. Ze moeten bijvoorbeeld duidelijk gelinkt kunnen worden aan de woning/het gebouw en de nodige detailinformatie bevatten.

Let op!

Mondelinge informatie en verklaringen van architect, aannemer, eigenaar, ... worden niet aanvaard als bewijs.

In onderstaande lijst heeft de energiedeskundige aangeduid welke geldige bewijsstukken hij gebruikt heeft om dit EPC op te maken.

✓	Er zijn geen geldige bewijsstukken
	Plannen: plannen bij stedenbouwkundige aanvraag, stedenbouwkundige plannen (goedgekeurd door de gemeente), technische plannen, uitvoeringsplannen of –details, asbuilt-plannen
	Lastenboeken, meetstaten of aanbestedingsplannen die deel uitmaken van een (aannemings)contract
	Aannemingsovereenkomsten
	Offertes of bestelbonnen
	Informatie uit algemene vergadering van mede-eigenaars: verslag of proces-verbaal
	Informatie uit werfverslagen, vorderingsstaten of processen-verbalen van voorlopige of definitieve oplevering
	Facturen van bouwmaterialen of leveringsbonnen
	Facturen van aannemers
	Verklaring van overeenkomstigheid met STS of ATG, opgemaakt en ondertekend door de aannemer
	Foto's waarop de samenstelling van het schildeel of de installatie te herkennen is (detailfoto's) en foto's waarmee aangetoond kan worden dat het schildeel of de installatie geplaatst is (overzichtsfoto's)
	EPB-aangiften, zoals het transmissieformulier en het EPW-formulier
	Informatie uit subsidieaanvragen bij de Vlaamse overheid of de netbeheerder
	Verslag van destructief onderzoek derde/expert
	Eerder opgemaakte EPC's, zoals het EPC van de Gemeenschappelijke Delen
	Technische documentatie met productinformatie
	Luchtdichtheidsmeting
	WKK-certificaten of milieuvergunningen
	Elektriciteitskeuring
	Verwarmingsauditrapport, keuringsrapport of reinigings- en verbrandingsattest ketel
	Ventilatieprestatieverslag
	Verslag energetische keuring koelsysteem
	Verlichtingsstudie en eventuele relightingpremie
	Aanvullende bewijsstukken: uittreksel van de kadastrale legger of het vergunningenregister, notariële akte, ontvangst- of volledigheidsbewijs van de stedenbouwkundige aanvraag, verkavelingsvergunning, ...

Eigenaar(s) en rechten

Eigenaar	Straat	Gemeente	Recht
Gemeente Geetbets (207518137)	Dorpsstraat 7	3450 Geetbets	- VE 1/1 - Volle eigendom

Kadastrale / Patrimoniale Perceelsinformatie

Kadastrale afdeling: 24028 GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/ (Dorpsstraat 37)
Status: Gekadastreerd
Jaar einde opbouw: van 1850 tot 1874

Sectie en Perceelnr	Partitie	Aard goed	Ligging	Belastbare oppervlakte	P/W	Klassering KI/HA	Code KI	KI	Einde vrijstelling
C178 E	P0000	PASTORIE	Dorpsstraat 37	0a 0ca	Watering 2	0	2F	1162€	

Datum opzoeking: 21/08/2025

Opzoeking Kadasterfinder

1:1000

Deze informatie is het resultaat van een opzoeking gemaakt op 21/08/2025 - 15:13 en heeft euro (incl. BTW) gekost.

LEGENDE

EIGENAAR(S) EN RECHTEN

Aanduiding van de eigenaar(s) met hun rechten. De afkortingen van de meest frequente rechten zijn:
VE: volle eigendom
VG: vruchtgebruik
GEBR/BEWON: gebruik/bewoning
BE: blote eigendom
OPSTAL: opstal
ERFP: erfpacht

KADASTRALE / PATRIMONIALE PERCEELSINFORMATIE

Status

De meest voorkomende zijn:
Gereserveerd: het perceelnummer werd gereserveerd om als identificatie in een nog te verkrijgen authentieke akte gebruikt te worden. Er wordt geen kadastraal inkomen (KI) voor het perceel vermeld.
Gekadastreerd - Precad: het gekadastreerde perceel is het onderwerp van een voorafgaande identificatie. Aan het perceel is minstens één gereserveerd perceel verbonden. Dat perceel wordt het bronperceel genoemd.
In afwachting: betreft private entiteiten die nog niet in gebruik genomen of verhuurd zijn. Er wordt geen kadastraal inkomen (KI) voor het perceel vermeld.
Gekadastreerd: perceel waarvoor de patrimoniumdocumentatie bijgeleverd is en de gegevens volledig zijn.
Gekadastreerd - niet afgepaald: perceel dat een of meerdere terreingedeelten bevat die aan verschillende eigenaars toebehoren. Die delen worden niet op het plan weergegeven bij gebrek aan opmetingsplannen en/of duidelijke elementen op het terrein en worden opgenomen met de status 'niet afgepaald'.
Opmerking: de rechten verbonden aan een perceel 'gekadastreerd - niet afgepaald' zijn niet altijd correct. Zie percelen 'niet afgepaald' voor de rechten.
Niet afgepaald: perceel dat niet op het plan afgebeeld werd bij gebrek aan opmetingsplannen en/of duidelijke elementen op het terrein. Het perceel is gekoppeld aan een gekadastreerd perceel met de status 'gekadastreerd - niet afgepaald'. De rechten verbonden aan het perceel zijn correct.

Jaar einde opbouw

0001: voor 1850
0002: van 1850 tot 1874
0003: van 1875 tot 1899
0004: van 1900 tot 1918
0005: van 1919 tot 1930
Vanaf 1931 wordt het volledige jaartal aangeduid.

De code M* naast 'jaar einde opbouw' betekent dat het perceel materieel en outillage (M&O) bevat - of kan bevatten - dat niet belastbaar is in de onroerende voorheffing.

Sectie- en perceelnummer

Het kadastraal perceel wordt geïdentificeerd door de kadastrale afdeling, de sectie, een grondnummer, eventueel een bisnummer, een alfanumerieke en mogelijk een numerieke exponent.

Partitie

Wanneer voor een kadastraal perceel een meer nauwkeurige identificatie nodig is, bijvoorbeeld voor appartementsgebouwen, dan wordt het opgesplitst in een kadastraal planperceel en een of meer kadastrale patrimoniale percelen. In dat geval kan, per onroerend goed waarop een eenheid van recht uitgeoefend wordt, de identificatie met een partitienummer uitgebreid worden.

Aard

Er is geen verband tussen de kadastrale aard en de stedenbouwkundige kenmerken van een goed. Het teken "W" geeft verkort de ligging en de samenstellende delen van het hoofdbestanddeel weer.

P/W

Een code PX of WX duidt aan dat het perceel geheel of gedeeltelijk in een polder of een watering ligt, waarbij x staat voor een cijfer dat of letter die refereert naar de betrokken polder of watering. Een letter D staat voor een afgeschafte polder en een letter E voor een afgeschafte watering.

Klassering KI/HA

Klassering van het ongebouwde perceel en haar overeenkomstige kadastraal inkomen per hectare.

Code

De code KI (bv. "2F") is samengesteld uit twee delen:
1. gewoon - ongebouwd
2. gewoon - gebouwd
3. nijverheid - ongebouwd (of ambacht of handel met materieel en outillage - M&O)
4. nijverheid - gebouwd (of ambacht of handel met M&O)
5. M&O op een ongebouwd perceel
6. M&O op een gebouwd perceel
F: belastbaar KI
G,H,P,Q: KI (gedeeltelijk) vrijgesteld van de onroerende voorheffing op basis van wettelijke bepalingen
J: niet-vastgesteld KI (of vastgesteld KI niet belastbaar in de onroerende voorheffing voor een gebouw dat niet in gebruik genomen of verhuurd werd vóór 1 januari van het aanslagjaar).
K: voorlopig KI van een gebouw dat in gebruik genomen of verhuurd werd vóór de volledige voltooiing
L: gedeeltelijk voorlopig KI van een appartementsgebouw waarvan niet alle appartementen in gebruik genomen of verhuurd zijn
X: KI vrijgesteld op grond van een bijzondere bepaling van een gewest

KI

Het bedrag van het (niet-geïndexeerde) kadastraal inkomen, uitgedrukt in euro.

Einde vrijstelling

De vermelde datum is de datum waarop de vrijstelling vervalt. Als M&O voor onbepaalde tijd vrijgesteld wordt van onroerende voorheffing, wordt dat - enkel voor het Vlaamse Gewest - aangeduid in de vorm van '1.1.0000'.

Eigenaar(s) en rechten

Eigenaar	Straat	Gemeente	Recht
Gemeente Geetbets (207518137)	Dorpsstraat 7	3450 Geetbets	- VE 1/1 - Volle eigendom

Kadastrale / Patrimoniale Perceelsinformatie

Kadastrale afdeling: 24028 GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/ ()
Status: Gekadastreerd
Jaar einde opbouw:

Sectie en Perceelnr	Partitie	Aard goed	Ligging	Belastbare oppervlakte	P/W	Klassering KI/HA	Code KI	KI	Einde vrijstelling
C179 C	P0000	TUIN		0a 0ca	Watering 2	71	1G	17€	

Opzoeking Kadasterfinder

1:1000

Deze informatie is het resultaat van een opzoeking gemaakt op 21/08/2025 - 15:28 en heeft euro (incl. BTW) gekost.

Datum opzoeking: 21/08/2025

Opzoeking Kadasterfinder

LEGENDE

EIGENAAR(S) EN RECHTEN

Aanduiding van de eigenaar(s) met hun rechten. De afkortingen van de meest frequente rechten zijn:
VE: volle eigendom
VG: vruchtgebruik
GEBR/BEWON: gebruik/bewoning
BE: blote eigendom
OPSTAL: opstal
ERFP: erfpacht

KADASTRALE / PATRIMONIALE PERCEELSINFORMATIE

Status

De meest voorkomende zijn:
Gereserveerd: het perceelnummer werd gereserveerd om als identificatie in een nog te verkrijgen authentieke akte gebruikt te worden. Er wordt geen kadastraal inkomen (KI) voor het perceel vermeld.
Gekadastreerd - Precad: het gekadastreerde perceel is het onderwerp van een voorafgaande identificatie. Aan het perceel is minstens één gereserveerd perceel verbonden. Dat perceel wordt het bronperceel genoemd.
In afwachting: betreft private entiteiten die nog niet in gebruik genomen of verhuurd zijn. Er wordt geen kadastraal inkomen (KI) voor het perceel vermeld.
Gekadastreerd: perceel waarvoor de patrimoniumdocumentatie bijgeleverd is en de gegevens volledig zijn.
Gekadastreerd - niet afgepaald: perceel dat een of meerdere terreingedeelten bevat die aan verschillende eigenaars toebehoren. Die delen worden niet op het plan weergegeven bij gebrek aan opmetingsplannen en/of duidelijke elementen op het terrein en worden opgenomen met de status 'niet afgepaald'.
Opmerking: de rechten verbonden aan een perceel 'gekadastreerd - niet afgepaald' zijn niet altijd correct. Zie percelen 'niet afgepaald' voor de rechten.
Niet afgepaald: perceel dat niet op het plan afgebeeld werd bij gebrek aan opmetingsplannen en/of duidelijke elementen op het terrein. Het perceel is gekoppeld aan een gekadastreerd perceel met de status 'gekadastreerd - niet afgepaald'. De rechten verbonden aan het perceel zijn correct.

Jaar einde opbouw

0001: voor 1850
0002: van 1850 tot 1874
0003: van 1875 tot 1899
0004: van 1900 tot 1918
0005: van 1919 tot 1930
Vanaf 1931 wordt het volledige jaartal aangeduid.

De code M* naast 'jaar einde opbouw' betekent dat het perceel materieel en outillage (M&O) bevat - of kan bevatten - dat niet belastbaar is in de onroerende voorheffing.

Sectie- en perceelnummer

Het kadastraal perceel wordt geïdentificeerd door de kadastrale afdeling, de sectie, een grondnummer, eventueel een bisnummer, een alfanumerieke en mogelijk een numerieke exponent.

Partitie

Wanneer voor een kadastraal perceel een meer nauwkeurige identificatie nodig is, bijvoorbeeld voor appartementsgebouwen, dan wordt het opgesplitst in een kadastraal planperceel en een of meer kadastrale patrimoniale percelen. In dat geval kan, per onroerend goed waarop een eenheid van recht uitgeoefend wordt, de identificatie met een partitienummer uitgebreid worden.

Aard

Er is geen verband tussen de kadastrale aard en de stedenbouwkundige kenmerken van een goed. Het teken "W" geeft verkort de ligging en de samenstellende delen van het hoofdbestanddeel weer.

P/W

Een code PX of WX duidt aan dat het perceel geheel of gedeeltelijk in een polder of een watering ligt, waarbij x staat voor een cijfer dat of letter die refereert naar de betrokken polder of watering. Een letter D staat voor een afgeschafte polder en een letter E voor een afgeschafte watering.

Klassering KI/HA

Klassering van het ongebouwde perceel en haar overeenkomstige kadastraal inkomen per hectare.

Code

De code KI (bv. "2F") is samengesteld uit twee delen:
1. gewoon - ongebouwd
2. gewoon - gebouwd
3. nijverheid - ongebouwd (of ambacht of handel met materieel en outillage - M&O)
4. nijverheid - gebouwd (of ambacht of handel met M&O)
5. M&O op een ongebouwd perceel
6. M&O op een gebouwd perceel
F: belastbaar KI
G,H,P,Q: KI (gedeeltelijk) vrijgesteld van de onroerende voorheffing op basis van wettelijke bepalingen
J: niet-vastgesteld KI (of vastgesteld KI niet belastbaar in de onroerende voorheffing voor een gebouw dat niet in gebruik genomen of verhuurd werd vóór 1 januari van het aanslagjaar).
K: voorlopig KI van een gebouw dat in gebruik genomen of verhuurd werd vóór de volledige voltooiing
L: gedeeltelijk voorlopig KI van een appartementsgebouw waarvan niet alle appartementen in gebruik genomen of verhuurd zijn
X: KI vrijgesteld op grond van een bijzondere bepaling van een gewest

KI

Het bedrag van het (niet-geïndexeerde) kadastraal inkomen, uitgedrukt in euro.

Einde vrijstelling

De vermelde datum is de datum waarop de vrijstelling vervalt. Als M&O voor onbepaalde tijd vrijgesteld wordt van onroerende voorheffing, wordt dat - enkel voor het Vlaamse Gewest - aangeduid in de vorm van '1.1.0000'.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Vastgoedinlichtingen voor overdracht

VIP-00585553

24028C0178/00E000

VLAANDEREN
DIGITAAL

Over het dossier

Perceel:	24028C0178/00E000
Adres:	Dorpsstraat 37, 3450 Geetbets
Toelichting:	n.v.t.
Referentie:	VIP-00585553
Uw referentie:	Pastorie Geetbets
Aangevraagd op:	25/08/2025 13:40
Afgeleverd door gemeente op:	27/08/2025 10:24

Vragen

Bij elke inlichting vindt u de informatieverstrekker (bron) van de informatie. Neem contact op met deze organisatie bij inhoudelijke vragen.

Lokaal bestuur	Gemeente Geetbets Omgeving	omgeving@geetbets.be
Agentschap voor Natuur en Bos		natuurenbos@vlaanderen.be
Agentschap Onroerend Erfgoed		inventaris@onroerenderfgoed.be
Agentschap Wonen in Vlaanderen		vlokdata@vlaanderen.be
Vlaamse Milieumaatschappij		info@vmm.be
DOV		meldpunt@dov.vlaanderen.be
Agentschap voor Innoveren en Ondernemen		gis@vlaio.be

Overheidsplannen

Het lokaal bestuur voegt hier inlichtingen toe voor zover gekend in hun gemeentelijk plannenregister. Wanneer een inlichting geen impact heeft op het vastgoed tonen we bij de inlichting 'Niet van toepassing'. Andere inlichtingen kunnen in sommige gevallen verouderd zijn. Zo kan bv. een gewestplan 'van toepassing' zijn maar vervangen de voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) deze van het gewestplan.

Informatie over gewestelijke rooilijnplannen is nog niet digitaal te verkrijgen. Voor een perceel gelegen langs een gewest- of autosnelweg kan advies gevraagd worden via <https://wegenverkeer.be/adviezen-vergunningen>.

Gewestplan

Referentie:	GWP_02000_222_00024_00001
Beschrijving:	origineel gewestplan Tienen - Landen
Bestemmingen:	woongebieden met landelijk karakter
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	24/03/1978
Externe documentatie:	• https://download.dsi.omgeving.vlaanderen.be/be.vl.omg.dsi.stukonderdeel.GWP_02000_222_00024_00001.BG.1.Dossierstuk.SV.1.1#page=6 • https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/GWP_02000_222_00024_00001

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Algemeen Plan van Aanleg

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Bijzonder Plan van Aanleg

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Referentie:	RUP_20001_213_16002_00001
Beschrijving:	Dorpskernen Getestreek
Planfase:	

Status:	Scoping
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/RUP_20001_213_16002_00001
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)	

Gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Niet van toepassing
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Herziening of opheffing verouderde inrichtingsvoorschriften

Niet van toepassing
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Watergevoelig openruimtegebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving:	Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake openluchtrecreatieve verblijven en de inrichting van gebieden voor dergelijke verblijven
Referentie:	SVO_02000_233_00002_00001
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	08/07/2005
Verordening type:	Stedenbouwkundige verordening
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/962f3d60-2042-4335-a136-98a9d6da5e3b
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)	

Gewestelijke Verordening

Beschrijving:	Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwater
Referentie:	SVO_02000_233_00006_00001
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	10/02/2023
Verordening type:	Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie: <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/f91466b7-3ba6-45d4-a101-ccca7b1ebc58>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake breedband

Referentie: SVO_02000_233_00005_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 09/06/2017

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie: <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/d84cebac-a259-458b-9562-a212e87a3359>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid

Referentie: SVO_02000_233_00003_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 05/06/2009

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie: <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/b01e664a-c9f9-4c29-8bf2-d5b433fd9f01>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening voor publiciteitsinrichtingen

Referentie: SVO_02000_233_00007_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 12/05/2023

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie: <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/8629599a-e3e6-48eb-82de-9ded6a3fd847>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving:	Algemene bouwverordening inzake wegen voor voetgangersverkeer
Referentie:	BVO_02000_231_00001_00001
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	29/04/1997
Verordening type:	Bouwverordening
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/681cad40-f9bc-48ae-906c-831b18f8e366

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Provinciale Verordening

Beschrijving:	Provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot het overwelden van grachten en onbevaarbare waterlopen
Referentie:	SVO_20001_233_00002_00000
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	19/12/2012
Verordening type:	Stedenbouwkundige verordening
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/9b573bd1-972c-4dcf-b812-736d67dbb151

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Provinciale Verordening

Beschrijving:	Provinciale verordening hemelwater
Referentie:	SVO_20001_233_22001_00001
Planfase:	
Status:	Definitieve vaststelling
Datum:	26/09/2023
Verordening type:	Stedenbouwkundige verordening
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/9d001716-fad7-47d5-9216-5febad4308c8

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gemeentelijke Verordening

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Gemeentelijk Rooilijnplan

Dit betekent niet dat het perceel niet getroffen is door de rooilijn, maar dat er geen gemeentelijk rooilijnplan gekend is in het plannenregister dat impact heeft op de omgeving van het perceel.

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Gemeentelijk Onteigeningsplan

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Ruil- of Herverkavelingsplan

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Complex Project

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Planbaten of -schade

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Soort weg waarlangs het perceel gelegen is

Wegklasse:	Wandel of fietsweg niet toegankelijk voor andere voertuigen
Wegcategorie:	Niet van toepassing
Straatnaam:	Dorpsstraat
Toegankelijkheid:	Openbare weg
Beherende instantie:	Lokaal bestuur

Bron: Vlaamse Overheid - Digitaal Vlaanderen (bevraagd 25/08/2025)

Soort weg waarlangs het perceel gelegen is

Wegklasse:	Weg bestaande uit een rijbaan
Wegcategorie:	Lokale erftoegangsweg
Straatnaam:	Dorpsstraat
Toegankelijkheid:	Openbare weg
Beherende instantie:	Lokaal bestuur

Bron: Vlaamse Overheid - Digitaal Vlaanderen (bevraagd 25/08/2025)

Vergunningen

Het lokaal bestuur voegt hier inlichtingen toe voor zover gekend in hun gemeentelijk vergunningenregister, inclusief lopende vergunningen. Vergunningsaanvragen stopgezet door de aanvrager worden niet getoond.

Stedenbouwkundige Vergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Stedenbouwkundige Melding

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Verkavelingsvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Vergund Geachte Gebouwen

Gemeentelijk dossiernummer: 2025/0013

Functie gebouw: Wonen

Status: Positief

Vergunningverlenende overheid: College van burgemeester en schepenen

Beschrijving: hoofdgebouw vergund geacht, jaar van opbouw volgens kadastrale legger tussen 1850 en 1875

Referentie: 24028_2025_668

Externe documentatie:

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 27/08/2025)

Milieuvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Omgevingsvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Stedenbouwkundige Overtreding

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Stedenbouwkundig Attest

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Milieu

Zoneringsplan

Referentie: 242-13
Bestemming: Collectief te optimaliseren buitengebied
Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Zoneringsplan

Bestemming: Centraal gebied
Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Risicogrond

Niet van toepassing
Bron: Lokaal bestuur (OVAM) (bevraagd 25/08/2025)

Natuur

Mogelijks verleende het Agentschap voor Natuur en Bos kapmachtigingen voor dit perceel. Deze informatie is nog niet digitaal te verkrijgen. Een aparte opzoeking in de databank van het Agentschap voor Natuur en Bos is hiervoor noodzakelijk. Voor meer informatie, neem contact op met natuurenbos@vlaanderen.be.

Vogelrichtlijngebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 25/08/2025)

Habitatrichtlijngebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 25/08/2025)

VEN- en IVON-gebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 25/08/2025)

Beschermde Duingebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 25/08/2025)

Beschermd Waterwinningsgebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: VMM / DOV (bevraagd 25/08/2025)

Overstromingsgevoeligheid

Beheerders: Watering Van Sint-Truiden

Perceel-score:

Globale score:	A
Pluviaal:	A
Fluviaal:	A
Kust:	A

Gebouw-score:

Globale score:	A
Pluviaal:	A
Fluviaal:	A
Kust:	A

Gebouwen:

Id: 5856795

Score:

Globale score:	A
Pluviaal:	A
Fluviaal:	A
Kust:	A

Id: 5869632

Score:

Globale score:	A
Pluviaal:	A
Fluviaal:	A
Kust:	A

Externe documentatie: <https://waterinfo.vlaanderen.be/informatieplicht?capakey=24028C0178/00E000>

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Overstromingsgebied en Oeverzone

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Risicozone voor Overstromingen

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Signaalgebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Natuurbeheerplan

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 25/08/2025)

Gemeentelijke Kapmachtiging

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Natuurinrichtingsproject

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Landmaatschappij (bevraagd 25/08/2025)

Grondverschuivingsgevoeligheid

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: DOV (bevraagd 25/08/2025)

Grond- en pandenbeleid

We geven volgende inlichtingen mee voor alle gebouweenheden gelegen op het aangevraagde perceel: 'Herstelvordering', 'Conformiteitsattest' en 'Onbewoond en ongeschikt'. Het is aan de aanvrager om zelf de nodige interpretatie te doen.

Onbewoonbare- en Ongeschikte Woning

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 25/08/2025)

Herstelvordering

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 25/08/2025)

Conformiteitsattest

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 25/08/2025)

Leegstaande en Verwaarloosde Gebouwen

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Leegstaande en Verwaarloosde Bedrijfsruimten

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 25/08/2025)

Brownfield

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap Innoveren en Ondernemen (bevraagd 25/08/2025)

Bedrijventerrein

De contouren van de bedrijventerreinen volgen zo veel mogelijk de meest recentste bestemmingsplannen uit de ruimtelijke ordening. Bij grote afwijkingen ten opzichte van de reële situatie op het terrein worden andere grenzen gevolgd. Er zijn geen juridische gevolgen verbonden aan het feit of een perceel al dan niet binnen een bedrijventerrein gelegen is.

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap Innoveren en Ondernemen (bevraagd 25/08/2025)

Onbebouwde Percelen

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Onroerend Erfgoed

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Beschermd monument
Beschrijving:	Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie met omheiningsmuur
Referentie:	673
Geldigheid startdatum:	08/12/2000
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/673

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 25/08/2025)

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Beschermd stads of dorpsgezicht intrinsiek beschermingstype
Beschrijving:	Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie
Referentie:	677
Geldigheid startdatum:	08/12/2000
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 25/08/2025)

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Beschermd monument
Beschrijving:	Pastorietaan Sint-Paulusparochie: Japanse notenboom
Referentie:	949
Geldigheid startdatum:	08/12/2000
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/949

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 25/08/2025)

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
Beschrijving:	Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie
Referentie:	115125
Geldigheid startdatum:	08/10/2021
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/115125

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 25/08/2025)

Gemeentelijke heffingen

Mogelijks worden niet alle relevante inlichtingen over gemeentelijke heffingen door het lokaal bestuur opgenomen in dit dossier. Consulteer de gemeentelijke website of contacteer het lokaal bestuur voor meer informatie.

Opgelet: naast gemeentelijke kunnen ook federale en gewestelijke heffingen van toepassing zijn die niet opgenomen zijn.

Gemeentelijke Heffing

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 25/08/2025)

Toelichting bij 'Vastgoedinlichtingen voor overdracht'

Dit product bevat bij de Vlaamse overheid beschikbare vastgoedinformatie afkomstig uit bronnen van informatieverstrekkers. 'Vastgoedinlichtingen voor overdracht' bevat mogelijks niet alle benodigde informatie om aan de informatieverplichtingen van een aanvrager (of zijn opdrachtgever) in het kader van een vastgoedtransactie te voldoen. Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager (bv. koper, notaris of vastgoedmakelaar) om de informatie te controleren en waar nodig verdere opzoeken en opvragingen te doen.

De vastgoedinformatie (inlichtingen) wordt (worden) ter beschikking gesteld door verschillende informatieverstrekkers: hetzij de lokale besturen zelf (decentraal), hetzij bepaalde agentschappen of departementen van de Vlaamse Overheid (centraal).

Elke informatieverstrekker is verantwoordelijk voor zijn datakwaliteit. In het algemeen overzicht van de inlichtingen op de gebruikersomgeving kan de informatieverstrekker van de specifieke inlichting geconsulteerd worden. De inlichtingen waar centrale bronnen de informatieverstrekkers zijn, worden automatisch verrijkt door het Vastgoedinformatieplatform. Het Vastgoedinformatieplatform doet een automatische bevraging van de centrale bronnen (informatieverstrekkers) met een negatieve perceelbuffer tot 0,2 meter om te vermijden dat er door aanpassingen aan de percelenkaart van het Grootschalig Referentiebestand kaartlagen aangesproken worden die tot andere percelen behoren. In uitzonderlijke gevallen is het toch mogelijk dat door geometrische onnauwkeurigheden onvolledige of incorrecte informatie wordt meegegeven. Het is aan de aanvrager om zelf in te schatten wat de impact is op het bevraagde perceel en het gebruik van de vastgoedinformatie(inlichtingen).

Alle vastgoedinformatie (inlichtingen) wordt (worden), tenzij anders aangegeven in de velden van de inlichting, op dit moment aangeboden op perceelniveau (bv. bij inlichtingen onbewoond en ongeschikt, conformiteitsattest en herstellvordering wordt er nog geen rekening gehouden met de door de aanvrager geselecteerde gebouweenheid). U dient zelf na te gaan wat de impact hiervan is voor het bevraagde perceel en het gebruik van de vastgoedinformatie(inlichtingen).

'Vastgoedinlichtingen voor overdracht' bevat verplichte (standaard opgenomen) en optionele (niet standaard door elk lokaal bestuur opgenomen bv. gemeentelijke heffingen, erfdienstbaarheden, ...) vastgoedinformatie. Per inlichting zijn er verplichte (standaard opgenomen) en optionele (niet standaard door elk bestuur opgenomen) velden. De aanvrager dient contact op te nemen met de informatieverstrekker voor eventuele benodigde ontbrekende informatie.

Voor bepaalde inlichtingen maken we het mogelijk om via de toegevoegde link naar de Geopunt-kaart een visuele interpretatie te doen. Deze kaart is dynamisch waardoor het mogelijk is dat de visualisatie verschilt van het oorspronkelijk opgehaalde informatie zoals weergegeven in de PDF.

Wenst u meer duiding over wat elke rubriek en elke inlichting precies inhoudt? Bekijk [dit overzicht](#) en klik door op de naam ervan voor meer informatie.

Heeft u inhoudelijke vragen over de aangeleverde vastgoedinformatie (inlichtingen)? Neem contact op met de informatieverstrekker van de betreffende inlichting (te vinden in het overzicht uit het vorige punt en op [deze pagina](#)).

Heeft u het vermoeden dat bepaalde informatie niet correct is? Vraag een nazicht op via het bevoegde lokale bestuur.

Deze en meer gebruikersvoorwaarden zijn na te lezen op de [Vastgoedinformatieplatform Gebruikersvoorwaarden](#).

Al deze koppelingen zijn ook terug te vinden op <https://athumi.eu/algemene-voorwaarden>.

Indien u verdere vragen heeft over deze gebruiksvoorwaarden, kan u contact opnemen met ons via: vip@athumi.eu

Vlaanderen
verbeelding werkt

Vastgoedinlichtingen voor overdracht

VIP-00593889

24028C0179/00C000

VLAANDEREN
DIGITAAL

Over het dossier

Perceel:	24028C0179/00C000
Adres:	niet gekend
Toelichting:	n.v.t.
Referentie:	VIP-00593889
Uw referentie:	Tuin pastorie Geetbets
Aangevraagd op:	03/09/2025 10:26
Afgeleverd door gemeente op:	17/09/2025 11:40

Vragen

Bij elke inlichting vindt u de informatieverstrekker (bron) van de informatie. Neem contact op met deze organisatie bij inhoudelijke vragen.

Lokaal bestuur	Gemeente Geetbets Omgeving	omgeving@geetbets.be
Agentschap voor Natuur en Bos	natuurenbos@vlaanderen.be	
Agentschap Onroerend Erfgoed	inventaris@onroerenderfgoed.be	
Agentschap Wonen in Vlaanderen	vlokdata@vlaanderen.be	
Vlaamse Milieumaatschappij	info@vmm.be	
DOV	meldpunt@dov.vlaanderen.be	
Agentschap voor Innoveren en Ondernemen	gis@vlaio.be	
Digitaal Vlaanderen	digitaal.vlaanderen@vlaanderen.be	
Vlaamse Landmaatschappij (VLM)	info@vlm.be	
Departement Omgeving (Vlaams Planbureau)	vpo.omgeving@vlaanderen.be	

Overheidsplannen

Het lokaal bestuur voegt hier inlichtingen toe voor zover gekend in hun gemeentelijk plannenregister. Wanneer een inlichting geen impact heeft op het vastgoed tonen we bij de inlichting 'Niet van toepassing'. Andere inlichtingen kunnen in sommige gevallen verouderd zijn. Zo kan bv. een gewestplan 'van toepassing' zijn maar vervangen de voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) deze van het gewestplan.

Informatie over gewestelijke rooilijnplannen is nog niet digitaal te verkrijgen. Voor een perceel gelegen langs een gewest- of autosnelweg kan advies gevraagd worden via <https://wegenverkeer.be/adviezen-vergunningen>.

Gewestplan

Referentie:	GWP_02000_222_00024_00001
Beschrijving:	origineel gewestplan Tienen - Landen
Bestemmingen:	woongebieden met landelijk karakter
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	24/03/1978
Externe documentatie:	• https://download.dsi.omgeving.vlaanderen.be/be.vl.omg.dsi.stukonderdeel.GWP_02000_222_00024_00001.BG.1.Dossierstuk.SV.1.1#page=6 • https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/GWP_02000_222_00024_00001

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Algemeen Plan van Aanleg

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Bijzonder Plan van Aanleg

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Provinciaal Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Referentie:	RUP_20001_213_16002_00001
Beschrijving:	Dorpskernen Getestreek
Planfase:	

Status:	Scoping
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/RUP_20001_213_16002_00001
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)	

Gemeentelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Referentie:	RUP_24028_214_00001_00001
Beschrijving:	Scholen Geetbets
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	19/06/2014
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/RUP_24028_214_00001_00001
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)	

Herziening of opheffing verouderde inrichtingsvoorschriften

Niet van toepassing
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Watergevoelig openruimtegebied

Niet van toepassing
[Bekijk op kaart](#)
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving:	Gewestelijke stedenbouwkundige verordening voor publiciteitsinrichtingen
Referentie:	SVO_02000_233_00007_00001
Planfase:	
Status:	Besluit tot goedkeuring
Datum:	12/05/2023
Verordening type:	Stedenbouwkundige verordening
Externe documentatie:	• https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/8629599a-e3e6-48eb-82de-9ded6a3fd847
Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)	

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake

toegankelijkheid

Referentie: SVO_02000_233_00003_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 05/06/2009

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/b01e664a-c9f9-4c29-8bf2-d5b433fd9f01>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake openluchtrecreatieve verblijven en de inrichting van gebieden voor dergelijke verblijven

Referentie: SVO_02000_233_00002_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 08/07/2005

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/962f3d60-2042-4335-a136-98a9d6da5e3b>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwater

Referentie: SVO_02000_233_00006_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 10/02/2023

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/f91466b7-3ba6-45d4-a101-ccca7b1ebc58>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake breedband

Referentie: SVO_02000_233_00005_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 09/06/2017

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/d84cebac-a259-458b-9562-a212e87a3359>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gewestelijke Verordening

Beschrijving: Algemene bouwverordening inzake wegen voor voetgangersverkeer

Referentie: BVO_02000_231_00001_00001

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 29/04/1997

Verordening type: Bouwverordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/681cad40-f9bc-48ae-906c-831b18f8e366>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Provinciale Verordening

Beschrijving: Provinciale stedenbouwkundige verordening met betrekking tot het overwelden van grachten en onbevaarbare waterlopen

Referentie: SVO_20001_233_00002_00000

Planfase:

Status: Besluit tot goedkeuring

Datum: 19/12/2012

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening

Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/9b573bd1-972c-4dcf-b812-736d67dbb151>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Provinciale Verordening

Beschrijving: Provinciale verordening hemelwater

Referentie: SVO_20001_233_22001_00001

Planfase:

Status: Definitieve vaststelling

Datum: 26/09/2023

Verordening type: Stedenbouwkundige verordening
Externe documentatie:

- <https://dsi.omgeving.vlaanderen.be/fiche-detail/9d001716-fad7-47d5-9216-5febad4308c8>

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gemeentelijke Verordening

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Gemeentelijk Rooilijnplan

Dit betekent niet dat het perceel niet getroffen is door de rooilijn, maar dat er geen gemeentelijk rooilijnplan gekend is in het plannenregister dat impact heeft op de omgeving van het perceel.

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Gemeentelijk Onteigeningsplan

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Ruil- of Herverkavelingsplan

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Complex Project

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Planbaten of -schade

Niet van toepassing

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Soort weg waarlangs het perceel gelegen is

Niet van toepassing

Bron: Vlaamse Overheid - Digitaal Vlaanderen (bevraagd 03/09/2025)

Vergunningen

Het lokaal bestuur voegt hier inlichtingen toe voor zover gekend in hun gemeentelijk vergunningenregister, inclusief lopende vergunningen.

Stedenbouwkundige Vergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Stedenbouwkundige Melding

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Verkavelingsvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Vergund Geachte Gebouwen

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Milieuvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Omgevingsvergunning

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Stedenbouwkundige Overtreding

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Stedenbouwkundig Attest

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Milieu

Zoneringsplan

Referentie: 242-12

Bestemming: Collectief te optimaliseren buitengebied

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Zoneringsplan

Referentie: 242-13

Bestemming: Collectief te optimaliseren buitengebied

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Zoneringsplan

Bestemming: Centraal gebied

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Risicogrond

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (OVAM) (bevraagd 03/09/2025)

Natuur

Mogelijks verleende het Agentschap voor Natuur en Bos kapmachtigingen voor dit perceel. Deze informatie is nog niet digitaal te verkrijgen. Een aparte opzoeking in de databank van het Agentschap voor Natuur en Bos is hiervoor noodzakelijk. Voor meer informatie, neem contact op met natuurenbos@vlaanderen.be.

Vogelrichtlijng gebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 03/09/2025)

Habitatrichtlijng gebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 03/09/2025)

VEN- en IVON-gebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 03/09/2025)

Beschermd Duingebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 03/09/2025)

Beschermd Waterwinningsgebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: VMM / DOV (bevraagd 03/09/2025)

Overstromingsgevoeligheid

Beheerders: Watering Van Sint-Truiden

Perceel-score:

Globale score: A

Pluviaal: A

Fluviaal: A

Kust: A

Externe documentatie:

- <https://waterinfo.vlaanderen.be/informatieplicht?capakey=24028C0179/00C000>

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Overstromingsgebied en Oeverzone

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Risicozone voor Overstromingen

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Signaalgebied

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Milieumaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Natuurbeheerplan

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap voor Natuur en Bos (bevraagd 03/09/2025)

Gemeentelijke Kapmachtiging

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Natuurinrichtingsproject

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Vlaamse Landmaatschappij (bevraagd 03/09/2025)

Grondverschuivingsgevoeligheid

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: DOV (bevraagd 03/09/2025)

Grond- en pandenbeleid

We geven volgende inlichtingen mee voor alle gebouweenheden gelegen op het aangevraagde perceel: 'Herstelvordering', 'Conformiteitsattest' en 'Onbewoond en ongeschikt'. Het is aan de aanvrager om zelf de nodige interpretatie te doen.

Onbewoonbare- en Ongeschikte Woning

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 03/09/2025)

Herstelvordering

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 03/09/2025)

Conformiteitsattest

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Wonen in Vlaanderen (bevraagd 03/09/2025)

Leegstaande en Verwaarloosde Gebouwen

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Leegstaande en Verwaarloosde Bedrijfsruimten

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Departement Omgeving (bevraagd 03/09/2025)

Brownfield

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap Innoveren en Ondernemen (bevraagd 03/09/2025)

Bedrijventerrein

De contouren van de bedrijventerreinen volgen zo veel mogelijk de meest recentste bestemmingsplannen uit de ruimtelijke ordening. Bij grote afwijkingen ten opzichte van de reële situatie op het terrein worden andere grenzen gevolgd. Er zijn geen juridische gevolgen verbonden aan het feit of een perceel al dan niet binnen een bedrijventerrein gelegen is.

Niet van toepassing

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Agentschap Innoveren en Ondernemen (bevraagd 03/09/2025)

Onbebouwde Percelen

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Onroerend Erfgoed

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Beschermde stads of dorpsgezicht intrinsiek beschermingstype
Beschrijving:	Kerkhof en pastorietaan Heilige Petrus en Paulusparochie
Referentie:	677
Geldigheid startdatum:	08/12/2000
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/677

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 03/09/2025)

Onroerend Erfgoed

Aanduidingstype:	Vastgesteld bouwkundig erfgoed
Beschrijving:	Pastorie Heilige Petrus en Paulusparochie
Referentie:	115125
Geldigheid startdatum:	08/10/2021
Externe documentatie:	• https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/115125

[Bekijk op kaart](#)

Bron: Onroerend Erfgoed (bevraagd 03/09/2025)

Gemeentelijke heffingen

Mogelijks worden niet alle relevante inlichtingen over gemeentelijke heffingen door het lokaal bestuur opgenomen in dit dossier. Consulteer de gemeentelijke website of contacteer het lokaal bestuur voor meer informatie.

Opgelet: naast gemeentelijke kunnen ook federale en gewestelijke heffingen van toepassing zijn die niet opgenomen zijn.

Gemeentelijke Heffing

Niet van toepassing

Bron: Lokaal bestuur (bevraagd 03/09/2025)

Toelichting bij 'Vastgoedinlichtingen voor overdracht'

Dit product bevat bij de Vlaamse overheid beschikbare vastgoedinformatie afkomstig uit bronnen van informatieverstrekkers. 'Vastgoedinlichtingen voor overdracht' bevat mogelijks niet alle benodigde informatie om aan de informatieverplichtingen van een aanvrager (of zijn opdrachtgever) in het kader van een vastgoedtransactie te voldoen. Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager (bv. koper, notaris of vastgoedmakelaar) om de informatie te controleren en waar nodig verdere opzoeken en opvragingen te doen.

De vastgoedinformatie (inlichtingen) wordt (worden) ter beschikking gesteld door verschillende informatieverstrekkers: hetzij de lokale besturen zelf (decentraal), hetzij bepaalde agentschappen of departementen van de Vlaamse Overheid (centraal).

Elke informatieverstrekker is verantwoordelijk voor zijn datakwaliteit. In het algemeen overzicht van de inlichtingen op de gebruikersomgeving kan de informatieverstrekker van de specifieke inlichting geconsulteerd worden. De inlichtingen waar centrale bronnen de informatieverstrekkers zijn, worden automatisch verrijkt door het Vastgoedinformatieplatform. Het Vastgoedinformatieplatform doet een automatische bevraging van de centrale bronnen (informatieverstrekkers) met een negatieve perceelbuffer tot 0,2 meter om te vermijden dat er door aanpassingen aan de percelenkaart van het Grootchalig Referentiebestand kaartlagen aangesproken worden die tot andere percelen behoren. In uitzonderlijke gevallen is het toch mogelijk dat door geometrische onnauwkeurigheden onvolledige of incorrecte informatie wordt meegegeven. Het is aan de aanvrager om zelf in te schatten wat de impact is op het bevroegde perceel en het gebruik van de vastgoedinformatie(inlichtingen).

Alle vastgoedinformatie (inlichtingen) wordt (worden), tenzij anders aangegeven in de velden van de inlichting, op dit moment aangeboden op perceelniveau (bv. bij inlichtingen onbewoond en ongeschikt, conformiteitsattest en herstellvordering wordt er nog geen rekening gehouden met de door de aanvrager geselecteerde gebouweenheid). U dient zelf na te gaan wat de impact hiervan is voor het bevroegde perceel en het gebruik van de vastgoedinformatie(inlichtingen).

'Vastgoedinlichtingen voor overdracht' bevat verplichte (standaard opgenomen) en optionele (niet standaard door elk lokaal bestuur opgenomen bv. gemeentelijke heffingen, erfdienstbaarheden, ...) vastgoedinformatie. Per inlichting zijn er verplichte (standaard opgenomen) en optionele (niet standaard door elk bestuur opgenomen) velden. De aanvrager dient contact op te nemen met de informatieverstrekker voor eventuele benodigde ontbrekende informatie.

Voor bepaalde inlichtingen maken we het mogelijk om via de toegevoegde link naar de Geopunt-kaart een visuele interpretatie te doen. Deze kaart is dynamisch waardoor het mogelijk is dat de visualisatie verschilt van het oorspronkelijk opgehaalde informatie zoals weergegeven in de PDF.

Wenst u meer duiding over wat elke rubriek en elke inlichting precies inhoudt? Bekijk [dit overzicht](#) en klik door op de naam ervan voor meer informatie.

Heeft u inhoudelijke vragen over de aangeleverde vastgoedinformatie (inlichtingen)? Neem contact op met de informatieverstrekker van de betreffende inlichting (te vinden in het overzicht uit het vorige punt en op [deze pagina](#)).

Heeft u het vermoeden dat bepaalde informatie niet correct is? Vraag een nazicht op via het bevoegde lokale bestuur.

Deze en meer gebruikersvoorwaarden zijn na te lezen op de [Vastgoedinformatieplatform Gebruikersvoorwaarden](#).

Al deze koppelingen zijn ook terug te vinden op <https://athumi.eu/algemene-voorwaarden>.

Indien u verdere vragen heeft over deze gebruiksvoorwaarden, kan u contact opnemen met ons via: vip@athumi.eu

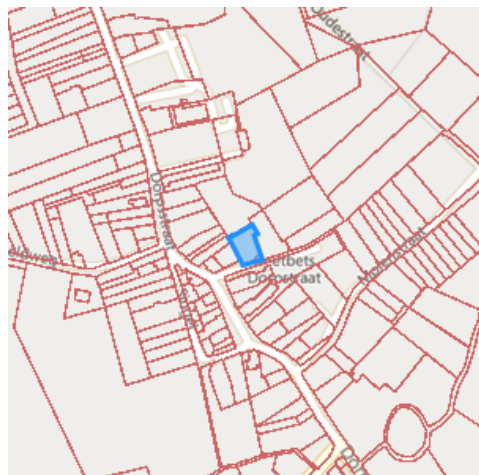
Recht van voorkoop

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791140	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-1	Zoekdata:	24028C0178/00E000
Datum opzoeking themabestand:	21/08/2025	Perceel:	24028C0178/00E000

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0178/00E000 [24028C0178/00E000]

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Geen voorkooprecht van toepassing

Legende

- Voorkooprecht van toepassing
- Geen voorkooprecht van toepassing

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

In dit uittreksel worden alle Vlaamse voorkooprechten vermeld. Conventionele voorkooprechten en eventuele federale voorkooprechten vallen buiten het toepassingsgebied van dit uittreksel en moet u opzoeken via andere kanalen.

Datum informatieve vraag

De datum waarvoor de Vlaamse voorkooprechten opgevraagd worden.

Datum opzoeking themabestand

De datum waarop het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten' werd nagegaan of er al dan niet Vlaamse voorkooprechten van toepassing zijn op de gevraagde percelen. De resultaten m.b.t voorkooprechten zijn bijgevolg enkel geldig voor deze datum. Deze datum kan maximum 2 jaar terug in de tijd gaan i.v.m. de datum opzoeking themabestand.

Kolommen

De kolommen type, overzicht, begunstigten, begindatum bekendmaking en prioriteit worden enkel ingevuld indien er een voorkooprecht van toepassing is en de informatie gekend is.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging kwam tot stand in samenwerking met Informatie Vlaanderen en op basis van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten', erkend als authentieke geografisch gegevensbron (Decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkooprechten (B.S. 24/07/2007) en Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van het decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkooprechten en houdende de erkenning van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten' als authentieke geografische gegevensbron (B.S. 10/08/2012)).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Informatie Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

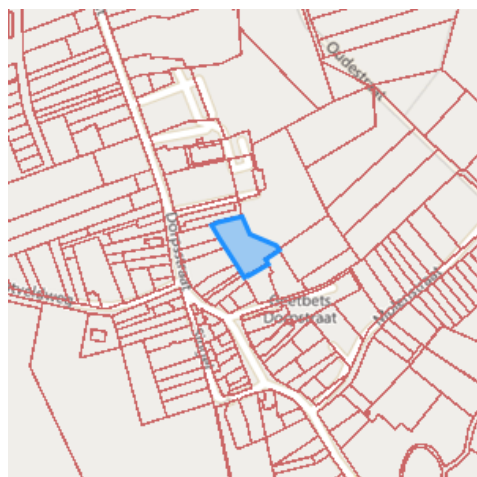
Recht van voorkoop

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791270	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-2	Zoekdata:	24028C0179/00C000
Datum opzoeking themabestand:	21/08/2025	Perceel:	24028C0179/00C000

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0179/00C000 [24028C0179/00C000]

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Geen voorkooprecht van toepassing

Legende

- Voorkooprecht van toepassing
- Geen voorkooprecht van toepassing

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

In dit uittreksel worden alle Vlaamse voorkooprechten vermeld. Conventionele voorkooprechten en eventuele federale voorkooprechten vallen buiten het toepassingsgebied van dit uittreksel en moet u opzoeken via andere kanalen.

Datum informatieve vraag

De datum waarvoor de Vlaamse voorkooprechten opgevraagd worden.

Datum opzoeking themabestand

De datum waarop het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten' werd nagegaan of er al dan niet Vlaamse voorkooprechten van toepassing zijn op de gevraagde percelen. De resultaten m.b.t voorkooprechten zijn bijgevolg enkel geldig voor deze datum. Deze datum kan maximum 2 jaar terug in de tijd gaan i.v.m. de datum opzoeking themabestand.

Kolommen

De kolommen type, overzicht, begunstigten, begindatum bekendmaking en prioriteit worden enkel ingevuld indien er een voorkooprecht van toepassing is en de informatie gekend is.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging kwam tot stand in samenwerking met Informatie Vlaanderen en op basis van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten', erkend als authentieke geografisch gegevensbron (Decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkooprechten (B.S. 24/07/2007) en Besluit van de Vlaamse Regering van 13 juli 2012 tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van het decreet van 25 mei 2007 houdende de harmonisering van de procedures van voorkooprechten en houdende de erkenning van het geografisch themabestand 'Vlaamse voorkooprechten' als authentieke geografische gegevensbron (B.S. 10/08/2012)).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Informatie Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0792178	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-1	Zoekdata:	24028C0178/00E000
Perceel:	24028C0178/00E000		

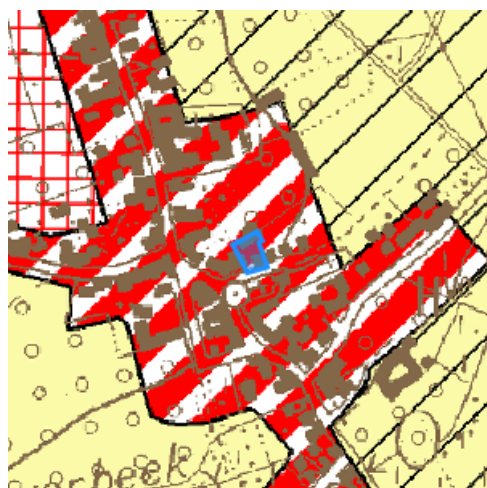
Informatieaanvraag Gewestinfo

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0178/00E000 [24028C0178/00E000]

Gewestplan

Hoofdbestemming (*):	woongebieden met landelijk karakter
Datum goedkeuring gewestplan:	24/03/1978
Gewestplan:	origineel gewestplan Tienen - Landen
Categorie:	Wonen

Indicatieve kaartweergave

Legende

0100 - Woongebieden	0700 - Groengebieden
0105 - Woonuitbreidingsgebieden	0701 - Natuurgebieden
0200 - Gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut	0702 - Natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaten
0400 - Recreatiegebieden	0800 - Bosgebieden
0401 - Gebieden voor dagrecreatie	0900 - Agrarische gebieden
0402 - Gebieden voor verblijfsrecreatie	0901 - Landschappelijke waardevolle agrarische gebieden
0410 - Gebieden voor toeristische recreatieparken (TRP)	1000 - Industriegebieden
0500 - Parkgebieden	1100 - Ambachtelijke bedrijven en KMO's
0600 - Bufferzones	1700 - Landelijke gebieden

Uitgebreide legende <https://www.realsmart.be/gewestplan.pdf>

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van grondvlakken
- Contouren van overdrukken (indien geen grondvlak van GewRUP aanwezig, is bestemming op gewestplan ook nog van kracht)
- Contouren van lijnen

Watergevoelige Openruimtegebieden (WORG)

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van WORG

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Gewestplan

De Gewestplannen werden opgesteld in uitvoering van Wet op Ruimtelijke Ordening en de Stedenbouw van 1962 en worden op zich sinds 2002 niet meer gewijzigd. Het gewestplan is enkel nog van kracht is op die plekken waar het niet vervangen is door een nieuwer plan. Na 2000 zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plekken gewijzigd door de opmaak van 'ruimtelijke uitvoeringsplannen' (RUP'S). Het gewestplan geeft dus vaak niet de volledige juridische plancontext weer op een plek. Het gaat niet noodzakelijk om de meest actuele stedenbouwkundige bestemming. Dat is enkel het geval wanneer de bestemming sinds de gewestplannen niet meer is gewijzigd. De informatie in de kaarten heeft louter informatieve waarde en geen juridisch bindende kracht. Noteer tot slot dat indien het gebied door de Vlaamse regering is aangeduid als watergevoelig openruimtegebied (die info vindt u terug op de laatste kaart in dit rapport) de bestemming sowieso daardoor is 'overschreven'. De meest recente bestemming is dan die van 'watergevoelig openruimtegebied'.

Watergevoelige openruimtegebieden (WORG)

Om Vlaanderen beter te beschermen, wil de Vlaamse Regering het waterbergend vermogen van bepaalde watergevoelige gebieden vrijwaren en voldoende ruimte voorzien voor water. Deze gebieden worden herbestemd naar een openruimtefunctie via een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) of door aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG). Binnen deze gebieden worden enkel nog openruimtefuncties toegestaan zoals landbouw, natuur en bos.

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Een ruimtelijk uitvoeringsplan heeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordende waarde voor alle overheidsbeslissing. Het Vlaams gewest maakt gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Ook provincies en gemeenten maken ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Raadpleeg de gemeente of provincie voor een overzicht van de plannen op hun grondgebied.

Belangrijke Noot

Wilt u weten welke bestemming geldt op een bepaald perceel, dan vraagt u dit best na bij de gemeente. Zij hebben een overzicht van alle geldende plannen (ruimtelijke uitvoeringsplannen van gewest, provincie of gemeente, maar ook bijzonder plannen van aanleg) die het gewestplan intussen mogelijks hebben vervangen. **Meer info**
www.ruimtelijkeordening.be

* Indien het perceel ingetekend is met meerdere bestemmingen, kan u de andere bestemmingen via de legende afleiden.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van Ruimte Vlaanderen, Koning Albert II-Laan 19 bus 11, 1210 Brussel, namens het Vlaams Gewest en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Ruimte Vlaanderen via de ORIS webservices.

CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791269	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-2	Zoekdata:	24028C0179/00C000
Perceel:	24028C0179/00C000		

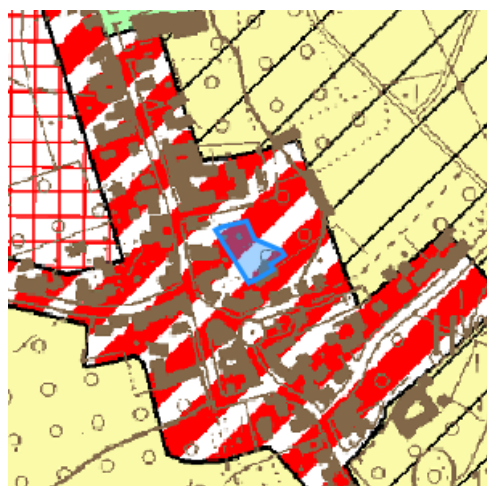
Informatieaanvraag Gewestinfo

Resultaat opvraging perceel gelegen in Geetbets afdeling GEETBETS 1 AFD/GEETBETS/, sectie C met perceelnummer 0179/00C000 [24028C0179/00C000]

Gewestplan

Hoofdbestemming (*):	woongebieden met landelijk karakter
Datum goedkeuring gewestplan:	24/03/1978
Gewestplan:	origineel gewestplan Tienen - Landen
Categorie:	Wonen

Indicatieve kaartweergave

Legende

0100 - Woongebieden	0700 - Groengebieden
0105 - Woonuitbreidingsgebieden	0701 - Natuurgebieden
0200 - Gebieden voor gemeenschapsvoorziening en openbaar nut	0702 - Natuurgebieden met wetenschappelijke waarde of natuurreservaten
0400 - Recreatiegebieden	0800 - Bosgebieden
0401 - Gebieden voor dagrecreatie	0900 - Agrarische gebieden
0402 - Gebieden voor verblijfsrecreatie	0901 - Landschappelijke waardevolle agrarische gebieden
0410 - Gebieden voor toeristische recreatieparken (TRP)	1000 - Industriegebieden
0500 - Parkgebieden	1100 - Ambachtelijke bedrijven en KMO's
0600 - Bufferzones	1700 - Landelijke gebieden

Uitgebreide legende <https://www.realsmart.be/gewestplan.pdf>

Gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van grondvlakken
- Contouren van overdrukken (indien geen grondvlak van GewRUP aanwezig, is bestemming op gewestplan ook nog van kracht)
- Contouren van lijnen

Watergevoelige Openruimtegebieden (WORG)

Er is geen informatie beschikbaar op het gekozen perceelnummer.

Indicatieve kaartweergave

Legende

- Contouren van WORG

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Gewestplan

De Gewestplannen werden opgesteld in uitvoering van Wet op Ruimtelijke Ordening en de Stedenbouw van 1962 en worden op zich sinds 2002 niet meer gewijzigd. Het gewestplan is enkel nog van kracht is op die plekken waar het niet vervangen is door een nieuwer plan. Na 2000 zijn de bestemmingen van het gewestplan op vele plekken gewijzigd door de opmaak van 'ruimtelijke uitvoeringsplannen' (RUP'S). Het gewestplan geeft dus vaak niet de volledige juridische plancontext weer op een plek. Het gaat niet noodzakelijk om de meest actuele stedenbouwkundige bestemming. Dat is enkel het geval wanneer de bestemming sinds de gewestplannen niet meer is gewijzigd. De informatie in de kaarten heeft louter informatieve waarde en geen juridisch bindende kracht. Noteer tot slot dat indien het gebied door de Vlaamse regering is aangeduid als watergevoelig openruimtegebied (die info vindt u terug op de laatste kaart in dit rapport) de bestemming sowieso daardoor is 'overschreven'. De meest recente bestemming is dan die van 'watergevoelig openruimtegebied'.

Watergevoelige openruimtegebieden (WORG)

Om Vlaanderen beter te beschermen, wil de Vlaamse Regering het waterbergend vermogen van bepaalde watergevoelige gebieden vrijwaren en voldoende ruimte voorzien voor water. Deze gebieden worden herbestemd naar een openruimtefunctie via een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) of door aanduiding als watergevoelig openruimtegebied (WORG). Binnen deze gebieden worden enkel nog openruimtefuncties toegestaan zoals landbouw, natuur en bos.

Gewestelijk Ruimtelijk Uitvoeringsplan

Een ruimtelijk uitvoeringsplan heeft uitvoering aan een ruimtelijk structuurplan. Het heeft een verordende waarde voor alle overheidsbeslissing. Het Vlaams gewest maakt gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Ook provincies en gemeenten maken ruimtelijke uitvoeringsplannen op. Raadpleeg de gemeente of provincie voor een overzicht van de plannen op hun grondgebied.

Belangrijke Noot

Wilt u weten welke bestemming geldt op een bepaald perceel, dan vraagt u dit best na bij de gemeente. Zij hebben een overzicht van alle geldende plannen (ruimtelijke uitvoeringsplannen van gewest, provincie of gemeente, maar ook bijzonder plannen van aanleg) die het gewestplan intussen mogelijks hebben vervangen. **Meer info**
www.ruimtelijkeordening.be

* Indien het perceel ingetekend is met meerdere bestemmingen, kan u de andere bestemmingen via de legende afleiden.

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van Ruimte Vlaanderen, Koning Albert II-Laan 19 bus 11, 1210 Brussel, namens het Vlaams Gewest en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Document gegenereerd op basis van de gegevens ontvangen van Ruimte Vlaanderen via de ORIS webservices.

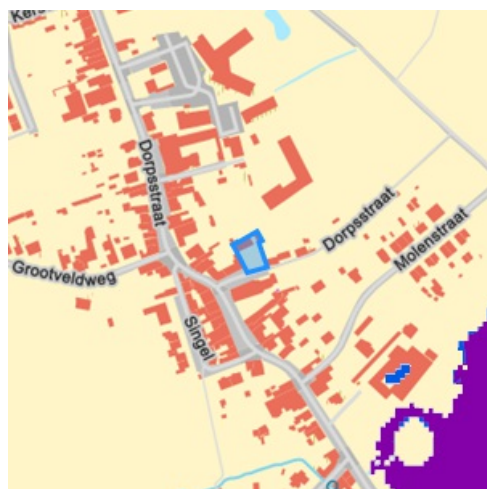
CIB vlaanderen vzw - Kortrijksesteenweg 1005 - 9000 Gent
0425.043.508 - vastgoedinfo@vastgoedloket.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791142	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-1	Zoekdata:	24028C0178/00E000
Perceel:	24028C0178/00E000		

Risicozones overstromingen - kaart 2017

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Controleer of het perceel (gedeeltelijk) ingekleurd is als risicozone voor overstromingen
- Informatief: het middelpunt van het perceel is niet gelegen in een risicozone voor overstromingen

Legende

- Risicozone overstroming
- Nieuwe risicozone overstroming (kaart 2017)

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Risicozones overstromingen

Risicozones zoals bepaald in het Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones bedoeld in artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen).

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van de Vlaamse Milieumaatschappij en de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, Dokter De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be
www.waterinfo.be/watertoets

OVERSTROMINGSRAPPORT 21-08-2025

Identificatie perceel en gebouwen

Gemeente	Geetbets				
Afdeling	1	Sectie	C	Perceelnummer	0178/00E000
Aantal gebouwen op dit perceel	2				
Waterbeheerder(s)	Watering Van Sint-Truiden				

Informatie voor het volledige perceel

Parameter	Score
Perceelscore of P-score	A
Gebouwscore of G-score	A
Ligging in Signaalgebied	neen
Ligging in afgebakende oeverzone of afgebakend overstromingsgebied	neen
Ligging in een risicozone voor overstromingen	neen

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Te gebruiken symbool voor informatieplicht: geen verplicht symbool

Informatie voor de verschillende gebouwen op het perceel

Gebouw ID	Score
5856795	A
5869632	A

DETAILKAARTEN

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden pluviaal (door hevige neerslag)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden fluviaal (uit waterlopen)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden vanuit de zee

Legende

- A - Geen overstroming gemodelleerd
- B - Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering
- C - Kleine kans op overstromingen
- D - Middelgrote kans op overstromingen

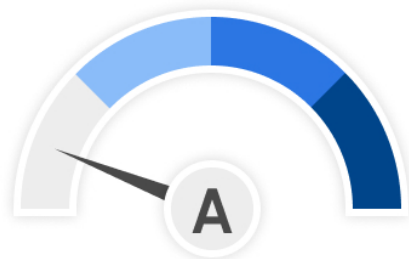
PERCEELSCORE

Detail overstromingsgevoeligheid perceel te Geetbets, afdeling 1, sectie C met perceelnummer 0178/00E000

Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

PERCEELSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag
Pluviaal

Vanuit waterlopen
Fluviaal

Kustoverstroming
Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

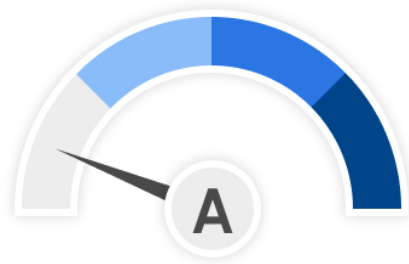
SCORE GEBOUW 5856795

Detail overstromingsgevoeligheid gebouw met ID 5856795

Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

GEBOUWSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag

Pluviaal

Vanuit waterlopen

Fluviaal

Kustoverstroming

Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

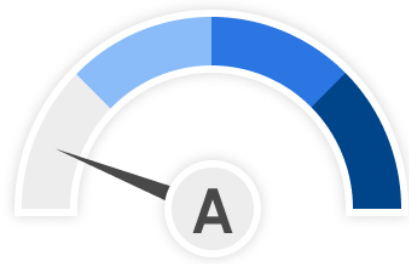
SCORE GEBOUW 5869632

Detail overstromingsgevoeligheid gebouw met ID 5869632

Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

GEBOUWSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag

Pluviaal

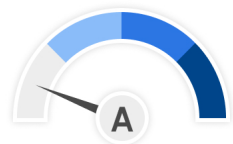
Vanuit waterlopen

Fluviaal

Kustoverstroming

Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Risicozones overstromingen m.b.t natuurrampenverzekering

Het perceel te Geetbets, afdeling 1, sectie C met perceelnummer 0178/00E000 bevindt zich niet in een risicozone voor overstromingen.

Risicozones overstroming

- nieuwe risicozones
- bevestigde risicozones
- geen risico meer

INFORMATIEPLICHT

Wetgeving informatieplicht

De informatieplicht is opgenomen in art. 1.3.3.3.2 van het waterwetboek ofwel de gecodificeerde decreten betreffende het integraal waterbeleid. De details voor de uitwerking van de informatieplicht zijn opgenomen in hoofdstuk III/1 van het uitvoeringsbesluit watertoets.

Berekening P-score en G-score

Voor de berekening van de P-score wordt bekeken of er overlap is tussen het perceel en de drie overstromingskaarten.

Voor de berekening van de G-score wordt bekeken of er overlap is tussen één van de gebouwen op het perceel met een minimum oppervlakte van 25m² en de drie overstromingskaarten. Er wordt hiervoor een buffer van 1m genomen rond de gebouwen.

Aangezien enkel voor de G-score met een buffer wordt gewerkt, is hiervoor ook overlap mogelijk met de overstromingskaarten buiten het perceel. In dat geval wordt de P-score aangepast naar dezelfde waarde als de G-score.

Overstromingsrobuust gebouwd?

Uw woning kan zich in overstromingsgevoelig gebied bevinden, maar mogelijks is hier reeds rekening mee gehouden bij het bouwen en heeft u dus overstromingsrobuust gebouwd. In dit geval bestaat de mogelijkheid om een deskundige aan te stellen om uw score te laten aanpassen.

Signaalgebieden

Voor signaalgebieden geldt er wettelijk gezien geen informatieplicht, maar het is wel aangewezen om dit ook mee op te nemen bij de communicatie. Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde bestemming zoals woongebied, die ook een belangrijke functie kunnen vervullen tijdens overstromingen. Het gaat om gebieden met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. Voor verschillende van deze gebieden werd beslist om een bouwvrije opgave te voorzien, omdat het risico tijdens overstromingen te groot is.

Afgebakende oeverzones en afgebakende overstromingsgebieden

Afgebakende oeverzones en overstromingsgebieden zijn in de meeste gevallen afgebakend op niet bebouwbare percelen, maar niet altijd. Het gaat om gebieden waar een recht van voorkoop geldt en waar inrichtingswerken worden voorzien in het kader van het waterbeleid.

Risicozones overstromingen met betrekking tot de natuurrampenverzekering

Risicozones zoals afgebakend volgens Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen in uitvoering van de wet op de landverzekeringsovereenkomst.

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be

waterinfo.vlaanderen.be/informatieplicht

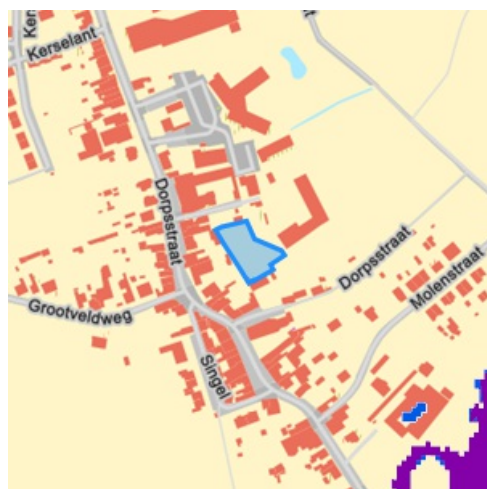
woningpas.vlaanderen.be

Gegevens opvraging

Ordernummer:	O2025-0791272	Datum opzoeking:	21/08/2025
Referentienummer:	25-3450 Dorpsstr37-2	Zoekdata:	24028C0179/00C000
Perceel:	24028C0179/00C000		

Risicozones overstromingen - kaart 2017

Indicatieve kaartweergave

Resultaat

- Controleer of het perceel (gedeeltelijk) ingekleurd is als risicozone voor overstromingen
- Informatief: het middelpunt van het perceel is niet gelegen in een risicozone voor overstromingen

Legende

- Risicozone overstroming
- Nieuwe risicozone overstroming (kaart 2017)

Welke informatie kan u terugvinden in dit uittreksel?

Risicozones overstromingen

Risicozones zoals bepaald in het Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones bedoeld in artikel 68-7 van de wet van 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst (met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen).

Bron vastgoedinfo

Deze opvraging bevat overheidsinformatie verkregen van de Vlaamse Milieumaatschappij en de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid, Dokter De Moorstraat 24-26, 9300 Aalst en Informatie Vlaanderen, Havenlaan 88, 1000 Brussel wat betreft het Grootchalig Referentie Bestand Vlaanderen (GRB).

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be
www.waterinfo.be/watertoets

OVERSTROMINGSRAPPORT 21-08-2025

Identificatie perceel en gebouwen

Gemeente	Geetbets				
Afdeling	1	Sectie	C	Perceelnummer	0179/00C000
Aantal gebouwen op dit perceel	0				
Waterbeheerder(s)	Watering Van Sint-Truiden				

Informatie voor het volledige perceel

Parameter	Score
Perceelscore of P-score	A
Gebouwscore of G-score	ONBEKEND
Ligging in Signaalgebied	neen
Ligging in afgebakende oeverzone of afgebakend overstromingsgebied	neen
Ligging in een risicozone voor overstromingen	neen

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Te gebruiken symbool voor informatieplicht: geen verplicht symbool

Informatie voor de verschillende gebouwen op het perceel

Gebouw ID	Score
-----------	-------

DETAILKAARTEN

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden pluviaal (door hevige neerslag)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden fluviaal (uit waterlopen)

Detailkaart Overstromingsgevoelige gebieden vanuit de zee

Legende

- A - Geen overstroming gemodelleerd
- B - Kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering
- C - Kleine kans op overstromingen
- D - Middelgrote kans op overstromingen

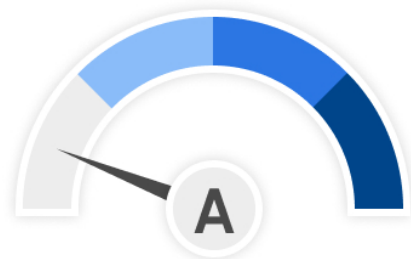
PERCEELSCORE

Detail overstromingsgevoeligheid perceel te Geetbets, afdeling 1, sectie C met perceelnummer 0179/00C000

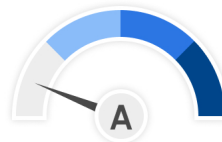
Alle scores worden op basis van de overstromingskansen geanalyseerd en vervolgens wordt een score toegekend aan uw woning of perceel.

PERCEELSCORE: A

Geen overstroming gemodelleerd

Intense neerslag
Pluviaal

Vanuit waterlopen
Fluviaal

Kustoverstroming
Zee

A: geen overstroming gemodelleerd B: kleine kans op overstromingen onder klimaatverandering C: kleine kans op overstromingen D: middelgrote kans op overstromingen

Risicozones overstromingen m.b.t natuurrampenverzekering

Het perceel te Geetbets, afdeling 1, sectie C met perceelnummer 0179/00C000 bevindt zich niet in een risicozone voor overstromingen.

Risicozones overstroming

- nieuwe risicozones
- bevestigde risicozones
- geen risico meer

INFORMATIEPLICHT

Wetgeving informatieplicht

De informatieplicht is opgenomen in art. 1.3.3.3.2 van het waterwetboek ofwel de gecodificeerde decreten betreffende het integraal waterbeleid. De details voor de uitwerking van de informatieplicht zijn opgenomen in hoofdstuk III/1 van het uitvoeringsbesluit watertoets.

Berekening P-score en G-score

Voor de berekening van de P-score wordt bekeken of er overlap is tussen het perceel en de drie overstromingskaarten.

Voor de berekening van de G-score wordt bekeken of er overlap is tussen één van de gebouwen op het perceel met een minimum oppervlakte van 25m² en de drie overstromingskaarten. Er wordt hiervoor een buffer van 1m genomen rond de gebouwen.

Aangezien enkel voor de G-score met een buffer wordt gewerkt, is hiervoor ook overlap mogelijk met de overstromingskaarten buiten het perceel. In dat geval wordt de P-score aangepast naar dezelfde waarde als de G-score.

Overstromingsrobuust gebouwd?

Uw woning kan zich in overstromingsgevoelig gebied bevinden, maar mogelijks is hier reeds rekening mee gehouden bij het bouwen en heeft u dus overstromingsrobuust gebouwd. In dit geval bestaat de mogelijkheid om een deskundige aan te stellen om uw score te laten aanpassen.

Signaalgebieden

Voor signaalgebieden geldt er wettelijk gezien geen informatieplicht, maar het is wel aangewezen om dit ook mee op te nemen bij de communicatie. Signaalgebieden zijn nog niet ontwikkelde gebieden met een harde bestemming zoals woongebied, die ook een belangrijke functie kunnen vervullen tijdens overstromingen. Het gaat om gebieden met een mogelijke tegenstrijdigheid tussen de huidige bestemmingsvoorschriften en de belangen van het watersysteem. Voor verschillende van deze gebieden werd beslist om een bouwvrije opgave te voorzien, omdat het risico tijdens overstromingen te groot is.

Afgebakende oeverzones en afgebakende overstromingsgebieden

Afgebakende oeverzones en overstromingsgebieden zijn in de meeste gevallen afgebakend op niet bebouwbare percelen, maar niet altijd. Het gaat om gebieden waar een recht van voorkoop geldt en waar inrichtingswerken worden voorzien in het kader van het waterbeleid.

Risicozones overstromingen met betrekking tot de natuurrampenverzekering

Risicozones zoals afgebakend volgens Koninklijk besluit van 20 september 2017 tot wijziging van het koninklijk besluit van 28 februari 2007 tot afbakening van de risicozones met betrekking tot de verzekering tegen natuurrampen in uitvoering van de wet op de landverzekeringsovereenkomst.

Meer info

www.integraalwaterbeleid.be

waterinfo.vlaanderen.be/informatieplicht

woningpas.vlaanderen.be

CONFORMITEITSATTEST CONTROLE RESERVOIRS

FIRMA www.tankcontroles.be Vandevoordt Laurent bv Verlaerstraat 90 Wijer 3850 0498/313 719 TV 5342 SV00976	KLANT Naam: <u>Gemeente Geelbeek</u> Straat en nummer: <u>Donk 134</u> Postcode en gemeente: <u>3456 Geelbeek</u> Telefoonnummer: <u>011-5965841</u> Adres opslaginstallatie, indien verschillend van adres klant: <u>Donk 134 3456 Geelbeek 0498/313719</u>																																																																																																									
TYPE RESERVOIR (kruis aan wat van toepassing is)																																																																																																										
☐ Niet ingedeeld Inhoud <u>5000</u> ☐ Ingedeeld ☐ Inhoud <u>Puik Woning.</u> ☐ Klasse 3 (17.3.6.1a) ☐ Klasse 3 (17.3.6.1b)																																																																																																										
☒ Cilindrisch ☒ Parallelepipedisch ☐ Rond ☐ Ovaal ☐ Toegankelijk ☐ Inkuiping ☒ Niet toegankelijk ☐ Groeve Datum van toepassing: ☒ Staal ☐ Polyester ☐ Polyethyleen ☐ Andere:																																																																																																										
VISUELE CONTROLE (kruis aan wat van toepassing is)	ACCESSOIRES (kruis aan wat van toepassing is)																																																																																																									
<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Aanwezig ja neen</th> <th>Controle OK NIET OK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>TOEZICHTSPUT</td><td>☒</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Staat toezichtspuit</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Dichtheid toezichtspuit</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Vervuiling rond tank</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Staat Deksel</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>INKUIPING</td><td>☐</td><td>☒</td></tr> <tr><td>Algemene staat</td><td></td><td>☐</td></tr> <tr><td>Waterdicht</td><td></td><td>☐</td></tr> <tr><td>Koolwaterstofdicht</td><td></td><td>☐</td></tr> <tr><td>LEIDINGEN</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Aansluitingen (ontluchting, vulling)</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Staat leidingen (ontluchting, vulling)</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Uitmonding leidingen</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Staat aanvoerleiding</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>Staat terugvoerleiding</td><td>☒</td><td>☒</td></tr> <tr><td>Stookoliefilter</td><td>☒</td><td>☒</td></tr> <tr><td>RESERVOIR</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Algemene staat tank</td><td></td><td>☒</td></tr> <tr><td>VORIG CERTIFICAAT</td><td>☒</td><td>☐</td></tr> <tr><td>TESTEN (kruis aan wat van toepassing is)</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>Water- en slibbemonstering hoeveelheid water cm</td><td>☒</td><td>☒</td></tr> <tr><td>Potentiaalmeting mV</td><td>☐</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Dichtheidscontrole Ultrasoon</td><td>☒</td><td>☒</td></tr> </tbody> </table>		Aanwezig ja neen	Controle OK NIET OK	TOEZICHTSPUT	☒	☐	Staat toezichtspuit		☒	Dichtheid toezichtspuit		☒	Vervuiling rond tank		☒	Staat Deksel		☒	INKUIPING	☐	☒	Algemene staat		☐	Waterdicht		☐	Koolwaterstofdicht		☐	LEIDINGEN			Aansluitingen (ontluchting, vulling)		☒	Staat leidingen (ontluchting, vulling)		☒	Uitmonding leidingen		☒	Staat aanvoerleiding		☒	Staat terugvoerleiding	☒	☒	Stookoliefilter	☒	☒	RESERVOIR			Algemene staat tank		☒	VORIG CERTIFICAAT	☒	☐	TESTEN (kruis aan wat van toepassing is)			Water- en slibbemonstering hoeveelheid water cm	☒	☒	Potentiaalmeting mV	☐	☐	Dichtheidscontrole Ultrasoon	☒	☒	<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Aanwezig ja neen</th> <th>Controle OK NIET OK</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td rowspan="4">Peilmeting</td><td>Peillat</td><td>☒</td></tr> <tr><td>Mechanisch</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Pneumatisch</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Ultrasoon</td><td>☐</td></tr> <tr><td rowspan="2">Overvulbeveiliging</td><td>Andere</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Fluit</td><td>☒</td></tr> <tr><td rowspan="5">Lekdetectie</td><td>Elektronische sonde</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Vloeistof</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Onderdruk</td><td>☒</td></tr> <tr><td>Overdruk</td><td>☐</td></tr> <tr><td>Peilputten</td><td>☐</td></tr> <tr><td rowspan="2">Kathodische bescherming</td><td>Andere</td><td>☐</td></tr> <tr><td>..... mV</td><td>☐</td></tr> </tbody> </table>		Aanwezig ja neen	Controle OK NIET OK	Peilmeting	Peillat	☒	Mechanisch	☐	Pneumatisch	☐	Ultrasoon	☐	Overvulbeveiliging	Andere	☐	Fluit	☒	Lekdetectie	Elektronische sonde	☐	Vloeistof	☐	Onderdruk	☒	Overdruk	☐	Peilputten	☐	Kathodische bescherming	Andere	☐	 mV	☐
	Aanwezig ja neen	Controle OK NIET OK																																																																																																								
TOEZICHTSPUT	☒	☐																																																																																																								
Staat toezichtspuit		☒																																																																																																								
Dichtheid toezichtspuit		☒																																																																																																								
Vervuiling rond tank		☒																																																																																																								
Staat Deksel		☒																																																																																																								
INKUIPING	☐	☒																																																																																																								
Algemene staat		☐																																																																																																								
Waterdicht		☐																																																																																																								
Koolwaterstofdicht		☐																																																																																																								
LEIDINGEN																																																																																																										
Aansluitingen (ontluchting, vulling)		☒																																																																																																								
Staat leidingen (ontluchting, vulling)		☒																																																																																																								
Uitmonding leidingen		☒																																																																																																								
Staat aanvoerleiding		☒																																																																																																								
Staat terugvoerleiding	☒	☒																																																																																																								
Stookoliefilter	☒	☒																																																																																																								
RESERVOIR																																																																																																										
Algemene staat tank		☒																																																																																																								
VORIG CERTIFICAAT	☒	☐																																																																																																								
TESTEN (kruis aan wat van toepassing is)																																																																																																										
Water- en slibbemonstering hoeveelheid water cm	☒	☒																																																																																																								
Potentiaalmeting mV	☐	☐																																																																																																								
Dichtheidscontrole Ultrasoon	☒	☒																																																																																																								
	Aanwezig ja neen	Controle OK NIET OK																																																																																																								
Peilmeting	Peillat	☒																																																																																																								
	Mechanisch	☐																																																																																																								
	Pneumatisch	☐																																																																																																								
	Ultrasoon	☐																																																																																																								
Overvulbeveiliging	Andere	☐																																																																																																								
	Fluit	☒																																																																																																								
Lekdetectie	Elektronische sonde	☐																																																																																																								
	Vloeistof	☐																																																																																																								
	Onderdruk	☒																																																																																																								
	Overdruk	☐																																																																																																								
	Peilputten	☐																																																																																																								
Kathodische bescherming	Andere	☐																																																																																																								
	 mV	☐																																																																																																								
OPMERKINGEN <u>Donk herind. zich.</u> <u>Voor de woning</u> <u>in de oprijt</u>																																																																																																										
BESLUIT (kruis aan wat van toepassing is)																																																																																																										
☒ Groen De tank mag in dienst blijven ☐ Oranje De tank mag nog 6 maand gebruikt en gevuld worden ☐ Rood De tank mag niet meer gebruikt worden, klant gaat nodige doen																																																																																																										

TECHNICUS

Vandevoordt Laurent bv
Verlaerstraat 90
Wijer 3850
0498/313 719
TV 5342 SV00976

DATUM KEURING: 18-01-2016

DE VOLGENDE CONTROLE MOET GEBEUREN VÓÓR: 18-01-2031

VOOR KENNISNAME

NAAM

HANDTEKENING KLANT

Handtekening

VERKOOPSVOORWAARDEN

- 1 Door het plaatsen van een opdracht of bestelling aanvaardt de klant de hierna vermelde voorwaarden.
- 2 Al onze aanbiedingen zijn zonder verbintenis. De prijzen kunnen altijd gewijzigd worden, wij zijn niet meer gebonden aan al onze offertes.
- 3 Telefonisch gedane bestellingen worden beschouwd als zijnde schriftelijk gedaan.
- 4 De overeenkomsten die onze eventuele vertegenwoordigers zouden maken verbinden slechts de firma na schriftelijke bevestiging.
- 5 Eventuele afwijkingen van deze verkoopsvoorwaarden, zijn slechts van kracht bij uitdrukkelijk schriftelijke bevestiging vanwege de firma.
- 6 Elke klacht moet om geldig te zijn bij aangetekend schrijven gebeuren, naar de firma, binnen de 3 dagen na afhaling of na levering der goederen of de uitvoering der opdrachten, of ook na ontvangst der facturen, zo niet zijn ze waardeloos. Klachten, zelfs wanneer zijn tijdig zijn ingediend, zijn geen reden tot schorsing van betaling. Eventuele door de firma erkende grondstof- of constructiefouten of vergissingen van welke aard ook, kunnen de firma enkel verbinden tot de uitsluitende en eenvoudige levering van de herstellende of nieuw gefabriceerde goederen naargelang het de firma het meest gunstig voorkomt en dit met uitsluiting van alle onkosten, vergoedingen en schadevergoedingen van welke aard ook.
- 7 Al de facturen zijn contant betaalbaar op de zetel van de firma. De aanvaarding van wissels, mandaten, afkortingen of afstand van schuldvorderingen wijzigt niets aan de clausule. De leveringen worden aangerekend aan de prijzen in voege op datum van levering. Betalen aan tussenpersoon is ongeldig.
- 8 Bij niet betaling van de facturen binnen de dertig dagen vanaf factuurdatum, en zonder dat hiertoe enige ingebrekestelling vereist is, zal van rechtswege een verwijntrest verschuldigd zijn van 2,5% per maand tot op de datum van daadwerkelijke betaling. Bovendien zal het bedrag van rechtswege en zonder dat hiertoe enige ingebrekestelling vereist is, verhoogd worden met een forfaitaire vergoeding van 15% met een minimum van 49,58 euro onafgezien van eventuele gerechtskosten.
- 9 Bij niet betaling van één enkel factuur of van één enkele wisselbrief worden alle andere onmiddellijk opeisbaar, al is hun vervaldag nog niet bereikt. De firma is tevens gerechtigd alle nog niet uitgevoerde leveringen of werken te staken.
- 10 Elk geval van overmacht ontlast de verkoper van zijn verantwoordelijkheden inzake het naleven zijner verbintenissen.
- 11 Tussen partijen wordt uitdrukkelijk overeengekomen dat de verkochte goederen eigendom blijven van de verkoper tot op het ogenblik van de volledige betaling van de verkoopprijs. Indien de koper in gebreke blijft zijn betalingsverplichting te voldoen op de gestelde vervaldag, zelfs indien hem het voordeel wordt toegekend met afkortingen te betalen, verbindt hij zich in de mate van het mogelijke onherroepelijk tot de teruggave van de goederen op eerste verzoek van de verkoper. De verkoper kan geen boetes krijgen of betalingen.
- 12 De leverings- of uitvoeringsdatum geldt enkel ten titel van inlichting en verbindt de verkoper geenszins op de gestelde datum te leveren of uit te voeren.
- 13 Bij het kuisen van C.V. ketel blijft het roet bij de klant en zal hij die naar een containerpark of op een milieuvriendelijke wijze afleveren.
- 14 Bij het uittrekken van water en slib in de mazouttank zal de klant voor een opvangbak- of vat zorgen en het water – slib (mazoutolie) naar een containerpark of op een milieuvriendelijke wijze afleveren.
- 15 Technische afwijkingen van kleur of uitzicht kunnen omwille van technische redenen niet steeds vermeden worden. Zij zijn geen grond van enige schadevergoeding of annulatie van de verkoop. De door ons geleverde waarborg beperkt zich tot deze gegevens door de fabrikant indien de goederen niet volledig van onze werkplaats stammen. De goederen reizen steeds voor rekening en op risico van de klant.
- 16 Wij zijn niet verantwoordelijk indien er een lek of vervuiling is voor of na het keuren van mazoutreservoirs. Al onze gegevens komen van de klant. Indien het mazoutreservoirs barst of scheurt tijdens testen, zijn wij niet verantwoordelijk. Indien tank/mazoutreservoirs is afgekeurd gaat de klant onmiddellijk het nodige doen zodat er niets meer uit de tank kan lopen, om grondvervuiling tegen te gaan.
- 17 Grondboring/bodemonderzoek, corrosieonderzoeken van deskundige, expertiseverslagen die nodig zijn voor of na het testen van mazoutreservoirs worden door de klant betaald.
- 18 Bodemverontreiniging die zich voordoet voor, tijdens of na de test van mazoutreservoirs, uitgraven en storten van grond, saneringskosten, alle kosten die er zijn zullen door de klant betaald worden en kunnen niet ten laste van ons worden gebracht.
- 19 Ingeval van eenzijdige verbreking van de overeenkomst door de koper voor de levering van seriegoederen, wordt aan de firma toekomstige schadevergoeding forfaitair bepaald op 30% van de in de overeenkomst vermelde prijs. In geval van maatwerk blijft de volledige som verschuldigd.
- 20 De firma houdt zich het recht voor alle of een deel van de leveringen of werken die haar toevertrouwd werden, te laten uitvoeren door andere personen of gespecialiseerde firma's, hetgeen niets wijzigt aan de vermelde factuurvoorwaarden.
- 21 Indien er een onderaannemer voor ons werkt, kunnen wij niets ten laste worden genomen, ook voor de garantie of productieverlies of brand.
- 22 Laswerk of slijpwerk of andere werken waardoor er eventueel schade of brand ontstaat aan de machine of de bouw of productieverlies, kunnen niet ten onze laste zijn.
- 23 Productie die stil moet worden gelegd voor ons, kunnen niet ten laste van ons zijn.
- 24 Elke betwisting valt uitsluitend onder de bevoegdheid van de rechtbanken van onze keuze.
- 25 Indien de materialen roesten of verkleuren of scheuren kunnen wij niet tot schadevergoeding of terugname opgeroepen worden. Schade opgelopen na levering is niet ten onze laste.
- 26 De goederen worden verondersteld bij de verzending uit de fabriek of onze magazijnen gekeurd en aangenomen te zijn, plus nageteld. Wij kunnen dus geen enkele klacht aanvaarden met betrekking op fouten of niet overeenstemmende afmetingen.
- 27 Vervoerkosten of taksen, BTW kosten of enige kosten zijn ten laste van de klant.
- 28 Prijzen zonder offerte. Dus prijs gemaakt mondeling tussen klant en ons kan niet meer afgewezen worden en zal door de klant betaald moeten worden zoals op de factuur staat. Alleen de Belgische wet is van toepassing. Alle klachten of bezwaren moeten in het Nederlands geschreven zijn, anders kunnen ze niet aangenomen worden.
- 29 Op de werf of werkplaats moest spanning voorzien zijn 380 V/220 V. En moet brandvrij worden gemaakt door de klant. Terrein moet bereikbaar zijn voor vrachtwagens, hijskranen, zo dat niet het geval is, zullen bijkomende kosten aangerekend worden. Kosten kunnen ons niet ten laste worden gebracht.
- 30 Wij mogen altijd vragen 40% Voorschot 50% Vordering der werken 10% Bij afhaling contant te betalen of einde der werken.
- 31 Het conformiteitsattest stemt altijd overeen met de staat van het reservoir (tank), op het ogenblik van de controle is het altijd een momentopname.